Digitized by Google

Biblioteca Complutense
66 Ildefonsina. 3
E. 90 C. 4. N. 3

Digitized by

1º 4. nº 27

56 - 4 - 11

DER Nº 12683

~~82 - 3~~

Revisado
20 - 5 - 68

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ATHANASII KIRCHERI
SOC. IESV

OEDIPI AEGYPTIACI
Tomus Secundus.

GYMNASIVM
SIVE

Phrontiſterion Hieroglyphicum in Duodecim Claſſes diſtributum,

IN QVIBVS

Encyclopædia Ægyptiorum, id eſt, Veterum Hebræorum, Chaldæorum, Ægyptiorum, Græcorum, cœterorumque Orientalium recondita Sapientia, hucuſque temporum iniuria perdita, per artificioſum ſacrarum Sculpturarum contextum demonſtrata, inſtauratur,

Felicibus Auſpicijs

FERDINANDI III.
CAESARIS.

PARS PRIMA
Complectens Sex priores Claſſes.

ROMÆ,
Ex Typographia Vitalis Maſcardi, Anno M DC LIII.
SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

SYNOPSIS PARTIS I. TOMI II. SECVNDI.

CLASSIS I. *Symbolica.* Vniuerſam ſymbolicæ inſtitutionis rationem in genere & ſpecie explicat.

CLASSIS II. *Grammatica.* Primæuam characterum literarumque inſtitutionem, vti & artium, ſcientiarumque prima fundamenta pertractat, vbi & de primæua omnium linguarum, nominumque prima impoſitione ab Adamo facta: item de libris, monumentis, titulis tùm ante, tùm poſt diluuium à Seth & Enoch poſteritati relictis; de varijs quoque poſt diluuium inſcriptionibus in deſerto Sin ſuperſtitibus, vti & de Numiſmatis à Regibus Iſraël cuſis agitur; vbi & multa noua, & curioſa de prima Hebraicorum characterum forma deteguntur.

CLASSIS III. *Sphynx myſtagoga.* Myſtica Zoroaſtris, Orphei, Triſmegiſti, Pythagoræ; Phœnicum quoque, Chaldæorum, Græcorumque Philoſophorum & Poëtarum abſtruſa pronunciata, ad mentem Ægyptiorum explicat; atque adeo omnia ex hieroglyphicis adytis profluxiſſe luculenter demonſtrat.

CLASSIS IV. *Cabalica.* Vniuerſam Hebræorum Cabalam ex profeſſo pertractat; myſticos, aſtrologicos, tropologicos, atq; anagogicos ſenſus eruit; Cabalam ſuperſtitioſam à vera & legitima diſtinguit; vbi multa hucuſque forſan ab alijs non intellecta Lector expoſita reperiet; & apertè ſumma cum hieroglyphicorum doctrina affinitas demonſtratur.

CLASSIS V. *Cabala Saracenica*, eiuſque ad Kabalam Hebræorum affinitas, vnà cum ſuperſtitionum paſſim obuiarum confutatione, noua & hucuſque à nemine, quod ſciam, tradita doctrina exponitur

CLASSIS VI. *Syſtematica Mundorum.* Quadruplicis Mundi, Archetypi, Angelici, Siderei, & Elementaris originem, ordinem, diſpoſitionem, ex mente Chaldæorum, Syrorum, Arabum, Ægyptiorumque variè, curiosè, & ἀδιαλλήλως exponit.

Digitized by Google

OEDIPI AEGYPTIACI GYMNASIVM

SIVE

Phrontiſterion Hieroglyphicon.

PROOEMIVM

AD SAPIENTISSIMVM

FERDINANDVM III.

CAESAREM SEMPER AVGVSTVM.

H*EBRÆORVM Sapientes, cùm de ijs rebus, quas aut inacceſſus naturæ ſinus, aut* ἀμνημόνευτος *temporum vetuſtas longè ab hominum intellectu ſemotas tenet, inuſtigandis ancipites, perplexiq; nimia difficultate vrgerentur, hoc eos epiphonemate vti ſolere nouimus:*

יהי מונח עד שיבוא אליהו:

Hæc autem, *inquiunt*, ſinamus, vſque dum illuminator tenebrarum Elias venerit. *Scripturus ego, Cæſar ſacratiſſime, de ſublimibus Ægyptiorum, ſub ſacris notis, veluti ſub inuolucris quibuſdam reconditis artibus, ac ſcientijs; ita omnium penè Philoſophorum mentes in ijs peruidendis hebetes & obtuſas video, ita altum comperio in Hiſtoricorum penè omnium monumentis de eorum verâ ſignificatione ſilentium; vt conſultius forſan fuiſſet, materiem hanc vti abſtruſam, ita inuiam, & hucuſq; intentatam, ad Eliæ relegare tempora, quàm quicquam temerè in negotio adeò arduo ac difficili audere; & vt Demoſthenes in quadam oratione dicit;* Ἐν τοῖς σκότεσιν διατρίβουσα αἰδὼς τοῦ ὁδηγοῦ κινδυνεύει. *Omnia, inquam, relinquenda fuiſſent, niſi me ſublimis huiuſmodi hieroglyphicæ literaturæ quædam veluti ex vetuſtatis naufragio collecta fragmenta in decidendarum rerum molimine, & ad reconditiora quæuis eruenda inditus mihi à natura ſtimulus, niſi Tua, ô Cæſar, aliorumq; Magnatum voluntas & beneplacitum, niſi officioſa de-*

Digitized by Google

nique amicorum importunitas, & amica quædam vis ad opus proſequendum tutiorem feciſſent, audaciorem'q.

Quàm verò feliciter id à nobis tentatum ſit, aliorum iudicium erit. labores certè incredibiles ſuſtinuimus, ſudores inexhauſtos, ſaxa, & præcipitia innumera, labyrinthos denique inextricabiles; vt vel hinc mihi innotuerit, quàm difficile ſit, magna moliri, incognita reperire; quàm plenum laboris opus, quàm ingenti & copioſa ingenij ſuppellectile opus ſit homini, dum earum rerum explicationem afferre ſtudet, quæ naturæ obſcuritate varietateq; inuolutæ, multiſq; obſtructæ difficultatibus plurimorum vel inſigniter eruditorum hominum ingenia exercere, ac detinere potuerint; dum eam ſcientiam prodit, quæ non ſuperbit vnius artis freta molimine, ſtrictiſq; paucarum marginibus exporrecta; ſed naturalem facultatem occupans, rationalem, & metaphyſicam cum arte quauis atque ſcientia totius philoſophiæ coniugium meditatur, artificio prorſus admirabili, per doctrinam ſcilicet ſymbolicam, imagineſq; ad naturæ exemplar fabricatas, quarum adminiculo comparetur non totius ſapientiæ Ægyptiacæ tantùm methodus, ſed & artes quælibet, ſiue ſcientiæ, omneſq; abditiſſimarum rerum ratiónes à natura ſumptis exordijs, per varios aſcenſus deſcenſuſq; tradi poſſint & veſtigari; vt vel hinc æquiorem mihi Lectorem ſperem, vbi viderit me primùm, tantâ rerum varietate, magnitudine, ac difficultate maximo ſtudio, maximaq; animi contentione in hoc argumento elaborare voluiſſe, & honeſto exemplo multorum ſtudia excitare.

Verùm vt Lector omnia luculentiùs peruideat, rerum in hoc tomo tractandarum ideam ſubnecto. Detectis itaque in primo tomo, primæuæ ſuperſtitionis fontibus, idololatriæ Ægyptiacæ origine demonſtrata, modò ad Gymnaſium procedimus Ægyptiacum; in quo nobis propoſitum eſt, artium & ſcientiarum, atque adeo primæuæ Chaldæorum, Ægyptiorumque, atque à quibus ſua Græci hauſerunt doctrinæ prima rudimenta, iacere: quod vt quàm optimè faciam, iuxta temporum ſucceſſum, & primordialis ſapientiæ propagationem, rem deducendam duxi. Et cùm, quæcunque in hoc opere continentur, ſymbolicam doctrinam oleant, ſtatim in prima huius Tomi Claſſe, de ſymbolicæ doctrinæ varia diuiſione, & ſpeciebus tractamus. Cùm verò ſymbolica doctrina non niſi ex ſcriptura conſtet, in ſecunda Claſſe huius operis de primæua literarum origine fusè agimus, vt vnde & prima literarum elementa, ſcriptoriæq; artis tùm inuentio, tùm prima nominum impoſitio primùm emerſerit, Lectori curioſo conſtet. Quoniam verò ex literis nomina, ex nominum conſtructione pronunciata naſcuntur; viſum fuit in tertia huius Tomi Claſſe, quam Sphyngem myſtagogam appello, primæuæ ſapientiæ veluti ſignacula quædam exhibere, quæ nihil aliud ſunt, quàm effata ſeu ἀποφθέγματα, aut pronunciata quædam obſcuris verborum inuolucris implicata, quibus ſuam de Deo, de Angelis, de Mundo atque anima veteres tùm Theologi, tùm Philoſophi & Poëtæ philoſophiam ſignabant; quæ omnia è Chaldæorum, Phœnicum, Ægyptiorum, Græcorum, Hebræorumque monumentis extracta ab obſcuritate, ſub qua hucuſque latuerunt, per ſinceram interpretationem vindicamus, vtpotè ſub quibus non immeritò totius hieroglyphicæ diſciplinæ nucleus contineatur. Porrò cùm, Clemente Alexandrino teſte, Hebræorum myſteria, myſterijs Ægyptiorum haud abſimilia ſint, Hebræorum, Saracenorumque Symbolicam ſcientiam, quam communi nomine Cabalam vocamus, ob oculos ponimus curioſi Lectoris, vt eiuſ-

Diſtributio Operis.

eiuſdem cum hieroglyphica doctrina comparatione facta, reconditarum artium reſponſus vndequaque ſibi conſentiat; quam quidem quarta & quinta Claſſis copioſè depictam exhibent. Cùm præterea Ægyptiacæ philoſophiæ robur maximè in cæleſtium corporum conſtitutione, Geniorumq; præſidum diſtributione poſitum videremus, Claſſem ſextam condidimus, quam Syſtematicam appellamus, in qua de numero, ordine, & diſpoſitione cælorum, eorumq; myſterijs, & arcanis Geniorum officijs amplo ratiocinio diſcurrimus. Huic veluti iure quodam, ordinis ratione ſic poſtulante, diſciplinæ mathematicæ ſuccenturiantur, quarum primi inuentores vti Ægyptij exſtiterunt, ita eas innumeris quoque ſacramentis obuelatas, non tàm in vſum practicum, quàm ad rerum altiſſimarum theoriam adhibuerunt; ſuntque Arithmetica, Geometria, Muſica, Aſtrologia, Statica, Architectonica, ac Mechanica denique prodigioſorum operum effectrix; quas omnes ſub ſeptima Claſſe, in totidem diſtincta pro argumentorum varietate capita comprehendimus. Cùm verò maximam ad Aſtrologiam affinitatem Medicina habeat, octauam Claſſem Medicinæ Ægyptiorum hieroglyphicæ deſtinauimus; vbi de herbis, lapidibus, animalibus, amuletis medicatiuis, enſalmorumq; exorciſmis multa curioſa ex hieroglyphica doctrina eruuntur; cui Claſſis nona ſuccedit, Alchimia hieroglyphica Medicinæ affinis. Quam ſequitur Claſſis decima, Magia hieroglyphica, quæ cùm occultæ Philoſophiæ promus condus ſit, & totius hieroglyphicæ doctrinæ complementum, eam varijs pro variæ materiæ ampliſſima diuiſione, capitibus complexi ſumus. Quoniam verò prædicta non rectè ſine Metaphyſica, & Theologia intelligi poſſe videbamus, hinc vndecimam Claſſem diſpoſuimus, in qua veterum Zoroaſtris, Orphei, Pythagoræ, Platonis Theologia cum Ægyptiaca comparata fontes hieroglyphicæ eruditionis aperit, vbi & SS. Triadis myſterium iam tùm ab Ægyptijs à primis Mundi Patriarchis ſucceſſiua traditione acceptum, vario hieroglyphicorum ornatu exponitur; Angelorum, & Dæmonum natura, atque αἰτιτεχνία, vti & in ſingularum mundanarum rerum conſeruatione præſidium, eorundemque deſcenſus attractuſq;, varijs cærimonijs peragi ſolitis deſcribitur.

Atque hæc eſt, ſapientiſſime Cæſar, præſentis Tomi Idea, in qua tametſi multa orthodoxæ doctrinæ contraria, vti in omnibus paſsim veterum monimentis fieri aſſolet, reperiuntur; proteſtor tamen nihil me dictum, factum, expoſitum in hoc Opere velle Catholicis dogmatibus non vndequaque conſonum; imò in tantum ea me allegaturum nouerit Lector, in quantum hieroglyphicæ doctrinæ conformia, & ad aſſumptum opus veterum dogmatum eruditionibus, authoritatibuſque ritè ſtabiliendum idonea ſunt; ſine quibus nec Oedipus ſuum valorem, nec æſtimationem tueri poſſet. Et ne ab inferis priſcæ ſapientiæ dogmata reſuſcitaſſe videar, operam dabo, vt ſi quid heterodoxum, aut diuerſis placitis contaminatum fuerit, quod teneris mentibus offendiculo eſſe poſſit, id acriter confutatum, ad rectam fidei normam reducatur. In hoc verè SS. Patrum methodum ſectaturus, qui Gentilium errores, illicitiſque opinionibus conuulſa dogmata non tantùm fusè allegant, ſed & pari zelo, & acrimonia ſingulari calami argutia perſtringunt.

Certè S. Irenæus vetuſtiſſimus, & primitiuæ Eccleſiæ præclarus Doctor, vt ſui temporis maleferiatos inſanæ doctrinæ Architectos Gnoſticos, ſolidâ confutatione confunderet, quid non ſtudij ad inſulſos eorum errores mundo propalandos confecit? quàm profundè magica huiuſmodi Nebulonum non Sacramenta, ſed nefan-

da

Digitized by Google

da ſcelera, penetrat? quàm argutè ſuam ijs vanitatem exprobrat? quod quidem, niſi magiæ iſtiuſmodi, quâ miſerandum in modum dementabantur, inſignem notitiam habuiſſet, fieri nullâ ratione potuiſſet. Quod idem reliqui SS. Patres, & Eccleſiæ Doctores, Iuſtinus Martyr in Apologetico, Clemens Alexandrinus in Stromatis, Origenes contra Celſum, Auguſtinus de ciuitate Dei, Arnobius, Athanaſius, Lactantius contra gentes, egregiè pręſtiterunt; quorum vnicum ſtudium, ſcopuſque in hoc poſitus fuiſſe videtur, vt ſuperſtitioſa Hęretico-magorum placita, & abominandam doctrinam, quę in primitiuam Eccleſiã Satanicâ machinatione introducta magno fidelium damno irrepſerat, omnium oculis expoſitam, Anatomicorum more per partes examinarent, examinatam firmâ rationum ſolidiſſimarum euidentiâ, acceptandum haudquaquam eſſe, quod callido Dæmonis aſtu introductum fuerat, demonſtrarent; atque adeò ſummâ doctrinę abſurditate detecta, Chriſti fideles eandem veluti malorum omnium Lernam, atque vltimum animarum pręcipitium remis veliſque deuitarent. Verbo, vnica SS. Patrum regula fuit, nullum hæreſis cuiuſpiam, aut artium ſuperſtitioſarum, quibus vtplurimum iſti Protohæretici, contra Chriſti Eccleſiam armabantur, confutandarum aptum antagoniſtam eſſe poſſe, qui argumenti, quod conuellendum aſſumpſiſſet, rationes priùs, quibus illud innitebatur, non noſſet, intimoſque eiuſdem receſsus penetraſſet. Quæ ideò diductiùs hoc loco exponenda ratus ſum, vt quorundam ſcrupuloſioris conſcientię hominum faceſſat exprobatio, quâ hæreſis, aut Magiæ addiſcendæ occaſionem hiſcè præberi poſſe, ſollicitiùs oſtendunt. Quæ cùm ita ſint; nihil aliud reſtat, niſi vt vniuerſi Tomi huius argumentum eo ordine, quo ſuas in Claſſes diſtributum eſt, cum bono Deo ordiamur.

C Υ Ν Φ Τ

OEDIPI AEGYPTIACI

Gymnaſium Hieroglyphicon.

CLASSIS I. SYMBOLICA.

CAPVT I.

De Symbolis in genere.

DE Symbolis, rerumque reconditis notis nonnulla pleroſque tradidiſſe non ignoro; quia tamen nemo, quod ſciam, adhuc prodijt, qui eam rationem & argumentum accuratâ ſit ſcriptione proſecutus, mearum partium eſſe ratus ſum, in altero huius Oedipi noſtri veſtibulo, de eorum inſtitutione, diuiſione, compoſitione, ſignificatione, quantum fieri poteſt, exactè tractare, vt hieroglyphicorum vis & natura ex huiuſmodi ſymbolicæ diſciplinæ pertractatione, veluti adumbratione quâdam, ϗ συγνώδην luculentiùs innoteſcat. Ad inſtitutum igitur procedamus.

Symbolum ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν dicta vox eſt, variarum rerum ſuſcipiens, teſte Stephano, ſignificationes; quibuſdam enim idem notat, ac collationem quandam, contributionem, ſeu ſignum κιλλυβιδικόν, quod homines olim, teſte Athenæo, dùm ſimul conuiuarentur, contribuebant, ex quota, quam quiſque ad parandas epulas tribuebat: Ἔρανος ἀπὸ τῆς κοινῆς συμβολῆς. Vndè Terentius in Andr. 2. alludens, *Symbolum dedit*, inquit, *& cœnauit.* ita theatralia quoque Symbola, teſte Lypſio, quibus ad ſpectandum admittebantur, olim ordinabantur. Plautus quoque apud forum piſcarium collatorum meminit Symbolorum. Aſymboli etiam dicebantur ij, qui ſine quotæ contributione ad conuiuium aliquod gratis admittebantur; teſte Giraldo. Nonnulli quoque Græcorum Symbolum vocant δακτύλιον, Annulum, ſeu ſignum quod vaſis, ac literis imprimere ſolebant, ad indicandum rem alienam non aperiendam; vndè & originem ſigilla duxiſſe videntur antiquorum, ad noſtra vſque tempora deductâ conſuetudine; hinc Symbolum quoque pro omni illo quod ſignatum, inſcriptum, notatum, inuſtum eſſet, accipiebant; ita ſupellectilia, cellas, arbores, promptuaria, quin & armenta, gregeſque ſuis inſignitos characteribus legimus, iuxta illud Anacreonticum:

Varia ſignificatio vocis Symboli.

Prima Symboli acceptio, Athenæus.

Terentius.

Plautus.

Aſymboli qui

Secunda Symboli acceptio.

> *Equi ſolent inuſtum coxis habere ſignum.*

Anacreon.

Et Virgilius 1. Georg.

> *Continuoque notas, & nomina gentis inurunt.*

Virgilius.

Man-

Digitized by Google

Mancipia denique non notis tantùm certis, quibus fugitiui cognoſci poſſent; ſed & ſubinde cauſam notæ inuſtæ integro verborum contextu candenti ſtylo inurere ſolebant. ita Zonaras ſcribit quoſdam, quòd Theophylum Imperatorem liberiùs monuiſſent, ita inſcriptos eſſe, vt in patula illa vultus tabula, duodecim verſuum epigramma exciperent. Præterea inter ſymbolum & coniecturam hæc eſt differentia, quòd hæc earum rerum, quæ naturaliter occurrunt, vt lac in fœmina quæ peperit, fumus in igne, ſit coniectura. Porrò Symbolum, vt eſt apud Waltrinum de re militari, pro teſſera ſeu ſigno certorum verborum militibus dato, quo amici ab inimicis, veri à non genuinis ab exploratoribus faciliùs dignoſcerentur, accipere ſolebant. Hoc modo Plutarchus in vita Romuli, quod Romanis contulit Romulus, dixit Symbolum, Τὸ σημεῖον διδόμενον τοῖς Ῥωμαίοις ὀνόμαζε. Erat autem ſignum rei aggrediendæ opportunitatem eſſe, τοῦ καιροῦ τῆς ἐπιχειρήσεως σύμβολον; cùm aſſurgens purpuram in ſinus contraheret, ac rurſus contractam explicaret. Meminerunt huius quoque Symboli polemici Hebræi, & Arabes: Iſti appellant

הרמז שנותנים בעלי מלחמות להכיר איש לרעהו:

Signum quod Duces belli dabant, vt cognoſceret vir proximum ſuum. De quibus plura videas in Commentarijs in libros Machabæorum: Hi, videlicet Arabes, vocant huiuſmodi Symbolum,

شعر القوم في الحرب والعلامة ليعرف بعضهم ببعض

Signum inſtitutum in bello, & nota vt dignoſceretur vnus ab altero. Accipiebatur præterea olim Symbolum pro omni eo inditio, coniectura, atq; argumento, cuius ſubſidio in alicuius rei nobis incognitę peruenitur notitiam; ita annulus olim erat nuptiarum indiciũ & σύνθημα: Sponſa enim, vt nunc, ita olim annulo quodammodo ſubarrhabatur. Denique ab alijs quoque acceptum legimus pro augurio & vaticinio, eò quòd ex ſignis & coniecturis colligerentur; vnde Plutarchus in Pericl: Τὰ τεχνικὰ τῶν συμβόλων ἀθετοῦντες. Et Zenephon: Ἀπομνημ. α'. Οἰωνοῖς, καὶ χρῶντες, καὶ φήμαις, καὶ συμβόλοις, καὶ θυσίαις. Verùm omiſſis huiuſmodi latè ſumptis Symboli etymis, quid Symbolum ſtrictè ſumptum ſibi velit, videamus. Græci σύμβολον ſtrictè ſumptum vocant, Σημεῖον φανερὸν τῶν πραγμάτων ἀφανῶν· quod Latini explicant his verbis: *Symbolum eſt nota alicuius arcanioris myſterij ſignificatiua.* id eſt, natura Symboli eſt, conducere animum noſtrum mediante certâ aliquâ ſimilitudine ad intelligentiam alicuius rei multùm à rebus, quæ ſenſibus offeruntur exterioribus, differentis; cuius proprietas eſt eſſe cœlatum & abſconditum ſub velo obſcuri dicti. De quo ita Simeonides in Pentateuchum:

המשל היא מדה המקרא רומזים בה פלסופים ובעלי
פסוק רמזים הגדולים ממשלים וכנוי כנויים נשת
בבים בסבך בחילופי הלפים שונים משתנים ובמלה
בוללים ספר ספור:

Hoc eſt: *Symbolum eſt certa quædam ſcripturæ proprietas, quâ Philoſophi & ſapientes interdum magna & illuſtria quædam myſteria ſubobſcurè ſignificant* para-

Epigramma in fronte inuſtum.

Differentia Symboli & coniecturæ.

Tertia Symboli acceptio.

Plutarchus.

Quarta Symboli acceptio.

Annuli nota.

Quinta Symboli acceptio.

Vera Symboli definitio.

Digitized by Google

parabolis atque ænigmatibus glorioſiùs ſuperbientes; neque verò ſemper planè loquuntur, ſed diſſimulant quædam, obſcurique ſunt admodum, vnâ & eâdem voce multa ſubinde complectentes. Cui conſentit Mor Iſaac Syrus in Opere ſuo Theologico-philoſophico.

ܡܠܦܢܘܬܐ ܡܬܠܢܝܬܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܝܕܥܬܐ ܕܒܗ̇ ܡܫܘܕܥܝܢ ܐܪ̈ܙܐ ܒܡ̈ܠܐ ܦܣܝ̈ܩܬܐ Mor Iſaac.
ܘܡܟܪ̈ܟܬܐ. ܐܝܬܝܗ̇ ܕܝܢ ܗܝ ܗܕܐ ܡܫܚܠܦܬܐ ܕܡܢ ܠܡܫܠܡ̈ܘܬ ܕܚܟܝ̈ܡܐ
ܡܬܢܣܒܐ. ܐܝܬܝܗ̇ ܡܢ ܟܝܢ̈ܝܬܐ ܥܒܝܕܬܐ: ܐܝܬܝܗ̇ ܡܢ ܟܝܢ̈ܝܬܐ ܕܝܬܪ̈ܬܐ. ܐܝܬܝܗ̇
ܡܢ ܬܫܥܝ̈ܬܐ. ܡܬܠܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܐܚܪܢ ܐܠܐ ܢܝܫܐ ܕܪܐܙܐ
ܣܦܝܩܬܐ ܘܡܢܐ ܦܘܠܓ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܐ *

Hoc eſt: *Symbolica doctrina eſt ſcientia, quâ breuibus & compendioſis verbis inſignia quædam myſteria ſignificamus; eſtque varia, alia ex dictis ſapientum ſumitur, alia ex rebus naturalibus, alia ex moralibus, alia ex hiſtorijs. Eſt autem Symbolum nihil aliud, niſi ſignum rei arcanę, variaſque habet diuiſiones.* Eſt itaque Symbolum generica vox, varias diuiſionum ſpecies ſub ſe comprehendens, veluti ſunt, Emblema, Impreſia, Nobilium inſignia, Ænigma, Gryphus, Logogryphus, Anagramma, Parabola, Apologus, Fabula ſeu Mythos, Prouerbia, ſeu Adagia; quorum ſingula iterum varios ſuos ramos poſſident. Verùm vt ſingula rectiùs tùm ab hieroglyphicis, tùm à ſe inuicem diſtinguantur, de ſingulis ordine & breuiter dicendum eſt.

CAPVT II.

De Emblemate, & Impreſia, ſiue Phrenoſchemate.

NOn deſunt ex Authoribus, qui Emblema cum Symbolo, Ænigmate, Sententia, Diuerbio, ſimilibuſque paſsim confundant; ſat imperitè. Etſi enim Emblematis vis in Symbolo conſiſtat, neutiquam tamen eadem dicenda exiſtimem, cùm ſe habeant vt ſpecies ad genus. Emblema. Emblema enim etſi obſcurum ſit, non tamen erudito id ingenio imperuium eſt, vt id penetrare neſciat. Ænigma contra adeò eſt ſæpè abſtruſum, vt non alio niſi Oedipo ad ſoluendum indigeat. Ænigma. Clarior igitur aliquantum & apertior Symbolorum atque Emblematum ratio eſſe debet, quàm ænigmatum, vt quemadmodum ab ijs rudes & imperiti arceantur, ita docti, quo ingenium ſuum exerceant, inueniant. Nonnulli alij cum Sententia Emblema confundunt; perperam: notum enim eſt, Gnomam ſeu Sententiam verbis proferri, ſecùs Emblema, niſi metanymikῶs forſan ſumatur, in quantum nimirum ſententiæ ſeu hemiſtycha commixta Emblemati illud explicant. Gnomæ ſeu Sententiæ. Cœterùm Emblema paſsim ἀǫώνως ſe ad Sententiam ſeu Gnomen habet, vt res ad verba, ſiue vt ſignificatum ad ſignificans, aut vt res ſignatæ ad ipſa rerum ſigna. Falluntur quoque omnes ij, qui quaſcunque ſententias, adagia, apophtegmata, hiſtorias ad Emblemata reuocari poſſe cenſent; rationem huius erroris in ſequentibus manifeſtabimus. Quid igitur propriè Emblema ſit, iam videamus.

Digitized by Google

Emblema quid?

Eſt igitur Emblema ingenioſa quædam pictura, aliud oculis, & aliud animo exhibens; quicquid enim ornatus cauſa interſeritur non modò parietibus, & pauimentis, ſed & rebus alijs permultis, vt vaſis, pateris, veſtibus, ἔμβλημα dicitur: vnde & Euſtatio ζωωτὸν vel δαίδαλμα, nempe ornamentum exemptile dicitur; vnde & etymon eius παρὰ τοῦ ἐμβάλλειν, aut ἐπεμβλεῖν, quod eſt inſerere, interponere, vel inijcere, promanat. Antiqui cum lapillis quibuſdam quadratis, & minutim ſectis, politiſque, in quibus εἰκόνες quædam intertextæ eſſent, ædes Magnatum, & Principum Regias vt plurimùm ornare ſolebant, quemadmodum recitat Pauſanias, Plutarchus, Apuleius, Philoſtratus, alijque; cuius etiam rei vſum aliquem hâc ætate noſtrâ antiquitatis æmula in muſiuo diuerſarum Eccleſiarum opere, contemplamur. Iterum aliter Emblema dici quoque poteſt Symbolum aliquod ingenioſum, ſuaue, morale, ex pictura & lemmate conſtans, quo animi conceptus & nutus, grauiori aliqua ſententia, aut lemmate figuræ ſimilitudine quâdam conueniente, indicari ſolet; vt ſi patientiam rebus aduerſis illuſtratam ſignificare velis, cerauniam gemmam depinges, quam in locis duntaxat fulmine ictis inter fulgura, cœlique tumultus ſuauiter emicantem inueniri aiunt, ſi hanc addideris epigraphen, *Fulmine creuit*, Emblema effeceris. Iterum Delphinus Anchoræ implicitus cum hac epigraphe, *Maturandum;* Chamæleon verò cum hoc lemmate, *Omnium colorum*, Emblemata ſunt: quorum hoc adulatorem, illud maturam rerum conſiderationem ſignificat. Verùm de hiſce vide Andream Alciatum, & Ioachimum Camerarium, alioſque, qui integris voluminibus huiuſmodi pertractarunt.

Quomodo patientia emblematicè exprimatur.

De Impreſia ſiue Phrenoſchemate.

SYmbola illa, quæ Itali vulgò *L'impreſe*, Græci ἑλληνίζοντες phrenoſchemata, nos Impreſias, voce in Latinarum vocum album cooptata, vt à cœteris ſymbolorum generibus tantò meliùs diſtinguerentur, appellamus; nihil aliud latè ſumpta ſunt, quàm *Emblemata quædam Academica*, ſeu φρενοσχήματα; aut vt non ita pridem inſignis quidam Philologus: *Sunt Impreſiæ arguta quędam literatorum hominum inſignia ex figuris & lemmatis compoſita, domibus, libris, hortis, Bibliothecis, Academijs, alijſq; doctorum hominum phrontiſterijs, ad occultum animi conceptum, vel paſſionem, aut inſignem aliquam actionem, virtutemq; moralem in ſeipſo, vel in alijs demonſtrandam, inſcribi ſolita.* Vocantur autem Impreſiæ, non à verbo Anglico *Empreis*, vt nonnulli perperam ſentiunt; neque ab impreſſione; ſed ab Italico etymo *Imprendere*, quod idem ſonat ac *Metterſi à fare, & incominciare qualche operatione, ouero pigliar qualche coſa ſopra di ſe*, agitare rem aliquam ſeriâ animo, moliri in expeditionem rem aliquam; quod & Gallicæ voci, *entreprendre*, hoc eſt, *auoir quelque deſſein*, deſignare aliquid animo, pulchrè conſonat; vnde denique *Impreſa* Italicè, Gallicè verò *Entrepriſe*, rei magni momenti expeditionem denotat. Impreſia igitur inde, quòd non niſi profundâ quâdam & ſeriâ mentis applicatione conficiatur, etymon rectè inuenit. Dixi

Quid Phrenoſchema ſiue Impreſia.

Em-

Digitized by Google

Emblemata Academica, quòd Academici Itali eorum rectè componendorum rationes & regulas primùm præſcribentes, alijs ſeruandas reliquerint: Quod vt intelligatur; notandum, præ omnibus alijs Nationibus hoc Italos peculiare ſibi habere, in pleriſque celebrioribus vrbibus, communi doctorum conſpiratione, certa quædam conuenticula, quas Academias vulgò vocant, inſtituere, in quibus ſtatutis temporibus, de ijs maximè ſtudijs, quæ vel ad ingenij, vel ad morum, aut humaniorum literarum culturam conferunt, laudabili ſanè inſtituto tractare ſolent. Quæ quidem Academiæ, vti variæ ſunt & quamplurimæ, ita varijs quoque Impreſijs, ſeu argutis quibuſdam inſignibus, quibus & inter ſe, & à plebæa hominum colluuie veluti ἐκ τοῦ τύπου diſtinguerentur, inſignitæ ſunt. Academici itaque ab huiuſmodi Impreſiarum vel materiâ, vel formâ, & proprietate, vel actione, aut paſſione aliquâ inſigni, quam Symbolum innuit, ſe denominant.

Hoc pacto Academici Romani ab humore, quæ eſt materia Impreſiæ, dicuntur Humoriſtæ; pro inſigni enim, ſeu Impreſia nubem habent ſupra mare eleuatam, ac ibidem in pluuiam reſolutam, cum hoc lemmate: *Redit agmine dulci*. quo argutè indicant, quòd ſicut vi Solis nubes plena vaporibus ex amaritudine maris eleuata, atque in dulcedinem verſa, per pluuiam terræ denuò confertur; ita Academia hæc ſuos, etſi paſſionibus affectos, à communi tamen hominum, mundique vita virtute doctrinæ eleuatos, non dulces tantùm reddit & tractabiles; ſed & alijs quoque frugifero doctrinæ imbre, ingentia animi emolumenta confert. **Humoriſtæ Academici Romani vnde dicti.**

Pari ratione Academici Neapolitani ab igne Impreſiæ materia dicuntur *Ardentes*; pro Impreſia enim altare habent, cuius lignorum ſtrues Tauro in partes ſecto adornata, cœlitùs accenditur, hoc lemmate Græco, οὐκ ἄλλοθεν, *Non aliunde*; quâ ſignificant ignem de cœlo, ſeu dona diuina in animas, non niſi voluntariâ quâdam immolatione ſui, ſeu animi cultu primò ritè diſpoſitas deſcendere. **Ardentes Neapolitani Academici vnde dicti.**

Porrò Academici Senenſes *Intronati* dicuntur, à cucurbita intronata, id eſt, fiſſi vaſis ſonum habente, ſcilicet malè materiata, defectuoſa, rimoſa, cuiuſmodi pro ſalis recondito rio paſsim varijs in locis vti ſolent, quam & pro Impreſia ſibi elegerunt cum hac epigraphe, *Meliora latent*: quâ argutè innuunt, prudentiam, diſcretionem, ſiue ſalem ſapientiæ in fragilibus vaſis contentum dictam Academiam docere. **Academici Senenſes vulgò dicti Intronati.**

Academici Florentini *Cruſcanti* dicti, à voce Italica *cruſca*, quod farinam impuram, ſeu furfur ſignificat; habent enim illi pro Impreſia ſua inſtrumentum illud mechanicum dictum Cerniculum, Italicè *Furlone*, quo farinam craſſam à ſubtili, ab impura puram ſecernere ſolent, cum hoc lemmate; *Il più bel fior ne cogle*; quo indicant, etiam ex viliſſimis rebus animæ nutrimentum deduci poſſe. **Academici Florentini dicti Cruſcanti.**

Bononienſes Academici *Sonnachioſi*, ſiue Somnolenti dicti, pro Impreſia habent Vrſum dormientem cum hoc lemmate, *Spero auanzar la vigilia con il ſonno*; quo indicant, quòd etſi pro tempore videantur ab alijs ſomnolenti, & dormiturientes, excitati tamen ſemel, facilè perditum tem- **Academici Bononienſes dicti Sonachioſi, id eſt, Somnolenti.**

pus vigilis ingenij viuacitate, aſſiduoque virtutis exercitio reſarcire conentur.

Academici Veneti.

Φιλολλάτιοι Veneti Academici pro Impreſia habent Leonem in actu indignationis cum rupto collari ante ſe poſito, lemma verò ita ſonat, *Et colla iuuenci*; quo libertatis denotant amorem.

Ferrarienſes.

Φιλάρετοι Ferrarienſes Academici pro Impreſia ſua habent ſcamnum laboratorium cum duabus ſcutellis, & lignum ſerrâ ſecandum; in vna verò ſcutellarum ſpongia cum rubrica, in altera chorda ad trahendas lineas accommodata, cum hac epigraphe, *Rectum ſignat*; quo indicant, actiones humanas, vt rectitudinem ſuam obtineant, continuo ſtudio & labore fulciendas.

Mediolanenſes.

Mediolanenſes *Transformati* platanum habent cum hac inſcriptione, *Obumbrat, & Recreat*; quo virtutis ſtudium tropicè denotant.

Papienſes.

Academici Papienſes, dicti *Affidati*, pro Impreſia Ardeam habent cum ſtella ☿, & hâc epigraphe, *Vtraque felicitas*. quo vtriuſque vitæ, actiuæ, & contemplatiuæ, felicitatem notant.

Ex quibus luculenter patet, materiam, vel formam, vel actionem, ſeu paſſionem metaphoricam, quam Symbola denotant, variæ huiuſmodi Academicorum appellationis primordia fuiſſe. Verùm vt tam ingenioſum inſtitutum clariùs innoteſcat, quid huiuſmodi Impreſia propriè ſit, in quo propriè conſiſtat, aut quomodò componi debeat, iam declarandum reſtat.

Quid propriè Impreſia.

Impreſiam igitur ita communiter Academici definiunt; *L'Impreſa è vna ſignificatione del animo ſotto nodo di motti, & di pittura, dal ingegno del huomo inuentata, accioche particolarmente le paſſioni così de' ſenſi, come della mente vengano ſpiegate*: Vel breuiùs: *L'Impreſa è vna eſpreſſione di concetto, ſotto Simbolo di coſe naturali, ouero artificiali, eleuate ad eſprimere il più occulto penſiero della ſuperiore portione*; quam explicare videtur his verbis Horatius Montaldus:

Montaldus.

Impreſia, inquit, *figura extranea, ſiue naturalis, ſiue artificialis, eſt ſingulare conſilium mentis, idoneo ſimilitudinis nexu, figurâ videlicet & lemmate expreſſum, quo vim obtinet ad exprimendum; quicquid materia eſſe poteſt Impreſiæ voluntaria inſcriptionis acceſſione*. Sed inter cœteras hæc maximè approbatur: *L'Impreſa è Simbolo compoſto di figure, come naturali, così artificiali, e parole ſignificanti per via di metafora, & di ſimilitudine, fondata ſopra la proprietà della figura accennata dal motto, che il penſiero, ò lo ſtato noſtro, ò d'altrui dinota*; id eſt, *Impreſia eſt Symbolũ ſeu Emblema Academicũ, compoſitum ex varijs figuris, tàm naturalibus, quàm artificialibus, & verbis ſignificantibus metaphoram aliquam, ſeu ſimilitudinem ſupra figuram, quam verba indicant, fundatam; quâ noſtrâ, vel alterius cuiuſlibet mentem, ſtatum, moreſq; argutè indicamus*.

Tres ſpecies Impreſiarum

Diuiduntur autem Impreſiæ à nonnullis in tres ſpecies, ita vt aliæ conſtent ſolis literis, aliæ ſolis figuris, aliæ vtriſque, diuiſione factâ iuxta triplicem Idealis, cœleſtis, & terreni hominis conditionem. Idealem hominem accipiunt pro Angelo, qui eſt homo quidam veluti cœleſtis ſine corpore; & hunc aſſimilant verbis. Cœleſtem hominem accipiunt pro mundo hoc viſibili, ſeu ſenſibili & corporeo; atque huic attribuunt figuram.

Digitized by Google

ram. Tertiò hominem terrenum pro vero accipiunt, qui vti conſtat corpore & anima, ita & voces & figuras propriè ei in Emblematis tribuunt. Verùm duæ priores acceptiones Impreſiæ noſtræ nulla ratione conuenire poſſunt; vnde ſola tertia Impreſiæ conſtituendæ apta eſt. Porrò quatuor comprimis cauſæ ad Impreſias videntur concurrere, duæ eſſentiales & intrinſecæ, & totidem extrinſecæ. Intrinſecarum vna eſt figura, quæ tanquam cauſa materialis concurrit; altera eſt forma, eſtque dictum ſeu ſententia ſignificans per modum metaphoræ; cauſa efficiens eſt intellectus hominis; finis denique eſt affectus, paſſio, intentio ſiue conceptus, quem Author ſignificare intendit. Quæ omnia Emblemati quoq; conueniunt, excepto quod materia & forma Emblematis ſit indeterminata, & ad quaſlibet res naturales, artificiales, phyſicas, morales, entia quoque, vt Scholæ loquuntur, rationis ſeſe extendentia, quam indeterminatam rationem Impreſiarum Authores plerique reſpuunt. Nam vti neque animalia, aut herbæ incognitæ, numeriuè, aut mythicæ allegoriæ, ænigmaticæque locutiones Impreſiarum materia ſunt; ita neque res particulares, vti inſtrumenta, cœrimoniæ, vſus, & conſuetudines (niſi forſan eo in loco, vbi vigent) materia eſſe poſſunt; in quo ita quidam ſcrupuloſi ſunt, vt non deſint, qui etiam colores ipſos, atque adeò ipſam humanam figuram ab Impreſiarum excludant materia.

Quæ ad Impreſiam concurrant.

Præterea ſicuti ad manifeſtanda animi ſenſa, locutione, ſcriptione, nutu, geſtuumque expreſſione opus eſt, ita Impreſiarum lingua gnomæ ſunt & ſententiæ, quarum ope totius Impreſiæ ſignificatum enuncietur; harum enim officium eſt, corpus, ſiue materiale illud, ex ſe cœteroquin ad quamcumque rem ſignificandam, ſiue ad quamcunque formam recipiendam indifferens, determinare; v. g. Sol materia alicuius Impreſiæ ex ſe & ſua natura ἀόριστος eſt, poteſt enim nunc vitam, modò diuinitatem diffuſam, iam ſplendorem animi, iam alia atque alia ſignificare; ſed mox vbi verba acceſſerint, ad certam ſignificationem determinatur, atque nomen obtinet Impreſiæ. His igitur ita obiter indicatis, nunc operæpretium me facturum exiſtimaui, ſi regulas quaſdam hoc loco in gratiam eorum, qui huiuſmodi laudabiliſſimis ſtudijs delectantur, ad perfectam & ſolidam Impreſiarum compoſitionem neceſſarias præſcriberem.

Regulæ ad phrenoſchemata, ſeu Impreſias rectè componendas requiſitæ, ab Academicis inſtitutæ.

PRima. Impreſia neceſſariò componi debet ex figura & lemmate, cùm vno ſine altero Authoris intentio nullâ ratione rectè exprimi poſſit, vt in præcedentibus fusè declaratum eſt.

Regulæ ſex ad Impreſias rectè componendas requiſitæ.

Secunda. Vt ſit figuræ & lemmatis vnà cum intentione Authoris apta connexio, & arcta proportio; quod fit per ſimilitudinem aptam, fundatam in Impreſia, & applicatam Authori per tranſlationem quandam, quam dicimus metaphoram.

Tertia. Impreſiæ, vti non conueniunt lemmata, allegoriæ, fabulæ,

aut

aut aliquid honeſtati morum contrarium; ita nihil quoque aſſumatur extraneum, incognitum legentibus, Chimæricum. colores quoque in hoc negotio vitentur.

Quarta. Impreſia vti debet eſſe ingenioſa, arguta, ſubtilis, vtpote cuius acumen ſit vel in natura fundatum, vel in Ethica ſeu moribus, aut grauioris Authoris ſententia, & apophtegmate fundatum; ita non debet eſſe adeò obſcura & ænigmatica, vt Oedipo ad interpretationem ſui indigeat; neque ita clara, vt indoctis etiam prima fronte innoteſcat, ſed argutia ſua conſtet, ita vt non niſi cum profunda quadam mentis reflexione, eaque ſolis eruditis innoteſcere poſſit.

Quinta. Impreſia debet eſſe modeſta, directa ad mores vel Authoris, aut Academicæ alicuius congregationis: vnde omnes iſtiuſmodi Impreſiæ vitandæ ſunt, quæ alicuius ſiniſtrioris conceptus materiam præbere poſſunt; vel etiam ſuperbiæ, præſumptionis, vitioſi amoris, ſimiliumque paſſionum argumentum præbent.

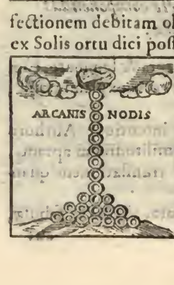
Sexta. Impreſiarum lemmata nullâ ratione exprimere debent vitium hominis, aut virtutem, niſi per metaphoram; figura quoque ſiue materiale non exprimatur; falſa enim v. g. Impreſia foret, ſi quis flammam pingeret ſurſum vergentem, cum hac inſcriptione, *Flamma diuini amoris*; cùm hic nulla metaphora ſit, ſed integri conceptus explicatio. Si verò eam hoc lemmate, *Nunquam deorſum*, inſignias, iam vim Impreſiæ obtinebit. Atque hiſce regulis ad perfectam Impreſiarum compoſitionem peruenire poteris. Verùm vt hæc luculentiùs pateſiant, aliquas è nobilioribus Impreſijs, veluti exemplaria quædam ad ſimiles condendas, adducendas duxi.

Impreſia Vrbani VIII.

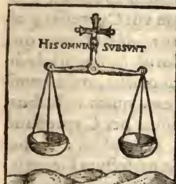
Primò S. D. N. Vrbanus VIII. dum adhuc in minoribus eſſet, Solem orientem elegit pro Impreſia, cum hoc lemmate: *Alius, & idem*; quo ſignificare voluit, quod ſicut Sol oriens alius quaſi eſt, ab eo qui fuit præcedenti die, idem tamen reuera eſt, ita is, etſi ad maiorem dignitatis gradum fuerit aſſumptus, nihil tamen de priſtina humanitate, beneuolentia, & omnibus ſeruiendi promptitudine remiſerit; quin ſemper *Alius* ſit *& idem*. Sed enim hoc Emblema non omnem Impreſiæ perfectionem debitam obtinere videtur, cùm Sol non propriè *Alius & idem* ex Solis ortu dici poſſit. Deficit igitur hic debita & apta proportio figuræ ad lemma.

Impreſa Parthenia Congregationis Romanæ.

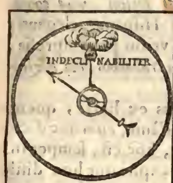
Melior aliquantum eſt, quam Parthenia & Academica Congregatio in hoc Romano Collegio S. I. ſibi elegit. Magnes eſt contrahens in catenam annulos, cum hac epigraphe, *Arcanis nodis*; quo argutè indicant, incrementum huius dictæ Partheniæ Congregationis primò non niſi occulto quodam diuinæ inſpirationis tractu perfici; deindè boni

ni exempli, ſanctæ conuerſationis, ac mutuæ ædificationis attractu propagari debere.

Sacra Imperatoria Maieſtas Ferd. III. Dominus noſter clementiſſimus, vt iuſtitiam ſuam, & religionis amorem, duo inſtrumenta videlicet, quibus Imperij moles vnicè conſeruari, & propagari poſſit, oſtenderet, hanc ſibi Impreſiam elegit; bilancem; cuius ſtater crux eſt, cum hoc lemmate: *His omnia ſubſunt*; quo non argutè minùs, quàm ſanctè, quid Chriſtianiſsimum Imperatorem deceat, indicauit. Impreſa Imperatoris Ferdin. III.

Innumeras alias hoc loco à diuerſis Principibus aſſumptas Impreſias adducere poſſem; ſed quia alij iam ante me, vti Ruſcellus, Ferrus, Tipotius, integris id præſtiterunt voluminibus, superuacaneum eſſe ratus ſum, iiſdem diutiùs inhærere; ſolùm hoc loco ſex alias à diuerſis, iiſque doctiſsimis viris, ingenio ſummo elaboratas proferam, quæ cùm perfectam Impreſiarum rationem habeant, eæ exemplaris loco eſſe poſſunt.

Prima eſt, Acus Magnetica in annulo librata, conuerſiua vi ſua perpetuò polum reſpiciens, cum hoc lemmate: *Indeclinabiliter*; quâ pulchrè ſanè indicatur mentis rectæ, & in Deum intentæ vis indeclinabilis.

Altera deſumitur ex Æliano, eſtq; Rana Ægyptia contra Aſpidem inimicum pugnatura, tranſuerſam ſtipulam ore geſtans, cum hoc ſacro D. Pauli lemmate: *Virtus in infirmitate perficitur*; quo ingenioſè ſanè indicatur, humanam naturam fragilem & debilem contra inuiſibiles hoſtes aptiùs muniri non potuiſſe, quàm Dominicæ paſsionis inſtrumento, cruce, inquam, quam ſtipula deſignat; quâ potentiſsimi etiam hoſtes facilè à quouis rectâ fide inſtructo Chriſtiano peruincuntur, ſuperanturque.

Tertia eſt ex hiſtoria naturali animalium deſumpta, In qua Phyſa, ſeu Orbis piſcis ſuſpenſus ventum ſpirantem indicat, cum hoc lemmate: *Perſequentem proſequor*; quo argutè ſanè indicatur, tria maximè Chriſtiani hominis perfectionem arguere: primum eſt, conformatio voluntatis noſtræ cum diuina, vt in proſperis, ita in aduerſis: alterum eſt dilectio inimicorum, id eſt, perſequentes ſe proſequi, iuxta illud, *Diligite eos, qui oderunt vos*: tertium eſt, diuinas inſpirationes ardenter inſequi; quæ omnia nos docet Orbis piſcis, qui ad ventum quemcunque ſpirantem ſe indeclinabiliter

ter conuertit, nullâ habitâ ratione qualitatis venti, vtrum calidus, frigidus, num ſiccus, aut humidus ſit.

Quarta magni cuiuſdam belli Ducis eſt, & continet duas arbores, quarum vna Cypreſſus, altera Palma, cum hoc lemmate: *Alterutrum*; quâ indicatur, belli Ducem ita gloriæ & honori deditum eſſe debere, vt recordetur mortis, nulli hominum generi magis præſentaneæ, quàm militibus; quæ duo pulchrè ſanè indicantur per Cypreſſum, arborem feralem & mortis Symbolum; & per Palmam, victoriæ & felicitatis perfectum hieroglyphicum. Magnanimus igitur hic belli Dux pro iuſtitia pugnaturus, aut vincendum, aut moriendum eſſe, hoc ſe Symbolo animare voluit.

Quinta eſt Molendinum Æolium, ſeu ventorum vi agitatum, cum hac inſcriptione: *Quantumuis agitatus, proſum*; quâ aptè & congruè ſanè indicatur conſtantia & fortitudo mentis vincentis in bono malum, & ex aduerſis maliſque educentis bona, iuxta illud; *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*. Quidam Hiſpanus eleganter ſanè hoc eodem molendino vtitur pro Impreſia, ſed cum hac inſcriptione: *En trabachos mia hazienda*..

Sexta. Eſt Leo manducans ex lintre, quem Virgo nuda loro tenet conſtrictum, cum hoc dicto Germanico: *Allzeit in ſorgen*, hoc eſt, ſemper in curis; cuius vis argutè ſanè explicatur hoc diſticho:

Nuda à præſidijs ego Virgo miniſtro Leoni,
Danda opera eſt magnis, ſed comitante metu.

De Impreſijs ac Symbolis aliarum Gentium.

NOn deſunt, qui ſcrupuloſiùs Impreſiarum negotium tractantes, velint Impreſias meliùs fieri in vna quàm in altera lingua; ita quidem, vt proportionem quandam tenendam putent figuræ ad linguam, à qua lemma ponitur. ita Hiſpanica dicta, amoroſis; feſtiuis & iucundis Italica; ſeueris & grauibus Germanica; beneuolis & amicis Gallica; ſubdolis blandiſque Græca, accommodari debere iudicant. Exempli gratia in illo Symbolo, vbi trunco arido virgultum inſertum vides, cum hoc lemmate: *Quando Deus voluerit*; lemma hoc conuenientiùs vni quàm alteri linguæ quadrare arbitrantur. Sed vt, quod res eſt, fatear, videntur hi nullâ ratione linguarum cognoſcere vim ac valorem; ſiue enim lemma hoc inſcribatur Germanicè, *Wann Gott Will*; ſiue Hiſpanicè, *Quando*

quiere

Digitized by Google

quiere Dios; ſiue Italicè, *Quando Dio vorrà*; ſiue Græcè, Εἰ θέλει Θεός; ſiue Gallicè, *Quand voudrà Dieu*; ſiue Arabicè, ابرا چش الله; ſiue Hebraicè, אם ירצה יהוה; ſiue denique quocunque alio idiomate inſcribatur; Impreſia ſemper eundem valorem obtinebit, vti omnis is, qui varia idiomatum notitia inſtructus fuerit, fateri debet. Hoc quidem non facilè negauero, in vna lingua alluſiones quaſdam Grammaticas meliùs fieri, quàm in altera. ita vexillum implantatum coronæ Regiæ cum hoc Gallico lemmate: *Grandeur par grand'heur*; hoc eſt, *Celſitudo, fortuna Duce*; meliùs in Gallico ſonat, quàm alia in lingua, ſi ὁμόφωνας antitheſes conſideremus. Non ſequitur tamen alia in lingua hoc lemma poſitum non habere ſuum valorem: ſiue enim inſcribatur Impreſiæ Gallicum lemma: *Grandeur par grand'heur*; ſiue Latinè: *Hâc duce exaltor*; ſiue aliâ quâcunque linguâ, ſemper idem ſonabit. Sed vt luculentiùs pateſiant omnia, de variarum Gentium Impreſijs ſiue Emblematis modò agendum eſt particulatiùs.

Impreſiæ in quacunque lingua fieri poſſunt.

De Impreſijs Hebræorum.

HEbrçorum Impreſiæ ſiue Emblemata, in quibuſdam cum noſtris conueniunt, in quibuſdam diſcrepant. Nam figuram cum lemmate habent quidem, at non figuram quamlibet Impreſijs conceſſam: præter enim humanam, nec animalium quidem vllam admittunt figuram: putant enim Hebræi, imagines pingere, aut aliquid ijſdem ſignificare, eſſe veluti quandam Idololatriæ ſpeciem: Solis igitur vegetabilium, inanimatarumque, vti & artificialium rerum Symbolis ad ſignificandum vti videntur. Præterea lemmata plerumque ex Cabaliſticis conſtant compoſitionibus, vti in ſequentibus exemplis apparet. Ac primò quidem apud Gamaelidem in manuſcripto Commentario in Pircke auoth hanc in principio libri Impreſiam reperio: Mundus ſiue globus terreſtris eſt, tribus fulcitus manibus, cum hac epigraphe acroſtychica ארש. Quæ verba extenſa idem ſignificant ac אמת דין שלום, hoc eſt, *veritas, iudicium, & pax*; quæ verba paulò poſt fuſiùs explicans dicit:

על שלשה דברים עומד העולם על האמת ועל הדין ועל השלום שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

R. Gamaelides.

Hoc eſt, *Super tria Mundus ſubſiſtit, ſupra veritatem, ſupra iudicium, & pacem, iuxta quod dicitur, Veritas, & iudicium, & pax iudicant in portis veſtris.*

Alterum inuenio apud Simeonidem Commentatorem legis, qui initio libri ſui hanc præfigit Impreſiam. Librum apertum, notatum verbo תורה, & infrà, aratrum, exercitij corporalis Symbolum, cum hoc lemmate: וזה וזה, id eſt, *Et hoc, & hoc*.

Digitized by Google

quæ verba paulò poſt explicat in ſua præfatione his verbis :

Simeonides. יָפֶה תַּלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עָוֺן׃

Optimè conueniunt inter ſe labor manuum externus, & ſtudium legis, vtrumque enim auertit hominem à peccatis :

Reperi quoque inter alia Kabaliſtarum monumenta, hanc Impreſiam Cabaliſticam. Nauis eſt inter duas columnas, igneam, & nubeam; de quibus 14. Exodi, ſecundo vento procedens, cum hoc lemmate : בזה מנהל, *Hâc duce*; cui lemmati imminent alia verba : ויסע ויבא ויט, quibus verbis Author indicare voluit in hac Impreſia 72. Angelorum nomina, ex tribus verſibus 14. Exodi, qui incipiunt. ויסע ויבא ויט, Cabaliſticâ quâdam reſolutione deductorum; de quibus nos in Kabala Hebræorum ex profeſſo tractabimus; argutè igitur indicat, ope horum Angelorum, qui per columnas dictas indicantur, ſe fretum, nihil non difficile & arduum, cum optimo ſucceſſu peracturum.

Aliam Impreſiam comperi præfixam libro, cui titulus אבקת רוכל. Pomum eſt ſignatum morſu, & quatuor fluminibus, hortum rigantibus, cum hoc lemmate : מרבה משוש מרבה מכאוב, *Multiplicans voluptatem, multiplicat dolores*; quâ Impreſia Author videtur innuere, ſenſualitatem ſeu peccatum primorum parentum, qui cùm ſemper felices eſſent, vel vnico morſu conciderunt. *Cùm enim*, vt Scriptura dicit, *vidiſſent*.

כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל׃

quoniam lignum eſſet bonum ad comedendum, pulchrum viſu, atque deſiderabile ad intelligendum; voluptate ſuperati, inobedientiæ peccatum incurrerunt, quo totum humanum genus in innumeras vnà ſecum calamitates præcipitarunt. Pomum igitur morſu ſignatum vnà cum quatuor fluminibus, paradiſum ſeu hortum voluptatis ſignificat; ſententia verò oſtendit, nullam voluptatem in hoc mundo ſolidam, & omnia gaudia homini in hac vita debere eſſe ſuſpecta. Nam vt rectè ſapiens ait :

יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי מָוֶת׃ גַּם בִּשְׂחוֹק יִכְאַב לֵב וְאַחֲרִיתָהּ שִׂמְחָה תוּגָה׃

Eſt via, quæ videtur homini recta, at poſteriora eius viæ mortis. ita &, *In riſu dolebit cor, & extrema gaudij luctus occupat*. Author igitur huius Impreſiæ Lectorem libri ſui hâc Symbolicâ notâ monere videtur, ne ita voluptatibus mundanis, gaudijſque cor diſſipet, vt non memor ſit malorum gaudijs paſſim annexorum, id eſt, conditionis humanæ, quæ eodem in ſta-

tu

ru diu permanere nequit, fragilitatemque ob oculos ſemper habeat. Plurimas alias Impreſias Hebræorum hîc adducere poſſem; ſed quia ea alijs in locis paſsim adducemus, de his conſultò ſiluimus.

De Impreſijs Arabum, cœterorumque Orientalium.

ARabes haud inargutè hanc philologiam tractare conſueuerunt; etſi à nobis diſcrepent; omiſſa enim figura humana, & animalium quorundam, artificialibus ferè, atque partibus animalium vtuntur; lemmata verò eorum & ſententiæ vtplurimùm reſpiciunt Apologos ſummo ingenio excogitatos. Sed vt ad rem veniamus, inter alias Impreſias illam Selimi Turcarum Imperatoris maximè ſolennem reperio. Quatuor candelabra ſunt, vt in ſchemate apparet, quorum vnius candelâ accenſâ fulget, reliquis lumine deſtitutis, cum hoc lemmate اللہ ورا, *Alla varà*, hoc eſt, *Deus dabit*; quo quidem nihil aliud innuere videtur, niſi voluntatem & deſiderium, quo omnes Mundi partes ſuo Imperio & religioni vnire exoptat: nam per quatuor candelabra, quatuor Mundi partes, quarum ipſe vnam, videlicet Aſiam obtinere credit, quæ & per candelam lumine accenſam notatur, argutè ſignificat; cùm in Imperio ſuo ſolo veram fidem & religionem accenſæ candelæ Symbolo denotatam, vti dictum eſt, vigere opinetur, reliquis tribus fidei lumine deſtitutis. Quâ quidem Impreſiâ, non tam quid in perfida ſua religione fieri velit, quàm quid in orthodoxa Eccleſia aliquando futurum ſit, non ſine inſtinctu prophetico, innuiſſe videtur.

Impreſia Selimi Turcarum Imperatoris.

Exemplum Impreſiarum Arabicarum.

Aliam Impreſiam non minùs elegantem, quàm argutā reperio apud Alhari ebneſſed, in principio libri ſententiarum. Alueare eſt, in cuius oſtiolo loco apis araneus mellificaturus conſpicitur, cum hac inſcriptione Arabica, بين غايتك, hoc eſt, *Intra terminos tuos*; quo appoſitè notatur, vnumquemque ſuâ ſorte contentum, altiora ſe attentare non debere; videturq; hoc ipſo ad celebrem illum Arabum Apologum alludere, quem nobis feſtiuè ſanè deſcribit dictator ille Arabum Locmanus his verbis:

Locman.

حنفقه مرة قالت لنحلة العسل لو اخذتيني معك لعملت عسلا متلك
واكثر فاجابتها النحله الى ذلك فلما لم تقدر على مثل ذلك ضربتها النحله
لها وفيما هي تموت قالت في نفسها لقد استوجبت ما نالني من السوا ولايمكن لى
عمل الزفت لماذا التمس عمل العسـل ✿

Hoc eſt: *Aranea aliquando dixit Api: ſi me tecum acciperes, facere n ego mel ſicuti tu, & amplius: Reſpondit autem Apis ſuper hoc; & cùm non poſſet ſimile quid facere, percuſſit eam Apis aculeo ſuo, & moribunda dixit intra ſe; digna ſanè ſum ego malo hoc, quod me inuenit, cùm enim non poſſim facere picem, cur volui facere mel?* Verùm id genus Impreſiæ potiùs allegoricum, quàm Emblematicum eſt.

Huic non abſimilem reperio in alio manuſcripto, quod de philoſophia tractat. Impreſia librum continet cum hac inſcriptione, جزء واحد معي *Hæc ſola mecum*; circa librum verò in cordis figuram hoc epiphonema ſcriptum ſpectatur:

لا علم الا ما كان مكتوم في صدور حتي شيت اظهر

Non eſt ſcientia, quæ non reconditur in pectore, hanc enim cùm volueris, manifeſtare poteris; quo occultè ſignificatur, doctrinam non in libris, ſed in corde circumferri debere, cùm librorum multitudo, niſi ſtudium frequens & aſſidua exercitatio accedat, ad ſapientiam parum conferat.

Exemplum Syriacarum Impreſiarum.

Syros Impreſijs quoque vſos, oſtendit manuſcriptus quidam Collegij noſtri Maronitici de philoſophia morali, in cuius principio Cedrus pingitur, cum hac inſcriptione, ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ *Incorruptibilis*; intra verò legitur hæc epigraphe Syriaca, quà conceptus fuſiùs explicatur;

ܐܝܟ ܐܪܙܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ ܡܕܡ
ܠܐ ܡܗܪ ܗܟܢܐ ܠܢܦܫܐ ܕܡܫܘܝܐ ܠܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ
ܡܬܚܒܠ܀

Sicut Cedrum Libani corruptionis expertem nihil offendit, ita, quod animum voluntati Dei conformatum offendere poterit, nihil eſt.

Æthiopica quoque, Armenica, Perſicaque hoc loco producere poſſem, verùm cùm illa plus æquo à vera Emblematum, Impreſiarumque ratione diſcrepent, ne opus inutilibus refarciatur, omittenda duximus. Sufficit nobis, omnem linguam Impreſijs faciendis aptam, ac nullo non tempore ab omnibus Gentibus huiuſmodi ſtudium cultum fuiſſe, obiter demonſtraſſe: Quandocunque igitur in regulis præſcribitur materia Impreſiarum nota paſsim, intelligendum id eſſe ſciant de Natione aliqua particulari: poſſunt enim multa in vna Natione eſſe materia Impreſiarum, quæ, eó quòd in altera incognita ſint, inepta habentur. Certè cucurbita Senenſium Intronatorum, à Germanis, aut Gallis non agnoſcetur. ita Cabaliſticæ Impreſiæ vis & energia, quam ſuprà tertio loco poſuimus, à ſolis iſtius artis peritis, non autem ab alijs, capietur. Atque hæc de Emblematis, & Impreſijs dicta ſufficiant.

CA-

Digitized by Google

C A P V T III.

De Inſignibus, Armis, Criſtis, Tutulis, Lophis Gentilitijs, eorumque origine, & ſignificatione.

ARma, ſiue Inſignia, aut vt alij ea vocant, Teſſeræ, ſeu Scuta gentilitia, nihil aliud ſunt, quàm vnius, aut plurium figurarum in ſcuto, aut vexillo collocatarum repræſentatio, cum aptitudine, colore, & campo determinato, vel ad præclarè geſtorum memoriam, vel ad familiæ diſtinctionem inſtituta. Dicuntur inſignia, quia in armis inſculpi, & antiquis, & noſtris temporibus ſolebant, vt his armati opertâ facie dignoſcerentur. Vide Tiraquellum lib. de nobilitate c. 6. *Tiraquellus.*

Hæc igitur, cùm myſticis quibuſdam & ſymbolicis rationibus conſtent, de eorum origine paulò altiùs ordiri viſum eſt, vt vnde ad nos huiuſmodi ſcutorum vſus dimanârit, luculentiùs innoteſcat.

Vetuſtiſſimum Symbolorum armis inſcribendorum vſum eſſe, ipſa ſacra Scriptura nos docet. *Vſus Symbola armis inſcribendi vetuſtiſſimus eſt.*

איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל :

Singuli per turmas, atque vexilla, & domus cognationum ſuarum caſtrametabuntur filij Iſraël. quaſi diceret; vnuſquiſque ſuper vexillum ſuum in ſignis domus patrum ſuorum. In ordinatione autem caſtrorum præcepit Deus, ad confuſionem tribuum vitandam, vexilla, quod verbum Hebræum דגל clarè oſtendit, erigi, vt iuxta ea familiæ caſtrametarentur; cui congruit textus Syriacus: *Num. 2. 2. Inſignia Hebræorum.*

ܓܒܪܐ ܥܠ ܛܟܣܗ ܒܐܬܘܬܐ ܕܒܝܬ ܐܒܗܘܗܝ ܢܫܪܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ ܀ *Explicatur locus Scripturæ.*

Vir iuxta vexillum & ſignum ſuum, & ſecundùm domum patrum ſuorum caſtrametabuntur filij Iſraël. Vexilla igitur præcepit Dominus. Verùm cùm vexilla ex ſe & natura ſua diſtinctiua eſſe non poſſint, niſi per certa quædam Symbola ſeu ſigna ijs inſcripta; hinc ſacer textus luculentiſsimè indicat hâc voce באותות in ſignis, Symbolis, ſeu literis; quâ eâdem voce Syrus, & Chaldæus Meturgaman vtitur. & 70. Interpretes:

Ἄνθρωπος ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ σημασίας. *Homo coniunctus iuxta ordinem ſuum, & ſigna ſua.* *70 Interpret.*

Fuiſſe igitur vexilla illa Symbolis quibuſdam inſcripta, ſingulis familijs propria, non ſacer tantùm textus iuxta diuerſas tranſlationes habet, ſed & ipſi commentatores id expreſſè indicant; imò figuras, colores, aliaſque circumſtantias ijs annexas producunt. ita Rabbi Abenezra, hoc loco: *R. Abenezra.*

יחנו בני ישראל כשיחנו כני א׳ איש על מחנהו הטעם
כל שבט וטעם איש על דגלו שלא יתערב שבט דגל עם
שבט דגל :

Caſtrametabuntur filij Iſraël eâ ratione, qua ſolent, ſcilicet ſinguli iuxta caſtra ſua, hoc eſt, tribus ſuas, vel ſinguli iuxta ſua vexilla, vt non confundatur

tribus

tribus cum tribu, vexillum cum vexillo. Et paulò poſt;

אותות סימנים היו בכל דגל ודגל וקדמונינו אמרו שהיה בדגל ראובן אדם
מכח דרש דודאים ובדגל יהודה צורת ארי כי בו המשילו יעקב ובדגל אפרים צורת
שור מטעם בכור שורו ובדגל דן צורת נשר עד שירמו לכרובים שראה יחזקאל
הנביא :

Vexillum Ruben gerebat depictam figuram hominis. Figura Leonis in vexillo Iudæ. Figura Bouis in vexillo Ephraim. In vexillo Dan Aquila.

Id eſt: *Fuerunt autem ſigna & Symbola in ſingulis vexillis, dicuntque maiores noſtri, quòd in vexillo Reuben erat depicta figura hominis, ex occaſione, quòd quæſiſſet Mandragoras in agro* (habent autem radices Mandragoræ figuram humanam.) *Vexillum verò Iudæ habebat figuram Leonis, quia is dominabatur Iacob; Et vexillum Ephraim figuram habebat Bouis, id eſt, primogenitus bos eius; Et vexillum Dan figurâ Aquilæ inſigniebatur; ita vt quadruplex vexillum huiuſmodi perfectè aſſimilaretur Cherubim, quos vidit Ezechiël Propheta.* Raſſi verò hoc eodem loco ita de ijs loquitur:

כמו שהדגלים סדורים בספר זה שלשה שבטים לכל דגל ולא יהיה קצף
אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף ואם לאו שיכנסו זרים בעבודתם וכו' איש על
דגלו באותות כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו צבעו של זה לא כצבעו
של זה צבע כל אחד כגוון אבנו הקבועה בחושן ומתוך כך יכיר כל אחד את
דגלו דבר אחר באותות לבית אבותם באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאוהו
ממצרים שנאמר ויעשו בניו לו כן כאשר צום :

Quemadmodum vexilla diſpoſita in libro hoc, tres Tribus vnicuique vexillo, & non erit ira, ſi feceris iuxta præcepta mea, non erit ira, niſi ſeruituti alienæ adhæſerint, &c. Vir iuxta vexillum in ſignis, id eſt, vnicuique vexillo ſit ſignum coloratum, ita vt color vnus diſtinctus ſit à colore alterius, iuxta colores lapidum in Ephod ſeu rationali; ita cognoſcet vnuſquiſque vexillum ſuum. Res alia eſt in ſignis iuxta domum patrum ſuorum, cùm diſceſſiſſet, duxerunt eum ex Ægypto, iuxta quod dicitur, & fecerunt filij eius, quemadmodum præceperat eis.

Patet igitur vexilla fuiſſe tunc temporis ad diſcretionem familiarum inſtituta per ſigna ſeu Symbola diuerſis coloribus imbuta; cùm enim exercitus eſſet innumerabilis ferè, neceſſaria prorſus erat totius exercitus in certas legiones diuiſi diſtinctio, quæ per ſigna cognoſcebatur; ſecùs infinitam confuſionem eos incurrere neceſſe erat.

Ad Orientem vexillum Iudæ viride.

Sed & inter omnia vexilla, illa potiſſimùm eminebant, quæ in quatuor caſtrorum angulis, à quatuor primis Principibus, quos enumeraui, erigebantur. Ad Orientem ſuper tabernaculum Naaſſon primogeniti Iudæ vexillum fulgebat viridis coloris; in viridi namque lapillo, qui Smaragdus appellatur, parentis ſui nomen deſcriptum erat in rationali iudicij, quod ſummus ſacerdos geſtabat in pectore, in quo quaſi in Pontificia bulla Iſraëliticæ nobilitatis antiqua iura continebantur. In vexillo autem Iudæ, inſigne nobilitatis erat Leo; Leoni enim comparauerat eum Iſraël ſeu Iacob pater eius, quando nimirum tanquam omnium parens & princeps ſingulis propria ſtemmata diſtribuit. Ad Meridiem deinde eminebat ſupra tentorium Elizur filij Ruben rubrum colore vexillum, quod referebat Sardium rationalis lapillum, quod illi obtigerat; eius autem inſigne fuit humana figura, vtpote qui primogenitus eſſet, & quaſi caput totius domus Iſraël.

Ad Meridiem vexillum Ruben rubrum.

Ad

Digitized by Google

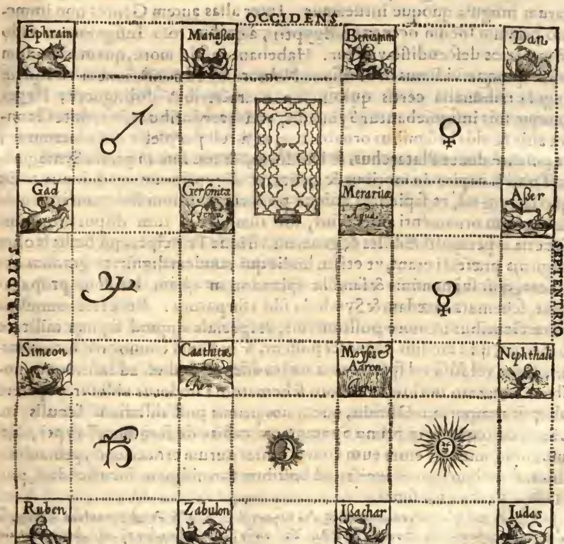
Ad Occidentem ſupra tentorium Eliſama filij Ephraim vexillum radiabat aureum, Chryſolitum referens Rationalis, in quo deſcriptus erat; habebat autem pro inſigni nobilitatis Vitulum, cui comparatus erat cum Iacob, Deuter. 33. v. 17.

Ad Occidentem vexillum Ephraim aureum.

Denique ad Aquilonem ſuper tentorium Abiezer filij Dan, diuerſi coloris vexillum erat, ex albo nimirum & rubro colore permixtum, Aſpidem in Iaſpide referebat eiuſdem Rationalis; iuxta illud: *Fiat Dan coluber in via, cerastes in ſemita*; quæ ad ingenij acumen, & bellicam fortitudinem, atq; induſtriam ſingularem referenda eſſe, meritò putarunt Doctores; hæc enim duo cùm maximè in Aquila ſint conſpicua, ideo creditum eſt, Dan, quod Ceraſten in vexillo pingere recuſaret, Aquilam pro ſerpente pinxiſſe. In medio denique caſtrorum Regium illud Dei Iſraël, ac Domini exercituum fixum tentorium, ſupra quo quaſi vexillum Regium, quod omnis exercitus ſequeretur, ignea noctu ſplendeſcens columna, interdiu verò obumbrans nebula conſpiciebatur, quam nec tenebræ noctis occultarent, nec radij Solis videntium oculos ita perſtringerent, vt impedimento eſſent, quominùs in illam intendi perpetuò poſſent, quaſi iuſſa ſingulis quibuſque horis atque momentis expectantes.

Ad Aquilonem vexillũ Dan verſicoloratum.

Vexillum Regium Dei Iſraël Columna ignea, & nebula obumbrans.

Erat itaque ordinatiſſima caſtrorum diſpoſitio, & planè myſtica, Vniuerſi diſpoſitionem apprimè exhibens; vtpote quæ ipſam Mundi fabricam infinita Dei ſapientia in principio conditam ipſa prima facie repræſentabat. In ea enim videmus ſublunarem hunc Mundum, ſectum in quatuor ſimplicia corpora aut elementa, à cœleſtibus orbibus contineri, ac cingi duodecim domibus Zodiaci, haud ſecùs quàm in caſtris deuota Deo, Deique cultui perpetuò dedicata ſacerdotalis Tribus in quatuor, vt diximus, veluti phalãges diſtributa, à duodenis reliquis tribubus cingebatur, quarum duces etiam ipſorum ſignorum nomina & inſignia geſtaſſe videntur, figuras animalium in vexillis ſuis depingentes. nam Iudas figuram Leonis, Ruben Aquarij, Ephraim Tauri, Dan Scorpij; & ſic cœteræ tribus ſua ſibi appropriata ſigna appicta habebant, vt in figura antecedenti patet. Præterea 4. elementa, 4. ſtationibus Gerſonitarum, Meraritarum, Caathitarum; & Moyſis cum Aaron pulchrè reſpondebant; ſeptem verò Intermediæ caſtrorum areæ, appoſitè ſeptem planetis competebant. Quæ cùm omnia amplè Clem. Alex. l. 5. ſtromatum, & Villalpandus tom. II. templi Hieroſolym. deſcripſerint, ad eos Lectorem remitto.

Clem. Alex. *Villalpandus.*

Vidimus Inſignia primæua Iſraëlitarum, iam aliarum Gentium coæuarum inſignia quoque intueamur. Inter alias autem Gentes non immeritò primum locum occupant Ægyptij, à quibus tota Inſigniorum ratio ad poſteros deſcendiſſe videtur. Habebant ipſi in more, quemadmodum ſuprà quoque vidimus in diuiſione Nomorum, ad confuſionem vitandam ſingula tribunalia certis quibuſdam characteribus diſtinguere; Reges quoque ſuis inſigniebantur Symbolis, vt à ſacerdotibus; ſacerdotes èconcontra alijs & alijs inſignibus ornabantur, vt à reliqua plebe diſcernerentur; vt pulchrè docet Plutarchus, & Diodorus, & nos fuſe in primo Syntagmate Tomi I. capite de moribus & inſtitutis Ægyptiorum tradidimus. Ex quo factum eſt, vt ſapientes quique poſteri inuentioni huic tam ingenioſæ multum ornamenti adiecerint, ſuis tùm libris, tùm diſputationibus. Sic etiam permulti nobiles & generoſi, virique Principes, qui bellicis olim negotijs præfecti erant, vt etiam hodie qui eundem dignitatis gradum obtinent, quò ſui nominis & familiæ ſplendorem quàm latiſſimè propagarent, ſchemata quædam & Symbola ſibi vſurparunt. Et certè omnibus penè Gentibus in more poſitum fuit, vt ſpeciale aliquod ſignum militare haberent, quò faciliùs cognoſci poſſent, & in vnum conuocari locum milites, qui vel fuſi, vel ſparſi extra caſtra eſſent. Sed vt ad inſtitutum noſtrum reuertar, initium eiuſmodi ſchematum Diodorus videtur repetere ab ipſis temporibus Oſiridis, quem nos primis poſt diluuium ſæculis in Ægypto regnaſſe in primo Syntagmate capite de Regibus Ægypti, demonſtrauimus; ait enim eum contra hoſtes iturum criſtæ, aut clypeo, animalium ferocium figuras inciſas, ad hoſtibus formidinem incutiendam, portaſſe. Verba eius ſunt:

Inſignia Ægyptiorum

Apud Ægyptios origo Gentilitiorũ ſtemmatum.

Diodorus. In Oſiridis clypeo animalium figuræ inciſæ.

Τῷ δὲ οὖν Ὀσίριδι συνεστρατεῦσθαι δύο λέγουσι υἱοὺς, Ἄνουβίν δὲ καὶ Μακεδόνα διαφέροντας ἀμφοτέρους χρήσασθαι τοῖς ἐπισημοτάτοις ὅπλοις ἀπὸ τινῶν ζώων οὐκ ἀνοικείων τῇ περὶ αὐτοὺς εὐτολμίᾳ.

Pindarus quoque teſtis eſt, Amphiaraum in expeditione Thebana pictum

Pindarus.

Dra-

Draconem in clypeo circumtuliſſe. Polinicem ſphyngis imagine vſum in ſcutis fuiſſe. In bello Troiano Agamemnon pictum habebat in ſcuto Leonem, vnà cum epigrammate; οὗτος μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, alij alia portabant in armis ſchemata, vt inferiùs ex tabula inſignium patebit. Sunt nonnulli, qui inſignium inuentionem Hiſpanis attribuant; alij Anglis quibuſdam equitibus vulgò Errantibus; quidam Hunnis; nonnulli Carolo Magno, & Friderico Barbaroſſæ Imperatoribus. Quod ſi hoc pacto intelligatur inuentio, vt ſymbolicæ doctrinæ nonnihil, ſiue ad cultum, ſiue ad ingenium acceſſerit, non facilè id negauero; ſic Hiſpanis vti ſimplicium inſignium ſiue colorum inuentionem, ita Carolo Magno; & Equitibus Errantibus Symbolorum vnà cum coloribus inuentionem adſcribimus; quæ ſuccedentibus temporibus aucta in artem regulis ſuis artificiosè directis digeſtam euaſerunt. Sed de origine hæc ſufficiunt. *Inſignium inuentores qui?*

Porrò conſtant omnia inſignia, materiâ & formâ; materia inſignium ſeu ſcutorum gentilitiorum, rerum vel exiſtentium, vel apparentium eſt; exiſtentes res quidlibet in rerum natura complectitur, quidlibet enim ſcuti gentilitij, quicquid dicat Philibertus Campanilis, materia eſſe poteſt. Apparentes res colores ſunt. *Inſignium materia.*

Diuiſio Armorum.

Diuiduntur autem Arma ſiue Inſignia gentilitia multifariam, in Donata, Acquiſita, Hæreditaria, Præſcripta, Simplicia, Compoſita. *Quæ ſint Gentilitia ſtemmata donata.*

Donata ſunt, quæ ab Imperatoribus, Regibus, alijſque Principibus, in beneuolentiæ ſignum benè meritis dantur.

Acquiſita ſunt, quæ virtute bellicâ, aut aliâ quâpiam occaſione acquiruntur. ita Arma Regni Luſitaniæ quinque ſcuta portant, quinque Maurorum capitibus inſignita, ob quinque Mauros Reges vno prælio deuictos. *Quæ Acquiſita.*

Hæreditaria, vel etiam Præſcripta ſunt, quæ à Principe ob merita conceſſa in hæreditarium ius tranſeunt. *Quæ Hæreditaria.*

Simplicia ſunt, quæ campo tantùm colorato conſtant, ſine figura, aut Symbolo aliquo.

Compoſita ſunt, quæ ex Symbolis & coloribus, id eſt, materia & forma complentur. *Quæ Simplicia.*

Præterea diuidunt quidam Inſignia in purè Materialia, Symbolica, & Logogriphica. *Quæ Compoſita.*

Purè Materialia ſunt, quæ referunt id, quod demonſtrant; ita tres Roſæ viridi ligatæ funiculo à Regina Angliæ alicui datæ, in Symbolum ceſſêre iſtius familiæ. *Quę purè Materialia.*

Symbolica ſunt, quæ præter materiale, reconditiorem aliquem ſenſum habent; ita Alexander Magnus ſerpentis imagine vſus eſt, qua ſe à Ioue Ammone patre ſub forma ſerpentis eſſe natum credi vellet. Auguſtus Cæſar magnam ſui animi moderationem, alienumque ab omni temeritate iudicium, id eſt, maturitatem in rebus agendis oſtenſurus, in Armis *Quæ Symbolica. Stemmata Alexandri. Cæſaris Auguſti.*

Digitized by Google

Veſpaſiani.

vti & in Numiſmate, papilionem vnà cum fluuiatili Cancro cælari voluit, altero quidem tarditatem, altero celeritatem intelligebat. Veſpaſianus Delphinum Anchora alligatum, quo ſubobſcurè maturandum eſſe innuebat. Ita Aquila Imperialis, potentiam, celſitudinem, & dignitatis Imperialis faſtigium, quo omnes alios Principatûs ſuperat, denotat. Sic Leo magnanimitatem, Serpens prudentiam, fidelitatem Canis, Gryphus dominium, Color albus ſinceritatem & innocentiam, niger dolorem & luctum, ruber amorem & vindictam, cœruleus cogitationes cœleſtes; ita Canis albus in campo nigro ſignificat fidelitatem ſinceram, firmam, ſtabilem & perpetuam.

Quæ Logogriphica.

Logogriphica ſunt, quæ id referunt, quod verba ſonant. ita familia quædam Leonardorum in armis ſuis Leonem ponit & Nardum; & familia Soldatorum, ſeu Soldato, in inſignibus ponit Solem & Datum (ita enim teſſeram Itali vocant.) Innumera huius farinæ hîc adducere poſſem; verùm cùm alij de hiſce & ſimilibus fuſè tractârint, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ijs diutiùs inhærere.

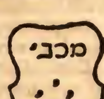
Forma Armorum Gentilitiorum ſunt figuræ varijs coloribus depictæ, quales ſunt, circuli, metæ, figuræ trigonæ, quadratæ, reflexæ, lineæ longæ, breues, rectæ, tranſuerſæ, obliquæ.

Atque ex his patet, Inſignia ex omnibus alijs Symbolis aliquid in ſe deriuare. Quidam enim pro inſignibus familiæ habent puras Impreſias; alij pura Emblemata; nonnulli Allegoricum quid; multi Ænigmata, & Logogriphos, aut Sententias etiam; plerique figuras ponunt nihil myſticum continentes, ſed vel caſu, vel occaſione alicuius facti, dicti, pro Symbolo aſſumptas; atque hoc vltimo modo accepta, inter Symbola computari non poſſunt: quantò autem plùs allegoricum & myſticum habent, tantò ad hieroglyphicorum naturam propiùs accedunt. atque huiuſmodi veteres Heroës vſos hiſtoriæ nos docent, Ægyptiorum exemplo ductos. ita pro Armis

Varia antiquorum Inſignia.

Alcibiades habebat Serpentem.
Adraſtus Cupidinem fulmen amplexantem.
Agamemnon Caput Leonis.
Alexander Victoriæ ſtatuam.
Amphiaraus Scutum album.
Auguſtus Sphyngem.
Cadmus Draconem.
Clearchus Aquilam auream.

Iudas Machabæus

Perſiæ Rex.

Cleo-

Cleopatra Cygnum.

Demoſthenes τὴν ἀγαθὴν τύχην.

Lycurgus Gruem.

Mecœnas Ranam.

Neoptolemus Mineruam.

Perſeus Caput Meduſæ.

Pompeius Leonem enſiferum.

Seleucus Taurum.

Theſeus Bouem.

Theodoſius Vexillum ſalutis.

Turnus Argum cuſtodem.

Veſpaſianus Capricornum.

Vlyſſes Delphinum.

Mogorum Rex.

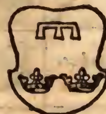
Synarum Rex.

Abaſſinorum Rex.

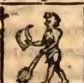
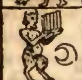
Armeniæ Rex.

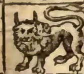
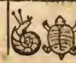
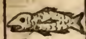
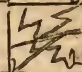
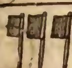
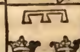

Georgiæ Rex.

Tabula Inſignium diuerſis Populis & Nationibus vſitatorum, vnà cum ſignificatione eorundem, ex ſuprà citatis Authoribus collecta.

Populi.	Inſignia.	Significatio.	Populi.	Inſignia.	Significatio.
Ætoli		Fortitudo & fœcunditas terræ.	*Locrenſes.*		Ab euentu Eunomij pulſantis Cytharam.
Arcades		Fœcunditas terræ.	*Lacedæmonij.*	Λ	A principio nominis.
Ægyptij		Tres Aſpides ſignificant tripartitam cuſtodiam Geniorũ.	*Macedones*		Herculeas virtutes Alexandri Ammonis filij.

Populi.	Inſignia.	Significatio.	Populi.	Inſignia.	Significatio.
Argiui		Quibus Principatum inter Grecię populos innuebant.	*Parthi*		Cultum Solis.
Armeni		Cornutus Leo nil ſignificat; ſed ex occaſ. Regis venãt. aſſumitur	*Peloponeſij*		A pugna ſerpentis cum teſtudine.
Aſiatici		Ex cultu Adergatis Deæ:	*Phryges*		Ab Apolline in Lupum tranſmutato.
Babylonij		Columba notant transformationem Semiramidis in Colũbã	*Scythæ*		Fulmen à Prometheo in monte Caucaſo.
Athenienſes		Reconditam ſapientiam.	*Siciony*	Σ	A principio nominis.
Cappadoces		Politicam ſine ſcientia ſtare non poſſe.	*Romani*		Potentia & Imperium.
Chaldæi		Latet ſignificatum.	*Afri*		Vigilantia.
Hebræi	T	Salus & proſperitas.	*Græci*		Imperium tripartitum.
Lybies		Vide ſignificatum apud Apollodorum.	*Iberi*		Fortitudo.

De Criſtis, Lophis, Tutulis.

CRiſtã militaris, ſiue Lophus, aut Tutulus ornamentum galeæ eſt, ex pennis volucrum, aut aliâ quâuis figurâ concinnatum; de quibus Vegetius: *Centuriones galeas habebant ferreas, ſed tranſuerſis & argenteis criſtis, vt facilius dignoſcerentur.* Silius:

Vegetius.

Ære caput tecti ſurgunt ſuper agmina criſtæ.

Silius.

Cristæ in Galeis inuentũ Ægyptiorum.

Inuentum Ægyptiorum eſt, quorum Reges in expeditiones ituri, galeas nunc Criſtis, iam Leonis, modò Draconis capite inſigniebant, quò hoſtibus formidabiliores eſſent & longitudine ſtaturæ, & inuſitatæ transformatio-

mationis ſpecie; quam conſuetudinem poſtmodum & Cares ſecuti ſunt, teſte Herodoto: *Cares*, inquit, *in Græcia primi fuerunt vſu criſtarum conſpicui*. Cornua quoque addita. Virgilius de Turno pulchrè ſanè: Herodotus.

Ipſe inter primos præſtanti corpore Turnus Virgilius.
Vertitur arma tenens, & toto vertice ſupra eſt.
Cui triplici crinita iuba galea alta chimæram
Suſtinet, Æthnæos efflantem faucibus ignes.
At læuem clypeum ſublatis cornibus Io
Auro inſignibat, iam ſetis obſita, iam bos.
Argumentum ingens, & cuſtos virginis Argus.
Cœlataque amnem fundens pater Inachus vrnâ.

Romanis quoque in more poſitum, olim poſtes ſpolijs hoſtium exornare. ita Polybius: Ἐν τῆς οἰκίας κατὰ τοὺς ἐπιφανεστάτους τόπους τιθέασι τὰ σκῦλα. Virgilius quoque lib. 2. Polybius

Barbarico poſtes auro, ſpolijſq; ſuperbi,
Multaq; præterea ſacris in poſtibus arma Virgilius.
Captiui pendent currûs, curuæq; ſecures,
Et criſtæ capitum, & portarum ingentia clauſtra,
Spiculaque, clypeique, ereptaque roſtra carinis.

Atque hic mos ad hæc noſtra tempora vſque peruenit; etſi ferinæ criſtarũ figuræ iam deſierint, & loco earum criſtarũ pennas, nunc albas, nunc rubras, nunc nigras, tùm vt altiores & generoſiores appareant, tùm ad varias virtutes animi indicandas, impónunt; Tyronibus quidem ceu inexpertis albæ, prouectioribus rubræ, nigræ denique ſingulis competunt. Sed qui plura de huiuſmodi deſiderabit, legat Ferrum, Palazzum, Ruſſellum, Tipotium, Campanilem, Critiam, Bergagliam, Petram ſanctam, alioſque innumeros, qui de hac materia ingentes edidère tomos.

CAPVT IV.

De Aenigmate, Scirpo, Gripho, Logogripho,

Rectè & ſapienter Ægyptiorum Reges quondam ex ſacerdotibus creatos legimus, ſiquidem Principe bono, & ad Remp. gerendam bene informato nihil præſtantiùs, aut generi humano vtiliùs contingere potuit. Hinc ex bellatoribus deſignati confeſtim in ſacerdotem allegabantur, & in conſortium philoſophiæ ſimul veniebant, vt hoc modò cùm ex virtute, tùm ex ſapientia dignationem & authoritatem ſuam haberent, quæ ſunt decora quædam & ornamenta dignitatis regalis. Nouimus autem, in ſacerdotum Collegio occultam quandam, & quibuſdam veluti ſabularum, aut ænigmatum inuolucris opertam de rebus diuinis & naturali- Ægyptiorum Reges ex Sacerdotibus creabantur.

Digitized by Google

ralibus, & ad omnem bene beatèque viuendi rationem pertinentibus, ſemper ferè vſurpatam fuiſſe inſtitutionem; cùm Deo, naturæque inimicam eſſe quodammodo opinarentur nimis apertam & nudam rerum illarum præſtantiſſimarum expoſitionem; quam conſuetudinem Ægyptiorum diſcipulus Pythagoras ſecutus, nefas eſſe arbitratus eſt, de rebus diuinis abſque lumine loqui, aut ſacra Symbola in vulgus transferri; adeo amat diuina natura & maieſtas celari, & abdita eius ſubſtantia non patitur nudis verbis in aures introire pollutas: quare eandem ob cauſam diuinitatis arcana myſteria Hebræos quoque, vt in Cabala eorum dicemus, ſub obſcuris Symbolorum & ſimilitudinum vmbris, quaſi per ænigmata quædam repreſentaſſe legimus. Quæritur igitur, quid ſit illud Ænigma, & quomodo ab hieroglyphicis diſcrepet.

Pythagoras.

Quid ſit Ænigma?

Grammatici Diomedes & Donatus Ænigma definiunt obſcuram ſententiam; ſed cùm hæc ab allegoria non diſcrepet, alia quærenda eſt, quæ id à reliquis diſtinguat. Addunt aliqui eſſe obſcuram ſententiam per occultam rerum ſimilitudinem enunciatam; ſed nec ita ab Emblemate differet. Dicimus igitur, Ænigma eſſe propoſitionem iocoſam obſcuram, vel ſcripto, vel voce alicui per occultam rerum ſimilitudinem de aliqua re factam. vel aliter ſic: Ænigma eſt veriſimilis imitatio cum ſingulari quadam occultatioue, vt neque res, neque rei ſignificatum intelligatur, priuſquam nodus inuolucri reſectus fuerit. Neque differt à Gripho, niſi quòd Ænigma luſum tantùm habeat & iocum, Griphus etiam ſtudium & curam; quem Clearchus Solenſis peripateticus ita definit: Griphus eſt quæſtio ludicra, quæ imperat, vt per inquiſitionem in ſententia inueniatur, quod quæſitum eſt honoris aut vituperij cauſa: quæ quidem ab Ænigmatis definitione non diſcrepat. Phauorinus: Αἴνιγμά ἐστι ἡ ζήτησις ἄρρητος, καὶ ἀσύνθετος περὶ τοῦ τινός· Diſtinguitur igitur Ænigma & Griphus ab Emblemate, quòd illi propoſitiones, aut quæſtiones quædam ſint obſcuræ & iocoſæ, alijs propoſitæ; Emblema autem ſit pictura, quæ ſerium aliquid ad mores pertinens exhibeat. Hinc à M. Tullio, alijſque Oratoribus præceptum eſt, non admodum licere in orationibus frequenter vti Ænigmatibus, quòd maximum ſit vitium, orationes obſcuras eſſe; ideòq; non ſatis laudatus Apuleius, eiuſque ſectatores. In iocoſis tamen narrationibus, atque imprimis in ſympoſijs atque conuiuiorum ſermonibus, auliſque Principum, ſuus eſt locus; quòd & ingenium acuere ſimul, & ſuſpenſum & dubium Auditorum animum facere poſſunt ad præſentium & adſtantium hilaritatem & lætitiam. Ænigmata tamen Ægyptiorum nihil iocoſum aut ludicrum, ſed ſerium omninò, & plenum omni ſapientiâ, & reconditiſſimâ eruditione quippiam, vt in ſerie huius libri videbitur, continebant. Λογογρῖφος autem eſt Ænigma quoddam, quod in verbo, aut nomine quopiam varias ſignificationes obſcurè per additionem, aut ſubtractionem alteri proponit, vt in ſerie huius libri videbitur.

Definitio Griphi per Clearchum.

Phauorinus.

Præceptum Tullij circa Ænigmata in orationibus

Ænigmata Ægyptiorum ſeria.

Logogriphus quid?

Diui-

Diuiſio Aenigmatum, Griphorum, & Logogriphorum.

AEnigmata, vti & Griphi, & Logogriphi, variè omninò ſumuntur. Quædam verbis tantùm conſtant; quædam ſententiam quandam expendunt; quædam in vtroque obſcura; nonnulla in literis & ſyllabis vim ſuam habent. Prǽterea eorum quædam vim prouerbij obtinere videntur; aliqua quæſtionis & problematis. ita quidem, vt ſeptem eorum differentias Clearchus attulerit. Alij ſumunt Ænigmatum diuiſionem à ſimili, à contrario, per accidens, ab hiſtoria, per æquiuocationem, & ſecundùm linguarum proprietates. Nos præter hæc conſultiùs Ænigmata diuidemus quoque in Grammatica, Ludicra, Rhetorica, Poëtica, Logica, Arithmetica, Geometrica, Muſica, Aſtronomica, Naturalia ſeu Phyſica, Medica, Moralia, Theologica, quorum ſingulorum exempla damus. Clearchus.

Aenigma Grammaticum.

AEnigmata Grammatica vocantur, quæ verſantur in propoſitione ſeu deſcriptione characterum & literarum, in ordine ad aliquid obſcurè inſinuandum. ita Agathon Tragicus in Telepho ſub perſona literarum ignari picturam nominis Theſei, declarat. Agathon.

Θ *Eſt circulus pictus prior μεσόμφαλος,*
H *Duæ iugatæ quem ſequuntur lineæ,*
Σ *Arcus Scytharum vti figura tertia eſt,*
E *Obliquus adiacet tridens quarto loco.*
Υ *Iunguntur inde binæ in vna linea,*
Σ *Extrema forma eſt hinc quæ fuit tertia.*

Vide de hoc eodem Ænigmate Euripidem in Theſeo; vbi Theodectes Phaſelites ruſticum quendam inducit literarum imperitum, Theſei nomen ſignificantem. Vide ſimilem deſcriptionem elegantiſſimam ſanè ænigmaticam ſanctiſſimi nominis ΙΗΣΟΥΣ apud Franciſcum Bencium noſtræ Societatis. Euripides. Theodectes. Franciſcus Bencius.

Huic ſimillimum eſt illud Sophoclis in Satyrico Amphiarao literas inducentis ſaltantes. Neoptolemus Darianus in libro Epigramm. hoc epigramma inſcriptum fuiſſe narrat in Chalcedone in Thraſymachi Sophiſtæ ſepulchro. Sophocles. Neoptolemus Darianus.

Nomen Θ. Ρ. Α. Σ. Υ. Μ. Α. Χ. Ο. Σ.
Χαλκηδὼν ἡ πατρὶς ἔστιν, ἡ τέχνη ἔστιν ἡ σοφία.

Verſus non allegamus, ſed ad citatum locum Lectorem remittimus.

Aenigma Poëticum.

HViuſmodi eſt Caſterionis Solenſis poëma, vt teſtatur Clearchus, quod in Pana compoſuit, in quo ex pedibus, ſinguli integris nominibus comprehenſi, omnes ſimiliter præcedentes ac ſequentes habent pe- Caſterio.

pedes. veluti: *Te iactibus niuis ſonoris difficilem iuuenemq́; via feras nutriens Pan terra Arcadum celebrato ſcripturâ hâc ſapiente, pulchraq́; carmina componens Rex difficilia cognitu, non ſapientibus vt audiantur Poëtarum obſeruator, habens terream veſtem, ſuauitatem emittens*, & cœtera eodem modo. Vnus quiſque horum pedum, quoque modo ponatur in ordine, idem habebit metrum. vt, *Te iactibus niuis ſonoris, te iactibus difficilem*, & quod quilibet pes habet decem literas. Alius Poëticus Griphus de cane terreſtri, cœleſti, aquatico.

	Terr		prima latra	
Tres res in	Cœl	is ſunt notæ,	altera mica	bat.
	Lymph		tertia nata	

Huc pertinent Ludicri Griphi diuerſorum Authorum, vt

Alpi pen ca ba tot habet ninas, quot habet gras.
Id eſt,
Alba pica pennas tot habet, quot habet nigras.

Verſus Στιχοὶ ἠρωικοὶ. Παμμερὴς. Παγγράμματοι.

Huc pertinent Στιχοὶ ἠρωικοὶ Ioannis Tzezis ſinguli 33. Græcorum literas continentes. Et verſus Παμμερὴς, omnes partes orationis in Grammatica complectens. Item verſus Παγγράμματοι omnes Alphabeti literas continentes.

Aenigma Logicum.

Ariſtides. Plato.

LOgicum Ænigma deſumitur à materia in Logicis tractari ſolita: ita Ariſtidi definienti hominem animal bipes implume, Plato proiecit in medium pullum implumem, quo ænigmaticè innuebat, ſi homo ſit animal bipes implume, pullum igitur deplumatum ſecundùm Ariſtidem hominem fore.

Huc pertinent nomina illa barbara, quibus in Dialecticis modos ſyllogiſmorum explicant. Huc quoque pertinent certi quidam verſus, forma ſyllogiſtica propoſiti, vt:

Puluis & vmbra ſumus, puluis nihil eſt niſi fumus:
At nihil eſt fumus, nos nihil ergo ſumus.

Aenigma Arithmeticum.

AEnigmata Arithmetica ſunt varia; vel enim ſimpliciter conſiderant numerum in aliqua voce, vel κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, vel ſunt Ænigmata Algebraica, id eſt perplexiſſimæ numerorum quæſtiones, de quibus conſule Arithmeticos.

Prio-

Digitized by Google

Prioris Exemplum de Mure, hoc eſt:

M 40 *Exiguâ contenta domo, ſemperque patente,* V. Apologus.
Non metuo fures, alijs ſed furta timori.
V 400 *Sunt mea, tota mihi nam furto degitur ætas.*
Nomen ſcire cupis, numeri tres dant mihi nomen.
S 200 *Quadraginta horum eſt, centum bis, ſumma, quater ſ.*

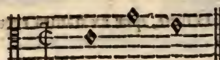
Huc pertinet illud quoque de voce **DVX**.

Qui de quingentis, de quinque, decemque ſit vnus,
Ille meis precibus dignum poterit dare munus.

De Iſopſiphis verò Ænigmatis ex profeſſo tractamus in Syntagmate de Cabala.

Aenigma Muſicum.

AEnigmata Muſica deducuntur ex vocibus Muſicalibus in Scala expreſſis, cuiuſmodi eſt illud:

Virtus *cat.*

Vt Sol mi

Huc pertinet quoque vulgatus ille Griphus ex valore notarum compoſitus.

Maxima *lætitia,* *longa* *& vina, &* *breuis* *ira,*
Crede mihi, iſta tria benè ſunt Cantoribus apta.

Sed hæc cùm non ſint ingenij, à quolibet Muſico facilè ſolui poſſunt.

Aenigma Geometricum.

AEnigma Geometricum eſt, quod deſumitur à ſimilitudine figurarum; cuiuſmodi eſt illud Triſmegiſti de DEO. *Sphæra immobilis eſt, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam*. Huc pertinent abſtruſæ illæ quæſtiones Geometricæ, per ſolam Algebram enodandæ, de quibus conſule Authores Ioannem Buteonem, Adrianum Romanum, Faulhaberum, Clauium, Vietam, Geraldum, alioſque innumeros.

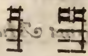
Aenigma Aſtronomicum.

AStronomicum Ænigma eſt, quod proponit aliquid circa effectus cœlorum; cuiuſmodi eſt illud Cleobulinæ de Anno, duodecim menſibus, & 30. diebus. Cleobulina.

Eſt vnus genitor, cuius ſunt pignora bis ſex;
His quoque triginta natæ, ſed diſpare forma,
Aſpectu hinc niueæ, nigris ſunt vultibus indè,
Sunt immortales omnes, moriuntur & omnes.

Athenæus. Huc & illud quod Æſopo à Sophiſta in Ægypto propoſitum Athenæus refert. *Templum eſt Mundus, columna annus, vrbes ſigna Zodiaci vel Menſes, triginta gradus cuiuſuis ſigni ſunt dies, duæ ſorores ſunt nox & dies.* Huc pertinet alius quidam Griphus Muſico-Aſtronomicus.

longa
In ♂tis ♀riſq; acie *eſſe voluptas*

maior maxima
Fertur. Crux *luxuries.*

Aenigma Naturale.

Naturalia Aenigmata ſunt, quæ ex natura rerum deſumuntur, vt illud de Papauere.

Grande mihi caput eſt, intus ſunt membra minuta,
Pes vnus ſolùm, ſed pes longiſſimus idem,
Et me ſomnus amat, proprio nec dormio ſomno.

Et illud de Tinea.

Littera me pauit, nec quid ſit littera noui,
In libris vixi, nec ſum ſtudioſior indè,
Exedi Muſas, nec adhuc tamen ipſe profeci.

Diomedes & Donatus. Idem illud Diomedis & Donati de Glacie & Aqua.

Mater me genuit, eadem mox gignitur ex me.

Somnus.

Sponte mea veniens varias oſtendo figuras,
Fingo metus vanos nullo diſcrimine veri,
Sed me nemo videt, niſi qui ſua lumina claudit.

Infinita huiuſmodi apud Authores hinc indè inuenies.

Digitized by Google

Aenigma Medicum.

AEnigmata Medica ſumuntur ex materia Medica, quale eſt illud Antidotum Philonis, quod vide apud Ioachimum Camerarium, vbi compoſitionem medicamenti, eiuſque vires ænigmaticè eleganter ſanè deſcribit.

Aenigma Morale.

MOralia Aenigmata ſumuntur à moribus, ſeu materia Ethica, vt illa Aeſopi.

Quid vetuſtiſſimum?	*Tempus,*
Quid maximum?	*Mundus.*
Quid pulcherrimum?	*Lux.*
Quid ſapientiſſimum?	*Veritas.*
Quid communiſſimum? ℞	*Mors.*
Quid optimum?	*DEVS.*
Quid peſſimum?	*Mala ſors.*
Quid validiſſimum?	*Fortuna.*
Quid facillimum?	*Voluptas.*

Aenigma Theologicum.

AEnigmata Theologica dicuntur, quæ deſumuntur vel ex obiecto Theologico, aut ſacræ Scripturæ, quales ſunt ſequentes Griphi de DEO.

Principium cunctis, cunctis do denique finem,
Ipſe ego ſine ſimul principioque carens.

: יהוה :

Quinque ſimul iunctis conſtat vocalibus vna
Dictio; nil maius magnus hic Orbis habet.

CHRISTVS.

Sum quod eram; nec eram, quod ſum; nunc dicor vtrumque:
Mater homo, pater eſt m' ſine fine DEVS.

Cui reſpondet illud Græcum:

Ἧς ἐγὼ πέλομαι ἀπάτωρ δὲ, καὶ υἱὸς ἀμήτωρ
Μέρσιμος αἰθέρωπος, ὡς βρότος ἄλλος ἰών.

Item illud ex ſacra Scriptura de Iona:

Sum nondum dirâ confectus morte, ſepultus,
Haud vrna, haud ſaxum, non humus vlla tegit.
Et loquor, & ſapio, & vitalibus abditor auris,
Meq; capit viuus, meq; vehit tumulus.

Digitized by Google

His adiungimus varia antiquorum de varijs rebus & euentibus Ænigmata.

Magorum Aenigma de mente.

MAgorum hoc Ænigma eſſe Platonici quidam affirmant. Eſt res vndique lucida, partim obſcura. quam quidam ad ſolam mentem detorquent; alij ad Mundum Sublunarem, Æthereum, & Mundum Intellectualem; quidam ad mentem diuinam, animam irrationalem, & rationalem.

Aenigma Platonis.

Athenæus. ADſcribitur ſequens Ænigma paſsim Platoni, etſi in libro 5. de Rep. neget ſuum id eſſe, ſed puerorum, & Athenæus l. 10. ex ſententia Clearchi, καὶ τὸ παραιχμῶς ἐπὶ παίσιν, ait: huiuſmodi autem triplici ſenario lo complexum eſſe ait Crinitus. Crinitus.

Homo non homo, vid ns non videns, alitem non alitem,
Lapide non lapide, perculit non perculit,
Cùm ſuper arbore non ſuper arbore ſegeret.

His ſignificatur Eunuchum, qui Luſcus erat, Veſpertilionem ſupra ferulam fruticem alligatam, ita vt ſe mouere non poſſet, pumice perculiſſe, & non perculiſſe, cùm eam alitis partem, quam deſtinabat, non feriret.

Item illud:

—— Ἄπτερον εἰς δένδρον ποτ' ἄφυλλον ἐσέπτη,
Καὔθος ἐφίζανον κατ' ἄρ' ἄστομον αὐτὸ πίπασκε,
Ἄστομος ἐξυπερείσωπος, ἐρυθρογύνος ἄανδρος.

Significatur hiſce verſibus Sole conſumpta nix, quæ in arborem decidiſſet; tum autem, cùm nix cadit, arbores folijs carent. quæ elegantiſſimè ſanè Germanicè quoque proponuntur.

Es flog ein vogel federloſz,	*Volabat auis ſine plumis*
Auff einen Baumb blattloſz,	*In arborem ſine folijs,*
Da kam die Fraw mundtloſz,	*Venit virgo ſine ore,*
Vnd fraſz den vogel federloſz.	*Et comedit auem implumem.*

Id eſt, Nix cadens in arborem ſine folijs, Radius Solis liquefaciens niuem.

Aenigma Homero propoſitum.

Plutarchus. PLutarchus refert, Homerum cùm Arcades piſcatores vidiſſet, an aliquid piſcis haberent, eos hiſcè verbis alloquutum: Ἄνδρες ἀπ' ἀρκαδίης ἁλιῆτορες, ἦ ῥ' ἔχομέν τις; at illos obſcuro admodum ſermone reſpondiſſe: *Quæ cœpimus, reliquimus; quæ non cœpimus, portamus.* Quam quæſtionem cùm

non

non aſſequeretur, indignatione contabuiſſe ferunt.

Sphyngis verò Aenigma de hómine illud erat: Τίς δὲ τετράπους, δίπους, καὶ πάλιν τρίπους. *Quis eſt quadrupes, bipes, & iterum tripes?* de homine intelligebat, qui in infantia quadrupes, manibus pedibuſque repit, poſt in reliqua ætate bipes, in ſenectute tandem baculo innixus, tripes. Sed qui plura huiuſmodi deſiderat, conſulat Diomedem Grammaticum, Varronem, Petrum Crinitum, Athenæum, Sophoclem, & ex modernis Lilium Gyraldum, Calcagninum, Eraſmum, alioſque innumeros.

De Logogriphis.

LOgogriphus differt ab Aenigmate, quòd is plures ſignificationes in vna aliqua voce obſcurè indicet, idq; vel per additionem, vel ſubtractionem. Eſtque varius; vel enim ſimpliciter res conſiderat; vt hoc de Capro. Quid ſit Logogriphus.

Cornua mî, ſed ſi caput aufers, dente nocebo. Caper. Aper.

Id eſt, Si in voce *Caper*, primam literam auferas, remanet *Aper*, animal dentibus probè inſtructum.

Muſicus quidam Romanus cum ſuis Auditoribus gratias acturus eſſet, ita poſt prolixa verba concluſit.

Nihil igitur reſtat, niſi vt vobis gratias agamus CLAMORE. Quæ vox cùm Logogriphum referat, & multa complexa teneat, tandem apertè dixit. *Gratias agimus*: CLAMORE, AMORE, MORE, ORE, RE; viſaque fuit res valde pro data occaſione appoſitè dicta, & cum plauſu omnium excepta. Clamore, Amore, More, Ore, Re.

Huius generis eſt Logogriphus de Cornice:

Res volat in ſyluis, nigro veſtita colore, Cor Nix.
Si caput abſtuleris, res erit alba nimis.

Aliud de Muſcato.

Si caput eſt, currit; ventrem coniunge, volabit; 1 Mus 2 Muſca
Adde pedes, comedes, & ſine ventre, bibes. 3 Muſcatum 4 Muſtum.

Idem de Sole.

Anguis, & Annulus, & ſuperaddita norma, quod vſquam SOL.
Eſt rerum, his vitam tribuunt, augentq; tributam.

Aliud de Corde.

Redde Deo mediam Lunam, Solem, Canis rabiem. ☾☼R.

Huiuſmodi quoque ſunt, quæ ex voce *Taurus*, *Tau*, *rus*; *Muſicá*, *mus*, *muſa*, *muſca*, *mica*, *ſica*; *Aurora*, *aura*, *ara*, *rora* exeunt. Quæ omnia quamuis ludicra ſunt, longior tamen in ijs eſſe volui; vt curioſis ingenijs

genijs, & ludibundis magnum inuentionum campum aperirem, ſimulque oſtenderem, Aegyptios quoque inter ſua hieroglyphica, ſimiles Logogriphos adhibuiſſe, vt in ſerie operis dicetur.

Ex quibus omnibus clare patet, Aenigmatum ſolertem inuentionem, Griphorumque luſûs aculeatos magnam habere antiquitatis commendationem, vt qui penè cum ipſis antiquæ ſapientiæ incunabulis cœperint; & quidem in eo genere celebris fuit Cleobulina, ſiue Eumethis Cleobuli filia, cuius etiam Scirpi flexuoſis ambagibus intorti, ad Aegyptiorum Regem, & ſapientes deferebantur.

Cleobulina in Ænigmatibus ingenioſa.

CAPVT V.

De Parabola, Paræmia, Apologo, Aeno.

Quid ſit Parabola. *Ariſt. Rhet. lib. 3.*

Parabola eſt ſimilitudo quædam ducta à forma ad formam, vt vult Ariſtoteles Rhet. lib. 3. hoc eſt rerum alioquin diuerſarum in vna aut pluribus affectionibus collatio. atque vox grauida eſt, quæ multas & diſſimiles ex ſe parit ſignificationes. Hebræis dicitur משל, Syris ܡܬܠܐ, Arabis مثل, quæ nunc Parabolam, nunc ſimilitudinem, modò prouerbium, aut ſimile quippiam indicant. Aliqui hoc loco ſumunt parabolam pro omni ſimilitudine; falſum; ſiquidem multæ res, obſcuræ, & difficiles ſimilitudinibus prolatis innoteſcunt, quæ per parabolam obſcuriores fierent. non igitur hic accipienda eſt ſimilitudo, tanquam enodatio obſcuræ rei per ſimilitudinem notam alterius rei.

Sumitur igitur primò Parabola pro omni oratione ænigmatica, quæ aliquid quidem ſignificat, ſed id non eſt apertum ſtatim ex ipſis verbis, ſed habet ſenſum latentem, cuiuſmodi illud Samſonis: *De comedente exiuit cibus, & à forti egreſſa eſt dulcedo.* Et cuiuſmodi ſunt Symbola Pythagoræ.

Sumitur ſecundò pro figura, aut imagine, ſeu metaphora, aut oratione, ſub ſe continentibus argutum quid & arcanum. Atque ita ſumuntur Parabolæ Salomonis, aliorumque Philoſophorum: vſuſque huiuſmodi Parabolarum vti eſt antiquiſſimus, ita haud dubiè ab ipſis Aegyptijs originem traxit; quorum proprium erat, ſermones omnes myſticis & arcanis dicendi rationibus inuoluere, cùm ad maieſtatem Regibus, ſacerdotibuſque, tum ad authoritatem, exiſtimationemque ſapientiæ apud plebem conciliandam. Dicta huiuſmodi maximam vim habebant, adeo vt non incongruè, dum hæc משלים vocant Hebræi, à dominatu originem traxiſſe velint, tanquam Symbola Regum, Principumque ſapientiâ nata; ſunt enim quædam ſententiæ ita plenæ maieſtate, atque ob veritatem certiſſimam in ijs eluceſcentem ita imperant dominanturque mentibus, vt ijs contraire nemo auſit. Eſt autem duplex genus parabolarum, vnum δημῶδες, quod tritas & vulgares ſimilitudines complectitur; alterum ἱερὸν ſacrum, hoc eſt, è ſanctiori quadam arcaniorique doctrina deprompt um.

Duplex genus Parabolarum.

Paræ-

Paræmia, ſiue Adagium diſtinguitur à Parabola, ſicuti vulgare & plebeium à reconditiori. Eſt enim paræmia nihil aliud, niſi dictum quoddam de re quapiam, omnium conſenſu receptum; id eſt, adagiorum nomen de eo, quod vulgari loquendi vſu apud externos percrebuit, compoſitum eſt, & de ijs plerumque, quæ in triuijs dicuntur; vnde non ſine cauſa dicitur παρ' οἶμον, id eſt, iuxta viam. Alij potiùs ad ſermonem referunt, quòd vulgari ſermone teratur; alij ad cantum, quòd vulgò in Cantilenis vſurpetur. Si igitur quædam Paræmia fuerit arguta & ſymbolica, iam non tàm Paræmiæ, quàm Parabolæ rationem habebit. *Quid ſit Paræmia.*

Apologus, ſiue Fabula nihil aliud eſt, quàm figmentum quoddam, quo ex proprietatibus & moribus animalium, vel eorum natura, naturalibuſq; operationibus, vel bonum quod amplexandum, vel malum quod fugiendum eſt, docemus, ad vitam hominis benè beatèque tranſigendam ordinatũ. Sunt maximę vtilitatis fabulæ; aliæ enim naturæ opera ſub allegorijs continent; aliæ ex humanarum calamitatum euentu conſolationem ſortiuntur; aliæ terrores, animorumque perturbationes à nobis depellunt; opinioneſque parum honeſtas profligant & deſtruunt; aliæ alterius cuiuſpiam vtilitatis cauſa fuerunt inuentæ. Quæ naturæ opera continent, ſunt illæ, quòd Venus à ſpuma ſit genita, quòd Phœbus Cyclopas occiderit, quòdque illi Ioui fulmina fabricarint. Aliæ Fortunæ inconſtantiam declarant, noſque ad eam forti animo ferendam inſtruunt. Aliæ ab impuris actionibus, atque ab omni crudelitate & perfidia nos retrahunt, vt Lycaonis fabula. Aliæ ad deterrendos homines à peccatis ſunt inuentæ, vt Ixionis ſupplicium apud inferos. Aliæ cohortantur ad ſtrenuitatem, vt eæ, quæ ſunt traditæ de Hercule. Aliæ ex auaritiæ ſordibus nos erigunt, vt ſitis Tantali. Aliæ ad deprimendam temeritatem confinguntur, vt calamitas Bellerophontis; & cœcitas Marſyæ. Aliæ ad virtutes, ad integritatem vitæ, ad fidem, æquitatem, religionemque nos alliciunt, vt Camporum Elyſiorum mira iucunditas. Aliæ denique ab omnibus flagitijs reuocant, vt ſeueriſſimi Triumuiri apud inferos, ſingulorum animas defunctorum iudicantes. Sunt igitur plura fabularum genera, quæ nunc à locis, in quibus inuentæ ſunt, nunc ab inuentoribus, nunc ab argumentorum natura, nomen obtinuerunt. A loco quidem, vt Cypriæ, Ciliſſæ, Sybarithicæ; quæ tamen omnes ab Æſopo, Aeſopicæ fuerunt dictæ. Quæ iterum variæ ſunt, aliæ enim politicæ; quibus vſi ſapientes ad demulcendos animos potentiorum, atque ad deducendam multitudinem ad humaniorem vitæ rationem; Morales aliæ; aliæ ex hiſce duabus compoſitæ. Quidam Apologos diſtinguunt à fabulis & ænigmatis, aliudque eſſe ἀπόλογοι, aliud μῦθος. Apologos aiunt de ſolis brutis fieri, vt dum cum his homines colloquentes faciunt, aut homines mores animalium aſſumere fingunt. ita Apologorum munus eſt, vt pro exemplis ſint in concionibus, teſte Ariſtotele in Rhetoricis, alijſque qui hanc materiam pertractant. Μῦθοι verò dicuntur, cùm argumenta Tragœdiarum, & Comœdiarum complectuntur, & omnem vim denique Poeſeos, quæ fit per imitationem, communi nomine, mython ſeu fabulam appellant. Sicuti igitur

Quid ſit Apologus. *Fabulæ inuentæ ad mores humanos componendos ad virtutes.* *Fabulæ Politicæ.* *Fabulæ Morales.* *Ariſtoteles.* *Fabulæ Scenicæ.*

tur Apologi vel agendarum rerum, vel omittendarum ſunt concionibus exempla, ita fabulæ in Scœnis agitantur ad mores hominum vel corrigendos, vel informandos; quod etiam teſtantur muſicæ formæ ſingulis generibus poëmatum attributæ, vt Comico generi Lydia, Tragico Doria, Satyrico Satyrica.

Homeri eruditæ fabulæ.

Cùm igitur fabulas tractare Poëtarum ſit, Poëtæ omnes in hoc conueniunt, vt huiuſmodi ſymbolicis figmentis animos irretiant, irretitos ad meliorem frugem reducant. Ideò Homerus, vt prudentem atque omnibus virtutibus cumulatum Vlyſſem effingeret, illi Phæacum delicias, & blanditiàs Circes iniungit, Cyclopum pericula proponit, & monſtrorum marinorum terrores, à quibus eius ſocij perdantur, cùm tamen ipſum admirabili quâdam prudentiâ, ac diuino conſilio hæc omnia ſuperantem faciat. Ita ad Agamemnonis fortitudinem, conſtantiamque oſtendendam, infinita pericula, terrores Deorum, ſimiliaque deſcribit.

Quid ſit Ænus.

Aenus differt ab Apologo, quòd in hoc nuda tantùm brutorum ſententia ſit, nec accedat admonitum ſiue ἐπιμύθιον; in eo verò vnà cum ſententia admiſta eſt commonitio ſeu documentum. Ita Ariſtophanes:

Ariſtophanes.

Αἶνος δὲ μύθου διαφέρει τῷ τὸν μὲν πρὸς παῖδας, ἀλλὰ πρὸς ἄνδρας πεποιῆσθαι· καὶ μὴ πρὸς ψυχαγωγίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ παραίνεσιν ἔχειν τινά. Βούλεται γὰρ ὑπαινιττόμενος παραινεῖν καὶ διδάσκειν.

Verùm vt hæc omnia clariùs eluceſcant, ſingulorum hucuſque dictorum paradigmata quædam proponemus, vt, quomodo Parabolæ, Adagia, Gnomi, Apologi, Fabulæ, Aeni, inter ſe diſtinguantur, vnicuique ex ſola horum Synopſi innoteſcat.

De ratione Parabolarum, Adagiorum, Apologorum, Orientalibus vſitatorum.

Parabolæ Salomonis.

PArabola eſt dictum quoddam Aenigmaticum, quo diuerſæ res inter ſe conferuntur; cujuſmodi ſunt illæ Salomonis: *Sicut diuiſiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini. Tria ſunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro, viam Aquilæ in cœlo, viam Colubri ſuper terram, viam Nauis in medio maris, & viam viri in adoleſcentia.* Huiuſmodi Parabolis pleni ſunt libri Hebræorum, Syrorum, Arabum, Aethiopum, quas libenter hîc citarem, niſi molem libri rebus non ita neceſſarijs auctum iri crederem.

Symbola Pythagoræ ſunt Parabolæ.

Pythagoræ Symbola certè nihil aliud ſunt, quam Parabolæ quædam, cuiuſmodi ſunt; *A Gallo candido abſtineas*; Ἐν δακτυλίῳ θεοῦ εἰκόνα μὴ περιφέρειν· de quibus alibi fuſior dicendi dabitur occaſio.

Adagium, vt diximus, eſt dictum communi alicuius nationis conſenſu vſurpatum. Sic Græci, quoties innuere volebant hominem, qui cùm quod dicat, non habeat, aliud quaſi agens diſſimulat, hac paræmiâ vtebantur, Ἀπορία ψάλτου βήξ. *Hæſitantia Cantoris tuſſis*. Et quoties hominem exteriùs virtutem præſeferentem, intùs ea vacuum notare vellent, hâc vtebantur; Πολλοὶ τοι ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι. *Multi Thyrſigeri, pauci verò Bacchi.* Quæ quidem Adagia ita vſu inualuerunt, vt vix ſit vlla natio tàm barba-

Digitized by Google

barbara, quæ non ijs vtatur; præ cœteris verò Orientales, inſignem operam dederunt, vt huiuſmodi Paradigmatis Adagiorum filios ſuos à teneris vnguiculis aſſuefacerent.

Hebræis quidem familiare erat, vſurpare Adagia, vti videre eſt in pircke auoth, qui liber nihil aliud eſt, quàm epitome quædam adagiorum. aliquas hic cito.

Adagiorum Hebræorum exempla.

מרבה נשים מרבה כשפים :	Hoc eſt	*Qui multiplicat mulieres, multiplicat magiam; multæ mulieres, multa faſcinatio.*
מרבה שפחות מרבה זמה :		*Multæ ancillæ, multa fraus & dolus.*
מרבה עבדים מרבה גזל :		*Multi ſerui, multa rapina.*
מרבה ישיבה מרבה חכמה :		*Multæ Academiæ, multa ſapientia.*
מרבה עצה מרבה תבונה :		*Multum conſilium, multa prud.ntia.*
מרבה צדקה מרבה שלום :		*Multa iuſtitia, multa pax.*
קנה שם טב קנה לעצמו :		*Poſſidens bonum nomen, ſeipſum poſſidet.*

Syri quoque frequentiſſimè vtuntur Parabolis & Paræmijs, vti ex Cantico patet de amore ſapientiæ à S. Ephrem compoſito. præ cœteris autem Arabes Adagijs non minùs argutis quàm doctis, cuiuſmodi iuueniuntur apud Locman, vtuntur. S. Ephrem.

Arabicorum Adagiorum exempla ex Locman.

فكن ممن لا تعر فه على حذر	*Caue ab eo quem non noſti.*
من كان الطمع له مركبا كان الفقر له صعبا	*Qui vehitur curru ſpei, ſociam habet paupertatem.*
لو كان الناس كلهم عقال خربت الدنيا	*Si omnes homines ſaperent, deſereretur Mundus.*
من لا يفرق الخير من الشر الحقه بالبهايم	*Qui non diſcernit bonum à malo, adiunge eum beſtijs.*
من يجرب يزد علما ومن يو من يزد غلطا	*Qui experitur, auget ſcientiam; qui verò credit, auget errorem.*
خير الندامة قلة الخلاق	*Optimum pœnitentiæ paucitas delicti.*
الدنيا جيفة وطالبوها كلاب	*Mundus cadauer eſt, & petentes eum canes ſunt.*
سلطان بلا عدل كنهر بلا ما	*Princeps ſine iuſtitia, ſicut fluuius ſine aqua.*

Frequenter Apologis vtuntur inter cœteros Orientales Hebræi & Arabes, ad mores hominum fingendos efformandoſque; cuiuſmodi opus illud R. Barachiæ Nikdan eſt, quod vocat משלי השעלים, id eſt, *parabolas Vulpium*, vbi ingenioſiſſimè ex moribus animalium mores hominum increpat, arguit, emendat; ponit autem primò ſignificatum fabulæ, deindè hiſtoriam mythicam, tertiò comparationem ſiue ἐπιμύθιον. Alter Arabum Author, qui elegantiſſimum fabularum opuſculum condidit, eſt Locman ſapiens, cuius in Alcorano ſuo meminit Mahumed; patriâ, vt aiunt, Perſa, gente verò & religione Iudæus, qui vti corporis deformitate, ani-

R. Barachia Nikdan. Parabolæ Vulpium.

Locman ſapiens alter Æſopus Arabiæ.

Digitized by Google

mique, & ingenij pulchritudine atque amœnitate Æſopo fuit ſimillimus, ita eodem quoque ferè tempore videtur vixiſſe, regnante ſcilicet Coſroa ſeptimo ante Darium Perſarum Imperatorem, tantamque apud ſuos ſapientiæ famam eſt conſecutus, vt indicaturi aliquem alterius inſtitutione & conſilio non indigere, dicere ſoleant: non neceſſe eſt, docere Locmanū; hic itaque ingens volumen, quod hodiè adhuc in Bibliotheca Vaticana continetur, conſcripſit, in quo mirâ eruditione per ingenioſas animalium actiones, mores hominum, Regum geſta, corruptos Reip. mores, aliaque ad ciuilem viuendi rationem neceſſaria non minùs doctè, quàm eleganter & iucundè deſcribit. Ex quo multi in eam deuenerunt ſententiam, Locmanum eundem cum Æſopo eſſe, cùm ferè coëtanei eſſe deprehendantur. Quicquid ſit, Author elegantiſſimus eſt, & ad mouendum aptiſſimus, imò Æſopo in nullo cedens; & certè niſi Locmanum Perſam ex Hebræorum gente dicerent Arabes, eum cum Æſopo, ob fabularum ſimilitudinem, eundem eſſe facilè inducerer, vt crederem.

Fabularum artificium quale ſit?

Porrò ſabularum partes, earum ſcilicet, quæ ἀπόλογοι vocantur, præcipuè duæ ſunt; rei explicatio, & id cuius cauſâ; ſiquidem Æni & Poëmatum argumenta eam vim habent, vt inſitas partes has intra ſe contineant, quas nemo propè eſt, qui ſuoptè ingenio non poſſit elicere. At quoniam Apologi ſimplices ſunt plerumque, omneſque fabulæ probitatis & prudentiæ cauſâ fiunt; neceſſe fuit ſingulis ſuos fines addidiſſe. Vbi igitur priorem Orationis partem ad informandos mores accommodamus, præcedit προμύθιον appellatum, quaſi præcedens fabulæ admonitio; vbi extremam partem ad mores regendos deduxeris, fiet ἐπιμύθιον, ſequens ſcilicet fabulæ admonitio. Quæ fabulæ alteram harum partium non habuerint, ſed intra ſe incluſam; collocandæ ſunt in priore claſſe. Quæ fabulæ ſunt Deorum Genealogicæ ſimpliciter; illæ, quoniam his maximè vſi ſunt Poëtæ ſuis Poëmatis exornandis, Poëticæ vocantur, quæ vel ad elementorum generationem attinent, vel ad res arcanas naturæ ſpectant, aliaſque phyſicas rerum proprietates explicandas, vel etiam ad motus & vim planetarum, quemadmodum toto paſſim hoc Opere demonſtrauimus; omnes ſiquidem hæ haud ſimplicem habent rerum enarrationem. cùm itaq; fabulas has ad veram interpretationē deducimus, eſſet interpretationi proprium nomen attribuendū, quod tamen adhuc ſine illo perſiſtit, niſi appellemus ἀλληγορίαν, aut hieroglyphicum. Siquidem Ægyptij primi fuerunt mortalium, qui res geſtas Deorum ſub fabularum velut inuolueris quibuſdam abdiderunt; vt auſim dicere, hieroglyphicam Aegyptiorum ſapientiam nihil aliud fuiſſe, quàm ſcientiam diuinitatis & naturæ ſub varijs fabulis, figmentiſque allegoricis animalium, cœterarumque rernm naturalium, repræſentatam; vſque adeò, vt nihil ferè ad hieroglyphica propiùs accedat, quàm fabularum, Apologorumque conditio; iuuentumque priſcorum Aegyptiorum proprium eſt. Verùm cùm hæc omnia partìm in Myſtagogia Aegyptia tradita ſint, vbi & de primis Deorum incunabulis, atque Aegyptiacæ ſuperſtitionis fundamentis, eorumque myſticâ ſignificatione toto opere fusè tractauimus; partìm in ſequen-

Προμύθιον quid?

Ἐπιμύθιον quid?

Fabulæ Poeticæ.

Ægyptiæ fabulæ inuoluunt ſcientiam diuinitatis & naturæ.

ſequentibus ex profeſſo ſimus tractaturi; eò Lectorem remittimus.

Præmiſſis itaque de varijs Symbolorum generibus, veluti præambulis quibuſdam, nunc tandem ipſa hieroglyphicæ diſciplinæ phrontiſteria propiùs accedamus; vt quid tandem ipſa fuerint, aut quid per ea voluerint Aegyptij, per varios riuos ad fontem deductos innoteſcat.

Digitized by Google

CLASSIS II. GRAMMATICA.

SEU

De Philologia Aegyptiorum, & de primæua artium ac ſcientiarum inſtitutione.

CAPVT I.

De origine Literarum, & ſcriptionis.

DISQVISITIO PRIMA.

Vtrum ante diluuium literarum, ſcriptioniſque vſus fuerit?

QVod ſi vnquam, rectè ſanè in hanc præſentem noſtram materiam, commune illud Hebræorum quadrare videtur, מרבה מאמרות מרבה בבל *Multæ opiniones, multa confuſio*; non enim alia res eſt, in qua plures, magiſque repugnantes ſententiæ reperiantur, ac in hoc de primæua literarum, & ſcriptionis origine, argumento. Videas Penthei diſſipatum corpus, imò quod peiùs eſt, vnde lucem aliquam ſperare debeas, inde confuſionem incurras inextricabilem, vt vel ipſa Authorum cùm multitudo, tùm eorundem inconſulta in rebus decidendis præcipitantia plùs tenebrarum, quàm lucis, dubijs perplexiſque traditionibus ſuis adferre ſoleant. Cuius quidem tantæ confuſionis rationem aliam non reperio, niſi varias Regnorum, Imperiorumque mutationes; idiomatum adhæc, linguarumque, vti & characterum varias deformationes, corruptioneſque; vnde conſequenter alia atque alia nominum impoſitio, admodum à primæua illa ὀνομοθεσία diſcrepans, & remota, varias cauſauit æquiuocationes, quibus idiomatum accedente imperitia, mirum non eſt, inextricabiles errores exortos, omnes penè Scholas & Cathedras occupaſſe. Vult enim Philo, literas ab Abrahamo primùm adinuentas: Ioſephus, Iræneus, Annius, alijque horum ſequaces, ab Henoch diù ante Abrahamum, imò ante cataclyſmum excogitatas eſſe: Bibliander ante diluuium ab Adamo; Eupolemus, Euſebius, Clemens Alexandrinus, Cornelius Agrippa, alijque à Moſe: Mela, Herodianus, Ruffus, Feſtus, Zopyrion, Phornutus, Plinius, Lucanus, a Phœnicibus: D. Cyprianus à Saturno: Tacitus ab Aegyptijs; nonnulli ab Aethiopibus, certis quibuſdam argumentis è Bibliotheca Diodori petitis perſuaſi. Ne igitur deinceps in huiuſmodi cimmerijs tenebris errabundi vagemur, atque aliquid tandem certi circa hoc negotium ita intricatum ſtatuatur, ego neglectis Neotericorum friuolis coniecturis, ipſa Hebræorum, Chaldæorum, Samaritanorum, Aegyptiorum, Arabum, Aethiopum, aliorumque Orientalium Gentium monumenta, ceu veriora, conſulenda duxi; quibus, & diuini Numinis ductu, vſque

Varietas opinionum circa Inuentores Literarum.

Philo. Ioſephus. Iræneus. Annius. Bibliander. Eupolemus. Euſebius. Clem. Alex. Cornelius Agrippa. Mela. Herodianus. Ruffus. Feſtus. Zopyrion. Phornutus. Plinius. Lucanus. D. Cyprian. Tacitus.

Digitized by Google

cò me profeciſſe credo, vt fontibus huiuſmodi quemadmodum propiùs, ita ſecuriùs quoque veritatem ipſam impoſterum tangere, ac veluti digito quodam demonſtrare me poſſe confidam. Ab ouo igitur rem ordiamur.

Adam mortalium ſapientiſſimus.

Plerorumque Doctorum ſententia eſt, primum humani generis parentem Adamum, in ſumma perfectione à Deo conditum, ea rerum quà diuinarum, quà humanarum notitia excelluiſſe, vt ſicuti nullus ex humano genere, cuius princeps erat, & è puris hominibus à Deo Opt. Max. maiori perfectione fuit conditus, ita nullum quoque maioribus animi, corporiſque donis imbutum fuiſſe, credendum ſit. Nec rationes ad id oſtendendum deſunt: cùm enim Deus omnia animalia Mundi, quæque in ſuo genere creârit perfecta, ſecundùm corporis magnitudinem, robur, membrorum proportionem atque ſymmetriam, denique ſecundùm potentias quoque exequendi & perficiendi omnes actiones ſuas naturales; certè incongruum videbatur ſolum hominem, qui tantâ perfectione conditorum animalium rector princepſque futurus erat, in imperfectione relictum fuiſſe. Quemadmodum igitur Deus Adamum præ omnibus alijs puris hominibus, qui vnquam futuri erant, excellentibus corporis donis, vtpotè immediatum ſuum opificium, exornauit: ita certè non defuit diuina prouidentia in exornando eum raris quibuſdam, & mirificis animæ donis, & talentis, & perfectionibus; ſunt enim immediata Dei opera perfectiſſima. Cùm autem hæ perfectiones animæ naturales nihil aliud ſint, quàm ſcientię, Philoſopho teſte; conſequens eſt, eum omnium mortalium ſcientiſſimum fuiſſe. Cùm etiam Adamus totius humani generis Doctor erat futurus, certè congruum erat, vt in ipſo productionis ſuæ exordio, præter infuſos ſcientiarum habitus, etiam mirificâ quâdam docendi alios homines facultate imbueretur: Cùm iterum hæc inſtructio fieri non poſſit ſine lingua, certum eſt eum linguâ quâdam diuinitùs eidem infuſâ vſum eſſe. Cùm autem præterea omnia idiomata ex vocibus, verbis, nominibus, & hæc ex ſyllabis conſtant, certum quoque eſt, vt paulò poſt videbitur, Adam primo ſuo exordio Grammaticum egiſſe, & Lexicon animalium condidiſſe, & Authorem omnis literaturæ extitiſſe. Quænam verò hæc lingua primæua fuerit, quæ voces, qui characteres, qui libri ijs conſcripti, tunc in ſequentibus diſquiremus, vbi priùs ſcientiam Adami paulò fuſiùs excuſſerimus.

Adam Author omnis Litteraturæ.

Adamus πρωτόπλαστος fuit Theologus.

Adamus igitur ſupernaturalibus habitibus illuſtratus, Primò Deum & eſſe, & virtute ſuâ omnia condidiſſe, remuneratorem quoque bonorum eſſe, abſque vlla controuerſia credidit, eandemque fidem liberis ſuis tradidit. Sacroſanctæ Trinitatis myſterium, æternique Verbi, humani generis Meſſiæ & Redemptoris futuri incarnationem diuinâ reuelatione accepiſſe, plerique SS. Patres credunt. Vnde primæua illa Theologia primordia duxit, & per Cabalam ad poſteros tranſlata, vt ſuo loco videbitur, magnum nullo non tempore incrementum ſuſcepit.

Adam Philoſophus ſapientiſſimus.

Secundò Adamum omnem rerum naturalium ſcientiam calluiſſe, ipſa ſacra Scriptura docet; vbi animalibus nomina, naturis cuiuſque apta impoſuiſſe memoratur; quod quidem ſine abſoluta totius naturæ ſcientia

tia fieri non potuit: præter abditas enim animalium, plantarum, lapidum, metallorum, mineraliumque virtutes, ſupernorum quoque corporum influxus perfectè nouit; vnde & conſummatus Philoſophus, Medicus, Aſtronomus fuiſſe perhibetur. Atque hoc ita eſſe, poſt SS. PP. pleroſque, profani omnium nationum Authores teſtantur. Suidas præ alijs graphicè Adami excellentiam deſcribit his verbis:

Medicus & Aſtrologus.

Suidas.

Ὁ Ἀδὰμ, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ χερὶ Θεοῦ πλασθεὶς, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν μορφωθεὶς τοῦ δημιουργοῦ δὲ, καὶ κτίστου, ὄντως δικαίως ἂν πρῶτος καλοῖτο σοφὸς· ὡς πρωτόκτιστον ἄγαλμα, καὶ εἰκὼν οὖσα θεόγραφος, ὡς τῶν χαρίτων ὅλων ὑπάρχων ἀνάπλεως, καὶ πάντα καθαρὰ, καὶ ἀκίβδηλα περιφέρων τὰ τῆς ψυχῆς δὲ, καὶ σώματος αἰσθητήρια· Μαρμαρυγαὶ γάρ τινες, ὡς εἰπεῖν, ἐκ τῆς ἐκείνου ψυχῆς ἀπαστράπτουσαι, καὶ θείων ἐννοιῶν δὲ, καὶ ἐνεργειῶν λήθουσαι. &c. Οὐ παρὰ ἀνθρώπων ἐδοκιμάσθη τῶν τὰς κρίσεις πολλάκις ἐπισφαλῶς ποιουμένων, ἀλλὰ παρὰ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ τοῦ πάντα γνῶσιν, καὶ κρίσιν ὀρθῶς ποιουμένου, καὶ πρὸ τοῦ τὰς ἐννοίας κινηθῆναι παρὰ τῆς ὠδινούσης τὰ τοιαῦτα ψυχῆς, καὶ ἀποτικτούσης νοήματα.

Adamus primus homo, Dei manu effectus, & ad imaginem & ſimilitudinem Opificis & Conditoris formatus, iure primus ſapiens appellari poteſt, vt primò conditum ſimulachrum, & imago diuinitùs picta exiſtens, vt omnium gratiarum plenus, & omnes animi corporiſq́; ſenſus puros & incorruptos circumferens. Radij enim quidam, vt ita loquar, ex illius animo effulgentes, & diuinarum cogitationum, actionumq́; pleni, per omnem naturam penetrantes currebant, ſagaciter & ſine errore proprium, & cuiuſque naturæ præcipuum commodum anteuertentes, & quicquid in vnaquaque rerum natura præſtantiſſimum erat, anticipantes. Qui non ab hominibus probatus fuit, qui iudicia ſæpè cum lapſu, & cum errore, temereq́; faciunt; ſed à Deo Vniuerſitatis Authore, qui de rebus omnibus rectè cognoſcit, & iudicat, vel priuſquàm notiones moueantur ab anima quaſi parturiente & pariente tales cogitationes. Quibus ſanè verbis nihil meliùs ad inſtitutum noſtrum dici poteſt. Huic aſtipulantur plerique Rabbinorum. loco omnium ſit R. Abarbanel, qui de Adamo in hæc verba erumpit.

R. Abarbanel

ברא אלהים אדם בשלמות הגדולה מאד מאד וחגוף האדם כעולם קטן שכל
בו ונפשו כמר אות האלהיות מלאה במדע ולרוח חכמתו לא סוף ולא מנין :

Creauit autem Deus hominem in perfectione maxima, eratq́; Adami corpus inſtar Mundi cuiuſdam parui, in quo omnia maioris Mundi naturæ miracula expreſſit; anima verò eius erat tanquam ſpeculum diuinitatis, plenum ſapientiæ & ſcientiæ, ita vt ſapientiæ eius non numerus, nec finis eſſet. Et R. Gerſon in hunc locum vocat Adamum

R. Gerſon.

חכם הגדול ראש הפילוסופים תלמיד האלהים יודעכל כוחות העשבים והחיות
והעצים והוא רופא ובעל הכוכבים וממנו יוצאות כל אמונות ומרעות :

Adam ſapientiſſimus, & Princeps Philoſophorum, immediatus Dei diſcipulus, gnarus virium animalium, herbarum, lignorumq́; Medicus quoque fuit, & Aſtrologus, & ab ipſo omnes artes & ſcientiæ profluxerunt. Quæ eadem aſſerit Paraphraſtes in Pentateuchum Samaritanum his verbis:

Paraphraſtes.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Et plaſmauit Deus Adamum, repleuitq́; ipſum ſpiritu ſapientiæ, & ſcientiæ,

Digitized by Google

tiæ, vt inde ad poſteros omnes artes & ſcientiæ, tanquam ex primo fonte promanarent. Quibus aſtipulans Suidas ait:

Suidas.

Οὗτος ἐφευρών ἐστιν ὁ δοκιμάσας ἕκαστα, καὶ πᾶσι κανόνας, καὶ σταθμὰς ἀκριβεῖς, καὶ ὅρους αἷς τὴν ῥύσιν ἐναρμόζει ἄνθρωπος. Τούτου τέχναι, καὶ γράμματα. Τούτου ἐπιστῆμαι λογικαί τε καὶ ἄλογοι. Τούτου προφητεῖαι ἱερουργίαι, καὶ καθαρμοί, καὶ νόμοι γραπτοί τε καὶ ἄγραφοι. Τούτου πάντα εὑρήματα, διδάγματα καὶ ὅσα πρὸς τὸν βίον ἀναγκαῖα, χρεία δὲ καὶ διαίτη.

Hic enim eſt, qui inuenit ſingula, & omnibus canones & regulas, fineſq́ præſcribens, vltra quos non tranſirent, adaptauit. Huius ſunt artes & literæ; huius ſcientiæ rationales & non rationales; Huius prophetiæ & oracula; huius leges ſcriptæ, & non ſcriptæ; huius omnes inuentiones; & quæcunquè ad vitam neceſſaria ſunt, omnium eorum is inuentor eſt. Mathematicas quoque calluiſſe, nepoteſque ſuos eas docuiſſe, pulchrè demonſtrat Genebrardus in Chronico. vnde & illud Eccleſiaſtici de ipſo dictum videtur: *Ipſe enim Deus dedit mihi horum, quæ ſunt, ſcientiam veram, vt ſciam diſpoſitionem Orbis terrarum, & virtutes elementorum, initium, & conſummationem, & medietatem temporum, viciſſitudinum permutationes, & conſummationes temporum, morum mutationes, & diuiſiones temporum, anni curſus, & ſtellarum diſpoſitiones, animalium naturas, & iras beſtiarum, vim ventorum, & cogitationes hominum, differentias virgultorum, virtutes radicum, & quæcunq́ ſunt abſconſa & improuiſa didici; omnium enim artifex docuit me ſapientia*.

Adam Mathematicus. Genebrardus

Eccleſiaſticus.

Præterea cùm nihil adeo humano generi neceſſarium ſit, ac elementorum, metallorumque vſus, nemini dubium eſſe debet, Adamum, qui reliquum humanum genus de omnibus & ſingulis naturæ ſecretis inſtruere debebat, abſolutiſſimam omnium horum habuiſſe ſcientiam diuinitùs infuſam; ita vt vim & naturam vniuſcuiuſque elementi, omniumque eorundem inter ſe combinationem, aliorumque ex his orientium mixtorum complexionem, κρᾶσιν καὶ διάκρισιν perfectè noſſet. Metallicorum quoque corporum naturas & vires, eorundemque generationes, coagulationeſque in terræ viſceribus peractas, quemadmodum & eorundem depurationes, fuſiones, fixationes, calcinationes, amalgamationes, filtrationes, alioſque Chimicarum actionum vſus humano generi perneceſſarios intimè penetrauit; cùm ſine his humana vita conſiſtere non poſſit. Sed de his alibi fuſiùs,

Adam Chimicus.

Præterea Adamum particularis Angeli aſſiſtentia inſtructum, multa circa particulares rerum eſſentias & proprietates comperiſſe, quæ ad humani generis conſeruationem propagationemq; comprimis vtilia forent, plerique Rabbinorum volunt. ita R. Abraham in Iezſira.

Angelo Magiſtro didicit Adam multa.

אומרים רז״ל שהאבות רבותיהם היו מלאכים רבו של אדם רזיאל : רבו של
שם יופיאל : רבו של אברהם צדקיאל : רבו של יצחק רפאל : רבו של יעקב פליאל :
רבו של משה מכטרון :

R. Abraham.

Dixerunt Rabbini noſtri, benedictæ memoriæ, quòd Patribus noſtris fuerunt Præceptores ipſi Angeli. Præceptor Adami fuit Raziel, Semi filij Noë Iophiel, Abrahami Zadkiel, Iſaaci Raphaël, Iacobi Piliel, Moſis denique Mitatron. Quicquid ſit, Adamum, ſiue Angelorum aſſiſtentiâ, ſiue immediato concurſu diuino, certè mortalium omnium ſapientiſſimum, ſcientiſſimumque fuiſſe,

Digitized by Google

fuiſſe, quilibet, qui admirabile illud, immediatumque Dei opificium rectiùs contemplatus fuerit, facilè aſſentietur. Cùm igitur talis ac tantus fuerit Adam, conſtitutuſque ſit totius veluti quidam naturæ Secretarius, diuini ingenij ſui, defœcatiſſimiq; iudicij radio cuncta penetrans; certè tantas ingenij dotes minimè ab Authore naturæ in ſolum proprium vſum conceſſas credemus, ſed & vt participatis ijs, & ceu ex fonte quodam longè vberrimo in alios deriuatis, totum ijs fœcundaretur genus humanum. Quâ ratione igitur infuſæ huiuſmodi diuinitùs Adamo ſcientiæ ad poſteros fuerint propagatæ, iam tempus eſt, vt aperiamus.

DISQVISITIO II.

De primæua Nominum impoſitione.

Plato.

DVæ de recta & vera ὀνοματεσία, ſiue recta nominum ratione ſententiæ ab Authoribus, præſertim à Platone in Cratylo proponuntur nobis. Prima eſt, omnibus hominibus naturâ ingenitam eſſe, inſitamque nominum rationem, id eſt, talia reuera eſſe nomina, qualis fuerit ipſarum rerum natura, non verò ex hominum conſtitutione. Secunda, ex hominum pactis atque conuentis nomina imponi, nec alia eſſe, quàm quæ fuerint hominum arbitrio atque voluntate conſtituta. Primigenia autem nomina quædam exſtare, quæ à priſcis illis Authoribus inſtituta, & potentiâ quidem maiore humanâ, cœterorum vocabulorum fundamentum ſint. Inde tamen vocabulorum tantam ἀταξίαν perturbationemque extitiſſe, vt longis annorum ſpacijs obfuſcata, vix ac ne vix quidem agnoſcantur primorum illorum vocabulorũ veſtigia; quæ in barbaris quibuſdam linguis meliùs, quàm in Græca perſpiciantur. Quænam autem illæ barbaræ linguæ ſint, ſuo loco dicetur.

Duæ ſententiæ de recta ratione nominum.

Porrò in conciliandis duabus iſtis ſententijs, duo ſubſternemus ἀξιώματα ex Platonis doctrina deſumpta; certam nimirum eſſe ac definitam rerum naturam, ita vt verè res ſubſiſtant, licèt variè commutari videantur; & orationem homini tributam eſſe intellectus & rationis comitem ſiue miniſtram, ac proinde earum rerum omnium, quæ à ſenſibus perceptæ ad intellectum deferuntur, verba eſſe imagines atque ſimulachra. Hinc φύσεως & θέσεως, id eſt, naturæ & inſtituti diſcrimen perſpici poteſt: alia ſiquidem verba naturæ decreto, alia hominum inſtitutis atque legibus dicuntur conſtare. quod tamen prudenter à Lectore intelligi velim: rebus enim ita vt ſunt conſtitutis, in hac linguarum perturbatione, ſcio non rectè dici, verba φύσει imponi; alioquin eadem omnibus hominibus eſſent verba, idemque ac communis ſermo. Dico tamen, primo illo rerum creatarum initio planè fuiſſe conſentaneum rationi, atque neceſſarium, vt verba certo quodam naturæ decreto imponerentur: ſicuti enim νοήματα rerum extra mentem poſitarum, ſunt rerum ipſarum minimè fallaces imagines atque ὁμοιώματα, id eſt, aſſimilationes; ita quoque & voces, & ſcripturæ debent eſſe νοημάτων illorum in mente noſtra hærentium effigies

Initio Mundi fuere verba inſtituta naturæ decreto.

gies

Digitized by Google

gies & ſimulachra; ſiquidem rerum ipſarum veræ ſunt atque naturales apprehenſiones, quibus res ipſæ vt ſunt, cognoſcuntur: eâdemque ratione conſentaneum eſt αἰσθητῶν formas eaſdem in omnium hominum ſenſibus imprimi atque adumbrari; ita vt phantaſiæ miniſterio rerum illarum ſenſibilium imagines, veluti in cera, in animo impreſſæ relinquantur, vt pulchrè Plato in Theateto & Sophiſta deducit. Concepta igitur, atque mentis vi atque efficaciâ rerum cognitio rectè & verè, non fucatè & imaginariè efformata, in omnibus hominibus omninò eadem eſt, atque adeò naturalis; quemadmodum res quoq; ipſæ, quarum verba ſunt ſimulachra, locis & temporibus ſpeciem ſuam minimè mutant, cùm ignis & apud nos, & apud omnes homines peræquè vrat. ita & de reliquis ſenſibus conſtituendum eſt. Vt ergo illa dicuntur eſſe φύσει, quæ ſemper ſui ſimilia, nec ex hominum qualibet opinione alia & alia ſunt, ſed eandem vim & proprietatem retinent; ita omninò videtur fuiſſe neceſſe, vt primigenia quædam vocabula primordio rerum creatarum ita fuerint inſtituta, vt rerum ipſarum naturam verè exprimerent atque repræſentarent. Cùm præterea Deus naturæ Architectus atque Princeps naturam voluerit eſſe rerum creatarum firmamentum, ac ſtabile quoddam ſeu ſempiternum principium, non incongruè Plato Deo veram ὀνομαθεσίας cauſam aſſignat, quippè qui vti & res condidit, & virtute ſua conſeruat, ita & vocabulorum, quibus illarum natura inſigniretur, aptè inſtituendorum rationem hominibus tribuerit. Cùm enim νοήματα rerum cognitarum, Platone teſte, ſint εἰκόνες atque ἐκτυπώματα, efficitur, omnes homines ijſdem notitiarum ideis, id eſt, certa & vera cauſarum in animo conformatione atque cognitione, non temeraria & incerta indicatione fuiſſe imbutos (ita enim hoc loco ideæ vocabulum intelligimus) cùm natura in omnibus hominibus ἀγχινοίας vim atque efficaciam inſerat ad res percipiendas atque intelligendas, eademque ſit νοημάτων illorum effectrix; rerum autem per intellectum perceptarum ſymbola & teſſeræ ſunt verba naturæ vi conſtituta, ex quibus oratio poſtmodum componitur. Iam verò ἀρχηγὸν primigeniamque illam nominum conſtitutionem, certè ex nullo, niſi ex primo homine originem ſuam habuiſſe credimus; quem quidem, certiſſimum eſt, habuiſſe efficaciſſimam ἀγχινοίας vim, ſenſuum omnium, ipſiuſque maximè rationis liberrimum atque expeditiſſimum vſum, id eſt, verè fuiſſe Philoſophum, vt in præcedente ſcrutinio oſtendimus.

Plato.

Platonis ſententia circa nominum impoſitionem

Adamus impoſuit prima nomina rebus.

Primum igitur hominem, id eſt, Adamum, diuinâ quâdam facultate atque virtute ingenij præditum, primum fuiſſe ὀνομαθέτην, minimè dubium, atque adeò de fide eſt, vt paulò poſt videbitur. Quòd cùm ignorauerit Plato (aut certè ſi quid ex libris Moyſis reſcire potuit, nec purè ſatis cognouit, nec ſatis liberè protulit) ex ipſo videlicet Moyſe, verarum originum ſiue antiquitatum Authore, illud ſolidè & germanè percipiendum eſt: ille enim teſtatur Adamum primum hominem omnibus animalibus vera & propria nomina impoſuiſſe, eamque facultatem â Deo accepiſſe. verba eius cito.

Digitized by Google

ויצר יי אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה:

Et formauit Dominus Deus ex terra omne animal agri, & omne volatile cœli, & adduxit ea ad Adam, vt videret, quid vocaret ea; & omne, quod vocauit Adam animæ viuentis, ipſum eſt nomen eius; appellauitq́ Adam nominibus ſuis omnia animantia, & volatilia cœli, & omnem beſtiam agri. Effecit igitur Deus, vt omnium animalium naturæ quaſi præſentes oculis Adami obuerſarentur, vt illi eſſent perſpectæ atque cognitæ; aut certè miraculoſâ quâdam ratione omnes animantes illius oculis reuera ſubiecit, ita vt expedito ſenſuum miniſterio rerum naturas perſpiceret. Ex qua ſolida atque explorata cognitione, oportuna extitit in Adamo ὀνομοθεσίας facultas: ſic enim intelligo illa verba; *Et quodcunque nomen indidit illi Adam*, illi inquam animæ viuenti, *fuit nomen eius*, id eſt, fuerunt illis vera & germana nomina, & rerum naturis propriè accommodata; non ſecundùm extrinſecam denominationem, ſed eſſentialem quandam rationem, ita vt proprietates ſingulorum animalium ſingulis nominibus perfectè reſponderent; atque adeò ex ipſis nominibus ſolis in intrinſecam cuiuſque rei naturam facilè peruenire quiſpiam poſſet. quibus conſentit R. Abram Balmis in מכלל his verbis:

Adam nomina impoſuit animalibus ſecundùm eſſentialem quandam rationem.

R. Abram Balmis.

והפרש להלשון העברי משאר הלשונות כי בהיות מניח הלשון העברי הבורא ית' שמו הסכמת הנחתו היא נאותה לטבעי הדברים כלם כי לפי הטבעם הסבים לכנותם ולקרותם כמו שכתיב בבראשית:

Eſt autem differentia magna inter linguam ſanctam, & alias linguas; cùm enim Deus benedictus ſit Author linguæ ſanctæ, neceſſariò nominum impoſitio debet ipſis rerum naturis reſpondere, quia ſecundùm eorum naturas conueniebat ea appellare. Quæ confirmantur à R. Abenezra, Ralbag, Rambam, Becchai, Rabboth, alijſque in Geneſin Commentatoribus, quos hoc loco conſule. Meminit quoque huius impoſitionis nominum in principio Alfurcani ſui Mahumed impoſtor, vbi dicitur, Deum dictaſſe Adæ nomina rebus aptè imponenda.

RR. Abenezra, Ralbag, Rambam, Becchai, Rabboth.

فخلق الله جميع وحش فجا بهم ادم عليه السلام واعلمه بقية الاسما
كل واحد فسمي ادم لكلهم على صفاتهم

Creatiſque animantibus omnibus, venire fecit illa Deus ad Adam benedictæ memoriæ, & docuit ipſum oretenus nomina vniuſcuiuſque, & vocauit Adam omnia nominibus reſpondentibus proprietatibus eorum. Moſes Barcepha Syrus in libro de paradiſo, dicit Adamum editiore paradiſi loco inſidentem, auguſtaque auctoritate & Maieſtate, ac tali vultus ſplendore, qualem emicuiſſe ex facie Moſis Scriptura teſtatur, voce quæ ſenſu excipi poſſet pronunciata, ſingulis animantium generibus nomina indidiſſe, vnumquod-

Moſes Barcepha Syrus.

Digitized by Google

quodque nominatim appellando; illa verò ſubmiſſis capitibus prona, nec præ nimio decore, quo ille reſplendebat, intueri ipſum audentia, ſingulatim præteribant, & ſuis ab illo appellabantur ex ordine nominibus: v.g. cùm Taurum ille nomine appellaret, continuò is audito nomine ſuo tranſibat coram illo, capite ſubmiſſo; ſimiliter nominatim citatus equus, præteribat deiectâ ceruice, neque Adami aſpectum ſuſtinens; idemque cœteris contigit. Quæ non ita intelligenda ſunt, vt nomina, quæ animalibus impoſuit Adamus, ea tum primùm à Deo ipſum accepiſſe putetur; ſic enim non Adamus, ſed Deus ipſe impoſuiſſe eis nomina diceretur; ſed Adamum accepiſſe linguam à Deo, quantum ad alia omnia perfectam, præter eam partem, quæ animalium nomina continet, quam ſcilicet integram reliquit Deus ſolertiæ & ſapientiæ Adami, videlicet, vt ipſe per ſcientiam, quam habebat, animalium, & per notitiam plurimarum vocum, quam acceperat, nomina conderet, atque imponeret animalibus, ſingulorum naturis ritè congruentia; nec ea quidem vno modo formata, ſed diuerſis è cauſis petita, vel ex propria differentia ſpecifica, vel ex naturali proprietate, vel ex motu, vel ex figura, vel ex peculiari aliqua operatione, vel ex aliquo ſingulari ac proprio accidente. Atque hæc prima fuit nominum ὀρθότης à Deo naturæ Authore inſtituta, miniſterio Adami. Licet autem & vni rei plura vocabula imponerentur, & contrà, vnum vocabulum rebus multis ſignificandis aptaretur; id tamen eatenus factum eſt, vt rei naturæ ratio poſtulabat. Atque etiam nomina ex variarum χίσεων circumſtantijs ita ſunt impoſita, vt conuenirent ipſarum naturæ; Naturæ enim appellatione non tantùm rei ſubſtantia ſignificatur, ſed accidentium etiam ὕπαρξις, quæ ſuo quidem modo dicitur πεφυκέναι, quatenus videlicet accidentia rem χρηματίζονται, id eſt, notant atque deſignant. Prima igitur nomina ab Adamo rectè fuerunt hunc in modum conſtituta, & veram rei naturam repræſentarunt, vt minime dubium eſſe debeat, nomina illa veras fuiſſe rerum definitiones; ac proindè hucuſque dici poſſe, nomina φύσει fuiſſe impoſita, videlicet à ſapientiſſimo πρωτοπλάστῃ. Nam vt ſapienter Plato in Cratylo;

Quomodo intelligendũ quod Adam impoſuerit nomina animalibus.

Nomina ab Adamo animalibus impoſita fuere verè animalium definitio.

Οὐκ ἄρα παντὸς ἀνδρὸς ὄνομα θέσθαι ἐστὶν, ἀλλά τινος ὀνοματουργοῦ, οὗτος δ' ἐστὶν, ὡς ἔοικεν, ὁ νομοθέτης. ὃς δὴ τῶν δημιουργῶν σπανιώτατος ἐν ἀνθρώποις γίνεται.

Plato.

Non cuiuſlibet hominis eſſe nomina rebus imponere, ſed cuiuſdam artificis, qui peculiari quâdam nominum imponendorum valeat facultate; hic autem nimirum eſt Legiſlator, qui profectò omnium Artificum rariſſimus eſt, & maximè ſingularis inter homines.

Κινδυνεύει ἄρα εἶναι οὐ φαῦλον ἡ τοῦ ὀνόματος θέσις, οὐδὲ φαύλων ἀνδρῶν, οὐδὲ τῶν ἐπιτυχόντων, καὶ Κρατύλος ἀληθὲς λέγει λέγων φύσει τὰ ὀνόματα εἶναι τοῖς πράγμασι, καὶ οὐ πάντα δημιουργὸν ὀνομάτων εἶναι ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνον τὸν ἀποβλέποντα εἰς τὸ τῇ φύσει ὄνομα ὂν ἑκάστῳ, καὶ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ εἶδος τιθέναι εἴς τε τὰ γράμματα, καὶ τὰς συλλαβάς.

Nominum igitur impoſitio haud quaquam leuis & exigua res eſſe videtur, neque hominum vulgarium humiliumque opus, ac proindè verum dicit Cratylus dicens, Naturâ rebus nomina exiſtere, nec quemlibet hominem nominum eſſe artificem, ſed illum demùm, qui ad illud nomen reſpicit, quod rerum naturæ exprimendæ atque repræſentandæ peculiariter quadrat, & qui illius nominis formam lite-

ri, & ſyllabis imponere atque accommodare poteſt. Porrò cùm orationis miniſterio humanæ ſocietatis ratio atque commercium conſtet, certè humanarum conceptionum δηλώματα καὶ σύμβολα quædam ſunt, quibus hominum commercium conſeruetur. Itaque vtentium conſuetudo atque inſtitutum maximi momenti eſt, in ſocietate generis humani; hincque duæ exiſtunt nominis definitiones apud Platonem, ſc: Nomen eſt ὄργανον διδασκαλικὸν, καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας, id eſt, inſtrumentum rebus docendis aptum atque accommodatum, & rerum naturæ diſtinctè repræſentandæ: & μίμημα φωνῆς ἐκείνου ὃ μιμεῖται, καὶ ὀνομάζει ὁ μιμούμενος τῇ φωνῇ ὃ ἂν μιμῆται, id eſt, imitatio quæ vocis fit miniſterio, illius rei, quam qui imitandam inſtituit, voce imitatur. Sunt autem hoc loco conſideranda duplicia nomina; quædam prima, quædam ſecunda ex primis nata (quibus tamen omnibus commune eſt, vt rei naturam ſuo modo exprimant) in quorum qiudem etymo exquirendo deliramus, ſi primorum illorum nominum fontes ignoremus; quos tamen adire, vera eſt nominum ὀρθότης. Prima quidem illa, καὶ ἀρχαῖα illa nomina, à potentia, vt cum Platone loquar, quadam quàm ſit humana maiore impoſita, temporis longo vſu abſoleta, in barbaris linguis, hoc eſt, Hebraica, Chaldaica, Ægyptiaca, vt Plato vult, conſeruantur; quarum ignorationem cùm fateatur ipſe Plato, veram quoque nominum rationem ſe ignorare fatetur; ad illas tamen recurrendum eſſe ait, cùm vocabulorum origines ignorantur. Huius igitur conſilio ducti, iam tandem videamus, quænam fuerit illa primigenia lingua, quæ matrix, ex qua cœteræ omnes originem traxerunt.

Duæ definitiones Nominum apud Platonem.

DISQVISITIO III.

Quænam, & qualis fuerit prima omnium Linguarum.

LInguam Hebræam ipſi Orbi condito coæuam, à Deo Optimo Maximo inſtitutam, primoque traditam parenti, nemo eſt, cui non ſatis compertum ſit. Verùm cùm non deſint, qui id impugnare audeant, noſtram hanc ſententiam varijs rationibus ſtabiliendam duxi. Harum prima deſumitur ab antiquitate, & ſanctitate; ſiquidem eam vnà cum natura Vniuerſi Author indidit, nec ab impietate ortum cum alijs habuit communem; hac enim Adam omnium creaturarum naturas expreſſit, & omnibus eis nomina vocauit; in hac Deus ipſe ſæpiùs per ſe, vel per interlocutorem cum ſuis amicis colloquium inſtituit; hanc Patriarcharum & Prophetarum, vt verbis Auguſtini loquar, non ſolùm in ſermonibus ſuis, verùm etiam in ſacris ſcripturis cuſtodiuit Authoritas. Porrò cùm Chaldæis omnibus ſuperſtitionum peſte contaminatis, in vna Thare domo, de qua natus eſt Abraham, veri Dei cultum Dominus ſeruârit, in ea etiam ſimul cum ſui obſeruantia linguam hanc ſanctam tueri voluit. Hæc eſt, ad quam verus & genuinus ſacræ Scripturæ textus veluti ad lydium lapidem comprobaretur, omnium aliarum matrix; quæ omnia comprobantur ab Authoribus probis & ſenſatis. ita ſentiunt SS. PP. Hieronymus,

Linguam Hebræam cum mundo natam probatur.

Ratio prima ducta ab antiquitate & ſanctitate.

Auguſtinus.

mus, Auguſtinus, Cyprianus, Euſebius, Athanaſius, Origenes, Tertullianus, Iræneus, cœterique horum aſtipulatores. Ita poſt Rabbi Iudam, omnes Rabbini, Eliezer, Raſſi, Ralbag, Radak, Reccanati, Abarbanel, Ramban, Akiba, innumerique alij, quos libenter hoc loco allegarem, niſi veritatem vel ipſis ſacræ huius linguæ Tyronibus iam innotuiſſe cognoſcerem. Altera ratio ad rei huius veritatem comprobandá, eſt ipſa ſimplicitas linguæ; ſiquidem omnes vocum huius linguæ radices triliteræ ſunt; quod in nulla alia lingua accidit. Quemadmodum igitur compoſita & mixta, poſteriora ſunt, communi Philoſophorum coſnenſu, ipſis, ex quibus ſunt & conſtant, videlicet ſimplicibus elementis; ita cùm cœteræ omnium linguarum voces ſint compoſitæ, ſolius autem linguæ Hebrææ voces ſint ſimplices, vt paulò poſt videbimus, certum eſt, primam omnium aliarum linguarum ipſam eſſe Hebræam. Verùm ex nullo clariori ſigno hæc veritas luculentiùs quoque patet, quàm vel ex ipſa primæua nominum inſtitutione à protoplaſto ſacta; quæ non Græca, Ægyptia, Chaldaica, aut Syriaca, ſed purè Hebræa eſſe, non alio, niſi illius linguæ peritorum indigemus teſtimonio. Nam vt rectè Abenezra in 6. Geneſis,

Patres & Rabbini, aſſerentes linguam Hebræam eſſe omnium antiquiſſimá.

2. Ratio ducta à ſimplicitate linguæ.

Abenezra.

וטעם שפה אחת לשון אחת והיה לשון הקדש לפיכך היא ראשונה מכל לשונות ושם אדם וחוה וקין חם שת פלג וכו׳:

Senſus labij Vnius eſt, lingua vna, quæ eſt Hebræa, ideò ipſa linguarum omnium prima, vt teſtantur nomina Adam, Eua, Kain, Cham, Seth, Phaleg, aliaque quotquot in ſacro textu leguntur. Tertia ratio ſumitur ab arcana & plena innumeris myſterijs inſtitutione huius linguæ, in qua quot literæ & apices, tot myſteria; quot ſyllabæ & voces, tot ſacramenta eſſe etiam ipſi SS. PP. teſtantur; vt non ſine cauſa Hebræi dicant

3. Ratio ducta ab arcanis myſterijs quæ continet

אין בתורה כתובה בלשון הקדש אפילו אות אחת שאין ההרים גדולים תלויים בה:

In lege, Hebræo, videlicet ſermone conſcripta, non eſſe vel vnam literam, ex qua non magni montes dependeant. Quæ vel ipſe Chryſoſtomus ſuo veluti calculo approbare videtur his verbis: *Quemadmodum longè gratiùs eſt pomum, quod tuis manibus ex ipſa arbore decerpſeris, vinum iucundius, quod ex eo deprompſeris dolio, in quo primum conditum fuit; ita diuinæ literæ neſcio quid habent natiuæ fragrantiæ, neſcio quid ſpirant ſuum & genuinum, ſi eo ſermone legantur, quo ſcripſerunt ij, qui partim ex ſacro hauſerunt ore, partim eiuſdem afflati Spiritu nobis tradiderunt. linguæ autem, quibus diuina eloquia Deus nobis concredidit, tres ſunt, Hebræa, Chaldæa, & Græca.* Sed præ cœteris contrariæ ſententiæ fauere reperio Georgium Amiram in ſua Grammatica Chaldaica, olim Alumnum Collegij Maronitarum, poſteà Patriarcham Antiochenum, & Primatem montis Libani digniſſimum, qui ſiue patriæ linguæ patrocinio, ſiue aliquo alio motiuo impulſus, neſcio, certè nihil intentatum relinquit, quo linguam ſuam Syriacam linguarum omnium Principem conſtituat; cuius tamen omnia argumenta eò collimant, vt oſtendat, linguam Syram, quam ille omninò cum Chaldaica confundit, ideò eſſe pri-

Chryſoſt. hom. 79.

Georgius Amira putat, linguam Syriacam fuiſſe primam.

Digitized by Google

primam omnium aliarum, quia à primis hominibus, hoc eſt, Chaldæis, proceſſit. Verùm ex eius argumentis ſequitur Chaldæam linguam ferè fuiſſe Hebræam, quod ita oſtendo. Noë, & filij eius Sem, Cham, & Iaphet, primi poſt diluuium humani generis Duces fuerunt Chaldæi; illam enim regionem incoluerunt, quæ iam Armeniam, Syriam, Aſſyriam, & partem Arabiæ comprehendit, olim ſub Chaldææ nomine comprehenſam, vt præter Ariam Montanum, Adarchomium, Beroaldum, plerique alij aſſentiuntur ſacrarum literarum Commentatores: ſed hi recenſiti Duces non vtebantur aliâ linguâ, niſi illâ, quam à primis Mundi Patriarchis Adamo, Seth, Henoch hauſerant; at illa alia non fuit, quàm Hebræa; ergo Chaldæi iſti vſi ſunt linguâ Hebræâ; id eſt, illâ linguâ, quæ poſt confuſionem cæterarum linguarum ſingulari Dei prouidentiâ ſola permanſit in domo Heber, à quo & nomen inuenit. Siue igitur illa lingua primogenia vocetur Chaldaica à natione, ſiue Hebræa à tranſitu Abrahæ, aut ab Hebro, vt dixi, ſiue à Syria, Syriaca, ſiue à Meſopotamia, Meſopotamica; certè vna & eadem lingua fuit à principio ante confuſionem linguarum, diuerſis ſolùmodò nominibus, à diuerſis populis qui eâ vtebantur, deſumptis differens. Atq; ita intelligenda ſunt verba textus Arabici, quæ in fauorem ſuum citat ex Maronitico ſacræ Scripturæ Codice deprompta.

ومن هولاي جميع الشعوب على الارض بعد الطوفان وشقت الالسن واختلاف
لغتهم السرياني

Id eſt, *Et ab his diuiſi ſunt omnes populi ſuper terram poſt diluuium, & diuiſæ ſunt linguæ; & varietas linguæ eorum Syriaca.* Præterquam enim quòd non omni tranſlatori, niſi approbato, fides adhibenda ſit; certè ipſa verba intelligenda eſſe vt dixi, ſumendo ſe: Syriam pro Aſſyria, quæ cum Chaldæa paſſim confunditur, ſicut continens cum contento, luculenter patet. Quod verò Sanctus Ephrem vocet linguam Syriacam

S. Ephrem. ܠܫܢܐ ܩܕܡܝܐ ܘܥܠܬܐ ܠܫ̈ܢܐ ܦܘܫܩܐ

primam linguarum, & fontem idiomatum; hoc ideò cenſendus eſt facere, quòd patria ipſi eſſet, & Hebrææ maximè vicina, propinquaque. Verùm vt hæ duæ ſententiæ tandem concilientur,

Duplex lingua ſacris literis vſurpata, Doctrinalis, & Idiomatica.

Suppono primò, Linguam duplicem eſſe ſacris literis à principio vſurpatam: Vnam originalem, quam & doctrinalem appellare licet, quòd in ea primæua ſcientiarum tàm ſacrarum, quàm profanarum inſtitutio facta ſit; atque talem fuiſſe Hebræam aſſero, vt poſteà pluribus probabimus: Alteram idiomaticam, ſiue vſualem, vtpotè toti alicui nationi communem; atque hanc aio fuiſſe à principio Chaldaicam, vel Aſſyriam, Hebrææ vicinam.

Idiomaticæ originem trahunt à Doctrinali.

Suppono ſecundò, Omnes idiomaticas ab originali ſeu doctrinali aliqua deſcendentes, eâ quoque poſteriores eſſe; vt patet ex linguis Chaldaica, Syriaca, Arabica, Æthiopica, quæ cùm omnes filiæ ſint Hebrææ originalis, tantò maiorem quoque corruptionem vnaquæque paſſa eſt, quantò ab origine ſua plùs receſſerit; quemadmodum & in Græcæ linguæ dialectis, & in filiabus Latinæ linguæ, Italica, Gallica, Hiſpanica, Luſita-

Digitized by Google

ſtanicæ videre eſt. His igitur ſuppoſitis, Dico Hebræam linguam, quam doctores ſanctam vocant, primam omnium linguarum fuiſſe, eandemque quam Deus protoplaſtis primùm infuderat; quæ etſi ab impia ſtirpe Cain aliquam corruptionem paſſa fuerit, ſemper tamen ceu ſacrum & diuinum munus in domo Adæ, verorumque eius filiorum ſecundùm traditionem ſucceſsiuam permanſit incorruptè; ita vt hæc ab Adamo ad Sethum, ab hoc ad Henoch, ab Henoch ad Noëmum, & ab hoc ad Hebrum (à quo nomen inuenit) & Abrahamum, ab his ad Moſen, & deindè ad alios ſucceſsiuè fuerit propagata. Si igitur Chaldaicam, ſiue Aſſyriam Aduerſarij ita accipiant, vt eandem velint eſſe cum illa, quâ primi Chaldææ habitatores vſi ſunt; dico ita acceptam eandem eſſe cum Hebræa, cùm primi habitatores Chaldææ alia, vt dictum eſt, lingua non ſint vſi, quàm Hebræa, primæua illa & originali. Si verò Chaldæam diuerſam eſſe velint ab Hebræa, eandemque cum Idiomatica poſt linguarum confuſionem in Chaldæa currenrem; dico eandem ita acceptam minimè primam linguarum dici debere, cùm ex corruptione linguæ Hebrææ promanârit, & ab origine ſua iam defecerit, variaque populorum commixtione ac commercio tantò ſemper maiorem corruptelam paſſa ſit, quantò à fonte fuerit remotior riuus. Dico tamen, linguam Chaldaicam ſecundum poſt Hebræam inter linguas vetuſtatis locum obtinere. Qui hæc penitiùs introſpexerit, facilè famoſam hanc Hebrææ & Chaldææ linguarum de primatu contendentium litem exortam dirimet. Syriacam autem nequaquam eandem cum Chaldaica eſſe, ſed & literis, & phraſi diſtinctam, poſteris temporibus ortam, non aliâ authoritate opus eſt, quàm illâ Leuitæ Eliæ Aſcenazi, vtriuſque Magiſtri peritiſsimi, quam in præfatione in ſuum Meturgeman ſiue Lexicon Chaldaicum hiſce verbis aſtruit.

Lingua ſancta prima omnium linguarum.

In quo ſenſu Chaldæa poſſit dici prima linguarum.

Chaldaica inter linguas ſecundum locum obtinet.

Leuita Elias Aſcenazi.

אמר רבי שמואל בן נחמני אל תהי לשון ארמית קלה בעיניך שמצאנו בתורה
ובנביאים ובכתובים שהקב״ה חולק לו כבוד בתורה יגר שהדותא בנביאים כדנא
תאמרון להום בכתובים וידברו הכשדים למלך ארמית וזה לפי שהוא קרוב ללשון
הקדש מכל שאר הלשונות וכן כתב החכם ר״א״ע לשון ארמית הוא לשון הקדש
שנשתבש משמע שקודם שנשתבש היו מדברים בארם לשון הקדש ממש:

Dixit Rabbi Samuël filius Nabhmani; nè ſit vilis in oculis tuis lingua Chaldaica, ſiquidem inuenimus in lege, in Prophetis, & hagiographis, quòd Deus benedictus, cui ſit gloria, in lege teſtimonium præbet in Prophetis, ſicut viſum fuit eis in hagiographis, & locuti ſunt Regi linguâ Chaldaicâ, & hoc ideo, eò quòd hæc vicina ſit linguæ ſanctæ præ omnibus alijs linguis; atque ita ſcribit Eliezar; Lingua Chaldaica ipſa eſt lingua ſancta corrupta; fama quoque eſt, quòd olim antequam corrumperetur, loquebantur in Syria vel Chaldæa linguâ ſanctâ ſimpliciter. ita R. Elias citato loco. Quando verò illa corrupta fuerit, difficilis quæſtio eſt apud Authores; varij varia allegant tempora; ego cum paulò ante citato Authore, vti linguæ vtriuſque, ita temporum & hiſtoriarum peritiſſimo, ſentio, qui in citato loco ita diſſerit:

R. Eliezer.

ואם כן יש לשאול מתי נשתבש והלא בזמן האבות היה זה הלשון המשבש
והראיה יגר שהדותא לכן נראה לי לומר שנשתבש הכף אחר שיצא אברהם משם
כי בלי ספק היה הוא ואבותיו מדברים בלשון הקדש כאשר קבלו מאדם ועד נח

איש

Digitized by Google

איש מפי איש והעיקר היה שם בן נח שהוא היה בעבר הנהר כמו שפרש רמב״ן וכשמת
הוא ורוב בניו ויצא משם אברהם והיו כלם עובדי עבודה זרה אז נשתבש הלשון
ונקרא לשון ארמי על שם ארם שהוא היה חיה הבן האחרון של שם שנאמר ובני
שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם ומסתמא האריך ימים יותר מכלם לכן
נקרא הלשון על שמו לשון ארמי וכשבא אברהם לארץ כנען היה הוא וזרעו
מדברים שפת כנען שהיא לשון הקדש ממש ואף כשהיו ישראל במצרים לא אזבוהו
כמו שאמרו רז״ל שלשה דברים לא שנו ישראל במצרים שמותם ומלבושם ולשונם :

Id eſt, *Quæri igitur poſſet, quandò lingua Hebræa, & an temporibus Patrum hæc lingua fuerit vſitata; & rationem dubitandi ſuppeditant hæ voces* יגר שהדותא. *Ideo videtur mihi conueniens dicere, quòd adulterata ſit, poſtquam egreſſus eſt Abraham inde; quoniam abſq; dubio Patres noſtri primi locuti fuêre, quemadmodum eam acceperunt ab Adam vſq; ad Noë oretenus; & primum eius fundamentum fuit Sem filius Noë, cùm is eſſet transflumen, quemadmodum explicatur à Rambam. & cùm eſſent ibi is & filij eius, egreſſus eſt Abraham inde, erant enim omnes idololatræ, tunc corrupta eſt lingua, & vocata fuit lingua Aramæa, iuxta nomen Aram, qui fuit filius vltimus Sem, iuxta quod dicitur, filij Sem, Elam, & Aſſur, & Arphaxad, & Lud, & Aram, & longiùs is cæteris prolongauit dies vitæ ſuæ: ideò vocata fuit lingua à nomine ſuo Aramæa. Et ingrediente Abraham in terram Canaam, ſequebatur is, & omnes filij eius ſermonem Cananæum, quæ fuit lingua ſancta ſimpliciter; & etiam cùm noſtri Patres morarentur in Ægypto, non reliquerunt eam, ſicuti dicunt Rabbini noſtri; Tria non mutarunt Iſraclitæ in Ægypto, Nomina ſua, veſtimenta ſua, & linguam ſuam.*

Patet igitur linguam Hebræam omnium linguarum ſine controuerſia antiquiſſimam, imò primam. Syriacam autem, & Chaldaicam, ſiue Babylonicam eiuſdem filias eſſe, omnemque inter Authores controuerſiam de primatu linguarum motam, ſolummodò ex æquiuocatione quadam nominum ortam eſſe, vt proindè facilè omnium obiectiones ſoluturus ſit, qui noſtras rationes hoc loco allatas probè intellexerit. Indagatâ igitur primâ Mundi linguâ, nil iam ampliùs reſtat, niſi vt eiuſdem formam characterum, ſcribendique rationem pari paſſu diſcutiamus.

DISQVISITIO IV.

De linguæ Hebrææ mira vi in rerum ſignificationibus eluceſcente.

Linguæ Hebraicæ mira vis in rerum ſignificatione

MIrum ſanè id in lingua Hebræa videri debet, quòd nomina rebus perfectè conueniant, eundemque quomodocunque tranſpoſita ſemper ſenſum efficiant. Quòd cùm nulla in alia lingua locum habere comperiamus, meritò ei inter cœteras linguas principatus debetur. Verùm ne quicquam ſine ratione aſſeruiſſe videamur, huius rei largiſſima ſpęcimina dabimus, vt Lector immenſas diuinæ ſapientiæ huius primùm inſtitutricis diuitias ſub illa latentes aſpiciat, & miretur. Antequam tamen vlteriùs progrediamur, hîc quædam pręſupponenda ſunt, veluti regulæ & Canones, quibus fulti & directi licitè in ſimili veritatis indagatione vti poſſimus.

Sup-

Digitized by Google

Suppono igitur primò, non vnicæ tantùm vocis conſtructionem in Hebraicis nomenclaturis, ſed & multiplicem etiam repetitionem per eoſdem diuerſoſq; ſenſus & conſtructiones vſurpari poſſe.

Notanda circa linguam Hebraicam.

Secundò, literas ה א ח ע י ו veluti vocales ſubinde intelligi, & conſonantibus ſubeſſe, etiamſi non exprimantur; & quòd conſonantium ſimilis ſoni ſubinde inter ſe fiat tranſmutatio.

Tertiò, quòd plenæ dictionum determinationes ſub verbo etymologicè diſpoſito non requirantur.

Quartò, quòd vis verborum primigeniorum innoteſcat variè, ſc: in varia literarum metatheſi ſiue tranſpoſitione, per variam verborum acceptionem, vel aliam lectionis diſtinctionem, & ſeparationem ſyllabicam, aut vocum repetitionem directam; & hâc ratione ſenſus myſtici & arcani alicuius ſeries ſub ipſis verborum penetralibus recondita, aliaque ſcriptura interna expreſſa eſſe demonſtratur. His igitur ita ritè diſpoſitis, iam videamus, quomodo nomina à primæuo eorundem Inſtitutore rebus ſingulis impoſita, vim, quam quoduis poſſidet, denotent, initium ducentes ab animalium nominibus, deindè à proprijs quorundam eximiorum hominum appellationibus; tertiò denique ænigmaticas quorundam in ſacra Scriptura locorum ſignificationes Cabalico analyticæ artis ſubſidio enodare conabimur.

Formatis igitur Dominus Deus de humo cunctis animantibus terræ, & volatilibus cœli, adduxit ea ad Adam, vt videret, quid vocaret ea; omne enim, quod vocauit Adam animæ viuentis, hoc eſt nomen eius. Ecce prima ὀνοματοθεσίας origo. nomina igitur rebus non caſu, ſed ſummâ ratione impoſita patet, vt quod ſonarent verba, res ipſæ exprimerent. Adduxit enim Deus animalia ad Adam ſapientiâ ſummâ præditum לראות *vt videret*, id eſt, conſiderata cuiuſque natura, inclinatione & indole, diſpiceret, מה יקרא לו, *quid vocaret ea*.

Nomina ab Adamo impoſita animantibus eſſentiā animantium exprimebant.

וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו :

& quodcunque appellauit il Adam, id eſt nomen eius; vel vt pulchrè Onkelos Metargem. Chaldæus hoc loco explicat, adductis enim animalibus iubet,

למחויה מה יקרא ליה: *vt ſpecularetur qnomodo vocaret ea.*

Nunc igitur videamus, vtrum aliqua adhuc nomina ſuperſint in lingua Hebræa, quæ animantium indolem, quam indicant, verè adhuc exprimant. Certè Rabbini plerique innuunt aliqua, veritatem huius ὀνοματοθεσίας indicantia; & inter cœteros R. Becchai, qui de hac nominum impoſitione, ſua in Geneſin commentatione ita diſſerit.

Nomina aliqua adhuc ſuperſunt in lingua Hebraica, quæ exprimunt animantium indolem.

אמרו במדרש הביא הקב'ה לפניו כל הבהמות והחיות יקרא להן שמות ואמר לזה נאה לקרותו אריה ולזה נאה לקראתו חמור ולזה סוס וכן כל ובר ודבר והנה בזה נתפרסמה הכמתו הגרולה כמו שהיה בצלם אלהים ומעשה ידי השם יתעלה ונראה לי באור המדרש הזה כי אדם הבין בחכמתי ושכלו טבע כל בהמה וחיה וקרא לכל אחת ואחת שם מעין הטבע ומדה שהזכיר בה והאותיות שצרף בשמותיהן הכל לפי טבעיהן ומדותיהן :

Dicitur in Midras, fecit Deus tranſire ante Adam omnia animalia, &

vocauit ea nominibus ſuis, & dixit; nunc huic conuenit, vt vocetur אריה, id eſt, *Leo; & ad illud, conuenit vt hoc vocetur* חמור, id eſt, *Aſinus; & ad aliud, conuenit, vt hoc vocetur* סוס, id eſt, *Equus; & ſic faciebat de ſingulis animantibus; & ecce in hoc manifeſtauit maximam ſuam ſapientiam, ſicut is, qui eſſet ſimulachrum Dei, & opus manuum Domini Dei excelſi; & videtur mihi explicare Midras, quòd Adam intellexit in ſapientia ſua naturam cuiuſuis animantis, & vocauit vnumquodque nomine ſignificante naturam & proprietatem memoratam in eo; literas quoque nominum ſingulorum nunc coniungendo, nunc ſeparando, nunc permutando ea, variè cum naturis, & proprietatibus animantium combinauit.* Pergit deindè Becchai:

R. Becchai.

והנה היו שמות מושכלות באמרך הכיר בחכמתו טבע האריה שהוא גבור דגול ומלך שבחיות עד שהנביא המשיל בו את השם ית' באומרו ה' כאריה ישאג והעלה שמו אריה מפני שאותיות אריה ראיות כי הא'לף והה'י והיו'ד הן אותיות הש'י והשי"ש פרושו דות ואם כן עצם השם של אריה מבאר ענינו וכן נשר הכיר בחכמתו שהנשר מלך שבעופות ועפיפתו גברה מכל עוף וכמו שידוע מעניניו כי כשישלמו לו עשר שנים יגביה עפיפתו עד מאד עד שהוא מתקרב לגלגל האש ולרוב החמימות מתבט ומפיל עצמו והנה הוא נמרט ואחרי כן יתחדש ויעלה אבר כבתחלת וכן מנהגו כל עשר ועשר שנים עד מאה שנת ובשנת המאה מתקרב ביותר לגלגל האש ומגביה העפיפה כמנהגו ונופל בים ומת ועל כן ידע האדם הענין הזה בחכמתו וקרא שמו נשר כי הש'ין אש והרי"ש רוח והנ'ון לשון נפילה והנה שמו מבאר על מנהגו וטבעו ומה אחריתו וזה הוא וכן כתב רבינו סעדיה גאון ז'ל שאמר לזה ראוי לקרותו נשר:

Et ecce fuerunt nomina notionalia iuxta verba tua. Cognoſcens Adam in ſapientia ſua naturam Leonis, quòd nimirum eſſet fortis, magnus, & Rex animalium, adeo vt etiam Propheta eum Deo comparauerit, cum dicat, Deus ſicut Leo rugiet; impoſuit ipſi nomen אריה, *eò quòd literæ huius vocis* אחי *ſunt reſpirationis vehementioris. Et ſic ipſa dictio* אריה, *Leo, explicat ſignificationem eius; & ſic Adam cognouit* נשר *Aquilam in ſapientia ſua, quòd ipſa eſſet Regina omnium auium, volatuſq; eius fortior omnibus alijs volucribus, ſicuti ex operationibus eius patet, cùm illi fuerit ætas* 10. *annorum, volatu ſeſe extollit vſque ad ipſam ſphæram ignis, & præ multitudine caloris ſe inde demittens præcipitat in mare, vbi decidentibus plumis veteribus, acquirit nouas in primam iuuentutem reſtituta, & ita ſingulis* 10. *annis conſueuit facere, vſque ad centeſimum annum, quo more ſuo ſphæram ignis repetit, vnde tandem ſeipſam deijciens in mare, ibi finem vitæ ſuæ ponit. ita ſcribit R. Saadia Gaun. & hâc ratione Adam cognoſcendo naturam Aquilæ, ipſi nomen congruum inuenit, vocando eam* נשר, *quoniam prima litera* נ, נפילה, id eſt, *caſum ſignificat, ſecunda* ש, אש, id eſt, *ignem, tertia* ר, רוח, id eſt, *ſpiritum; vt ſequitur* נ' נפילה ש' אש ר' רוח id eſt, *caſus, ignis, ſpiritus, & ſic nomen eius declarat mores, & naturam ejus.* Pergit vlteriùs:

Cur Leoni impoſuit Adã hoc nomen Arieh.

Cur Aquilæ Adam hoc nomen Neſra indiderit.

נ, נפילה
ש, אש
ר, רוח

R. Saadia Gaun.

וכן בשם החמור הכיר בחכמתו שהוא פתי וסבל מכל הבהמות ונמשך אחר התאוות ועוד שדרך החמור לטעון משא התבואות על מדות מלשון החומר שעורים ועל כן קרא שמו חמור מלשון חומר וכן בשם הסוס הכיר בחכמתו שהסוס קל התנועה ושמח לקראת המלחמה והעלה שמו סוס מלשון שישה כי הסמ"כין מתחלפין בשינין וכתיב בדי שופר יאמר האח ומרחוק ירית מלחמה וכן

קרא

קרא שמות לכל דבר ודבר וכשקרא לכולן שמות אמר לו ואני מה שמי אמר לו
ה' למה שאתה אדון לכל הבריות הוא שכתוב אני ה' הוא שמי שקרא שמו שקרא
לו אדם הראשון עד כאן :

Et ſic in nomine חמר *hamor*, id eſt, *Aſinus, cognouit per ſapientiam ſuam, quòd is eſſet fatuus; & baiulus præ omnibus cæteris animantibus, & quòd aptus eſſet ad portanda onera prouentuum, iuxta proprietatem nominis Hamor, & ideo vocauit nomen eius Hamor. Non aliter cognouit in ſapientia ſua naturam Equi, quod is nimirum eſſet leuis, & mobilis, & hilaris, promptuſq́; ad bellum, vocauitq́; eum nomine* סוס, *à voce* שׂשׂה, *vel* שׂוש, *gaudere, quòd ſe ſua alacritate exhilaret; ſcriptum quoque eſt, quòd à longè olfaciat bellum. Et ſic vnamquamque rem vocauit nomine conuenienti naturæ ſuæ. Et peracta* ὀνομοθεσία *omnium, dixit & ſibi: & ego, quo nomine appellabor? dixit ei Deus, Adon, eò quòd Dominus omnium creaturarum ſis, iuxta quod ſcriptum eſt, Ego Dominus, hoc nomen meum; & vocatus eſt hoc nomine vſque in hunc diem.* Alij alia in Commentarijs ſuis referunt, nos excepto Thalmud, quæcunq; in Rabbinorũ Commentarijs circa hoc negotium reperire potuimus, hìc collecta proponemus, vt ex illis propoſito ſuo magis apta Lector excerpere poſſit; inueniet enim multa, quæ admirandam Hebraicæ linguæ proprietatem deprædicare poterunt.

Hæc vox Hamor quomodo exprimat naturam Aſini.

Hæc vox Sus quomodo exprimat naturam Equi.

Nomen Leonis in lingua ſancta eſt אריה *Arieh*. quod reſolutum Cabalicâ methodo, quam Themuram vocant, ſemper aliquid Leoni congruum profert; continentur enim in hac propoſita voce ſequentes ſenſus: הראה בראי יראה, id eſt, *monſtrans, ſeu incutiens aſpectu ſuo formidinem intuentibus*: מאיר בראיו, id eſt, *illuminans aſpectu ſuo*, quia ignes ſuo vultu quaſi lucem iaculatur: ראיו כראי, *viſus eius ſicuti ſpeculum*: מרחה מראיו ראי יראה, id eſt, *proijciens ex oculis ſuis fulgorem timoris*. quæ omnia hâc paraphraſi continentur, vt ſequitur.

Significationes huius nominis Arieh.

אריה Leo.

הראי בראי יראה		*Incutiens viſu ſuo formidinem.*
חאיר בראיו .	id eſt,	*Luce oculorum ſuorum illuſtrat videntes ſe.*
ראיו כראי		*Viſus eius ſicut ſpeculum*
מרח מראיו ראו יראה		*Proijciens ex eo aſpectum horroris.*

כלב Canis.

Significationes huius vocis Celeb.

מכל חיות לב לך	*Præ omnibus animantibus cor tibi*, vel etiam *tibi animus*.
כל כלב כלב	*Canis idem ac cor & animus*, id eſt, *natura illius eſt eſſe robuſtum, generoſum, mobilem, viuacem, & cordialem.*

Digitized by Google

בלב לך — *Legitur recto & retrogrado ordine, & ſignificat idem, acſi dixiſſet Adamo: eſt quaſi intellectus tibi.* לב *enim nunc cor, nunc animum, modò intellectum ſonat.*

שור Bos.

Significationes vocis Sur.

שור שרח בראשו — *Bos dominatur capite ſuo.*

אשר שר הראש (בעל קרנים) — *Qui eſt princeps capitis, cornibus enim & capite præ cæteris animalibus eminet.*

אדם Homo.

Significationes vocis Adam.

1 2 3 4 5 6

אדם א׳ אדם דם א מד א׳ מאד א׳ ומאדמה:

Id eſt:

1 Adam primus homo, 2 3 ſimilitudo Dei, 4 & menſura rerum omnium, 5 ex vapore Dei, 6 & terra concretus.

איש Homo vir.

1 2 3 4 5 6

איש אש י׳ שיאש ישא ו י׳ אשה:

1 Homo 2 ignis, ſiue virtus Dei, 3 cùm ceciderit, 4 eleuabitur, & 5 Deus 6 virtus & fortitudo eius.

Atque vt ad nomen Adami reuertamur, ſecundùm alios ſignificat id quoque rationalem æſtimationem, vel aſſimilationem rerum, quæ habentur per diſcurſum: eſt enim אר *ratio*, vel *rationalis*, דם verò *æſtimatio*, vel *aſſimilatio*; omnis enim actus iudicij humani, vel eſt de aliqua quidditate rei, vel ſimilitudine eius: nam, vt rectè Alabaſtrus oſtendit, eſt in Græco quoque ἄνθρωπος, quaſi ἀναθρῶπος, id eſt, *conſiderans cum ratione*, vel *quomodò ſe res habeat*; nam ſub ratione tam cauſa rei, quàm ſimilitudo eius comprehenditur. Sic ergo omnia animalia adduxit Deus ad hominem, id eſt, rationabiliter iudicantem, & quicquid hic prædicauit de re qualibet, hoc eſt nomen eius, vel definitio. שם enim ſignificat & nomen, & poſitionem, & definitionem.

ויקרא אדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי:

Et vo-

Et vocauit Adam nomen vxoris ſuæ חוה *Heua, quia ipſa eſt mater omnium viuentium*. Sicut אדם *Adam*, vocem idem ſignificare diximus, ac generalem æſtimationem rei per diſcurſum, ita חוה *Heua*, nihil aliud eſt, quàm ſignificatio, enunciatio, propoſitio: הו enim eſt idem ac indeterminata, חו verò prædicatio & indicatio rei. Hinc Heua mater omnium viuentium dicitur, quia quicquid ab intellectu per aſſenſum producitur, fit neceſſariò per propoſitionem aliquam; nihil enim perfectum ab intellectu generatur, niſi per aſſenſum vel tacitum, vel expreſſum enuncietur. Quicquid autem veriſimile videtur eſſe intellectui, & per aſſenſum enunciatur, dicitur myſticè viuere. Itaque ſicuti propoſitio indefinitè ſumpta continet in ſe omnes propoſitionum modos determinabiles, ſic Heua fuit mater omnium viuentium. Vides igitur, quomodo nomina Hebraica non tantùm varios ſenſus ſecundùm literam acceptos, ſed & parabolicos, allegoricoſque includat. Infinita huius generis hîc adducere poſſem; verùm vt & Lectori inueniendi materiam relinquamus, hîc plerumque animalium nomina varia metatheſeos combinatione reſoluta proponere voluimus, vt & methodum reſolutionis diſcat curioſus Lector, & ſimul ex nominibus varios ſenſus, dictorum animalium naturis congruos, elicere poſſit.

Cur Adam vxorem nuncupauit Heuam.

Combinationes ſenſuum qui ſub nominibus animalium latent.

שור *Bos*	תיש *Hircus*	פיל *Elephas*	נשר *Aquila*	איל *Ceruus*	נמר *Pardus*
שרו	תשי	פלי	נרש	אלי	נרם
ושר	ישת	ילף	שרן	ילא	מרז
ורש	יתש	יפל	שנר	יאל	מזר
רוש	שית	לפי	רשן	לאי	רזם
דשו	שתי	ליף	רנש	ליא	רמז

חגב *Locuſta*	עגל *Vitulus*	ראם *Monoceros*	דוב *Vrſa*	גמל *Camelus*
חבג	עלג	רמא	דבו	גלם
גחא	גלע	אמר	ובד	מלג
גבח	געל	ארם	ודב	מגל
בחג	לעג	מרא	בדו	לגם
בגח	לגע	מאר	בוד	למג

אריה *Leo*	חמור *Aſinus*	חזיר *Sus*	חסידה *Ciconia*	עקרב *Scorpius*
ארחי	חמרו	חזרי	חסחדי	עקבר
אירח	חורם	חרזי	חדיהס	ערבק
איחר	חומר	חריז	חדסהי	ערקב
אחרי	חרמו	חירז	חידסה	עבקר
אחיר	חרום	חיזר	חיסדה	עברק

Digitized by Google

Combinationes nominis אריה, id eſt, Leonis.	Combinationes nominis חמור, id eſt, Aſini.	Combinationes nominis חזיר, id eſt, Porci.	Combinationes nominis חסידה, id eſt, Ciconiæ.	Combinationes nominis עקרב, id eſt, Scorpionis.
ראיה	מורח	זריח	סדיחה	קברע
ראהי	מוחר	זרחי	סדיהח	קבער
ריאה	מחרו	זירח	סידחה	קרעב
ריהא	מחור	זיחר	סידהח	קרבע
רהיא	מרוח	זחיר	סחידה	קעבר
רהאי	מרחו	זחרי	סחדיה	קערב
יראה	וחמר	יזרח	יסחדה	ברקע
ירהא	וחרם	יזחר	יסדחה	ברעק
יארה	ומחר	יחרז	יחדסה	בערק
יאהר	ומרח	יחזר	יחסדה	בעקר
יהאר	ורחם	ירחז	ידהחס	בקרע
יהרא	ורמח	ירזח	ידסחה	בקער
הריא	רחמו	רחיז	דסחיה	רבקע
הראי	רחום	רחזי	דחסיה	רבעק
הארי	רמוח	רזיח	דחיסה	רעקב
האיר	רמחו	רזחי	דסיחה	רעבק
הירא	רוחם	ריזח	דיחסה	רקבע
היאר	רומח	ריחז	דיסחה	רקעב

Atque hæc ſunt paradigmata metatheſeos nominum quorundam animalium, quæ curioſo Lectori proponenda duximus, vt artificium Cabalicum videret; & cùm literæ nominis alicuius quomodocunque tranſpoſitæ ſignificationem ſuam ſortiantur, quàm multa & magna cùm circa nomina, tùm circa integros ſenſus erui poſſint, ex hoc veluti ex vngue leonem intelligeret. Significationem ſingulorum nominum data opera non poſuimus, vt Lectori aliquid ad inueniendum relinqueremus. Vt Lector quoque videret, quanta ſub Hebraicis nominibus vis lateat, & quàm varia & multiplex ſignificatio, hic quoque quædam nomina propria, vnà cum myſtica ſignificatione eorundem explicamus. In Geneſi ita legitur de nomine Seth. *Et Adam cognouit vxorem ſuam, & peperit filium, & vocauit nomen eius* שת, *quia poſuit mihi Deus aliud ſemen pro Abel, quem occidit Kain.* Nomen שת deriuatur à verbo שוא, id eſt, deſcendit. Significat quoque שת plantam, & ponere, & (pro) & תש retrogradè reuellere, diſſoluere, & שות *ſchauat* æquale ſignificat, ita vt combinatio metatheſeos huius nominis totam hanc ſub ſe reducat ſententiam.

Myſticæ ſignificationes huius nominis Seth.

8 7 6 5 4 3 2 1
שתי יה שית שת תש ש תשה שות:

1 2 3 4 5 6 7 8
Poſuit mihi Deus aliam plantationem pro Abel, quem euulſit Kain.

Hoc loco accipimus תש pro Abel, eſt enim *Toſch* idem quod euulſor, cuiuſmodi Abelem fuiſſe nomen eius oſtendit, ſiquidem Deo intentus nouit omnium rerum, præter Deum, vanitatem. *Schat* autem pro Kain

Digitized by Google

Kain ſumimus, quia hic vmbris & ſimilitudinibus rerum caducarum,dum venatus eſt, verum bonum perdidit; cuius loco Seth ſubſtitutus eſt. Vides igitur, quàm in nomine Seth pulchrè totus contextus citatus contineatur. Porrò Geneſ. 18. v. 6. de nomine Abraham ita legitur.

ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך : ומלכים ממך יצאו : ושרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה: Myſticæ ſignificationes nominis Abraham.

Nec vltra vocabitur nomen tuum Abram, ſed diceris Abraham, quia patrem multitudinis gentium dedi te, & Reges exient ex te; Sarai quoque vxor tua non vocabitur Sarai, ſed Sara erit nomen eius. Nomen Abram ſignificat patrem excelſum, patrem credentium, cuius nomen variè combinatum, ac Cabalico artificio reſolutum, præter innumeros alios ſenſus, hunc ſequentem reddit.

אברהם אברם:

ראה הבורא	*Reſpexit Deus*	ברו רב ורם	*ſcilicet filius eius magnus & excelſus,*
באברהם	*in Abraham,*	בר הבורא	*filius creatoris, ſcilicet Chriſtus.*
הוראה בו	*& oſtendit in eo*	והוא יברחם	*& ipſe liberauit eos, ſcil: filios hominum,*
אב רב ורם	*Patre magno & alto*	ממרא	*ab amaritudine* (peccati)
כבמראה	*ſicuti in ſpeculo,*	מארב	*ab inſidijs* (ſcil: diaboli)
במהרה	*quòd breui* (citò)	מחרמה	*à maledicto,*
יבוא מאור רב	*veniet lux magna*	באמת	*in fide*
מרום בארם	*de excelſo in Syriam,*	אברהם	*Abraham.*

Anagogicâ quoque tranſlatione ita exponi poteſt ex Alabaſtro. Quia ſicuti אב ſignificat centrum, & principium omnis expanſionis, ſiue corporeæ, ſiue intellectualis; ſic Abraham centrum eſt multitudinis nationum, vel Catholicarum gentium, quia המון id valet. eſt enim הם multorum hominum conferta, & totalis denotatio, vnde המון, quaſi אמון, id eſt fidelis multitudo Catholica ſub vno complexu apprehenſa, quia fuit Abraham pater omnium. Et dignum eſt obſeruatu, quòd Abraham Patriarcha figura fuit non ſolùm Chriſti; verùm etiam Petri Apoſtolorum Principis: ſicut enim Abraham iuſſus eſt à Deo patriam & cognationem relinquere, ſic imperauit Chriſtus Petro, vt relictis omnibus ſequeretur ſe; & quemadmodum diu ſterilis fuerat Sara vxor Abrahami, ſic etiam Eccleſia gentium, quæ Petro in coniugium deſtinabatur, nondum filios pepererat; & veluti nomen Abrami mutatum eſt in Abraham, id eſt Centrum multitudinis Catholicæ gentium, ſic Simoni indita eſt appellatio Cephas, id eſt, cardo expanſionis, ſiue centrum vniuerſæ diffuſionibus. Significat quoque Abraham אב רום, ſcil: Patrem Romanum: ſicuti enim ei promiſſum, quòd in ſemine eius benedicerentur omnes nationes terræ; ita in Petro, quòd ſuper illum, & ſedem ſuam ædificaretur domus omnium,

Anagogica tranſlatio huius nominis Abraham.

Alabaſt.

Abraham fuit figura D. Petri.

Digitized by Google

omnium, qui benedictionem in Chriſto conſequentur. Et quemadmodum Saræ ablatum eſt opprobrium ſterilitatis, per nominis mutationem, & interpoſitionem literæ ה ; ita Eccleſiæ dempta eſt immunditiæ ignominia per crucis interpoſitæ contactum, quando omnes nationes ſub vnius lintei velamine ad Petrum demiſſæ ſunt, & à Deo ſanctificatæ, & pro Eccleſia Gentilium appellata eſt Eccleſia Catholica. Qui Cabalicum artificium propoſitum penitiùs rimatus fuerit, percipiet quoque in nominibus אשמעאל, יצחק, Iſmaël & Iſaac, rationem vtriuſque teſtamenti, veteris, & noui; ſub nominibus autem duorum fratrum Iacob & Eſau clarè repræſentatum videbit ſtatum Eccleſiæ Catholicæ in hoc mundo, & initium triumphantis. Nam quemadmodum Synagoga ſe habuit ad Eccleſiam, vt Iſmaël ad Iſaac; ita Eccleſia præſens ad futuram in conſummatione huius Mundi, ſe habet vt Eſau ad Iacob. ita Alab: Itaq; Synagoga dicitur habuiſſe vmbram rerũ futurarum, non ipſam imaginem: Eccleſia habet imaginem, non autem ipſam ſpeciem veritatis, ſed ſub Chriſtianæ religionis cœrimonijs, & totius Catholicæ doctrinæ velamento, adhuc reconditur; donec veniat Iacob, qui appellatur תם, ſimplex & perfectus, qui dicitur apud Eſdram finis huius ſæculi, & initium ſequentis immortalitatis; vt ſequitur.

In nominibus Iſmael & Iſaac nouum & vetus teſtamentum Cabaliſtæ agnoſcũt.

In Iacob & Eſau repræſentatur Eccleſia militans & triumphans, iuxta Alabaſt.

אשמעאל	*Lex vetus*	יצחק	*Lex noua*
שלא שמע אל	*Qui non audiuit Deum*	יצחקי יה	*Fecit mihi riſum Deus*, id eſt, lege gratiæ lætificauit.
אלא במשל	*niſi per vmbras & ſimilitudines*	יִצחַקִי	*corridebit mecum*, id eſt, conuerſabitur Deus incarnatus.
		צחקה	*pura veritas hæc eſt.*

Pari ratione deprehendemus in ipſis nominibus duodecim filiorum Iacob, Cabalico reſolutis artificio, rationes ipſas, ob quas nomina ipſis impoſita, vt ſequitur.

Nomina 12. filiorum Iacob cur ipſis impoſita, iuxta Alabaſt.

ראובן *Reuben*		שמעון *Simeon*		לוי *Leui*		יהודה *Iuda*	
ראה ה' בעניי	*Vidit Deus humilitatẽ meam,*	שמע ה'	*audiuit Deus*	ילו	*copulabitur*	יה	*Deum*
		ששנאה אני	*quòd exoſa ego,*	וי אלי	*vir meus ad me,*	הודה	*laudo,*
ורא	*& vir*		*& poſuit mihi*		*quia produxi ei*	יה	*Domino*
אהבני	*diliget me.*	ושם לי וזה	*etiam hunc.*	לבי	*filios.*	אודה	*confitebor.*
דן *Dan*		נפתלי *Nephtali*		גד *Gad*		אשר *Aſer*	
דני	*iudicauit*	יה	*luctata ſum*	בגד בא	*feliciter venit*	אשרי	*Beata ego,*

יה

יה	*me Deus,*	נפתלתי	*contendi.*	גידר	*opera*	שאשריני	*quia*
			que		*eius*		*beatam*
ויענה	*& exau-*	בנפתלי	*cum*				*me di-*
בעני	*diuit in*		*æmula,*	גדי	*victrix*		*cent.*
	afflictio-	ונפתלתי	*& præ-*		*ego*		
	ne mea,		*ualui.*			אשרות	*mulie-*
ויתן לי	*& dedit*			בגדי	*in ſorore*		*res.*
	mihi				*mea.*		
בן	*filium.*						
יששכר *Iſſachar*		זבלון *Zabulon*		יוסף *Ioſeph*		בנימין *Benia-min*	
ישש	*dedit*	בזה לון	*in hac*	אסף	*abſtulit*	בן	*filius*
	mihi		*lite*		*mihi*	ימין	*dexteræ,*
ה'	*Deus*	יזבלני	*manebit*	ה'	*Deus*		
שכרי	*merce-*		*mecum*			בני	*filius*
	dem meã	מליני	*vir meus*	ספת	*defectum*		*meus*
שש	*quia dedi*			יספי	*addat*	מיי'	*à Domi-*
	ego	יכלתי	*quia pro-*		*mihi*		*no.*
שכרי	*ancillam*		*duxi*	יה	*Deus*		
	meam	לו ו'	*et ſex*	מוסף	*addens*		
אישי	*viro*				*alium*		
	meo	בנים	*filios.*	יוסף	*Ioſeph*		

Hæc ferè ex Alabaſtro. Multa hoc loco ſimilia adducere poſſemus, verùm quia illa tractatui de Cabala Hebræorum paulò poſt ſecuturo reſeruauimus, hîc ijs diutiùs inhærere noluimus: Sufficiat hoc loco, quod nobis propoſitum erat demonſtraſſe, in nulla aliarum linguarum, præterquam in Hebræa, nomina rebus perfectè conuenire, & literis eorum quomodolibet tranſpoſitis accepta, ſenſus ſuos rei, quam denotant, conuenientes, aperire; quod ſanè ſi vllum aliud, ingens tùm antiquitatis, tùm præſtantiæ dictæ linguæ argumentum eſt.

C A P V T II.

De libris primæuis Mundi, de forma Characterum, & de propagatione linguarum.

DISQVISITIO I.

Vtrum ante diluuium libri fuerint ſcripti; & vtrum poſt diluuim ante Moyſen?

CVm in præcedentibus Hebræam linguam vti primam, ita linguarum

omnium antiquiſſimam demonſtrauerimus, iam ordinis ratio poſtulare videtur vt examinemus quoque, vtrum ante & poſt diluuium vſque ad Moſen libri fuerint eâ linguâ conſcripti; quod tamen antequam diſcutiamus, de inſtrumentis ſcriptorijs primò tractandum eſt; vt ſic dilucidior fiat, & ἀμεθόδιστος noſtri inſtituti demonſtratio.

§. I.

De ſcriptorijs Inſtrumentis primæui ſæculi.

OMnis ſcriptio duplici ratione perfici poteſt, vel incidendo, vel pingendo. In priori duo ſpectantur; Inſtrumentum, quo literæ inciduntur; & materies, cui inciduntur: de vtroque hoc loco fusè à nobis agendum eſt.

Inſtrumentum vel eſt naturale, vel externum. Naturale eſt manus, quæ & ipſa vicem ſtyli ſubindè præſtat, vt cùm Angelus manu depinxit ſcripturam in cœnaculo Regis Balthaſaris; & Chriſtus Saluator noſter, de adultera rogatus ſententiam, eam in terra digitis exarauit. De captiuo quoque narratur, qui cùm pennâ careret & atramento, vnguibus ad ferinum modum ſuccreſcentibus pro penna; carbone autem ſaliuâ, aut vrinâ temperato epiſtolam ad amicos ſcripſerit. Externum Inſtrumentum ſtylus eſt; qui primò ferreus fuit, aut ex alia quadam prædura materia metallica; & hoc inſtrumento ſaxis ſeu laminis metallicis ſua Antiqui inſculpere ſolebant, vt eſt apud Iobum cap. 19. qui liber cùm omnium vetuſtiſſimus ſit, meritò ei circa narrationem de ratione ſcribendi veterum, vtpotè primæuo ſæculo viciniſſimo, fides habenda eſt; ita autem loquitur: *Quis mihi tribuat, vt ſcribantur ſermones mei? Quis mihi det, vt exarentur in libro ſtylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte ſculpantur in ſilice?* vbi omnes ferè ſcribendi rationes, quæ vnquam in vſu fuerunt mortalibus, indicare videtur. Nam quatuor omninò indicat: Primò, communem aliquam, eandemque priuatam, cùm ait: *Quis mihi tribuat vt ſcribantur ſermones mei?* vel vt in Hebræo eſt:

Dan. 5.

Iob 19. Omnis Antiquorum ſcribendi genera inſinuantur.

מי יתן אפו ויכתבון מלי:

Secundò firmiorem aliam & diuturniorem ad publica monumenta; innuiturque iſtis: *Quis mihi det, vt exarentur* בספר, id eſt, *in libro* ad eam pertinet, quæ tanquam firma & rata perſcribuntur ad publicam memoriam, cuiuſmodi ſunt ſtatuta, iura, leges, quæ vel impreſſis characteribus, vel diuturnioribus notis conſeruata volumus; quod & vox Hebræa יחקו id eſt, *decernantur*, ſatis ſuperque inſinuat; vel vt meliùs in Chaldaica paraphraſi apud Vzielidem:

מן יהב בפתקא ויתרשמון:

Quis mihi det codicillum, vt in eo deſignentur, videlicet ſermones mei. Tertiò, *in plumbi lamina*, aut ærea quacunque materia, *ſtylo ferreo*; ita enim habetur; id eſt, ſtylo ferreo in plumbo, in teſtimonium, vel vt alij, in perpetuum

perpetuum

petuum לעד ועופרת ברזל בעט, vel vt Vzielides, בקולמוס דפרזלא *calamo ferreo*. Quartò, in ſilice, aut aliâ quâuis prædurâ materia: in quibus omnibus ad antiquam ſcribendi rationem alluſiſſe videtur. Ad primam quidem & ſecundam reducuntur vulgares illæ & communes ſcribendi rationes, in folijs arborum, aut codicibus, vt apud Plinium legitur, in palmarum folijs primò ſcriptitatum; cuiuſmodi libros peregrino Malabarum charactere ſtylo ferreo acutiſſimo conſcriptos Bibliotheca Vaticana exhibet. Ad tertiam & quartam rationem lapideæ & metallicæ laminæ, & ſaxeæ moles, cuiuſmodi pyramides erant, aliaque monumenta veterum, reducuntur.

§. II.

Varia materia, cui Veteres & primæui homines inſcribere ſolebant.

CErtum eſt, præter ſaxa & laminas metallicas, quibus non niſi res æterna memoria dignas incidere ſolebant, alias quoque materias adhibuiſſe, quibus res ordinarias & priuatas calamo, aut ſtylo ferreo conſignabant. Multa quoque primos iſtos homines partim neceſſitate vrgente, partim vigore quo pollebant ingenij, ac diuturna rerum experientia, tùm alia, tùm potiſſimùm Scripturæ rationem concernentia reperiſſe, is videbit, qui hæc noſtra paulò attentiùs fuerit contemplatus. Habitis enim characteribus nihil faciliùs fuit, quàm reperire materiam, in quam ſenſa mentis inſcriberent. Primò enim læuibus tabulis, aut ſchiſtis, ſiue fiſſilibus iſtis lapidibus (quibus primæua illa mortalium incunabula, Aſſyriam, inquam, abundare, quotquot eas partes luſtrarunt, teſtantur) priùs ritè dolatis conſcripſiſſe veriſimile eſt. Cùm verò moles huiuſmodi ſaxoſorum codicum, aut tabularum dolatarum plùs æquo augeretur; vt paucioribus folijs plura comprehenderent, folijs palmarum vſos Iſidorus author eſt l. 6. c. 12. *Textilibus*, inquit, *maluarum folijs, & palmarum*, vbi pro malua aliqui ponunt palmam, cùm malua herba molliſſima, ſcriptioni prorſus inepta ſit, neque mucronem ſtyli tolerare poſſit. Folia arborum ſequebantur libri. eſt autem liber, Iſidoro teſte, corticis pars interior, videlicet medium illud, inter corticem & lignum, quod nos cutem interiorem arboris appellamus. Plinius teſtatur primò in folijs ſcriptitatum, deinde in quarundam arborum libris. Arbores autem erant, tilia ſeu philyra, papyrus, betula, vlmus. De tilia ita voce φιλύρα Suidas Author antiquus loquitur: Φιλύρα εἶδος δένδρου ἔχον φλοιὸν βύβλῳ παπύρῳ ὅμοιον. Et Herodianus lib. 1. Λαβὼν γραμματεῖον τούτων δὴ τῶν ἐκ φιλύρας εἰς λεπτότητα ἠσκημένων ἐπαλλήλῳ δὲ ἀνακλάσει ἀμφοτέρωθεν ἐπιπτυσσομένων γράφει οὓς χρὴ τῆς νυκτὸς φονευθῆναι. Quorum verborum ſenſus hic eſt. *Sumpto in manus libello, quales ex tilia tenuiſſimi, & vtrinque plicatiles fiunt, conſcribit in eo, quoſcunque eâ nocte interficere ſtatuiſſet*: cui conſentiunt Xiphilinus in Domitiano, Martianus Capella lib. 2. Vlpianus lib. 3. ff. de legatis. l. 52. Porrò libris arborum ſucceſſêre tabellæ ligneæ, quæ ſchedæ erant, vel tabellæ ceratæ. Plinius lib. 13. c. 11. Pri-

Primæui homines in tabulis & fiſſilibus lapidibus ſcribebant.

Poſtea in folijs palmarũ. Iſidorus.

Poſtea in corticibus arborum.

Plin. l. 13. c. 11.

Suidas.

Herodianus.

Xiphilinus.

Martianus Capella.

Vlpianus.

Poſtea ſcripſere in tabellis ceratis.

Iſidorus. uata monumenta linteis confici, aut ſchedis. Iſidorus dicta confirmat his verbis: *Ante vſum chartæ & membranarum, in dolatis ex ligno codicillis epiſtolarum colloquia ſcribebantur.* Vnde codex, quaſi dicores, caudex, nomen inuenit, eò quòd e caudice vt plurimùm conficerentur tabellæ ligneæ, quibus ſenſa mentis ſuæ inſcribebant. In Septentrionalibus plagis in ſagineis tabulis ſua exarare ſolebant, vnde & in hunc diem librum vocant *Buech*, libros *Bücher*, & eodem nomine fagum appellant, *Buechbaumb*. Quidam cùm ligneas tabellas non ita commodas vaſtæ ſcriptioni viderent, linteis plicatilibus vſi ſunt. ita Liuius l. 31. Martianus Capella l. 2. Hoc chartæ genere Sybillas ad oracula ſua inſcribenda vſas Author eſt Symmachus l. 4. cap. 34. *Monitùs Cumanos lintea texta ſumpſerunt.* & Flauius Vopiſcus in Aureliano: *Inueni nuper in Vlpia Bibliotheca inter linteos libros epiſtolam D. Valeriani.* perperam hoc loco Turnebus luteos (pro linteos) legit. Perſas quoque ſerico res geſtas inſcripſiſſe, apud citatum Symmachum reperio. Primæuos verò homines veriſimile eſt, loco linteorum voluminum, membranis pelliceis vſos eſſe; hiſce enim veſtiebantur, hiſce lectos ſternebant, hiſce tuguria contra aëris temporiſque iniurias integebant, hiſce præterea tapetum loco vtebantur, & denique illæ chartæ loco, ad in ijs ſenſa mentis poſteritati conſignanda ſeruiebant; quæ omnia confirmantur ex diuerſis Authorum monumentis. R. Meir in Iobum c. 19. ita tradit:

Codex vnde dictus.

Cur Germani librum vocent Buech

Et in linteis plicatilibus. *Liuius. Martianus Capella.* Sybillæ vſæ ſunt linteis. *Symmachus. Vopiſcus.*

Adamo & Poſteris membranæ pelliceæ erant pro charta.

R. Meir.

אמרו רבותינו ז״ל כי אבות הראשונים כתבו זכרונם בספרי גלדים בעץ ובאבנים:

Dicunt Rabbini noſtri benedictæ memoriæ, quòd primi homines ſcribebant monumenta ſua in libris pellium, & in ligno, & in ſaxis. Ad quod alludere velle videtur Martianus Capella, cùm dixiſſet, librorum alios eſſe ex papyro, alios ex carbaſo, addit, *ex ouillis multi quoque tergoribus.* & Martial. lib. 14. *Pellibus exiguis arctatur Liuius ingens.* Idem ibidem epigr. 164.

Martialis.

Ilias, & Priami regnis inimicus Vlyſſes
Multiplici pariter condita pelle latent.

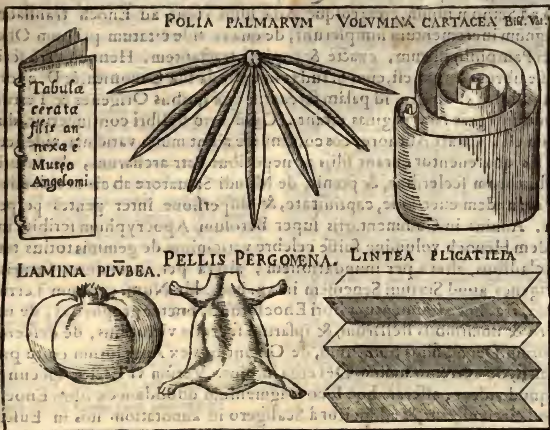
Diodorus Siculus. Diodorus Siculus lib. 2. Cteſiam Authorem commendat, qui ſua ſe hauſiſſe dicit, Ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατά τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας. *Ex membranis regijs, in quibus Perſæ quadam lege geſta veterum digeſſerunt.* Membranacei quoque fuere libri, quos Eleazar Pontifex Hebræus miſit Ptolomæo Philadelpho, vt eſt apud Ioſephum l. 12. antiquit. Judaic. Hinc Pergameni vſus apud Græcos frequentiſſimus, qui & ad vltima hæc tempora durat. Vide quæ de harum membranarum vſu in ſequentibus fuſiùs tradimus. Etiam nomina eorum, qui Athenis Senatu mouebantur, folijs inſcribi ſolebant; vti in ὀστράκοις ſiue teſticulis eorum nomina populus ſignabat, quos vellet vrbe excedere; ſicuti igitur poſteriùs hoc ὀστρακισμὸς dicebatur, qui populi erat; ita priùs vocabatur ἐκφυλλοφόρησις, quæ erat Senatus. Vide Pollucem l. 8. c. 5. & Harpocratio-

Ioſephus Flauius.

Pergameni vſus vnde.

tio-

tionem. Multa hoc loco de papyro & charta dicenda forent, ſed quoniam ea particulari tractatui reſeruauimus, ad eum Lectorem remittimus. Sufficit igitur hic aliquo modo demonſtraſſe, primæuos mortales partim in tabulis & laminis, partim in pellibus res communiores, ſaxis verò maioris momenti inſcripſiſſe. Verùm vt Lector varias quoque tabularum, codicillorum, librorum, foliorumque figuras videat, hic eadem ex varijs Romanis Muſæis, & Bibliotheca Vaticana deprompta, proponere viſum eſt.

§. III.

Libri, Monumenta, Tituli ante diluuium.

DEſcriptis iam ijs, quæ ad ſcriptoriam artem pertinent, inſtrumentis, ſeu materie, in quam inſcribere ſolebant primæui homines; iam libri quoque ipſi nobis aperiendi atque inſpiciendi ſunt, vt quinam fuerint famoſi illi ſcriptores, & de quibus rebus ſcripſerint, innoteſcat. Non ignoro diſpares eſſe de hoc ſcriptorio negotio inter Authores ſententias; & quoſdam etiam affirmatiuæ ſententiæ ita acriter aduerſari, vt eam tueri temerarium eſſe iudicent. Ego certè in hoc dubio negotio, vt ad aliquam ſaltem certitudinis veritatiſque notitiam peruenirem, nihil non egi. Quo ſtudio tamen id conſecutus eſſe videor, vt depoſito omni dubio ſententiam affirmatiuam, vti certiſſimam, mordicùs mihi defendendam

Ante etiam diluuium fuit in vſu Scripturæ inuentum.

dam propoſuerim. Fuiſſe autem non poſt diluuium duntaxat, ſed & ante illud ſcripturæ & literarum inuentum in vſu, primò clariſſimè oſtendit vnanimis omnium Authorum Græcorum, Latinorum, Hebræorum, Chaldæorum, Arabum, Samaritanorum, Æthiopum, Ægyptiorum conſenſus.

Suidas primò Adamum Authorem literatum facit; idem facit vniuerſa Hebræorum Schola, cui non diſſentiunt Syrorum & Arabum monumenta, quemadmodum fuſiùs in Obeliſco Pamphilio teſtimonijs, authoritatibuſq; comprobauimus. Quæ quidem ſucceſſiuâ traditione ab Adamo ad Sethum filium, cœteroſque Adæ filios vſque ad Enoch tranſlatæ, magnum incrementum ſumpſerunt; de qua re vide citatum primum Obeliſci Pamphilij librum, exactè & copioſè tractantem. Henoch verò ſcripſiſſe libros certum eſt, cùm S. Iudas in epiſtola ſua Canonica, & D. quoq; Auguſt. l. 15. de Ciu. id palàm fateantur; ex quibus Origenes & Tertullianus integras ſanè paginas citant. Quid verò hi libri continuerint, dubium eſt. Citati Authores eos continuiſſe aiunt multa vaticinia, videlicet de his quæ euentura erant filijs ac nepotibus Patriarcharum, de futuris Hebræorum ſceleribus, & pœnis, de Mundi Saluatore ab eis occidendo, de eorundem euerſione, captiuitate, & diſperſione inter gentes perpetuâ. Annius in Commentarijs ſuper Beroſum Apocryphum ſcribit, in eodem Henoch volumine fuiſſe celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. Origenes apud Sixtum Senenſem in 28. hom. lib. Num. vnà cum Tertulliano, tradunt argumentum libri Enoch fuiſſe, præter prophetias, de numero & nominibus ſtellarum, & ipſarum ſecretis virtutibus, de deſcenſu filiorum Dei ad filios hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de extremo iudicio Dei erga impios. Verùm vt Lector ſpecimen aliquod videat, afferam hoc loco fragmentum quoddam ex libro Enoch, quod circumfertur, & adducitur à Scaligero in annotation. ſuis in Euſeb. quod & in Bibliotheca Græca Monaſterij Saluatoris Meſſanenſis vrbis celeberrima videre contigit anno 1637. Et quamuis is liber apocryphus ſit, quia tamen antiquiſſimus eſt, & ante Chriſti tempora vetuſtiſſima traditione ſcriptus, hîc eius inquam fragmentum apponendum duxi, vt videant Lectores curioſi, hoc minimè diſcrepare ab illis, quæ paulò ante ex Patribus de argumento librorum Enoch retulimus. Ex Græco autem à nemine, quod ſciam, tranſlatum, nos linguæ latinæ verbotenus donamus. Quod dum facimus, totum hoc qualecunq; ſit antiquitatis fragmentum, ita libero Lectoris iudicio relinquimus, vt neminem ad ea quæ adducimus, irrefragabili authoritate credenda adſtringere velimus.

Quid ſenſerint varij Authores de materia libri Enoch.

Annius.

Origenes. Tertullianus.

§. IV.

§. IV.

Fragmentum ex libro Enoch.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΝΟΧ

Περὶ τῶν Ἐγρηγόρων.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐπληθύνθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐγεννήθησαν αὐτοῖς θυγατέρες ὡραῖαι, καὶ ἐπεθύμησαν αὐτὰς οἱ Ἐγρήγοροι, καὶ ἀπεπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· ἐκλεξώμεθα ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς. Καὶ εἶπε Σεμιεξᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν πρὸς αὐτούς· φοβοῦμαι μὴ οὐ θελήσητε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἔσομαι ἐγὼ μόνος ὀφειλέτης ἁμαρτίας μεγάλης. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ πάντες, καὶ εἶπον, ὀμόσωμεν ἅπαντες ὅρκῳ, καὶ ἀναθεματίσωμεν ἀλλήλους, τοῦ μὴ ἀποστρέψαι τὴν γνώμην ταύτην, μέχρις οὗ ἀποτελέσωμεν αὐτήν. Τότε πάντες ὤμοσαν ὁμοῦ, καὶ ἀναθεμάτισαν ἀλλήλους. Ἦσαν δὲ οὗτοι κ', οἱ καταβάντες ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰάρεδ εἰς κορυφὴν τοῦ Ἑρμονιεὶμ ὄρους· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄρος Ἑρμών, καθότι ὤμοσαν, καὶ ἀναθεμάτισαν ἀλλήλους ἐν αὐτῷ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.

EX PRIMO LIBRO ENOCH

De Egregoræis ſiue Angelis malis.

Et factum eſt, cùm multiplicati fuiſſent filij hominum, nataque ipſis filiæ pulchræ & decoræ, contigit vt deſiderarent eas Egregori (ſcilicet Angeli;) *& vnus alterum ſeducebat, dicentes ad inuicem: Eligamus nobis fœminas è filiabus hominum terræ. Et dixit Semiexas princeps eorum ad ipſos; timeo nè fortè non velint inire hoc negotium, & ero ego ſolus debitor peccati maximi. Et reſpondebant ei omnes dicentes: Iurabimus omnes, & iureiurando nos obligabimus inuicem ad in nullo à data fide recedendum, donec omnia compleuerimus. Tunc omnes iuramento præſtito ſe obligarunt. Erant autem 20. qui aſcendentes in diebus Iared ſummitatem montis Hermoniim, quem à iureiurando ita appellarunt, ibi fœdere per iuramentum inito ſe inuicem obſtrinxerunt. Nomina autem Principum ſunt ſequentia.*

Fragmentum libri Enocho adſcriptum.

Α' Σεμιξᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν.
Β' Αταρκοῦφ.
Γ' Αρακιήλ.
Δ' Χαβαβιήλ.
Ε' Οραμμαμή.
ς' Ῥαμιήλ.
Ζ' Σαψίχ.
Η' Ζακιήλ.
Θ' Βαλκιήλ.
Ι' Αζαλζήλ.
ΙΑ' Φαρμαρός.
ΙΒ' Αμαριήλ.
ΙΓ' Αναγημᾶς.
ΙΔ' Θαυσαήλ.
ΙΕ' Σαμιήλ.
Ις' Σαρινᾶς.
ΙΖ' Ευμιήλ.
ΙΗ' Τυριήλ.

1 Semixas Princeps eorum.
2 AtarKuph.
3 AraKiel.
4 Chababiel.
5 Orammame.
6 Rhamiel.
7 Sapſich.
8 ZaKiel.
9 BalKiel.
10 Azalzel.
11 Pharmarus.
12 Amariel.
13 Anagemas.
14 Thauſael.
15 Samiel.
16 Sarinas.
17 Eumiel.
18 Tyriel.

ΙΘ' Ιυ-

Digitized by Google

ΙΘ' Ἰαμιὴλ.

Κ' Σαριὴλ.

Οὗτοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐν τῷ α.ρ.ο. ἔτει τοῦ κόσμου ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας, καὶ ἤρξαντο μιαίνεσθαι ἐν αὐταῖς, ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ. καὶ ἔτεκον αὐτοῖς γένη τρία. Πρῶτον Γίγαντας μεγάλους· οἱ δὲ Γίγαντες ἐτέκνωσαν Ναφηλείμ, καὶ τοῖς Ναφηλεὶμ ἐγεννήθησαν Ἐλιούδ, καὶ ἦσαν αὐξανόμενοι κατὰ τὴν μεγαλειότητα αὐτῶν. καὶ ἐδίδαξαν ἑαυτοὺς καὶ τὰς γυναῖκας φαρμακείας, καὶ ἐπαοιδίας. Πρῶτος Ἐξαὴλ ὁ δέκατος τῶν ἀρχόντων, ἐδίδαξε ποιεῖν μαχαίρας, καὶ θώρακας, καὶ πᾶν σκεῦος πολεμικόν, καὶ τὰ μέταλλα τῆς γῆς, καὶ τὸ χρυσίον πῶς ἐργάσωνται. καὶ ποιήσωσιν αὐτὰ κόσμια ταῖς γυναιξίν, καὶ τὸν ἄργυρον. ἐδίδαξεν δὲ αὐτοὺς, καὶ τὸ στίλβειν, καὶ τὸ καλλωπίζειν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς λίθους, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῖς γυναιξίν, καὶ θυγατέρες αὐτῶν· καὶ παρέβησαν, καὶ ἐπλάνησαν τοὺς ἁγίους, καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἔτι δὲ καὶ ὁ πρώταρχος αὐτῶν Σεμιαζᾶς ἐδίδαξεν εἶναι * ὀργὰς κατὰ τοῦ νοὸς, καὶ ῥίζας βοτανῶν τῆς γῆς.

* Deſunt hic nonnulla.

Ὁ δὲ ΙΑ' Φαρμαρὸς ἐδίδαξε φαρμακείας ἐπαοιδίας σοφίας, καὶ ἐπαοιδῶν λυτήρια. Ὁ Θ' ἐδίδαξεν ἀστροσκοπίαν. Ὁ δὲ Δ' ἐδίδαξεν ἀστρολογίαν. Ὁ δὲ Η' ἐδίδαξεν ἀεροσκοπίαν. Ὁ δὲ Γ' ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς γῆς. Ὁ δὲ Ζ' ἐδίδαξεν τὰ σημεῖα τῆς Σελήνης. Πάντες οὗτοι ἤρξαντο ἀνακαλύπτειν τὰ μυστήρια ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρξαντο οἱ Γίγαντες κατεσθίειν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι ἐλαττοῦσθαι ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν περὶ τῆς κακώσεως αὐτῶν, λέγοντες εἰσενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀκούσαντες οἱ δ' μεγάλοι Ἀρχάγγελοι, Μιχαὴλ, καὶ Ῥαφαὴλ, καὶ Γαβριὴλ, καὶ Οὐριὴλ, παρέκυψαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ θεασάμενοι αἷμα πολὺ ἐκκεχυμένον ἐπὶ τῆς

* Deſunt hic nonnulla.

19 Iamiel.

20 Sariel.

Sic & reliqui omnes anno 1170. *Mundi, acceperunt ſibi ipſis mulieres, & inceperunt contaminari in ipſis vſq; ad diluuium. pepereruntq́; ipſis tria genera* (hominum). *Primum genus erant Gigantes magni; Gigantes autem generabant Naphilim; &* τοῖς *Naphilim nati ſunt Eliud; & multiplicabantur iuxta magnitudinem eorum. & docebant ipſos, & fœminas eorum magiam, & incantationes, ſiue artem præſtigiatricem. Primus Exaël decicimus Principum docuit facere machæras, & thoraces, ſiue loricas, & omnis generis arma bellica, & metalla,* id eſt, metallicam artem, *& vſum auri & argenti, quānam ratione videlicet in varios luxus vſus adhiberi poſſent; & fecerunt varia ornamenta mulieribus. docuerunt quoque eas Coſmeticam artem, ideſt, fucos, & ſtibij varium vſum in condecorando vultu, lapides quoque pretioſos; & faciebant ſibi filij hominum, fœminis, & filiab is ipſarum ſimilia; quibus præuaricari, & errare faciebant ipſos ſanctos; & extitit impietas multa ſuper terram, & corruptæ ſunt vniuerſæ viæ mortalium. Antesignanus quoque dictorum Principum Semiaxas docuit eſſe * iras animi, & radices herbarum terræ.*

Vndecimus autem Pharmarus nomine docuit magiam, & artem incantatricem, præſtigiatorumq́; expiatoria ſacra. Nonus autem docuit artem deducendi ſtellas. Quartus Aſtrologiam diuinatricem. Octauus docuit artem diuinandi per aërem. Tertius ſigna terræ. Septimus docuit ſigna Lunæ. Omnes hi inceperunt vxoribus ſuis, & filijs earum dicta reuelare myſteria. Poſt hæc inceperunt Gigantes veſci carnibus humanis, repereruntq́; impio hoc exterminio homines decreſcere ſuper terram. Reliqui verò ob deteſtabilem Gigantum malitiam clamabant in cœlum dicentes, petenteſq; coram eo ſuſcipi memoriam eorum. Audientes autem quatuor è maioribus Archangelis, Michaël videlicet, & Raphaël, & Gabriel, & Vrıel, è ſupremo cœlorum habitaculo terram inſpiciebant, contemplanteſq; ſanguinem multum effuſum ſuper

per

γῆς, καὶ πᾶσαν ἀσέβειαν, καὶ ἀνομίαν γινομένην ἐπ' αὐτῆς, εἰσελθόντες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· ὅτι τὰ πνεύματα, καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων στενάζουσιν ἐντυγχάνοντα, καὶ λέγοντα· ὅτι εἰσαγάγετε τὴν δέησιν ἡμῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, καὶ τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν. καὶ προσελθόντες οἱ τέσσαρες Ἀρχάγγελοι, εἶπον τῷ Κυρίῳ.

Σὺ εἶ Θεὸς τῶν Θεῶν, καὶ Κύριος τῶν Κυρίων, καὶ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Θεὸς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ θρόνος τῆς δόξης σου εἰς πάσας τὰς γενεὰς τῶν αἰώνων, καὶ τὸ ὄνομά σου ἅγιον, καὶ εὐλογημένον εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ ποιήσας τὰ πάντα, καὶ πάντων τὴν ἐξουσίαν ἔχων, καὶ πάντα ἐνώπιόν σου φανερά, καὶ ἀκάλυπτα, καὶ πάντα ὁρᾷς, καὶ οὐκ ἔστιν ὃ κρυβῆναί σε δύναται. ὁρᾷς ὅσα ἐποίησεν Ἐξαήλ, ὅσα ἐδίδαξεν ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντα δόλον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. ἐδίδαξε γὰρ τὰ μυστήρια, καὶ ἀπεκάλυψε τῷ αἰῶνι τὰ ἐν οὐρανῷ· ἐπιτηδεύουσι δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ εἰδέναι τὰ μυστήρια. Οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων τῷ Σεμιξᾷ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκεν ἔχειν τῶν σὺν αὐτῷ ἅμα ὄντων, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς, καὶ συνεκοιμήθησαν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς θηλείαις ἐμιάνθησαν, καὶ ἐδήλωσαν αὐταῖς πάσας τὰς ἁμαρτίας, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὰς μίσητρα ποιεῖν. καὶ νῦν ἰδοὺ, αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων ἔτεκον ἐξ αὐτῶν υἱοὺς Γίγαντας. Κίβδηλα ἐπὶ τῆς γῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκκέχυται, καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐπλήσθη ἀδικίας. Καὶ νῦν ἰδοὺ τὰ πνεύματα τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων ἐντυγχάνουσι, καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀνέβη ὁ στεναγμὸς αὐτῶν, καὶ οὐ δύναται ἐξελθεῖν ἀπὸ προσώπου τῶν ἐπὶ τῆς γῆς γινομένων ἀδικημάτων. Καὶ σὺ αὐτὰ οἶδας πρὸ τοῦ αὐτὰ γενέσθαι, καὶ ὁρᾷς αὐτοὺς, καὶ ἐᾷς αὐτοὺς, καὶ οὐδὲν λέγεις τί δεῖ ποιῆσαι αὐτοὺς περὶ τούτου. Τότε ὁ ὕψιστος εἶπεν, καὶ ὁ ἅγιος ὁ μέγας ἐλάλησε, καὶ ἔπεμψε τὸν Οὐριὴλ πρὸς τὸν υἱὸν Λάμεχ λέγων· Πορεύου πρὸς τὸν Νῶε, καὶ εἰπὸν αὐτῷ τῷ ἐμῷ ὀνόματι. Κρύψον σεαυτόν· καὶ δήλωσον αὐτῷ τέλος ἐπερχόμενον, ὅτι ἡ γῆ ἀπόλλυται πᾶσα. καὶ εἰπὸν αὐτῷ, ὅτι κατακλυσμὸς μέλλει γί-

per terram, & omnem impietatem, & iniquitatem quæ fiebat ſuper ea, egredientes ad inuicem dixerunt; ecce ſpiritus, & animæ hominum afflictione, oppreſſioneque ſuſpirantes clamant ad nos, vt petitiones, perditionemque ipſarum ad altiſſimi thronum deferamus; procedentesq; hi quatuor Archangeli dixerunt Domino.

Tu ô Deus Deorum, & Dominus dominantium, & Rex regnantium, Deusq; hominum, Thronusq; gloriæ tuæ in omnes ſeculorum generationes, & nomen tuum ſanctum & benedictum in omnia ſecula.

Tu enim omnia creaſti, in omnibus poteſtatem poſſidens, cuius conſpectui omnia nuda ſunt, & aperta, omnia vidэns, nec eſt, qui ſe à te abſcondere poſſit. Vides quanta mala faciat Exaël, quanta introducat, & quanta doceat peccata atque iniquitates ſuper terram, & quòd nil niſi dolus ſuper aridam. Docuit enim myſteria, & manifeſtauit ſeculo ea quæ ſunt in cœlo, conanturque omnibus modis eius inſtituta & myſteria cognoſcere. Filij hominum Semixæ poteſtatem dederunt eorum qui cum ipſo ſimul erant, & ibant ad filias hominum terræ, & dormiebant cum ipſis, & polluebantur in virginibus puellis, et ijs manifeſtabant omnia peccata, & docebant ipſas facere inſtrumenta fornicationis. Et nunc vide, filiæ hominum gignunt ex ijs filios Gigantes. Adulterinum, ſuppoſititiumque genus hominum ſuper terram diffuſum, totum vniuerſum iniquitate repleuit. Et nunc ecce ſpiritus animarum defunctorum hominum interpellant, & vſque ad cœlos aſcendit gemitus eorum, neque poteſt venire & pertingere, ob enormes quæ in terra accidunt iniquitates. Et tu hæc ſcis ab ipſis fieri; & vides ipſos, & ſinis pateriſque ipſos, neque dicis quid oporteat facere, aut quod remedium tantorum malorum. Tunc altiſſimus dixit, & ſanctus magnus locutus eſt, & miſit Vriël ad Filium Lamech dicens: Abi ad Noë, & dic ipſi meo nomine: Abſconde teipſum; & manifeſta ipſi finem rerum omnium inſtantem, & quòd tota terra perdetur. Et dices ipſi, quòd diluuium vni-

K *uerſæ*

Digitized by Google

νεῶς πάσης τῆς γῆς ἀπολέσαι πάντα ἀπὸ προσώπου τῆς ξηρᾶς. Δίδαξον τὸν δίκαιον, τί ποιήσει τὸν υἱὸν Λαμέχ. Καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς ζωὴν συντηρήσει, καὶ ἐκφεύξεται δι' αἰῶνος· καὶ ἐξ αὐτοῦ φυτευθήσεται φύτευμα, καὶ σταθήσεται εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος. Καὶ τῷ Ραφαὴλ εἶπεν· Πορεύου Ραφαήλ, καὶ δῆσον τὸν Ἐξαὴλ χερσὶ καὶ ποσὶ συμπόδισον αὐτόν, καὶ ἔμβαλλε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος· καὶ ἄνοιξον τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ Δουδαήλ. καὶ ἐκεῖ πορευθεὶς βάλε αὐτὸν καὶ ὑπόθες αὐτῷ λίθους ὀξεῖς, καὶ λίθους τραχεῖς, καὶ ἐπικάλυψον αὐτῷ σκότος, καὶ οἰκησάτω ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασον, καὶ φῶς μὴ θεωρείτω, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἀπαχθήσεται εἰς τὸν ἐμπυρισμὸν τοῦ πυρός· καὶ ἴασαι τὴν γῆν, ἣν ἠφάνισαν οἱ Ἐγρήγοροι, καὶ τὴν ἴασιν τῆς γῆς δήλωσον, ἵνα ἰάσωνται τὴν πληγήν, καὶ μὴ ἀπόλωνται πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ μυστηρίῳ, ὃ εἶπον οἱ Ἐγρήγοροι, καὶ ἐδίδαξαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, καὶ ἠρημώθη πᾶσα ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς διδασκαλίας Ἐξαήλ, καὶ ἐπ' αὐτῇ γράψον πάσας τὰς ἁμαρτίας. Καὶ πρὸς τὸν Γαβριὴλ εἶπεν· Πορεύου Γαβριὴλ ἐπὶ τοὺς Γίγαντας, ἐπὶ τοὺς κιβδήλους, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς πορνείας, καὶ ἀπόλεσον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἐγρηγόρων ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. Πέμψον αὐτοὺς εἰς ἀλλήλους ἐξ αὐτῶν εἰς αὐτοὺς ἐν πολέμῳ, ἐν ἀπωλείᾳ, καὶ μακρότης ἡμερῶν, καὶ πᾶσα ἐρώτησις, οὐκ ἔστι τοῖς πατράσιν αὐτῶν· ὅτι ἐλπίζουσι ζῆσαι ζωὴν αἰώνιον, καὶ ὅτι ζήσεται ἕκαστος αὐτῶν ἔτη π'. Καὶ πρὸς τὸν Μιχαὴλ εἶπεν· Πορεύου Μιχαήλ. δῆσον Σεμιξᾶν, καὶ τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ τοὺς συμμιγέντας ταῖς θυγατράσι τῶν ἀνθρώπων τοῦ μιανθῆναι ἐν αὐταῖς ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ αὐτῶν. καὶ ὅταν κατασφαγῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἴδωσι τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν, δῆσον αὐτοὺς ἐπὶ ο' γενεὰς εἰς τὰς νάπας τῆς γῆς μέχρι ἡμέρας τῆς κρίσεως αὐτῶν, μέχρι ἡμέρας τελειώσεως τελεσμοῦ, ἕως συντελεσθῇ κρίμα τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. Τότε ἀπενεχθήσονται εἰς τὸ χάος τοῦ πυρός, καὶ εἰς τὴν βάσανον, καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον τῆς συγκλείσεως τοῦ αἰῶνος· καὶ ὃς ἂν κατακριθῇ, καὶ ἀφανισθῇ ἀπὸ τοῦ νῦν

uerſæ terræ futurum omnia quæ ſuper faciem aridæ ſunt, diſperdet. Inſtrue iuſtum, quid facere oporteat filium Lamech. Et anima ipſius in vitam conſeruabitur, & effugiet mortem per æternum, atque ex illo plantabitur planta, quæ conſiſtet in omnes generationes ſæculorum. Et Raphaël dixit: Vade Raphaël, et Exaëlem manibus & pedibus vinctum proijce in tenebras; aperies quoque Eremum exiſtentem in Eremo Dodoel & illuc vadens proijce eum, ſuppoſitis ipſi ſaxis acutis & aſperis, operies eum tenebris, & habitet ibi in perpetuum. Et aſpectui illius oppones operculum, ne lumen ei vnquam appareat, & in die iudicij reuocatus in iudicium, incendio ignis deſtinabitur: & ſanabitur terra, quam corruperant, & labefactauerant Egregori; medelam autem terræ manifeſta, vt curetur terra à plaga ſua, & non pereant omnes filij hominum, quæ dicta ſint in myſterio quod docebant Egregori, & docebant filios hominum; & deſolata eſt vniuerſa terra in operibus inſtructionis Exaël, & ex ipſa exarata ſunt omnia peccata. Ad Gabrielem verò dixit: Vade Gabriël ad Gigantes, ad adulterinos, & falſarios filios fornicationis, & perdas filios Ἐγρηγόρων *à filijs hominum. committas ipſos ad inuicem in bellum, & vltimam perditionem, & exterminium; & longitudo dierum nequaquam attingat dies patrum ipſorum, qui ſperabant viuere vitam ſempiternam; & quòd vnuſquiſque eorum non amplius, quàm centum annis victurus ſit. Et ad Michaëlem dixit: Vade Michaël, alliga Semixan, & omnes aſſeclas eius, quotquot commiſti filiabus hominum polluerunt, contaminaueruntque eas in immunditia eorum; & cùm iugulati fuerint filij eorum, & cognouerint perditionem dilectorum ſuorum, alligabis eos in 70. generationes in abdita terræ loca vſque ad diem ipſis in iudicium producendis deſtinatum, diem conſummationis rerum omnium, diem quo terminabitur iudicium ſeculi ſeculorum. Tunc præcipitabitur in Chaos ignis, & in tormentum, & in carcerem concluſionis æternæ; & cùm condemnati fuerint,*

μετ' αὐτῶν βληθήσονται, μεχρὶ τελειώσεως γενεᾶς αὐτῶν. Καὶ νῦν οἱ Γίγαντες οἱ γεννηθέντες ἀπὸ πνευμάτων καὶ σαρκὸς πνεύματα πονηρὰ ἐπὶ τῆς γῆς καλέσουσιν αὐτοὺς, ὅτι ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς. Πνεύματα πονηρὰ ἔσονται τὰ πνεύματα ἐξεληλυθότα ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς σαρκὸς αὐτῶν, διότι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐγένοντο καὶ ἐκ τῶν Ἐγρηγόρων. Ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως αὐτῶν, καὶ ἀρχὴ θεμελίου πνεύματα πονηρὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἔσονται. Τὰ πνεύματα τῶν Γιγάντων νεμόμενα, ἀδικοῦντα, ἀφανίζοντα, ἐμπίπτοντα, καὶ συμπαλαίοντα, καὶ ῥιπτοῦντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ δρόμους ποιοῦντα, καὶ μηδὲν ἐσθίοντα ἀλλὰ ἀσιτοῦντα, καὶ φάσματα ποιοῦντα, καὶ διψῶντα, καὶ προσκόπτοντα, καὶ ἐξαναστήσονται τὰ πνεύματα ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν γυναικῶν, ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐξεληλύθασι. Καὶ ἀπὸ ἡμέρας καιροῦ, σφαγῆς, καὶ ἀπωλείας, καὶ θανάτου τῶν Γιγάντων, Ναφιλῆμ οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, οἱ μεγάλοι, ὀνομαστοὶ τὰ πνεύματα τὰ ἐκπορευόμενα ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς σαρκὸς ἔσονται ἀφανίζοντα χωρὶς κρίσεως. Οὕτως ἀφανίσουσιν ἕως τῆς κρίσεως τῆς μεγάλης. Ἐν ᾧ ὁ αἰὼν ὁ μέγας ἐφάπαξ ὁμοῦ τελεσθήσεται. Περὶ δὲ τοῦ ὄρους, ἐν ᾧ ὤμοσαν, καὶ ἀνεθεμάτισαν πρὸς τὸν πλησίον αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα, οὐ μὴ ἀποστῇ ἀπ' αὐτοῦ ψῦχος, καὶ χιὼν, καὶ πάχνη, καὶ δρόσος, οὐ μὴ καταβῇ εἰς αὐτό· εἰ μὴ εἰς κατάραν καταβήσεται· ἐπ' αὐτὸ μέχρις ἡμέρας κρίσεως τῆς μεγάλης. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατακαυθήσεται, καὶ ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται καταιξόμενον, καὶ τηκόμενον ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρός· οὕτως κατακαήσεται περὶ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.

Καὶ νῦν ἐγὼ λέγω ὑμῖν υἱοῖς ἀνθρώπων, ὀργὴ μεγάλη κατ' ὑμῶν, κατὰ τῶν υἱῶν ὑμῶν· καὶ ἀπολοῦνται οἱ ἀγαπητοὶ ὑμῶν, καὶ ἀποθανοῦνται οἱ ἔντιμοι ὑμῶν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ μὴ ἔσονται πλείω τῶν ρκ'. ἐτῶν· καὶ μὴ δόξητε ἔτι ζῆσαι ἐπὶ πλείονα ἔτη. οὐ γὰρ ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς πᾶσα ὁδὸς ἐκφεύξεως ἀπὸ τοῦ νῦν διὰ τὴν ὀργὴν ἣν ὠργίσθη ὑμῖν ὁ Βασιλεὺς πάντων τῶν αἰώνων· μὴ νομίσητε, ὅτι ἐκφεύξεσθε ταῦτα.

rint, vnà cum ipſis proijcientur vſque ad conſummationem generationis eorum. Gigantes autem nati à ſpiritibus & carne, ſpiritus maligni in terra vocabuntur, vt ſit habitatio eorũ ſuper terram: Spiritus maligni erunt, ſpiritus egreſſi à corpore & carne ipſorum, partim ab hominibus, partim ab Egregorais geniti: Principium creationis eorum, & initium fundamenti illorum ſpiritus maligni erunt ſuper terram: Spiritus autem Gigantum diſtributi, iniuſti, deſtruentes, inuadentes, colluctantes, iaculantes ſuper terram, & curſus facientes: neque tamen comedunt; ſed cibo abſtinentes ſunt, & varijs phantaſmatis, illudentes, ſitientes & impingentes; & ſpiritus reſurgent cum filijs hominum, & mulierum, qui proceſſerunt ab eis. A die verò cædis & perditionis, mortiſque Gigantum, Naphilim fortes & robuſti ſuper terram, Magni & famoſi, ſpiritus egreſſi ab anima eorum, velut ex carne, erunt corrumpentes vſque ad iudicium magnum. In quo Æon ſiue ſeculum magnum ſimul terminabitur. Circa montem verò in quo iurarunt, etiam iuramento ſe inuicem obſtrinxerunt, vt in perpetuum non deſiſtat ab eo frigus, nix, pruina, & ros, neq; deſcendat in ipſum, niſi in maledictionem deſcenderit in ipſum, vſq; ad diem iudicij magni; & in in illo tempore comburetur, & terræ adæquabitur, & contabeſcet, liqueſcetq; ſicut cera à facie ignis, ita conſummabitur, deſtrueturque cum omnibus operibus eorum.

Vobis verò filijs hominum dico, magnâ irâ excandeſco in vos & in filios veſtros; & perdentur dilecti veſtri, & morte morientur chari veſtri à facie vniuerſæ terræ. Et omnes dies vitæ ipſorum abbinc vſque in futurum non erunt plures quàm 120. anni; neque vobis perſuadeatis vltrà viuere; nunc verò non erit ipſis via euadendi iram, quâ in vos exarſit Rex omnium ſeculorum. ne putetis quod effugietis ea.

Atque hæc ſunt quæ in hoc fragmento de impiorum hominum ritu & inſtituto recitantur.

Digitized by Google

§. V.

Notantur nonnulla circa prædictum fragmentum libri Enoch.

Africanus.

QVid verò liber Enoch per Ἐγρηγόρους, id eſt, Vigiles intelligat, Africanus explicat his verbis: Πλήθους ἀνθρώπων γενομένου ἐπὶ τῆς γῆς, ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ θυγατράσιν ἀνθρώπων συνῆλθον. *Multitudine hominum ſuper terram facta, Angeli cæli filias hominum conueniebant*, &c. Vbi per Egregoros, id eſt, vigiles, Angelos, vtique non bonos intelligit. Meminit horum quoque Cedrenus his verbis: Καὶ πᾶς ἄγγελος Ἐγρήγορος λέγεται. *Et omnis Angelus Egregorus dicitur*. Clem. Alex. pedagog. 2. Μακάριοι γὰρ οἱ ἐγρηγορότες εἰς αὐτόν, σφᾶς αὐτοὺς ἀπεικάζοντες ἀγγέλοις, οὓς ἐγρηγόρους καλοῦμεν. Nos arbitramur cum Scaligero, verſum illum 10. Dan. c. 4. vbi hæc verba habentur:

Cedrenus. Clem. Alex.

Dan. 4.

וחוית בחזוי ראשי ואלו עיר וקדיש מן שמיא נחית׃

Et videbam in viſione capitis mei, & ecce Vigil & Sanctus de cælo deſcendit. de Egregoræis intelligendum, vbi עיר *Vigilem* ſignificat, quales Angeli ſunt, qui quatuor ob cauſas Vigiles dici poſſunt. Zoſimus quoque Panopolites apud Photium ita de ijs loquitur: Χρῆσις Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου φιλοσόφου ἐκ τῶν πρὸς Θεοσέβειαν ἐν τῇ θ' τοῦ Ἰμοὺθ βίβλῳ. Φάσκουσιν αἱ ἱεραὶ γραφαὶ ἤτοι βίβλοι, ὡς γυναῖ, ὅτι ἐστί τι δαιμόνων γένος, ὃ χρῆται γυναιξίν. Ἐμνημόνευσε καὶ Ἑρμῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπας λόγος φανερός, καὶ ἀπόκρυφος τοῦτο ἐμνημόνευσε· τοῦτο οὖν ἔφασαν αἱ ἀρχαῖαι καὶ θεῖαι γραφαί, ὅτι ἄγγελοι ἐπιθύμησαν τῶν γυναικῶν, καὶ κατελθόντες ἐδίδαξαν αὐτὰς πάντα τὰ τῆς φύσεως ἔργα· ὧν χάριν προσκρούσαντες ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔμειναν· ὅτι πάντα τὰ πονηρὰ καὶ μηδὲν ὠφελοῦντα τὴν ψυχὴν ἐδίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους· ἐξ αὐτῶν φάσκουσιν αἱ αὐταὶ γραφαί, καὶ τοὺς γίγαντας γεγενῆσθαι· ἔστιν οὖν αὐτῶν ἡ πρώτη παράδοσις χημὰ περὶ τούτων τῶν τεχνῶν. ἐκάλεσαν δὲ ταύτην τὴν βίβλον χημᾶ. ἔνθεν καὶ ἡ τέχνη χημία καλεῖται. *Vſus Zoſimi Panapolitæ philoſophi eorum, quæ ad cultum diuinum tradit in 9. libro* Ἰμοὺθ. *memorant ſacræ ſcripturæ & Biblia, quod Gynæ, certum dæmonum genus, vtantur mulieribus. Meminit quoque Hermes in phyſ. & ferè omnis ſermo apertus & occultus primæuaq́ ac diuinæ Scripturæ, quòd Angeli deſiderauerint mulieres, & venientes docuerint eas omnia opera naturæ; quarum & gratiam reperientes manebant extra cælum, & ſic omnia mala & inutilia docuerunt filios hominum. Ex quibus, dicunt dictæ ſcripturæ, natos eſſe Gigantes, quorum prima traditio fuit Chima de his artibus, librumque hunc vocant Chima, vnde & ars ipſa Chimia.*

Angeli dicuntur Vigiles.

Zoſimus.

Georgius Syncellus.

Georgius Syncellus priſcus Author in ſua hiſtoria librum Henoch citans, Egregororum quoq; meminit, dicitq; omittendas eas eſſe ſcripturarum fabulas, quas Apocryphas nominamus. *Eò quod earum occulta origo non claruit Patribus, à quibus vſq; ad nos authoritas veracium ſcripturarum certiſſimè & notiſſimâ ſucceſſione peruenit.* Quæ totidem ferè verbis S. Auguſtinus refert. *Etſi enim*, inquit, *aliqua in huiuſmodi apocryphis inueniatur veritas, propter multa tamen ſubreptitia eius non eſſe canonicam authoritatem. Scripſiſſe autem quædam diuinum illum Henoch, negari non poſſe, cùm hoc in epiſtola Iudas Apoſtolus dicat. Credi tamen ea vt plurimùm poſſe, præſertim quæ de deſcenſu Egregororum & Gigantum impietate, vtpote S. Scripturæ conſentientia, & à Moſe approbata, recitantur.*

S. Auguſtin.

Digitized by Google

Quia verò de Gigantibus agitur in hoc fragmento, non prætereundam duximus ſententiam veteris cuiuſdam Scriptoris de ijſdem: Antiquus Scriptor quid de Gigantibus ſentiat.

Οἱ τοῦ Σὴθ καὶ Ἐνὼχ, καὶ Ἐνὼς παῖδες υἱοὶ Θεοῦ νοοῦνται, οἱ τίνες ἁλόντες ἀκολασίᾳ πρὸς τὰς θυγατέρας Κάιν εἰσῆλθον, ἐξ ὧν οἱ ἐκ τῆς καταλλήλου μιαιγαμίας γίνονται Γίγαντες, διὰ μὲν τὸ δίκαιον ἰσχυροὶ, καὶ μέγιστοι, διὰ δὲ τὸ ἄδικον, καὶ βέβηλον πονηροὶ, καὶ κάκιστοι.

Filij Seth, Enoch & Enos pueri filij Dei intelliguntur, qui capti, victique intemperantiâ, & venereâ libidine, ad Caim filias ingreſſi ſunt, ex quibus Gigantes ex promiſcuis impuris nuptijs orti ſunt, ob iuſtum quidem robuſti & maximi, ob iniuſtum verò & profanum, improbi & peſſimi. Vocantur hæ nuptiæ à Suida μιαιγαμίαι. Atque ex his manifeſtò patet, fragmentum hoc etſi apocryphum, non tamen ita abſonum eſſe ab ijs, quæ aut ſacra Scriptura, aut SS. Patres tradunt, quàm aliqui putare poſſent. Etſi enim autographum Enoch vetuſtate temporum perierit; veriſimile tamen eſt, vt ſuprà quoque ex Origene oſtendimus, tam admirabilem filiorum hominum ante diluuium hiſtoriam continuâ & ſucceſſiuâ traditione propagatam, ſcriptiſque ab antiquis viro Dei traditam, ad Chriſti tempora, & inde ad nos vſque perueniſſe. Fragmentum Enoch etſi apogryphum continet tamen multa conſentanea diuinæ Scripturæ.

Nam ab Adamo literas & diſciplinas cœpiſſe in præcedentibus dictum eſt, & ex profana hiſtoria notum eſt; Chaldæos quoque Aſtronomiam, & literas habuiſſe ante Alexandri Monarchiam tribus millibus & ſexcentis annis ac triginta quatuor, apertè docet Georgius Syncellus Author Græcus. Aſtronomia floruit apud Chaldæos ante Alexandrum 3634.

Epigies quoque ait, ſeptingentos annos & ampliùs ante Ninum & Phoronæum inuentos Babyloniæ laterculos coctiles inſcriptos pro ſiderum obſeruatione. *Syncellus.* Laterculi coctiles inuenti Babyloniæ pro ſiderum obſeruatione ante Ninum.

Quæ omnia Moyſi conſentiunt, vt alibi demonſtrabimus. Infamem autem vitam hominum, peccataque enormia oppreſſionis, libidinis, & promiſcuæ luxuriæ, ob quæ Deus iuſtâ indignatione commotus, genus humanum delendum putauerit, præter ipſam ſacram ſcripturam, etiam alia fragmenta Orientalium teſtificantur, vt inferiùs videbitur. Quòd verò hiſtoria apocrypha narret, Spiritûs, ſeu Dæmones ſe hominibus commiſcuiſſe, & inde filios produxiſſe; nihil mirum eſt, neque nouum, cùm id à dæmonibus incubis & ſuccubis in hunc vſque diem præſtari videamus. quam enormitatem innuunt Hebræi, & inter cœteros R. Becchai & Rabboth, ſuper hoc Geneſis verbum זה ספר תולדות אדם, his verbis:

זה ספר תלדות אדם: והם רוחין ושדים ולילין וכמו שדרשו ח״ל ורוחות זכרים היו מתחממים מן האשה ויולדים נקבות ורוחות נקבות היו מתחממות מאדם ויולדות זכרים: *R. Beſchai.*

Et iſti ſunt ſpiritûs, & dæmones, & Lamiæ (qui videlicet ex promiſcua enormique libidine procreati ſunt;) *ſpiritûs enim mares, impregnati à fœmina genuerunt fœminas, & ſpiritus fœminæ impregnatæ ab homine viro, progenuerunt mares.* Quæ aliter ac de incubis & ſuccubis dæmonibus intelligenda non ſunt. in hoc ſolùm impudentiſſimè errant, quòd Adamum huius quoque impietatis & Authorem, & complicem faciant. Quæ & Beroſus antiquiſſimus, hoc eſt, בר הושיע *Bar Hoſchia*, filius Hoſeæ, in ſuo de tem-

Digitized by Google

Beroſus.

temporibus libello teſtatur; *Scribunt, inquit, illis temporibus circa Libanum fuiſſe Enos vrbem maximam Gigantum. Hi vaſtitate corporis, ac robore confiſi, inuentis armis omnes opprimebant; libidiniq́ inſeruientes, inuenerunt papiliones, & inſtrumenta muſica, & omnes delicias. Manducabant homines, & procurabant aborſus, in eduliumq́ præparabant* (veluti oua) *& commiſcebantur matribus, filiabus, ſororibus, maſculis, & brutis.* vbi alij legunt (dæmonibus brutorum forma.) Certè maiorem hominum malitiam ante diluuium fuiſſe, quàm hodiè, inde conſtare poteſt, quòd paſſiones amoris, iræ, vindictæ, libidinis, in corporibus integerrimæ ſanitatis & robuſtiſſimis, multò quàm nouiſſimis ſeculis viuaciores eſſent. accedit quòd ſine lege vlla poſitiua, aut Rege dum viueret improba & maledicta Kainæ ſtirpis ſoboles, mirum non eſt, infrænem libidinem, & inſatiabilem carnis appetitum, vnà cum deteſtabili idololatriæ abominatione totum mundum inundaſſe. quo quidem ſtatu rebus verſantibus, haudquaquam mirum videri debet, ſi dæmones eorum ſeſe operibus occultè & per varias illuſiones, immiſcerent, cùm ad fouendas carnis illecebras, tùm ad veri Dei cultum in vniuerſa terra abolendum, ſuumque ſtabiliendum. Quæcunque igitur Græcum fragmentum ex libro Enoch decerptum, de vita primæuorum hominum tradit, eadem & Arabes tradunt in ſuis libris.

Maior malitia hominũ ante diluuiũ quàm hodie.

Verùm vt Lector conſontiam videat, hîc adducam Arabum de hoc traditionem. inſeritur autem hoc fragmentum librorum Henoch primò in Abbenephi, deinde in Chronico Arabum Abulhaſſen Authore, vbi Aben Abaſch, Vaab, & Kab ita loquuntur.

Traditiones Arabum de libro Enoch.

وكان ادريس عم على صورة شيث عم وهو اول من خط بالقلم بعد النبي شيث وكان ادريس مشتغلا بالعباده حتي بلغ الحلم وسبق بالعباده على اهل عصره وجعله الله نبيا وانزل عليه ثلثين صحيفه وورث صحف شيث وتابوت ادم وكان يعيش بقوته من كده وكان خياطا وهو اول من خاط الثياب وكان كلما غرز غرزه يسبح الله ويقدسه وما كان يغفل عن التسبيح طرفة عين حتي اتت عليه اربعون سنه فبعثه الله تعالى لولده قابيل وكانوا اجبابره في الارض مشتغلين باللهو واللعب والمزمار والفسق وغيره وكانوا يجتمعون على الامراه فيزنون بها وكانت الشياطين يزينون لهم اعما لهم وهم يزنون بالامهات وكانوا قد اتخذوا خمسة اصنام يتمثل لهم الشيطان على صور اولاد قابيل وهم ود وسواع ويغوث ويعوق ونسرا هذه اسما اولاد قابيل فبعث الله تعلى اليهم ادريس وامرهم بعبادة الله عز وجل والاقدر بانه رسوله وكان يدعوهم الى ذلك وينهاهم عن ماهم عليه وكان مع ذلك يقسم الدهر قسمين ثلثة ايام من الجمعه يدعوا القوم الى عبادة الله تعالى واربعة ايام يعبد ربه يقال انه كان يصعد له في اليوم والليلة من الاعمال الصالحه مالا كان يصعد لجميع من في عصره من اولاد ادم وقال من كتب حنوح هو ادريس وكان ادريس خلف ولدا يقال له متوشلح وتزوج امراه يقال لها منساخا وولدت منه ولدا فسماه يارد وكان فيه قوة وبطش وكان يضرب بيده الشجرة العظيمه فيقلعها من اصلها وزوجه بامراه فولدت منه ولدا فسماه نوح وربته حسن تربيته حتي بلغ وكان واسع الجبهه اسيل الخدين مليح العينين طويل العنق خميص البطن طويل القامه وكان يرعا الغنم لقومه وهو بينهم فلما كثر بينهم الفساد

وعبادة

Digitized by Google

وعبادة الاصنام كرههم لذلك فعتزلهم لكفرهم وكان لهم ملك يقال دومشيل
بن عويل بن قابيل وكان جبارا عاتيا قويا وهو اول من شرب الخمر واتخذ
المنكر وجلس على الاسرة وهو اول من امر بصنعة الحديد والنحاس والرصاص
والثياب المنسوجة بالذهب وكان هو وقومه يعبدون الاصنم الخمسة وهم ود وسواع
ويغوث ويعوق ونسرا وهم قوم ادريس قال ثم انهم اتخذوا اصناما اخرين حتى
صار لهم الف وسبع ماية صنم على صور شيت كل صنف منهم صنم وامر
الملك دومشيل ان يبنا لهذه الاصنام بيتا من الرخام طوله الف ذراع وعرضه كذلك
وصنع لها كراسي واسرة من الذهب والفضة واجلس الاصنام عليها متوجين بتيجان
الذهب مرصعين بالجوهر والياقوت ولها خدم يخدمونها وهم يعبدونها من دون
الله عز وجل ثم ان دومشيل لعنه الله طغا في الارض وكفر وتجبر واظهر
الفساد في ساير البلاد فامر الله تعالى جبرابيل ان يهبط الى نوح يبشره بالنبوة
والرسالة الى الامم الطاغية فهبط جبرابيل فقال له السلام ورحمة الله عليك يا نوح
فقال له وعليك السلام ورحمة الله وبركته ومن انت ايها الشخص الذي لم
اراه قبل هذا اليوم وقال انا جبرابيل الروح الامين جيتك بالرسالة من عند ربك
وهو يقريك السلام وقد جعلك نبيا ورسولا دومشيلا لعنه الله والى قومه تدعوهم
الى عبادة الله عز وجل وتنهاهم عن الفساد الذي هم عليه قال ثم لبسه لباس
النبوة ثم عرج جبرابيل الى السما وسار نوح عم الى قومه وكان ذلك اليوم عيد
لهم سنة ابيهم قابيل وكانوا يخرجون اصنامهم فينصبوها على اسرتها وكرا
سيها ويقربون لها القربان ويوقدون لها النيران ويحرقون القربان واذا احترق
خروا لها سجدا من دون الله تعالى ثم يشربون الخمر ويلعبون بالملاهي ويرقصون
ويواقعون النسا مثل البهايم من غير ستر فجاهم نوح عليه السلام في ذلك اليوم وهم
على تلك الحالة وهم يزيدون عن سبعين زمرة ولا يحصي عددها وكثرتها الا الله
تعالى فلما نظر نوح اليهم رفع طرفه الى السما وقال اللهم انصرني على قومي ثم
انه خرقهم حتى توسطهم ثم وضع اصبعيه في اذنيه فقال يا قوم انا رسول من
رب العالمين رسول الله اليكم ادعوكم الى عبادته وطاعته وانهاكم عن معصيته
والتعرض لسخطه وعن عبادة هذه الاصنام التي لا تغني عنكم شيا ولا تضركم
ولا تنفعكم فاتقوا الله واطيعون فاني قد جيتكم بالنصيحة من عند ربكم لتومنوا
به وبرسوله وتهجروا هذا الاصنام والقبايح التي ارتكبتموها فقال له دومشيل
بعد ان اطرق مليا يا نوح تاتينا لا نعرفه انا لنظنك غير عاقل فان كان بك
جنون داويناك وان كنت فقير او اسيغاك فقال له نوح ايها الملك ما في من
جنة ولا جنون ولا حاجة لي فيما في ايديكم فان الملك الله الواحد القهار يوتيه
من يشا لكن حاجتي اليكم ان تقولون فتعرفون اني رسول الله واتركوا عبادة
هذه الاصنام فخرت الاصنام عن كراسيها فخرج القوم اليه واقبلوا عليه يضربونه
ويدوسونه على وجهه فعند ذلك رفع نبي الله نوح طرفه الى السما فقال الله عز
وجل رب لا تذر على الارض من الكافرين ديارا انك تذرهم يضلوا عبادك ولا
يلدوا الا فاجرا كفرا قال وانفتحت ابواب السما وامنت الملايكة على دعايه قال
فعند ذلك اوحى الله تعالى الى نوح ان اصنع الفلـــــــــــــــــــــــــك ۞

Adris autem, id eſt, *Hermes, pax ſuper illum, Setho ὁμοιοπρόσωπος primus fuit, qui poſt Sethum calamo ſcripſit, fuitq́; Adris ſemper in pietate & religione à puero vſque ad iuuentutem verſatus, in qua ſuper omnes mirum in modum*

dum excelluit. Poſuit autem eum Deus Prophetam, & deduxit ſuper ipſum triginta libros, libros quoque à Seth compoſitos hæreditauit, & reliqua Adami arcana, quorum virtute librorum vixit. Fuit etiam hic primus artoriæ, & textoriæ, veſtiariæque rei inuentor, quibus in exercitijs Deum laudauit, ſanctificauitq́; & ſi quando ab exercitijs vacabat, coniectis in Deum oculis occultos miſcebat ſermones. & ita ſcriptum reliquit in ſuis libris. Porrò quadraginta annorum erat Adris, quando altiſſimus ipſum miſit ad filios Kain. Erant autem in diebus illis in terra Gigantes, homines peſſimæ vitæ, indulgentes ludis, iocis, muſicæ, alijſque incitamentis luxuriæ, & coibant cum mulieribus fornicatione peſſima; miſcentibuſq́ ſe operibus eorum dæmonibus, nunc incubos, nunc ſuccubos ſeſe illis præſtabant. miſcebantur etiam ſine vllo pudore ipſis matribus, & ſororibus. Idololatriæ impenſè operam dantes, conficiebant opera ex inſtructione Dæmonum, quinq́ Idola ad ſimilitudinem filiorum Kain: nomina autem idolorum erant. Vad, & Schuah, Iaaut, Iaauk, & Neſran, iuxta nomina filiorum Kain; miſitque Deus excelſus ad eos Idris, vt præciperet ijs cultum veri Dei glorioſi & benedicti, & congregauit eos, & increpauit de crimine peſſimo. Interim habebat is tempus ſemper diuiſum in duas partes, tribus diebus prædicabat exhortando populos ad cultum Dei excelſi, & quatuor alijs diebus vacabat ſeruitio Domini Dei ſui, noctes dieſq́ conſumebat in exercitijs & operibus bonis & ſanctis, qualia nemo ex filijs Adam fecerat. & dicitur in libris Henoch Adris, ab ardore diſceptationis. & hic eſt liber Henoch. Henoch ipſe Adris. qui reliquit poſt ſe filium, quem vocauit Methuſah, qui duxit vxorem nomine Menſagha; generauitq́ ex ea filium, quem vocauit Iamel (Lamech *) fueruntque ei tantæ vires, tam prodigioſum robur, vt percutiendo manu etiam ingentes arbores caderet, & radicitus extirparet, duxitque vxorem, quæ genuit ei filium, quem nominauit Noë, quem & ſumma cura educauit vſque dum adoleſceret; fuit autem Noë latâ fronte, genis decoris, oculis pulchris & viuacibus, ceruice longâ, ventre compacto, longus ſtatura, paſtor gregis populi ſui, inter eos degens. Cum verò corruptio indies inter eos maiora ſumeret incrementa, & impius idolorum cultus longè lateque diffunderetur, horrore nimio correptus ob deteſtanda facta vitabat eos, deteſtans impietatem eorum. Fuit autem ipſis Rex nomine Dulmasbal filius Auil, filius Kain perfidus; & fuit primus qui bibit vinum, equeſtrem artem profeſſus; primuſque fuit, qui præcepit in operibus ferri, & æris, & plumbi, vſuſque eſt veſtimentis textis auro. Ipſe autem, & populus eius colebant quinque ſuperiùs memorata Idola, quibus addebant alia Idola, ita vt numerus Idolorum ad mille ſeptingenta, omnia ad ſimilitudinem filiorum Kain exſculpta, excurreret. iuſſitque Rex Dulmasbal, vt ædificarent ipſi domum ex marmore, cuius longitudo mille brachiorum, totidemque latitudo eius, fecitque ipſis ſedilia, & thronos ex auro & argento, & ſedere fecit ea ſuper eis coronata diadematis aureis ingentis pretij, condecoratis margaritis & vnionibus, omnique lapide pretioſo, miniſtrabantque ijs ſummâ curâ, & tanquam Deos adorabant. Tunc Dulmasbal errare fecit vniuerſam terram, impiâ ſuâ actione corrumpendo non ſolùm ſuæ ſibi ditionis ſubiectos, ſed & impietatem diuulgando, alias quoque regiones abominationibus huiuſmodi contaminauit. Hiſcè fieri incipientibus miſit Deus excelſus Gabrielem ad Noë, qui dixit; Pax ſuper te ò Noë, & benedictio Dei excelſi ſit tibi; Noë autem reſpondit, & pax ſuper te quoque,*

quoq́, ô vir peregrine, & vnde tu es vir mirabilis, ſiquidem in hunc vſque diem ſimilem tibi non vidi? qui reſpondens ait; Ego ſum Gabriël ſpiritus Princeps, à Deo Domino tuo miſſus, qui & tibi benedictionem ſuam impertitur, teq́ conſtituit Prophetam & Apoſtolum ſuper Dulmasbal & populo eius, vt reducas eos ad Dei veri cultum, & coarguas eos de impijs & peruerſis vijs eorum. Hác peractâ legatione, in cælum Archangelus reuerſus eſt. Noë verò indutus veſtimentis prophetiæ, ſine mora ad populum impium ſe contulit. Erat autem eodem tempore ipſis feſtum ingens, in memoriam patris ſui Kain inſtitutum; educenteſq́ idola eorum, ea in cubilibus ſuis collocauerunt, incenſum adoleuerunt, facientes ſacrificia & holocauſta; quibus peractis procidentes in genua, adorauerunt ea loco Dei excelſi. Deinde bibentes vinum inceperunt ludere, & ſaltare, & inire mulieres ſine vllo prorſus pudore & verecundia, in propatulo ſicuti beſtiæ. Noe verò, eodem, quo hæc gerebantur, die, peruenit ad populum, qui perceptis impijs operibus, Muſica, & iocis, ludiſq́ ſine numero, vultu ſuo in cælum coniecto, clamauit: O Deus, cuius natura, bonitas, & miſericordia eſt, aſſiſte, rogo, hodie mihi, & adiuua me contra populum hunc nequam. Et cùm perueniſſet in medium eorum, poſito in auribus ſuis digito, dixit: O popule, ego Apoſtolus à Deo excelſo, & Domino ſeculorum ad te amandatus, vt reducerem te ad verum Dei cultum, & vindicarem ab erroribus, & vita impia, potiſſimùm ab nefando illo idolorum cultu, quæ nec adiuuare vos, nec vobis vllâ ratione prodeſſe poſſunt; & intercederem pro vobis, aduocatumq́ agerem apud Deum excelſum & glorioſum. Et nunc ecce venio ad vos cum commonitione, vobis mandata ferens à Domino veſtro, vt credatis in eum, & Apoſtolum eius, & fugiatis impium cultum horum Idolorum, quæ impiè adoratis. Dixit autem ei Dulmasbal: Apage ô Noë, relinque verba iſta; credimus enim te hominem ſtolidum, & ſine cerebro eſſe, & dæmonibus obſeſſum, qui nobis hæc perſuadere audeas. Noë autem reſpondit: O Rex, non eſt in me dæmonium, ſed Deus Rex ſolus magnus & terribilis, victor omnium, me miſit ad vos, negotiumque meum eſt ad vos, vt cognoſcatis, & fateamini, quia ego Apoſtolus Dei, vt relicto idolorum deteſtabili cultu reuertamini ad cultum Dei veri Creatoris omnium. Hæc cùm dixiſſet, confracta diſiectaque Idola deciderunt è ſedibus ſuis; Incolæ verò indignè ferentes rem, congregati ſunt ſuper eum, & crebris plagis affectum conculcauerunt, & innumeris tormentis, ignominijſque onuſtum eiecerunt. Noë verò ſublatis in cælum oculis clamauit: O Deus glorioſe & benedicte, quouſque patieris hanc impietatem in terra, qui dereliquerunt te, cultumque tuum, abeuntque poſt veſtigia peregrinæ abominationis. His dictis, derepente apertæ ſunt cælorum ianuæ, & Angeli ad inuocationem eius occurrerunt, dicentes: Noe vir Dei, malitia mortalium venit in conſpectum Dei; fac igitur tibi Nauim, vt ſerueris tu, & omne ſemen viuentis animæ; impij autem diluuio pereant à facie terræ, & dæmones malorum tantorum propagatores proijciemus in profundum ligatos vſque in diem reſurrectionis, deinde igne comburendos. Atque hactenus Arabum traditio, quæ ferè eadem eſt cum relatione exemplaris Græci paulò ante citati.

Fuiſſe igitur olim multos libros ſub primorum Patriarcharum nomine vulgatos, omnes fatentur; qui etſi Canonicâ authoritate caruerint, receptos tamen eſſe, & in eorum numero fuiſſe, quo liber Tobiæ, & Machabæo-

Digitized by Google

bræorum etiamnum apud Hebræos, qui etſi Canonici ijs non ſint, eam tamen fidem apud Hebræos obtinent, quam reliqui Hiſtoricorum libri. A primis igitur Patriarchis ante diluuium res geſtas monumentis, libriſque conſcriptis traditas, nihil dubito, cùm non videam, cur tam inſigne, & adeò humano generi neceſſarium ſcriptionis inuentum, ſapientiſſimos, & rerum omnium peritiſſimos, imò θεοδιδάκτους viros latuerit. Accedit quòd cùm longiſſimæ vitæ eſſent, & ingenio valido, totique in rebus humano generi neceſſarijs inueniendis eſſent, iamque maioris ingenij vi ſcientiam metallorum plenè aſſecuti, Muſicam quoque, ferrariam, architectonicam, aſtronomiam repertam excoluiſſent; fieri certè non potuit, vt illud vnicum inuentum, quod reliqua conſeruat, & vnicè propagat, ſcriptionis, inquam, ignorauerint. Verùm hæc omnia fuſiùs & curioſiùs demonſtrata reperies in primo Tomo Oedipi in Delta Nilotico, capite de Dynaſtijs Ægyptiorum, quò Lectorem curioſum remittimus.

DISQVISITIO II.

De primæuæ linguæ characteribus, eorumque forma, & diuerſitate.

DEmonſtrato in præcedentibus, & in Obeliſco Pamphilio, varijſque argumentis ſtabilito Hebraicæ & Ægyptiacæ linguæ primatu, oſtenſis quoque primæuorum Scriptorum monumentis; nihil porrò supereſt, niſi vt, quiſnam primæuæ iſtius linguæ vulgaris character fuerit, demonſtremus. Magnum, fateor, & à nemine, quod ſciam, tentatum aggredior argumentum; audeo tamen, diuini Numinis ſubſidio tutus. Etſi non dubitem multos Ariſtarchos futuros, qui hoſce meos labores ſeuerioribus obelis ſint notaturi; dum illos interrogantes iam multò antè audire videor: & quomodo tu nôſti huiuſmodi literas antiquas fuiſſe? quis te reddidit certiorem, eiuſmodi literas, quas producis, non eſſe maleferiatorum hominum atque impoſtorum commentum? Atque huiuſmodi non pauca proferre audio; quibus, dum omnia in dubium reuocant, Authorumque rationes audire detrectant, omnia improbant, cunctaque eorum qui antiquitatis monumenta perſcrutantur, ſtudia reprehendunt, deſpiciunt, irrident, non aliâ ratione obuiandum cenſeo (vt iam pridem alius ſimilibus reſpondebat apud Villalpandum) quàm ſi eadem ipſos, qua me vellicant Ariſtarchi, reprehenſione dignos oſtendero, quòd credant Scythas & Garamantas vnquam extitiſſe, & fidem habeant referentibus; quod ipſi non viderunt, Conſtantinopolim, Calecutum, Iaponiam, & reliquas celebriores vrbes eſſe; nec minùs eſſe deceptos, ſi vera eſſe exiſtiment, quæ Hebræorum Grammatici tradunt, nimirum literam א ſic ſcribendam, ſic autem ב, &c. At ſicuti ſtultum omninò eſſet, atque ab omni rationis iudicio alienum, huiuſmodi rebus fidem non adhibere, quæ ab omnibus ſine controuerſia recepta ſunt, vſuque ac communi hominum conſenſu inualuerunt; ſic etiam temerarium foret, rebus in medium circa præſentem controuerſiam adducendis, nullis authoritatibus compro-

Criticorum Obiectio in Authorem.

Authoris defenſio & ſolutio Obiectionis.

ban-

bandis, fidem denegare. Rationes itaque ac momenta expendat rei propoſitæ vnuſquiſque, priuſquàm leuitatis, aut deceptionis arguat eos, qui attentiùs omnia vtriuſq; partis argumenta expenderunt, & omnes quotquot inuenerunt dubitandi rationes, alijs firmioribus adhibitis diſſoluerunt. Hæc autem ideò dixerim, vt nemo arbitretur, demonſtratione Mathematicâ omnium proponendorum rationes oſtendere me poſſe; ſed ſatis prudenti, atque in omni diſciplina reconditiorique literatura exercitato viro, me feciſſe exiſtimabo, ſi quæ à probatis Scriptoribus confirmata ſunt, proponam, aut animi mei coniecturas, veluti quædam allegatorum Conſectaria proferam; quibus ductus ſingulas huius diſputationis partes probauerim. Vt igitur ad propoſitam quæſtionem propiùs accedamus, primò ingentem illam de Charactere Samaritano & Aſſyrio, ſeu Hebraico & Babylonico agitatam controuerſiam per partes examinabimus; & tandem vtriuſque diſcuſſis ſententijs, quid nos ſentiamus, & quomodo dictæ ſententiæ conciliari poſſint, declarabimus.

§. I.

Quiſnam Character, Babylonicuſne, an Samaritanus, verus ille Character Hebræus ſit?

I. Sententia.

Primæuum Characterem Hebræum, Samaritanum fuiſſe, putant aliqui.

QVatuor reperio Rabbinorum circa propoſitam theſin ſententias. Prima eorum eſt, qui dicunt, Samaritanum verum illum & primæuum Characterem Hebræum eſſe. ita ſentiunt Babylonij Doctores Zutra & Hobka, tractatu Sanedrin ſect. 2. fol. 21. & 22. verba allego:

R. Zutra. R. Hobka.

בתחלה נתנה תורה לישראל בכתב עברי ולשון הקדש
חזרה ונתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ולשון ארמית
ביררו להן ישראל כתב אשורית ולשון הקדש והניחו
להדיוטות כתב עברית ולשון ארמית מאן הדיוטות אמר
רב חסדא כותאי מאי עברית אמר רב חסדא כתב לבונאה:

Initio, inquit, *data eſt lex Iſraëli in ſcriptura Hebræa, & lingua ſancta: reſtituta eſt lex, & data ijs in diebus Eſdræ in ſcriptura Aſſyria, & lingua Syriaca, ſiue Chaldaica; & deinde expurgata ea, elegerunt pro Iſraële ſcripturam Aſſyriam, & linguam ſanctam, & reliquerunt idiotis ſcripturam Hebraicam, & linguam Chaldaicam. Qui ſunt iſti idiotæ? reſpondet R. Chaſda, Cuthæi; quæ eſt ſcriptura Hebraica? reſpondet iterum Chaſda, ſcriptura eſt Libonæa.* Huius ſententiæ quoque fautor eſt R. Ioſe in Thalmud Hieroſolymitano, ſect. 1. tract. Meghilla, quem inibi conſule. Rabbi Iuda tract. Meghilla c. 1. n. 8. omninò vult, Neotericas Iudæorum literas, Aſſyrias eſſe, Samaritarum verò Hebraicas:

R. Ioſe. R. Iuda.

אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים

בכל

בכל לשון ותפילין ומזוזות אינן נכתבין אלא אשורית רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית:

Non eſt inter libros, & Thephilin & Mezuzoth (id eſt, frontalia illa, in frontibus ligari ſolita Hebræis, philacteria dicta in Euangelio) *alia differentia, niſi quòd libri ſcribantur in omni lingua, Thephilin autem & Mezuzoth non ſcribantur niſi in lingua Aſſyria. Rabbi Simon Ben Gamaliel dicit quoque, in libris non eſſe permiſſum, vt ſcribantur, niſi Græcè.* Huic ſententiæ ſubſcribunt Thalmudici explanatores in Ghemara, quam Obadias quoque Bartenora inſignis Commentator ſuo veluti calculo approbat, cùm dicit:

Obadias Bartenora.

כתב עברי שבא מעבר הנהר והכותיים כותבים בו עד היום וכו׳ הכתב שאנו כותבים בו ספרים היום כתב אשורי הוא נקרא:

Scriptura Hebræa, ſcriptura quæ venit trans flumen, & Cuthæi ſiue Samaritani ſcribunt in ea in hunc diem, &c. Scriptura verò, quâ nos ſcribimus libros hodie, ſcriptura Aſſyria vocatur. Iiſdem propè verbis eadem affirmat Rambam. His adiungimus teſtimonium tractatum Meghilla Thalmud Hieroſolymitani, ſect. 1. fol. 71. col. 2. lin. 10. vbi de Charactere & lingua, qua Eſdras legem ſcripſerat, inter alia multa hæc refert:

Rambam.

Meghilla Thalmud.

אשורית יש לו כתב ואין לו לשון עברי יש לו לשון ואין לו כתב בחרו להם כתב אשורי ולשון עברי ולמה נקרא שמו אשורי שמאושר בכתבו:

Aſſyria eſt ipſi (ſcil. Eſdræ) *ſcriptura, & non lingua; Hebraica eſt ipſi lingua, & non ſcriptura. Selegerunt ſibi ſcripturam Aſſyriam, & linguam Hebræam. & cur vocatur nomen eius Aſſyria? quia ipſa felix eſt in ſcriptura ſua.* quæ omnia clariſſimè explicat hoc eodem loco fol. 194. col. 3. R. Samuel Iaphe, his verbis:

R. Samuel Iaphe.

ס״ל שנשתנה הכתב בימי דניאל מכתב עברי שניתנה בו תורה לכתב אשורי ונכתבה תורה אשורית בימי עזרא:

Puto autem, quòd temporibus Danielis ſcriptura mutata fuit ex ſcriptura Hebraica, in qua lex data fuit, in ſcripturam Aſſyriam, & ſcripta fuit lex Aſſyriacè in diebus Eſdræ. Ex quibus omnibus hîc allatis teſtimonijs ſatis comprobatur, pleroſque Rabbinos Samaritanum Characterem Hebræum fuiſſe, exiſtimaſſe; etſi inter ſe cum tanta ambiguitate loquantur, & in negotio ſat liquido adeò inconſtantes, vt ſibiipſis non infrequenter contradicant, ac proinde quid putent, vix obtineri poſſit.

II. Sententia. Primæuum Hebræum characterem Aſſyrium fuiſſe, ſentiunt aliqui.

Altera ſententia eſt eorum, qui volunt, Aſſyrium characterem accepiſſe Eſdram ab Angelo, fuiſſeque ex antiquo Hebræo in Aſſyrium mutatum. Cùm enim populus Iſraëliticus in Babylone ſeptuaginta annorum captiuitatem ſuſtineret, & paulatim vti legis, ita & characteris obliuiſceretur; contigit, inquiunt, vt eodem tempore Angelus Balthaſari in medio conuiuij apparens, & ſententiam à Deo latam in pariete deſcribens,

Digitized by Google

beñs, characteris mutationem introduceret; & hunc eundem eſſe volunt, quo iam Iudæi vbiuis locorum vtuntur. Nec deſunt Thalmudiſtæ, qui velint Danielem nouum illum characterem docuiſſe Iudæos, Eſdramq; relicto Cuthæis charactere Hebræo, quem ob irreconciliabile odium in Cuthæos, veluti pollutum abominabantur, hunc ſibi elegiſſe, quo legem ſcriberet; Dialectum verò Hebræam legi reſtituiſſe, Chaldaica repudiata, quæ in ipſa captiuitate plurimùm apud Iudæos inualuerat. ita R. Iapho.

Character in conclaui Balthaſaris ab Angelo ſcriptus Aſſyrius fuit.

R. Iapho.

ולפי זה לא היה נראה שנשתנה ע״י עזרא רק הכתב שאף עלפי שכתב המלאך היה ארמי דהיינו אשורי ולשון ארמי מ״מ כשבא עזרא לכתוב התורה לו שינה משל משה רק הכתב שנתחרש בימי דניאל והיה לו סמך מרכתיב וכתב לו את משנה התורה דמשמע כתב הראוי להשתנות אבל הלשון כתב לשון עברי שהיא לשון הקדש כאשר בתחלה וכו׳ :

Et ideò non videtur quòd mutatio facta ſit operâ Eſdræ, niſi ſculpturæ ſolius: etſi enim ſcriptura Angeli fuerit Aramæa, id eſt, Aſſyria, & lingua Aramæa; nihilominus cùm venit Eſdras ad deſcribendam legem, non mutauit formam legis, ſed tantùm ſcripturam, quæ renouata fuit in diebus Danielis; pateťq; ex hoc quòd ſcriptum eſt [& deſcripſit ſibi exemplar, ſeu δευτέρωσιν legis, id eſt, ſcripturam quæ debebat mutari :] verùm lingua quâ ſcripſit, fuit illa Hebræa & ſancta, vti à principio &c. Veruntamen & hi vacillantes opinantur ſcripturã illam non Hebræam, ſed aliam ab omnibus diuerſam fuiſſe; in quo tamen ita diuerſi ſunt, vt ſibi in omnibus contradicere videantur. Aiunt enim quidam, à Iudæis in Babylone non fuiſſe intellectum quòd Gamatricè ſcripta fuiſſet, id eſt, ſenſu Cabalico ſolis ſapientibus noto, quem vocant: צורף ותמורת אותיות:, *literarum videlicet combinationem & permutationem*. Verùm Authorem ipſum R.Simeonem more Rabbinico de ijs differentem audiamus:

R. Simeon.

אמר ר׳ שמעון כתב זה לא נשתנה מאי לא כהלין כתבא למקרי אמר רב בגימטריא איכתב להון יטת יטת ארך פוגחמט מאי פריש להון מנא מנא תקל ופרסין מנא מנא אלהא מלכותך והשלמה לך תקל תקילת במאזניא והשתכחת חסיר פורסין פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס ושמואל אמר ממתום ננקפי אאלרך ור׳ יוחנן אמר אנם אנם לקת ניסרפו: רב אשי אמר נמא נמא קתל פורסין:

Dicit R. Simeon, ſcriptura hæc non eſt immutata. quid eſt? non poterant legere ſcripturam? dicit Rab. per Gamatriam ipſis ſcriptum erat, Iatheth, Iatheth, Adac, pughamet; *quorum interpretatio eſt*: Mane, Mane, Tekhil, vpharſin. Mane, *numerauit Deus regnum tuum, & perfecit illud*; Thekil, *poſitus es in ſtatera, & inuentus es deficiens*; Pharſin, *diuiſum eſt regnum tuum, & datum eſt Medis & Perſis. & Samuel ait*, Mamtom, Nankephi Aalran. *Rabi quoque Iohanan dixit*, Anam Anam, Lakath Niſrephu. *R. Aſe dixit*, Nema Nema, Ketal Phurſin. Atque hæ ſunt ſubtilitates Rabbinicæ, quas, dum ex difficultatibus emergere non poſſunt, ne nihil dixiſſe videantur, comminiſcuntur. quibus tamen commentis nil inſulſius eſſe poteſt. Videant plura, quibus placent huiuſmodi nugamenta, apud Morinum Exercit. in Pentat. Samaritanum, ex quo hæc ferè deſumpſimus.

Ter-

Digitized by Google

III. Sententia

Tertia ſententia eorum eſt, qui volunt Aſſyrium characterem verum & genuinum characterem Hebræum fuiſſe.

IV. Sententia

Diuiſio characteris Hebræi in ſacrum & profanum.

Quarta verò ſententia, ab hac diſcrepans, ſub diſtinctione loquitur: ait enim, duplicem fuiſſe characterem Hebræum verum, ſacrum, & profanum; hunc (ſc: profanum) Cuthæorum, videlicet Samaritanum; illum verò (ſacrum) Aſſyrium fuiſſe. De ſacro charactere rurſus diuerſa ſentiunt diuerſi. Alij affirmant ſacro charactere ſcriptas tantùm fuiſſe duas tabulas, librumque legis, qui in Arca conſeruabatur; reliquos verò profano, id eſt, Samaritano. Nonnulli dicunt, ſacro charactere libros omnes legis & Prophetarum ſcriptos fuiſſe, ſicuti & ea, quæ vocant frontalia, ſiue phylacteria; profano autem omnia reliqua, quæ ad politicam pertinebant. ita inter alios Rab Iom lob Abramides; & R. Iacob in libro, qui intitulatur עין יעקוב, fons ſiue oculus Iacob fol. 142. col. 1. contra Amoraim & Thanaim Thalmudicos Doctores, vt habet Rab Ioſeph Albo. Atque hanc ſententiam præ omnibus alijs rationi, ſubiectæque materiæ magis conſentaneam eſſe, mox dicam; ſoluit enim omnes difficultates, vt in ſequentibus videbitur.

R. Iom lob. R. Iacob.

§. II.

Deciſio litis.

Diſcuſſis itaque Rabbinorum plerorumque de hoc negotio tractantium argumentis & rationibus, iam vt nodus hic gordius tandem ſoluatur, quid in negotio adeo lubrico reuera ſtatuendum ſit, aperiendum eſt.

Samaritanus character accidentaliter tantum ab Aſſyrio diſtinguitur.

Dico igitur primò, Samariticum characterem non eſſentialiter, ſed accidentaliter tantùm ab Aſſyrio diſtingui, quòd hic quadratus, elegans & decorus, alter autem apices ita formet diuerſos, vt tamen literarum atque characterum lineamenta (quemadmodum in noſtra Anatomia characteriſtica paulò poſt ponenda, fuſè declaratur) quoad ſubſtantiam non ſint diuerſa; atque eâdem ratione ſe habent, quemadmodum character Hebræus modernus ad characterem Rabbinorum, quem currentem paſſim vocant; quorum maxima diuerſitas eſt: nam Saphardæi, ſiue Hebræi Hiſpani alio currente ſcribunt, alio Askenezim ſiue Germani, alio Mizrijm ſiue Ægyptij, Cithijm ſiue Itali alio; quos tamen (non obſtante quòd omnes ex vno & eodem charactere Hebræo profluxerint;) non omnes, quantumuis periti, niſi magnâ præuiâ exercitatione legere poſſunt; quod etiam in omnibus alijs linguis videmus accidere; ita enim Gallicus & Italicus character manuſcriptus difficulter à Germanis legitur, & è contra, Italis, Gallis, Hiſpanis, Germanicus, vel Belgicus character imperceptibilis eſt, etiamſi vterque à Latino quoad ſubſtantiam nullâ ratione differat. Ita, inquam, dico ſe Aſſyrium habuiſſe ad Samaritanum characterem. Nam Eſdram, cùm ſcripturam vnà cum charactere ferè obli-

Digitized by Google

obliuioni traditam, huncque à primo ſuo decore multùm ſucceſſu temporum declinaſſe videret, vt ſtudium legis promoueret, omneſque ad ei aſſiduò incumbendum quouis modo incitaret, Samaritanorum characterem paulatim degenerem, priſtino ſuo decori nitorique, vnà cum lege reſtituiſſe omninò exiſtimandum eſt; neque putare debemus, Eſdram toto cœlo diſtinctum characterem populo tradidiſſe, ſed commodiorem, elegantioremque, & primogenio tabularum Moſaicarum characteri, vt poſtea videbitur, conformiorem. hiſce itaque penſiculatiùs conſideratis,

Aſſyrius character in ſacris Samaritanus in profanis ſcribendis adhibitus.

Infero, & Dico ſecundò, characterem Aſſyrium ſiue Eſdræum in ſacris ſcribendis fuiſſe adhibitum; in profanis verò Samariticum. Ita Obodias à Bartenora Commentario in Miſchnaioth, Meſechet iadaim, perek. 4. num. 5. his verbis:

Obodias à Bartenora. Meſechet Iadaim.

כתב עברי הכתב שבא מעבר הנהר והכותיים שהם השומרונים כותבים בו עד היום וישראל היו משתמשין באותו כתב בדברי חול ומטבעות של כסף נמצאות בידנו היום שהיו מזמן מלכי ישראל ומפותחות באותו כתב אבל הכתב שאנו כותבין בו ספרים היום כתב אשורי הוא נקרא והוא הכתב שהיה בלוחות ונקרא אשורי שהוא המאושר שבכתבות לשון באשרי כי אשרוני בנות וכו׳:

Scriptura Hebraica ea eſt, quæ venit è regione trans flumen; Cuthijm autem, qui ſunt Samaritani, eam ſcribunt in hunc vſque diem; Iſraël autem vtebatur iſta ſcriptura in rebus profanis; & moneta argentea, quæ nunc hodie reperitur in manibus noſtris, & percuſſa eſt tempore Regum Iſraël, & ſignata eâdem ſcripturâ. Scriptura autem quâ nos ſcribimus libros hodie, dicitur ſcriptura Aſſyria, eſtq; ſcriptura tabularum. Vocatur autem Aſſyria, quòd felix ſit & pulchra, iuxta illud, Propter beatitudinem meam beatam me dicent filiæ. Confirmat hæc omnia alius quidam apud R. Moſen Alaſcar reſponſionum c. 24. R. Iehuda Muſcato Commentator libri Cozri apud Morinum. Præ cæteris autem R. Azarias in libro intitulato מאור עינים, *lumen oculorum* c. 58. poſtquam multùm vltrò citròque diſſeruit, tandem, inquit, conſideratis ijs, quæ dicuntur & præcipiuntur de Thephillin & Mezuzoth, quæ ſcriptura tantùm Aſſyriaca ſcribi debent, ijſque quæ ſollicitè explicantur de virgulis & apiculis literarum, infert:

R. Moſes Alaſcar. R. Iehuda Muſcato. R. Azarias.

יביא אותנו להכריע באמת ובתמים שהלוחות והתורה לא בכתב אחר כי אם באשורי נתנו:

Lex in Tabulis ſcripta Aſſyrio charactere.

Hæc in eam nos opinionem inducunt, vt æſtimemus cum veritate & integritate, tabulas legis non aliâ ſcripturâ datas fuiſſe, quàm Aſſyriâ. Imò Aſſyrium characterem verum illum Hebræum antiquum eſſe, quo lex in tabulis ſcripta eſt, eumque nunquam mutatum fuiſſe, Eſdram autem eum iam penè ab hominum librorumque memoria abolitum, vt potuit, reſtauraſſe autumamus. neque deſunt noſtræ ſententiæ fautores. ex melioris notæ Rabbinis R. Iacob in oculo ſuo totum negotium ex ipſo Rambam clarè demonſtrat, his verbis:

R. Iacob. R. Rambam.

הנה נתאמת מה שכתבתי שכתב הלוחות ותורה שבארון לא נשתנה מעולם וכן כתב הרמב״ם בפי׳ המשנה במסכתיהים כי הכתב אשר נכתב בו אנחנו הוא כתב אשורי והוא הכתב אשר כתב בו השם יתברך התורה ונקרא אשורי מן הגדולה

חגדולה ותפארת כמו באשרי כי אשרוני בנות והוא אמרם אשורי שמאושר בכתבו :

Ecce certus ſum quod ſcripſi quòd ſcriptura tabularum, & legis, quæ fuit in Arca, nunquam eſt mutata. & ita ſcripſit Rambam in com. Miſnæ, in tract. Iadaim, quoniam ſcriptura, quâ nos ſcribimus, ipſa eſt ſcriptura Aſſyria, & ſcriptura etiam, quâ legem Deus benedictus ſcripſit; & vocatur Aſſyria à magnitudine & gloria, ſeu pulchritudine, iuxta illud, Quoniam beatam me dicent filiæ, & ſic dicta eſt Aſſyria, quòd beata ſit in ſuo charactere. Cui veluti calculo ſuo ſubſcribit R. Samuel Iaphe: vult enim hanc ſcripturam tunc temporis minimè fuiſſe vulgarem, ſed legem tantùm, & phylacteria ea ſcribi ſolita; cætera verò omnia monumenta, cuiuſmodi erant annales, ſiue hiſtoriæ, & publica monumenta, ſicuti & numiſmata, Samaritico charactere, qui tunc temporis quaſi vulgaris erat, conſcribebantur. Vt vel hinc appareat, verum eſſe, quod ſuprà aſſeruimus de charactere ſacro & profano, hunc (profanum) Samariticum, illum (ſacrum) Aſſyrium fuiſſe. Verùm verba Authoris cito; ita enim dicit:

R. Samuel Iaphe.

אף עלפי כן מתוך תומת וקדושת הכתב ההוא באותן הימים לא היו כותבים אותו אפילו בספרים שכותב המלך או כל אחד ואחד לעצמו אלא היו כותבים אותו בכתב עברי וזהו שכשנגנז הארון שכחום לאותיות מנצפך שכשגלו לשון וידעו בני אשור כתב זה נטלוהו להם או שהיה אצלם קודם לכן שנודע להם מספר הקדש מלבד כתב שלהם או שהיה להם נחמדו אותו ובני ישראל הורגלו בו עמהם משם ואילך וזהו שעלה עמהם מאשור ובימי עזרא ניתן להם לכתוב ס"ת ושאר כתובים :

Nihilominus propter perfectionem & ſanctitatem ſcripturæ illius in illis diebus non ſcribebant eam, etiam in libris, in quibus ſcribebat Rex, aut vnuſquiſque pro ſeipſo; ſed ſcribebant eos ſcripturâ Hebraica; quia autem abſcondita erat arca, obliti ſunt literarum ץ ף ן ם ך, (id eſt, illarum, quæ bis in Alphabeto ponuntur, & finales alium ductum habent.) *cùm migrarunt in Aſſyriam. Et nouerunt filij Aſſur hanc ſcripturam, ideò acceperunt eam ſibi, vel quòd antea apud eos eſſet, innotuerat enim illis ex libro ſacro præter ſcripturam ſuam; vel quòd illorum fuerat, concupiuerunt; Filij autem Iſraël aſſueuerunt ea ſimul cum illis ab illo tempore & deinceps. Et hoc eſt, propter quod dicitur, aſcendiſſe cum illis de Aſſur, ſed in diebus Eſdræ datum eſt illis ſcribere librum legis, & reliqua hagiographa, charactere videlicet Aſſyrio.* Quæ verba ita clara ſunt, vt noſtram ſententiam demonſtrare videantur.

Eſdras cur mutauerit characterem.

Patet igitur denuò, characteres hoſce nullâ ratione eſſentialiter fuiſſe diuerſos, ſed Samaritanum characterem Hebræum ab Eſdra in meliorem formam, & elegantiorem, ad ſtudium legis vecordem populum vel ipſa characteris pulchritudine, vt dictum eſt, excitandum, mutatum fuiſſe. Accedit quòd Aſſyrius character, quo tabulas legis ſcriptas oſtendimus, apicibus conſtet plenis myſterio, vt & totus character, quemadmodum in ſequentibus videbitur, myſticus & ſymbolicus; quod de Samaritico dici nullâ ratione poteſt, vtpote apicibus nimium à prima ſimplicitate ſua decliuibus prædito. Addo aliud, ſi vera ſint, quæ referunt More, Zohar, & Raſſi, in 24. caput Exodi. Tabulas legis fuiſſe, iuxta veterum traditionem, perforatas, & ex vtraque parte legi potuiſſe; vnde conſequenter intermediæ partes ם finalis, & ס miraculo ſuſtinebantur,

RR. More, Zohar, Raſſi.

ne ca-

Digitized by Google

ne caderent. Vnde vnicum argumentum ſumunt aſſerendi legem ſolo Aſſyrio, videlicet quadrato illo & elegante charactere fuiſſe ſcriptam, non Samaritico, cùm eius Mem ࠌ & Samech ࠎ, facilè & ſine vllo miraculo in tabulis conſiſtentes, repugnent miraculoſæ ſcripturæ, quâ veteres conſtanti traditione tabulas legis ſcriptas eſſe volunt.

Verùm nos relictis Rabbinorum plerorumque fabuloſis traditionibus, vt noſtra ſolidiori fundamento inſiſtant, à ſolidiori antiquitate inceceptam inquiſitionis noſtræ telam ordiamur; in qua, ſi characterem Samaritanum eundem cum Aſſyrio demonſtrauerimus, vti diuinâ gratiâ nos demonſtraturos confidimus; certè famoſiſſimæ quæſtioni nullo non tempore agitatæ finem tandem nos impoſuiſſe meritò gloriari poterimus.

DISQVISITIO III.

De varijs inſcriptionibus priſco Hebræorum charactere peractis.

EXaminata paulò profundiùs Rabbinorum de propoſitis characteribus ſententia, æſtus illorum, atque in decidenda lite inconſtantiæ cauſam aliam non reperio, niſi ſummam antiquitatis, veterumque monumentorum ignorantiam, & in eorum inueſtigandorum ſtudio ſupinam negligentiam; â quorum tamen notitia, totius controuerſiæ ratio dependere videtur. Vnde nos, vt ſolidiùs huic controuerſiæ incumberemus, nullum non mouimus lapidem, quo in antiquam veterum characterum Hebraicorum notitiam deueniremus, atque ita detectis nonnullis vetuſtatis veſtigijs, ijſdem veluti ſolidiori fundamento ſententiam noſtram tutiùs, certiùſque ſtabilire poſſemus. Neque æſtuantis ingenij molimina feſellit diuina prouidentia: nam per idem tempus variæ ex Oriente allatæ inſcriptiones, partim ſaxis, partim argenteis impreſſæ numis, inſignem mihi præbuêre in famoſiſſimæ ſententiæ lite decidenda occaſionem. Nos de argenteis numis veterum Hebræorum, ſeu Sielis primò, deinde quoque de altero inſcriptionum genere tractabimus.

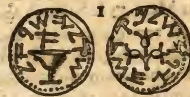
Inueniuntur hîc Romæ paſſim in Muſæis, tum Collegij Romani à Villalpando olim ex Hiſpania allatæ, tum clariſſimorum virorum Franciſci Gualdi, & Franciſci Angelomi, & inclyti viri D. Franciſci Gottifredi, non doctrina minùs, rerumque antiquarum notitia, quàm nobilitate comprimis ſpectabilis, monetæ argenteæ vetuſtis characteribus Hebræorum inſcriptæ, quos Siclos vocant. Huiuſmodi monetas in Francia quoque varijs in locis me vidiſſe memini, & poſtea à Morino in exercitatione in Pentateuchum Samaritanum excuſas deprehendi. Allatæ quoque ſunt aliæ ex Oriente à quodam R. Salomone Azubi, quæ coniunctæ cum ijs, quas ex Siculis & Romanis Muſæis hinc inde collegeram, inſignem præbuêre fusè diſſerendi materiam. Harum aliquæ inſcriptæ ſunt charactere Samaritico, aliquæ Aſſyrio. Quid autem inſcriptio facta ſignificet, quid hieroglyphica in medio characterum poſita, quando, & vbi impreſſa numiſmata, iam tempus eſt, vt aperiamus.

Digitized by Google

Numiſmata primæ Claſſis.

א
F

1

Analyſis & explicatio literarum Numi.

Characteres numiſmatis Samaritani.

ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ

Characteres moderni Samaritani.

ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ

Characteres Aſſyrij ſiue Eſdræ.

ירושלם קדשה שקל ישראל

Iſrael Schekel Kedoſcha Iruſalem

Interpretatio

Iſraël Siclus Sancta Ierúſalem

Duo notanda ſunt in hoc numiſmate: primò, character, qui Samaritanus eſt, vti moderni docent characteres Samaritani, à quibus vix in vllo diſcrepat, vt eos examinanti patebit: Secundò, hieroglyphica vnà cum interpretatione characterum, quæ eſt, primæ quidem faciei, *Siclus Iſraël*, ſecundæ verò faciei, *Ieruſalem ſancta*. Sed vt omnia clariſſimè & cum bona methodo declarentur, primò de Siclo, deinde de ſignificatione hieroglyphicorum dicemus.

§. I.

De Siclo Hebræorum.

Vnde dictus ſit Siclus. Veteres Hebræi, Chaldæi, & Syri non numerabant, ſed ponderabant pecunias.

DIcunt Hebræi Siclum שקל, à שקל, hoc eſt, ponderando, appendendo, librando; eò quòd pecuniam veteres Hebræi, Chaldæi, & Syri, non vt nos, numerabant diſcretè, ſed ex pondere ſummam valoremque eius dijudicabant. Vide 23. cap. 16. v. Gen.

וישקל אברהם לעפרן ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר :

Et appendit Abraham Ephron quadringentos ſiclos probatæ monetæ publicæ; vel vt alij legunt, *pro Mercatoribus*; vel vt Thargum Onkelos habet; דמתקבל בסחורתא בכל מדינתא, *quod recipiebatur pro mercimonijs in vnaquaque prouincia*. vide Reg. 20. 39. Eſd. 8. 25. Eſa. 46. 6. Et in nouo teſtamento, Matthæi 26. 15. legimus Sacerdotes 30. argenteos numos Iudæ non numeraſſe, ſed ἔστησαν, id eſt, appendiſſe; vnde & Symmachus illud Zach. 11. 12. ἐστάθμησαν vertit, *appenderunt*. Hebræi igitur כסף במשקלו *pecuniam in pondere ſuo*, & Chaldæi כסף חקליא *pecuniam appenſionum* vocarunt, quæ con-

Duplex Siclus, ſacer, & vulgaris.

conſuetudo deinde in vſum quoque Romanorum deuenit, vt doctè Budæus l. de aſſe. Eſt autem duplex Siclus Hebraicus; ſacer ſiue Eccleſiaſticus, & vulgaris. Sacer propriè dicitur שקל הקדש *Siclus ſanctuarij*, ad res ſacras deputatus, videlicet ad tabernaculi, vel templi ſtructuram, & ornatum, ad ſacri miniſterij apparatum & perfectionem, ad Numinis propitiationem, ſuique cuiuſque redemptionem. Profitebantur enim hâc Sicli penſione Dei peculium ſe eſſe, neque alium habere Regem, vel Dominum, præter Deum, cui ſeipſos totos obſtrinxerant; & ideo etiam קדש ישראל, *ſanctus Iſraël* dicebatur, vt eſt Ier. 51. v. 5. vel כסף פדיום, *pecunia redemptionis*, vel כסף הכיפורים, *pecunia propitiationis*, ſeu *expiationum*, aliiſque nominibus appellatus fuit. Vulgaris verò in promiſcuum vſum deputabatur. Cœterùm argenteus Siclus Hebræorum, quemadmodum ex voce גרה *Ghera*, Exod. 30. v. 13. Leu. 7. v. 25. colligitur, quaſi viginti obolis conſtabat. Eſt autem גרה, ſiue obolus, tantum argenti, quantum pendunt ſexdecim grana hordei, ſiue ſemen ſiliquæ communis. Vnde vigeſima Sicli pars eſt גרה, quæ vicenæ partes deinde coniunctim ponderant 320. grana hordei in argento, ſiue totidem ſiliquas communes, quæ faciunt 24. obolos Atticos, ſiue quatuor denarios Romanos, ſeu totidem drachmas Atticas, quas vt plurimùm voce τετράδραχμον exprimunt. Vide quæ fusè de hiſce diximus in Supplemento ad Prodromum Coptum. Et confirmat noſtra R. Iochai libro שלשלת הקבלה, quæ dicitur *Catena Cabalæ*, tract. de monetis: וידענו בקבלה שהוא שקל הקדש משקלו ש"כ גרעינין *Et cognouimus ex Kabalah, quòd Siclus ſacer pendet 320. grana hordei in puro argento.* Hunc autem æquiualere τετράδραχμῳ, Ioſephus his verbis oſtendit. Ὁ σίκλος νόμισμα τῶν Ἑβραίων ὤν, Ἀττικὰς δέχεται δραχμὰς τέσσαρας. *Siclus autem numus Hebræorum qui eſt, Atticas capit drachmas quatuor.* Atque hic eſt celeberrimus ille Siclus Hebræorum, quem paulò ante tibi propoſuimus, Samaritico charactere inſcriptum.

Siclus ſacer ad quid inſeruiret.

Siclus vulgaris cur inſtitutus.

Sicli valor. Exod. 30. Leuit. 7.

R. Iochai.

Ioſephus.

§. II.

Hieroglyphica propoſiti numi.

In vna facie Sicli vas cum manna.

HAbet Numi facies prima vrnam, ſeu vaſis iſtius figuram, quæ menſuram plenam, ſiue *Homer* mannæ capiens, erecto tabernaculo, vel templo, ad ſeculorum monumentum, Dei iuſſu, & Moſis procuratione, ante illius conſpectum, in Arca aſſeruanda erat propoſita. ita habebatur Exodi c. 16. v. 33. his verbis:

Exod. 16.

ויאמר משה אל אחרן קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן והנח אוצר לפני יי למשמרת לדרתיכם :

Et dixit Dominus ad Aharon; accipe vas vnum, & mitte ibi Man, quantum Gomer capere poteſt, & repone coram Domino ad ſeruandum in generationes veſtras. in Græco, pro vaſe, habetur ςαμνὸς; in Chaldæo ܨܠܘܚܝܬ, *tsbeluchith*, hoc eſt, *lagenula*. Litera F vrnæ impoſita, idem eſt quod א He-

 bræo-

Digitized by Google

In altera parte Sicli virga florens Aaron.

bræorum, & ſignificat primum ac integrum Siclum. Ab altera parte virgam illam mirificam intueri licet, quam inter plurimas virgas Aharonis nomine in tentorium conuentûs illatam, vt ſacerdotalis illius vocatio, hoc tanquam publico inditio confirmaretur, commendareturque, poſtero die populus omnis germen producentem, florem emittentem, explicantemque vidit. ita Num. 17. v. 8.

ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים :

Et ſequenti die regreſſus eſt Moſes ad tabernaculum teſtimonij, & ecce floruit virga Aharon domui Leui, & turgentibus gemmis eruperant flores, qui folijs dilatatis in amygdala deformati ſunt. Atque hoc ita eſſe, & haſce duas figuras hieroglyphicas nihil aliud ſignificare, quàm vas Mannæ arcæ impoſitum, & virgam Aharonis mirificam, ipſimet Iudæi affirmant. Inſtar omnium ſit Rambam, qui in peruſcha Miſnæ, hæc inter alia refert:

R. Rambam.

מצאתי באקו" ביד זקני הארץ מטבע כסף מפותח פתוחי חותם מצדו האחד כעין מקל מקל שקד ומצדו השנים כעין צלוחית ובשני הצדדין סביב כתב מפותח באר היטב והראו הכתב לכותיים ושראוהו מיד כי הוא כתב עברית אשר נשאר לכותיים כמו שמוזכר בסנהדרין וקראו מן הצד האחד שקל השקלים ומן הצד השני ירושלם הקדושה ואומרים כי הצורת האחד מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה והצורה השנית צנצנת המן :

Inueni in Acco, id eſt, *Ptolemaide, in manibus Seniorum terræ monetam argenteam, ſignatam ſculptura ſigilli. Ex vno latere erat veluti figura virgæ Amygdalinæ, & ex altero veluti vrnæ. In vtroque autem latere ad marginem ſcriptura erat inſculpta admodum manifeſtè. Et oſtenderunt ſcripturam Cuthæis, & legerunt eam ſtatim, quoniam ipſa eſt ſcriptura Hebræa, quæ ſuperſtes fuit Cuthæis, ſicuti commemoratur in Sanedrin; & legerunt ex vno latere, [Siclus Siclorum.] & ex altero, [Ieruſalem ſancta.] dicebant quoque, figuram eſſe virgæ Aharonis, figuram verò ſecundam eſſe vrnæ, in qua erat Manna.* Et fragmentum Samaritanæ hiſtoriæ Vaticanæ, ita inter alia habet:

Fragmentum hiſtoriæ Samaritanæ Vaticanæ.

[illegible]
[illegible]
[illegible] :

Sunt etiam nobis adhuc reliqua numiſmata ſcripta charactere Simron, & ex vno latere quaſi figura virgæ amygdalinæ Aharon; & ex altero vas Mannæ; & cuderunt ea Reges Iſraël.

Siclus Hebræorum cur vale Mannæ, & Virgæ Aaronis eſſet inſignitus.

Dico igitur, hunc numum ſeu numiſma argenteum, cuſum eſſe à Regibus Iſraël, quo tempore character Samariticus vulgaris erat. Cuſum autem eſſe, non exciſum, ita certum eſt, vt qui illud negare conaretur, certò certiùs probaret, ſe à numiſmatum cognitione ita eſſe alienum, vt percuſſa numiſmata à fuſis, aut aliâ ratione formatis diſtinguere, aut ſecernere neſciret. Vas autem Mannæ, & virgam Aaronis, vnà cum hac ſententia, veluti impreſſa quadam [illegible] *Siclus Iſraël*, & [illegible] *Ieruſalem ſancta*, puto eâ intentione à Regibus Iſraël eſſe impreſſa, vt Hebræi hoc vſuali numiſmate inſpecto, immenſa

Dei

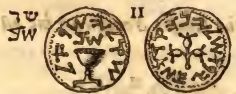
Digitized by Google

Dei Opt. Max. beneficia, cùm in deſerto quadraginta annis pane cœleſti paſcerentur, & tot tantiſque miraculis confirmarentur, per vas Mannæ, & per virgam Aaronis indicata recolerent; ſeque ipſis inſcriptionibus populum electum Dei, à Deo ſemper ſingularibus miraculis defenſum eſſe cognoſcerent, ciueſque Hieruſalem ſanctæ iſtius vrbis, quæ loci eminentia, cœli, Solique felicitate cunctas Mundi vrbes ſuperans, ſpeciali à Deo priuilegio ornata eſſet, vt in ea templum & domus eius eſſet, cultuſque diuinus purè & ſyncerè exerceretur; ac proindè inſpicientes hoc, beneficiorum à Deo electo populo nullo non tempore præſtitorum veluti mnenoſynon quoddam, in feruore charitatis, fideique conſtantia erga tantum benefactorem perpetuò animarentur. Verùm cùm ea omnia in figura illis contigerint; noſtrum ſupercœleſte manna, noſtrum ſacerdotem Ieſum Chriſtum Dominum, panem viuum, qui de cœlo deſcendit, ſacerdotem æternum, qui ſemel quinque Siclorum pretio redemptus in templo, Redemptor noſter, ac noſtræ ſalutis pretium effectus eſt, ſignificaſſe crediderim; neque aliam ob cauſam ſanctuarij Siclo omnem æſtimationem fieri præcepiſſe Dominum arbitrarer, quàm quòd hæc, quæ diximus, eiuſmodi Sicli inſignibus referrentur. Sed iam ad ſecundæ Claſſis numum.

Anagogica numiſmatis explicatio.

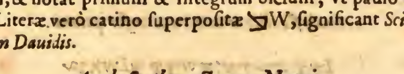
Secundæ Claſſis Numus.

II

Hic numus idem prorſus cum præcedente eſt, ſi pauca quædam excipias. In hoc enim ſupra Catinum, vbi in priore ponitur F, ponuntur hæ duæ literæ ⵉW. literæ quoque aliquæ ſuperadiunctæ videntur in ſecunda facie, vt in præſenti ſchemate vides. F autem idem eſt quod א Hebræorum, & notat primum & integrum Siclum, vt paulò ante etiam diximus. Literæ verò catino ſuperpoſitæ ⵉW, ſignificant *Sciekel Dauid*, id eſt, *Siclum Dauidis*.

Analyſis characterum Numi.

Literæ Numiſmatis. — Literę Samaritanæ modernę.

אירושלם חקרושה שקל אשראל — Lit. Hebræa

Iſrael Sciekel Hakkedoſcha Iruſalem — Interp. Lat.

Per

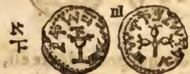
Siclus Dauid. Per characteres ࠃࠔ vt dixi, nihil aliud indicatur, niſi Siclus Dauid, quòd à Dauide Rege, vel poſteris eius ſit cuſus; ſunt enim initiales literæ vocum ࠃࠅࠃ ࠔࠒࠋ *Sciekel Dauid*. Imò & hoc verum eſſe, demonſtrat inſcriptionis Dialectus Hieroſolymitana, אירושלמה קרושה *Ieruſcialima Kadoſcia*; ſolebant enim Hieroſolymis vt plurimùm vocabulis in fine adnectere ה, vt clarè docent Rabbini Simeon, & Nachmanides in Thalmud Hieroſolymitano Tract: Meghilla fol. 71. columna 4. his verbis:

R.R. Simeon & Nachmanides in tract. Meghilla. ר׳ סמען ור׳ שמואל ור׳ נחמן חרויחון אמרין אנשי ירושלם חיו כותבין ירושלם ירושלימה ולא׳ היו מקפידין ודכותה צפון צפונה תומן תימנה:

Dixerunt RR. Simeon, & Samuel Nachmanides, quòd homines Ieruſalem ſcribebant loco Ieruſalem Ieruſolimah, & de hac re non curabant. Et conſimilia pro Tſuphon Tſaphonah, & pro Thimon Thimonah. Non ignoro hîc, illud ה in fine vocis Ieruſalem adiunctum, à quibuſdam non referri ad dictam vocem Ieruſalem, ſed ad ſequentem vocem, הקרושה, quaſi diceretur ירושלם הקרושה, *Ieruſalem illa vrbs ſancta*: vtrumque dici poteſt; quare in hoc nemini quicquam præſcripſerim; ſequatur quiſque eam, quam voluerit partem.

Ex quibus manifeſtè colligitur, hunc Siclum Hieroſolymis excuſum fuiſſe, cùm ob dialectum ei vrbi propriam, tùm ob nomen Dauidis in eo comprehenſum, vt paulò ante oſtendimus: Numum verò præcedentem alibi excuſum fuiſſe, vtpote & dialecto, & literis Siclum Dauidicum exprimentibus deſtitutum.

Tertiæ Claſſis Semiſiclus hic eſt.

Semiſiclus. Hic numus argenteus paſſim quoque inuenitur, conſtatque medio Siclo, vt ex ſequenti inſcriptione eius patet.

Analyſis literarum cum inſcriptione.

Literæ Numiſmatis. ࠀࠉࠓࠔࠋࠌ ࠒࠃࠅࠔࠄ ࠇࠑࠀࠄ ࠔࠒࠋ

Literę Samaritanæ modernę. ࠀࠉࠓࠔࠋࠌ ࠒࠃࠅࠔࠄ ࠇࠑࠀࠄ ࠔࠒࠋ:

Lit. Hebrææ. אירשלם קרושה חצאה שקל:

Sciekel Chatſah Kedoſcha Iruſalem

Interp. Lat. *Siclus medius ſancta Ieruſalem*

Hic

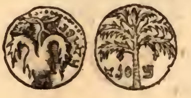
Digitized by Google

Hic numus à primo numo non differt, niſi valore: conſtat enim dimidio Siclo, vt inſcriptio חצי־ה שקל *Chatſi Schekel*, id eſt, *Medius Siclus*, docet. Symbola ſunt eadem, vnde & eodem loco, & tempore cuſus videtur.

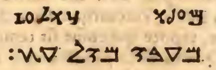
Quartæ Claſſis Siclus.

Rarus hic Numus eſt, neque eum inuenire potui, niſi in Numotheca Collegij Romani Societ. noſtræ, ſeruata in Muſæo eiuſdem Collegij nuper à me multorum liberalitate erecto; quem etiam numum à Vilalpando excuſum Lector videbit. Continet prima eius facies radicem plantæ Balſami, cum hac inſcriptione *Muleth*, id eſt, *circumciſionis tempore*: Altera verò palmæ plantam continet, cum hac inſcriptione *Menghabo*, hoc eſt, *à pinguedine*; videturq; omnium aliorum vetuſtiſſimus; characterum quoque forma nonnihil à prioribus degenerat. Verùm ſchema eius hic appoſitum contemplare.

Aereus Semiſiclus antiquiſſimus.

Analyſis ſeu reſolutio Characterum.

מעבו מול עת:

Mul enghet Menghabo

Tempore circumciſionis A pinguedine eius

Hunc numum excuſum eſſe tempore Ioſue, & inſcriptio, & inſignia ſatis oſtendunt. Inſcriptio prioris habet מול עת *tempore circumciſionis*. nequit hoc de vllo alio tempore dici, quàm de illo, cuius meminit liber Ioſue, his verbis: *Dixit Dominus ad Ioſue: Fac tibi cultros lapideos, & circumcide ſecundò filios Iſraël, in colle præputiorum*. Inſignia verò Balſami & palmæ ſignificant terrã promiſſionis, in quam introducendi erant filij Iſraël, Balſamo & palma florentem, vt Tacitus refert l.5. hiſt. quâ vtrâque plantâ terræ promiſſæ feracitas, & pinguedinis abundantia exprimitur, ſicut & hâc inſcriptione מעבו *à pinguedine eius*; quaſi Monetæ cuſor hoc ipſo in memoriam reuocare voluerit magnitudinem beneficij à Deo, populo ſuo

Numus hic cuſus tempore Ioſue.

Ioſue 5.

Tacitus.

Quid indicet nomen Menghabo, *à pinguedine eius*.

Digitized by Google

Anagogica numi explicatio.

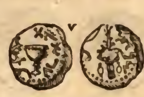
ſuo conceſſi, dum eum in regionem tantis bonis abundantem introduxit. Symbolum vtique cœleſtis illius terræ promiſſionis, quam electis ſuis vim affectibus terrenis inferentibus, quæ per circumciſionem ſignificatur, poſt huius vitæ deſertum varijs ærumnis ſqualidum promiſit verus ille Ioſue Ieſus Chriſtus Dominus noſter; vbi videlicet ab vbertate domus Dei ſatiabuntur, & torrente voluptatis potabuntur. Verùm ne quicquam propriâ coniecturâ aſſeruiſſe videar, adduco huius rei teſtem R. Moſen Alaſcarum reſponſ. 74. his verbis:

R. Moſes Alaſcarus.

דע שבאו לידי מהמטבעות שקל ומחצית השקל וחיו מהם ונכתב בם זמן כך למלך פלוני וראיתי באחד צורת לולב אגוד ואתרוג בצדו וכ״:

Scito quòd venerunt in manus meas numiſmata nonnulla diuerſarum ſpecierum, Sicli & Semiſicli; in quibuſdam eorum ſcriptum erat, anno talis conſolationis Sion, anno tali, Regis talis. Vidi quoque in vno figuram palmæ in faſciculum collectæ, & citri. hæc Alaſcarus cit. loco. Vbi nota erraſſe Rabbinum in figura radicis balſami, quam ob figuram putabat eſſe citrium pomum.

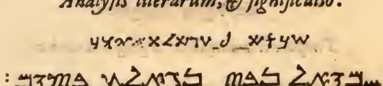
Quinta Claſſis Siclus.

Numus hic tempore Samuelis cuſus. R. Salomon Azubi.

Hic numus argenteus habetur in Promptuario Menedrij, & apud R. Sal. Azubi Conſtantinopol. eum me vidiſſe memini. Villalpandus quoque eum excuſum habet, videturque ſecundum locum antiquitatis à præcedente poſſidere, vtpote qui cuſus ſit tempore Samuelis Prophetæ, vt inſcriptio docet. Quæ in Villalpandi numo deſiderantur literæ, in Azubiano integræ habentur, vt ſequitur.

Analyſis literarum, & ſignificatio.

שמואל נבי נגאלת בצום :

betſom Negaltha Naui Sciamuel

Redempta es in ieiunio Propheta Samuel

Vbi nota, in נגאלת Thau in charactere Samaritico figuram perfectam Crucis habere X, quod & in alijs Siclis, vt paulò poſt videbitur, notaui. Symbola porrò, in vna parte eſt vas ſiue lagenula Mannæ, in altera, faſciculus

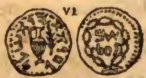
culus frumenti ſeu fructuum, cuius è latere apponuntur duo vaſa, forſan Lecythus & lagenula vini, vel lenticula olei; vt immenſa Dei beneficia populo Iſraëlitico nullo non tempore exhibita tum in deſerto, tum potiſsimùm in terra promiſsionis omni temporalis ſpiritualiſque benedictionis genere abundante, per faſciculum & duo vaſcula apposita indicata, ad conſpectum vſualis huius numi in memoriam reuocaret ſapiens metalli cuſor. Sed hæc de numo ſufficiant.

Sexta Claſſis Numus.

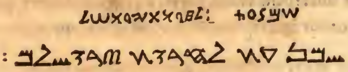
Sextæ Claſſis Numus habetur apud Menedrium, & in Promptuario Eminentiſſ. Card. Boncompagni; & excuſus ſpectatur apud Villalpandum. Schema numi apponimus vnà cum analyſi literarum.

Analyſis literarum cum interpretatione earundem.

VI

Numus hic tempore Salomonis videtur cuſus.

שמן עת לחרות ירושלם:

Iruſalem Lachruth Schemen gheth

In Ieruſalem ſecundùm ſcripturam inciſus, Tempus vnctionis

Hunc Numum putat Villalpandus cuſum eſſe tempore Ioſiæ, idque probat per numerum ſub literis torqui incluſis contentum; ſi enim ש 300
τῶν ἰσοψηφίας numeros eruas, vt hìc in margine vides, dabunt ij coniuncti מ 40
numerum 860: & tot annos continet tempus ab exitu filiorum Iſraël vſq; ן 50
ad Ioſiam, vt ex ſacra Scriptura probatur. Sed hæc arbitrio Lectoris re- ע 70
linquimus. Ego arbitror, hunc cuſum eſſe tempore Salomonis, quo tota ת 400
Palæſtina in ſummo felicitatis ſtatu degebat, quod Rabbini pinguedinis Summa
tempus, ob rerum omnium abundantiam, vocabant. Vide Radak in 860.
Pſal. 4. vbi hæc verba explicat:

Radak.

בעת דגנם ותירושם רבו ר"ל בעת שלמה היא עת שמן עת תירוש וכל טוב בשלום יחדו ישבו :

In tempore frumenti optimatium & vini multiplicati ſunt; hoc eſt tempore Schlamoh, quod tempus fuit pinguedinis, tempus muſti, & omnium bonorum,

in pace ſederunt. Quæ probant ipſa Symbola numo appoſita, ex prima parte, ramus oliuæ, pacis nota, cum gutturnio ſeu phiala, ſacrificij ſymbolo, cum hac inſcriptione ࠋࠇࠓࠅࠕ ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ, *iuxta ſcripturam Ieruſalem*, vel *inſculptum Hieroſolymæ*; ex altera parte Torques Regius gemmis pretioſiſq; lapidibus coruſcus, cum hac inſcriptione ࠔࠌࠍ ࠏࠕ *Schemen gheth*, *pinguedinis tempus*: quæ omnia monſtrant, eo tempore cuſum eſſe, quo auri & argenti, diuitiarumque Hieroſolymæ nullus erat numerus, quæ per torquem aureum gemmis ornatum indicantur; ſicuti rerum omnium abundantia, paxque alta, per literas torqui incluſas, & per ramum oliuæ ſignificantur.

Septimæ Claſſis Numi.

VVaſerus. Horum Numorum figuras vide apud Waſerum opuſculo de antiquis Hebræorum Numis, vbi illos producit, neque alibi me eos vidiſſe memini, & ſunt quatuor: Primus conſuetis ſuis Symbolis & inſcriptionibus conſtat, nempe vaſe Mannæ, & virga Aharonis, vti primus noſter; & ſupra vas eſt littera F. Secundus ijſdem quoque ſymbolis inſignitur; Inſcriptio tamen variat; & ſupra vas litera ࠁ ponitur. Tertius numus eadem ſymbola cum præcedente habet, ſed in vna parte inſcriptio quoque variat, poſita ſupra vas Mannæ litera ࠂ. Quartus Numus, ſymbola eadem habet, at inſcriptio vnius partis à reliquis differt, poſita ſupra vas litera ࠁ. Sequuntur inſcriptiones, & earum interpretationes.

I.

ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ :

ירושלם קדשה שקל ישראל :

Iſrael Sciekel Kedoſcha Iruſalem

Iſraël Siclus ſancta Ieruſalem

I I.

ࠀࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠇࠑࠉ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ :

ארושלם קדשה חצי שקל ישראל :

Iſrael Sciekel Chatſi Kedoſcha Iruſalem

Iſraël Siclus medius ſancta Ieruſalem

III.

III.

:ࠔࠋࠉࠔࠄ ࠔࠒࠋ ࠀࠔࠓࠀࠋ

שלישה שקל אשראל:

Iſrael Sciekel Schliſcha

Iſrael Sicli Tertia pars

IV.

:ࠓࠁࠏ ࠔࠒࠋ ࠀࠔࠓࠀࠋ

רבע שקל אשראל :

Iſrael Sciekel Rebangh

Iſraël Sicli Quarta pars

Primus Numus ſignificat vnum Siclum, Secundus dimidium Sicli; quod & VVaſerus putat per literam Δ vaſi ſuperpoſitam denotari. Tertius שלשית חשקל, tertiam partem Sicli, quemadmodum litera ⅂, videlicet Δ indicat. Quartus רבע חשקל, quartam Sicli, vt litera ⊏ vaſi ſuperimpoſita oſtendit, denotat. ita VVaſerus. Et litera quidem F primo numo impoſita, nihil aliud denotat niſi I, quaſi diceres שקל ישראל א׳, hoc eſt, *Siclus Iſraël primus*. & ſic de cæteris.

Octauæ Claſſis Sicli Aſſyrio charactere inſigniti.

Octauæ Claſſis Siclus argenteus eſt, & moneta, vti priores, percuſſa, quem non tantùm in diuerſis Promptuarijs vidi, ſed & eundem apud Morinum & Villalpandum excuſum reperi, cuius prototypon adhuc in noſtra Numotheca aſſeruatur. Huius inſignia ſi reſpicias, reliquis antiquitate nequaquam cedere videtur; differt tamen, quia non Samaritico, ſed Aſſyrio charactere ſiue ſacro inſcriptus eſt; vnde multi coniecerunt, poſterioribus ſeculis eum eſſe cuſum. In prima eius facie vas ponitur fumum exhalans (acerram ego interpretor) cum hac inſcriptione שקל ישראל *Siclus Iſraël*, charactere videlicet Aſſyrio, ſeu Eſdræo; Altera facies virgâ Aaron, ſine floribus tamen & fructu, inſignita eſt, cum hac inſcriptione, ירושלים הקדושה, *Ieruſalem ſancta*, vt in ſequenti ectypo patet.

Primus Numus Aſſyrio charactere inſignitus.

Explicatio huius Numi.

Vas thuribuli ſignum Sacerdotis eſt, vti & ramus amygdali notat ſacerdotalis familiæ ſymbolum, à poſteris ob primi ſacerdotis Aaronis venerationem vſurpatum, vti docet R. Bechai in 16. Num. qui vbi de virga Aaronis ſat fuſè diſſeruit, dicit tandem:

R. Bechai.

לפיכך הכהנים אחרונים היו משתמשים בקדשיהם במטה שקד :

Ideo poſteriores ſacerdotes domus ſanctuarij vtebantur in ſacris ſuis virga amygdalina. Vnde auguror, hunc verè fuiſſe Siclum ſacrum, de quo ſuprà locuti ſumus, quemque Aſſyrio charactere inſcriptum fuiſſe ex Rabbinis oſtendimus, quem quotquot Deo ſeſe conſecrare volebant, ſanctuario offerebant. Imò huic meæ coniecturæ ipſa ſymbola ſubſcribere videntur: Acerra enim ſiue thuribulum, quod fumum vehementem exhalat, quâ oblationes & holocauſta in odorem ſuauitatis offerri ſolita ſignificari penè tritum eſt; Amygdalinus quoque ramus ſine floribus & fructibus, quid aliud denotat, niſi ex ſterili mundanæ conuerſationis conſortio, in virtutum, bonorumque operum fœcundum conſortium aſſumptionem? Atq; hunc Siclum ego arbitror eſſe eum, quem ſupra שקל הקדוש, *Siclum ſanctum*; כסף הכפוים, *argentum, ſiue pecuniam redemptionis*; כסף הכפורים, *pecuniam propitiationis*, ad Numinis videlicet propitiationem, & ſui cuiuſuis redemptionem, conſecrationémque inſtitutum probauimus.

Obiectiones contra vetuſtatem huius Sicli.

Sed obijcient hîc continuò Critici, hoc vetuſtati repugnare, cùm alij Numi non inueniantur niſi Sicli charactere Samaritano inſigniti. At quis illis hoc reuelauit? quomodo oſtenderè poterunt, hunc Siclum non eodem, quo reliqui, tempore cuſum eſſe? Non contendam hîc ampliùs, vnicuique ſit libera iudicandi quod voluerit poteſtas. Ego autem ſingulis ritè inter ſe collatis, puto hunc eſſe ſacrum illum Siclum, quem ſuprà Aſſyrio charactere, vti & tabulas legis, inſignitum ex Rabbinis non infimæ notæ (quibus in hoc negotio ſemper vnicè ſtandum exiſtimaui,) probauimus; alios verò Siclos Samaritico, hoc eſt, vulgari charactere inſignitos, monetam fuiſſe vſualem, in ciuilium negotiationum vſum aſſumptam.

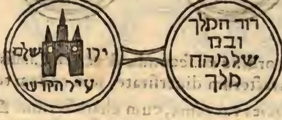
Hic numus Aſſyrio, alij præcedentes Samaritico charactere inſigniti.

Sed obijcient iterum authoritatem S. Hieronymi dicentis, certum eſſe, Eſdram Scribam, legiſque Doctorem poſt captam Hieroſolymam, & inſtaurationem Templi ſub Zorobabele alias literas reperiſſe, quibus nunc vtimur, cùm ad illud vſque tempus Samaritanorum & Hebræorum characteres fuerint. At reſpondeo, S. Hieronymum nequaquam intelligen-

gendum eſſe, ac ſi diceret, Eſdram nouum quoddam characterum genus, toto cœlo à reliquis diuerſum reperiſſe, quo legem ſcriberet; ſed Eſdram meliorem characterum formandorum methodum inueniſſe, qua videlicet diſtinctiùs & ornatiùs legem imperitæ plebi deſcriberet: characterem enim Aſſyrium & Samaritanum eodem tempore viguiſſe, nullâ aliâ demonſtratione, quàm mutuâ characterum ad ſe inuicem combinatione facta egere videtur, quemadmodum apodicticè in ſequenti characterum Anatomia cuilibet æquo rerum æſtimatori patere poteſt. *Eſdras non mutauit characteres, ſed in meliorem formam redegit.*

Sed pergent obijcere Aduerſarij, nullos hucuſque Siclos Aſſyrio charactere, præterquàm hunc ſuppoſititium, inſignitos, notatos fuiſſe. At quia tu non vidiſti, ergo nullus? ergo ſuppoſititius Numus? argumentum Plautina Ferricrepina dignum. Certè plures alios fuiſſe notatos hoc charactere Aſſyrio, ipſe Waſerus probat, inter quos vnus quoque hâc inſcriptione coruſcus ponitur.

Secundus Numus Aſſyrio charactere inſignitus.

Prima Numi facies continet Templum cum hac inſcriptione ירושלם עיר הקדוש *Ieruſalem ciuitas ſancta*; Altera ſine ſymbolo continet hæc verba: דוד המלך ובנו שלמה המלך, *Dauid Rex, & filius eius Salomon Rex.* Certè ſi ex inſcriptione Numi antiquitas æſtimanda ſit, dicere quis poſſet tutò, hunc Numum cuſum eſſe paulò poſt Dauidis tempora, & in memoriam ædificati templi vulgatum fuiſſe. Quis crederet narranti, inuentum eſſe numum ab vna parte Samaritico, id eſt, Hebræo, ab altera Græco charactere inſcriptum, niſi id R. Moſes Alaſcar. cap. 74. ſuarum Reſponſionum, his verbis veluti oculatus teſtis aſſereret?

דע שבאו לידי מאותן המטבעות מכמה מינים משונים שקל ומחצית השקל ויש מהם שכתוב בם שנת כך לנחמת ציון שנת כך למלך פלוני וראיתי באחד צורת לולב אגוד ואתרוג בצדו ואמר לי יהודי אחד בקיא באותו הכתב כי מחצית האחד היה כתיב יוני עם הארמא של היונים חקוקהבו ומן הצד האחר כתוב עברי ונראה שזה היה בזמן שיעבדהיום ליונים וכו׳: *R. Moſes Alaſcar.*

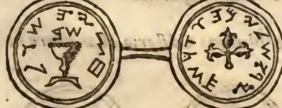
Scito, quòd venerunt in manus meas numiſmata nonnulla diuerſarum ſpecierum, tàm Siclorum, quàm Semiſiclorum. In quibuſdam eorum ſcriptum erat anno talis conſolationis Sion, anno tali talis Regis. Vidi quoque in vno figuram Palmæ in faſciculum collectæ, & Citri ex vno latere. Dixitque mihi Iudæus quidam in ſcriptura illa exercitatus, quòd ex vna parte ſcriptura erat Græca cum impreſſione Græcorum inſignium, & ex altera, ſcriptura Hebræa. Videtur *Numus partim Græcè, partim Hebraicè inſcriptus.*

autem

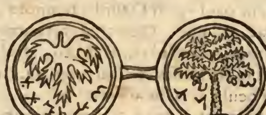
Digitized by Google

autem mihi, quòd hoc factum eſt, cùm Græcis ſeruiebant. ſubaudi temporibus Alexandri Magni. Atque ex hoc teſtimonio ſatis liquet, multorum numorum nobis inuiſorum dictum Rabbinum mentionem facere; vt proinde non ſtatim id, quod nobis incompertum ſit, tanquam falſum, ſuppoſititium, & adulterinum exiſtimare debeamus. Multa quotidie tempus aperit prioribus ſeculis ignota, vti fuſè in hoc opere paſſim demonſtramus. Hæc dum ſcriberem, Clariſſimus Vir D. Franciſcus Gottifredi nonnulla huiuſmodi numiſmata ex nobiliſſimo ſuo Numiſmatum gazophylacio deprompta, contulit; quæ hîc apponimus.

Numiſmata ex Muſæo Inclyti Viri D. Franciſci Gottifredi Romani.

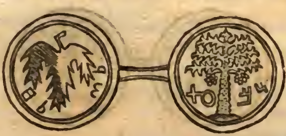

Hic Numus ex ordine eſt ſecundæ & tertiæ Claſſis numorum, quamuis, vti patet ex characterum diuerſitate, non eodem tempore cuſus ſit. Prima huius numi facies vas tenet, cum characteribus [illegible]; quæ ſignificant Siclum, vel Semiſiclum Dauidis eſſe, ſic enim inſcriptio docet: [illegible], *Chatſi Schekel, medius Siclus*. Altera facies flores amygdali continet, cum inſcriptione [illegible], *Iruſalem Kedoſcha, Ieruſalem ſancta*.

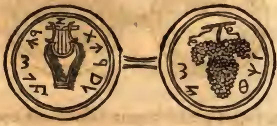

Secundus Numus prima facie folium Balſami continet, cum inſcriptione: [illegible], quod Ieruſalem ſignificat, vetuſtate temporum binis vltimis literis [illegible] deletis; vti & quod ſequitur *Kedoſcha*, id eſt, *ſancta*. In altera numi facie palma ponitur cum his literis: [illegible], quæ Samuel videntur inſinuare, reliquis literis pariter deletis. Quid verò duo hæc ſymbola indicent, in præcedentibus dictum eſt.

Ter-

Tertius Numus, prima facie Balſami folium refert, cum hiſce literis [illegible], & [illegible]; verùm reliquæ literæ deletæ ſunt, & non niſi coniectu-ris delineari potuerunt; quæ quidem nihil aliud inſinuare videntur, quàm [illegible], *Inciſus in Ieruſalem*. Altera numi facies Pal-mam tenet, cum inſcriptione [illegible] *Schemen ghet*, id eſt, *tempore vnctionis*, & conuenit numo Claſſe ſexta propoſito.

BIBLIOTECA … BRECH…

Quartus Numus in priori facie continet Lyram, cum hac inſcriptio-ne: [illegible], *ad ſcripturam Ieruſalem*, vt in ſextæ Claſſis numo apparet. Altera facies continet Botrum, cum hac inſcriptione: [illegible], *Samuel*; in quo tamen aliquæ literæ corruptæ, aliquæ dele-tæ ſunt. Per Lyram indicatur, populum ſemper laudum Deo perſoluenda-rum; per Botrum, terræ promiſſionis memorem eſſe debere.

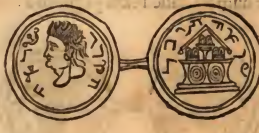
Quintus Numus prima facie continet figuram templi, cum his li-teris: [illegible]; quæ idem ſignificant ac, שלמה מלך, *Salomon Rex*. Altera fa-cies continet ampullam varia ſuppellectile inſtructam, cum his litteris: [illegible], *Ieruſalem*. vbi prima litera deeſt.

§ III.

Digitized by Google

Prima facies huius VI. Numi continet figuram Lyræ cum hac inſcriptione : חשירו לשבאות אלחינו , *Pſallite Deo Sabaoth Deo noſtro*. Secunda facies coronam lauream, cum ramo palmæ, & hiſce verbis : [illegible], *Simeon Princeps Iſraël*.

Numi Septimi facies prima caput Salomonis continet, vt inſcriptio docet, המלך שלמה, *Rex Salomon*. In altera facie Templi figura exhibetur cum hac inſcriptione קדשה היכל, *Templum ſanctum*. Atque hi characteres partim Aſſyrij, partim Samaritani ſunt, vt vnum cum altero comparanti patebit.

§. III.

Anatomia characterum Aſſyriorum, & Samaritanorum, ſeu Hebræorum.

NE vllus ampliùs de characterum memoratorum forma & figura dubitandi locus relinquatur, hic Alphabeta vtriuſque ex varijs Authoribus deprompta apponere viſum eſt, vt facta vnius ad alterum comparatione, quid de diuerſitate vtriuſque ſentiendum ſit, æquo Lectori pateſiat. Ex his enim luculenter apparebit, dictos duos characteres nequaquam ita diuerſos eſſe, vt toto, quod aiunt, genere à ſe inuicem diſſideant; quin potiùs in pleriſque ductibus & lineamentis ita concordare, vt ex eodem fonte eos profluxiſſe, ei etiam, qui vel extremis labris dictorum characterum rationes attigerit, incognitum eſſe nequeat.

Verùm vt hæc omnia cum methodo & authoritate componantur, primò dicendum eſt, quis propriè ſit character Hebræus, & cur ita vocetur.

Raſſi, cum pleriſque alijs Rabbinis eius Aſſeclis, ſcripturam Hebraicam

cam interpretatur של בני עבר הנהר, *eorum, qui ſunt trans fluuium*, ſcilicet Euphratem. ſubintelligendo Aſſyrios & Babylonios trans fluuiales, cuiuſmodi olim fuere Iudæi, Syri, Palæſtini, Chananæi, vnde & ipſe Abraham, qui in terra Chanaan ſedem ſuam fixit, dictus fuit Hebræus, eò quòd iuxta Raſſi העברי שבא מעבר הנהר, *veniſſet è regione trans flumen*; quam quidem ſcripturam ſuccedente tempore aliquam mutationem perpeſſam, nullum dubium eſſe debet, vt paulò poſt videbitur. Aſſyrius autem character idem erat ac Hebræus, Abraham in Aſſyria adhuc commorante. Ponunt hoc loco iterum Rabbini duplicem characterem, ſacrum & vulgarem; ſacrum ſeu doctrinalem vocant eum, quem primi Patriarchæ ab Angelo inſtituti acceperant, de quo poſtea. Vulgaris erat, quo in negotijs vtebantur vtplurimùm; eratque non multùm vnus ab altero diſcrepans, vt paulò poſt patebit. Sacro ſiue doctrinali legem ſucceſſu temporum fuiſſe ſcriptam, ſuprà probatum. Et Abraham quidem ſacrum illum poſteris & familiæ capitibus tantùm tradidiſſe, alterum vulgarem in communes vſus adhibuiſſe exiſtimo. Itaque ſucceſſiuâ traditione propagatus character à Noë ad Abraham, ab Abrahamo ad Iſaac, ab hoc ad Iacob, & hinc ad Ioſephum, & ab hoc ad reliquos Iſraëlitas in Ægypto degentes, & ab his denique ad Moyſen, qui denique hoc eodem perpetua ſibi traditione conſignato charactere legem deſcripſit, vt ordine demonſtrabitur. Qualis autem fuerit character Hebræus, ſiue antiquiſsimus ille tempore tranſitus fluminis, tradit in Mickneh ſeu Peculio ſuo R. Abraham de Balmis, quem & in vetuſtiſsimo Codice ſe reperiſſe aſſerit; vbi & expreſſe quoq; ait Aſſyrio charactere legem ſcriptam: verba eius cito:

Raſſi.

עד כאן כתבנו צורת האותיות בכתב אשורי לפי האמת אך אמנם אחרי זאת המצא שהסופרים ליפות כתבם החליפו צורותיה לאומותם ללשונותם חלוף אין ראוי לחוש עליו אבל אחרי כן בשאר כתיבות ההמון נפל חלוף רב באותיות ולא נשמרה הכתיבה האשורית כי אם במקרה ואכתוב אחת והו כתב עבר הנהר כפי מה שמצאתי בספר ישן נושן:

R. Abraham de Balmis.

Vſque huc ſcripſimus formam literarum in Aſſyria ſecundùm veritatem; ſed inuenies poſt hanc ſcripturam, quòd Scriptores, ad ornandum ſuam ſcripturam, ſuas formas ſecundùm populos, & ſecundùm idiomata ſua, mutauerunt, de quibus non attinet dicere. Poſt hæc in reliquis ſcripturis vulgi accidit maxima mutatio in literis: & non fuit ſeruata ſcriptura Aſſyria niſi pro lege. Scribam autem hoc loco vnam, ipſa eſt ſcriptura vigens tempore tranſitus fluminis, quam inueni in vetuſtiſſimo quodam codice. Hæc Balmis. Nos hanc ſcripturam exhibemus in tabula ſequenti, vnà cum literis ſeu Alphabeto poſt tranſitum fluminis. Hoc idem Alphabetum in codice quodam Vaticano Hebræo me vidiſſe memini, quod idem poſtea ſuis inſtitutionibus Hebraicis Blancutium, & Villalpandum Operi ſuo inſeruiſſe notaui. Vt autem hæc omnia clariùs comparare vnuſquiſq; poſſit, operę precium me facturũ exiſtimaui, ſi quotquot Alphabeta inueſtigare potui, hoc loco proponerem, vt ex ijs, quid de mutatione, qualitate, viciinitate veterum characterum ſentiendum ſit, curioſus Lector vna veluti Synopſi comprehendere poſſit.

Primum Alphabetum à Rabbinis vocatur cœleſte, primis Patriar-

Alphabetum multiplex characterum antiquorum & modernorum.

chis ab Angelo traditum, cui adiungitur Alphabetum myſticum Cabalicum, cuius literæ omnes ex י Iod componuntur, cuius myſteria vide in Cabala Hebræorum. Secundum antiquiſſimum tempore tranſitus fluminis. Tertium duplex Numiſmaticum, ex veterum Hebræorum numiſmatis contractum, ex Blancutio & Villalpando extractum. Quartum poſt tranſitum fluminis, ex numiſmatis extractum. Quintum, Moſaicum. Sextum, Eſdræum ſiue Aſſyrium. Septimum, Samaritanum modernum. Octauum, Syriacum modernum. Nonum, Syriacum ſiue Phœnicium. Decimum, Copto-Ægyptium. Vndecimum, Græcum Ionicum. Duodecimum, Latinum. Decimumtertium, Arabicum. Ex quorum mutua collatione Lector luce meridianâ clariùs, omnes penè characteres ex vno & eodem fonte profluxiſſe, reperiet; primumque omnium characterem fuiſſe illum, quem Aſſyrium ſiue ante tranſitum fluminis appellamus. Poſuimus autem ſubinde varias vnius characteris formas, prout ex inſcriptionibus & numiſmatis colligere potuimus.

Vſus ſequentis Tabulæ.

Si quis autem noſſe cupiat mutuas ſingulorum characterum ad ſe inuicem relationes, is accipiat characterum primæuorum notas ſex primis columnis comprehenſas, ſtatimq; in conſequenti characterum ſerie, quomodo ſibi inuicem reſpondeant ſinguli, & quomodo ſucceſſu temporum declinauerint, apparebit. Clarè quoque hâc induſtriâ ſingulos inter ſe comparanti patebit, maximam eſſe omnium inter ſe in ductibus & apicibus ſimilitudinem, neque verum eſſe, quod aliqui putant, omnes characteres eſſentialiter inter ſe differre, & Aſſyrium ver. gr. eſſentialiter differre ab Hebræo ſiue Samaritano; nequaquam: habent mutuam quandam ſimilitudinem in apicibus & ductibus, vt ex ſequenti Tabula patet.

Tabu-

Tabula, in qua ex probatiſſimis Authoribus, primæuorum characterum formæ, & reliquorum omnium characterum qui ab ijs originem ſumpſerunt ſucceſſiua temporum propagatione, exhibentur. Ex quibus apodictice oſtenditur differentia vnius ab altero, omneſq; neſcio quæ rudimenta primorum characterum in ſeipſis continent; verum & vnicum originis ſuæ argumentum.

Modernus character Samaritanus.	Character Syriacus modernus.	Literæ Phœnicum.	Literæ Copticæ modernæ.	Græcæ modernæ.	Latinæ modernæ.	Literæ Arabicæ modernæ.
ࠀ	ܐ	𐤀	ⲁ ⲁ	Α α	A a	ا ا
ࠁ	ܒ	𐤁	ⲃ	Β β	B b	ب ﺑ ﺒ
ࠂ	ܓ	𐤂	ⲅ	Γ γ	G g	
ࠃ	ܕ	𐤃	ⲇ	Δ δ	D d	د
ࠄ	ܗ	𐤄	ⲋ		H h	ه ه
ࠅ	ܘ	𐤅	ⲩ	ϛ	V u	و
ࠆ	ܙ	𐤆	ⲍ	Ζ ζ	Z z	ز
ࠇ	ܚ	𐤇	ϧ	Χ χ	Ch	ح خ
ࠈ	ܛ	𐤈	ⲑ	Θ ϑ	Th	ط
ࠉ	ܝ	𐤉	ⲓ	Ι ι	I i	ي ﻳ ﻴ
ࠊ	ܟ	𐤊	ⲕ	Κ κ	K k	ك ﻛ ﻜ
ࠋ	ܠ	𐤋	ⲗ	Λ λ	L l	ل
ࠌ	ܡ	𐤌	Ⲙ ⲙ	Μ μ	M m	م ﻣ ﻤ
ࠍ	ܢ	𐤍	Ⲛ ⲛ	Ν ν	N n	ن ﻧ ﻨ
ࠎ	ܣ	𐤎	ϭ	Σ σ	S s	ص
ࠏ	ܥ	𐤏				ع ﻋ ﻌ
ࠐ	ܦ	𐤐	ⲫ	Π ϖ π	P p	ف ﻓ ﻔ
ࠑ	ܨ	𐤑	ⲍ	Ζ ζ	Z	ض
ࠒ	ܩ	𐤒	ⲕ	Κ κ	Q q	ق ﻗ ﻘ
ࠓ	ܪ	𐤓	ⲣ	Ρ ρ	R r	ر
ࠔ	ܫ	𐤔	ϣ	Σ σ	S ſ	ش س ﺳ ﺴ
ࠕ	ܬ	𐤕	ϯ	Τ τ	T t	ط
VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII

§. IV.

Anatomia Apodictica ſingulorum characterum.

IN Prima columna poſuimus Alphabetum characterum cœleſtium, ex Rabbinorum monumentis depromptum, quod R. Abiuda dicit ab Angelis primos Patres eſſe doctum. Nam cùm, vt aliàs me docuiſſe memini, nihil adeò primæuorum mortalium animos in ſui admirationem raperet, ac admiranda illa cœli facies, tot luminibus coruſca, tot admirandis effectibus inferiorem Mundum locupletans; præ cœteris omnibus huic Aſtronomicæ diſciplinæ ad tot ac tanta ſub ea latentia arcana detegenda, ſtuduiſſe videntur. Cùm verò notarent, quaſdam ſtellas, perpetuas ſibi & immutabiles ſedes in cœlo fixiſſe, nonnullas verò nullibi ſtabiles, ſed perpetuò ſedes ſuas mutare, nunc ſe coniungendo alijs, nunc declinando ab iiſdem, modò eaſdem anticipando, modò poſticipando, ſubinde in Auſtrum, mox in Boream vltrò citròque commeando; atque hiſce varijs concurſibus, coniunctionibuſque cum fixis varias figuras exprimere; experientiâ quoque comperirent, ad compoſitionem talis & talis figuræ, talem & talem effectum in inferiori Mundo ſequi; in eam cogitationem venère, cœlum ſtellatum ſiue Aplanum eſſe librum quendam, in quo fata mortalium, mirâ quâdam ſtellarum diſpoſitione, eſſent in perpetuum deſcripta; errones verò eſſe veluti pennas, ſeu calamos quoſdam animatos, ex quorum coniunctione, oppoſitione, declinatione, aliiſque motibus, quædam veluti futurarum rerum voces in cœlo formarentur, quas ſolus ille noſſet, quem Deus, ingeniique bonitas, atque Genij proprij aſſiſtentia habilem reddidiſſet. Alij quoque aſſerunt, ſtellas fixas ſe habere inſtar conſonantum, Planetas vocalium inſtar, quorum coniunctione voces formarentur, ſignificandis rebus opportunæ. Verùm has vanitates amplè confutatas vide in Aſtrologia hieroglyphica. Quicquid igitur ſit; Alphabetum hoc loco apponere volui, prout in Rabbinis reperi; quod tamen nolim eam fidem mereri, quam cœtera Alphabeta ſequentia, quæ ex irrefragabilibus maximæ antiquitatis monumentis eruimus; ſed eam ſolùm, quæ ex traditione probabilis redditur: cùm nulla eius hucuſque in vetuſtatis monumentis veſtigia repererimus. Certum enim eſt, vti & ex Alphabeto tempore tranſitus fluminis, & Samaritano patet, veteres ſuas literas quibuſdam circulis veluti ſtellulis quibuſdam ornaſſe; quarum quidem ſphærularum in literis adiectio, cœleſtibus ſtellarum figuris haud diſſimilis, cauſa fuit, vt nonnulli Scriptores arbitrarentur; ſacras literas à primis inuentoribus ex ſtellis, vti dictum eſt, inuentas; atque ipſa literaria elementa plura complecti ſignificata. De lectione verò cœleſtium characterum, eorumque ſignificatione, quid varij tradiderint, fuſè oſtendetur in Aſtronomia noſtra hieroglyphica, quò Lectorem curioſum remittimus. Quare ad noſtri propoſiti filum proſequendum, calamum noſtrum conuertamus.

Secunda columna continet Alphabetum literarum tempore Abrahami

Margin notes: Alphabetum literarum cœleſtium. — R. Abiuda. — Cœlum liber, Stellæ characteres iuxta veteres Aſtrologos, planetæ calami. — Stellæ fixæ æquiualent conſonantibus, Planetæ vocalibus, ſecundum aliquos. — Veteres literas ſuas ſtellulis ornabant, ſeu circulis.

Digitized by Google

Alphabetum tempore tranſitus fluminis ſiue Abrahami.

hami ante tranſitum fluminis vſitatarum; quod Benedictus Blancutius primus ex Vaticano erutum luci credidit in ſuis Inſtitutionibus. Nos prototypon cum charactere Blancutiano conferentes prorſus ſimile reperimus; cui minimè quoque diſcordat Alphabetum eorundem characterum, quod in ſuo Peculio R. Abraham Balmis è vetuſtiſſimo Codice, vt ipſe ait, depromptum profert; ſuntque circulis quibuſdam diſtinctæ ſingulæ literarum figuræ, neſcio quid cœlicum indigitantes. Veriſimile autem eſt, Siclos tempore Abrahami vſitatos, quorum mentio fit Gen. 22. hoc characterum genere fuiſſe inſignitos; de quibus tamen, cùm numiſmata deſint, nihil certò nobis affirmandum duximus. Quare ad certiora progrediamur.

Alphabetum Samaritanum floridum antiquum.

Sequitur Alphabetum in tertia columna à Blancutio relatum, quod Samaritanum eſſe monſtrant ſatis ſuperque Alphabeta in quarta & ſeptima columna contenta. Et Alphabetum quidem in quarta columna contentum continet literas Samaritanas floridas ſiue ornatas, duplici linearum ductu conſpicuas, quibus nonnulla ex præcedentibus numiſmatis ſignata vidimus. In quinta columna continetur Alphabetum literarum, quibus ex opinione Rabbinorum Moyſes legem ſcripſit, quæ quidem à primæ, ſecundæ, tertiæ, quartæ columnæ characteribus non adeo diuerſæ ſunt, vt quiſpiam incredulus ſibi perſuadere poſſet; vt proinde ad conuincendos eos ſola ſingulorum ad inuicem characterum comparatio ſufficiat.

Alphabetum Moyſis.

Alphabetum Aſſyrium ſiue Eſdræum

Sequitur Alphabetum in ſexta columna, quod characteres Aſſyrios, ſiue Eſdræos in meliorem, elegantioremque formam redactos continet, qui cum præcedentis Alphabeti characteribus prorſus ijdem ſunt.

Alphabetum Samaritanū modernum.

Character Syriacus.

Porrò in ſeptima columna exhibemus characterem Samaritanum modernum, qui quàm antiquo numiſmatico ſimilis ſit, vnum cum altero comparanti patebit. In octaua columna exhibentur characteres Syriaci moderni, quorum lingua vti ad Hebræam vicina, ſic characteres, ſi paucos excipias, Hebraicis, & Samaritanis characteribus non prorſus quoque diſſimiles ſunt. Sequitur columna nona, quæ characteres Phœnicum continet, qui Samaritanis adeo ſimiles ſunt, vt luculenter appareat, eos aliam niſi ex Samaritanis, originem non habuiſſe.

Literæ Phœnicum.

Characteres Copti, Græci.

Hiſce in decima, & vndecima ſuccedunt characteres Ægyptio-Copti, Græci, quorum figuras ſi quis penitiùs conſideret, ex ijs pari pacto neſcio quæ prædictorum characterum veſtigia comperiet. Et ab Ægyptijs quidem ſuos mutuarunt Græci, vti fusè in Obeliſco Pamphilio probatum fuit; à Græcis Latini, vti columna duodecima oſtendit.

Characteres Arabici.

Claudit agmen columna decima tertia, Arabicis characteribus inſignita, quæ omnium maximè à prædictis differt, non tamen ita eſſentialiter, vt characterum ſingulorum ductus ad præcedentes reduci minimè poſſint.

Multiplex cauſa mutationis factæ circa characteres.

Cauſa verò tantæ mutationis factæ in characteribus multiplex aſſignari poteſt, quarum prima eſt varia apud veteres Orientales ſcribendi ratio, alijs ex dextra in læuam contextum ſcripturæ proſequentibus;

non-

nonnullis contrà ex læua in dextram; quibuſdam, vt Syris, perpendicularem ſcripturæ proceſſum ſeruantibus. quo factum eſt, vt literæ nunc inuerſæ, nunc obliquo ductu transformatæ, à genuina forma deflexerint. Altera ratio eſt, varietas populorum & gentium, ad quorum diuerſa ingenia, vſus & conſuetudines, diuerſitas quoque in ſcribendo natæ; inſignem ſanè induxit literarum alterationem. Quod adeo vel in hunc vſque diem verum comperitur, vt quot nationes, tot diuerſæ exiſtant characterum formæ, ſiue ex Latinæ, ſiue Hebraicæ, aut Græcæ, alteriuſue cuiuſuis linguæ fuerint. Tertia cauſa fuit velox & expedita ſcribendi ratio, ex qua apud Orientales natum eſt characterum genus, quos currentes vocant, hoc eſt, veloci manu, & vt dici ſolet, volante calamo exaratos. Hinc factum eſt, vt Syri & Arabes laboris in Hebraicis characteribus ſingulatim formandis pertæſi, literas literis connexuerint, ex qua connexione neceſſariò ea exorta fuit in characteribus diuerſitas, quam hodie adhuc in Arabica & Syriaca lingua non ſine incommodo experimur; quamuis omnes reuera ex Hebraico fonte profluxerint. Atque ex hoc longo diſcurſu perſpicuum fit, linguam Hebræam vti primigenia fuit, ita & characterum forma reliquas omnes linguas præceſſiſſe. *Characteres linguæ Hebraicæ fuerunt omnium primi.*

§. V.

Characterum Hebraicorum Moyſis tempore vſitatorum forma.

CVm quæcumque hucuſque tam operosè produximus, non aliò reſpiciant, niſi vt tandem character antiquus, præſertim Moyſis tempore vſitatus, eiuſque forma, & ratio exhibeatur; hoc loco tandem fidem datam in eo reſtituendo, Dei gratia, perſoluemus. Ad quod non parùm adiumenti contulerunt, præter numiſmata ſuperiùs allegata, inſcriptiones nonnullæ, quas olim ex Oriente allatas F. Thomas Nouarienſis Ord. S. Franciſci, tùm ex rupibus, tùm ex columnis, tituliſque in deſerto Sin depromptas, mihi communicauit; quæ vti vetuſtiſſimæ ſunt, ita haud dubiè à filijs Iſraël, dum in deſerto commorarentur, ad Dei Opt. Max. beneficiorum eodem in loco præſtitorum memoriam, ad poſteritatem propagandam conſtitutæ fuerunt. *Character Hebraicus Moyſis tempore vſitatus.*

Prior in rupe quadam Montis Sinai, monogrammatico quodam ſcripturæ genere, prægrandibus characteribus inciſa ſpectatur; quam etſi iam olim in Prodromo Copto explicauerimus, quia tamen multa alia circa eam notatione ſanè digniſſima innotuerunt, hìc eam denuò, ne tam eximium antiquitatis monumentum ſucceſſu temporum periret, huic Oedipo inſerendam duxi.

Mira-

Mirabilis, vetuſtiſſimæque Inſcriptionis in Rupe quadam Montis Oreb, quæ pars montis Sinai eſt, inciſæ, à nemine antehac explanatæ, vera, certa, & fidelis interpretatio.

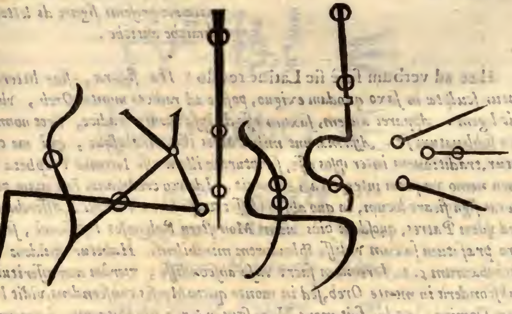
Interpretatio ſcripturæ inuentæ in rupe montis Sinæ.

PRodromum Ægyptiacum mihi adornanti, dum à varijs varij griphi, varijque hieroglyphici nodi diſſoluendi offerrentur; inter cœteros R. P. Dominicus Germanus, natione Sileſius, Arabicæ linguæ profeſſor, ex Ordine S. P. Franciſci, cùm de meo in abſtruſis huiuſmodi notis enucleandis molimine inaudiſſet, & ipſe ſcripturam quandam attulit, in rupe quadam montis Sinæ ſeſquipalmaribus literis inciſam; quam R. P. Thomas Obecinus Nouarienſis ex eadem D. Franciſci familia, vir ob egregiam eruditionem, linguarumque Orientalium peritiam paſsim notus, dum eas oras olim luſtraret, ſummâ diligentiâ, & fide, ſuis manibus deſcriptam, Romam eo animo ſecum aſportauit, vt Europæis eam veluti hieroglyphicum quoddam, quo indagando ingenij vires experirentur, proponeret. Audio enim, intantum vnicam hanc ſcripturam Orientalium hucuſque torſiſſe ingenia, vt non defuerint, qui explicatu eam aſſererent omninò impoſsibilem; quidam ob difficultatem hieroglyphicis; alij Cabalicis ſymbolis annumerarent; alij denique alia, vt in huiuſmodi rebus arduis & abſtruſis fieri ſolet, de ea comminiſcerentur.

Hanc itaque ſcripturam omnium Orientalium opinione inexplicabilem, cùm mihi ita D. O. M. diſponente primò oblatam penitiùs inſpexiſſem; mox animum ſubijt ſcriptura illa Apuleiana de adytis prolata, ignorabilibus literis, partim nodoſis, & in modum rotæ tortuoſis, partim capreolatim condenſis apicibus prænotata; quibus tamen tantum abeſt, vt animo conciderim, aut de ea penetranda animum deſponderim, vt nihil potiùs habuerim antiquius, animum meum inſolito quodam veritatis cognoſcendæ inuadente deſiderio, quàm in maximis myſterijs, quæ neſcio quo inſtinctu ei ſubeſſe cognoſcebam, intelligendis, indagandiſque, omnem induſtriam, vireſque ingenij experiri. Diuino itaque priùs implorato auxilio, opè trium linguarum, Hebraicæ, Samaritanæ, & Syriacæ, ad quas dictæ ſcripturæ characteres proximè accedere videbantur, adhibitis quoque mihi conſuetis artis combinatoriæ regulis, ſedulam occepi comparationem; & ecce ſcripturæ cœteroquin intricatiſsimæ, omniumque opinione inexplicabilis, ſenſus vti opinione citiùs, ita quoque labore non adeo magno & ſingulari (Deo Patri luminum ſit honor) clarus, omnibuſque ſolutus nodis tandem emerſit. Vnde ſi quis à me quæſierit, quomodo tam citò rem adeo difficilem inuenire potuerim, illi aliud non reſpondeo, niſi illud Iacobi Iſaacidis: *Quia voluntas Dei fuit, vt citò occurreret, quod volebam.* Verùm antequam inuentam veritatem pandamus, memoratam ſcripturam priùs cum exemplari doctiſsimi viri Ioannis Baptiſtæ Doni, qui eam ab Anglo quodam acceperat, collatam (quam quidem noſtro ſimillimam reperimus) eâ fide quâ eam citatus P. Thomas, alijque ex rupe Sinaica decerpſerunt, vnà cum authentica facti relatione, hîc ob oculos ponere viſum eſt; vt eâ, quà in rebus incognitis &

Gen. 27. v. 20.

difficilibus decet, ingenuitate procedamus. Scripturæ Typus ſequitur.

Typus inſcriptionis Sinaicæ.

P. Thomæ Obecini Nouarienſis authenticum huius ſcripturæ teſtimonium.

QVeſte figure, ò lettere ſi trouano ſcolpite in vna pietra piccola poſta à piedi del monte Oreb, doue Dio N. S. diede la legge; & ſi vede la pietra eſſer radice del monte, mà poco eleuata da terra. Et mi diſſero quei Padri, & Arabi, che mi accompagnauano, che era traditione preſſo di loro, che queſta ſcrittura foſſe di Geremia Profeta; mà che niuno l'haueua mai potuto interpretare. Chè però teneuano, che in quelle lettere manifeſtaſſe Geremia, oue haueua naſcoſto li ſacri vaſi del tempio: Et m'aſſeriuauano quei Padri, che dal monaſterio (qual è vicino) alcuni deuoti Religioſi teſtificano ſpeſſe volte hauer viſto ſopra quella pietra vn ſplendore mirabile. Quanto al fatto, che Geremia naſcondeſſe i ſacri Vaſi, l'habbiamo ne Machabei nel cap. 2. del l. 2. mà non ſi dice, che aſcendeſſe al monte Oreb, mà al monte doue aſceſe Mosè, & vidde l'heredità di Dio; & queſto

fù il monte Nebo poſto nella terra di Moab, dirimpetto à Gerico, come nel Deut. 34. leggiamo. Sia come ſi vuole, l'hò voluto notare per eſſercitio de' virtuoſi. S'auertirà, che la ſcrittura, eſſendo incauata nella ſchiena della pietra, parte delle lettere declinano da vn lato, & parte dall'altro; & ſono di grandezza più d'vn palmo & mezzo; & quelli forami, che ſi moſtrano quì con figure d'O, ſono più profondi, che l'intagliatura della lettera, oue commodamente v'entrano le parti delle dita, chi più, chi meno grande, come nel ſopraſcritto eſſemplare ſi moſtra.

Io Frà Tomaſo da Nouara cauai da' luoghi citati le preſenti figure di lettere Hebraiche antiche.

Hæc ad verbum ferè ſic Latinè reddo: *Hæ figuræ, ſiue litteræ reperiuntur ſculptæ in ſaxo quodam exiguo, poſito ad radices montis Oreb, vbi Deus dedit legem. Apparet autem, ſaxum eſſe de ipſa montis radice, licet nonnihil à terra ſubleuatum ſit. Affirmarunt mihi Patres illi, Arabeſque, qui me comitabantur, traditionem inter ipſos eſſe, ſcripturam illam eſſe Ieremiæ Prophetæ; quam tamen nemo vnquam interpretari potuerit. Idcirco credebant, Ieremiam per illas litteras ſignificare locum, in quo abſcondiſſet vaſa ſacra Templi. Aſſerebant præterea ijdem Patres, quoſdam pios vicini Monaſterij Religioſos teſtificari, ſe ſæpiùs ſupra præfatum ſaxum vidiſſe ſplendorem mirabilem. Habetur quidem lib. 2. Machabæorum c. 2. Ieremiam ſacra vaſa abſcondiſſe; verùm non aſſeritur quòd ea abſconderit in monte Oreb, ſed in monte quem Moyſes conſcendens, vidit hæreditatem Domini; & hic fuit mons Nebo ſitus in terra Moabitarum, è regione Iericho, vt legimus Deuter. 34. Quidquid tamen ſit; adducere hæc volui, vt curioſorum exerceantur ingenia. Aduertendum, quòd cùm ſcriptura prædicta ſit inſculpta dorſo ſaxi, pars vna literarum declinet ad vnum ſaxi latus, pars verò altera ad alterum. Sunt autem longiores vno palmo cum dimidio. Et foramina illa, quæ hic per figuram O exprimuntur, ſunt profundiora reliquis litterarum inciſuris; in eaque commodè imponi poſſunt digitorum extremitates, alibi quidem magis, alibi minùs, prout in ſuppoſito typo apparet.*

Ego Fr. Thomas Nouarienſis deſcripſi ex locis ſupradictis præſentes figuras litterarum Hebraicarum antiquarum.

Scriptura prædicta eſt Chaldaica antiqua

Quæ omnia approbat Illuſtriſſimus D. Petrus à Valle, tum montis Sinæ, tum memoratæ ſcripturæ oculatiſſimus inſpector. Hâc itaque teſtificatione accepta, dico, hanc ſcripturam antiquam Chaldaicam eſſe, quam Aſſyriam, & Thargumicam alij; alij Aramæam, Libonæam, ſeu Babyloniam, eò quòd tempore Regum Iſraël; & captiuitatis Babylonicæ ea paſſim & vulgò vterentur; alij denique alijs nominibus appellant. Character verò eius antiquus Hebræus eſt, monogrammaticῶς, ad myſteria ſub eo latentia, à profanorum lectione ſecuriùs occultanda, exaratus; cuius ſenſum iſtum eſſe dicimus, qui ſequitur:

Character ſcripturæ prædictæ eſt Hebraicus antiquus.

DEVS

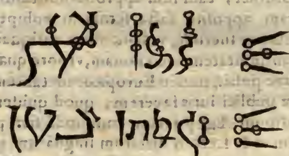
DEVS VIRGINEM CONCIPERE FACIET.

Verùm vt explicationis factæ veritas luculentiùs omnibus innoteſcat, ſingularum vocum reſolutionem in ſuas literas hîc apponam.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ

Inſcriptionis Chaldaicæ antiquæ.

Litteræ Chaldaicæ antiquæ,

Analyſis literarum.

ייי עלמתא יבטן: Hebraicè.

ܝܝܝ ܥܠܡܬܐ ܝܒܛܢ Syriacè.

Iebten Nghalmatha Adonai Lectio.

faciet concipere Virginem Deus Senſus Latinus.

Hanc literarum Analyſin cùm penſiculatiùs excuſſiſſem, in vltima voce יבטן duas alias adhuc voces contineri aduerti, videlicet ſequentes:

ותבטן בן

Vethabten Ben. Et illa pariet filium,

Ita vt totus ſcripturæ ſenſus ſit

ܝܝܝ ܥܠܡܬܐ ܝܒܛܢ ܘܬܒܛܢ ܒܪ

ייי עלמתא יבטן ותבטן בן

Deus Virginem concipere faciet, & ipſa pariet filium.

Sed Lector lectiones has, vt volet, accipere poterit; ſiue enim hæ duæ vltimæ voces addantur priori, in qua implicitè continentur, ſiue non, ſemper idem manebit ſcripturæ ſenſus.

Porrò cûm huius ſcripturæ interpretationem viris Hebraicæ, Chaldaicæ, atque Syriacæ linguæ vndequaque peritiſſimis recognoſcendam dediſſem, videlicet Reuerendiſſimo & Illuſtriſſimo D. D. Sergio Riſio Archiepiſcopo Damaſceno Maronitæ, Adm. R. P. Don Philippo Guada-

gnolo Ord. Cler. minor. Theologo, D. Abrahamo Ecchelenſi Maronitæ, Arabicæ & Chaldaicæ in Academia Piſana Profeſſori, eo ipſo tempore Romæ commoranti; viris præter linguarum cognitionem complurium aliarum rerum notitia claris; præterea Reuerendis quoque doctiſsimiſque PPP. Soc. IESV, Cornelio à Lapide, Ignatio Lomelino, Ioanni Baptiſtæ Ferrario, Hebraicæ in Collegio Romano Profeſſori, multis denique alijs; cùm, inquam, oſtendiſſem, ſingularumque literarum à confuſa ſcribendi ratione, analyticâ methodo vindicatis apicibus, ſenſus veritatis vltrò ijs innotuiſſet; eam non approbarunt tantùm, ſed & ex eius interpretatione tam appoſitè facta ſummam voluptatem haurire viſi ſunt. Authores itaque fuerunt, vt hanc adeo antiquam nouitatem, vel vt meliùs dicam, antiquitatem adeo nouam, vtpote quæ ingentia Eccleſiæ emolumenta adferre poſsit, non in Europæorum tantùm, ſed & Aſiaticorum gratiam, mox publici iuris facerem; quod quidem per Prodromum olim, iam per Oedipum Ægyptiacum commodè fieri poſſe iudicaui.

Verumtamen, vt & Lectori dictarum linguarum ignaro quoque ſatis fiat, & ne quicquam vel proprio confinxiſſe ingenio, vel quippiam violenter tortum explicaſſe, aut coniecturis vagis indulſiſſe videar; ſingularum literarum, vti & vocum rationem variâ authoritate ſtabiliendam duxi. Ac primò quidem tres illos apices, ſeu tria Iodim in modum coronæ

Galatinus.

diſpoſita, myſticum Dei nomen יהוה *Iehoua* olim ſignificaſſe, Galatinus paulò poſt citandus tradit, & Ioannes Fortius Hortenſius Neophytus in libello de myſtica literarum ſignificatione docet his verbis:

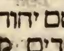

Ioannes Fort.

כי חקדמונים באופן אחת כתבן שם יהוה באופן אחרת
היו קורין קצת מהם כתבוהו בג׳ ידים קצת בג׳ תגים
לרמוז ג׳ מדות:

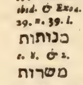
Lilius Gyraldus.

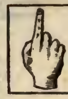
Veteres, inquit, *aliâ ratione ſcribebant Dei nomen* יהוה, *aliâ legebant. Quidam id tribus Iod, quidam tribus apicibus, ad trium diuinarum proprietatum, ſeu* מדות *Sacramentum indicandum ſcribebant.* Certè nomen Dei tribus Iod circulo incluſis olim myſticè ſcriptum fuiſſe, in Prodromo Copto c. 7. declaratum eſt, & clarè ex Hebraicis antiquis Authoribus docet Lilius Gyraldus Synt. 1. hiſtor. Deor. fol. 2. *Alij*, inquit, *rectiùs Iehoua, enunciant; quod apud Antiquos quoſdam Hebræos legimus hac ſignificatione notatum, tribus videlicet Iod literis, quæ circulo concludebantur, ſuppoſito puncto Chametz hoc modo.*

Confirmant hanc ſcribendi rationem antiquiſſimi tùm impreſſi, tùm manuſcripti Hebræorum codices Vaticani, in quibus paſſim hoc nomen Dei יהוה tribus hiſce apicibus ſcriptum reperias. Quâ quidem ſcribendi ratione nihil aliud denotabant, niſi Sacroſanctæ Trinitatis myſterium trina nominis יה *Iah* repetitione implicitè indicatum. Vt vel hinc appareat, Sacerdotes ſummos ſolennem olim populo daturos benedictionem, tribus medijs digitis dextræ manus extenſis, veluti tribus ייי *Iod*, hoc nomen, teſte Perplexorum Doctore Ramban, non ſine cauſa myſticè expreſsiſſe: erat enim illa typus quidam benedictionis per Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum in lege gratiæ dan-

Vide Thalmud l. כריתת *c. 1. R. Salom. ibid. & Exod. 29. n. 39. l.* כנותות *c. 8. & 2.* משרות *fol. 96. n. 3. c. 6. Rambā in* מדע *fol. 55. p. 2. Baal Haruch voce* בי *Aben Schueb l. 2. c. 11. fol. 50. in Exod.*

dandæ fidelibus. Certè per hoc nomen, tribus quoque digitis eleuatis (vel vt alij ſentiunt, vno digito, in quo tria internodia, tria *Iod* exprimebant, extenſo) iuramentum Veteres præſtitiſſe, apud varios comperio; & in hunc diem non in Græca tantùm Eccleſia, ſed & Latina, multis in locis adhuc moris eſſe intelligo; etſi moderni Hebræi in odium ſanctæ fidei noſtræ, vno omiſſo Iod, plerumque duobus tantùm id effigient, vt ſequitur: י״. Sed de huiuſmodi apicibus nominis Dei, eiuſque origine, & myſterijs, conſule R. Abraham Picol libro de expoſitione תגים, hoc eſt, *apicum*, linea, quæ ſequentibus verbis incipit:

R. Abraham Picol.

והנה אני מעוררך על ענין סוד וזה הסימן הגדול משבעת אותיות:

Ecce doceo te, quid ſecreti contineatur in ſigno magno literarum; vbi præclara quæuis de eo tradit, & Sacram Triadem eo ſignari doctè demonſtrat. Itaque clarè patet, hos tres apices myſticos eſſe, & aliud non ſignificare niſi nomen Dei י״י, *Iah, Iah, Iah*, ex hiſce verbis Exodi 3. v. 14.

אה׳ה אשר אה׳ה כו תאמר אה׳ה שלחני אליכם:

Hoc eſt: *Ego ſum qui ſum: qui eſt, miſit me ad vos*, extractum: quaſi per tertiò repetitum אהיה manifeſtè diceret, אני הוא יה, *Ego ſum ille Deus, ego ille Deus*; יהיה, *qui eſt Deus, ipſe miſit me ad vos*; vt ex citati Rabbini verbis patet, & pulchrè declarat Archangelus Burgus in Cabaliſticis dogmatis fol. 152. & l. 2. de declaratione nominis Ieſu. Tres igitur apices hoſce idem eſſe cum nomine Dei יהוה, ex ſequentibus clarè liquebit. Sicut enim nomen Dei τετραγράμματον יהוה, teſte R. Hakkadoſch, Deum generantem, & per conſequens trinum denotat, eo modo, vt per י *Iod* principium ſeu prima perſona Patris; per ה *He*, Filius, ſecunda; per ו *Vau* denique nexus, ſeu vinculum, aut amor, videlicet Spiritus ſanctus, per duo verò ה *He* duplex reſpectus ſecundæ perſonæ, producti ſcilicet & producentis, vel etiam naturarum in Chriſto δυὰς deſignetur; ita, inquam, per tres hoſce apices, quorum vnuſquiſque circulo gaudet, tres perſonas diuinas ſeu hypoſtaſes, coæternas, & conſubſtantiales, Patrem videlicet per primum, Filium per ſecundum (qui & cùm medius ſit, non ſine cauſa duobus circulis conſtat, vt videlicet duplex paulò ante memoratus in ſecunda perſona reſpectus, vel δυὰς naturarum in Chriſto, diuina videlicet & humana deſignaretur,) per tertium denique apicem, Spiritum ſanctum, hunc ſcriptorem indicaſſe, veriſimile eſt. Certè Galatinus dicta adeo clarè demonſtrat, vt meas in hoc nomine exponendo partes aſſumpſiſſe videatur. ita enim l. 2. c. 10. fol. 49. & 50. diſſerit. *Literæ itaque nominis Dei* יהוה, *quoad numerum ſunt quatuor, vnde & τετραγράμματον dicitur. In veritate tamen non ſunt niſi tres, ſcilicet* יהו. *Tres igitur huius nominis literæ, tres diuinas deſignant hypoſtaſes; prima quidem* י *Iod, quæ principium interpretatur, eò quòd omnium aliarum principium ſit, cùm ab ea vnaquæque originem ſcripturæ habeat, ipſaque à nulla originem ſumat; rectè Patrem in diuinis* *inſinuat,*

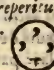
Archangelus Burgus.

R. Hakkadoſch in gemelatera aſſertorum.

Galatinus.

Literæ 3. nominis Dei, tres deſignant Trinitatis perſonas.

Digitized by Google

inſinuat, qui cùm à nullo ſit, aliæque perſonæ ab eo emanent, principium ſine principio dicitur. Secunda verò, ſcilicet ה *He, quæ eſſe, vel viuere ſignificat, Filium aptiſſimè innuit, per quem omnia facta ſunt, & eſſe cœperunt, & quicquid factum eſt, in ipſo vita erat. Tertia autem, ſcilicet* ו *Vau, quæ copulatiuam particulam, ET, denotat, Spiritum ſanctum optimè exprimit, qui cùm ſit Amor Patris, & Filij, quo ſe vicißim amant, rectè ſcilicet nexus vtriuſque nuncupatur:* ה *He verò geminatur, ad inſinuandum, ſolum Filium, qui ſecunda eſt in Trinitate perſona, duplicem habere reſpectum. Nam Pater, cùm ſit tantùm producens, & non productus; vnum etiam duntaxat, quoad hoc, reſpectum habet: Filius autem, cùm productus ſit & producens, duos habet reſpectus; nam & à Patre producitur, & vnà cum Patre producit Spiritum ſanctum. Quamobrem in antiquis Hebræorum codicibus hoc nomen* τετραγράμματον *per tres Iod literas ſcriptum reperitur, quæ & circulo clauduntur, & eis punctus Camez ſupponitur hoc modo.* *In quo duo inſinuantur arcana, quorum primum eſt, quia Iod idem eſt, quod principium; etſi igitur principium in operibus Trinitatis intrinſecis ſoli Patri conueniat, in operationibus tamen extrinſecis, tribus Perſonis commune eſt. Tria igitur* ייי *tres ſunt hypoſtaſes; vnica verò Camez tribus Iod ſuppoſita, diuina natura eſt, quæ vnicuique hypoſtaſi tota impartibiliter communicatur; circulus autem, quo tria Iod includuntur, eſt ipſa naturæ identitas, qua ſimul ipſæ diuinæ hypoſtaſes tanquam vnicum principium, & vna prima cauſa, ad omnium actiones concurrunt. Alterum arcanum eſt, quòd tria Iod æqualia trium Perſonarum æqualitatem ſignificant.* Hactenus Galatinus. Ex quibus etiam patet, cur reliquis literis ſcripturæ pleriſque partim duo, partim tres circuli inſcripti ſint; Certè ad nihil aliud, meo iudicio, niſi vel ad myſterium Incarnationis, vel ad duas in Chriſto naturas, aut tres hypoſtaſes diuinas indicandas. Forſan per vocis עלמתא ,ם, in prædicta antiqua Inſcriptione clauſum, & duobus circulis ſignatum, ad myſterioſum illud, לםרבה המשרה, hoc eſt, *ad multiplicandũ imperium eius*; Iſ. 9. Scriptor alludit. Eſt enim hoc loco ם medium præter naturam clauſum, & in ſacris literis nunquam alibi reperitur. Certè plerique Commentatores in hunc locum portam illam orientalem myſticam, videlicet illibatam Deiparæ Virginitatem intelligunt. Præterea & duas filiationes in Chriſto; nomen item B. Virginis, מרים; Tempus denique annorum à prophetia huius vſque ad aduentum Meſſiæ ſcrutinio admodum ſubtili eruunt. Sed de his vide Galatin. l. 7. c. 13. Hoc vnum addam, omnes ductus harum literarum myſticos eſſe, & myſterijs ingentibus refertos; quæ tamen ſagaci Lectori vlteriùs inueſtiganda relinquo.

Almatha ſignificat Virginem.

Alterum vocabulum עלמתא *Ngbalmatha*, idem ſignificat ac Virginem, quam eodem nomine Hebræi עלמה *Ngbalma*, Syri ܥܠܝܡܬܐ *Aleimtha*; Chaldæi ſiue Babylonij אלמתא *Almatha* ſine Iod in medio, hoc eſt, Virginem iuuenculam & abſconditam appellant, vt ex lexicis eorum patet. Nota hoc loco, primam & vltimam literam huius vocis ad Syrorum literas ܥ *Ain* & ܐ *Olaph* proximè accedere, atque ſic vulgò has literas veteres Hebræos expreſſiſſe, Abram Balmis l. מקנה, fol. 6. lin. 15. docet, & anti-

R. Abram Balmis.

quum

quum Hebræorum, Syrorumque Alphabetum apud Claudium Duretum lib. de linguarum origine in fine peculari folio impreſſum luculenter demonſtrat. Reliqui verò characteres לחמ ad Hebraicarum literarum formam propiùs accedere, cuiuis perito facilè patebit. Vnde colligo, hos characteres antiquos Hebræorum eſſe, & hanc ſcripturam ante inuentionem punctorum vocalium inciſam; imò Syras, Arabicas, Samaritanaſque, quicquid alij dicant, aliunde non profluxiſſe, niſi ex antiquo hoc charactere, ex ſupra dictis in Anatomia characterum patet.

Claudius Duretus.

Tertia vox ſequentia verba in ſe concludit μονογραμματικῶς inſerta, יבטן וחבטן בן, *concipere faciet, & pariet filium*; quorum primum futuri temporis 3. perſ. maſcul. in Aphil אבטין, *concipere facere,* ſeu *grauidam reddere*; alterum fut: tem: perſ: fœmin: à verbo ܒܛܢ *bten*, (vel à nomine Chaldæo בטנא, aut Hebræo בטן, quod ventrem ſignificat) diductum, idem quod fœtum ex ventre producere, ſeu parere ſignificat. ita Fabricius Boderianus in ſuo Lexico Syro-Chaldaico voce ܒܛܢ docet, quem conſule. Non ignoro, verbum Syriacum ܒܛܢ magis *concipere*, quàm *parere* ſignificare. Targumica tamen phraſi idem eſſe ac parere, multa loca apud Ionathan, & Onkelos paraphraſtas Chaldæos docent, quæ vide citato Lexici loco.

Fabritius Boderianus.

Ionathas & Onkelos.

Atque ex his omnibus tandem concludo primò, hanc ſcripturam antiquiſsimam eſſe, & multis ante Chriſti aduentum ſeculis (quod tùm phraſis, characteres, eorumque profunda, vetuſtiſsimaque in rupe inciſio; tùm ſcripturæ ipſius non factum, ſed futurum Virginis partum apertè indigitantis ſenſus; traditio denique Indigenarum indubitatè monſtrat) vel à Propheta, vel ab alio quopiam viro ſingulari, vt ad illud Iſaiæ 7. v. 14. והנה העלמה הורה וילדת בן, *Ecce Virgo concipiet & pariet filiū*, alluderet, inciſam.

Scriptura hæc fuit inciſa ante Chriſti aduentum.

Secundò, hanc ſcripturam eodem in loco inciſam eſſe, in quo Deus Moyſi olim in Rubo incombuſto apparens oretenus locutus dicitur, & in quo primùm nomen ſuum admirabile, de quo in præcedentibus diximus, Moyſi, vt per id omnia mirabilia perpetraret, reuelauit; hoc autem ad radicem montis Oreb contigiſſe ſacra pagina docet, c. 2. Exodi. *Moyſes autem paſcebat oues Iethro Soceri ſui Sacerdotis Madian, cùmq́ minaſſet gregem ad interiora deſerti, venit ad montem Dei Oreb, apparuitq́ ei Dominus in flamma ignis de medio Rubi, & videbat, quòd Rubus arderet, & non combureretur.* Quæ loci deſcriptio exactè quadrat loco, in quo memorata ſcriptura, teſte P. Thoma Nouarienſi, inciſa dicitur. Ex quo etiam apparet, quo fine harum exarator literarum rupi huic dictam inſcripſerit ſententiam. Cùm enim primam hoc loco redemptionis humanæ delineationem τυπικῶς adumbratam fuiſſe cognoſceret; altiſsima præterea vti ſub nomine Dei אהיה, aut יהוה hoc loco Moyſi primùm manifeſtato, ita & ſub rubo incombuſto abſcondita conſideraret; prophetico imbutus ſpiritu, ea claris quidem verbis, ſed myſticâ quâdam, & intricatâ ſcribendi ratione tectis; vt ad dicta myſteria alluderet, incidere voluit; quaſi ſub pauculis hiſce verbis totum hunc ſequentem ſenſum implicitè contentum indicare vellet: *Deus, qui hoc loco Moyſi in rubo incombuſto apparens, ſeipſum ei reuelando dixit:*

Vbi Deus in Rubo incombuſto apparuit, ibi inciſa fuit hæc ſcriptura.

אהיה

אהיה אשר אהיה, *Ego ſum qui ſum, Deus Patrum veſtrorum, Deus Abraham, Deus Iſaac, & Deus Iacob; ille nouiſſimis temporibus Virginem, cuius rubus incombuſtus hoc loco viſus, typus quidam erat, concipere faciet, & illa pariet filium IESVM Meſſiam, qui ſaluum faciet populum ſuum à peccatis eorum.* Non defuerunt hoc loco, qui viſo & examinato hoc corollario ſenſerint, ab ipſo Moyſe fortaſſis hanc ſcripturam, eo in loco, vbi Dux populi Dei primò declaratus fuerat, & in quo ſub viſione hac grandi rubi incombuſti myſteria redemptionis humanæ cognòrat, vt ad ea alluderet, inciſam. Quicquid ſit, ex hac ſcriptura duo maxima & præcipua Chriſtianæ Religionis myſteria colliguntur; videlicet SS. Trinitatis, & Incarnationis; illud quidem, per myſticum Dei nomen, de quo ſuprà; hoc per rubum incombuſtum. Quid enim aliud rubus iſte incombuſtus indicat, niſi Beatiſſimam illam Virginem, Dei matrem, quæ ſine vllo carnalis concupiſcentiæ ardore, IESVM verum Meſſiam, & humani generis Seruatorem conceptum, inuiolato pudoris clauſtro, mundo miro modo peperit?

Ex præcedenti ſcriptura Trinitatis & Incarnationis myſteria colliguntur.

Nolo hoc loco omittere myſterium, quod in explicata hactenus inſcriptione reperit, & ad me Alepo è Syria miſit, P. Amatus Chezaud, meus olim in Mathematicis Diſcipulus, Syriaca, Chaldaica, Arabica, Armenica, & Hebraica lingua inſtructiſſimus. Cùm enim Prodromum meum dicto in loco legiſſet, inter alia ita ſcribit: *Vt ad Prodromum reuertar, cùm in eo omnia benè, & ſapienter, multa doctè, & peritè, tum illud maximè mihi miraculo fuit, quod tam antiquam, tamq́; nouam, non ad acumen minùs, quàm ad veritatem appoſitè explicat inſcriptionem. Enimuerò cui non arrideat? Illam in grandi charta exaratam, eiuſq́; interpretationem è Prodromo deſumptam, Arabico ſermone & ſcripſi, & pinxi; quæ veluti tabella cubiculo meo ornamento eſt, non ſine ingredientium & legentium applauſu, & emolumento. Senſum V. R. ſequendo volebam aliquid aliud aſſequi quod explicationi tam appoſitæ faueret, ex iiſdem nimirum literis pro notis Arithmeticis ſumptis, annum, quo hæ ſcriptæ ſint, inueſtigare; quod ſic ludendo conieci. Suppono primò nominis Tetragrammati literas pro notis huiuſmodi aſſumptas apud Hebræos non fuiſſe, adeòque neque illos characteres, qui eius hic nominis compendium conficiunt. Suppono ſecundò, quòd appoſitio ſeu inſertio circuli vnius ad literam, illam faciat geminam; duorum, trinam; atque ita deinceps; mihi enim, ſicut & V. Reu. non videtur hæc circulorum inſertio myſterio vacare; quod tamen vix ad SS. Trinitatem, & Incarnationem quis referat, quando præſertim quatuor inſeruntur. Itaque initâ ſummâ iuxta hanc regulam, ſic numerum 1509 eruebam, ac ſi Moyſes, quem vel id ſcripſiſſe, vel ſcribi curaſſe rectè opinatur V. R. etiam temporis apponere voluerit circumſtantiam; quaſi diceret, anno abhinc ſupra milleſimum nono & quingenteſimo Deus faciet vt Virgo concipiat, & pariat filium. Vnde tempus ſcriptionis illius incideret in annum proximè ſequentem egreſſum filiorum Iſrael ex Ægypto, quo fermè tempore Beſeleel, & alij in fabricam tabernaculi &c. intenti erant, antequam anno 2. menſe 2. vigeſima die menſis profecti ſunt de deſerto Sinai, vt habetur Num. 10.*

3	ע	*triplicat*	210
2	ל	*duplicat*	60
2	מ	*duplicat*	80
1	ת		400
4	א	*quadrup.*	4
2	י	*duplicat*	20
4	ב	*quadrup.*	8
3	ט	*triplicat*	27
1	ן		700
			1509

Illud

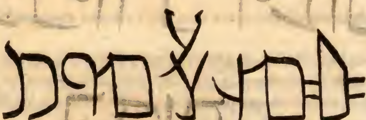
Illud difficultatem faciebat nonnullam, quòd cùm duo circuli inſerantur literæ מ, *tergeminandus eſſet eius numerus; verùm dici poteſt, quòd alius geminationi literæ inſeruit, vt notauit R. V., alius geminationi numeri. Quòd autem in vltimo vocabulo vnus circulus geminandum innuat duarum literarum numerum, videri poteſt non abſonum; cùm vnus, & idem ductus formationi quoque duarum literarum inſeruiat.*

*Præterea fortè non errauerit, qui lapidem illum Altare tunc fuiſſe dixerit, cùm Moyſi Deus hoc mandatum Exod. 20. dederit, [Quòd ſi Altare lapideum feceris mihi, non ædificabis illud de lapidibus ſectis] Quidquid ſit, apud Iſaiam hæc ipſiſſima verba leguntur, ni fallor, [*הנה בורה העלמה*, Ecce Virgo concipiet.] c. 7.*

Tamen ſecundùm Hebræorum abbreuiaturas, quas רשי תיבות*, nominant; alium ſenſum ego quoque ludens exprimebam, modo quem optimè V. R., meq; longè meliùs nouit, ſingulis characteribus ſeu elementis ſuam dictionem aſſignando. Suppoſito enim quòd prior litera ſit ≻ cui certè ſimilior, quàm literæ* ע *primâ fronte videri poteſt, exurgent hæc verba: Deus (cuius memoria in benedictione) dedit Moyſi legem, decem præcepta, in tabulis (2) ſeu in exemplari. Hebræa verba non adnoto, quòd facilè venient in mentem V. R., niſi fortè* סבלא*, quod Chaldaicum puto. Sed hæc, vt dixi, ludens, & V. R. veſtigijs (quod mihi palmare eſt) inſiſtens meditabar; penes R. V. iudicium eſto.* Hucuſque P. Chezaud.

ווי עדי למשה יה סבלא

Notauit & alias, dum hoc ingens deſertum olim exploraret, inſcriptiones ſuprà allegatus P. Thomas Nouarienſis, quarum interpretationem non ſine labore erutam hîc apponemus. Quarum prima indicat locum ſeptuaginta palmarum, vt ſequitur,

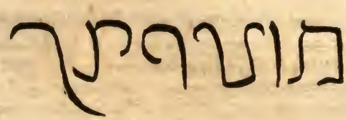
מקום שבו ע׳ צמרים

Id eſt, *Locus in quo ſeptuaginta palmæ.*

Vbi vides, primas duas literas eſſe abbreuiatas, & idem ſignificare ac מ״ם, expanſè מקום, hoc eſt, *Locus*. Figura ſecunda pariter abbreuiata idem eſt ac שבו; ſequitur ע; quo ſeptuaginta denotantur; & poſtea צ, quo Chaldæi promiſcuè vtebantur loco ת (teſte Maſio in Syro-Chaldaico Dictionario) loco תמרים, dicentes צמרים, quæ vox palmas ſignificat; reliquæ literæ ם, ר, & מ ſibi ipſis conſtant.

Altera in eodem deſerto inuenta inſcriptio ſic habet:

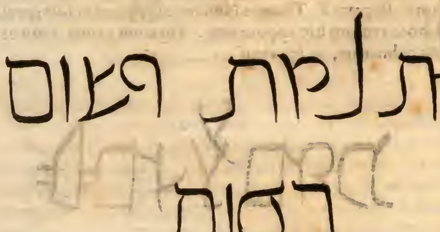
Inſcriptio indicans locum Mannæ.

מטר מן

Id eſt, *Pluuia Mannæ.*

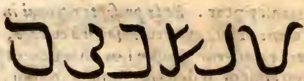
De quibus hæc narrat ſuprà citatus tranſcriptor: *Queſte lettere trouai intagliate in vna pietra grande nel deſerto de Sin, doue Dio mandò la Manna alli figlioli d'Iſrael; ſotto lequali pareua anco intagliata la figura del Gomor, miſura della Manna, che ſi doueua raccoglere, come appare nel Eſſodo al c.* 16. *e di ſotto à detta figura vi ſono molte altre lettere, mà per l'antichità quaſi perſe e guaſte, ne ſi poſſono interamente cauare; mà vicino à detta pietra ve ne ſono delle altre pur ſcritte in diuerſi lati, quali pietre ſi trouano alla parte Orientale del deſerto de Sin nella bocca propria della Valle, per doue ſi paſſa da Sin per andar in Rafidim.* Videtur hic locus quoq; deputatus fuiſſe ab ijs, qui res geſtas ad poſteritatis memoriam ſaxis & lapidibus incidebant, vt ſequens inſcriptio docet:

לתלמוד רשום רוות

Id eſt, locus *doctrinæ inciſionis arcanorum* deputatus.

E queſte lettere (dicit tranſcriptor) *erano ſcolpite nell'iſteſſa pietra ſotto alle ſopradette, e più vicine alla figura del Gomor.* Vbi vides literas ח & ר, ז & ס paſsim promiſcuè vſurpatas fuiſſe apud antiquos illos exaratores. Et paulò infra has hæc verba leguntur.

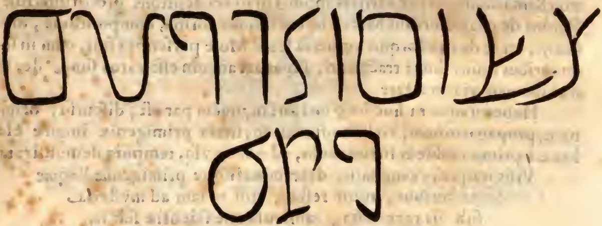

ט ׳ נצבים

Id eſt, *Nouem tituli*.

Vbi & ט loco צ vſurpatum vides.

Sequitur deinde alia inſcriptio, videturque innuere locum, in quo Moſes rebelles interemit:

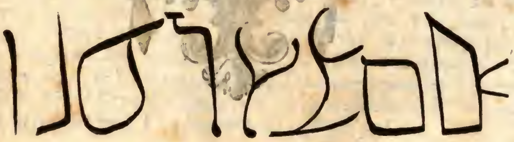

צ שמות כרתם משה

Id eſt, *Nonaginta nomina* (ſcilicet virorum) *quos excidit Moſes*.

De qua inſcriptione ita tranſcriptor: *Queſte qui, che ſono più formate all'ordinarie lettere, che ſi vſano hoggi ne'libri Ebraici, ritrouai ſcolpite in vna pietra al principio nell'entrare la piazza, doue ſtaua il popolo à vdire la legge, doue non vi era altra ſcrittura che la preſente; è ben vero che auanti mezzo miglio v'erano molte pietre ſcritte.*

Vltima tandem inſcriptio ea eſt, quæ ſequitur:

מקום של צלה בו

Id eſt, *locus vbi orabat*, ſcilicet Moſes.

De qua ita tranſcriptor. *Et la preſente ritrouai in vna groſſa pietra, che ſtaua auanti il monte Sinai, quale comminciai à copiare, mà non potei finire, per non apparir bene i caratteri.* Atque hos characteres haud dubiè vel ab ipſis Iſraëlitis, dum eodem in deſerto commorarentur, ſaxis ad æternam poſterorum memoriam, vel ab alijs Hebræis à Moſis temporibus haud diſsitis inciſos fuiſſe, veriſimile eſt; adeoque patet, qualis fuerit veterum Hebræorum character vulgò vſitatus. Præterea patet ex his, characterem Samaritanum poſteriorem hiſce characteribus, vſu ſcribendi ſucceſſu temporum introductum.

Tabulæ Moſaicæ Aſſyrio charactere exaratæ.

Sed vnum adhuc dubium reſtat, quo characterum genere Tabulæ Moſaicæ fuerint exaratæ. Reſpondeo, eodem hoc Aſſyrio charactere, non Samaritano, vti ex varijs Rabbinis in præcedentibus probatum fuit. Verùm de characteribus Moſaicis, eorumque forma, compoſitione, myſterijs, vti & de modo, quo vniuerſa lex à Moſe perſcripta fuit, cùm in ſequentibus fuſiùs ſimus tractaturi, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, de ijs hoc loco vlteriùs tractare.

Habes itaque in hoc longiori forſan, quàm par eſt, diſcurſu, originem, propagationem, viciſsitudinem, myſteria primigeniæ linguæ Hebrææ à primis eiuſdem incunabulis, ad noſtra vſq; tempora demonſtrata.

Viſis itaque, examinatis, determinatiſque primigeniæ linguæ characteribus, nihil reſtat, niſi vt iam ad myſteria ſub ijs recondita, abſtruſæque ſcientiæ ſub ijs latentis ſecreta pari paſſu indaganda, nos accingamus.

CLASSIS IIII.

SPHYNX MYSTAGOGA,

QVA

Chaldæorum, Aegyptiorum, Hebræorum, Græcorumq; effata ænigmatica, fabularumque ab Orpheo, Homero, Pythagoricis, Platoniciſque confictarum allegorici nodi Oedipo propoſiti, myſtica, phyſica, ethica, & anagogica interpretatione diſſoluuntur.

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO

DOMINO, DOMINO

MAXIMILIANO

S. R. I. COMITI DE LAMBERG,

Sac. Cæſ. Maieſt. apud Catholicum Regem Oratori digniſſimo.

C*VINAM meliori iure, quàm* Tibi, Comes Excellentiſſime, *hoc myſtagogæ Sphyngis argumentum inſcriberem, inueni neminem.* Tu *enim latentes humanorum ſenſuum griphos, mira ingenij dexteritate non duntaxat penetras, ſed ita ſcitè ſoluere noſti, vt non tam ab Oedipo in ijs mirè ſoluendis, quàm à Sphynge in iiſdem dextrè proponendis, inſtructus videaris. Quantum etiam Symbolicum hoc Oedipi Ægyptiaci opus curæ* Tibi *fuerit, ſat ſuperque demonſtraſti, dum magnam Cæſaris mentem vltrò ad id in lucem protrudendum proniſſimam, non tantum extimulaſti, ſed etiam, vt id eo cum decore, quo Cæſarem decet, in lucem prodire poſſet, ſubſidia munificentiſſima impetraſti; vt proinde, ſi quod Reipublicæ Literariæ ex hoc opere emolumentum emanarit, præ cæteris ſedulum huius* Te *προξενητὴν grata cognoſcat poſteritas. Vale.*

SPHYNX MYSTAGOGA.

PRAEFATIO.

CVM in præcedenti Claſſe fuſiùs forſan quàm par erat, de primæua literarum, linguarumq́ origine diſſeruerimus; ordinis ratio modò poſtulare videbatur, vt eam ſymbolicæ doctrinæ partem, quæ in myſterioſa effatorum, ſententiarumq́ veteribus Hieromanthis vſitatarum adumbratione conſiſtit, ordiremur; vt ſic venatici canis more, omnes veterum in arcanis tegendis ſemitas ſectati, ſagaciq́ olfactu ſcrutantes, tandem fontem vnde profluxerunt, id eſt, hieroglyphicæ ſapientiæ venas felici progreſſu aperiremus. Quod dum facimus, relictis Authorum fuſioribus allegationibus, nudam tantummodo rerum interpretationem exhibebimus, tum vt ad res cæteroquin ex ſe & ſua natura difficiles, ſublimes, arduas, & reconditas ſine confuſione percipiendas, Lector curioſus in legendo promptior redderetur & incitatior, tum etiam ne Lectori tædium illud, quod tantæ Authoritatum coaceruationi, ignotorumq́ idiomatum allegationi vtplurimùm coniunctum experimur, pareremus. His itaque propoſitis iam propoſitum nobis ſcopum proſequamur. Vt verò ordinatiùs, copioſiùsq́ negotium hoc tractemus, neceſſariò nonnulla ex Obeliſco Pamphilio hoc loco repetenda duximus.

CAPVT I.

De ſymbolicæ & myſticæ doctrinæ origine, & vtilitate.

Oraculum Ægyptium.

TAuticum quondam oraculum hoc cumprimis celebre habebatur Ægyptijs, ⲫϯ ⲛ̄ⲧⲟⲕ ⲁϥⲥⲁϫⲓ, Φθᾶς σοὶ λελάληκε, *Phtas tibi locutus eſt*; iiſque potiſſimùm viris arcana quadam ſublimium rerum notitia conſpicuis, appoſitè affictum erat, quos dum θεόληπτοι, ſiue furore quodam diuino afflati, ea quæ humani ingenij metas longè ſuperant, proferebant, non immeritò Phtas, hoc eſt, Numen illud reconditæ ſapientiæ præſes diuino afflatu agitaſſe videri poterat; adeo, quæ & ipſi Numinis quodam attractu id conſecuti videbantur, vt per myſterioſa, & à vulgi intellectu longè remota epiphonemata, poſteris diuinorum myſteriorum, humanarumque inſtructionum dogmatis referta funderent oracula. Quæ quidem tametſi à paucis penetrata fuerint, tantò tamen nullo non tempore in pretio fuiſſe legimus, vt è ſapientum numero non haberetur, qui Phtaticis huiuſmodi effatis non ritè fuiſſet imbutus. Præ cæteris autem mortalibus Ægyptij primi huiuſmodi philoſophandi rationi inhæſerunt, qui cùm acri eſſent & ſubtili ingenio, ac profundâ quâdam mentis contemplatione in diſquirendæ veritatis ſtudio continuò occuparentur; ea quæ à vero remotiſſima paſsim de Numinum varia metamorphoſi narrarentur, tanquam vera ijs perſuadere difficile omninò erat, vt in Obeliſco Pamphilio lib. 3. c. 1. etiam diximus. Nam cùm rectæ rationis dictamine, ac

Ægyptij primi effatis myſticis vſi ſint.

naturæ

naturæ lumine fulti, præter vnum aliquod fu.nmum, æternum, infinitum, ac incommutabile Numen, à quo quicquid eſt, veluti ab ideali fonte profluxiſſet, aliud non cognoſcerent, nec cognoſci poſſe ſcirent; cùm præterea admirabilem illam in rebus omnibus eluceſcentem naturæ maieſtatem, ordinatiſſimum illum cœlorum concentuin, viınque eorum in inferiorem Mundum diffuſam; nexum præterea elementotum, ac in omnibus mixtis εὐκρασίαν illam optimam, conſenſum etiam latentium in rebus proprietatum, diſſenſumque intuerentur; ea nec à ſeipſis, nec à fatali quâdam neceſſitate exiſtere, ſed ab vno illo Numine Numinum ineffabili ſic intenta & ordinata & eſſe, & conſeruari, ſeriò ſibi perſuadebant. Quare altioribus intenti contemplationibus, fabulas illas atque hiſtorias Deorum vel confictas, vel occaſione narrationum falſarum perperàm intellectas, quas rudis, & ad quiduis credendum procliuis populus ſimpliciter intelligebat, illi veluti res rebus difformes ac incongruas allegorica quadam ac ſymbolica interpretandi methodo, excogitatis ad id certis quibuſdam ſententijs, Symbolis, literiſque arcanâ quâdam ſimilitudine rebus ſignificandis conformibus, tùm ad mores, tùm ad naturæ myſticas ſignificationes, ac denique ad ipſum rerum omnium Archetypon transferentes, vt imperitam plebem ea cælarent, Pyramidibus, Obeliſcis, Cippis, templis, marmoribus, ad excitandam de ſe poſterorum admirationem, inciderunt. Innuit dicta Palæphatus libro περὶ τῶν ἀπίστων ἱστοριῶν, ſeu de non credendis fabuloſis narrationibus, ſcriptor antiquiſſimus. *Hommu.m*, inquit, *alij, & ij maximè, qui ab omni ſapi.ntia & eruditione alieni ſunt, omnibus illis quæ vtique dicuntur, perſuaſi, fidem adhibere conſueuerunt. Quidam verò natura duce prudentiores, curioſique magis, & in rebus negotijſque plurimis verſati, omnia illa, quæ traduntur, fieri, vt penitùs credant, adduci nequeunt. Mihi autem omnia quæcunque dicta iam fuerint, fieri quoque videntur; neque enim nomen duntaxat fuiſſe exiſtimandum eſt, nullus alioquin ſermo ſuper his exiſteret. Verumtamen hæc ipſa primùm fuerunt, ac ſic demùm ſermo ijs ſuperinductus eſt. Quæ autem facta reuera fuerant, Poëtæ nugatoreſque plerique in incredibile magis atque admirabilius quodpiam conuerterant, vt iſti legentes homines in maximam raperent admirationem. Ego verò talia minimè eſſe poſſe, qualia dicuntur, agnoſco.* Hactenus Palæphatus. cui certè aſtipulantur, quotquot de natura Deorum vnquam ſcripſerunt. Ita quidem Lapitharum, teſte cit. Palæphato, qui primi omnium equos aſcenderunt, in equis comparentium ſpectaculum Hippocentaurorum fabulæ dedit occaſionem. Pari ratione Minois Scriba, cuius amore Paſiphaë capta, & Tauri ob ſtuprum illatum in exilium amandati furor, inſania, & in obuios quoſuis crudelitas, originem paſſim præbuit fabulæ de Minotauro Labyrintho incluſo. Porrò quid aliud per Actæonem à proprijs canibus deuoratum, antiqui inſiuare voluere, niſi Actæonis canum, venationiſque ſtudio nimium intenti, curamque rei domeſticæ penitus negligentis, facultatum omnium, ac vitæ denique defectum? Ita nihil aliud Heſperidum hortus, pomorum aureorum ferax, à Dracone cuſtoditus, quæ Hercules Dracone interfecto abſtuliſſe fertur, ſignificat, niſi oues (quæ μῆλα Græcè, quo nomine & poma Græcè dicuntur)

Palæphatus de non credendis fabuloſis narrationibus.

Lapitharum fabulæ quomodo intelligendæ.

Fabula Minotauri.

Actæon à proprijs canibus deuoratus.

Quid fabula Herculi. & Horti Heſperidum.

Digitized by Google

tur) Heſperidum filiarum Heſperi cuiuſdam Mileſij, quæ ob bonitatem aureæ dicebantur, & à paſtore quodam Dracone nomine cuſtodiebantur, nihil inquam aliud, niſi oues aureas ab Hercule vnà cum Dracone paſtore abducto ſignificat. Vnde ſermo hominum poſtmodum exortus, χρύσια μῆλα κλεπτόμενα ἦν, ſabulam peperit de malis aureis ab Hercule ſublatis Dracone interfecto. Quid aliud Prometheus plaſmator hominum primus nobis indicat, niſi quòd hic primus fuit, qui barbaros ac brutales homines, per leges ſanctè pièq; conditas, ad politicam viuendi rationem formauit? In hoc ſiquidem omnes è priſcis Poëtæ conueniunt, omnibuſque hic ſcopus præfixus fuit, vt artificioſis ſimilitudinibus homines ad contemplationem rerum propoſitarum traherent, propoſitis pœnis à vitijs abſterrerent, præmijs ad virtutem allicerent, exemplis ad imitationem raperent, & contemplatione latentium myſteriorum eos ad meliorem viuendi ſtatum perducerent. Ideo Homerus, vt prudentem, atque omnibus virtutibus præcellentem Vlyſſem effingeret, illi Phæacum delicias, atque Circes blandimenta depingit, Cyclopum pericula proponit, monſtrorum marinorum terrores exhibet, à quibus ſocijs perditis, ipſe non niſi admirabili quadam prudentia & diuino conſilio armatus, omnia ſuperârit. Pari pacto Agamemnonem multis deſcribit difficultatibus implicitum, fortium Heroum contentiones excitat, exercitum ira Apollinis penè labefactatum introducit, Troianis aliquando diuinam vim adeſſe animorum concitatricem non alio fine commemorat, quàm vt hiſce, viri varijs aduerſitatibus preſſi conſtantiam, & inuictam animi fortitudinem exponat. Symbolicum itaque loquendi ſcribendique genus omni tempore vſitatiſſimum ijs, qui relicto cortice medullam rerum inquirunt, fuiſſe conſtat; neque enim veteres vnum aliquod documentum, vitæque genus auſpicandum ijs adumbrabant, ſed pro conditione materiæ, quam tractabant, varium. Sunt enim fabuloſarum narrationum, aliæ, quæ naturæ arcana nobis exhibeant; vti illa de Venere è ſpuma genita, de Cyclopibus à Phœbo occiſis; aliæ fortunæ inconſtantiam dum declarant, nos ad eam forti animo ferendum inſtruunt; aliæ à crudelitate, perfidia, impuriſque voluptatibus, vt Lycaonis fabula, retrahunt; aliæ homines à rebus turpibus, ſceleribus, & impuni quadam peccandi licentia, per Ixionis apud inferos verſatili rotæ impoſiti ſupplicium deterrent. Sunt quæ Herculis exemplo propoſito nos ad in laboribus exanthlandis conſtantiam fortitudinemque ſollicitant; quædam per Tantali ſitim nos ab auaritiæ ſordibus eximunt; Nonnullæ exemplo calamitatis Bellerophonteæ, & Marſiæ cæcitatis, nos ad temeritatem fugiendam inuitant. Non deſunt, quæ ad religionem, Deique cultum, Elyſiorum camporum amœnitate nos prouocent; contra à flagitijs omnibus ſeueriſsimo illo apud inferos conſtituto tribunali, ſupplicijſque, omnibus ijs, qui peſsimam vitam egerunt, deſtinatis reuocant. Confirmat dicta Dion. Halicarnaſſ. l. 1. rerum ant. his verbis. *Neque mihi obſcurum eſſe quis exiſtimet, quòd in Græcis fabulis quædam hominibus ſunt perutiles: aliæ ſiquidem ſunt, quæ naturæ opera ſub allegorijs contineant, aliæ humanarum calamitatum habent conſolationem, aliæ* *terro-*

Promethei homines plaſmantis fabulæ.

Vlyſſes quid allegoricè denotat.

Agamemnonem cur proponat Homerus.

Varietas ſignificationũ pro fabulis.

Dion. Halicarnaſſ.

terrores, animorumque perturbationes à nobis depellunt, opinioneſque parum honeſtas deſtruunt, aut alterius cuiuſpiam vtilitatuſ cauſa fuerunt inuentæ. Non ſecùs de reliquis fabuloſis narrationibus, vti de Sphynge dimorpha, de Ganimedis equis homines deuorantibus, de Dædalo & Icaro, de Æolo, de Dædali ſtatuis, de Gerione tricorpore, de Orpheo, Pandora, Cerbero, Medea, alijſque innumeris figmentis à Poëtis traditis ſentiendum eſt. Omnes ſiquidem huiuſmodi fabellas, originem ſuam vel à prouerbijs hominum malè intellectis, vel à nominibus rebus conformibus, vel à nominum geſtorumque æquiuocatione, vel à diuerſis denique rebus ſpecie differentibus in vnam conflatis traxiſſe, tradunt citatus Palæphatus, & Fulgentius in mythologicis, quos conſule. pleroſque tamen veteres Philoſophos data opera, ſua de Deo, natura rerum, genijſque commenta, ita occuluiſſe, ne cuilibet obuia forent, veriſimile eſt.

CAPVT II.

De priſcorum in recondendis arcanis ratione, & de ſymbolicæ doctrinæ origine.

ITa humanæ conditioni comparatum eſt, vt ſi quid charum, pretioſum, rarum, pulchrum habeant, id non tantùm latebris condant, ſed & ænigmaticis verborum inuolucris ita velent, vt non niſi ſagacibus, & notitia rerum claris manifeſtum eſſe velint. Quod vti nullo non tempore, ita vel maximè priſcis ſapientibus vſu venit. Cùm enim ſumma diuinitatis arcana à primæuis Patriarchis ſucceſſiuâ traditione communicata, tanquã inexhauſtos æternæ felicitatis theſauros continentia, ſummi, vt par erat, ducerent; periculoſum autem præuiderent, ignaræ rerum plebi, & inertibus ingenijs commiſſas diuitias exponere; omnibus modis ſategerunt, vt ſymbolicis ea tegumentis ita obuelarent, vt præter verborum corticem, medulla rerum latente, nihil aliud compareret. Atque hoc ita ſe habere, non tantùm veterum Poëtarum ſymbola, ſed & ſacra Scriptura vniuerſa ſat ſuperque demonſtrat; in qua quot periodi, tot arcana; quot verba & apices, tot myſteria ſapientum Lectorum obtutui exponuntur. Quoniam verò arcana diuinitatis myſteria otioſa forent, ſi modus non oſtenderetur, quo eorundem participes fieri poſſemus; cùm æternæ felicitatis contemplatio alium finem non habeat, niſi perpetuam eiuſdem fruitionem; ideo modum huius acquirendæ primæui iſti Myſtæ occultis abditiſque deſcripſère ſymbolis; quæ non niſi ſui ſimilibus, id eſt, ſapientibus Myſtis nota volebant, vt paulò poſt videbitur. Sed

Obijcies hoc loco: Myſtas parum ſe beneuolos humano generi præſtitiſſe, dum rem adeo omnibus expetibilem, bonumque tantum ex ſe ſuaque natura diffuſiuum ſui, tot griphis & ænigmatis obuelauerunt. Reſpondeo, hoc tum ad debitum ſacris honorem & reuerentiam conciliandam, tum ad euitanda errorum pericula factum eſſe: neque enim operæ pretium exiſtimabant, ignaris rerumque inexpertis ea proponere, Obiectio. Reſponſio. Cur Ægypcij arcana arcanis ſymbolis texerint.

quæ cùm ex ſe & ſua natura altiſſima ſint, & obſcuriſſima, facilè eos, dum dicta ſacra illotis, vt aiunt, manibus, inexpiatiſque animis, temerario auſu accedere inconſultiùs præſumerent, in variarum opinionum errorumque præcipitia deducere poterant. Dum enim altiora non capiunt, ea plerumque contemnunt; & dum prudenti rerum conſultatione deſtituuntur, ac facilè vnum pro altero, pro albo, vt dici ſolet, nigrum accipiunt, turpi confuſione eos dementari neceſſe eſt. Vt vel hinc horrenda opinionum monſtra, deteſtandæ hæreſes, & iniquè iudicantium interpretationes originem ſuam inuenerint. Nam vt rectè Triſmegiſtus in Aſclepio: *Effectus itaq; huius tam blandi neceſſarijq; myſterij in occulto perpetratur, ne vulgò irridentibus imperitis, vtriuſq; naturæ diuinitas ex commiſtione ſexus cogatur erubeſcere; multò magis etiam, ſi irreligioſorum hominum vſibus ſubijciatur. Sunt autem non multi, aut admodum pauci, ita vt numerari etiam poſſint, in mundo Religioſi: vndè contingit in multis remanere malitiam defectu prudentiæ, ſcientiæq; rerum omnium quæ ſunt. Ex intellectu enim religionis diuinæ, qua conſtituta ſunt omnia, contemptus medelaq; naſcitur vitiorum totius mundi; perſeuerante autem imperitia atque inſcitia, vitia omnia conualeſcunt, & vulnerant animum inſanabilem.* Vnde arcana ſublimioris doctrinæ veteres per modum occultationis, qui eſt verè diuinus, & maximè nobis, teſte Clemente Alexandrino, neceſſarius, abſcondere ſolebant in adyto veritatis; verbumque reuera ſacrum, Ægyptij quidem per ea, quæ apud ipſos vocantur, adyta ſacrarum traditionum reconditoria, Hebræi autem per velum ſignificarunt licere ſolis ijs adire, qui erant ex ipſis conſecrati, hoc eſt, Deo dedicati, quique circumciſis vitiorum cupiditatibus per ſuam in ſolum Deum charitatem operabantur: Non mundo enim mundum tangere, Platoni quoque videbatur opus eſſe maximè inconueniens. Hinc prophetiæ, & oraculorum diuinorum reſponſa vtplurimùm dantur per ænigmata, vt ſubtiliter more ſuo in myſtica ſua theologia oſtendit S. Dionyſius Areopagita. Ij verò qui temerè, impudenter, & ſine præuia mentis expiatione ſacra adirent, indigni, quibus myſteria oſtenderentur, reputabantur: Theſauri enim, & indeficientium diuitiarum vbertas ipſa venatu difficilis, ſapientia eſt. Quin etiam Poëtæ, qui à Prophetis ſuam, teſte Clemente, didicère Theologiam, pleraque ſua allegoricis quibuſdam ſimilitudinibus ita obumbrant, vt niſi veritatis amore incenſo indagatori, vix vlla lux alijs ſupereſſe videatur; non equidem ob inuidiam, ſed vt ænigmatum notionem ſubiens inquiſitio ad inueniendam veritatem recurreret, iuxta illud Sophoclis:

Triſmegiſtus in Aſclep.

Eiuſmodi ergo cognoui Deum eſſe,
Qui diuina ſemper exhibeat ſapientibus,
Sed qui ſit prauis malus breuiſque Magiſter.

Hinc Regius Pſaltes: *Aperiam in parabolis os meum, loquar propoſitiones ab initio*; & Paulus Apoſtolus: *Loquimur autem ſapientiam inter perfectos; ſapientiam autem non huius ſeculi, neque Principum huius mundi, qui d ſtruun ur;*

ſed.

Digitized by Google

ſed loquimur Dei ſapientiam in myſterio abſconditam, quam præfiniuit Deus ante ſecula in gloriam noſtram, quam nullus ex Principibus huius ſeculi cognouit. Plena ſunt ſymbolicis huiuſmodi locutionibus veterum Philoſophorum monumenta. Chriſtus quoque Seruator noſter veritatis ſcientiam per triplicem Theologiæ, ſymbolicæ, naturalis, & myſticæ, modum docuit; vt per ſymbolicam rectè vtamur ſenſibilibus, per naturalem & propriam intelligibilibus, per myſticam ad ſupramentales rapiamur exceſſus. Nam, vt rectè Saluſtius in libello de Dijs & Mundo ſcribit, neſcio quid diuinum ſub fabulis latet, exercitatumque ad earum ſenſum myſticum penetrandum intellectum requirunt: Poëtæ ſiquidem θεόληπτοι, id eſt, Numine afflati, & ex Philoſophis optimi quique, eas tum ad arcana Dei ſubtiliùs concipienda, aptiùſque & concinniùs explicanda, tùm ad vitam iuxta eas ritè informandam, tùm vt ſermones de Dijs, ijs ſimillimi eſſent, tum ad Deos propitiandos, tùm ſimilitudine attrahendos, inuenerunt. *Nam ſicuti Dij, quæ ex ſenſibilibus bona proueniunt, omnibus; quæ verò ex intellectualibus, prudentibus impertiti ſunt: ſic fabulæ Deos quidem eſſe omnibus diuulgant, at quinam illi ſint, & quales, illis tantùm, qui myſterium capere poſſunt, operationes quoque Deorum æmulantur. Licet enim & mundum hunc fabulam nuncupare, cùm in eo corpora reſq; conſpiciantur, animi menteſque abſconditæ lateant. Præterea ad veritatem de Dijs omnes informare, in inſipientibus, vtpote ad eam adiſcendam ineptis, contemptum; in ſtudioſis ſegnitiem parit; at fabulis veritatem occultare, illos ne contemnant, probibet; hos, vt philoſophentur, compellit.* Quæ cùm ita ſint, iam ad ænigmatum à Priſcis nobis propoſitorum interpretationem procedamus. Verùm, vt hæc omnia in fontibus ipſis videamus, primò Zoroaſtrica, deinde Orphaica, demùm Pythagorica, poſtremò aliarum gentium ſymbola exponamus; quæ omnia cùm ex hieroglyphicis fontibus emanârint, magnam inde nobis portam ad Ægyptiacæ ſapientiæ theſauros apertum iri confidimus.

Proclus in ſua lucubratione.

CAPVT III.

Effata Zoroaſtræa, eorumque interpretatio iuxta mentem veterum.

CIrcumferuntur nonulla ſymbola Zoroaſtro adſcripta, magnæ paſſim apud peritos exiſtimationis. Quis verò Author eorum fuerit ex Zoroaſtribus in Obel. Pamph. recenſitis, prorſùs difficile eſt comperire. Nonnulli ea Hermeti Triſmegiſto adſcribunt; quidam Zoroaſtro Procconeſio; ſunt qui vel ipſi Bactrianorũ Regi Chamo primo Zoroaſtri ea adſcribant. Ego nolo inutili coniecturâ tempus in Authore eorũ determinando terere; hoc vnicum dico, quòd is, qui Hermetica opera penitiùs ſcrutatus fuerit, atq; hæc cum Zoroaſtræis oraculis ritè contulerit, apertè viſurus ſit, omnia prorſùs, ſiue ſtylũ ſpectes, ſiue placita, rerumq; tractatarũ argumenta, ex vno fonte profluxiſſe. Certè antiquiſſimum eum fuiſſe, vnanimis Scriptorũ conſenſus docet. Plato in Alcibiade eum Oromaſis filium dicit, his verbis: *Ij qui legibus Perſarum præſunt, quatuor ſunt, ſapientiſſimus, iuſtiſſimus,* tem-

Quibus effata Zoroaſtræa adſcribantur.

Plato in Alcibiade de Zoroaſtro.

Digitized by Google

temperatiſſimus, atq; fortiſſimus aliquis vir; quorum primus Oromaſis filius Magiam docet (eſt autem ille Deorum cultus) *atq; idem inſtituta Regia*. Clem. Alex. Strom. 5. Ζωροάστρην τὸν μάγον, τὸν Πέρσην ὁ Πυθαγόρας ἐδήλωσε. Βίβλους ἀποκρύφους τοῦ ἀνδρὸς τοῦδε οἱ τὴν Προδίκου μετιόντες αἵρεσιν αὐχοῦσι κεκτῆσθαι. Id eſt, *Pythagoras manifeſtauit Zoroaſtrem magum illum Perſam; huius viri libros ſecretos penes ſe eſſe gloriantur Prodici ſectatores*. Euſebius l. 10. de præp. Euangel. *A Moyſe verò vſque ad primum annum Abrahæ, quingentos & quinque annos comperio, quos ſi à Cecropis regno ad ſuperiora auferas, ad Aſſyrium Ninum tandem peruenies, quem aiunt, in tota primùm Aſia, Indiâ ſolùm exceptâ, regnaſſe, atque eo tempore Zoroaſtres magus apud Bactrios regnabat*. Suidas verò eadem refert his verbis: *Zoroaſtres Perſomedes, ſapientia ſuperior Aſtronomis, primus Auctor recepti apud eos Magorum nominis. Bellum Troianum anteceſſit* 500. *annis; circumferuntur eius libri quatuor*. &c. & alibi: *Antiſthenes Athenienſis Tomos X: primum magicum, in quo narratio eſt de Zoroaſtre, illius doctrinæ Authore*. Qui plura deſiderat de Zoroaſtre, conſulat c. 16. l. 7. Plinij, & libri 30. caput 1. & ex l. 11. c. 42. Ammianum Marcellinum l. 23. & ea quæ nos fuſiſſimè in Obeliſco Pamphilio l. 1. de Zoroaſtre, ex omni Authorum farragine tradidimus.

Clem. Alex. — *Euſebius.* — *Suidas.*

Zoroaſtræa effata ſunt antiquiſſima, ſenſibuſque hieroglyphicis plena.

Patet itaque antiquiſſimum fuiſſe Zoroaſtrem, eiuſque magica Oracula Hermeticis, Platonicis, Pythagoricis ita ſimilia, vt num hæc ab ijs, an illa ab hiſce deprompta fuerint, diſpicere vix poſſis. Certè hieroglyphicis ſenſibus ita plena ſunt, ſicuti ex eorundem explicatione videbitur, vt ſi ea expreſſam hieroglyphicæ doctrinæ expoſitionem ſenſeris, rectè prorſus ſenſeris; atque adeo à primis Ægyptijs ea profluxiſſe, haud vero abſimile putem. Nam ea quæ de Deo, de Genijs, de Mundo, de animarum deſcenſu tradunt, Ægyptijs quàm ſimillima ſunt; hieroglyphicis tamen verborum inuolucris ita abſtruſa, vt non niſi à peritiſſimo veteris doctrinæ Myſta penetrari queant; vnde & oracula ſiue λόγια vocantur à Platonicis, eò quòd, vt ipſi putant, diuini Numinis afflatu pronunciata eſſent. Putantur primò lingua Chaldaica conſcripta, quæ poſtea vel à Beroſo, vel à Iuliano philoſopho, vel Hermippo, alijſue quos alibi citauimus, Græci iuris facta, ad nos tandem peruenerint, non vnita quidem, ſed ſparſa. Nos ea ex Platonicis philoſophis Pſello & Plethone, alijſque Rapſodis, Opſopæio, & Franciſco Patricio hinc inde collecta in vnum corpus, ad certas materiarum claſſes reduximus. Noſtra autem intentio alium in hiſce exponendis ſcopum non habet, niſi vt oſtendamus, omnia huiuſmodi Symbola gnomica nihil aliud eſſe, quàm hieroglyphicas quaſdam ſyſtaſes ex Mercurij columnis depromptas, vt proinde, ſi quid heterodoxum in ijs occurrerit, non meo id ſenſu, ſed è mente Veterum aſſertum eſſe, Lectorem ſcire voluerim. Ad propoſitum itaque nobis ſcopum proſequendum nos accingamus.

Zoroaſtræa effata cur vocentur λόγια.

§. I.

Digitized by Google

§. I.

Symbolorum Hieroglyphicorum ſiue Effatorum Zoroaſtris, quotquot ex Veterum monumentis inueniri potuerunt, iuxta Chaldæorum, Aegyptiorumque mentem, Interpretatio.

Α' Ὅπου πατρικὴ μονάς ἐστι.	1	*VBi paterna monas eſt.*
Β' Ταναὴ ἐστὶ μονάς, ἣ δύο γεννᾷ.	2	*Ampliata eſt monas, quæ duo generat.*
Δυὰς γὰρ παρὰ τῷδε κάθηται, καὶ νοεραῖς ἀστράπτει τομαῖς.		*Dualitas enim apud hunc ſedet, & in intellectualibus fulget ſectionibus.*
Καὶ τὸ κυβερνᾷν τὰ πάντα, καὶ τάττειν ἕκαστον οὐ ταχθέν.		*Et gubernare cuncta, & ordinare, quodcunque non ordinatum.*
Γ' Παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει Τριάς, ἧς μονὰς ἄρχει.	3	*Toto enim in mundo lucet Trias, cuius monas eſt princeps.*
Ἀρχὴ πάσης τμήσεως, ἥ δὲ ἡ τάξις.		*Principium omnis ſectionis, hic eſt ordo.*
Δ' Εἰς τρία γὰρ νοῦς εἶπε πατρὸς τέμνεσθαι ἅπαντα.	4	*In tria namq; mens dixit patris ſecari omnia.*
Οὗ τὸ θέλειν κατένευσε, καὶ ἤδη πάντα ἐτέτμητο.		*Cuius voluntas annuit, & iam omnia ſecta fuere.*
Εἰς τρία γὰρ εἶπε νοῦς πατρὸς ἀϊδίου· νῷ πάντα κυβερνῶν.		*In tria namque dixit mens patris æterni; mente omnia gubernans.*
Ε' Καὶ ἐφαίνετο ἐν αὐτῇ ἥ τ' ἀρετὴ, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ πολύφρων ἀτρέκεια.	5	*Et apparuerunt in ipſa virtus, & ſapientia, & multiſcia veritas.*
Τῇδε ῥεῖ Τριάδος δέμας πρὸ τῆς οὔσης.		*Hinc fluit Triadis vultus, ante eſſentiam.*
Οὐ πρώτης, ἀλλ' οὗ τὰ μετρεῖται.		*Non primam, ſed eam quæ menſuratur.*
Ἀρχαῖς γὰρ τρισὶ ταῖσδε λάβοις δουλεύειν ἅπαντα.		*Principijs tribus hiſce, capias ſeruire cuncta.*
Καὶ πηγὴ πηγῶν, πηγῶν ἁπασῶν.		*Et fons fontium, & fontium cunctorum.*
Μήτρα συνέχουσα τὰ πάντα.		*Matrix continens omnia.*
Ϛ' Ἔνθεν ἀθρόως θρώσκει γένεσις πολυποικίλου ὕλης.	6	*Inde affatim exilit generatio multifariæ materiæ.*
Ἔνθεν συρόμενος πρηστὴρ ἀμυδροῖο πυρὸς ἄνθος, κόσμων ἐνθρώσκων κοιλώμασι. Πάντα γὰρ ἔνθεν.		*Inde tractus preſter, exilis ignis flos, mundorum indens cauitatibus. Omnia namque inde.*
Ἄρχεται εἰς τὸ κάτω τείνειν ἀκτῖνας ἀγητάς.		*Incipit deorſum tendere radios admirandos.*

Inter-

Interpretatio Symbolorum.

Veteres Philoſophi habuerunt quędam SS. Triadis inditia.

IN hiſce ſex ſymbolicis gnomis, nihil aliud Zoroaſter innuere vult, niſi Trinitatem quandam diuinitatis in vnitate exiſtentē, vel vnitatem in Trinitate ſubſiſtentem. Vnde luculenter patet, veteres Philoſophos ſacroſanctæ Triadis nonnulla inditia à prædeceſſoribus Patriarchis ſucceſſiuâ quâdam traditione hauſiſſe; quod cùm fusè admodum in Obeliſci Pamphilij interpretatione indicatum ſit, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ijs hoc loco diutiùs inhærere. Oſtendunt autem dicta epiphonemata, quomodo hæc primæua vnitas duo generet, & quomodo Trias ſit primò in ipſa diuinitate, deinde tanquam in ſpeculo quodam luceat in omnibus rebus à diuina prouidentia productis in ſingulis mundorum claſſibus; quod vt innoteſcat, ſingula epiphonemata exponamus.

Trinitatis cognitio apud Veteres.

1 *Vbi monas paterna eſt.* Innuit ſacram in diuinitate Triadem: ſi enim monas paterna eſt, vtique ea relationem dicet ad Filium, qui eſt ſecunda diuinitatis ſubſiſtentia; & ſi Filius cum Patre vnum eſt, vtique tertia dabitur relatio mutui in ſe inuicem amoris, quæ eſt tertia diuinitatis forma, vt Ægyptij loquuntur. Quæ omnia pulchrè conſentiunt illi Hermetico epiphonemati, *Monas Monadem genuit, & in ſe ſuum reflexit amorem.* Vide de hoc amplè tractatum in 5. libro Obeliſci Pamphilij folio 404. & infrà in Theologia hieroglyphica Claſſe XI.

Diffuſio Dei ad extra.

2 *Ampliata eſt monas, quæ duo generat.* Innuit hoc epiphonemate Zoroaſter, quomodo Monas in multitudinem ſit lapſa. Eſt enim, teſte Platone, Dyas ſymbolum multitudinis, & rerum creatarum. Hinc & ſequentium verborum innoteſcit ſenſus: [Dualitas enim apud hunc ſedet, & intellectualibus fulget ſectionibus] id eſt, eſt quædam in Deo potentia creatiua, qua creando in Dyadem ſeu multitudinem diffunditur; & illa intellectualibus fulget ſectionibus, hoc eſt, innumeris rerum creandarum ideis & exemplaribus imbuta eſt, quæ ſola voluntate eius, in cuius mente ſunt, eſſentiam & exiſtentiam conſequuntur. Atque his omnia quæ in mundo ſunt, gubernat, & ordinat quodcunque non eſt ordinatum. Vide de hiſcè plura in ſequentibus. Referebant autem Ægyptij hoc pronunciatum Globo, ex quo tres catenæ trigoniformes producebantur, quorum interpretationem vide in tertio Tomo, & in Theologia hieroglyphica.

Omnia in mundo fulgent inſignita ſignaculo Trinitatis.

3 *Toto in mundo Trias fulget, cuius Monas eſt princeps.* Innuit Zoroaſter hoc loco, quòd omnia quæ à Deo condita ſunt, ſignaculo Triadis inſignita, conditoris referunt veluti in ſpeculo quodam imaginem; quæ quidem vti à ſuprema omnium cauſa eſſentiam ſuam adepta ſunt, ita & à prima & principe Monade, à qua veluti à perenni quodam fonte profluxerunt, originem ſuam inuenerunt. Eſt enim hæc *Monas principium omnis ſectionis*, id eſt, rerum creatarum multitudinis, & hinc *ordo*, id eſt, rerum omnium mira concinnitas & harmonia naſcitur. Vide quæ pluribus in ſequentibus de hiſce in Muſica hieroglyphica.

4 *In tria namque mens dixit patris ſecari omnia, cuius voluntas annuit, & iam*

Digitized by Google

& iam omnia ſecta fuerunt. Id eſt, in tria ſecantur omnia, in mente Patris Æterni (παραδειγματίζονται) ſiue exemplantur; voluntas verò eius efficit, vt cuncta mox eſſe ſuum nanciſcantur, iuxta illud, *ipſe dixit, & facta ſunt*: & Hermes pulchrè ſanè his verbis demonſtrat. *Nihil enim eſt in omni natura,* Hermes. *quod ipſe non ſit. Eſt ille ſiquidem, quæ ſunt; eſt ea etiam, quæ minimè ſunt; quæ quidem ſunt, deduxit in lucem; quæ non ſunt, occuluit in ſeipſo. Hic Deus nomine melior, hic occultus, hic rurſus omnium potentiſſimus, hic menti conſpicuus, hic præſens oculis, hic incorporeus, hic multicorporeus. Nam nihil in corporibus eſt, quod ipſe non ſit, omnia enim ipſe ſolus exiſtit*. Et paulò poſt: *Quo vertam oculos vt te laudem? ſupranè, an infra? intus, an extra? non mundus, non locus circa te, non aliud quidpiam ex omnibus; in te autem omnia, abs te omnia, præbes omnia, nihilq́ ſuſcipis, omnia quidem habes, quod autem non habes, idipſum nihil*.

5 *Et apparuerunt in ipſa virtus, & ſapientia, & multiſcia veritas*. Atque *hinc fluit Triadis vultus, ante eſſentiam, non primam, ſed eam, quæ menſuratur; principijs tribus hiſce capias ſeruire cuncta*, eſt enim *& fons fontium, & fontium cunctorum matrix continens omnia*. Quæ Hebræorum Myſtis in diuina natura ſunt כתר, חכמה, בינה, *Kether, Chohma, Binah*, id eſt, corona, ſapientia, intelligentia; hæc Zoroaſtri ſunt, *virtus, ſapientia, & multiſcia veritas* ſiue intelligentia; vocatque Triadis vultum ante eſſentiam non primam; prima enim eſſentia eſſentians, ſiue mens prima, cùm fœcunda ſit, parturit ſapientiam, mentem ſecundam, quod eſt Verbum; & ab his procedit amor Spiritus, ſeu intelligentia, omnium viuificatrix; atque hinc tandem profluit eſſentia illa creata rerum omnium, menſurationibus ſubiecta; atque his tribus principijs ſeruiunt omnia, eſt enim fons fontium, & fontium omnium rerum creatarum vberrimus, omnium rerum matrix. Errat tamen hoc loco Zoroaſtres, quod tribus in diuina natura ſubſiſtentijs, ſingulis nomen principij det, cùm iuxta orthodoxam Theologiam, principium diuinarum emanationum originaliter non ſit niſi Pater. Exhibetur autem hoc epiphonema hieroglyphico ſchemate, qui eſt Globus ἑρπετοπτερόμορφος (cuius explicationem vide in Obeliſco Pamphilio) in quo globus Mentem primam; ſerpens, mentem ſecundam, ſeu Verbum; alæ, Spiritum amorem indicant.

Error Zoroaſtri dantis ſingulis diuinitatis ſubſiſtentijs nomen principij.

6 *Inde affatim exilit generatio multifariæ materiæ; inde tractus preſter, ſubtilis ignis flos, mundorum indens cauitatibus, omnia namque inde. Incipit deorſum tendere radios admirandos*. Pſellus ita hoc effatum explicat: *A fœcunditate Monadis prouenit mundorum materialium multiplex fœtus, in quorum centro preſter ſubtilis ignis flos, id eſt, ignei caloris vis penetrantiſſima incluſa, omnia ad vitam & fœcunditatem ſollicitat, dum incipit extendere radios ſuos potentiſſimos, & maximè admirandos*. Verùm quomodo hæc epiphonemata rectè intelligenda ſint, fuſiùs in ſequentibus dicetur.

Preſter ſubtilis ignis flos quid?

Creatio rerum.

§. II.

Digitized by Google

§. II.

Symbola hieroglyphica Zoroaſtris de Patre, & de Mente, iuxta interpretationem Pſelli, & Plethonis.

Α′ Ἑαυτὸν ὁ πατὴρ ἥρπασεν, οὐδ' ἐν ἑῇ δυνάμει νοερᾷ κλείσας ἴδιον πῦρ. Οὐ γὰρ ἀπὸ πατρικῆς ἀρχῆς ἀτελές τι τροχάζει.

1 *Seipſum rapuit Pater, neque ſuæ potentiæ mentali claudens proprium ignem; Non enim à paterno principio imperfectum quid rotatur.*

Β′ Πάντα γὰρ ἐξετέλεσσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ.

2 *Cuncta namq́ perfecit Pater, & Menti tradidit ſecundæ.*

Γ′ Ἔργα νοήσας γὰρ πατρικὸς νόος αὐτογένεθλος, πᾶσιν ἐνέσπειρε δεσμὸν πυριβριθῆ ἔρωτος, ὄφρα τὰ πάντα μένη χρόνον εἰς ἀπέραντον ἐρῶντα.

3 *Opera enim intelligens paterna mens à ſe genita, cunctis inſeminauit vinculum igni-grauis amoris, quò omnia maneant, tempus in interminatum amantia.*

Δ′ Ἔχει τὸ νοεῖν, πατρικὸν νοῦν ἐνδιδόναι, πάσαις πηγαῖς τε, καὶ ἀρχαῖς. Ἐστὶ γὰρ πέρας τοῦ πατρικοῦ βυθοῦ, καὶ πηγὴ τῶν νοερῶν, μὴ δὲ προῆλθεν, ἀλλ' ἔμεινεν ἐν τῷ πατρικῷ βυθῷ, καὶ ἐν τῷ ἀδύτῳ κατὰ τὴν θεοθρέμμονα σιγήν.

4 *Habet ipſa intelligentia paternam mentem indere, omnibus fontibus & principatibus; Eſt enim finis paterni profundi, & fons mentalium, neque progreſſus eſt, ſed manſit in paterno profundo, & in adyto per Deo-nutriens ſilentium.*

Ε′ Νοῦ γὰρ νοῦς ἐστὶν, ὁ κόσμου τεχνίτης πυρίου.

5 *Mentis enim mens eſt, quæ mundi eſt artifex ignei.*

ϛ′ Ἐστὶ γάρ τι νοητὸν, ὃ χρὴ σὲ νοεῖν νόου ἄνθει. ἐστὶ γὰρ ἀλκῆς ἀμφιφαοῦς δύναμις, νοεραῖς στράπτουσα τομαῖσι· οὐ δὴ χρὴ σφοδρότητι νοεῖν τὸ νοητὸν ἐκεῖνο, ἀλλὰ νόου ταναοῦ ταναῇ φλογὶ, πάντα μετρούσῃ, πλὴν τὸ νοητὸν ἐκεῖνο.

6 *Eſt enim quoddam intelligibile, quod oportet te intelligere mentis flore; Eſt enim roboris circumquaque lucidi potentia, mentalibus fulgens ſectionibus; non ſanè oportet vehementia intelligere intelligibile illud ſed mentis amplæ ampla flammâ, omnia metiente, præterquàm intelligibile illud.*

Ζ′ Τοῖς δὲ πυρὸς νοεροῦ νοεροῖς πρηστῆρσιν ἅπαντα.

7 *Ignis mentalis mentalibus preſteribus cuncta.*

Η′ Ὑπὸ δύο νόων, ἡ ζωογόνος πηγὴ περιέχεται ψυχῶν.

8 *Sub duabus mentibus vitigenius fons continetur animarum.*

Ι′ Ἑσσάμενος πυρὶ πῦρ συνδέσμων ὄφρα κεράσῃ πηγαίους κρατῆρας, ἑοῦ πυρὸς ἄνθος ἐπίσχων, νοεραῖς ἀστράπτει τομαῖς ἔρωτος δ' ἐνέπλησε τὰ πάντα, σμήνεσιν ἐοικότα φέρονται ῥηγνύμεναι κόσμου περὶ σώμασι.

9 *Indutus igni ignem vinculorum, vt temperet fontanos crateras, ſui ignis florem ſuſtinens, mentalibus fulget ſectionibus, amoreq́ impleuit omnia, examinibus ſimiles feruntur perrumpentes per mundi corpora.*

Ex-

Expoſitio Symbolorum, ex mente Pſelli, & Plethonis.

1 **P**Ater ſeipſum rapuit &c. Seipſum Pater à reliquis omnibus exemptum fecit, adeo vt ne in intellectiua facultate, vel altero à ſe Deo ignem ſuum, hoc eſt propriam diuinitatem incluſerit. Huius autem diuinitas à cœteris rebus exempta eſt, videlicet, quoniam ille idem & ortus immunis eſt, & per ſeipſum extat; imò nulli prorſùs communicabilis eſt, licet ab omnibus diligatur. Non autem inuidiâ ductus ſe nemini impertit, ſed ſola rei impoſſibilitate, quæ vt in contradictionem illa incidat, omninò non permittit. Sed vide aliam inferiùs huius Symboli interpretationem. Pſellus.

2 *Cuncta namque perfecit Pater, & Menti tradidit ſecundæ*. hoc eſt, ipſe Pater omnia fecit, videlicet intelligibilia genera, hæc enim ſunt, quæ ſunt completa, & omnibus ſuis numeris abſoluta: alterique à ſe DEO (ſic loquitur Plethon) regenda tradidit; vtique non alteri niſi Verbo diuino Patri conſubſtantiali, iuxta illud; *Omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil*: vnde ſi quid ab hoc deductum eſt, & ad ipſius, aut alterius ſubſtantiæ intelligibilis exemplar effictum eſt, id à ſummo illo Patre proficiſcitur. Nam, vt rectè Plethon hoc loco aſſerit, hunc alterum Deum gentes primum haberi cenſent, quotquot videlicet aſſiduum mundi Architectum, quo alius ſuperior eſſe non poſſit, eſſe ſignificant. Vide inferiùs plura de hoc Symbolo.

3 *Opera enim intelligens paterna Mens &c.* id eſt, animæ noſtræ iugis Opifex notas, id eſt, formarum intelligibilium imagines animis inſeuit, quibus anima freta, rerum eſſentias ſibi rationeſque conciliet.

4 *Habet ipſa intelligentia &c.* Habet ipſa intelligentia prima inclinationem quandam naturalem eſſentiæ ſuæ ſignaculo inſignire omnes intelligibiles ſubſtantias principatuſque, quorum curæ omnia commiſſa ſunt. Eſt autem hæc ſignatio finis paterni fundi, & fons omnium mentalium operationum, ſine qua nulla intellectualis, aut rationalis ſubſtantia quicquam re efficere poſſit, iuxta illud; *Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine*. Neque tamen hæc ſignatio paternæ Mentis tranſitoria eſt, ſed paterno fundo, id eſt, centrali diuinæ eſſentiæ fundo reſidet incorruptibiliter, & in adyto receſſuque diuinitatis per Deo-nutriens ſilentium, id eſt, ſolo mentis ſilentio per contemplationis ſtudium attingibile.

5 *Mentis enim mens eſt, quæ mundi opifex eſt ignei*. id eſt, Patris æterni æternus Filius, quem Philo vocat σοφίαν κοσμοτεχνίτιν, ſapientiam mundi ignei architectricem, eſtque omnium mentalium & empyrearum operationum fons, & origo, & opifex, iuxta illud: *Ignem veni mittere in terram &c.*

6 *Eſt enim quoddam intelligibile &c.* id eſt, ſummus Deus, qui vnus perfectè eſt, non eodem modo, vt alia, concipitur; ſed mentis flore, id eſt, ſingulari & potiſſima intelligentiæ noſtræ portione. Eſt enim roboris circumquaque lucidi potentia, mentalibus fulgens ſectionibus, id eſt,

Digitized by Google

ideis; quam non cum vehementi intenſione intelligere oportet, ſed amplæ mentis ampla flammà, id eſt, amore & igneo quodam in tantum bonum impetu. Quaſi diceret, non Numen illud contemplatione tantùm ſterili attingendum, ſed ardenti charitatis affectu contemplationi iuncto, indagandum.

Preſter igneus quid?

7 *Ignis mentalis, mentalibus preſteribus auctus*. Preſter hoc loco nihil aliud eſt, niſi igniculus quidam intellectus contemplatiui in animæ centro reconditus. Dicit itaque, intellectum humanæ mentis preſteribus mentalibus augeri, ſi per continuatos contemplationis actus, habitum quendam, in archetypi illius ignis mentalis fontana origine indaganda, acquiſiuerit; ſic enim per mentalium operationum exercitium primæ menti Deo ſimilior euadet, ac tandem totus per amoris affectum cum eo coaleſcet. Spectatur hæc Preſteris flamma in multis Ægyptiorum Numinum ſimulachris. Indicatur per illam, neminem ad ſupremi Numinis lucem peruenire poſſe, niſi Preſterem diuinæ naturæ ſibi communicatum continuâ contemplatione, & diuino cultu auxerit.

8 *Sub duabus mentibus vitigineus fons animarum continetur*. Fingebant Zoroaſtræi, ſub throno mentis primæ & ſecundæ fontem, quem vitigineum dicebant, eò quòd animæ per aſcenſum ex eo bibentes, eò vnde meauerant redeuntes inebriarentur, id eſt, diuinarum dulcedine contemplationum abſorptæ, Deo plenæ in diuinam quandam naturam abirent. Videntur huius vitiginei fontis luculenta inter hieroglyphica veſtigia, quæ ſuo loco fuſiùs aperientur. Quem enim Zoroaſtres dicit fontem vitigineum, Hermes dicit Craterem; quæ alibi fuſiùs expoſita reperies.

Fontani crateres quid?

9 *Indutus igni ignem vinculorum &c.* Notandum hoc loco, per fontanos crateres nihil aliud intelligi, niſi vbertatem influxuum, quos ſenſibili creaturæ communicant Poteſtates ſupremæ, fontes totius vbertatis: & talis eſt crater Iouis, crater Oſiris, crater Iſidis, crater Momphtæ, ſimiliumque, de quibus paſſim in explicatione hieroglyphicorum. Dicit itaque Zoroaſter, ſupremum Numen igne indutum ſubinde temperare huiuſmodi crateres fontanos, & ijs veluti vincula quædam inijcere, & ad temperiem redigere exceſsiuam influxuum vim poteſtatemque, quæ niſi temperaretur, ſuſque deque verteret omnia. Hos itaque fontanos crateres ignis flore ſuſtinet ſuprema Mens, id eſt, centrali igne imbuit; mentalibus fulgens ſectionibus, id eſt, diſpertitis hinc inde ſuperfluarum qualitatum portionibus; quod fit ex bonorum cum malis, conſonorum cum diſſonis permiſtione; naſciturque harmonia grauibus acutiſq; conſtans, ex harmonia amor, examinis emiſsi adinſtar, quod omnia mundi corpora peruadit. quæ omnia in Obeliſcorum interpretatione enucleabuntur.

§. III.

Digitized by Google

§. III.

Effata Zoroaſtræa de Mente prima, Deo, Genijs, & Anima, ex mente Pſelli & Plethonis.

Effatum I.

Ἔστι καὶ εἰδώλῳ μερὶς εἰς τόπον ἀμφιφάοντα.

Eſt etiam ſimulachro locus ſuus in regione vndique & omninò lucida. Pſellus.

Significat hoc effato Zoroaſtres animam rationis expertem, quæ idolum ſeu imaginem animæ ratione præditæ refert, virtutum auxilio, dum in hac vita moratur, luſtratam, curriculo vitæ humanæ finito ad regionem, quæ ſupra Lunam eſt, redire, eique ſorte aſſignari locum vndique luminoſum, id eſt circumcirca, & omni ex parte ſplendore fulgentem; nam qui ſubter Lunam locus eſt, vndique tenebricoſus eſt, & circumcirca caligine ſeptus; Lunaris verò alternatim lucidus & obſcurus eſt, hoc eſt, vna ex parte lumine clarus, ex altera tenebris oppletus; quemadmodum etiam ipſa Luna media ex parte illuminata eſt, & ex media obtenebrata; locus verò ille ſupra Lunam vtrimque lucidus eſt, ſiue omni ex parte colluſtratus. Dicit itaque oraculum, non ſolùm animæ ratione præditæ ſuperlunarem illam Regionem vndique luminoſam eſſe deſtinatam, ſed etiam illius idolum ſeu imaginem animam brutam hac ſorte dotatã, vt regionem omni ex parte lucidam nanciſcatur, dummodò ſplendida & pura è corpore exierit. Græcorum ſiquidem doctrina inferiorem homine animam facit interitus neſciam, eamque vſque ad elementa ſub Luna ſita extollit: at Chaldaicum oraculum expiatam illam, & cum rationis participe anima amicè conſpirantem, in regionem hanc, quæ vltra Lunam eſt, vndique lucidam tranſuehit. Atque hæc quidem ſunt ſtatuta Chaldæorum. Pietatis verò Doctores, & Chriſtianorum dogmatum interpretes ac præcones nuſquam locorum brutam animam ad ſuperiora educunt, ſed apertè interitui obnoxiam eſſe profitentur. Atque ita enarrando tradit Gregorius Nyſſenus in oratione de anima. Vide quoque de hoc Platonem in Phœdro, Plotinum in Enn. & infra de dogmatis Pythagoricis, & complura in actuali Obeliſcorum Interpretatione; Scholion Authoris. dependet enim hæc veterum doctrina plerunque à Metempſychoſi, quam profitebantur.

Effatum II. Δίζεο σὺ ψυχῆς ὀχετὸν, ὅθεν, ἢ τίνι τάξει, σώματι θητεύσας ἐπὶ τάξιν ἀφ' ἧς ἐῤῥύης αὖθις ἀναστήσεις, ἱερῷ λόγῳ ἔργον ἑνώσας.

Scrutare animæ riuum, vnde, aut quo ordine, corpori mercenariâ operâ præſtitâ, ad dignitatem iterum extollas, ſacræ rationi opere adiuncto. Pſellus. Hoc eſt, quære animæ originem, vnde producta corpori inſeruierit, & quo pacto illa Explicatio Pſelli. ſacrarum ceremoniarum ope refocillata, luſtrata, atque erecta, eò vnde venerat, reduci queat. *Sacra ratione adiuncta.* Id quod ita intelligendum venit. Sacra ratio in nobis eſt vita & intellectu prædita, aut potiùs ſuprema animæ facultas, quam mentis florem alicubi oraculum appellat.

Digitized by Google

Huic igitur, ait, ſacræ rationi, quæ ſuapte ſponte aſcenſum parare nequit, ſi opus vniueris, id eſt, ſi ſacræ rationi animæ, ſiue præſtantiori illius facultati cœremoniarum opus coniunxeris, eam ad priſtinam dignitatem facilè euehes. Chaldæus igitur nos non aliter ad Deum deduci poſſe putat, niſi animæ vehiculum materialibus cęremonijs aptum reddamus atq; firmemus: arbitratur enim animam lignis, herbis, & carminibus luſtrari, agilioremque ad aſcenſum reddi. quod & Ægyptiorum, vnde hauſerunt, dogma eſt. Orthodoxa tamen Theologia, oratione & contemplatione, diuinâ nos illuſtratione imbuente, Deo nos iungi rectiùs aſſerit.

Effatum III. Μὴ δὲ τὸ τῆς ὕλης σκύβαλον κρημνῷ καταλείψῃς.

Materiæ fœces quid.

Ne verò materiæ fæces in præcipitio relinquas: Materiæ fœces appellat Oraculum hominis corpus è quatuor elementis compoſitum, & tanquam docendo & exhortando diſcipulum alloquitur: non ſolùm animam tuam ad Deum eleua, & vt vitæ huius turbas ſuperes effice, ſed ſi fieri poteſt, ne quidem ipſum corpus quo amictus es, quodque materiæ fœx eſt excrementitia, & neglecta, & materiæ ludicrum, in terreſtri mundo relinque. Præcipitium namque ſeu præruptum locum nominat oraculum hunc inferiorem telluris locum; nam, vt ipſi arbitrantur, à cœlo tanquam loco edito natura noſtra huc præcipitatur. Admonet igitur, vt & ipſum corpus, quod per materiæ fæcem innuit, igne diuino abſumamus, & expurgemus, aut decorticatum in æthera eleuemus, aut à Deo in locum materiæ & corporis expertem, vel corporeum eum quidem, ſed æthereum, vel cœleſtem veluti tranſuaſemur. Atque hoc dogma licet admirabile ſit, & excellens, non tamen in noſtra voluntate ſita eſt corporis luſtratio, & ad diuiniorem locum tranſlatio, ſed pendet res tota à diuina gratia, vt hæc ineffabili diuini ignis vigore & efficaciâ corporis materiam exurat, & prægrauantem terrenamque naturam igneo vehiculo in cœlum euehat. Alludunt ad hæc pleræque hieroglyphicæ inſcriptiones Obeliſcorum, vt ſuo loco fuſiùs aperietur. Hinc tot cœrimoniæ, tam caſta, & ab omnibus quæ huic Theolipſiæ quouis modo impedimento eſſe poterant, abſtinens vita ſacerdotum; quæ omnia tanquam ſummum ſecretum hieroglyphicis figmentis expreſſerunt, vt ſuo locó dicetur.

Effatum IV. Μὴ κάτω νεύσῃς, κρημνὸς κατὰ γῆς ὑπόκειται ἑπταπόρου σύρων κατὰ βαθμίδος, ὑφ' ἣν ὁ τῆς ἀνάγκης θρόνος ἐστίν.

Ne deorſum vergas, locus præruptus in terra ſubiacet, de gradibus trahens ſeptem vias habentibus, ſub quibus neceſſitatis ſolium eſt. Oraculum admonet animam, quæ Deo proxima eſt, vt huic ſoli tota mente adhæreat, neque ad terrena curſum per generationis appetitum inflectat: patet enim immenſus à Deo in terram hiatus, præruptuſque locus, qui animas cupidine tranſuerſas per limina ſeptem tramitum deuehat. Sunt autem limina ſeptem tramitum, ſeptem errantium ſtellarum orbes. Si itaque supernè deorſum anima nutauerit; per ſeptem illarum orbes in terram feretur. Sed iſtud ſeptem circulorum iter tanquam per gradus quoſdam ad neceſſitatis ſolium deducit; quò cùm anima peruenerit, ineuitabili Mundi terreni deſiderio, vt putabant, tenebitur. Alludit effatum ad deſcenſum animarum

Quid ſeptem tramites, quid hiatus & neceſſitatis ſolium.

Digitized by Google

marum in corruptionis ſphœram. Monet itaque oraculum ne deorſum, id eſt, in corpus caducum propenſiùs incumbas, fato ſubditum; infortunatiſſimus enim meritò cenſendus eſt, cui, cùm eò totus ſpectauerit, voto frui non contingat; ac præ magna neceſſitatis vi, cui quiſpiam ſe conſtrinxerit, res eius peius identidem, minimèque votis conſentaneæ vertant. Menti itaque incumbendum vnicè ſuadet, tanquam ab omni fati neceſſitate immuni. Sed de hoc alibi fuſiùs. Pertractat hoc dogma Hermes quoque in ſuo Pimandro, quem alibi allegamus, fuitque dogma, tùm Chaldæis, tùm Ægyptijs, commune.

Scholion Authoris.

Effatum V. Μὴ ἐξάξῃς, ἵνα μὴ ἐξίῃ ἔχουσά τι.

Ne exigas animam, ne in exeundo habens aliquid, periclitetur. Hoc Oraculum refert etiam Plotinus in libro de animæ irrationalis eductione. Eſt autem inſignis & magni momenti exhortatio, duoſque ſenſus recipere poteſt; prior, ne te mortis metu perturbes; alter, ne violenta morte animam è corpore exire compellas; vtramque explicemus. Primò itaq; effatum aſſerit homini nihil omninò moliendum eſſe de animæ eductione, neque diſpiciendum quo pacto illa è corpore egrediatur; ſed negotium naturali diſſolutionis rationi permittendum, vti Pſellus explicat; anxietas enim & ſollicitudo de corporis ſolutione, & animæ ex illo eductione, mentem à melioribus cogitationibus auocat, & curis eiuſmodi occupat, vnde perfectè anima purgari nequit. Si enim tunc mors nobis aduenjat, quando curis de reſolutione diſtringimur, anima non exit prorſus libera, ſed retinens aliquid de vitæ affectibus implicata; affectum enim definit Chaldæus hominis de morte ſollicitudinem: nullius enim alterius rei curam habendam eſſe vult quàm præſtantiorum illuminationum: verùm neque de his admodum ſollicite cogitandum, ſed vbi teipſum angelicis & diuinis potentijs nos in altiora extollentibus permiſeris, omnibus quæ in corpore ſunt, dicam & in anima, ſentiendi inſtrumentis obſtructis, abſque vllis negotiorum curis, & mentis cogitationibus, vocantem Deum ſequendum eſſe. Atque hæc eſt interpretatio Pſelli. Plethon verò ſic illud explicat. Ne te ante mortis naturalis terminum interimas, licet philoſophiæ totus omni ſtudio incubueris; nondum enim omnibus numeris abſolutam luſtrationem adeptus es. Vnde licet anima è corpore via iſta exſilierit, exibit tamen vitæ huius corruptione quodammodo infecta. Si enim nos homines in hoc corpore tanquam in cuſtodia & ſtatione collocati ſumus, quemadmodum ſanè Plato hac ſententia diuinitùs accepta in arcanis ſermonibus dixerat; nemo certè ſibi mortem inferre debet, antequàm Deus moriendi neceſſitatem immiſerit. Atque hæc expoſitio melior eſt priore, & Chriſtianæ doctrinæ prorſùs congrua. Vt vel hinc appareat, quanto veteres intellectus lumine fuerint præditi, dum ea omnia ferè, quæ Chriſtiana doctrina profitetur, libris eorum veluti ſub vmbratili quâdam delineatione, contenta ſpectantur. vide Euſeb. l. 5. de præp. & l. 3. de Euang. demonſt. & Porphyrium libro de abſtinentia.

Plotinus. — *Duos ſenſus habet hoc effatum.* — *Quid ſit affectus iuxta Chaldæos.* — *Plethon.* — *Alter ſenſus huius effati.* — *Plato.* — *Scholion Authoris.*

Effa-

Effatum VI. Πῶς ἔχει κόσμος νοεροὺς ἀνοχῆας ἀκαμπεῖς.

Mundus habet quadamtenus ſuſtentatores intellectu præditos, & immobiles. Eſt hoc dogma hieroglyphicæ doctrinæ adeò conſonum, vt facilè appareat, non id aliundè, quàm ex Ægyptiorũ ſchola prodijſſe. Sed explicemus illud. Chaldæi poſuerunt Potentias in mundo, quas nominârunt mundi Duces ſiue Rectores, quòd mundum motibus cum prouidendi cura regant. hoc idem tenuerunt Ægyptij, vt ex Pimandro & Aſclepio Hermetis patet. Has igitur Potentias ſiue facultates appellat oraculum ſuſtentatores, quòd mundum vniuerſum ſuſtineant. Atque per immobilitatem quidem eorum, vis firma ac ſtabilis; per ſuſtentationem verò, cuſtodiæ atque conſeruationis cura demonſtratur. Hinc hieroglyphicè eos exhibituri Ægyptij, in ſolio collocabant, baculis variè adornatis inſtructas, vti ſuo loco dicetur. Sunt verò & nonnullæ Potentiæ, quas implacabiles vocant, vt quæ validæ atque fixæ ad hæc inferiora nunquam flectuntur, & in cauſa ſunt, vt animæ ab affectuum illecebris neutiquam demulceantur, id eſt, ne cupidine in tranſuerſum actæ, inferioris mundi quiſquilijs contaminentur. ita Pſellus. vide lib. 5. Obeliſci Pamphilij, vbi huiuſmodi effatum aptè per hieroglyphica expreſſum, reperies.

Potentiæ mundi.

Potentiæ implacabiles.

Effatum VII. Πάντοθεν ἀπλάστῳ ψυχῇ πυρὸς ἡνία τεῖνον.

Pſellus.

Animæ figuræ experti vndique tende ignis habenas. Ἀπλάστον animam vocat, forma & figura omni carentem, vti Pſellus explicat, vel ſimpliciſſimam & puriſſimam: ignis autem habenas iſtiuſmodi animæ, expeditam atque liberam deificæ vitæ operationem, quæ igneam mentem ad diuinum lumen excitat atque erigit. *Informi* itaque *animæ ignis habenas tende*, id eſt, huic rei ſtude atque operam naua, vt omnes potentiæ & in intellectu, & in cogitatione, & in opinione conſiſtentes, quælibet, inquam, ſibi conformes, & congruentes ſuſcipiant diuinarum rerum illuminationes: nihil enim aliud ſibi vult illud, *ignis habenas tende*. Sed natura labaſcere ſolet, & alterius vitæ, deterioris ſcilicet ſtudio teneri. Putabant enim Veteres, nunquam ſe diuinâ illuminatione aptos redditum iri, niſi rebus terrenis nuncio miſſo, ſe per internas externaſque expiationes, omni ſtudio & diligentiâ peractas, habiles & idoneos redderent ſupernorum influxuum. Quod dogma ſanè optimè quadrat aſceticæ orthodoxorum doctrinæ.

Scholion Authoris.

Effatum VIII. Λαιῆς ἐν λαγόσιν Ἑκάτης ἀρετῆς πέλε πηγὴ, ἔνδον ὅλη μίμνουσα, τὸ παρθένον οὐ προϊεῖσα.

In ſiniſtræ Hecates ilibus ſitus eſt fons virtutis, intus totus manens, virginitatem nunquam deſerens. Inſinuat hoc effato, maximè nobis appetendum virtutis fontem, in ſiniſtræ Hecates parte ſitum: habet enim ſummam incorruptionem, firmitatem, & immutabilitatem in ſe. Quod vt pleniùs intelligas, Nota Chaldæos Hecaten Deæ loco habere, quæ medium ordinem ducat, & quaſi centrum ſit omnium potentiarum: in dextris eius partibus collocant fontem animarum, in ſiniſtris fontem bonorum ſiue virtutum; aiuntque animarum quidem fontem ad propagationem ſphœramque generationis eſſe procliuem, virtutum verò fontem intra propriæ eſſentiæ limites coërcitum manere, virginis intactæ inſtar incorruptum; eamque quam habet firmitatem & immobilitatem, ab implacabilium potentia-

Pſellus.

tentia-

Digitized by Google

tentiarum facultate adeptum eſſe, & virginali zonâ accinctum. Plethon ſic explicat. In latere ſiniſtro tui cubilis fons virtutis & ſcaturigo habetur, id eſt, potentia intus quidem illa condita, cuique nunquam germana ſua integritas, id eſt, natura omnis affectionis exors, eripi poſſit. Nam & immotam, nullaque ratione excutiendam virtutis potentiam ſortiti ſumus, quamquam vſus actionum virtutis deſinere poteſt, & interrumpi. Porrò potentia ſiniſtro lateri adſcripta eſt, quòd functiones dextro contribuuntur. Cubile autem animæ noſtræ locus is eſſe ſtatuitur, qui affectionibus ipſius eximijs præſtabilioribuſque ſubſtratus eſt. Hic locus cum hieroglyphicus ſit, de eo fuſiùs III. Tomo tractabitur. *Plethonis expoſitio.*

Effatum IX. Ὦ τολμηρᾶς ἐκ φύσεως ἄνθρωπε τέχνασμα.

O homo audaci è natura productum artificium. Hoc totum effatum ex Hermetis Aſclepio deſumptum eſt, vbi ſic illud explicari videtur. *Magnum miraculum eſt homo, animal adorandum, & honorandum, hoc enim in naturam Dei tranſit, quaſi ipſe ſit Deus. O hominis quanta eſt natura, dijs cognata, diuinitate coniuncta! diligit quæ infra ſe ſunt, & à ſupernis diligitur. Colit terram, elementis velocitate miſcetur, acumine mentis in maris profunda deſcendit, omnia illi licent, non ipſi cœlum videtur altiſſimum, quaſi enim è proximo ſagacitate animi intuetur. Intentionem animi eius nulla aëris caligo confundit, non depreſſitas terræ opera eius impedit, non aquæ altitudo profunda deſpectu eius obtrudit, omnia idem eſt, & vbique idem eſt.* Vt proinde non malè hic locus hominem appellet τολμηροτάτης φύσεως τέχνασμα, artificium ſeu machinamentum naturæ audaciſſimæ, eò quòd nihil tam arduum & difficile ſit, quod non aggrediatur.

Effatum X. Ἐργάζε περὶ τὸν Ἑκατινὸν στρόφαλον.

Operare circa Hecatinum circulum. Hecatinus circulus, cuius in Ægyptiacis templis frequens vſus erat, orbis eſt aureus, in medio Sapphirum incluſum (teſte Pſello) complectens, loro bubalo conuerſus, vndiquaq; varias figuras, & characteres habens hieroglyphicas: quem rotantes perficiebant inuocationes. Atq; iſtiuſmodi ſunt, quæ iyngas vocare ſolent, ſiue orbicularem, ſiue triangularem, ſiue aliam quamcumque figuram habeant. Atque cùm circumagitarent orbem illum, ſonos inconditos, vel etiam belluinos cum clamore emittebant, ridentes, & aërem flagris ferientes. Docet itaque ritus operationem, ſiue circuli eiuſmodi agitationem, vt quæ vires arcanas habeat. Vocatur autem circulus ille Hecatinus; quia Hecatæ, id eſt, Iſidi ſubterraneæ, dedicatus eſt: quæ Hecatè Chaldæis Dea eſt, & in dextra ſui parte virtutum fontem habet. Eſt autem hoc magicum Ægyptiorum inuentum, quo Genios bonos mirè trahi, malos verò profligari credebant. Sed vide quæ fuſiùs de huiuſmodi Hecatinæ rotæ cœrimonijs in Obeliſco Pamphilio tradidimus, vbi & hieroglyphicam eiuſdem exhibitionem conſidera, vti & in alijs ſuo loco, & tempore reſeruatis tractatibus. *Pſelli explicatio.* *Scholion Authoris.*

Effatum XI. Μὴ πνεῦμα μολυνῇς, μηδὲ βαθυνῇς τὸ ἐπίπεδον.

Ne ſpiritum coninquines, neque ſuperficiem in profundum augeas. Senſus huius effati eſt; ne ſpiritum terrenarum rerum contagione polluas, neque

Digitized by Google

neque lucidiſsimam animæ tuæ ſubſtantiam rebus terreſtribus, & corruptibilibus immergas. Verùm vt hæc luculentiùs exponantur, Notandum eſt, Chaldæos duabus tunicis animam induere, & vnam quidem ſpiritualem nominant, à ſenſibili mundo ipſi contextam; alteram verò luciformem, tenuem, & intactilem, quæ ſuperficies hîc vocatur. Ne igitur, inquit, ſpiritualem animæ tunicam affectuum immunditia contamines, neque ſuperficiem illius additamentis quibuſdam materialibus in altitudinem excreſcere facias, ſed ambas, vt natura ſua ſeſe habent, conſerues, hanc puram, illam nullo colore inſectam. Monet igitur oraculum, ne talem animæ ſpiritum inquines, neque eum planè in profundum mergas, neque craſſeſcere facias acceſſione amplioris materiæ in ipſa mole. Craſſum quippe fieri huiuſmodi animæ ſpiritum exiſtimant, ſi ad mortale corpus nimium declinet. Vocat autem hunc ſpiritum ἐπίπεδον, id eſt, ſuperficiem, ob formam, ſubtilitatem, exilitatemque. Hieroglyphicum huius ſchema vide Tomo III.

Scholion Authoris.

Effatum XII. Ἡγείσθω ψυχῆς βάθος ἄμβροτον ὄμματα δὲ πάντα ἄρδην ἐκπέτασον ἄνω.

Principatum teneat animæ profunditas diuina: oculos autem omnes in altum ſurſum extendito. Animæ profunditas innuit triplices eius potentias, quæ in intellectu, cogitatione, & opinione ſitæ ſunt: oculi verò, triplices earum operationes cognoſcendi vi præditas. Eſt enim oculus cognitionis ſignum, vt & vita appetitionis. Vult igitur vt reſeretur animæ immortalis profunditas, & quas habes vi cognoſcendi præditas potentias, ſurſum in altum eleues, imò teipſum totum, vt orthodoxorum verbis vtar, ad Dominum transferas. Quaſi diceret, animæ tuæ diuina altitudo primas in te vendicet, & oculos tuos, id eſt, virtutes cognitiuas vniuerſas ſurſum verſus erige. Eſt hoc dogma vſitatum quoque aſceticæ artis Magiſtris, indicatque animæ curæ omnia reliqua poſtponenda.

Pſellus.

Scholion Authoris.

Effatum XIII. Ψυχὴ μερόπων Θεὸν ἄγξει εἰς ἑαυτὴν, οὐδὲν θνητὸν ἔχουσα, ὅλη μεμέθυσται. Ἁρμονίας ἀυχεῖ γὰρ, ὑφ᾽ ἧ πέλει σῶμα βρότειον.

Anima hominum Deum in ſeipſam conſtringet, ſi nihil caduci obtinens, tota inebriata eſt; Harmoniam iacta namq; ſub qua corpus vitale eſt. Oſtendit hoc effatum, quomodo anima rationalis in Deum transformari poſſit, & diuinæ contemplationis nectare inebriari; ſi videlicet, terrenarum rerum caducitate abiecta, ſi corporeorum phantaſmatum hebetudine repudiata, ſe totam intra ſe receperit, & per continuum contemplationis ſtudium, Deo perfectò adhæſerit; quod eſt Deum intra ſe conſtringere, & θεόληπτον fieri. Vt vel maximè mirum ſit, quomodo in tanta paganiſmi caligine ad tantam, tamque eminentem vnionis cum Deo gradum, pertingere potuerint. Certè in hoc non differunt ab orthodoxa Aſceticorum doctrina; niſi quòd illi in ſolo intellectu vnionis vim poſuerunt, hi in intellectu ſimul & voluntate ſeu affectu per amorem vnitiuum, vt Albertus magnus loquitur. Quæ omnia approbat Pſellus, dum hoc effatum ita explicat. *Anima in ſeipſam vi compellat ignem diuinum* (id enim ſibi vult τὸ ἄγχειν, conſtringere) *ratione immortalitatis & puritatis. tunc enim tota inebriata eſt, id eſt, impletur præſtantiori vitâ & illuminatione, & quaſi extra*

Albertus Magnus.

ſeipſam mouetur. Deinde ipſam animam alloquitur oraculum dicens, Harmoniam iacta; id eſt, gloriare de ſubtili & intelligibili coagmentatione, quâ colligata es arithmeticis & muſicis proportionibus: ſub hac enim intelligibili harmonia etiam vitale & compoſitum corpus coagmentatum eſt, ſtructura illinc ſuppeditata. Vide Platonem in Parmenide, vbi multa ad hoc effatum alludentia adducit, de quo & in Muſica hieroglyphica copioſior dabitur dicendi materia. Scholion Authoris. Plato.

Effatum XIV. Ἡ φύσις πείθει πιστεύειν εἶναι τοὺς δαίμονας ἁγνούς, καὶ τὰ κακῆς ὕλης βλαστήματα, χρηστὰ καὶ ἐσθλά.

Natura ſuadet, vt credamus genios ſanctos eſſe, & praua materiæ germina, vtilia & bona. Dicit effatum, Genios eſſe, id eſt; intellectuales ſubſtantias; & præterea dæmones prauos, materiales, impuritatis contagione imbutos; neque tamen ſua bonitate & vtilitate carentes; atque hoc ipſum naturam ſuadere. quod ita intelligendnm, non quòd ipſa natura hoc ratione ſuadeat, ſed quòd ſi quando illa euocetur, vt Pſellus ait, ante aduentum eius frequens dæmonum cœtus affluat, & varij generis formæque ſpectra dæmoniaca præcurrant & appareant, ab omnibus partim elementis excitata, partim ab omnibus lunaris curſus portionibus compoſita & diſcreta: imò cum lætitia & grata quadam blanditie ſæpiùs occurrentia ſpeciem bonitatis initiato, vt Chaldæi putant, præbent. Adeòque vult, non Genios tantùm ſanctos, ſed & quæcunque à Deo ipſo per ſe bono proficiſcuntur, frugi eſſe; & ipſa quidem prauæ materiæ germina, ſiue formæ, quæ à materia dependent, talia ſunt. Prauam appellat materiam, non ratione ſubſtantiæ, ſed eò quòd nouiſſima inter ſubſtantias ponatur; exigui boni particeps. Mali itaque appellatione, boni paucitatem deſignat. Pſellus.

Effatum XV. Μὴ φύσεως καλέσῃς αὐτοπτὸν ἄγαλμα.

Ne vocaueris imaginem naturæ per ſe conſpicuam. Innuit, in ſacris non attendendam eſſe ſenſibilem ſpectrorum apparitionem, ſed eorundem mente ſola perceptibilem præſentiam; de quibus fuſe Iamblichus in libro de myſterijs Ægyptiorum. Notandum autem eſt, imaginem Ægyptijs in ſacris euocari ſolitam, eorum opinione, mente perceptibilem eſſe debere, & à corpore omni prorſùs ſeparabilem. Naturæ autem forma, ſiue imago, non eſt vndequaque mente perceptibilis, quia natura vt plurimùm facultas eſt corporum adminiſtratrix. Ne igitur, inquit, in ſacris cœremonijs aduoces naturæ imaginem ſuâ ſponte conſpicuam: tibi enim nihil ſecum afferet, præterquàm quatuor naturalium elementorum congeriem.

Effatum XVI. Ἡνίκα βλέψῃς μορφῆς ἄτερ εὐίερον πῦρ λαμπόμενον σκιρτηδὸν ὅλου κατὰ βένθεα κόσμου, κλῦθι πυρὸς φωνήν.

Quando videris abſque forma ſacroſanctum ignem, lucentem exſultando totum per mundi profunda, Audi ignis vocem. Innuit effatum, ignem oculis conſpicuum, varijs illuſionibus expoſitum eſſe; ac proinde vt audias vocem iſtius diuini ignis, eum ab omni materiali conditione remotiſſimum eſſe debere, vt iſtius particeps luminis, & illuſtrationis eſſe poſſis. Sed audiamus Pſellum, qui ſic dictum effatum explicat. *Agit oraculum de diuino igne à plurimis hominibus conſpecto, monetq; ne ſi quis tale lumen certa* Pſellus.

aliqua forma & figura repræſentatum videat, huic vlterius fidem adhibeat, neque illinc emiſſam vocem pro veriſſima excipiat. Contrà, ſi id ab omni forma & figura liberum viſui offeratur, non decipieris; ſed quodcunque ex illo interrogaueris, certò verum erit. Nominatur autem iſte ignis ſacroſanctus, quòd cum decore à ſacris viris ſit conſpectus, & totus hinc illinc ſubſaltans, magno lætitiæ ſcilicet & gratiæ indicio, per mundi abſtruſa apparuerit. Alludit interpres oraculi Pſellus haud dubiè ad varias diuini ignis apparitiones, cuiuſmodi fuit ignis in rubo à Moyſe conſpectus, & Eliæ in cœlum rapti igneus currus, ſimiliaque, quæ paſſim ſacra Scriptura nobis prodit.

Scholion Authoris.

Effatum XVII. Ἐκ δ᾽ ἄρα κόλπων γαίης θρώσκουσι κύνες χθόνιοι, οὔτ᾽ ἀληθὲς σῆμα βροτῷ δεικνύντες.

At verò è ſinibus terræ exiliunt canes terreſtres, non verum ſignum homini monſtrantes. Innuit hoc effatum, nociuum quoddam dæmonum genus, materia conſtans, quos canes terreſtres dicunt, fallax, & pernicioſum, quod homines cumprimis infeſtet, deceptionibus, & impoſturis deditum. Pſellus ita hoc effatum explicat. *Sermo eſt de dæmonibus materialibus, & hos canes nominat, quia animarum carnifices ſunt; terreſtres verò, quia è cœlo ceciderunt, & circa terram voluntantur. Hi,* ait, *à diuinæ vitæ beatitudine longiſſimè poſiti, & intellectuali contemplatione deſtituti, futura portendere nequeunt. Vnde fit, vt omnia quæ dicunt, aut monſtrant, falſa ſint, & nulla certitudine ſuffulta: per formas enim entia cognoſcunt; at id quod facultate ſigillatim, &, vt ita dicam, indiuidualiter futura cognoſcendi præditum eſt, indiuiduis & formarum expertibus intelligentijs vtitur.* Alludit hic Interpres cum orthodoxis ad Cacangelos Luciferi ſocios; qui ob rebellionem è cœlo pulſi, æterniſque tenebris damnati, circumeuntes quærunt cui noceant, vtpote immortales humanæ felicitatis vltores: ſed tamen cum magna differentia id ſentiunt; orthodoxi ſiquidem, Angelos lapſos, non materiales, aut terreſtres eſſe, ſed purè intellectuales ſubſtantias, in omnibus, ſi naturam ſpectes, bonis Angelis ſimiles aſſerunt; quod ipſi negare videntur.

Scholion Authoris.

Effatum XVIII. Ἐκτάνας πύριον νοῦν ἔργον ἐπ᾽ εὐσεβίης, ῥευστὸν, καὶ σῶμα σαώσεις.

Si extenderis igneam mentem ad pietatis opus, etiam fluidum corpus ſeruabis. Id eſt, Si mentem tuam illuminatam ad ſuperiora extuleris, & diuini ignis opus ad pietatis opera euexeris (ſunt autem Chaldæis pietatis opera, rituum ac cœremoniarum rationes certæ) non ſolùm animam affectibus inſuperabilem reddes, ſed etiam corpus tuum ſalubrius efficies. Eſt enim & hoc ſæpiſſimè opus diuinarum illuſtrationum, corporis nempe materiam abſumere, eumque ſanitatis habitum acquirere, vt poſthac nec affectibus, nec morbis vllis corripiatur. Siquidem per abſtinentiam, & corporis caſtimoniam, quam veteres Hieromantæ ſectabantur in diuino cultu, & θεοληψίας munere adipiſcendo, neceſſariam, corpus à multis infirmitatibus immune ſeruari putabant.

Effatum XIX. Σὸν ἀγγεῖον θῆρες χθονὸς οἰκήσουσιν.

Vas tuum habitabunt animalia terræ. Hoc effatum variè à varijs explicatum fuit; nos quid ſentiamus, tum dicemus, vbi priùs Pſelli ſententiam propoſuerimus. Sic autem dicit. *Vas eſt ipſa temperatura animæ ex compoſitione orta; animalia, dæmones, qui circa terram oberrant. In noſtra itaque*

Pſellus.

vita

Digitized by Google

vita affectibus plena, eiuſmodi animal a ſedem ſuam collocabunt; Dæmonum enim eſſentia affectibus complicata eſt, in iiſdemq; ſedem ſuam fixam habent, & ordinem materialem. Ideo quicunq; affectibus dediti ſunt, dæmonibus cohærent & agglutinantur; ſimile enim ſimili attrahunt, mouendi vim atque facultatem ex ipſis affectibus conſecuti. Corpus animæ habitaculum vas vocat, terrenum & caducitate refectum; cuius appetitibus terrenis mox vbi anima condeſcenderit, ad illi cohabitandum, peruertendumque animalia terræ, id eſt, materiales dæmonum potentiæ concurrent. Nos probabiliùs putamus, hoc loco metempſychoſin inſinuari; conſonatque prorſùs cum ijs, quæ Hermes in ſuo Pimandro adducit de hoc argumentò.

Effatum XX. Πάντα γὰρ ἐξετέλεσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ· ὃν πρῶτον κλήζεται πᾶν γένος ἀνδρῶν.

Omnia enim perfecit Pater, & Menti tradidit ſecundæ, quam primam vocat omne genus hominum. Hoc effatum in Theologia hieroglyphica amplè expoſuimus; quare eò Lectorem remittimus, indicat enim SS. Triadis myſterium, de quo ita Pſellus: *Primus Trinitatis Pater cùm vniuerſam creaturam condidiſſet, eam Menti tradidit; quam mentem totum genus humanum, paternæ excellentiæ ignarum, Deum primum appellauit. At noſtra doctrina contrarium tenet: quòd ipſa prima Mens, Filius, inquam, magni Patris, omnem creaturam condiderit, atque operando perfecerit. Pater enim in Moſaicis ſcriptis Filio indicat formam ſiue ideam productionis creaturarum: Filius verò ipſuſmet operator & conditor eſt operis creati.* Nos orthodoxè aſſerimus, mentem eam eſſe, quam Philo σοφίας κοσμοτεχνίτιν vocat, Patri conſubſtantialem, diuinum videlicet Verbum; appoſitèque illi applicari poſſe illud Pſalmi: *Verbo Domini cæli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum.* Pater enim omnia dedit Filio, iuxta illud: *Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo & in terra.* Omnia enim Pater perfecit, & Menti tradidit ſecundæ, id eſt, Filio, Verbo ſuo, ſecundæ SS. Triadis hypoſtaſi.

Pſellus. *Scholion Authoris.* *Philo.*

Effatum XXI. Ὅτι ψυχὴ πῦρ ὄντα φαεινὸν δυνάμει πατρὸς, ἀθάνατός τε μένει, καὶ ζωῆς δεσπότις ἐστὶ, καὶ ἔχει πολλὰ πληρώματα κόλπον.

Quia anima ignis eſt lucidus potentia Patris, immortaliſq; manet, & vitæ domina eſt, & habet multa complementa ſinuum. In hoc effato, natura & eſſentia animæ rationalis indigitatur; nam primò animum ignem dicit, vtique non elementarem, nec corporeum, ſed diuinum, & materiæ corporiſque expertem; & vti ab vniuerſo compoſitorum genere & materiali corpore exempta eſt, ita immortalis eſt: nihil enim materiæ aut caliginis particeps illi immixtum eſt: multò minus compoſita eſt, vt in ea, ex quibus conſtituta fuit, reſolui poſſit. Eſt præterea vitæ Domina, omnia vitæ radijs illuſtrans. Habet etiam plurimorum ſinuum complementa, id eſt, obtinet potentias totius adminiſtrationis: quia, vti Ægyptij opinabantur, pro virtutum diuerſitate diuerſas zonas, ſiue cœli regiones illi inhabitare licet. Vide Proclum de compoſitione animæ, & Plotinum de natura eiuſdem; vbi multa hiſce non abſona producunt. De complementis verò ſinuum conſule Iamblichum de myſterijs, & Hermetem in Pimandro & Aſclepio, ex quo depromptum hoc effatum reperies.

Pſellus. *Proclus.* *Plotinus.* *Iamblichus.* *Hermes.*

Digitized by Google

Effatum XXII. Βίῃ σῶμα λιπόντων ψυχαὶ καθαρώταται.

Pſellus. *Vi corpus relinquentium animæ ſunt puriſſimæ.* Pſellus ita explicat. *Qui dictum iſtud æquâ mente auſcultauerit, reperiet id noſtræ doctrinæ non aduerſari. etenim coronati martyres, qui afflictionis tempore cum cruciatu corpus reliquerunt, ſuas ipſorum animas luſtrarunt, & puras reddiderunt. At hoc non vult Chaldæus, ſed laudat omnem mortem violentam, eò quòd anima, quæ corpus cum dolore deſerit, hanc vitam abominatur, & conuerſationem cum corpore odit, contrà cum gaudio ad ſuperiora reuolat. At quæ in morbis animæ corpore hoc naturaliter diſſoluto vitam relinquunt, non admodum ægrè ferunt nutum & propenſionem ſui erga corpus.* Ita Pſellus. Ego verò iudico potiùs hoc loco Zoroa-Scholion Authoris. ſtrum alluſiſſe ad animas contemplationis ſtudio deditas; hæ enim ipſo animæ impetu actæ non ſolùm ſe ſupra omne id quod mortale eſt, extollunt, ſed & per dictum ſtudium veluti expiatæ ad puriſſimum eſſentiæ ſtatum pertingunt, ſimiles ipſis Angelicis mentibus effectæ.

Effatum XXIII. Σύμβολα πατρικὸς νόος ἔσπειρε ψυχαῖς.

Pſellus. *Signa inſeuit animabus mens paterna.* Quemadmodum liber Moyſis hominem ad imaginem Dei formatum fuiſſe dicit, ita etiam Chaldæus ait, conditorem & mundi parentem ſigna ac notas ſuæ ipſius proprietatis animabus inſeuiſſe. Etenim non animæ tantùm è paterno ſemine (vt loquitur Pſellus) productæ ſunt, ſed omnes etiam ordines ſuperiores ſuam originem inde habuerunt. Sed in ſubſtantijs incorporeis alia ſunt ſigna, incorporea nempe & indiuidua; alia item in mundis ſigna ſunt & ſymbola inenarrabilium Dei proprietatum, ipſis etiam virtutibus longè Scholion Authoris. excellentiorum. Has itaque animæ noſtræ iugis opifex formarum intelligibilium imagines animabus noſtris inſeuit, quibus freta rerum eſſentias rationeſque ſibi conciliet, de quibus in Theologia noſtra hieroglyphica ampliùs tractabitur.

Effatum XXIV. Ἐστὶ τι νοητὸν, ὃ χρή σε νοεῖν νόου ἄνθει.

Eſt intelligibile quoddam, quod mentis flore à te percipiendum eſt. Alludit Scholion Authoris. effatum ad modum quo Deus cognoſcendus eſt, qui eſt mentis flos; cùm enim Deus puriſſimus actus ſit, neceſſarium eſt, vt puriſſimo illo quod in anima reconditum latet, eum contemplando attingas. Quod fiet, ſi mentem ab omni terrenarum rerum cura, & terreſtrium, materialiumq;, imò ab omnibus phantaſmatum ſpeciebus ſimpliciter ſine vllo inter te & Deum medio abſtraxeris: hoc enim pacto, vti Deo ſimilior, & vicinior, ita maiori quoq; puritate, & iucunditate primum illud intelligibile mentis flore, id eſt, intellectus defæcati, & ab omnibus materialibus expediti libertate attinges. Plethon autem ita illud explicat. Plethonis expoſitio. *Cuilibet rei mente comprehenſibili oppoſitam potentiam anima habet, vt ſenſibilibus ſenſum, cogitabilibus, cogitationem, intelligibilibus mentem. Dicit itaq; Chaldæus, quòd quamuis Deus intelligibilis ſit, mente tamen comprehendi non poſſit, ſed ſolo mentis flore. Flos autem mentis eſt ſingularis & indiuidua animæ potentia. Quia itaque Deus propriè vnum eſt, ne coneris eum mente percipere, ſed indiuidua potentia, quâ vnum cognoſcitur. nam primò & per ſe vnum ſolo quod in nobis eſt vno comprehendere licet, non cogitatione, neque mente.*

Effa-

Digitized by Google

Effatum XXV. Ὁ πατὴρ ἑαυτὸν ἥρπασεν· οὐδ' ἐν ἑῇ δυνάμει νοερᾷ κλείσας ἴδιον πῦρ.

Pater ſeipſum rapuit ; ne quidem in intellectili ſua potentia igne proprio incluſo. Oraculi hic ſenſus eſt ſecundùm Chaldæos: Supremus omnium Deus, qui & Pater dictus eſt, non ſolùm primis & ſecundis naturis, noſtriſque animabus, ſed etiam propriæ ſuæ potentiæ ſeipſum fecit incomprehenſibilem & imperceptibilem. potentia autem Patris eſt Filius; Pater enim, inquit, ſe ſubripuit ab omni natura. Sed iſtud dogma Chriſtianæ fidei congruum non eſt; quæ docet in Filio Patrem exactè repræſentatum cognoſci poſſe, perinde ac Filium in Patre: atque adeo Patris terminum eſſe Filium, & Verbum diuinum, quod omnes naturæ vires ſuperet. Niſi forſan hic indicare velit diuinam eſſentiam & naturam in profundiſſimo diuinitatis receſſu latentem, quam Hebræi אין סוף, *Enſuph* vocant; & ſic aliquo modo defendi poſſet, nullo ad Filium, & Spiritum, factâ relatione, ſed ſola diuinæ naturæ & eſſentiæ abſtractiſſimè ſumptæ, conſideratione. Author.

Effatum XXVI. Πατὴρ οὐ φόβον ἐνθερώσκει, πειθὼ δ' ἐπιχέει.

Deus non inijcit metum, ſed obſequium infundit. Id eſt, diuina natura non fremit, neque indignabunda eſt, ſed ſuauis & tranquilla; ideò non immittit metum ſibi ſubiectis naturis, ſed ſuadela & gratia omnia ad ſe trahit. Si enim formidabilis eſſet, & minax, omnis rerum ordo dudum fuiſſet diſſolutus, cùm nihil ſit, quod eius potentiam ſuſtinere potuiſſet. Atque iſta ſententia quadamtenus à noſtris vera cenſetur. Deus enim lux eſt, & ignis conſumens malos. Minæ autem Dei & terror, ſunt intermiſſio diuinæ erga nos benignitatis propter prauam rerum adminiſtrationem. Cùm enim ipſe ſummè bonus ſit, nulli vllius Author fuit mali, vnde iure timeri poſſit; ſed omnibus contrà ſemper bonorum cauſa, vt ideo à cunctis ametur. Vide Platonem in Parmenide, vbi effatum fuſè exponitur. Plethon. Author. Plato.

Effatum XXVII. Ἃ νοῦς λέγει, τῷ νοεῖν δήπου λέγει.

Quæ mens loquitur, ea vtique intelligendo loquitur. Docet hoc effatum, commercium Deum inter & hominem ita inſtituendum eſſe, vt quales ſunt voces quibus Deus hominem alloquitur, tales & hominis ad Deum viciſſim ſint, videlicet, ſimpliciſſimæ, abſtractiſſimæ, & ab omibus ſenſibilibus ſignis ſemotæ. Sed audiamus Pſellum. *Quando*, ait, *vocem articulatam ſupernè è cœlo detonantem audiueris, ne exiſtimes quòd vocem illam edens, ſiue Angelus, ſiue Deus, tali ſermone protulerit, qualem ore exprimere ſolemus; ſed quòd is quidem ſecundùm ſuam ipſius naturam abſque vlla diuiſione mente tantùm ea, quæ audiuiſti, agitauerit, tu verò pro ea, quâ polles facultate, mentis cogitata non ſecus ac ſyllabas & verba ore prolata auditu perceperis. quemadmodum enim Deus voces noſtras exaudit abſque vocum articulatione, ita etiam homo diuinæ mentis conceptiones tanquam vocibus expreſſas excipit, quolibet ſcilicet pro ſuæ naturæ ratione & capacitate operante*. Pſellus.

Effatum XXVIII. Εἰσὶ πάντα πυρὸς ἑνὸς ἐκγεγαῶτα.

Omnia ab vno igne producta ſunt. Dogma verum eſt, & religioni noſtræ conſentaneum: omnia namque quæcunque ſunt, ſiue mente, ſiue ſenſu

Digitized by Google

ſenſu perceptibilia, eſſentiam ſuam à ſolo Deo acceperant, & ad ſolum Deum conuerſa ſunt: ea quidem, quæ tantummodo ſunt, eſſentialiter; quæ verò ſunt, & viuunt, eſſentialiter, & vitaliter; at quæ ſunt, & viuunt, & intelligunt, eſſentialiter, vitaliter, & intellectualiter. Ab vno igitur eſt omnium rerum productio, & ad vnum iterum illarum reductio. Atque hoc oraculum omni caret reprehenſione, & noſtra doctrina refertum eſt. Vide quæ de hiſce fuſè in Theologia hieroglyphica docuimus ex doctrina Triſmegiſti, Platonis, Iamblichi.

Effatum XXIX. Χρή σε σπεύδειν πρὸς τὸ φάος, καὶ πρὸς πατρὸς αὐγάς· ἔνθ' ἐπέμφθη σοὶ ψυχὴ πολὺν ἑσσαμένη νοῦν.

Plethon. *Oportet te feſtinare ad lucem, & ad Patris radios; vnde immiſſa tibi eſt anima plurima mente veſtita.* Putant Ægyptij cum Chaldæis animas rationales corporibus illabi; & vbi benè vixerint, ad ſphœras ſuas reuerti. Rationalis anima enim, vti dicunt, non à ſemine ſubſiſtentiam habet, nec in corporeis temperamentis conſiſtit, ſed è ſupernis à Deo ſuam eſſentiam nacta eſt; ideo ad hunc conuerſa reſpicere, & ad diuinam lucem reuerti debet; plurima namque mente veſtita in hæc inferiora venit, id eſt accincta & inſtructa fuit à Patre & Creatore commonefactionibus diuinioris ſortis atque conditionis, cùm illinc huc iter ſuum affectaret, vt Scholion Authoris. meritò ijſdem monitis incitata hinc illuc redire ſtudeat. Vide quæ de deſcenſu animarum per 10. Sephiroth in Cabaliſticis fuſè ſcripſimus.

Effatum XXX. Οὐ γὰρ ἀπὸ πατρικῆς ἀρχῆς ἀτελές τι τροχάζει.

Pſellus. *Non enim à paterno principio imperfectum quid procedit.* Omnia, ait, perfecta & numeris omnibus pro cuiuſque ordine & dignitate abſoluta producit Pater: ſed genitorum imbecillitas & remiſſio rebus interdum ſuggerit defectum & imperfectionem. Verùm Pater denuò reuocat defectum ad perfectionem, & ad ſui ſufficientiam conuertit: nihil enim imperfectum à perfecto prodit, præſertim cùm ad id, quod ab ipſo primò Scholion Authoris. effunditur, confeſtim recipiendum fuerimus prompti atque parati. Alludit oraculum ad indiſpoſitionem animæ diuina dona capientis. Tametſi enim Deus Opt. Max. nihil niſi cum ſumma proportione operetur; eſt tamen in anima obſtaculum quoddam, quod impedit, quò minus perfectionis diuinorum bonorum particeps fiat.

Effatum XXXI. Μὴ συναυξήσῃς τὴν εἱμαρμένην.

Pſellus. *Ne adauxeris fatum.* Fatum appellarunt ſapientes inter Græcos ipſam naturam, vel potiùs complementum illuminationum, quas entium natura recipit. Et prouidentia quidem iuxta Platonicos eſt immediata Dei beneficentia; fatum verò, quod connexione & ſerie rerum omnium terrena gubernat. Subijcimur autem, aiunt, prouidentiæ, cùm intellectualiter operamur; fato verò, cùm etiam corporaliter. Ne igitur, ait, tuum ipſius fatum adaugere velis, idque ſuperare, ſed committe te ſolius Dei voluntati atque moderationi.

Effatum XXXII. Αἰ σφῶν δὲ χθὼν κατωρύεται ἐς τέκνα μέχρις.

Perpetuò in hos terra ſubtus vlulat vſq; ad liberos. De impijs ſermo eſt, quòd eorum ſupplicia Deus etiam vſque in poſteros extendat: nam pœnas quas ſub terra ſubituri ſunt indicans oraculum, *in eos*; inquit, *ſubtus vlu-*

vlulat, id eſt, aduerſus illos mugit & infremit locus ſubterraneus, & tanquam leonino rugitu obſtrepit. quapropter etiam Proclus ait cognatarum animarum congenerem quoque, ſiue conſimilem eſſe compoſitionem: eaſque quæ nondum naturæ vinculis exſolutæ ſunt, conſimilibus quoque affectibus implicatas diſtineri. Oportere itaque & has omne ſupplicium explere, & cùm ob naturalem cognationem inquinamentis infectæ atque refertæ fuerint, denuo ab illis repurgari. Proclus.

Effatum XXXIII. Μάθε τὸ νοητὸν, ἐπεὶ ἔξω νόου ὑπάρχει.

Diſce intelligibile extra mentem eſſe. Indicat incomprehenſam, ab vllo intellectu creato, Dei naturam, quæ Pſellus his verbis explicat. *Licet enim omnia mente comprehenſa ſint, Deus tamen primum intelligibile extra mentem exiſtit; at illud extra non metiaris interuallorum diſtantia; neque accipias ſecundùm intellectualem diuerſitatem, ſed ſecundùm intelligibilem exceſſum, & ſubſiſtentiæ proprietatem; exceſſum, inquam, longè vltra omnem mentem, quo ſupereſſentiale demonſtratur; illa enim eſſentia eſt mens primò intelligibilis, extra quam gradu ſuperius eſt ipſum per ſe intelligibile. Deum excipe, qui & intelligibile, & ipſum per ſe intelligibile longè tranſcendit. Diuinam enim illam naturam dicimus neque intelligibilem, neque per ſe intelligibilem; ſuperat enim omne verbum, & intellectum, ita vt nec mente percipi, nec verbis explicari poſſit, & ſilentio magis honorari, quàm venerandis vocibus prædicari debeat. Excellentior enim eſt omni prædicatione, elocutione, & intellectus comprehenſione.* Quæ fuſiùs explicat Dionyſius Areopag. l. de Theologia myſtica. Pſelli explicatio. Scholion Authoris.

Effatum XXXIV. Ἡνίκα δ' ἐρχόμενον δαίμονα πρόσγειον ἀθρήσῃς, θῦε λίθον Μνίζουριν ἐπαυδῶν.

Quando conſpexeris genium terreſtrem accedere, ſacrifica lapidem Mnizurim inclamando. Inuoluuntur in hoc effato cœrimoniæ, veriùs ſuperſtitiones veteribus ſolitæ in euocatione dæmonum obſeruari, quæ cùm Ægyptiacam religionem in ſe contineant, paulò fuſiùs explicandæ ſunt. Dæmones, aiunt, circa terram volutantes naturâ mendaces eſſe, vtpote procul à diuina cognitione remotos, & materia tenebricoſa impletos. Quòd ſi ex his verum aliquem ſermonem audire cupiebant, aram apparabant, & impiè atque ſtolidè *lapidem* Mnizurim ſacrificabant; putabant enim hunc lapidem vim aduocandi maiorem dæmonem habere, qui occultâ ratione materiali genio applicatus rerum inquiſitarum veritatem inſuſurraret, quam ille porrò homini interroganti proferret. Indicabant autem nomen ipſum, quo in prouocatione vtendum erat, vnà cum lapidis ſacrificatione. Nam veteres dæmonas quoſdam bonos, quoſdam malos eſſe ſtatuebant; noſtra autem orthodoxæ pietatis doctrina omnes malos pronunciat, vt qui præmeditatâ defectione & apoſtaſia bonitatem cum vitio & malignitate commutârint. Pſellus.

Effatum XXXV. Αἱ ἴϋγγες νοούμεναι, πατρόθεν νοέουσι, καὶ αὐταὶ βουλῶν ἀφθέγκτων κινούμεναι ὥστε νοῆσαι.

Iynges intellectæ, à patre intelligunt; & hæ conſiliorum nihil ſonantium mouentur, vt intelligant. Iynges ſunt potentiæ quædam proximæ poſt fundum paternum è tribus trinitatibus compoſitæ: quas intelligere ait per paternam mentem, quæ cauſam illarum in vnitatis forma ſibipſi re- Iynges quid ſecundùm Chaldæos.

præ-

præſentatam exhibet. Conſilia autem Patris, ob intelligibilem excellentiam, nullum ſonum edunt; atque abſtractarum rerum notæ, & ſigna intellectu prædita, etiamſi à ſecundis ſiue inferioribus intelliguntur, ea tamen tanquam nihil ſonantia, & ab omni intelligibili excurſu ſeparata intelliguntur. Vt enim animarum intelligentiæ licet ordines intellectu præditos intelligunt, eos tamen vt immobiles intelligunt; ſic etiam intellectualium operationes ſymbola intellectus capacia intelligentes, ea abſque ſoni emiſſione intelligunt, in ſubſtantijs incognitis ſubſiſtentia.

Atque ex his omnibus patet, dicta ſymbola Zoroaſtris nihil aliud eſſe, quàm hieroglyphicam quandam ſymbolorum texturam. Verùm cùm de hiſce ſuis locis fuſiùs ſimus diſſerturi, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ijs diutiùs inhærere; quare ad Orphei ſymbola procedamus.

CAPVT IV.

Effatorum Orphaicorum Interpretatio.

Orpheus quis, & quando vixerit?

PRimus ex Græcia Ægyptiorum diſcipulus fuit Orpheus, Moſe, vt in Chronographia noſtra oſtendimus, vno ferè ſeculo recentior, Cadmi & Phœnicis Synchronus, natione Thrax, patriâ Libethræus, filius Oenagri & Calliopes; vt contradiſtinguatur illi Orpheo, qui Argonauticæ expeditioni adfuit, eiuſque hiſtoriam deſcripſit; & ab eo qui primus pæderota, Toſtato teſte, docuit. putant nonnulli Orpheum Thracem diſcipulum fuiſſe Lini, quidam contrà. Verùm de his vide, quæ in Obeliſco Pamphilio de eodem tradidimus, hoc enim loco tantùm ibidem omiſſa adducere nobis eſt animus. Scripſit, teſte Suida, Τελάσμους, hoc eſt, de ternario Numero, tametſi quidam eoſdem Ioui Tragico adſcribant; aliaſque compoſitiones, quas Hieroſolicas, Coſminas, Neoteuticas vocant, vnà cum varijs ſacris diſcurſibus, quos in 24. libros partitus eſt; qui tamen à quibuſdam attribuuntur Theogniti Theſſalo, ab alijs Cecropi Pythagorico. Scripſit præterea de oraculis, quæ falſò nonnulli adſcribunt Onomacrito; librum quoque de ſculptura lapidum, quem & ὀγδοηκοντάλιθον, videlicet ab octoginta diuerſis lapidibus, de quibus in eodem mentio fit, nuncupat; præterea librum χαριστηρίων τῆς ὑγιείας, gratiarum actiones de ſanitate, quem librum Themocles Syracuſanus, & Perginus Mileſius, ſicuti librum de crateribus Zopyrus ſui iuris faciunt. Conſcripſit porrò Throniſmos & Bacchicos, deſcenſum ad inferos, Peplum, & 3200. verſus onomaſticos, de ſacrificijs & immolationibus, catazoſticon ſiue de Verbo diuino, hymnoſque complures, qui quidem ſoli veluti aſſumenta quædam ex tam nobilium mercium naufragio ad noſtra vſque tempora integri peruenerunt. Fertur denique dictus Orpheus nonnullas de cognitione Dei orationes compoſuiſſe, in quibus aſſerebat, in principio ætherem fuiſſe immenſo chao circundatum, intra quem & nox, & rerum omnium conditarum apparatus conſeruabatur; ætherem ſupremum opinabatur eſſe incomprehenſibilem, ſummum, antiquiſſimum, & opificem vniuerſi,

Toſtatus. — Libri conſcripti ab Orpheo. — Lib. de ſcultura lapidum — De ſanitate gratiarum actiones. — Lib. de Crateribus. Throniſmi & Bacchici 3200. verſus Onomaſtici. De Verbo diuino. Hymni. — Lib. de cognitione Dei & quid contineret. — Prima rerum conditio.

Digitized by Google

terram verò inuiſibilem, quæ tandem æthere aperto, diffuſiſque radijs illuſtrata omnem Mundi ornatum oſtenderit: hanc autem lucem dicebat inacceſſibilem, rerum omnium contentricem, hiſce tribus nominibus, βουλὴ, φαὸς, καὶ ζωὴ, id eſt, conſilium, lucem, vitam nuncupatam; quæ tribus primis Zephiroth, Kether, Chochma, & Binah, coronæ, ſapientiæ, & intelligentiæ aptè reſpondent. Quæ omnia aliunde non habuiſſe veriſimile eſt, niſi ex Moyſis libro, Hebræorumque, quibuſcum conuerſabatur, inſtructione. Hic itaque Orpheus in Ægyptum eſt profectus, vt arcanorum diuinorum rationem à Sacerdotibus, ijs temporibus ſapientiæ & omni ſcientiæ eruditione conſpicuis, hauriret; quâ quidem ita profeciſſe fertur, vt, Pauſania teſte in vltimo Eliacorum, Magus Ægyptius fuerit habitus, id eſt, humanarum diuinarumque rerum abſolutâ notitiâ imbutus. Vnde complura quoque didicit de generatione, de elementis, de vnione amoris, quâ res ſingulæ in Mundo colligantur, de pugna Gygantum, de raptu Proſerpinæ, de planctu Oſiridis, quæ omnia à profanorum notitia ſymbolicis verborum inuolucris ita inuoluebantur, vt cortice duntaxat noto, medulla verò non niſi ſapientiæ filijs aperta acceſſaque foret; quæ omnia luculenter ex hymnis eius patent, vt iam dicetur.

Orpheus ex Moiſe pleraque habuit.

Orpheus Ægyptiorum diſcipulus.

Pauſanias.

Scripſit autem Orpheus hymnos omninò 84. Qui numerus innumeris myſterijs refertus, primò ſymbolum Dei eſt, teſte Platone in libro de opificio mundi, & hieroglyphicum diuinitatis, & omnis perfectionis abſolutiſſimæ. Deinde ſeptenarium myſticum perfectè in ſe multiplicatum explicatumque in ſeipſo denotat; cùm enim 7 ex 4 & 3 conſtent, fiet vt ex 4 in 3 ductis fiant 12 porrò 7 in 12 ducta, dabunt 84, dictum hymnorum numerum; vt proinde Griphus à Pico Mirandulano in concluſionibus ſuis propoſitus, omnibus iam pateat, dum dicit: *Tantus eſt numerus hymnorum Orphei, quantus eſt numerus, cum quo Deus, triplex creauit ſeculum, ſub quaternarij Pythagorici forma numeratus* Ternarius quidem numerus, Mundi Archetypi; quaternarius, Mundi Elementaris; ſeptenarius verò, Siderei Mundi ſymbolum eſt: vnitas enim intelligibilis in ſeipſam euoluta, triadem conſtituit, id eſt, Mundum intelligibilem; Ternarius in quaternarium euolutus, Mundum ſenſibilem exhibet; ex ternario verò & quaternario Mundus Sidereus conſtat. Rectè itaque per 3 & 7 Deus, triplex creauit ſeculum, qui numeri in ſe ordine multiplicati dant 84. myſterioſum numerum hymnorum Orphei, de quo diximus. Sed iam in hymnorum interpretatione aliquod ſpecimen demus.

Myſterium quod latet ſub numero 84. hymnorum Orphei.

Plato.

Solutio propoſiti à Pico problematis myſtici.

Primus Hymnus eſt votum ad Muſam, qui ita incipit:

Μάνθανε δὴ Μουσαῖε θυηπολίην περὶ σεμνὴν
Εὐχὴν, ἢ δή τοι προφερεστέρη ἐστὶν ἁπασῶν, &c.

Orphei primus hymnus explicatur.

Diſce iam Muſæe operationem in ſacrificijs circa religioſam operationem, quæ quidem omnibus præſtantior eſt, &c.

Quo ſub varijs Deorum appellationibus varias diuinæ eſſentiæ in Mundum diffuſæ virtutes & operationes recenſentur, cœrimonijs, ſacrificijſque Numina placantur, cantu allegorico ad id quod petitur obtinendum, tra-

Per hymnos Orphei nil aliud niſi diuinæ virtutes deſcribuntur

V hi pu-

hi putantur. Nequaquam igitur quiſpiam exiſtimet velim, Nomina Deorum, quos in 84 ſuis hymnis Orpheus deſcribit, eſſe falſorum Deorum, aut Cacodæmonum Nomina, à quibus non niſi malum tibi pollicearis; ſed eſſe naturalium, diuinarumque virtutum, à vero Deo in vtilitatem maximè hominum, ſi eis ſcire licuerit, Mundo diſtributarum appellationes. Quod enim veteres Hebræi hymnos Dauidicos in Cabala, hoc veteres Poëtæ, Philoſophi, & Sacerdotes, hymnos Orphei, & Homeri, vtpotè diuino Numinis afflatu inſpiratos, operari opinabantur in magia naturali. Elucet enim in dictorum hymnorum deſcriptione mira quædam analogia virtutum inferiorum cum ſuperioribus, & medijs; quibus cùm hymni per appoſitum allegoricarum locutionum contextum reſpondeant, miros ſibi ex eorum legitima recitatione, & cœrimoniarum exacta obſeruantia, imò infallibiles ſpondebant effectus. Dum enim Saturnum, Iouem, Pana, Mercurium, Bacchum, Neptunum, Plutonem, reliquamque Deorum, Dearumque progeniem cantu myſtico deſcribit, quid aliud indicat, niſi diuerſas vnius Dei in rebus mundanis abſconditas virtutes, quibus pulſis malis contrarijſque beati efficiamur? Totum igitur ſecretum hymnorum dependet ab analogia partium Mundi ad ſupremas rerum virtutes, quam qui neſciuerit, is in abdito hymnorum Orphaicorum ſenſu percipiendo nullo perè laborabit. Eſt enim proprium Ægyptiorum, à quibus Orpheus, & reliqui Poëtæ omnia ſua hauſerunt, aliud ſenſibus per corpoream repræſentationem, aliud Menti per allegoricæ analogiæ contextum exhibere. Nam quid aliud Orpheus per Saturniæ vnitatis in triadem Iouis, Neptuni, & Plutonis diuiſionem; per fatalis vnitatis in Parcarum triadem Clotho, Atropos, Lacheſin partitionem; & per Venereæ denique vnitatis, in triadem gratiarum Aglaiæ, Thaliæ, Euphroſines ſectionem intelligit; niſi triplicem Mundum, Archetypum, Sidereum, Elementarem? quarum priorem Saturniam, opinione veterum, diſtribuit tribus Angelicis potentijs, Cœli, Maris, Terræ præſidibus ſeu curetis: Secundam verò fatalem diſtribuit tribus Parcis, quarum vna perpetuò filat, altera glomerat, tertia fuſum ſcindit: Tertia elementari Mundo, generationis ſphœræ, eam varijs gratijs concinnando conſeruandoque, præſidet. Videbis itaque apud Orpheum curetas idem eſſe, quod apud Dionyſium Areopagitam Poteſtates, apud Cabaliſtas רוחות *Ruchoth*, Spiritus, Angelos apud Platonicos, Genios apud Ægyptios; Typhonem eundem eſſe, quem in Cabala סמאל *Samaël* nocturnum dæmonium, tenebrarum incolam, ſemper malis inferendis intentum; Noctem eandem eſſe apud eundem Orpheum, quod apud Cabalæos *Enſuph*, apud Ægyptios *Hemphta*, apud Platonicos infinitum. Deduces hinc, cur Opificem Mundi nocte de opificio mundi conſulentem veteres Myſtæ introduxerint. Ægyptiorum ſanè dogmatum ſumma in hac vnica analogia Mundorum, præſidumque varietate conſiſtebat, quos quidem præſides, quicunque præuiâ expiatione per congruas cœrimonias, per rerum mundanarum, teſte Iamblicho, congruam applicationem factas, conciliare noſſent, eos iam Deorum conſortio beatos, portamque felicitatis nactos putabant. Vt proinde Orpheum hanc Magiam

Quod hymni Dauidici in Cabala, hoc hymni Orphei in Magia

Triplex trinitas Orphei ca quid?

Saturnus eiuſque trias quid.

Parcarum trias quid. Venerea trias quid. Curetes apud Orpheū quid.

Quid Typhon, noxque apud Orpheū myſticè.

Iamblichus.

non

non aliunde quàm ab Ægyptijs hauſiſſe, & ab hoc Homerum, adeò certum ſit, vt id nullâ aliâ demonſtratione egeat, niſi vnius doctrinæ cum alterius combinatione. Quid hieroglyphicæ ſtatuarum, Obeliſcorumque inſciptiones aliud ſunt, quàm hymni quidam taciti ad Deorum virtutes influxuſque attrahendos ordinati? Verùm hæc omnia ſuo loco & tempore fuſè oſtendentur. Hieroglyphici ſchematiſmi nihil niſi hymni quidam ſunt.

Orpheus itaque idem nobis verbis allegoricis, quod Ægyptij hieroglyphicis, explicat; ita vt per Deorum nomina, quibus hymni dedicantur, nihil aliud niſi intellectuales mundorum præſides; per ornamenta verò ſeu inſtrumenta Deorum, varioſque corporis habitus, locorumque varium ſitum, quibus eos deſcribit, nihil aliud, quàm varias eorundem operationes & virtutes in ſingulis mundi membris eluceſcentes, indicet; per thus verò, ſtyracem, manna, crocum, Libanotum, Smyrnam, papauer, cœteraſque ſuffimentorum, aromatum, ſeminumque ſpecies, vnicuique Numini appropriatas, nihil aliud, niſi cœremonias, expiationes, animique diſpoſitiones, ad Deum qui cantatur, attrahendum requiſitas, myſticè deſignet.

Primò enim introducit Neptunum quadriga vectum, quâ quidem apertè indicabat id, quod Ægyptij hieroglyphicè per oculum, ſceptrum, ſcutum, & ſerpentem exprimebant, id eſt, ineffabile Nomen Dei, quod Vniuerſum, teſte Iamblicho, percurrit; & quod forſan à Triſmegiſto hauſerat, qui, eò quòd primus nomen Dei ineffabile, quod à primæuis Patriarchis didicerat, ſub vnitate eſſentiæ triplici virtutis diffuſione coleret, Triſmegiſtus eſt appellatus, vt Suidas docet, verbo Triſmegiſtus. In hunc itaque morem Orpheus, Neptunum quadriga vectum adducit ſub tribus nominibus exhibitum, quæ ſunt, Nox, Cœlum, & Æther; ita vt per Noctem idem intelligat, quod Hebræi per *Enſuph* & *Kether*, id eſt, *Infinitum* & *coronam*, & Triſmegiſtus per potentiam, quæ inter tres perſonas diuinas Patri amanti competit; Cœlum verò à nocte generatum Filio amato; & Spiritui denique viuifico, & amore omnia connectenti, Æther mundanorum corporum vinculum congruit. Quid porrò aliud indicatur per Deos particulares, quos in hymnorum principio inuocat, niſi diuinitatis vis per omnia Mundi membra diffuſa, varijſque operationibus diſtincta? Sed ſpecimen Interpretationis hîc apponamus.

Neptunus quadriga vectus quid.

Iamblichus.

Suidas.

Primigenito Saturni; ſuffimentum Smyrna.

Primigenitum voco biformem, magnum, in æthere errantem,
Ex ouo genitum, aureis gaudentem alis,
Tauri clamorem habentem, genus beatorum, mortaliumque hominum,
Inenarrabilem, occultum, ſonantem, vbiq; lucentem, ramum
Oculorum; qui tenebroſam excuſſiſti nubem,
Quoquouerſum volutus alarum incitamentis per Mundum
Emicantem, ducens lucem puram, à qua te phaneta voco.
Atque Priapum, Regem, & ſplendentem, circumſpectum.

Hymnus Orphei.

 Sed

Digitized by Google

Sed beate, multi conſilij, habens diuerſa ſemina, deſcende lætus,
Ad ſacrificium ſanctum, varium, orgia diſcentibus.

Interpretatio hymni Orphei.

Per Saturnum innuit Mundum intellectualem, qui continet mentes Angelicas, puras, & ab omni materiæ contagione ſemotas. Hinc primam mentem Platonici vocant Regnum Saturni, Authoris omnis reſurrectionis. Dicitur autem filius terræ & cœli, quia natura Angelica, vti Anonymus quidam in hunc locum commentator explicat, in primo creationis ſuæ gradu erat quodam modo informis & obſcura, expreſſa per opacitatem terræ; ſed conuerſa ad cœlum, id eſt, Verbum diuinum, in quo omnes ſapientiæ & ſcientiæ theſauri ſunt abſconditi,& ad diuinæ eſſentiæ pulchritudinem, à qua proceſſerat, idealium illuſtrationum radijs perculſa, ſuam recepit perfectionem, eſſentiâ, ſplendore,& luminoſâ pulchritudine amictam. Ego tamen hæc clariùs ſic exponi poſſe putem, ſi dicamus, Angelicam naturam in principio creationis necdum in ſtatu gratiæ confirmatam, nec viſione Dei beatam, quodammodo, ſi ita dicere liceat, informem fuiſſe,id eſt,ad bonum & malum indifferentem,vti ex caſu Angelorum patet, mox tamen per actum amoris ſummi in Deum, omnem debitam ſibi ſupernaturalem perfectionem à Deo accepiſſe,& ſic in gratia æternùm ſtabilitam fuiſſe. Dicitur *ſemper viuens*, quia in Saturno, id eſt, mundo intellectuali fontes ſunt perpetui, & omnium vitarum exemplaria. Dicitur *Pater Deorum*, quia ipſe in ſe continet cœleſtium corporum ideas, quæ à primæuis Philoſophis dicebantur Dei. Dicitur *Pater hominum*, quia animus humanus vnitatis intellectualis vi in ipſo radicatur & viuit, habetque communem cum ipſo virtutum, operationumque intellectualium fontem & principium, iuxta illud Pythagoræ. *Confide quia in hominibus eſt diuinum ſemen*. Dicitur *puriſſimus*, quia mundus intellectualis ab omnibus ſordibus terrenis, & materialis contagionis miſcella remotiſſimus eſt. Dicitur *temporum genitor*, quia Mundus ſenſibilis eſt veluti imago quædam, & vmbra Mundi illius intellectualis perpetui & æterni.

Sed explicemus modò paulò fuſiùs ante citatum Orphei hymnum; in quo tamen nihil me ex propria ſententia aſſerere quiſquam putet, ſed omnia ex mente veterum Theologorum, quorum interpretem ago mente, & opinione. Dicitur *Biformis*, quia vna ſui parte, vt aiunt, viuit vniturq; cum vnitate intellectuali puriſſima in Mundo intelligibili, altera Mundi gubernationi incumbit. Orthodoxi tamen nullam in Deo diuiſionem faciunt realem; ſed operationem diuinam vnam atque indiuiſam dicunt, tùm ad intra, tùm ad extra. Dicitur *Magnus*, quia totum Vniuerſum in ſe complectitur. Dicitur *Æthereus*, ſeu in æthere commorans, quia ſpiritum Vniuerſi ab eo dependere aiunt, quem & ætherem ſupremum, & diuinum Spiritum, Dei amore ſancto conuertentem omnia (perperam tamen) aſſerunt. Dicitur *natus ex ouo*, quia veteres Mundum intellectualem ob motus circularis analogiam ouo, quemadmodum fuſe in Obeliſco Pamphilio demonſtrauimus, aſſimilabant; in quo teſta firmamentum, albugineus humor Sidereum ſpacium, vitellus denique elementarem

Saturnus Biformis.

Magnus.

Æthereus.

Natus ex ouo.

Mun-

Digitized by Google

Mundum, vtpote in quo ſeminalium rationum miſcella lateat, repræſentet. Cùm igitur ſenſibilis Mundus imago quædam ſit Mundi intellectualis, appoſitè magnam naturam, ſeu regiam animam ex ouo natam tradiderunt. Dicitur *Vocem habere Taurinam*, eò quòd prima huius vniuerſalis animæ portio perpetuò formationi materiæ intenta ſit; vnde ob eandem cauſam Neptuno, ob ſummam marini elementi fœcunditatem, & perpetuam ad generationes omnigenas appetitum, Taurum veteres ſacrificabant, ob ſonitum etiam maris quem μυκηταὶ vocabant, mugitui bouino haud abſimilem. *Alæ aureæ* denotabant dictæ animæ ſapientiam; ſunt enim, Platone teſte, alæ hieroglyphicum intelligentiæ, vt ſuo loco dicetur; aurum verò pertinet ad ſupramundanum illum idealem Mundum, in quo omnes diuitiarum intellectualium theſauri ſunt reconditi. *Complectitur ſemen diuinum & mortale*; quia in illa anima prima, & eius venerando templo omnia, tam cœleſtia, quàm elementaria corpora, quantumuis ex ſe & ſua natura corruptionis obnoxia, æterna ſunt & diuina, intellige exemplariter. Dicitur *elidere nubes*, quia ipſa anima prima in impreſſione formarum, antiqui illius chaos caliginoſam deſtruere dicebatur obſcuritatem. *Expandit verò lucem ſanctiſſimam in Mundo*, quia rerum à ſe formatarum pulchritudine, animos ad ſummi boni contemplationem conuertit. Dicitur *Beatus, prudens, & abundans conſilio*, ob contemplationis ſuæ robur, ſoliditatem, & fortitudinem. *Abundat ſemine*, ob fœcundam rerum, quas progenerat, vbertatem; vnde & ab eodem κατὰ τὴν ἀλληγορίαν *Pan* dicitur, & *Priapus*, id eſt, natura Vniuerſi, & magnum rerum ſeminarium; ad imitationem Ægyptiorum, qui Horum eundem cum Pane faciunt. Vnde hieroglyphicè eum exhibituri, depingebant ſub forma humana, cum ſceptro in dextra, ſymbolo imperij in Mundum ſublunarem, quique cum ſiniſtra verenda contrectet, ad demonſtrandam panſpermiam, ſeu omnia rerum ſemina in ipſo recondita, formarum à materia appetitarum vnicum & ſempiternum receptaculum, iuxta hæc Orphei verba: *Qui omnia producit, genitor Vniuerſi, & Princeps Mundi, Lucifer, fructifer, Pæan, per te fundum æternum habet terra, & tuæ ſummæ potentiæ cedit vndoſum mare.*

Vox Taurina quid notet. — Alæ aureæ. Plato. — Semen diuinum & mortale cur vocetur Saturnus. — Reliqua Saturni epitheta. — Dei fœcunditas. — Quomodo Ægyptij Dei fœcunditatem expreſſerint.

Hinc idem Pan ſiue Horus in Sai Ægyptiaca ciuitate ſculptus videbatur in prægrandi Coloſſo ſub huiuſmodi forma: dextra Lunam flagellare videbatur, & cum ſiniſtra Ithyphallum, hoc eſt, veretrum erectum continebat; quo quidem nihil aliud ſignificare volebant, niſi quòd ipſa natura Vniuerſi omnem ab eo recipiat fœcunditatem, cuius ope omnia inferiora producuntur: Lunam autem præcipuè, tanquam omnium ſupernorum influxuum receptaculum ſollicitare videtur; ex hoc enim, ob humidum calido mixtum, natura rerum ope ſeminalium rationum miſcellam ad generationem rerum diſponit. Verùm de his vide Obeliſcum Pamphilium, in quo hieroglyphicum Panos fusè expoſuimus; vti & ſuprà in primo Tomo imagines Hori.

Panos ſeu Hori in prægrandi Coloſſo ſculpti in Ægypto, ſymboli quid.

Eſt itaque Orphaica Mythologia hucuſque obiter expoſita, nihil aliud, niſi quædam diuinioris philoſophiæ portio. Qualis præterea ſit anima

Orphaica mythologia ab Hebræis hauſta.

anima Mundi, quæ eius officia, quæ rerum naturalium principia, qui motus, vberiùs in Theologia hieroglyphica in XI. Claſſe exponetur. Hanc autem philoſophiam, tametſi corruptam, apertè tamen, ab Hebræis ſe accepiſſe, ſequentibus verſibus declarat.

Vos qui virtutem colitis, vos ad mea tantùm
Dicta aures adhibete, animoſq́; intendite veſtros.
Contrà qui ſanctas leges contemnitis, hinc vos
Effugite, & procul hinc miſeri, procul ite profani.
Tu verò qui diuina ſpecularis, & alta
Mente capis, Muſæ voces amplectere, & illas
Aſpiciens ſacris oculis ſub pectore ſerua.
Hoc iter ingreſſus, ſolum illum ſuſpice Mundi
Ingentem authorem, ſolum interituq́; carentem:
Quem nos præſenti, quis ſit, ſermone docemus.
Vnus perfectus Deus eſt, qui cuncta creauit,
Cuncta fouens, atque ipſe ferens ſuper omnia ſeſe:
Tantum qui capitur mente & qui mente videtur,
Qui nullumq́; malum mortalibus inuehit vnquam,
Quem præter non eſt alius. Tu cuncta videto,
Hic ipſum in terris meliùs quò cernere poſſis.
Hic etenim video ipſius veſtigia, fortem
Hicq́; manum video, verùm ipſum cernere quis ſit
Nequaquàm valeo, nam nubibus inſidet altis;
Moſes ſolus Deum vidit iuxta Orphæum. *Nemo illum niſi Chaldæo de ſanguine quidam*
Progenitus vidit; quem cœlorum aurea ſedes,
Sublimisq́; tenet, cuius ſe dextera tendit
Oceani ad fines; quem de radicibus imis
Concuſſiq́; tremunt montes, nec, pondere quamuis
Immenſo ſint, ferre queunt; qui culmina cœli
Alta colens, terris nunquam tamen ille fit abſens.
Ipſe eſt principium, medium quoq́;, & exitus idem.
Duæ tabulæ. *Priſcorum nos hæc docuerunt omnia voces,*
Quæ binis tabulis Deus olim tradidit illis.

Vbi per Chaldæum haud dubiè intelligit vel Moſen, quem ſacræ literæ Deo facie ad faciem locutum teſtantur; vel Abrahamum, quem ſimili prærogatiua à Deo donatum ſacer textus oſtendit; veriſimiliùs tamen eſt Moſen hìc indigitare, quod & vltimus verſus de duabus tabulis ſatis indicat. Fuerunt porrò Orphei hymni in tanta nullo non tempore æſtimatione, vt Picus auſus ſit dicere, Orphei hymnos in magia naturali idem efficere, quod in Cabala Dauidici Pſalmi præſtant; atque adeò Sephiroticæ veterum Hebræorum, & Ægyptiorum doctrinæ maximè concordant, quemadmodum ſuo loco dicetur, vbi hymnos omnes Orphaicos nihil aliud, niſi hieroglyphica quædam Syntagmata eſſe, ἀποδεικτικῶς comproba-

Hymni Orphaici hieroglyphica ſunt Syntagmata.

probabimus, vt facilè appareat ex quo fonte ij profluxerint: vt proinde huius tam arduæ & ſublimis philoſophiæ amore concitati, omnes ſequentium ſeculorum magni nominis Poëtæ Homerus, Euripedes, Heſiodus, cœterique eum tanquam ſymbolicæ ſapientiæ exemplar imitari nullo non tempore affectauerint; inter cœteros autem Philoſophos Pythagoras, qui vti pleraque ab Ægyptijs & Hebræis accepit, ſic eum ab Orpheo etiam multa hauſiſſe, ſequentia ſymbola abundè demonſtrabunt.

CAPVT V.

Pythagorica Symbola, eorumque Interpretatio.

TErtius Ægyptiorum diſcipulus fuit Pythagoras, Mneſarchi ſculptoris gemmarum filius. Hic ſapientiæ amore incitatus, in Ægyptum primùm, deinde in Carmelum Syriæ montem Bardeſanem auditurus, poſtea in Ægyptum denuò conceſſit, vbi viginti annorum curriculo cum Sacerdotibus conuerſatus, omnem arcanioris doctrinæ rationem percepit. Hinc Cambyſe Ægyptum in ſuam redigente poteſtatem, vnà cum alijs, quos ibidem captiuos fecerat, Ægyptijs in Perſidem ductus, ibidem myſticam magorum philoſophiam addidicit. Tandem in Samum conceſſit patriam ſuam, vbi innumeros habuit ſuæ doctrinæ ſectatores & diſcipulos; Et cùm multitudini de varijs eum conſulentium reſiſtere non poſſet, politiciſque nimium ſe in contemplationis ſtudio impeditum videret, relicta patria, & Hemicyclo ſuo, in eam Italiæ partem, quæ magna Græcia vocabatur, conceſſit; vbi tantam nominis ſui famam aſſecutus eſt, vt intra exiguum tempus ad duo millia numerârit ſuæ philoſophiæ ſectatorum; quos inter & Numa Pompilius ſecundus Romanorum Rex fuit. Hi ſalubribus inſtitutis, & monitis Magiſtri excitati, miram quandam in terris vitam, & ab omni profanorum conſortio remotam degebant. Quorum quidem geſta, conſuetudines, & philoſophandi rationes, tum integro libro à Iamblicho deſcriptas, tum in vita eiuſdem Pythagoræ ex Græco in Latinam linguam à ſummo huius temporis philologo Luca Holſtenio, pereleganter tranſlata, vide. Cùm itaque Ægyptiorum myſterijs apprimè eſſet imbutus Pythagoras, ſuos quoque Aſſeclas eorum voluit eſſe participes; quæ tamen ænigmaticis verborum amphibologijs ita occuluit, vt ſui ſimilibus ea tantùm ſcripſiſſe videretur. Sunt autem inter cœtera Pythagoræ monumenta cumprimis memorabilia ſymbola illa, quibus ſub occultis ſenſibus totius philoſophiæ ſuæ rationem comprehendit; quæ quoniam Ægyptiorum philoſophiæ quodammodo parallela ſunt, hic eorundem explicationem ordiemur. Nam, vt rectè Porphyrius in vita Pythagoræ refert: Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοῖς ἱερεῦσιν συνῆν, καὶ τὴν σοφίαν ἐξέμαθε, καὶ τὴν Αἰγυπτίων φωνὴν, γραμμάτων δὲ τρίσσας διαφορὰς, ἐπιστολογραφικῶν τε, καὶ ἱερογλυφικῶν, καὶ συμβολικῶν· τῶν μὲν κοινολογουμένων κατὰ τίνας αἰνιγμοὺς, καὶ περὶ τῶν Θεῶν πλέοντι ἔμαθεν.

Pythagoræ vita.

Pythagoras in Græcia magna 2000. diſcipulorum habet.

Porphyrius.

Et in Ægypto quidem cum Sacerdotibus vixit, & ſapientiam atque linguam Ægiptiorum perdidicit, atq; triplex literarum genus, Epiſtolicum ſcilicet, hieroglyphicum

roglyꝫ

Digitized by Google

Pythagoras quid in Ægypto didicerit.

roglyphicum, & ſymbolicum, quorum illud propriam & communem loquendi conſuetudinem imitatur, reliqua per allegorias ſub quibuſdam ænigmatum inuolucris ſenſum exprimunt; tum etiam de Dijs accuratam perfectioremq́ quandam doctrinam hauſit. Sed iam his ita prælibatis ſymbolorum Pythagoræorum interpretationem ordiamur.

Symboli I. Pythagorici interpretatio.

I. Symbolum. *Cùm veneris in templum, adora, neq́ aliquid interim, quod ad victum pertineat, aut dicas, aut agas.* Templum verum hominis, iuxta Xiſtam Pythagoricum, eſt Cor, in cuius penetralibus mente purâ, & ardente affectu Deus adoratur. Dicit itaque Pythagoras, *Cùm veneris in templum, adora*, id eſt, teipſum intra, ab omni terrenæ multitudinis ſtrepitu ac tumultu abſtractus, quod fit per veram animi recollectionem intra intimum ſpiritus tui, ad contemplandam ibidem diuinæ mentis pulchritudinem, centrum. Quod dum facis, nulli materialiũ ac terreſtrium rerum contagioni animus tuus affigatur; totuſque ſis in æternarum ſubſtantiarum contemplatione. Adeoque ſymbolum hoc non incongruè adaptari poteſt aſceticæ orthodoxorum doctrinæ, iuxta illud Euangelicum: *Tu autem cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio, ora Patrem tuum in abſcondito.* Quod idem Zoroaſter docet, quemadmodum ſuprà oſtendimus, hoc ſymbolo. *Animæ profunditas immortalis imperet, oculos verò prorſus totos expande ſurſum verſus.* id eſt, vbi ante Deum comparueris, relicto corporis terreni pondere immortalis profunditas animæ tibi imperet, id eſt, centrum animæ ingredere, oculoſque mentis tuæ totis viribus ſurſum eleua, vt ſic contemplaturus, contemplato per cogitationes ſanctas, caſtas, Deo placentes, ſimilior euadas; quod quidem fieri non poteſt, niſi ab omnium ſenſibilium, rerumque corruptibilium ſpectris ſepareris.

Templum hominis cor eſt.

Matth. 6.

Symb. II. interpretatio. Secularium cura vitanda.

II. Symbolum. *Ex itinere ſine ſcopo & propoſito templum nè ingrediaris; neque adorabis in vicis & compitis, neque ante portas & veſtibulum.* Eſt hoc idem ferè cum priori Symbolo; quod ſic interpretor. Non decet vt homo temerè, & ſine actuali diſpoſitione ad orandum ſe conferat, iuxta illud Triſmegiſti in Pimandro: *Ne Tati fili mi ſine propoſito laudes cantato diuinas.* Sed hoc debet fieri cum ſumma intimæ mentis præparatione, vt videlicet operis faciendi magnitudinem priùs conſideres, excellentiam & dignitatem eius, cum quo tractaturus es, expendas, & ſic tandem hâc præuiâ diſpoſitione expiatus diuino conſortio apteris. Quod vt perfectiùs præſtes, *Vici & compita*, hoc eſt, confuſi mundanæ negotiationis tumultus omnibus modis vitandi ſunt, qui appoſitè per loca publica notantur; cùm nihil adeò cœleſtis vitæ contemplatoribus contrarium ſit, ac ſecularium curarum diſtractiones. *Neque ante portas, aut veſtibulum adores*; id eſt, neque etiam mentis ad ea diuagationes patiare; cùm enim cor humanum templum quoddam ſit, porta Pythagoricis nihil aliud erat, quàm phantaſia, per quam perceptarum rerum ſpecies mediantibus ſenſibus exterioribus ad intellectum deferuntur. Phantaſia itaque in diuinarum rerum contemplatione, tanquam fallax, anceps, & materialium rerum ſimulachris veſtita alligataque, refrænanda eſt, ſoluſque intel-

Compita & vici allegoricè quid.

Templum & porta quid.

intellectus ad intellectum illum ſupramundanum puriſſimum applicandus eſt. Certè videtur hoc Symbolum Pythagoras hauſiſſe partim à Zoroaſtre, partim ab Hermete, qui vbi in Pimandro Tatum myſterium regenerationis docet, hæc verba promit: *Recurre fili mi in teipſum, & conſequeris id, quod deſideras; velis, ac fiet; purga ſenſus corporis, ſolue te ab irrationabilibus materiæ ipſius vltoribus, qui ſunt ignorantia, triſtitia, inconſtantia, cupiditas, iniuſtitia, luxuria, dolus, inuidia, ira, temeritas, malitia.* Quæ omnia in eodem ſermone pulchrè declarat, modumque oſtendit, quo eorum ope homo regeneratus ἔνθεος fieri poſſit. Atque in hoc Symbolo idem prorſus deſcribit Pythagoras, quod omnes aſceticæ diſciplinæ orthodoxi Scriptores tam diffuſis diſcurſibus, tam efficacibus verborum energijs, omnibus ijs, quibus relicto ſeculo Deo adhærere animus eſt, inculcant, & vnicè commendant.

Triſmegiſtus.

III. *Nudis pedibus ſacrifica, & adora.* Conuenit hoc prorſus cum duobus præcedentibus; quod tamen paucis explicare viſum eſt. Pedes iuxta hieroglyphicam doctrinam in morali philoſophia nihil aliud ſunt, quàm extrema illa animæ pars, quam Ethici facultatem ſenſitiuam ſiue animalem vocant. Nudis itaque pedibus ſacrificandum, & adorandum eſt, id eſt, Dei opera ſine vllo carnis affectu, ac ſine brutæ concupiſcentiæ ac voluptatis inclinatione & appetitu auſpicanda ſunt; iuxta illud, *Solue calceamenta tua, locus enim in quo ſtas, terra ſancta eſt.* Achilles totus cœteroquin inuiolabilis, pedibus tamen à Thetide tractus, ſubmerſus fuit in vndis, videlicet concupiſcentiæ peruerſæ, & qui iam omnes contrariæ fortunæ ictus conſtanter tolerârat, libidine, & appetitu carnali victus tandem occubuit. Illotis itaque pedibus & manibus, ſacra nequaquam adeunda præſcribit, ſed animo ab omni peccati contagione libero & ſoluto; quod adeo verum eſt, vt vnanimiter tota veterum tùm Heterodoxorum, tùm orthodoxorum philoſophorum ſchola huic vnanimi conſpiratione ſubſcripſiſſe videatur. Ægyptios certè Sacerdotes, à quibus id Pythagoras hauſerat, tam in hoc obſeruando religioſos fuiſſe conſtat, vt Deum adoraturi, aut gratiam obtenturi, in adyta ſua, occultiora fanorum penetralia, ab omni tumultu & ſtrepitu terreni negotij remotiſſima ſe recipientes, ibidem præuijs ieiunijs, & voluntariâ corporis maceratione ſacrificia auſpicari ſoliti ſint. Hinc huius Symboli præceptum inter hieroglyphica quoque retulerunt, vti ſuo loco fusè demonſtrabitur. Nihil enim aliud per ſimulachrum illud pennato vertice ſublime, nudum, genuflexum, manibus in cœlum ſublatis, flagello, vel ſcuticâ inſtructum, ſignificare videbantur, niſi quòd qui ſacra adituri eſſent, ad Deum alliciendum, his opus eſſet pinnatus vertex, id eſt, mentis, intellectuſque in Deum volatus velociſſimus ab omni terrenæ fœcis miſcella nudus; per genuflexionem verò, humilem & deuotæ mentis affectum; per ſcuticam, omnium earum rerum, quæ quouis modo à tam ſancto exercitio contemplantis mentem auocare poterant, id eſt, diſtractionem, appetituumque expulſionem, appoſitè ſanè exhibebant. Vide typum hieroglyphicum in Obeliſcis poſitum.

Symb. III. interpretatio. Pedes allegoricè quid?

Achilles cur perierit.

Ægyptiorum ſacerdotum religio.

Hieroglyphica huius ſymboli exhibitio.

Digitized by Google

Symb. IV. interpretatio.

IV. *De Dijs, rebuſque diuinis nihil tam mirabile dicitur, quod non credere debeas.* Hoc Symbolum ſeipſo ſe explicat, ſiquidem innuit in hoc omnipotentiam Dei. Cùm enim Deus infinitus, actuſque puriſſimus, ſimpliciſſimus, nullis terrenis paſſionibus ſubiectus ſit, virtutem quoque eius infinitam eſſe, prætcrquàm quòd fides nos doceat, vnanimis quoque veterum Sapientum conſenſus id aſſeuerat. Cùm itaque virtutem infinitam infinitorum poſſibilitatem conſequi neceſſe ſit; nihil certè de Deo dici poteſt tam difficile, tam arduum, tam hominibus παράδοξον, quod diuinæ omnipotentiæ non ſubſtet, aut quod potentiæ eius limites excedat.

Omnipotentia Dei.

Symb. V. interpretatio

V. *Populares vias fuge, & per diuerticula vade.* Quid ſit populares vias fugere, ſuprà dictum eſt; ſunt enim ſecularium negotiorum turbines, quibus quicumque inuoluuntur, diuinæ contemplationis ſe incapaces reddunt. Relicta itaque multitudine, animus ad intellectualis vnitatis eſſentiam eleuandus eſt; quod vt fiat, per diuerticula quædam procedendum eſt. Sunt hæc diuerticula nihil aliud, niſi variæ rerum creatarum claſſes, in quibus ſingulis, dum diuinæ prouidentiæ & bonitatis ratio veluti in ſpeculis quibuſdam elucet, per earundem conſiderationem aſſiduam, veluti per totidem gradus, homo tandem ad ipſum primum opificem, exemplar omnium, veluti ad indeficientis boni terminum pertingit.

Quomodo mens ad Deum eleuetur.

Symb. VI. interpretatio.

VI. *A Melanuro, ſiue ab eo qui nigram caudam habet, abſtineto; terreſtrium quippe Deorum eſt.* Hoc Symbolum primò hoc pacto ex mente Pythagoræ explicamus, vt videlicet abſtineamus ab ijs, quæ in terreſtrium Deorum cura ſunt & tutela. Putabat autem Pythagoras, terreſtres Deos, teſte Iamblicho, nociuas quaſdam Poteſtates eſſe, paſſionibus hominum more obnoxias, dæmones inquam terrenos, vapore viuentes, & ſuctu animalium, vti fuſè quoque in lib. de abſtinentia probat Porphyrius. Cùm itaque cauda nigra ijs dedicata ſit, ſummopere verebantur, ne ſi eam deuorarent, vnà dæmonum indignationem ſibimetipſis conciliarent, eorumque furoribus agitati in præcipitium ducerentur, è quo in barathrum ſenſibilium appetituum deiecti, immundis poteſtatibus relinquerentur. ita Porphyrius in libro 4. de abſtinentia. Alter ſenſus ad mores transferri poteſt, hoc pacto. *Melanurus* nihil aliud eſt, quàm Sepia, quæ ſparſo atramento, mox vbi inſidiantium ſibi piſcatorum molimina ſenſerit, aquam, quæ limpida erat, turbidam & caligine oppletam reddit, & ſic doloſæ inuentionis aſtu, hoſtium eluſâ machinatione, fugâ vitæ ſuæ conſulit. Cauda Sepiæ, è cuius radice nigrum emittit liquorem, vti infima & viliſſima corporis pars eſt, ſic appoſitè quoque infimam animæ partem denotat, quæ cùm brutis affectibus agitata, & corporeis inuoluta voluptatibus ſit, quid aliud facit, niſi quòd nigredine fuſa nobiliorem animæ partem, rationem obfuſcet, maculet, omnemque mentalis lymphæ lucem & ſplendorem extinguat? Melanurus itaque Pythagoræ præcepto vitandus eſt, id eſt, abſtinendum à vita ſenſuali, & appetitibus carnalibus, iuxta illud glorioſi Apoſtoli. *Chariſſimi, abſtinete vos à carnalibus deſiderijs, quæ militant aduerſus animam.* Nonnulli volunt, per hoc indicari, hominum ſceleratorum vitioſorumque commercium vitandum eſſe; hi enim cùm fucis & mendacijs

Iamblichus. interpretatio myſtica.

interpretatio Ethica.

X

dacijs alios dementant, quid aliud niſi caudam nigram ſub limpida clara lympha demonſtrant?

VII. *Ignem ne gladio ſcindas*. Innuit hoc Symbolo animi immortalitatem. Conſtat enim ex Triſmegiſto, Zoroaſtro, Platone, alijſque, *Ignem* Symbolum eſſe non ſupremæ tantùm mentis diuinæ & angelicæ, ſed & humanæ ſecundùm analogiam quandam: vti enim ignis lucidus ſemper ſurſum nititur, ita animæ ſuperior pars ſemper lucida, ſemper in Deum inclinatur. *Gladius* autem mortis eſt Symbolum. Vnde Ægyptij Cambyſen, eò quòd totam Ægyptum internecioni dediſſet, teſte Plutarcho lib. de Oſir. & Iſid. machæram, hoc eſt, mortem appellabant. Ignem itaque ne gladio ſcindas, id eſt, ne animam mortis iuribus ſubijcias, cùm ſit immortalis, diuini & ſupramundani ignis illius quædam veluti particula, omnis mortalitatis expers: ſicut enim ignis nihil patitur à gladio, nec ab eo ſciſſus detrimentũ ſuſcipit, ſic & anima nihil à morte patitur, in quam nullum ius aut dominium obtinet. Nonnulli verò ad mores huiuſmodi ſymbolum transferentes, dicunt, nihil aliud Pythagoram eo voluiſſe, niſi iracundiæ refrænationem; quaſi diceret, dum inimicus tuus cholera in te exarſerit, iram eius ne exacuas, ſed mentis ſectare tranquillitatem, & exardeſcentis animi impetum ſiſte. Si enim gladio oris, hoc eſt, aſperioribus & contumelioſioribus verbis ignem in inimico ebullientem percuſſeris, magna inde calamitatum incendia te excitaturum ſcias, ita Iamblichus.

Symb. VII. interpretatio. Triſmegiſtus, Zoroaſter. Plato. Interpretatio myſtica. Plutarchus. Interpretatio Ethica. Iamblichus.

VIII. *Flantibus ventis Echum adora*. Indicat diuinas inſpirationes, tanquam in anima reflexas voces ſummo ſtudio excipiendas: quod vt intelligas, Nota, ventum diuini ſpiritus ſymbolum eſſe; vnde & Ægyptij eum per alas exprimebant, vt ſuo loco dicetur. Hic itaque dum diuino ſuo afflatu aſpirat, primò monet mentem, deinde rationem, cui veluti in ſpeculo quodam ſui reflectit imaginem, & ſic anima per eoſdem gradus ad intellectualem vnitatem repercutitur, illuſtrata, accenſa, & eleuata, donec vnum cum ipſo efficiatur. Atque hanc reflexionem Theologi myſtici Echum, Hebræorum verò Mekubbalim בת קול *Bath kol*, id eſt, filiam vocis appellant. Cùm itaque dicta inſpiratio per totam animam diuinum quendam, & beatificum ſplendorem pandat, digna ſanè eſt, quæ non tantùm adoretur, ſed ſine vlla cordis induratione, cum maxima reuerentia auſcultetur; iuxta illud: *Hodiè ſi vocem eius audieritis, nolite obturare corda veſtra*, &c. Iamblichus dicit, hoc Symbolum theorema eſſe diuinæ ſapientiæ in ſingulis rebus creatis, veluti in ſpeculo quodam eluceſcentis, ita vt quot ſunt res creatæ, tot ſint Echo diuinæ vocis quædam veluti reflexiones, quæ nos ad diuinæ eſſentiæ virtutes decantandas continuò incitent. Inſpirante itaque Numine, vocem eius nè negligas, ſed ſummo cordis deſiderio exceptam foue, iuxta illud: *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam*.

Symb. VIII. interpretatio. Iamblichus. Omnes res creatæ ſunt voces quædã veluti reflexæ diuini amoris

IX. Symbolum. *Viro qui pondus eleuat, auxiliare, non tamen quando id deponit*. Homo iuxta veterum placita ſumitur vtplurimùm pro maſcula illa parte, quæ in ratione & mente reſidet; per pondus verò indicat inferiorem hominis partem, quam facultatem ſenſitiuam ſiue animalem vo-

Symb. IX. interpretatio. Homo ſymbolicè quid? & pondus quid ſignificet.

Digitized by Google

cant, quæ hominem, id eſt, rationem terrenæ paſſionis pondere premit & aggrauat. Dum itaque ratio rerum materialium repudiato conſortio forti & imperterrito animo ad copulam aſcendit intellectualē, tunc dicitur, corpus terrenæ paſſionis pondere preſſum ſurſum extollere; aſcendendo enim totam inferiorem animæ portionem vnà purificat, & nobilitat. Atque ad hoc alludere quoque videtur illud ſupramemoratum Zoroaſtri Symbolum. *Exquire viam animæ tuæ, & eam rurſum in locum, à quo fluxiſti, extolle.* Et, *nè deorſum vergas, præcipitium enim in terra ſubiacet &c.* *Viro* itaque *qui pondus eleuat, auxiliari*, nihil aliud eſt, quàm glorioſa eius molimina & labores in colendo virtutum ſtudio, toto affectu promouere, laudare, deprædicare, ad id conſtanti animo proſequendum incitare. *Qui* verò *pondus depoſuerit*, ei auxiliares manus minimè præbendas eſſe determinat, id eſt, effeminatorum & mollium hominum actiones, qui difficultate victi à ſemita virtutis, tentationibus & irritamentis voluptatum ſuccumbentes, recedunt, minimè approbandas, aut æſtimandas cenſet. Vocat Iamblichus hoc ſymbolum Herculeum, & admonitorium ad fortitudinem, quâ in ardua & difficili virtutis via quilibet armatus eſſe debet, quam nos magni illius Alcidis glorioſa certamina veluti ſub congruo typo appoſitè docent.

Zoroaſtri ſymbolum.

Iamblichus.

Symb. X. & interpretatio.

X. *In calceos dexterum pedem præmitte, in lauacrum verò ſiniſtrum. De Deo, diuiniſque rebus ſine lumine nè loquaris.* Indicat per hoc ſymbolum Pythagoras duas animæ partes, de quibus magna ſtudio virtutis incumbentibus cura debet eſſe. Prima eſt pars rationalis, altera ſenſualis animæ. Dextra omnium veterum conſenſu bonam, felicem, fortunatam vim operatricem animæ, vti ex augurijs patet, ſignificat; Siniſtra contrà brutam, obſcuram, tenebroſam, & paſſionibus ſubditam. Præcipit itaque in hoc Symbolo, calceo ante omnia imponendum pedem dextrum, id eſt, vt omnibus virtutis actionibus ante omnia locus ſit principalis, & vt quicumque felix, fortunatus, & à paſſionum tyrannide liber eſſe velit, virtutis actionibus cumprimis ſtudeat, iuxta monitum Apoſtoli iubentis nos *Cingere armis iuſtitiæ, & calceare pedes noſtros in præparationem Euangelij pacis.* Quod vt fiat, ſiniſter pes lauacro primò imponendus eſt, id eſt, inferior homo, vel ſenſualis animæ pars primò ab omni animi corporiſque immunditia purganda eſt. His peractis lumen acquiret ratio, intellectus inferioris animæ brutalitate confuſus, ad lumen ſeu intellectualem vnitatem ſe poſtliminio recipiet, & *de Deo diuiniſque rebus ſine lumine non diſſeret.* Itaque pulchrè in hoc ſymbolo tria indicantur; ſenſus, ratio, intellectus. Senſualis pars illa eſt, quæ mundari purgarique debet; rationalis eſt dextera, in qua requiritur operatio efficax; & intellectus lumen eſt. Fit itaque, vt per conſtantem virtutis operationem inferior homo purgetur, & præuiâ purgatione intellectus tandem ad Dei conſortium per lumen acquiſitum admittatur.

Interpretatio Moralis.

Symb. XI. interpretatio

X I. *Iugum ne tranſilias, ſtateram ne tranſilias.* Id eſt, in omnibus actionibus ſerua æquabilitatem & mediocritatem, neque in vllo iuſtitiæ limites tranſilias, quæ cùm ſit omnium virtutum complementum, ſine ea

meritò

meritò nulla aliarum virtutum ſolidam habebit conſiſtentiam.

XII. *Cùm domò egreſſus fueris, vel cùm peregrinatus fueris, ne retrò reſpicias, furiæ enim tunc congredientur.* Indicat hoc Symbolum, in hoc corruptibilis vitæ curriculo, & ad Deum rectà tendenti peregrino, omnia ea, quæ eum quouis modo in via virtutis retardare poterunt, relinquenda eſſe, iuxta illud: *Exi de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in locum quem monſtrauero tibi.* Quod adeo quadrat huic noſtro Symbolo, vt illud ex ſacris Biblijs Pythagoras hauſiſſe videatur. Quod vt intelligatur, Nota, peregrinanti tria relinquenda eſſe; terram quam inhabitabat, parentes quibuſcum conuiuebat, & domum paternam in qua educatus fuerat. Terra ſymbolicè notat corpus noſtrum; parentes ſunt ſenſus; domus paterna eſt ratio humana. Vt itaque ad Deum rectà tendas, corporis commoditates tanquam itineris impedimenta reſpuenda ſunt; ſunt mortificandi ſenſus, cùm nihil adeo potenter à virtutis via, & diuinæ vocationis itinere nos retrahat, quàm blanda irritamenta ſenſuum, & corporearum voluptatum mollities, quibus homo eneruatus, facilè relicto Deo, ijs ſeſe accommodat, iuxta illud ſapientiæ diuinæ oraculum; *nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt regno Dei.* Non itaque corpus tantùm & ſenſus, ſed & ipſa domus paterna, id eſt, ratio à ſenſibus tracta, & falſâ quâdam perſuaſione irretita, relinquenda eſt; & ſoli intellectuali vnitati, quæ ſola nos ad concupitum bonum perducit, inhærendum. Peregrinus enim dum corporeis & ſenſualibus cupiditatibus victus retrò reſpicit, furias congregatas reperiet; quæ quidem nihil aliud ſunt, quàm paſſiones atrociſſimæ, vitiorumque monſtra, quibus circundatus & expugnatus haud dubiè iacturam faciet æternæ felicitatis. Notum enim eſt, eos, qui à virtutis via ad vitioſos habitus reuerſi fuerint, veluti deſperatione quâdam actos horrendis paſſionum furijs exagitatos, ijs tandem in prædam cædere, fierique poſteriora iſtorum hominum peiora prioribus.

Symb. XII. interpretatio

Terra, parentes, domus paterna peregrinanti relinquenda quid ſint?

Furiæ quid ſint.

XIII. *Aduerſus Solem ne mingas.* Sol hoc loco ſymbolum eſt mentis ſuperno lumine illuſtratæ; lotium quod contra Solem emittitur, excrementum ſterile & infructuoſum, indicat cogitationes inutiles, laſciuas, & honeſtati repugnantes. Vult itaque Pythagoras hoc ſymbolo denotare, in die illuſtrationis, quo totus homo ſplendore luminis Dei peruaditur, & ſanctificatur, non tantùm laſciuis & immundis cogitationibus, ſed & colloquijs otioſis, profaniſque abſtinendum eſſe. Senſus itaque ſymboli eſt; Sole illuſtrante te, non te in actiones ſteriles, infructuoſas, & laſciuas effuderis.

Symb. XIII. interpretatio. Sol quid ſit hoc loco.

Senſus ſymboli.

XIV. *Gallum quidem nutrias, ne tamen ſacrifices; Soli enim & Lunæ conſecratus eſt.* Gallus hoc loco, & apud Platonem de immortalitate animæ, ſumitur pro puriori & diuiniori animæ noſtræ portione, quam Orpheus, Plato, Philo, dicunt vnitatem mentalem, Zoroaſter florem mentis. Hanc præcipit Pythagoras nutriendam ſolido cœleſtis ambroſiæ cibo, id eſt, diuinarum rerum cognitione. Atque hic eſt Gallus, quem moriturus Socrates, vt eſt apud Laërtium, Æſculapio, vero & æterno anima-

Symb. XIV. interpretatio. Gallus ſumitur pro diuiniori animæ parte. Plato. Orpheus. Philo. Zoroaſter. Laërtius.

rum

Gallus quem Socrates moriturus Æſculapio offerri juſſit, quid ſit.

Plotinus.

rum Medico, ſe debere aſſerebat. Nutriendum autem dicit Gallum, non verò ſacrificandum, id eſt, in illicitorum carnis deſideriorum igne, flos mentis humanæ conſumi non debet, ſiquidem is Soli ſacer eſt, id eſt, diuino intellectui, & Lunæ, id eſt, animæ regiæ, ſiue magnæ naturæ, cuius ope omnia viuificàtur & gubernantur, & cuius, teſte Plotino contra Gnoſticos, ſoror & collega eſt anima noſtra, dum eius ope ad prouidentiæ vniuerſalis ſublimitatem extollitur, vbi nulla ſeruitus (quæ per animal ſacrificatum notatur) exiſtit, ſed vitam ibidem liberam & feliciſſimam in perpetua ducit libertate. Sicut enim Gallus ad Solem & Lunam ſe habet, ita flos mentis noſtræ, & ignea portio, per Gallum denotata, intellectus inquam noſter, & rationis facultas ad Solem Archetypum, diuinum inquam intellectum, & ad Lunam ſupramundanam, regiam illam magnæ naturæ animam. Animus igitur inuictus iuxta huius ſymboli præſcriptum, per Gallum, pugnaciſſimum &glorioſiſſimum animal ſignificatus, non debet ſacrificari, id eſt, non debet concupiſcentiæ ardoribus, & affectuum carnalium ſeruituti immerſus ſubiacere, ſed Soli & Lunæ, id eſt, diuinæ intelligentiæ & ordini, quem natura prima in gubernatione Vniuerſi obſeruat, per cœleſtium contemplationum nutrimentum roboratus conſeruari, veluti verus lucis filius, & ab omni affectuum obſcuritate liber, nulli ſeruituti ſubiectus.

Symb. XV. explicatio. Chenix quid. Herodotus. Suidas.

S. Hieronym. Plutarchus.

Author.

XV. *Supra Chenicem ne ſedeas*. Chenix iuxta Herodotum & Suidam, hoc loco nihil aliud eſt, quàm menſura tanti cibi, quantus vni diei ſufficiat, capax. Dum itaque ait Pythagoras ſupra Chenicem non ſedendum, nonnulli interpretantur, non debere nos eſſe ſollicitos de futuro alimento. ita S. Hieronymus in illud Euangelij; *Nolite ſolliciti eſſe, quid edatis, &c.* Plutarchus contra in Sympoſijs ait, hoc ſymbolum docere, nos non omnia vnius diei alimenta abſumere debere, vt non ſimus ſolliciti de futura menſa. Nos dicimus, per *Chenicem* hoc loco indicari, mundum ſenſibilem, in quo omnes res diuinæ prouidentiæ diſpoſitione contentæ ſunt & numeratæ. Sedere autem, iuxta Myſtas, nihil aliud hoc loco ſignificat, niſi ab inſignis & glorioſi operis executione deſiſtere. Innuit itaque Pythagoras hoc ſymbolo, quòd omnes inſtituti ſui ſectatores minimè ſedere, id eſt, firmare ſe debent in corporearum rerum Chenice; nec contenti eſſe, quòd iam ope philoſophiæ ad naturam Vniuerſi ſenſibilis pertigerint; ſed nitendum ipſis eſſe vlteriùs, ad Archetyporum mundorum deificam intuitionem.

Symb. XVI. explicatio.

Annulus eſt ſymbolum præſentis vitæ.

XVI. *Ne figuram Dei in annulo ſculptam portes*. Annulus ſymbolum eſt præſentis vitæ curriculi, in quo veluti in circo quodam agitantur humanæ vitæ labores. In hac itaq; vita ſenſibilia minimè attendenda ſunt, ſed ad ea tranſeundum, quæ percipiuntur intelligentia; vt enim Dei maieſtas vilis & contempta reddatur, efficit, quæ eſt in promptu viuendi conſuetudo; & eam, quæ intelligentia percipitur, eſſentiam colere per materiam, eſt eam per ſenſum vilipendere. Quocirca Ægyptiorum quoque ſapientes Mineruæ ædem ſub dio conſtituêre, ſicuti & Hebræi, qui templum poſuerunt ipſi abſque imagine, ſupremum Numen circulo alato ex-

to exprimebant, vt oſtenderent, teſte Clemente, ad id nos archetypon conuertendos eſſe, quod in rerum omnium conditu ſeipſo archetypo vſum eſt. *Clem. Alex.*

Symb. XVII. interpretatio. Lectus eſt ſymbolum hominis ſenſualis.

XVII. *Stramentis ſurgens, collige ea, figuramq́; confunde.* Lectus hoc loco ſenſualis hominis ſymbolum eſt, cui imperio rationis reſiſtendum, & ad intellectualem vnitatem animus ſubleuandus. Confundendus igitur lectus, & conſtringendus, & quantum patitur tùm humanæ conditionis caducitas, tùm materialis multitudinis confuſio, animus ad vnitatem reducendus; quod fit, quando ſenſus reducitur ad fontem ſuum, nullis affectuum & perturbationum ſenſualium veſtigijs relictis; neque permittendum, vt ſuperior pars virtutibus inſtituta, inferiori homini ſubiaceat; ſic fiet, vt veræ virtutis ſectatores ἀπαθεῖς & ab omni paſſione liberi, beatam & tranquillam vitam tranſigant.

Symb XVIII interpretatio. Cor ſignificat rationem.

XVIII. *Cor ne deuores.* Cor hoc loco rationem indicat. iuxta præſcriptum itaque Pythagoræ cor non comedendum, id eſt, homo omni ſtudio cauere debet, ne ſe in affectuum carnalium immunditijs immergat. Sicuti enim cor comeſtum, in ventrem totius corporis ſentinam, & excrementorum receptaculum mittitur; ita homo, dum rationis imperio ſpreto, apparentis boni dulcedine, veluti cibo quodam allectus ineſcatur, in ſenſibilium paſſionum barathrum præcipitatus, miſeram ſub vitiorum ſeruitute vitam degit. Vnde haud incongruè hæc ab Orpheo Ecclipſis animæ, exitium, puteus, profundum, abyſſus vocitatur. Cui illud Zoroaſtris congruit; *Ne deorſum vergas, præcipitium enim in terra ſubiacet.* Porphyrius verò hoc ſymbolum transfert ad abſtinentiam à carnibus animalium; de qua re ſuo loco & tempore fusè tractabitur, & cauſa, cur ab animalibus abſtinendum, iuxta mentem Porphyrij, exponetur. *Orpheus. Zoroaſter. Porphyrius.*

Symb. XIX. explicatio.

XIX. *Ollæ veſtigium in cinere confunde.* Tacitè ſignificatur hoc ſymbolo, non ſolùm faſtum & ſuperbiam mentis eſſe delendam, ſed ne iræ quidem eſſe relinquendum veſtigium; cùm autem ebullire ceſſauerit, eam eſſe componendam, & omnem eſſe delendam iniuriæ memoriam, iuxta illud Euangelicum; *Sol autem non occidat ſuper iracundiam veſtram.* Vnde eandem ob cauſam lectus, cùm ſurrexeris, confundendus eſt, ne vel alicuius ſomni aut inſomnij interdiu, aut alicuius quæ noctu euenerit, voluptatis meminerimus. Clemens quoque hoc indicari aſſerit, caliginoſam phantaſiam luce veritatis oportere confundere. *Clem. Alex.*

Symb. XX. explicatio.

XX. *Domi ne recipias hirundinem, & turturem.* hoc eſt, loquacem, & ſuſurronem, & effrænatæ linguæ hominem, qui non poteſt continere, nec capere ea, quæ illi fuerunt communicata. Indecens enim eſt, hominem virtuti deditum cum nugis habitare. Turtur etiam murmurans, ingratam querelæ maledicentiam oſtendens, meritò domibus expellatur. Sicuti itaque hirundo thraſones, paraſitos, laſciuos muſicos, aliosque impudicæ linguæ homines; ita turtur ſuſurrones, & inani garrulitate alterius famæ detrahentes, domo eijciendos indicat.

Symb. XXI. explicatio.

XXI. *Super terram ne nauiges.* Significat vectigalia, & ſimiles conductiones Mercatoribus & Telonarijs proprias, vtpote turbulentas, inſta-

biles,

Digitized by Google

biles, & animam veluti ſuffocantes; omnibus viribus eſſe fugiendas. Atque hæc ſunt Pythagoræ ſymbola, quæ quidem partim ab Hebræis, partim ab Ægyptijs didicerat; quibus nihil aliud occultâ verborum adumbratione indicare videtur, niſi vt hominem ſuæ diſciplinæ ſectatorem, in moribus, vitæque actionibus ritè inſtituendis, dirigat, informet, imbuat, & tandem ad deſideratam animæ felicitatem perducat; quod & hoc epiphonemate ac ſummariâ veluti quâdam dictorũ anacephaleoſi innuit: *Fugare decet omni ſtudio, vniuerſiſq; machinis, ſacroq; & igne abſcondere à corpore morbum, à victu luxum, ab anima ignorantiam, à domo diſcordiam, à ciuitate ſeditionem, ab omnibus denique intemperantiam.*

CAPVT VI.

Paræmiæ Ethicæ Aegyptiorum, ex animalium proprietatibus depromptæ, ad mores hominum argutis, ijſque breuibus verbis indicandos, perſtringendoſque.

Ægyptij vtebantur argutis epiphonematis in familiari colloquio.

AEgyptij vti in omnibus ſacris actionibus myſtici, allegoricique, ita in familiari quoque colloquio breuibus quibuſdam, ijſque argutis epiphonematis vtebantur, quibus mores, diuerſorumque hominum conditiones vel laudandas, vel vituperandas perſtringebant. Atque talia ferè ſunt, quæ Horus poſteritati memoranda reliquit; quæ quidem hieroglyphica non erant, id eſt, vſum in ſacra doctrina non habebant, neque inter hieroglyphica reperiuntur, quantum mihi ex omnium hieroglyphicorum coaceruatione colligere licuit: neque enim vllibi Pelicanum, Phœnicem, Orygem, Elephantum, Equum, Ichneumonem, Murem, Hyænam, Veſpertilionem, Caſtorem, Cancrum, Oſtreum reperies. Vnde totus ferè liber Horapollinis, ſi nonnulla ſymbola paſſim in hoc libro allegandà excipias, verè & propriè hieroglyphicus dici minimè debet; ſed γνωμικὸς, ſeu ἐπιφωνηματικὸς, id eſt, argutarum ſententiarum Ægyptijs vulgò vſitatarum veluti epitome quædam dicendus eſt. Cuiuſmodi ſunt, quas hìc infrà allegamus, & ad mentem Ægyptiorum explicamus. Reliqua verò ſacræ & reconditioris doctrinæ de Deo, Genijs, Mundi Anima, mundorumque gubernatione, alijſque materijs ad hieroglyphicam doctrinam pertinentibus, cùm paſſim toto hoc opere inſerta ſint, tempus teram, ſi ea hoc loco, vbi tantùm philologiam Ægyptiorum nobis deſcribere animus eſt, cum tædio Lectoris repetam.

Horus.

Paræmia.

Muti ſignum

I. *Numero* 1095 *ſignatus eſt*. Hoc pronunciato indicabant hominem mutum; continet enim numerus 1095 dies vnius triennij, ſiue trium annorum, ſi ex 365 diebus vnius anni conſtituatur curriculum, intra quod tempus dum puer non loquitur, etſi linguam habuerit, vocem tamen & loquelam nunquam ampliùs manifeſtaturus eſt.

Primæuæ res difficiles cognitu.

II. *Papyri faſciculum ſcrutatur*. In eos dicitur, qui antiquas & primæuas rerum origines inquirunt; ſicuti enim difficile eſt, primæuam literarum originem inquirere, ita & primæuum rerum ſtatum.

III. Se-

III. *Sexdecim annorum eſt*. Symbolum hoc eſt voluptatis Venereæ, ab hoc enim annorum numero, iuuenes conſuetudine capiuntur mulierum, ac ſobolis procreandæ deſiderio. Cùm verò viri & fœminæ congreſſum ſignificare volunt, hoc vtuntur pronunciato: *Sexdecim iungitur ad ſexdecim*. Cùm enim 16 ſymbolum copulæ inter marem & fœminam ſit, & voluptatem indicet, copula autem peragatur maris & fœminæ congreſſu Venereo; ideò aptè dicunt, 16 iunxit ad 16. in eos, qui Venereo vſu diſtinentur.

Conſuetudine Venerea irretitum quomodo effarentur.

IV. *Iuno rorem fundit, at non omnes eius capaces ſunt*. Dicitur de donis ſuperni Numinis: ſicuti enim ros decidens in omnes quidem plantas diffunditur, at eas duntaxat mollit, quæ natura ſua mollibiles ſunt, cæteras verò natura duras & aſperas non item; ſic dona ſuperni Numinis omnibus quidem abundanter affluunt, tametſi non in omnibus deſideratum effectum ſortiantur: qui enim præuiâ diſpoſitione cor bene ordinatum habuerint, eorum participes fiunt; ſecùs iudicandum de obſtinatis, & duris corde. Quadrat hoc ſymbolum Euangelicæ ſementi, quæ pro terreſtrium partium diſpoſitione, frumentum proferet proportionatum.

Dona ſuperna omnibus affluunt, ſed non omnibus proſunt.

V. *Igne & aquâ nitet*. Dicitur de ijs, qui animi, corporiſque puritatem adepti ſunt; aquâ enim & igne omnis luſtratio & expiatio fieri ſolet.

VI. *Muſcam abige*. Dicebatur de impudentibus hominibus qui importunitate ſuâ omnes moleſtare non deſinunt, ſicuti muſca, quæ tametſi ſæpiùs abacta fuerit, ſemper tamen redit.

Muſca ſignũ hominis impudentis.

VII. *Vulpanſer eſt*. Dicebatur de filio, quem pater ſummo amore & extraordinario proſequebatur; Vulpanſer enim adeo liberorum amans eſt, vt vltrò ſe venatoribus ſiſtat, dummodo ſeruentur paruuli.

Vulpanſer ſignum patris diligentis filios impenſè.

VIII. *Cucupham ſe exhibuit*. Dicitur de ijs, qui gratitudinis ob accepta beneficia munus retulerunt benefactoribus ſuis; eò quòd Cucupha præ cœteris animantibus, parentibus, poſtquam ab ipſis enutrita fuerit, ſenio confectis parem referat gratiam; Nam nidum eo in loco, vbi enutrita fuerat, extruit, penniſque eorum euulſis cibum adminiſtrat, donec renatis plumis parentes ſibiipſis opem ferre queant.

Cucupha ſignum gratitudinis

IX. *Ichneumon clamat*. Dicitur de homine inualido, puſillanimi, qui ſibiipſi opem ferre diffidat. Ichneumon enim conſpecto inimico ſerpente, non eum adoritur, ſed excitato clamore auxiliarem ſociorum manum aduocat, tum demum ei reſiſtit.

Ichneumon ſignum hominis puſillanimi.

X. *Taurus reſpexit ſiniſtrorſum*. Dicitur de muliere quæ fœminam enixa eſt; Taurus enim ex coitu deſcendens, ſi ad læuam conuerſus fuerit, genitam eſſe fœminam indicat; ſi ad dextram, marem. Vnde fœminam marem enixam innuentes dicunt: *Taurus reſpexit dextrorſum*.

XI. *Equa lupum conculcauit*. Dicitur de muliere abortiente; Equa enim ſi lupum, vel veſtigium eius culcauerit, abortiri ſolet.

Equa Lupum videns, abortum facit.

XII. *Palumbus lauri folium monſtrat*. Dicitur de eo, qui ex diuturno morbo priſtinam ſanitatem receperit: Palumbus enim vbi infirmus fuerit, lauri folium in nidum portat, & ſic conualeſcit.

Palumbus infirmus infert nido folium lauri.

Digitized by Google

Noctua Paſſerem ad ſe confugientē opprimit.

XIII. *Noctua paſſerem excipit*. Dicitur de eo, qui ad patronum inhumanitatis notâ conſpicuum in neceſſitate conſtitutus confugiens, non auxilium, ſed exitium ſibi parat: paſſer enim venatorum perſecutione agitatus dum ad noctuam confugit, ab hac mox opprimitur. quadrat huic illud vulgatum diuerbium; *Incidit in Scyllam, qui vult vitare charybdim*.

Veſpertilio temerè audētem ſignificat

XIV. *Veſpertilionum ala*. Dicitur de homine, qui cùm viribus non valeat, temerè tamen aliquid vltra vires aſſumit, aut audaciùs gerit: Veſpertilio ſiquidem tametſi pennas non habeat, volare tamen attentat.

Cicada cantans ſignificat hominem ſacris initiatum

XV. *Cicada cantat*. Dicitur de homine ſacris initiato, qui tametſi ſacris, cœremonijſque addictus, linguam contineat, alis tamen cordis dulciſſimam Numini exhibet harmoniam; quemadmodum Cicada, quæ non ore, ſed alarum ſtridore cantum ſuum perficit.

Vipera eſt ſymbolum vxoris virum odio habētis

XVI. *Viperam in ſinu alit*. Dicebatur de vxore, quæ virum ſuum odio habeat, tantùmque in congreſſu maritali eidem blandiatur. Vipera enim cum mare congrediens, os ori inſerit, & à coitu deſcendens, marem morſo capite interimit.

Baſiliſcus cuius ſit ſymbolum.

XVII. *Baſiliſcum vidit*. Indicat eos, qui ſolâ, ob perſecutorum iniurias, mentis triſtitiâ & dolore morbum contrahunt. Baſiliſcus enim ſolo intuitu etiam diſſitos inficit.

Veſpertilionis ala domi cohibet formicas.

XVIII. *Veſpertilionis ala cingit formicam*. Symbolum eſt eorum, qui perpetuò domi ſe continentes, foras nunquam exeunt; Formica ſiquidem dum ad latebram eius Veſpertilionis ala ponitur, nunquam egreditur.

Caſtor cuius ſit ſymbolum

XIX. *Caſtoris teſtes*. Symbolum eſt eorum, qui ſibiipſis damno & exitio ſunt: Caſtor enim à venatoribus agitatus, teſtes ſibiipſi amputat, & in prædam abijcit.

Simiæ beneuolentia quid ſignificet.

XX. *Simiæ beneuolentia*. Dicitur in eos, qui ſibi inuiſis filijs hæreditatem relinquunt; Simia enim, cùm geminos pepererit, ex his vnum ſupra modum diligit, alterum odio habet; quem diligit, amore nimio amplexans ſuffocat; alterum verò, quem odio habet, deinceps ſummâ curâ educat.

Hyænæ pelle indutus quis dicatur.

XXI. *Hyænæ pelle indutus eſt*. Dicitur de ijs, qui ad extremum vſque vitæ ſpiritum, omnes, in quas incidunt calamitates, æquo & conſtanti animo ſuperant. Hyænæ enim pelle ſuccinctus quis, ex inſita quadam proprietate, hoſtibus talem incutit metum, vt per medios eorum cuneos intrepidus, indemniſque abeat.

Leo ſimiam vorans quis?

XXII. *Leo Simiam vorat*. Applicabatur ijs, qui cùm ægri ſunt, ſibiipſis medentur; Leo enim febri correptus, ſi Simiam deuorauerit, protinus conualeſcit.

Taurus ferociens Caprifico alligatus manſueſcit.

XXIII. *Taurus ad Caprificum alligatus*. Illi applicatur, qui prioribus damnis & calamitatibus admonitus, & cautior factus, modeſtior euadit: Taurus enim Caprifico ligatus, ſi ferociat, occultâ quâdam proprietate, manſueſcit.

Ibidis penna Crocodilum tangens, reddit ipſum immotum.

XXIV. *Ibidis penna Crocodilum tenet*. Dicitur in eos, qui cùm ex ſe & ſua natura rapaces, iniqui, & malignantis naturæ ſint, facilè tamen ab aduer-

aduerſarijs, ob ſummam inertiam & vecordiam eorundem, ſubiugantur, & immoti redduntur; Ibidis enim penna ſi Crocodilum tetigerit, ſtatim immotum reddit, & veluti ſideratum.

XXV. *Vpupa cantat*. Indicat præſagium copiæ vini, ſiue abundantis vindemiæ; Vpupa enim, ſi ante vitium tempus cecinerit, vini bonitatem ſimul & copiam denunciat. *Vpupa cantans ante vindemiæ tẽpus indicat abundantiam vini*

XXVI. *Cornicis pulli*. Eum qui in continuo motu, & animi intentione vſque adeò verſatur, vt nè veſcens quidem quieſcat, ſignificant; Cornix enim adeo pullorum ſatagit, vt eos etiam volando paſcat. *Cornix pullos etiam volando paſcit.*

XXVII. *Grus volans*. Innuunt hominem ſublimium rerum peritum, & rerum cœleſtium contemplationi deditum; Grus enim alte admodum volat, & ne tempeſtate agitetur, ſupra nubes ipſas ſe eleuat, atque ſic altam quietem captat. *Grus ſupra nubes ſe eleuat.*

XXVIII. *Accipiter prægnans*. Hominem qui inopiâ preſſus, liberos educare nequit, indicat; Accipiter enim tria oua parturiens, vnum quod foueat, ſeligit, reliquis fractis; hoc autem facit, quòd per id tempus vngues amittat, ideoque inhabilis ad venationem, & de alimento filijs procurando reddatur. *Accipiter prægnans quem ſignificet.*

XXIX. *Cancer cuſtodit Oſtreum*. De eo dicitur, qui nullam ſui curam rationemque habeat, ſed totum ſe propinquorum curæ committat; Cancer enim veluti πινοφύλαξ, id eſt, cuſtos Oſtrei dicitur, eique conglutinatus adhæret; dum enim Oſtreum hiat in Concha eſuriens, & piſciculus aliquis adrepſerit, Cancer chela Oſtreum pungit, quod ſentiens concham claudit, atque ita piſciculum in nutrimentum venatur. *Cancer Oſtreum cuſtodiens quẽ ſignificet.*

XXX. *Polypus famelicus*. Hominem notat, qui & aliena intemperanter decoquat, & demum ſua conſumpſerit; Polypus enim cùm victum aliunde quæſitum conſumpſerit, ad proprios rodendos cirros conuertitur. *Polypus famelicus cuius ſit ſymbolum.*

Atque hæc ſunt Symbola prouerbialia, quibus Ægyptij mores hominum varios, occultâ quadam allegoriâ ex animalium deprompta proprietatibus in ſanctiori colloquio perſtringebant.

CAPVT VII.

Græcorum Mythologiæ, myſteriorumque ſub ea reconditorum anagogica interpretatio ex mente ipſorummet Veterum.

IAm olim maxima inter Poëtas & Oratores philoſophos, de Mythologia Homeri lis fuit & controuerſia, nonnullis poëticam in fabulis comminiſcendis licentiam improbantibus, alijs tanquam ſummorum myſteriorum ſignaculis refertam, adeoque veluti rem prorſus diuinam eandem recipientibus. Litem mouit Socrates, vti & Plato in ſua Republ.; Deciſor litis fuit Proclus Lycius Diadochus, vir ingenij acuti, & dexterrimus myſteriorum interpretator, vti videre eſt in lucubratione ſua. Nos *Proclus Lycius Diadochus.*

eum ſecuti hic, Platonem nequaquam Homerum mythologicæ vanitatis arguiſſe, ſed potiùs ei in omnibus ſubſcripſiſſe, apertè demonſtrabimus. Platonicorum Obiectio hæc eſt.

Obiectio Platonicorum contra Poëtas.

Quonam modo Dijs, qui bonitatis omnis, puritatis, pulchritudinis, ordinis fons & principium ſunt, nomina peſſima, turpia, illegitima, ἄτακτα, tragica, innexa materiæ phantaſmata, iniuſta ac impia facinora, vti ſunt adulteria, incœſtuoſi concubitus, furta, præcipitationes è cœlo, iniuriæ in parentes, vincula, & caſtrationes, aliaque innumera ab Homero, eiuſque aſſeclis decantata conuenire poſſunt? cùm Dij omnium naturam entium longè excedant, bono vniantur puri, ſinceri, ac ſimpliciſſimæ naturæ eſſentia gaudeant. Indignum itaque, ne dicam temerarium foret, vilibus rerum ſimilitudinibus eos adumbrare, quos ſermonibus præſtantiſſimis, mente plenis, quique quantum fieri poteſt, animos noſtros ad diuinitatis excellentiam extollant, deprædicare præſtaret. Æquum enim eſt, cogitationes circa diuina ab omni materiæ phantaſmatum contagione abſtractas eſſe, reiectiſque alienis omnibus, falſiſque opinionibus, nihil ad dignitatem Deorum ſatis magnificum exiſtimare, ſed parua omnia, ſolique rectæ rationi, & melioribns mentis contemplationibus in diuinis fidem habere. Nemo igitur res humanas, & irrationali materiæ proprios affectûs Dijs attribuat, qui nihil aliud quàm mens, ſubſtantia & vita intelligibilis exiſtunt. Certè quoties ipſe Plato diuina per ſimilitudines quaſdam myſticè tradit, nihil in ijs turpe, nihil inordinatum, nec materiale, nec vllum, quod perturbationem moueat, phantaſma fabulis commixtum reperitur; ſed ſinceræ Deorum contemplationes latent, manifeſta autem, veluti ſimulachra quædam conſpicua ſecretæ conſiderationis, & intùs conditis ſignificatis ſunt ſublimia. Sic & Poëtas oportebat, & ipſum Homerum, compoſitiones multiplices, & nomina maximè contraria reijcere; decoris autem & honeſtis inuolutionibus vtentes ita ſimul & profanum vulgus à diuinorum cognitione nihil ad ſe pertinente arcere, & fabuloſa de Dijs ſanctè pièque inſtituere.

Duplex fabularum genus apud Platonicos.

Hæ ſunt Obiectiones Platonicorum contra Poëtas. Verùm ſi rem æquo oculo diſpiciamus, nullam fabulas ipſas culpam mereri, ſed eos qui perperam ipſas accipiunt, & iniquè imaginantur, reperiemus. Vt itaque litem ſecundùm Platonicorum mentem dirimamus; Sciendum eſt, duplex eſſe apud Platonicos fabularum genus, alias puerorum inſtitutioni aptas, alias furore plenas eſſe, quæ magis vniuerſam naturam, quàm auditorum ingenia reſpiciunt. Primi generis ſunt illæ, quas nonnulli morum formationi, & Reipublicæ ritè inſtituendæ aptas tradiderunt, fabulæ: poſterioris, quas Homerus, Heſiodus, cœterique Poëtæ tradiderunt; qui ſimulachra & imagines diuinorum carminibus fingentes, eximiam vim Archetyporum contrarijs, remotiſſimiſq; adumbrationibus imitantur, nempe rebus præter naturam, Deorum naturæ præſtantiam; irrationabilibus vim omni ratione diuiniorem; turpibus, quæ pulchritudinem omnem

Diuinitatis excellētia per fabulas explicatur.

corpoream longè excedat, vtcunque refernut, atque ita dininitatis excellentiam omnium, quæ dici fingique poſſunt, ſublimiorem ob oculos

ponunt

ponunt, vt paulò poſt videbitur. Quæ adeò vera ſunt, vt vel ipſe Socrates ea his verbis fateri videatur. *Non,* inquit, *dignoſcere poteſt adoleſcens, quid allegoria ſit, & quid non ſit; ſed quæ in ea ætate opinionibus accipiuntur, altiùs inhærere, difficillimè eradicari conſueuerunt. quorum fortè gratiâ dandi omnino eſt opera, vt hæ fabellæ, quas primùs audient, optimæ ad virtutem inſtitutæ ſint.* Bonum ſiquidem ſabularum non in erudiendis adoleſcentulorum animis ſitum eſt, ſed myſticum eſt; nec puerilem animum, ſed ſenilem indicant, & homines ingenio pollentes ad earum contemplationem requirunt, vt benè Socrates citato loco. Sunt enim, vt alibi dicit, eiuſmodi fabulæ audiendæ à pauciſſimis. Quicunque igitur idoneus futurus eſt huiuſmodi ſpectaculorum auditor, omnem puerilem & iuuenilem animæ habitum exuere debet, phantaſmatum vmbras, motionumque vagarum præſtigias abijcere, & ſolum præeuntis mentis ductum ſequi. Neque mouere quempiam debent nomina abſurda & plena contumelijs, portentoſa & tragica; ſiquidem omnia, quæ apud nos deterioris ſtatus & ſignificationis nomina ſunt, de diuinis meliorem naturam potentiamque denotant in Poëtarum figmentis: verbi gratia, vinculum inter homines impedimentum actionis eſt, & violenta quædam retentio; in diuinis verò coniunctionem, & ineffabilem cum cauſarum ordinibus connexionem indicat. Inde Saturni vincula, vniuerſi opificij vnionem ad intelligibilem & patriam Saturni præſtantiam ſignificant. Iactus & præcipitatio nobis violentus motus, in diuinis autem fœcundum progreſſum, & liberam ſolutamque vbique præſentiam, quæ principium proprium non deſerit, ſed ab illo pendens per omnia naturæ entia ordine procedit, ſignificat. Hoc modo Vulcani præcipitatio diuinitatis à ſummo principio ad extrema vſque ſenſibilium rerum opificium progreſſum innuit, qui à primo opifice ac parente mouetur, perficitur, deduciturque. Item caſtratio in corporibus quidem, quæ partibus & materia conſtant, virium diminutionem inducit; in primitiuis verò cauſis progreſſionem ſecundarum in ordinem ſubiectum adumbrat, cùm primæ cauſæ potentias in ſe poſitas reuoluunt atque producunt, non tamen ob ſecundorum egreſſionem mouentur, nec vniuntur ipſorum ſeparatione, neque inferiorum deſumptione diuiduntur. Nam, vt rectè Plato dicit, *Hæc etſi adoleſcentibus non conueniant, haud ideo tamen exterminanda ſunt, cùm idem hiſce fabulis vſu venit, quod diuinis & ſacris cærimonijs, quæ cùm vulgo ridiculæ videantur, pauciſſimis interim mente præditis ſuum cum ipſis rebus conſenſum ac ſympathiam declarant, & per ipſa opera ſacra potentiæ ſuæ diuinitati cognitæ fidem faciunt; etenim auditu hiſce fabulis veluti congruis ſibi Dij delectantur, & vocitantibus facilè parent, atque per hæc ſigna, cùm maximè familiaria notaq́, proprietatem ſuam proferunt.* Quæ & calculo ſuo approbat Proclus Lycius ſequentibus verbis: *Dicimus itaq́, fabulas ijs qui eas vſurparunt, explicatu non adeò difficiles eſſe. Ex Poëtis enim Numine afflati, & ex Philoſophis optimi quique, & qui ſacra & cæremonias diuulgarunt, Dij etiam ipſi in fundendis oraculis fabulis vſi ſunt. Cur verò fabulæ diuinæ ſint, Philoſophi eſt inquirere. Cùm igitur omnia quæ ſunt, ſimilitudine delectentur, diſſimilitudinem auerſentur; de Dijs ſermones, Dijs quàm ſimil-*

Socrates videtur approbare vſum fabularum.

Fabularum ſenſus non pueris, ſed ingenijs exercitatis conuenit ſcrutarij.

Vincula in fabulis quid notent?

Saturni vincula quid.

Iactus Vulcani & præcipitatio quid

Caſtratio in diuinis quid.

Plato.

Proclus Lycius.

ſimillimos eſſe, neceſſe erat; vt tantâ maieſtate digni fierent, redderentq́; enuntiantibus propitios Deos; quod non niſi fabulis comparari potuit, &c. Ita Proclus, cuius etiam ſunt ſequentia verba: *Certum eſt, omnia myſteria, omneſq́; cærimonias efficaciam ſuam in ſymbolicis fabulis ſitam habere, ſimpliciaq́; ſpectacula Myſtis videnda proponere, quorum haudquaquam capax eſt qui puer vel ætate, vel animo fuerit. Ergo ſi quis fabulas grauiùs reprehendere voluerit, non obyciat, quòd virtutem non doceant, ſed oſtendat, quòd ſacris ritibus non maximè ſint affines; neq́; dicat, quòd diuinas res nullâ ſimilitudine congruâ referant, ſed quòd non efficiant, vt Poetæ loquuntur, ineffabilem quandam ad Deorum participationem ſympathiam. Quæ enim puerili doctrinæ competunt, ex probabilibus, decoris, honeſtiſq́; conſtare debent, contrarys autem omnibus carere, & ſymbolorum ſimilitudine exemplaria diuina proximè referre. Quos verò ingenia diuinioris virtutis proponunt erudiendos, nihil aliud reſpiciunt, quàm latentem effectuum cum cauſis, à quibus producuntur, conſenſum. Huius itaq́; generis fabulæ, poſthabito hominum vulgo, nominibus omnigenis, etiam ijs quæ inſignem improbitatem, turpitudinemq́; ſignificent, ad res diuinas arcaniùs exhibendas, vtuntur.* Quod adeo verum eſt, vt haud infrequenter vel ipſe ſacer textus ijs vtatur ad maxima quæuis myſteria indicanda, vt cùm Deus Oſeæ præcepit, vt ſibi faceret filios fornicationis, & ſimilia, quæ paſſim occurrunt. Eſt enim diuinis rebus ita comparatum, vt per negatiuorum verborum, contrariorumque oppoſitionem vocabulorum, meliùs doceantur, quàm per expreſſa vocabula, teſte diuino Dionyſio. Hinc Deus lux infinita paſſim tenebræ & caligo vocatur; is qui omne eſt, per nihilum definitur; non quòd nihil ſit, ſed quòd ad eius incomprehenſam magnitudinem omnis mentium vigor deficiens, nihil meritò dici debeat. Sed audiamus Proclum de his rectiſſimè ſentientem. *Quæ verò de tragica & inuſitata figurationum conſtitutione, monſtris vocabulorum, alyſq́; præter naturam dictis occurrunt, ea mihi videntur audientes ad inquirendam varietatem omnifariam excitare, & arcanæ illius cognitionis illicium atque incitamentum eſſe, neque permittere nobis apparentem veri ſimilitudinem amplecti, & inhærere cortici, ſed cogere potiùs ad eruendum nucleum, & reconditam fabularum mentem, denique rationem inire intra nos cogitantes, quas illi naturas, quaſue potentias animæ complexi, per huiuſmodi ſymbola poſteritati prodiderint. Non eſt autem dubium, quin hoc genus fabulæ egregiè conueniat Numinibus, quorum ſubſtantiæ ſunt interpretes: ſiquidem excitant ingenioſos ad contemplationis occultæ deſiderium, & per inuſitata nomina mouent ad veritatis dictis factiſq́; impoſſibilibus & abſurdis inuolutæ inquiſitionem; profanis autem obſtaculo ſunt, ne contingant ea, quæ ipſos contingere fas non eſt.* Hæc Proclus. Quæ omnia ſuo calculo comprobat Saluſtius in aureo illo de Dijs & Mundo libello. His itaque prælibatis, iam tempus eſt, vt quæ per Ægyptiam, Homericamque Mythologiam nobis arcana deſignentur, aperiamus.

Contraria fabulæ docēt, & cur?

Fabulæ etiam ſi turpia referant, honeſtæ tamen ſunt, in myſtico diuinarum operationum ſenſu.

Dion. Areop.

Proclus.

Saluſtius.

Digitized by Google

CAPVT VIII.

Myſteriorum, quæ per bella Deos inter & Gygantes geſta indicantur, interpretatio ex mente Procli de doctrina Platonis.

EFfatum I. *Qui nôrit entium omnium diuiſas progreſſiones, & ſubſtantiarum diſcrimina, quæ initium supernè capiunt ab omnibus ignota primitiuarum cauſarum diuiſione, ſciet cur Iuppiter & Dij Gygantibus ſeu Titanibus bellum mouerint.* Philoſophi veteres tanto ingenio conſpicui, nequaquam talia iuxta hiſtoricum ſenſum confinxiſſe cenſendi ſunt, cùm Deo, diuiniſque virtutibus è diametro, vt dici ſolet, oppoſita ſint; ſed altioris alicuius ſapientiæ filijs contemplationis inde occaſionem præbuiſſe adeo certum eſt, vt qui illud negârit, is omnium ſeculorum ſymbolicæ doctrinæ propagationem facilè è medio tulerit. Quid igitur Homerus, ſectatoreſque eius per bella Iouis, Deorumque inter ſe diſſidia ſignificârint, hîc ex mente eorum manifeſtabo.

Notum eſt ex myſticis philoſophorum veterum monumentis, eſſe in rerum natura virtutem quandam fęcundam, ex qua veluti ex prædiuiti quodam & perenni fonte totius Vniuerſi proceſſus, omniumque rerum ſub aſpectu cadentium ordo emanet. Quæ quidem virtus opifex ab omni Deorum multitudine eximitur (dum Deorum hîc mentio fit, ſemper intelligendi ſunt Angeli & Genij) nec ad generationis contrarietatem prodit, neque ei aduerſum quicquam machinatur; verumtamen illa ſtabili diuinitatis ſuæ centro contracta dum conſiſtit, reliquus ex ipſa procedentium Deorum numerus permanens ſimul, & in vniuerſum progrediens, circa inferiorum prouidentiam diuidi perhibetur. Quod vt intelligatur, Sciendum, apud Poëtas duos eſſe pugnantium Deorum modos, quorum alter quidem circa gemina Vniuerſi principia (quæ vnitatis ſubſtantia ab omnibus rebus ſeparata produxit) diuinorum generum diuiſionem ritè contemplatur, & ſecundùm principiorum oppoſitionem ipſos quoque Deos contrarios facit: ſiue enim terminum & infinitum, ſiue vnitatem & inde finitum binarium primas illas ſubſtantias appellâris, neceſſariò eorum oppoſitio mutua apparet, iuxta quam Deorum etiam diſtributiones differunt. Alter verò modus circa Deorum ordines & progreſſiones habetur: dum enim Poëtæ inferiorum rerum contrarietatem, varietatemque in ipſos eorum proximos Præſides referunt, mirum non eſt, ſi in materialem pugnam prodeuntes Deos, & circa ipſam diuiſos pugnam committere confingant; quod & hiſce docet Homerus:

Quid ſignificent bella Gygantum cum Ioue.

Duo apud Poëtas pugnantium Deorum modi.

Homerus.

Tempore quo patrem ſub terram Iuppiter olim
Coniecit.

Et alibi de Typhone;

. . . . *ingemuit Iouis olim*
Verberibus diris concuſſa Typhoëâ circum
In regione animûm; namq́ illic eſſe cubile
Titanis fertur.

Hiſce

Titanicum bellum quid myſticè.

Hiſce Titanicum contra Iouem bellum innuit, Deos belligerantes, & in humanis negotijs diſcrepantes inducit, idque vt in admirationem rapiat omnes eos, qui diuinam & intelligibilem eiuſdem figmentorum diſpoſitionem ritè intuentur. Dij enim, vti aiunt, etſi diuinorum progreſſuum extremitates ſortiti ſint, pendent tamen à ſuperioribus Dijs, & finitimi quidem ſunt rebus adminiſtrandis, cogniti autem ſuis diebus. Dum itaque Homerus pugnas eorum deſcribit, conſenſum quendam ipſorum ad inferiora fidei ſuæ commiſſa oſtendit; & ſicuti Orpheus in Dionyſiacis ritibus coniunctiones & diremptiones, luctuſque adhibuit, ita Homerus eum ſecutus, diuiſam vitam, pugnam, oppoſitionemque à rebus gubernatis procedentem in ipſos præſides Deos refert. Cognationem verò particularium iſtorum ſpirituum, ordineſque à quibus proceſſerunt, iiſdem nominibus proponit, quibus ſupremas ipſas potentias ab omni materia ſeparatas; & numeris ac figuris, vniuerſalibus eorum adminiſtrationibus idoneis, vtitur. Cùm verò tot & tales modi habeantur, iuxta quos veterum Theologorum myſteria etiam in ipſos Deos bella referre ſoliti ſint; meritò figmenta hæc nata ſunt; ſiquidem diuina genera ſecundùm prima rerum omnium principia, neſcio quæ diſcrimina admittunt. Dum enim authores generationes ad vnum quoddam generationum archetypon referunt, dum colligunt diſcernentia, dum entium progreſſionem multiplicantia vniunt, dum denique particularium operationes ad vniuerſalia quædam genera reducunt, dum ſuperna infimis, ima ſupernis medijſque miſcent; quid aliud agunt, quàm bellum per conſenſum diſſenſumque rerum aptè ſignificatum, ſignificant? Hinc Titanes Oſirin ſiue Dionyſium, & Iouem Gygantes impugnantes feruntur. Dionyſio enim ſiue Oſiri, & Ioui, tanquam Mundi opificibus conuenit vnio & opus indiuiſibile, vniuerſitaſque partibus prior; Titanes verò atque Gygantes in multitudinem producunt opificijs potentias, & veluti proximi rerum naturalium parentes, res Vniuerſi ſigillatim adminiſtrant. Diſcerpitur itaque corpus Oſiris à Titanibus, quia vnita illa ſuprema & archetypa vis in multitudinem per Titanes ſignificatam lapſa, veluti in multas diuinitatis portiunculas, vt aiunt, diſcerpitur. Bellùm igitur in huiuſmodi generibus, & variarum facultatum diuiſio, & mutua tùm familiaritas, tùm diſcordia, particulariſque cum rebus adminiſtratis conſenſus, diſſenſuſque, meritò de vltimis diuinarum potentiarum diſpoſitionibus concipiuntur. Si enim infimam ab vniuerſalibus & vnitis dependentem diuiſionem ſuprema prouidentia recto & ἀτάκτῳ progreſſu conſtituerit, fiet vt hic vel iſte Genius ſuæ quadam ſortis ſalute ac proſperitate gaudeat, & contrà omnibus ijs cauſis, quæ quouis modo conſtitutionem eius, reſque fidei ſuæ commiſſas interturbant, aut interimunt, neceſſariò infenſus erit. Quæ omnia Iamblichi, Porphyrij, Platonis, Procli, vt ſuo loco videbitur, quin & ſacri textus relationi congruunt; vbi cap. 10. Daniel. Princeps regni Perſarum dicitur 21. diebus reſtitiſſe Angelo Gabrieli &c. Hoc pacto Neptuni, & Apollinis, & Vulcani diſſidium apud Poëtas nihil aliud indicat, niſi apparentem quandam ſub Luna principiorum diſcordiam; quæ cùm in

Orpheus.

Bella, conſenſum diſſenſumque rerum naturalium, quem præſides earum mouent indicant.

Titanes Oſirin perſequi quid.

Iamblicus. Porphyrius. Plato. Proclus.

Vulcani & Apollinis diſſidiū quid.

Digitized by Google

in oppoſitis ignis & aquæ qualitatibus conſiſtat, meritò & eorum præſides Genios Neptunum & Vulcanum diſſidere fingunt, vnoquoque rerum fidei ſuæ commiſſarum iuriſdictiones tutante & conſeruante. Iunonis autem & Dianæ diſsidium, nihil aliud, niſi animarum in hoc mundo, ſiue rationalium, ſiue irrationalium contrarietatem denotant, quarum melioribus cùm Iuno præſideat, deterioribus Diana, inde diſsidia naſci neceſſe eſt. Mineruæ & Martis diſsidium partim ad prouidentiam mentis, partim ad neceſsitatem indicandam aſſumptum fuit: rerum enim quibus intelligibiliter præeſt Minerua, naturales vires Mars roborat, atque in ijs mutuam contentionem excitat. Mercurij & Latonæ diſcordia omnigenas animæ differentias ſecundùm vitales & cognoſcitiuos motus inſinuat: hæc enim vitam, ille iudicium perficit. Poſtremò Vulcani & Zanthi fluuij contrarietas totius corporeæ conſtitutionis principia decenter diſponit: Nam ille caloris & ſiccitatis facultates promouet, hic frigiditatem & humiditatem conficit, ex quibus omnis generatio originem ſuam nanciſcitur. Sed ſicuti finis belli pax eſt, ita neceſſe quoque eſt, vt contrarietates tandem in mutuam concordiam deſinant; ideo Venerem finxerunt litis conciliatricem, quæ tametſi deteriori parti ſuppetias ferat, ideo tamen facere credendum eſt, quòd hiſce deterioribus aſſiſtendo inſignem quendam ſplendorem & gratiam conferat, quâ ornatæ res cum contrarijs ſe melioribus rebus certo modo & mirâ quâdam ſympathiâ coniungunt. Atque hæc de myſtica Deorum pugna ſufficiant.

Iunonis & Dianæ diſſidium quid?

Mineruæ & Martis diſſidium quid.

Mercurij & Latonæ diſſidium quid.

Vulcani & Zanthi fluuij contrarietas quid.

Venus litis conciliatrix quid.

II. Effatum. *Si quis nouerit illud Oraculi; Binarius aſſidet illi; cognoſcet, quomodo intelligendum ſit apud Homerum, cæteroſq́; Poëtas, cauſam malorum Dijs imputari; intelliget quoque, quomodo in arbore Sephiròth Geburah aſſocietur Cheſed, hoc eſt, rigor ac timor miſericordiæ; & quomodo Typhon Oſiri pacificus fiat.* Mirabatur olim Socrates, vt eſt apud Proclum, quomodo de eſſentia omnium præſtantiſſima, & cuius eſſe totum ſit bonitas, Homerus tamen audeat dicere:

Bina Iouis templi ſita ſunt in limine vaſa,
Hoc hominum bona fata gerit, mala continet illud.

Homeri dictū explicatur.

Quomodo ergo id fiat, iuxta mentem Poëtarum interpretabimur. Cùm itaque vniuerſa biformibus entium principijs diſtincta ſint, omnium entium ſubſtantiæ, animarum genera, naturales potentiæ, & materialium differentiæ, poſtremò & humana negotia, & iudicia ſecundùm iuſtitiam, duplicem ſortita ſunt conditionem; quorum quædam ſtatus præſtantioris, quædam inferioris deteriorisque. Potiora ſunt in corporum ſecundùm naturam diſpoſitionibus pulchritudo, robur, bona habitudo; in fortunæ viciſſitudine magiſtratus, honores, diuitiæ. Cœterùm his oppoſiti habitus, euentuſque rerum, deterioris conditionis ſunt. Illa boni nomine ſapiens appellat antiquitas, hæc mali nomine; non tamen eâ ſignificatione, quâ iniuſtum, ſceleratum, luxuriæ inquinamentis deditum, malum vocare ſolemus; quæ vti mala in genere moris, vt philoſophi loquun-

Bini ſunt rerum omniū ordines, quædam bonæ, quædam malæ.

 quun-

Digitized by Google

quuntur, ita illa mala in genere naturæ accipi debent. Cognouit & hos binos rerum ordines Pythagoras, dum geminos entium ordines in rerum adminiſtratione poſuit, vnum bonum, alterum malum. quos quidem binos rerum, tùm malarum, tùm bonarum in Mundo euenientium ordines, non niſi ab Opifice vnitate deducere oportet. Nam ab illo rerum principio, & Deorum diuiſiones, & generum quæ Deos ſequuntur, dependent. Item bonorum atque malorum circa generationem, vel fato deſtinatorum, vel ſecundùm iuſtitiam animis euenientium, cauſa reponenda eſt in diſpenſatore Vniuerſi, qui & animas, vti loquuntur veteres Theologi, Poëtæ, in mortalem regionem demittit. Effectus enim fati, ab opificis, vt Iamblichus & Proclus pulchrè docent, prouidentia dependent, & ordo ſiue progreſſio circa eandem ſubſiſtit, eiuſque determinationes ſequitur diuinæ legis vindex. Omnium igitur bonorum & malorum, præſtantiorum deteriorumque largitionum, item proſperiorum ſimul impedientiumque actiones animæ in rebus externis cauſam Opifex & Pater in ſeipſo conſtituit, atque omnia iuxta mentem ſuam gubernat, ſingulis conuenientia tribuens, & ad paternum ſui imperium cuncta referens. Rectè igitur Homerus hoſce duos fontes, ex quibus meliora ſimul & deteriora ſcaturiunt, quibuſque opifex animas iuſtè gubernat, nominauit πίθους, id eſt, vaſa ſeu dolia, ſiue quòd Deus intelligibili ſuadela proprium finem omnibus inducat, ſiue vt capacitatem eorum innueret, omnigenos & varios effectus continentem, quippe diſperſam omnium eorum, quæ animo diſtribuit Pater, primò in ſe vnitam complectitur multitudinem. Atque hic eſt binarius ille, qui Ioui aſſidet; dum videlicet ex Monade in dyadem ſeu binarium diffunditur; qui cùm, vt Timæus loquitur, principium neceſſitatis ſit, mali quædam fatalis portio omnibus rebus noſtris iam tum admiſcetur, dum naſcimur; quæ cùm ſemina mortalia ſint, partem huius cauſæ ſuſtinent; vnde prauitas ingenij, morbi, curæ, aliaque fatalia incommoda mortales, veluti lucem vmbra, perpetuò concomitantur, (non quòd Iuppiter illa intendat ex ſe, ſed conſecutiuè) vt rubigo ferrum. Verba Triſmegiſti ſunt, vt ſequitur, ad Pimandrum. *Ab ipſo profectò factore nihil malum, nihilque turpe; hæ ſiquidem paſſiones ſunt creata ſequentes opera, quemadmodum æs rubigo, animata corpora limus: at neque faber ferrarius rubiginem induxit, neque animati corporis genitor cœnum ac ſordes; ſic nec Deus malum, generationis autem perſeueratio malum ſubrepere cogit, eaque de cauſa mutationem rebus Deus inſtituit, ceu quandam generationis ipſius purgationem.* Eſt enim humanæ conditionis ſorti ita comparatum, vt ſimul ac materiæ fœcibus immergitur homo, mox varijs perturbationum furijs, fortunæque miris iactibus agitetur, donec hiſce veluti purgatus ex Dyade in Monadem vnde profluxerat, reuertatur. Indicant hanc malorum miſcellam Hebræi per emanationem ſeu attributa Dei גבורה פחד צדק, *Geburach, Pachid, Zedek,* nomina ſeueritatis & fortitudinis, ex quibus veluti diuinæ iuſtitiæ miniſtris, omnis in Mundum pœna, malumque profluit. Verùm cum de hiſce fuſiùs in Cabala agamus, eò Lectorem remittimus. Et tametſi diuina prouidentia tot ac tanta mala in homines permiſe-

Pythagoras.

Ordo bonorum & malorum.

Iamblichus. Proclus.

Quomodo intelligendũ ſit, Deum bonorum & malorum cauſam eſſe?

Dyas Ioui aſſidens multitudinem notat.

Triſmegiſtus.

Digitized by Google

miſerit, ea tamen tantùm abeſt, vt intendiſſe iudicandus ſit, vt potiùs validum inde bonum emergat. Sicut enim Mundum contrarijs gubernare voluit, ita bona malis, conſonis diſſona, ſecunda aduerſis ſapienter miſcuit, vt ex malorum contemplatione homo in boni appetitum ardentiùs inſurgeret; & dum conſona diſſonis aptè temperat, pulcherrima inde Mundo harmonia naſceretur. Hinc omnis ſympathiæ & antipathiæ lex, rerùmque diſcors concordia nihil aliud, niſi bonum vniuerſi, ſine qua id conſeruari minimè poſſet, intendit. Si enim omnia in Mundo bona abſolutè forent, Mundum interire neceſſe foret; imò bona dici non poſſent, cùm bona creata denominationem ſuam non niſi ex malorum oppoſitione ſortiantur: vti enim bonum, teſte Dionyſio, eſt ex integra cauſa, ita malum ex quouis defectu. Hinc ſapienter Ægyptij fingunt Typhonem Oſiris aduerſarium, ideo ab Iſi & Horo non fuiſſe interfectum, ſed liberè demiſſum: Nam vt pulchrè Plutarchus docet: *Non enim paſſa eſt Dea, quæ terræ Domina eſt, vndique aboleri naturam Typhoniam humori contrariam, ſed dimittit eam, & laxat, cupiens temperiem relinqui, quia non poterat Mundus eſſe perfectus, ignea natura, hoc eſt, Typhonia abolita.* Quod verò Venus mediatrix inter Iouem & Gygantes, id inter Oſirin & Typhonem Iſis eſt. Patet igitur propoſiti epiphonematis ratio & ſenſus.

Mala Deus perm. ſit vt bona emer. gant.

Dionyſius Areopagita.

Typhon ab Iſide & Horo non interfectus quid ſignificet.

Conſectarium.

EX his patet, cur Dijs iuſiurandi violatio à Poëtis imputetur. Apud Homerum & Proclum de doctrina Platonis (cuius mentem hoc loco explico) ſæpiùs mentio fit iuſiurandi à Ioue & Minerua perpetrata violatio; qua quid myſticè indicent, aperiendum duxi. Notandum itaque, Deum principium, finem, omniumque rerum media obtinere, ſequi verò poſt ipſum diſcedentium à diuina lege vindicem iuſtitiam: Diſcedunt autem à Deo, qui iuuentute, & amentia, cum concupiſcentia inflammati affectibus terrenis indulgentes, in vltimum ſcelerum omnium barathrum tandem præcipitantur. Nam vt rectè Homerus, qui ſæpè peccarunt, & maximis ſeſe flagitijs contaminarunt, ſecundùm vnicam Iouis voluntatem factorum ſuorum pœnas dant

Iuriſiurandi violatio Deorum quid ſignificet.

Homerus.

Cum Sobole, vitaque ſua, atque vxoribus vnà.

Hanc verò punitionem primariò Iouem exequi occultâ quâdam, & ab omnibus incognitâ ratione; ſecundariò autem Mineruam cooperantem, & inſeruientem paternæ Iouis prouidentiæ, flagitioſos homines caſtigare, Orpheus teſtatur his verbis:

Orpheus.

Perficit hæc mentem vindex Iouis, vſque parentis.

Cœterùm ſi illi, quibus in fœderibus & iuſiurando dixerat:

Quòd ſi non ſeruet præſentia fœdera quiſquam,
Huic fluet in terram cerebrum, ceu vina fluunt hæc:

Iouinam legem violarint; hoc ipſo in pœnas ſeſe conijciunt, dignoſque vindicta præſtant. Siquidem fœderum & iuramentorum præuaricatio ab illis præcipuè ſcaturit, qui iam dudum Deorum res mortales iuſtè regentium

Digitized by Google

tium iras, ob præteritorum ſcelerum perpetrationem commeriti ſunt. Moueri autem, & ad actionem incitari, Proclo teſte, ab ipſis Dijs feruntur; non quòd Dij homines puniendos, impios & iniuſtos reddant, ſed quia promptis & idoneis ad mala futura occaſionem patrandi permittunt, vt poſtquam aliquando pro animi habitu operati ſunt, & conceptum ſcelerum fœtum in lucem protulerunt, vltione & pœnâ digni fiant; ita quidem, vt vltio improbitatis comes in iſtis ipſis, non in diuina iuſtitia perfici cenſeri debeat: quemadmodum Medici ſectionum, vſtionumque cauſa non ſunt, ſed affectus morbique eorum qui curantur; in quorum pœnis medicus aliud non intendit, niſi ſanitatis ex ſectione, aut vſtione prouenienſ bonum. Dum ergo Mineruа Pandaro Troiano optionem dat, vt vel potentiorem ditioremque conditionem, vel eidem contrariam eligat, ipſe tamen (vtpote vir ambitioſus, auarus, impius, tyrannus, ac gygantæo quodam & audaciſſimo ingenio præditus) deteriorem præfert; huius ſtolidæ electionis cauſa Minerua non eſt, ſed eligentis improbitas & intemperantia. Deus igitur minimè verorum malorum animis obuenientium eſt cauſa, ſed praui ingeniorum habitus improbarum actionum ſibimet ſunt Authores: Nam, vt rectè Plotinus, *fit enim iniuſtè quidem, quod perpetrat ſceleſtus quiſpiam, at iuſtè, quia inde patitur, pœnamque ſuſtinet ad totius improbitatis caſtigationem*. Patet itaque, iuramenti præuaricationem non à Ioue & Minerua, ſed à Pandaro & Troianis prouenire, permittentibus tamen Dijs hoc facimus, & δυσβυλίαν quandam immittentibus, vt aiunt, quæ iuſtitiæ executionem præcedit, & facinoroſos ad integram vitiorum vindictam quodammodò præparat. Malum itaque veluti boni quædam priuatio eſt, cuius cauſa res ipſæ natura conſtantes ſunt, dum errore aliquo à ſua integritate recedunt. Vnde S. Athanaſius in Orat. contra idola: *Nullum*, inquit, *malum à Deo, nec in Deo, nec ab initio extitit, nec vlla eſt eius ſubſtantia, ſed homines per priuationem imaginandi, cogitandique boni ſibi illud, quod malum eſt, comminiſci cœperunt, effinxeruntque pro libidine ea, quæ non erant: vt enim ſi quis Sole præſente, & vniuerſa terrarum ſuo iubare irradiante, conniueat oculis, ac inde tenebras, quæ nullæ ſunt, animo fingat, atque poſtmodum quaſi in tenebris ambulans oberret, vt nunc labente gradu procedat, nunc ad præcipitia ſe incitet, non lucem, ſed tenebras arbitratus eas, cùm nihil videat, intueri exiſtimat; ita humana quoque mens clauſis oculis, quibus Deum contemplari poterat, falſâ ſuâ imaginatione malis in ijs ſeſe mouet & agitat, neſciens interim nihil ſe agere, dum maximè ſe negotioſam præbet*. Hæc pulchrè ſanè ſanctiſſimus Doctor. Sed de his fuſiùs in Theologia Ægyptiaca.

Deus permittit peccatores cadere, non iubet, aut iuuat.

Plotinus.

S. Athanaſ.

CAPVT IX.

Quid Poetæ per tormenta animarum apud inferos indicare voluerint, ex mente Procli.

EFfatum III. *Qui diſtreuerit merita & demerita animarum, ſciet is, cur apud Poetas iuditiorum tribunalia deputata ſint, & ad quid in Cabala*

Maltuth detruncata ſit à cæteris Sephiroth per דין, *id eſt, rigorem.* Deus vti eſt infinitè bonus, iuſtuſque, ita bona & mala animarum ex æquo decernit. Atque in hoc Poëtæ & Philoſophi cum Orthodoxis conueniunt. Quid igitur indicent terribiles illæ, & ipſis Dijs exoſæ habitationes, quid Ixionis rota, ſaxum Siſyphi, Promethei tormentum; quid ſine mente Manes, vitæ ſimiles vmbræ, eiulatus animarum huc illuc euntium, ſtridoreſque, earundemque cum veſpertilionibus fumoque comparatio; quid vas Danaidum, quid infernales fluuij, & alia maximè tragica nomina; iuxta mentem veterum interpretari aggredior.

Varia animarum loca iuxta veteres Poetas.

Quemadmodum igitur animarum à corpore ſolutarum mores & habitus ſunt diuerſi, ita & Vniuerſi diuerſa loca, in quæ collocentur animæ, putabant exiſtere. Quaſdam enim ſimiles Dijs fieri volunt, ita à mortalitatis inſtrumentis ſeparatas, vt neque perturbationibus, neque materiali ampliùs ineptitudine repleantur, ſed amictus omninò puros & lucidos ferant; qui materiæ vaporibus non turbentur, neque natura terrena contaminentur. Nonnullæ verò, vt Proclus ait, necdum ſufficienter expiatæ, affectus teſtaceo corpori deditos adhuc habent, quorum vehicula materialia, impedita pondere, denique multum mortalis conditionis ſecum trahunt. tales Socrates in Phædone inquit circa ſepulchra volutatas, vmbratilia ſpectacula exhibere; Homerus vmbris conſimiles fieri canit. Sunt denique iuxta eos aliæ, quæ ſceleribus contaminatæ, infimum Mundi locum æternis pœnis deputatum ſortiuntur.

Socrates.

Homerus.

Quæ quidem apprimè indicant triplicis generis animarum, iuxta orthodoxam doctrinam, beatarum, purgandarum, damnatarum ſtatum; vt proindè mirum ſit, Philoſophos diuinâ luce deſtitutos, naturalis luminis ductu, huc pertingere potuiſſe. quæ omnia cùm apud Platonem fuſè deſcribantur, hìc immorari nolo. Eſt enim diuinitatis proprium, & ab primo Mundi conditu vſitatum, altiſſimis etiam gentilitatis tenebris ſupernaturalia quædam diuinæ legis ſuæ arcana, ſiue ad improborum correctionem, ſiue ad bonorum incitamentum inſeuiſſe.

Triplex ſtatus animarum ab antiquis Philoſophis cognitus.

Plato.

Quid aliud per Elyſios campos, per aurea Saturni ſecula, niſi Beatorum ſtatum? Quid aliud per metempſychoſin ſiue animarum tranſmigrationem, niſi purgandarum à culpis animarum, varias pœnas pro magnitudine delictorum deſtinatas; niſi diuerſa purgantis ignis media & inſtrumenta indicant? donec ſolutis debitis, & purgatione ritè peractâ, ſuo tandem centro ac ſphœræ, vnde profluxerunt, reſtituantur. Quid aliud rota Ixionis, Siſyphi ſaxum, vas Danaidum, quorum labores nec terminum, nec finem habent, niſi ſupplicia æternitatis iuſtiſſima peruerſis & obſtinatis in malo animabus deſignata indicant? Vbi Minos, Æacus & Rhadamanthus, inferorum ſeueriſſimi vitæ tranſactæ iudices conſtituti, in minima inquirent; vbi Eumenides, Erynnies, furiæ, ſententiæ à Iudicibus propoſitæ miniſtræ & executrices, ſingulas debitis ſupplicijs exercebunt.

Aurea ſecula Eliſij campi Beatorum ſtatum deſignant.

Animarum tranſmigratio ſtatum deſignat animarum purgandarum.

Rota Ixionis, ſyſyphi ſaxũ, vas Danaidum, Æternitatem penarum deſignant.

Sed audiamus Procli verba, qui tam eleganter omnia hæc deſcribit, vt ea non tam humano, quàm diuino inſtinctu eructaſſe videatur: [Præterea quis non veriſſimũ eſſe dicat, multas animas corpora cum luctu deſerere, & abſtrahi quàm ęgerrimè, propter iucun-

Proclus.

dam

dam cum illis vitam,& multiplices voluptates? Nam voluptates,vt in Phædone Socrates ait, ceu clauis copulant animas, & affigunt corporibus; & poſtquam à corporibus egreſſæ ſunt, vehiculis opacis, & Sirenum, id eſt, voluptatum vaporibus perturbatis, ponderoſis atque terrenis, vti ſolent,& vocem incertam, ſonitumque materialem edere, quam poëſis ſtridorem nominat. Sicuti enim animarum in cœlos aſcendentium organa vocem emittunt harmonicam, & concinnum decentemque motum habere videntur; ita illarum, quæ ſub terram deſcendunt, ſonus ſtridori ſimilis eſt, appetitioni tantùm & imaginationi deditæ vitæ ſpeciem repræſentans. Quin etiam locos inferorum,& ſub terra ſita tribunalia iudiciorum, & fluuios, de quibus Homerus atque Plato nos docuêre, non pro vanis imaginationibus, & monſtroſis fabulis æſtimare conuenit. Sed & animis in cœlum peruenientibus multi,varijq; loci,iuxta ſeries quæ illic fiunt,deſtinântur. Sic exiſtimandum eſt,illis, qui ad hoc opus caſtigari, purgariq; debent, ſubterraneos locos eſſe paratos, qui varios elementorum ſupra terram defluxus ſuſcipiunt, quos Mythologi fluuios & amnes appellant. Quare non eſt damnanda poëſis, quòd ita de inferis dicat:

Socrates.

Exoſus ſuperis locus eſt, horrendus, & ater.

Inferorum loca deſcribuntur.

Mouet enim horrorem illa varietas, & præſidum imaginatio Dæmonum. Perhibetur autem locus inferorum Vniuerſi extremus & infimus eſſe, multum materialis confuſionis habere, & ne Solis quidem radijs vnquam luſtrari, propter omniſarias ſordes, ſecundùm diuerſos animarum habitus, quæ illuc feruntur, ceu in regionem à Dijs remotiſſimam.] Hinc patet quoque, cur Hebræi per Malcuth à reliquis Sephiroth per Pechad reſectnm, locum hunc intelligant. Eſt enim Malcuth, vt Cabaliſtæ docent, vltima Sephirarum, & ſublunarem Mundi locum indicat; tunc autem per rigorem diuinæ iuſtitiæ reſecatur à cœteris Sephiroth, quando animæ propter peccata & iniquitates, diuinis illuſtrationibus,& ſacris chariſmatum donis, diuinæ iuſtitiæ rigore ſic exigente, priuatæ, vmbræ mortis deſtinantur, & æternis tenebris, vbi nulla diuinæ illuſtrationis ampliùs ſpes ſupereſt, deſtinantur.

Doctrina Cabaliſtica de Malcuth à Sephiris reliquis truncata.

CAPVT X.

Concubitus Deorum cum Deabus myſtica interpretatio, ex mente Procli.

EFfatum IV. *Qui penetrârit, quomodo ſupremum Numen amore agitatum, Mundo ſe viſibili communicauerit; intelliget, quid Homerus per concubitum Saturni & Rheæ, Iouis & Iunonis, Vulcani Martiſq; cum Venere; Ægyptij verò per Oſiris & Iſidis congreſſum, intellexerint.* Non eſt veriſimile Homerum humanæ ſapientiæ oraculum, tam indigna ſub fabulæ tegumento de diuinæ eſſentiæ natura protuliſſe; ſed ænigmaticis huiuſmodi inuolucris, vt ſuprà dictum, non alio fine vſum fuiſſe, niſi vt ominoſa diuinitatis ſacramenta, à plebeiorum rudi intellectu & incapacitate ſemoueret,

Digitized by Google

uerет, ſoliſq; ſapientibus medullam propoſitæ fabulæ enucleandam præberet. Quàm itaque per incongrua verba, diuinitati congrua exponat arcana, hoc loco iuxta mentem eius exponendum duxi.

Sciendum itaque, quòd omnes diuinorum ordinum diſpoſitiones iuxta veteres Philoſophos, tùm ex vno Vniuerſi principio, quod & Bonum à Platone dicitur, tùm ex geminis cauſis ab illo archetypo vno immediatè proximis, quas alij dyadem, quidam multitudinem, alij terminum & infinitum vocant, progrediuntur. Haſce verò geminas cauſas iuxta ſeparationem Dijs congruam, diuiſas diſcretaſque alij Maſculo-fœmineis, alij par-imparibus, alij denique paterno-maternis comparant; id eſt, per modum principij actiui & paſſiui. Hæc enim cùm ex ſe & natura ſua vnionem, ob primordialem cauſam, quæ toti entium generi vnitorum bonorum Dux & Author eſt, deſiderare viderent ſagaces primæuæ ſapientiæ Authores; admirandum hoc naturæ cum opificis ſupremâ mente coniugium, ſymbolicæ mythicæque ſpeculationis cortice inuolutum, ſub forma nuptiarum, congreſſus Deorum Dearumque, & multiplici filiorum fœtu, concatenatiſque ſuperorum æquè atque inferorum Deorum Dearumque connubijs, iuxta omnem ſupremæ diuinitatis influxum in omnia extenſum diffuſumque, expreſſerunt. Hinc Cœli, Terræque, Saturni & Rheæ congreſſus: Hinc inter opifices Mundi omnium prima Iouis & Iunonis commixtio facta traditur. Nam Iuppiter vti paternæ dignitatis eſt, ita iuxta vnitatis ordinem omnia producit, & cum intelligibili termino comparatur: Iuno verò mater eſt omnium eorum, quorum Iuppiter pater, & iuxta fœcundum binarium cum ipſo iuncta, omnia ea, quæ inferiora Ioue ſunt, conſtituit, & cum infinito ſimilitudinem, teſte Proclo, habet; ita quidem, vt ante omnia in ſingulis Deorum ordinibus vnitiua opificis præſtantia, in generationis verò & dualitatis cauſa perfecta in Opificem conuerſio conſideranda ſit; præſtantioribus quidem in ſeſe diuinioribuſque potentijs conſtanter mouentibus, inferioribus autem committentibus ſe potentijs illorum. Quæ omnia pulchrè Ariſtoteles explicuit per materiam in continuo formarum appetitu exiſtentem. Hinc, vt apud Plutarchum eſt, Iſis cùm auidè Oſirem coniugem deſideret, tam anxiè eiuſdem diſperſum à Titanibus corpus inquiſitum, in vnionem reſtaurare molitur; de quo paſſim in hoc libro fuſiùs tractatum vide. Eandem ob cauſam Iuno ad congreſſum Iouis tàm ſollicitè aſpirat, vt nimirum eſſentiam ſuam adhuc in multis imperfectam perficiat, & omnigenis potentijs præparet; Iuppiter verò, vt omnis bonitatis fons, ita diuino amore agitatus, nihil adeò in votis habet, quàm bonitatis ſuæ influxu omnia fœcundare, bonis implere, cauſamque multitudinis collectiuam, vimque inferiorum in ſe conuerſiuam, porrigere. Fit autem vtriuſque copula, & indiſſolubilis connexus ab vniuerſo ſeparatus, & à Mundi domicilijs ſeiunctus, in monte Ida, loco idearum, & intelligibili natura, in quam Iuppiter prodit, & Iunonem ad ſe allicit amoris vi; non ipſe quidem conuerſus in participantem, ſed propter abundantiam bonitatis, ſecundùm hanc quoque coniunctionem cum ſeipſo & intellectu, Iu-

Quid Poetæ per coniugium Deorum Dearumque ſignarint?

Ariſtoteles.

Iſis cur Oſiridis corpus tam anxiè quærat?

Plutarchus.

Quid per coniunctionē Iunonis & Iouis.

noni gratificans ſe communicat; huiuſmodi enim ſunt præſtantiorum amores, inferiora in ſuperiora conuertunt, & ſubiectorum bona perficiunt & implent. Hæc verò Homerum aliunde non habuiſſe, quàm ab

Hermes. Iamblichus.

Ægyptijs, ſatis ſuperque teſtantur ea, quæ & Hermes, & Iamblichus de ſimilibus fusè pertractant, ille in Pimandro & Aſclepio, hic in libro de myſterijs Ægyptiorum, de quibus ſuo tempore & loco copioſiùs. Sed nunc vnde abiuimus, illuc reuertamur.

Iouis & Iunonis concubitus anagogica interpretatio.

Eſt itaque Iuppiter nihil aliud, niſi ſuprema mens omnium moderatrix; Iuno verò eiuſdem prouidentia iuxta anagogicum ſenſum. Copula ſignificat reciprocam amoris vim, quâ bonitatis ſuæ exuberantiam iuxta idealem conceptum Mundo communicare voluit. Voluntatis ſuæ executor fuit Vulcanus. Hinc ab Homero Ioui congredienti cum Iunone thalamum conſtruxiſſe fingitur, qui quidem nihil aliud innuit, quàm Vniuerſi conſtitutionem, & Mundi ſenſibilis fabricam. Eſt enim Vulcanus

Orpheus.

Vniuerſi opifex, vti Orpheus teſtatur, cuius aſſeclam Martem quoque

Vulcani & Martis cum Venere adulterium quid ſignificet.

ponunt cum Venere Vulcani coniuge adulterium committere; quorum ſenſus hic eſt. Vterque & Vulcanus, & Mars, circa Vniuerſi diſpoſitionem occupati finguntur; Marti quidem Vniuerſi contrarietatum diſcernendarum cura incumbit, & nihil aliud indicat, quàm vim illam diſſidiorum in natura rerum occurrentium, excitatricem, fotricemque: Vulcanus verò vim illam oſtendit, quæ totius ſenſibilis Mundi machinam artificioſis inuentionibus exornat, & certis naturæ proportionibus & potentijs implet. Quare fingitur in poëſi circa cœlum viginti tripodes conſtituere, vt perfectiſſimâ figurarum, quam icoſaëdron vocant, ipſum inſtrueret: Item Lunæ ſubiectas multas & varias artificiosè formas fabricare, quas refert Iliad. 6. Homerus.

Fibulæ, & armillæ, ſpecioſa monilia, torques.

Cur Venus Vulcani coniunx cum Marte adulterium commiſiſſe dicatur.

Sed quoniam neuter dictorum Numinum, niſi intermediâ pulchritudine & harmonicâ gratiâ, opus ſuum exequitur, hinc vtrique Venerem copularunt; Marti videlicet, vt contrarijs rebus harmoniam & ordinem inſerat; Vulcano verò, vt ſenſibilibus opificijs pulchritudinem inducat, quêis Mundus hic, veluti ex miſcella quàm venuſtiſſimus conſono-diſſonorum euadat; quod Veneris donum eſt. Porrò Vulcanus iuxta voluntatem Iouis coniugem duxiſſe Venerem fingitur, Mars adulterium cum ea commiſiſſe; quibus quidem nihil aliud indicatur, quàm quòd Vulcano, rerum ſenſibilium opifici, naturali quodam appetitu coniungitur pulchritudinis & conciliationis cauſâ; diuiſionis autem & contrarietatis præſidi aliena eſt. Atque hic eſt diſſimilium cauſarum conſenſus, quem Homerus haud incongruè per adulterium expreſſit, cum Venere Vulcani coniuge commiſſum. Erat autem cumprimis neceſſarium, vt per hunc diſſimilium cauſarum conſenſum, contraria ſibi mutuò conciliarentur, & Mundi bellum in pacem deſineret. Quemadmodum enim in Mundano ornatu ſuperiori pulchritudo, elegantia, forma, cœteraque Vulcani opera conſpicua ſunt; ſic in inferiori generationis orbe elementorum pugna, oppoſitio, contrarietates naturalium facultatum, denique prorſus Martia

dona

dona comparent; quibus Vulcanus vincula ideo inieciſſe dicitur, vt mundana genera artificioſis rationibus aptè connecterentur, atque tum ex contrarietatibus Martijs, tùm conciliantibus Venereis donis, vnam vndequaque perfectiſſimam conſtitutionem efficiant. Verum cùm humidi conditione ſic exigente, perpetua generationis & corruptionis viciſſitudo rebus inexiſtat; hinc aptè fingitur Vulcanus vincula, quæ Marti & Veneri iniecit, denuo, Neptuno ſuadente, ſoluiſſe: Neptunus enim humidi præſes perpetuam generationis continuitatem, quæ in calido & humido conſiſtit, ſaluam eſſe cupiens, & mutationis circulum in ſeſe reſolui, nata corrumpi, corrupta naſci efficit. Quæ omnia Proclus hiſce verbis confirmat: *Profectò primus & perfectiſſimus rerum Opifex mundum videtur ex contrarijs elementis conſtituiſſe, & certâ proportione amicitiam ijs indere, coniunctis in ſe ſimul Vulcani, Martis, & Veneris effectibus. Producens enim contrarietates elementorum, ſecundum Martem intra ſe agit; amicitiam verò moliens, iuxta Veneris potentiam operatur; Martijs verò Venerea connectens Vulcaniæ artis primitiuum exemplar in ſeipſo continere apparet. ipſe igitur omnia eſt, & cum omnibus Dijs operatur.* Vides itaque ex dictis, quomodo effatum in initio propoſitum intelligendum ſit.

Vincula Vulcani quid?

Natura Neptuni exprimitur.

Proclus.

CAPVT XI.

De Tranſmutatione Deorum, ex mente Procli de doctrina Platonis.

Effatum V. *Qui nôrit varios diuinitatis in Mundi membra effectus, ſciet, cur Poëtæ & veteres philoſophi Deos in varia animalia, plantas, ſaxa, tranſmutatos exhibuerint.* Cùm Deus ex ſe & ſua natura mutationis incapax ſit, ſemperque ſibi vno eodemque modo ſimilis; incongruum, ne dicam ſtolidum foret, Deum corruptibilium mutabiliumque rerum alterationibus ſubijcere. Arcanum itaque latet; quod quale ſit, & quomodo huiuſmodi intelligenda ſit μεταμόρφωσις, hoc capite iuxta mentem veterum explanare viſum eſt; vt ſymbolicæ doctrinæ in figmentis veterum exhibita ratio luculentiùs pateſiat, præſertim cùm hieroglyphicæ Theologiæ ſtructura maxima ex parte huic innitatur.

Veterum perſpicacia in Dei natura & operationibus contemplandis.

Cùm itaque veteres ſublimi & perſpicaciſſimo ingenio præditi, Dei naturam exactiùs ſcrutarentur, viderunt nihil ex illis rebus, quæ ſenſibus aggeruntur, eidem competere poſſe, atque adeo ipſum ſola intellectus virtute comprehenſibilem. Viderunt præterea, intellectum ſemper in actu ſine termino, ſiue intelligibili obiecto, eſſe minimè poſſe, cùm hæc ex ſe & ſua natura ſint correlatiua: Mundum autem hunc à Deo conditum, neceſſariò primò in diuino intellectu extitiſſe, tanquam faciendi operis ideam quandam & exemplar. Intellexerunt etiam, diuinum intellectum non tantùm circa propriam eſſentiam, ſed & Mundum, & ſingulas mundanæ machinæ partes diſtineri; & has ipſas in mente diuina veluti æternas quaſdam ſubſiſtentes ideas pulchrè & conuenienter contemplati fue-

runt. Denique nullam rem à Deo conditam ſine peculiari eius influxu & conſeruatione durare poſſe cognouerunt, atque adeo ſingulis rebus, cœlis, omnibuſque, quæ cœlorum ambitu continentur, aſtris, elementis denique, & quæ ex ijs componuntur mixtis corporibus, Deum ad ea ineffabili prouidentiæ ſuæ aſſiſtentia fouenda atque ſuſtentanda præſentem eſſe. Vt igitur hanc admirabilem diuinæ in mundana membra diffuſionis rationem altiùs à rudi profanorum captu ſemouerent, Deorum metamorphoſin architectati ſunt. Hinc vim ſupremi Numinis Mundi gubernatricem, Iouem; temporum diſpoſitricem, Saturnum; Vniuerſi animatricem in Sole ſe exercentem, Apollinem; & ſic in cœteris ordine ſphœris cœleſtibus, & elementaribus, vnicam & indiuiſibilem Dei virtutem, iuxta diuerſam participantium corporum conditionem, effectûſque inde reſultantes, ſub diuerſis Deorum Dearumque nominibus exhibuerunt. Atque hucuſque rectè & ſapienter primæui excultioris ingenij Myſtæ ratiocinati ſunt; factum tamen fuit, vt ſuccedentes Philoſophi mentem veterum aut non rectè penetrantes, aut eam falsò interpretantes, ſingulas huiuſmodi à diuina mente peruaſas mundanæ machinæ partes, veluti totidem quaſdam diuinas ſubſtantias (quos Deos dixerunt) exiſtimârint. Atque hinc, veluti ex equo quodam Troiano, execranda illa in Mundum πολυθεΐα originem inuenit. Sed cùm hæc in Obeliſco Pamphilio lib. III. fuſè cum exaggeratione declarata ſint, eò Lectorem remittimus; noſtrarum partium hoc loco eſt, mentem primorum ſapientum circa Deorum metamorphoſin explanare.

Origo fabulæ de tranſmutatione Deorũ.

Diuerſi Dij nil aliud ſunt quàm diuerſæ vnius ſupremi Numinis virtutes.

Quando Idololatria in mundum introducta.

Comparatio Solis & Dei

Quemadmodum igitur Sol radios ſuos vniformi, & conſtanti, & immutabili diffuſione omnibus Mundi corporibus communicat, nihil tamen ſubſtantiæ Solis inde quicquam aut alterationis, aut mutabilitatis obuenit, vtpote ſolâ varietate effectuum, quos producit, in participantium corporum conditione & qualitate exiſtente; ſic ſuprema Mundi mens, & Sol ille archetypus, rerum omnium Opifex Deus, dum in Mundi membra diffuſus terrenis materialibuſque, vt ita dicam, miſtus, innumerabiles effectûs producit, non putandum eſt, vllam inde ſequi eſſentiæ ſuæ mutabilitatem, nec materialium potentiarum contagione illum inquinari; ſed tota effectuum diuerſitas & differentia, ex parte ſubiectorum corporum diuinos influxus diuerſimodè participantium, attendenda eſt. Nam vt rectè Proclus: *Simplex enim Deorum eſſentia videntibus apparet varia, cùm Dij tamen neque mutentur, neque fallere velint; ſed ipſa natura pro modo, diuerſitateq́; participantium, proprietates Deorum determinat.* Nam etſi vnum ſit, quod participatur; aliter tamen atque aliter diuerſa ſuſcipientia participant. In Mundo quidem Angelico ſeu intellectuali, ſe exerit per effectûs naturæ Angelicæ conuenientes, vt eſt, intelligere, amare, mitti, præſidere rebus fidei ſuæ commiſſis: In Mundo Sidereo per motum cauſatum, calorem, lumen, cœteraſque aſtrorum influentias: In Elementari Mundo, per innumeros effectus in animalibus, plantis, lapidibus, mineralibuſque eluceſcentes. Itaque participatus à Deo influxus ſubſtantia quidem eſt, vniformis, & immutabilis, & per ſe conſtans; multiformis au-

Proclus.

Deus diuerſis rebus diuerſo modo ſe communicat.

tem

tem participatione videtur, & diuerſas imaginationes mouet propter imbecillitatem iudicij participantium. Quibus conſentit Proclus, dum ait: *Alterâ verò ratione diuina natura cùm plurimas in ſe ſitas potentias, & ideas habeat varias, diuerſa ſpectacula intuentibus ipſam exhibet; ſiquidem iuxta potentiarum varietatem in alias atque alias formas immutari dicitur Numen, in quo omnes iſtæ potentiæ continentur, nunc hanc, nunc illam exerens; quamuis perpetuò cum omnibus agat. Cogitatio tamen inſpectoris ab hac ad illam diſcurrens, propter inſpectorum multitudinem, Numinis varietatem imaginatur.* Atque hic eſt decantatiſſimus ille Proteus innumeris rerum formis expreſſus, verus Neptuni Miniſter, omnium rerum generabilium ſimulachra continens; cuius coniunx Idothea, hoc eſt, formarum mater & Dea; ad innumerabilem rerum varietatem, quæ per humidi præſidis Miniſtrum Proteum diuinis potentijs præditum, & per Idotheam coniugem producuntur, indicandam. Proclus. Proteus, & Idotea quid.

Nunc aqua, nunc ignis, animal nunc reptile factus.

Quotquot enim continet in æterno exemplari formas, in totidem ſigillatim per potentiæ ſuæ operationem conuerti dicitur, in ea diuerſitate rerum, quæ potentiæ ſuæ ſubſtant. Vnde Deorum antiquiſſimus apud Orpheum habetur, vt ſuo loco videbitur; cui & claues maris, & omnium præſidium tribuit. Vnde in curru Phocis trahentibus triumphare fingitur Virg. l. 4. Georg.

Eſt in Carpathio Neptuni gurgite vates,
Cæruleus Proteus, magnum qui piſcibus æquor,
Et iuncto bipedum curru metitur equorum. Virgilius.

Proteum Neptuni filium & Miniſtrum, nonnullos eſſe aërem, quòd è Stoicorum ſententia Iuppiter aër ſit appellatus, eumque adeo omnia pertranſire, & vbique eſſe, exiſtimaſſe reperio. Nam aër proximè fit ex aqua in illum extenuata, cuius natura eſt, omnia temperare, adeoque ortus omnium principium & plantis animalibuſque exiſtit. Hinc Homerus l. 4. Odyſſ.

Concuſſit ceruice iubas Leo factus, & inde Homerus.
Fit Draco terribilis, modò Bos, modò Pardalis ingens,
Alticomans aut arbor, nunc frigida defluit vnda,
Nunc ignis crepitat.

Nam ex eadem materia, pro aëris caloriſque ratione occulta, vel arbores, vel animalia naſcuntur, vel materia ipſius conuertitur in elementa; quod priſci per tot tamque multiplices formarum mutationes indicarunt: vnde Proteus, quaſi πρῶτον ὄν, primum ens, materiâ videlicet impulſu naturæ varias ſemper formas expetente. Transmutationes verò Deorum, ad comparationem Typhonis in varias animantes ſecti, quid aliud indicant, niſi ſingulos rerum naturalium genios, naturæ malo obuio, mox ad res fi- Proteus primum ens.

dei ſuæ commiſſas tutandas, conſeruandaſque quibus modis poſſunt, contra immanem typhoniam vim, naturæ deſtructricem, ſe defendere, hoc eſt, illius rei, cui præſunt, bono vnicè ſtudere. Sic Hammon in Arietem, Mercurius in Ibin, Pan in Hircum, Oſiris in Bouem, Apollo Accipitrem, (& ſic de cœteris) conuerſus fingitur, vnuſquiſque in id animal, quod iuxta analogiam quandam proprietatibus ſuis, & genij, & rei, cui præeſſet, indolem referret. Verùm cùm de hiſce in Obeliſco Pamphilio integro libro quarto copioſiſſimè tractatum ſit, eò Lectorem remittimus. Omnia pulchrè confirmat Proclus hiſce verbis: *Immutati videntur Dij, cùm idem Numen iuxta diuerſos ordines atque gradus, & ad extremum vſq; procedit, multiplicans ſeipſum iuxta numerum, & in ſubiectas adminiſtrationes deſcendens. Etenim hoc modo quoque mutari Numen videtur in illam formam, in quam progrediens ſupernè deſcendit. Ita Mineruam Noctuæ, Mercurium Laro ſeu Ibi, & Apollinem Accipitri aſſimilatos dicunt, infimos ipſorum, & magis dæmonios gradus indicando, in quos à ſuperioribus procedunt; ita tamen vt vbi Poetæ diuinas in abſtracto apparitiones inſinuant, eos ſine forma vlla ac figuris exprimant; vbi Angelicos, ſub varijs quidem formis Deos introducant, vniuerſalibus tamen, vti forma humana, idq; nonnunquam citra ſexus diſcrimen; poſtremò aduentationes dæmonum deſcribunt, tùm in ſingularia & indiuidua mutationes afferunt, ſiue in homines, ſiue in alias animantes particulares. Etenim cùm dæmones ordine diuinorum generum poſtremi ſint, talibus figuris exhibentur.* Vides igitur, quomodo huiuſmodi transſmutationes triplici Mundo, Archetypo, Angelico, & Senſibili, aptè & cum congrua analogia applicentur; ita vt ſimplicem quidem naturam, & omnis compoſitionis expertem Dijs, vniuerſalem Angelis, animabus rationalem, dæmonibus verò particularem attribuant. Sed hæc de tranſmutatione Deorum myſticè intelligenda ſufficiant.

Tranſmutatio Deorum in animalia.

Proclus.

ANACEPHALAEOSIS

Effatorum myſticorum, quæ olim à Pico Mirandulano totius Orbis literatis propoſita ſunt, & nunc iuxta legitimum ſenſum exponuntur.

Effati I. expoſitio.

I. A *Saturnijs legibus eximuntur Dij qui contentiui & perfectiui ſunt; à Iouijs legibus Dei Saturnij; à fatalibus legibus omnis anima viuens intellectualiter; legi autem Adraſtiæ omnia obediunt.* id eſt, ſinguli diuinorum & mundanorum ordines ita ſe habent, vt inferiores reſpectu ſuperiorum debitam exerceant obedientiam, non contrà. Hinc iuxta ea, quæ ſuprà diximus, Saturno menti primæ ſubijcitur anima mundi, quæ Iuppiter dicitur; & huic Mercurius, Bacchus, Neptunus, Pluto; Mercurius vti nuncius & mandatorum Iouialium executor; Bacchus vti vegetalis naturæ Miniſter; Neptunus, vti humidæ naturæ præſes; & Pluto denique vti Mineralis naturæ cuſtos & conſeruator. Iuppiter autem throno ſceptro-

ptroque conſpicuus, vti omnibus inferioribus ſe imperat, ita Saturno primæ menti, & hic primæ cauſæ rerum omnium ſubijcitur; quæ cùm contineat omnia, omnia perficiat, meritò omnia, ad vltimum vſque rerum gradum, eius diuino ſubijciuntur imperio. Quod itaque de diuinorum generum ordinibus dictum eſt, de ſenſibilis quoque Mundi ordinibus dicendum eſt; Nam influxibus cœleſtium orbium, quos Platonici ex Zoroaſtro fatum, & fatalium legum authores dicunt, omnia inferioria ſubſtant, à quibus fatalibus legibus anima tantùm rationalis, vtpote diuinioris ordinis, iuxta rationis ductum viuens, eximitur. Patet itaque ſenſus effati.

II. *Quod in Phædro Platonis dicitur dorſum cœli, id in Parmenide dicitur vnum; & quod ibi profundum cœli, hic totum; quod ibi axis, hic terminus.* Per dorſum cœli intelligitur idealis circumferentia totius, quæ nihil aliud eſt, quàm vnum illud, ſimplex, & interminum earum omnium principium, cuius cœli imum eſt totum id, quod mentis vnitate complectitur, cuius axis eſt mundanæ machinæ idea, circa quam veluti circa terminum mens diuina verſatur. Effati 2 expoſitio.

III. *Sicuti intelligibiles Dij omnia producunt vniformiter; ita intelligibiles ſimul & intellectuales omnia producunt trinaliter; intellectuales autem purè hebdomaticè, id eſt, ſeptenaliter.* Per Deos intelligibiles intelligitur ſolius Dei, ſupremæ rerum omnium cauſæ, virtus creatiua, quæ producit omnia vniformiter: per intelligibiles ſimul & intellectuales intelligitur Anima mundi Platonicorum, quam ipſi mentem primam, ſiue Angelum primum à Deo productum appellant; & hic ſecundùm Platonicos producit omnia trinaliter, id eſt, iuxta triadis in mente diuina exiſtentis ideam explicatam, & in opus deductam: per purè verò intellectuales ſubſtantias intelliguntur reliqui corporum mundanorum, quæ per ſeptenarium explicantur, præſides Angeli, multiplices vnius Iouis ſeu Dei virtutes; & hi ſeptenaliter producere omnia perhibentur, quia Mundano ſeptenario immerſi, rerum productioni, vt ipſi putant, incumbant. Sicuti enim paternalis proprietas eſt, ſolùm in intelligibilibus; ita conditoria ſiue factiua ſolùm in intelligibili & intellectuali natura proprietatem habet paternam ſimul & conditoriam; in purè intellectuali verò ſolam conditoriam habet facultatem, vt ipſi arbitrantur. Licet enim diſtinctæ ſint diuinæ hierarchiæ, ſciendum tamen eſt, omnia in omnibus eſſe ſuo modo. Qui hæc ritè intellexerit, apertè videbit, cur prima cauſa cœlum; cur prima mens Saturnus; cur anima Mundi Iuppiter ſit vocatus; vbi intelligibile reſpondet cœlo, intelligibile ſimul & intellectuale Saturno, intellectuale verò Ioui. Videbit quoque inter extremos paternos Deos, vt Proclus ait, Saturnum & Iouem, neceſſariò mediare Rheam, ad fœcundæ vitæ proprietatem indicandam; quæ vti coëxiſtit Saturno, ſecundùm ſuam ſummitatem, Rhea dicitur; & vti Iouem producit, & cum eo totales ſimul & partiales Deorum ordines diſponit, Ceres nuncupatur. Effati 3 explicatio.

IV. *Cædes Deorum tragica eſt, ſeptima vnitas diſcretiua ſeptenarij intellectualis.* Per ſeptenarium intellectualem nihil aliud indicatur, niſi infe- Effati 4 explicatio.

rior

rior mundus in paternæ mentis idea exiſtens; cuius ideatum eſt ipſe materialis elementorum mundus; in quo cùm ob conſenſus, diſſenſuſque varias leges, elementariumq; impreſſionum contrarietatem & inimicitiam, ſæua continuò bella moueantur, mirum non eſt, cædem Deorum hiſce allegoricè deſignari. Huic reſpondet illud Iamblichi: *Opifex ſenſibilis Mundi ſeptimus eſt hierarchiæ intellectualis*.

Effati 5 expoſitio.

V. *Prima trinitas manet tantùm, ſecunda manet & procedit, tertia poſt proceſſum conuertit; & ſicuti prima trinitas poſt vnitatem, eſt omnia intelligibiliter commenſurare, ita ſecunda vitaliter, & tertia iuxta mixti proprietatem*. Dicebant veteres, vt eſt apud Zoroaſtrem, paternum fundum è tribus trinitatibus compoſitum, ita vt quælibet trinitas habeat patrem, potentiam, & mentem; quos Græci ſecuti totidem trinitates ponunt, ſupremam, mediam, & infimam; ſupremam vocant, Cœlum, Saturnum, Iouem; mediam, Apollinem, Neptunum, Plutonem; tertiam, Hecatem, Proſerpinam, Nephtem. Supremæ triadis Cœlum eſt ſubſtantificatiuum, Saturnus diſpoſitiuus, Iuppiter conuerſiuus; quæ omnia quoque de reliquis trinitatibus dicenda ſunt. Verùm cùm in ſequentibus fusè totam huius Theologiæ rationem ſimus expoſituri, ſuperfluum iudicaui de ijs ampliùs differere.

Effati 6 explicatio.

VI. *Qui operatur in Cabala ſine admixtione extranei; ſi diu erit in opere, morietur ex Binſica; & ſi errabit in opere, aut non purificatus acceſſerit, deuorabitur ab Azazaele per proprietatem iudicij*. Propoſuit hoc effatum in ſuis Concluſionibus Picus; verùm cùm id non explicârit, & pauci eius ſenſum capere poſſint, mearum partium eſſe ratus ſum, illud hoc loco ab obſcuritate vindicare. *Binſica* Hebraica vox eſt, & nihil aliud indicat, quàm בנשיקה *Binſchica, in oſculo*, de quo Rabbini & Cabaliſtæ melioris notæ, dum Moſen oſculo Domini mortuum eſſe dicunt, vti inter alios R. Salomon Iarrhi ex his verbis deducit: ומת משה עבד יהוה בנשיקה, *Et mortuus eſt Moſes ſeruus Domini iubente Domino*. vbi loco בנשיקה, *iubente Domino*, ſeu *ore Domini*, interpretatur בנשיקה *Binſchica*, id eſt, *in oſculo*; alludique vult ad eum ritum, quo vel parentes filios, vel hi illos, vel cognati amicique cognatos & amicos morientes oſculabantur, quaſi tali Dominus fungens munere exceperit morientis ſerui ſui vitam. Cabaliſtæ verò per oſculum mortis hoc loco intelligunt perfectionem cognitionis & dilectionis diuinæ & humanæ, ad quam peruenerat Moſes mortis ſuæ tempore; ideoque dicitur mortuus ex ore, oſculoue Domini, tanquam dignus, quem vt ſponſam oſcularetur ſponſus Dominus, qui loqui ſolebat cum eodem ore ad os, & ipſe moreretur cùm oſculo pacis, cumque Domini bona venia & gratia. Nyſſenus dicit, tunc oſculum à Deo Moyſi datum, quando cum eodem loquebatur ore ad os, facieque ad faciem. Quam vim diuinam cùm ferre nequiret, ſuper illud os diuinum oſculumque animam efflauit; ſiquidem negauit Deus fore, vt videat ipſum homo, & viuat. R. Cabitol dicit, eſſe ſupremam animæ cum Deo coniunctionem, iuxta illud: *Oſculetur me oſculo oris ſui*. Quando enim homines abiectis omnibus terrenis rebus, ſoli Deo ſtudere contendunt, exutique omnibus mentis perturbationi-

Oſculum mortis quid?

Nyſſenus.

R. Cabitol.

Digitized by Google

tionibus, in Deum penitus per continuum virtutum & amoris diuini exercitium transformantur; tunc appoſitè ad oſculum Domini admiſſi dicuntur. Atque hoc eſt quod effatum vult, *qui operatur in Cabala*, id eſt, iuxta Cabalæ præſcriptas leges anagogicas, *ſine admiſtione extranei*, id eſt, ab omni rerum corruptibilium cura abſtractus; *is in Binſica*, in oſculo *morietur*, id eſt, vnione mentis in Deum tranſmutatus mortem aliam expectare non poterit niſi illam de qua dicit Pſaltes; *Pretioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum eius*; qui verò contrariam viam ſectatus fuerit, is terrenis rebus immerſus, ſerpenti in cibum cædet, hoc eſt, ab Azazaele cacangelo iuſtitiæ ſiue rigoris diuini Miniſtro deuorabitur. Atque hæc eſt allegati epiphonematis expoſitio.

VII. *Nemo Proteum adijt, qui Pana non attraxit*. id eſt, nemo mirabilem rerum omnium mutationem, & formarum in hac mundana machina varietatem eluceſcentem percipere poterit, niſi Pana, id eſt, Iouem ſibi habeat propitium; id eſt, niſi per aſſiduum contemplationis mundanæ ſtudium, mentem capacem reddiderit; niſi omnia diſperſa, confuſaque in vnitatis ideam contraxerit. Hoc enim eſt Pana attrahere, id eſt, formas & ſimilitudines rerum, mutationumque viciſſitudinem, quæ in Proteo maximè elucet, in vnitatis intellectualis cribro explorare, & in idealem illam monadem ſupramundanam contrahere; in hac enim ſumma omnium vnitas, veritas infallibilis, & conſumata bonitas eſt. Effati 7. explicatio.

CAPVT XII.

De furore Poëtico, ſiue Numinis afflatu.

RECtè & ſapienter Poëta, dum diuinos rationalis animæ inſitos igniculos deſcribit, canit.

Eſt Deus in nobis, agitante caleſcimus illo,
Impetus ille ſacra ſemina mentis habet.

Si itaque verum, vti eſt veriſſimum, Poëtas veteres, Prophetas, Philoſophos, Sybillas diuino quodam afflatu inſpiratos multa noſtræ religionis myſterijs haud abſimilia protuliſſe; videndum eſt, quomodo hoc factum putetur, & quomodo dum poëtico furore arſerunt, ſublimi illa rerum notitia fuerint imbuti.

Suppono itaque cum priſcis, tres eſſe Mundos, circa quos cognoſcendos vnicum veterum occupabatur ſcrutinium, ſcilicet Archetypum, Angelicum, huncque ſenſibilem è cœlis & elementis conſtitutum, à lege diuina gubernatum. Quam quidem legem, vt perperam Plato in Timæo docet, animæ antequam in corruptionis ſphœram laberentur, didicerant; eamque à Deo Moyſi datam Cabalici Scriptores aſſerunt. Hæc lex in tres ordines, teſte Triſmegiſto, prouidentiæ, fati ſeu neceſſitatis, & naturæ, diſtincta eſt; qua imbutæ animæ in ſummum ſapientiæ verticem emergebant, Tres Mundi, Archetypus, Angelicus, Senſibilis. Plato. Triſmegiſtus.

gebant, quâ veteres θεόσοφοι θεόληπτοι, id eſt, *diuino furore rapti*, omnia quæ miranda legimus, canebant. Prouidentiæ ordo nihil aliud eſt, quàm mira mentium ſeu intelligentiarum cum ſupremo omnium principio concatenatio, qua ſuprema imis, ima medijs, media imis ſummiſque mirâ quâdam ratione connectuntur; diciturque Mundus intelligibilis ſiue Archetypus, in cuius prouidentia, prima rerum omnium comprehenduntur exemplaria, quos Pythagoras Deos immortales, ideas Socrates vocat, à Verbo omnium Opifice emanantes. Ordo fati ſeu neceſſitatis eſt omnium animarum cum Mundi anima, vt Platonici loquuntur, coniunctio, ſeminaliumque rationum, quæ ab anima Mundi in omnia Mundi membra influuntur, mira & ineuitabilis diſpoſitio; diciturque Mundus Angelicus ſiue purarum & ſeparatarum mentium, ſiue ad illuſtrationem animarum rationalium deſtinatarum. In horum quoque album, Platone teſte, inſcribuntur mentes orbium omnium cœleſtium, rerumq; tam viſibilium, quàm imaginabilium Præſides, quæ intellectus primi ideas imitantes iuxta analogiam quandam imagines viuificas, quæ ſeminaria dicuntur à Platonicis, producunt; quibus prægnantes ad rerum ſenſibilium generationem ſollicitantur; atque harum fœcundiſſimo panſpermias influxu ordinatiſsima Mundi diſpoſitio, quod fatum ſiue neceſſitas dicitur, naſcitur. Naturæ denique ordo conſiſtit in corporum, corporearumque qualitatum, temperamentorum, proportionum ſingulis inditarum ordinatiſſima diſpoſitione, quam in huius corporei & ſenſibilis Mundi complexu non ſine admiratione intuemur. Atque hi tres ordines legem illam diuinam conſtituunt, veram illam rerum omnium, tam diuinarum, quàm humanarum cognitionem. Quem triplicem diuinæ legis ordinem explicant Cabalæ Magiſtri per arborem decem Sephiroth, ſeu decem veſtimenta, quibus veſtitus in Mundum, vti in ſuo loco videbitur, proceſſit Deus.

Ordo prouidentiæ quid.

Primus Mundus Archetypus.

Ordo fati quid.

Secundus Mundus Angelicus.

Naturæ ordo quid.

Tertius Mundus ſenſibilis.

Cùm itaque lex diuina altior ſit quàm vt ad eius cognitionem naturæ noſtræ caducitas pertingere poſſit, auxilio haud dubiè diuino opus erit; quo fulta anima, quomodo rapiatur, & quomodo tandem furore illo poëtico, ſeu afflatu diuino Vates ad eam ſubleuetur, dicendum reſtat. Scitum Platonicum eſt, animam ante deſcenſum in corruptionis ſphœram, beatiſſimam in intelligibili Mundo vitam, omnis ignorantiæ expertem duxiſſe; mox verò ac corporeæ terrenæque miſtionis inuolucro veſtita in inferiorem hunc mundum lapſa apparuit, omnium eorum, quæ in ſupremo intellectu olim contemplabatur, oblitam fuiſſe; ad quam tamen prioris vitæ conditionem pertingere non liceat, niſi per continuam legis diuinæ contemplationem, cuius ope ſubleuata tandem eò, vnde lapſa, redeundi ſpes detur. Fit autem reditus ſecundùm ipſum, per θεοληψίαν, καὶ θεομόρφωσιν, alienationes, & mentis extaſes, quos furores diuinos nominant. Et ſicuti per quatuor gradus à ſummo intelligibili ad vltimum vſq; corporeæ & terrenæ multitudinis Mundum deſcendit, ita per eoſdem quatuor gradus, quos furores ſiue diuinos afflatûs vocant, eidem reditus paratur. Quorum primus afflatus dicitur poëticus, qui à Muſis conſtituitur;

Quomodo Vates & Poetæ diuino afflatu ſubleuentur.

Sententia Platonis de raptu Poetico.

Per quatuor gradus ſeu quatuor diuinos afflatus aſcendit anima ad ſummum intelligibile.

tur; Secundus myſticus, & à Baccho prouenire dicitur; Tertius diuinatorius à Phœbo; Quartus amatorius à Venere procedere putabatur. A primo furore ad diuinæ legis contemplationem rapi dicuntur Poëtæ, à ſecundo Sacerdotes, à tertio Prophetæ, à quarto Philoſophi diuinæ pulchritudinis amatores. Quæ vt penitiùs intelligantur, Sciendum, Orpheo teſte, per Muſas hoc loco nihil aliud intelligi, quàm cœleſtium ſphœrarum animas; per Bacchos particulares earundem intellectus; per Phœbos, mentem omnium gubernatricem; per Venerem denique vim amoris infuſiuam. Hinc ſingulis Muſis ſui aſſignantur Bacchi, Phœbus director & choragus, Venus gratiæ & pulchritudinis conciliatrix. Anima quidem Lunæ, quæ Thalia dicitur, Bacchum Lichiatum ſibi aſſidentem habere fingitur; Euterpe, anima Mercurialis ſphœræ, Bacchum Silenum; Erato, anima Venereæ ſphœræ, Bacchum Liſium; Melpomene Solaris ſphœræ anima, Bacchum Trietericum; Clio Martij globi anima, Bacchum Beſſareum; Anima Iouiæ ſpœræ, quæ Terpſichore dicitur, Bacchum Sebaſium; Polyhymnia Saturniæ ſphœræ anima, Bacchum Amphiareum; Vrania octauæ ſphœræ anima, Bacchum Peritonium; & Calliope denique vltimi Cœli anima, Bacchum Eubronium præſidentem ſibi habere cenſebatur; quorum vltimus apex denariæ perfectionis metam complens Phœbus eſt, cum Venere aſſecla, neceſſaria ornamenti & pulchritudinis ſubſidia ſingulis conferens. Ab aliqua itaque harum Muſarum, iuxta Platonicos, Poëta rapitur; ab intellectu, Muſarum Baccho, Sacerdotes; Prophetæ ab Apolline chorago omnium, & diuinatoriæ virtutis largitore; Philoſophi denique à Venere, dum concinnum rerum ordinem & harmoniam, & primæ bonitatis pulchritudinem attentiùs contemplantur. Hoc pacto, Orpheus, Homerus, Heſiodus leguntur rapti, quorum hic, vt ipſemet de ſe fatetur, ex paſtore rudi in ſapientiſſimum Poëtam euaſit. De Sacerdotibus aliarum nationum nulla exempla habemus; Ex Ægyptijs habemus Bithin, & Heraiſcum, qui, vt Suidas inquit, ſolo ſacrarum ſculpturarum intuitu, diuino furore rapiebatur. Exemplorum de Prophetis & Philoſophis, plena ſunt omninm Platonicorum monumenta, vt ſuo loco fuſiùs narrabitur. Hoc pacto denique ex diuinæ legis contemplatione rapti dicuntur Orpheus à Calliope, ab Vrania Muſæus, à Clio Homerus, Pindarus à Polyhymnia, ab Erato Sapho, Thamyra à Melpomene, Heſiodus à Terpſichore, à Thalia Virgilius, Ouidius ab Euterpe, Linus denique à Phœbo & Erato. Quem furorem poëticum hiſce verbis Plato in Phœdro deſcribit: *Quòd Muſarum occupatio ſit furor teneris, intactisq; animis supernè immiſſus. Opus eius dicitur, ſuſcitare, & afflare animas ſecundùm odas, & reliquam poëſin; finis verò, vt infinita geſta antiquorum celebrans poſteros inſtruat.* Ex his verbis perſpicuum fit, primò quidem Platonem huic generi poëtices diuinitatem adſcribere, vt quòd à Muſis deducat, quæ cuncta Mundi tùm intelligibilia, tùm ſenſibilia opera harmoniâ paternâ complent; & concinnè motum & occupationem appellare, quia totus animus illuſtratus, illuſtrantis diuinitatis præſenti effectui ſe permittit; Furorem verò, quia proprium ingenium relinquit,

Orpheus.

Muſæ animæ ſphœrarum putantur.

Poetæ quomodo rapti fuerint.

Deſcriptio furoris Poetici per Platonem.

Digitized by Google

& pro Numinis impulſu fertur. Deinde verò animæ occupandæ habitum deſcribere pergit: teneram enim, inquit, eſſe oportere & intactam, non rigidam, & duram, nec alijs multis, varijſque, & alienis à Numine opinionibus plenam. Mollis & tenera debet eſſe, vt diuinam inſpirationem facilè admittat; intacta autem, vt ab omnibus alijs vacua ſinceraque ſit. Tertiò addit commune opus, quod perficitur Muſis quidem afflantibus; anima verò ad recipiendum diſpoſita. Porrò ſuſcitatio animæ eſt erectio, & minimè deprauata operatio, & à lapſu in generationem conuerſa ad Deum excitatio. Afflatus motus eſt diuinus, & chorea indefeſſa ad Deum. Poſtremò res humanas diuino ore prolatas, perfectiores, illuſtriores, & ad veram doctrinam auditoribus commodiores fieri teſtatur.

Furoris Poetici effectus.

Huius igitur afflatus illuſtratione rapti reuertuntur ad legem diuinam, & à ſomno ad vigilantiam, ab ignorantia ad ſapientiam, à morte denique ad vitam reuocantur, atque θηλυψία quâdam inuaſi, vel ad ea, quæ primò nec audiuerant, nec ſciuerant, cantanda atque effanda occulto tractu Numinis feruntur. Nam Iuppiter mens ſuprema incitat in furorem Apollinem Mentem animæ Mundi, & Muſarum Choragum; hic Muſas; Muſæ animam Poëtæ influxibus ſuis ſuppoſitam; hic, opinione eorum, interpretes rapit, vt quemadmodum, teſte Platone Magnes alium & alium annulum trahendo in vnam catenam connectit, ita Iuppiter Apollinem, Apollo Muſam, Muſa Poëtam, Poëta interpretem mirâ quâdam concatenatione adaptet, & vti chorda chordam aliam etiam intactam ad ſonandum incitet; de quo fusè in Muſurgia noſtra vniuerſali l. 10. de decachordo naturæ, cap. de Muſica Angelica & humana.

Hebræorum opinio de raptu Prophetarum.

Hebræi in libro, qui Porta lucis dicitur, raptus originem, modo Platonicis dogmatis admodum conformi, exponunt. Cognitio, dicitur ibi, diuinæ legis eſt inſtar fontis, ex quo flumen deriuatur; flumen hoc piſcinam ſeu lacum efficit: atque è fonte quidem hoc diuinitatis aiunt primùm Moyſen bibiſſe, è flumine Prophetas, qui diuino furore, atque inſtar rapidiſſimi torrentis rapti futura, ſub turbida tamen allegoriæ lympha cantant; Interpretes verò à fonte primo remotiores, neque tanto afflatus impetu agitati, legem diuinam quaſi in turbida piſcina cognoſcunt. Hinc nunquam ſenſum Prophetarum perfectè attingere potuerunt. Hæc omnia dicta ſint ex mente veterum Poëtarum & Theologorum gentilium, qui vti lumine ſupernaturali deſtituti fuerunt, ita fieri quoque non potuit, quin ſemper à recta orthodoxæ doctrinæ ſemita, nonnihil exorbitârint. Sed audiamus de hiſce Proclum. *Prima*, inquit, *poëticæ differentia menti ſimilis eſt. Eſt autem Mens animæ vis optima, perfectiſſima, diuiniſſima, diuinæ vitæ ſimillima, eius contemplationi dedita; Deorum iuris eſt, non ſui; ex illorum lumine ſuum accendit, ſupernaturali vnitati ſimpliciſſimam ſuam eſſentiam coniungit; ſic & præſtantiſſimum poëticæ genus animam diuinitate beat, inter Deos collocat, ineffabili vnione participato participans, & replenti repletum coniungit, ab omni materia abſtrahit, cœleſti lumine illuſtrat, diuino igne inflammat, ac totam inferiorem animæ conſtitutionem ſoli menti vnicè parere cogit. Hic ſanè ſuror quâuis temperantia melior eſt, ſymmetriâ & proportione diuinitatis animum*

Procli opinio de raptu Poetarum.

Digitized by Google

mum inſtruit; adeo vt erumpentia quoque verba, qui effectus eius vltimi ſunt, menſuris & numeris ornata videantur: vti enim Vatum furor ex veritate, Amatorum ex pulchritudine; ſic Poëtarum ex diuina ſymmetria naſcitur, qui Dijs vnitiſſimè coniunguntur.

Inter cæteros verò Poëtas & Prophetas non modicè hunc diuini Numinis afflatum participauerunt Sibyllæ, omnium veterum Scriptorum monumentis celeberrimæ, quæ furore diuino raptæ, ea ſanè, quæ cum maximis Prophetis meritò comparari poſſunt, de Deo, de Incarnato Verbo Chriſto Seruatore noſtro, ſucceſſuque Eccleſiæ, vaticinatæ ſunt. Huius generis ſunt verſus quidam Sibyllæ Erythreæ apud Euſebium Græci, iidemque Latini facti apud S. Auguſtinum l. 18. de ciuit. c. 23. in quorum ſingulis capitibus ordo literarum eſt ita diſpoſitus, vt in eis hæc verba legantur. *Vaticinia Sybillarum.*

IESVS CHRISTVS DEI FILIVS, SERVATOR CRVX.

Vel vt Euſebius habet:

ΙΗϹΟΥϹ ΧΡΙϹΤΟϹ ΘΕΟΥ ΥΙΟϹ ϹѠΤΗΡ ϹΤΑΥΡΟϹ.

Carmina cùm vbiuis obuia ſint, hîc omittenda duxi.

Et alibi Dei in carne aduentum tam dextrè deſcripſit, vt non à Gentili fœmina, ſed à Chriſtiana deſcriptus videatur: ait enim

Tunc ad mortales veniet, mortalibus ipſis
In terris ſimilis, natus Patris omnipotentis
Corpore veſtitus; vocales quattuor autem
Fert, non vocaleſque duas, binûm geniorum.
Sed quæ ſit numeri totius ſumma docebo.
Namque octo Monades, totidem decadas ſuper iſta
Atque hecatontadas octo infidis ſignificabit
Humanis nomen.

I	10
H	8
C	200
O	70
Y	400
C	200
	888

Quæ ſanè in Nomine IHCOYC κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſoluto dant 888, Nominis IESV ſymbolum, vt hîc apparet.

Dubium itaque nullum eſt, Prophetas, Apoſtolos, cæteroſque Sanctos Dei homines, ſed & Gentiles, Poëtas, Sacerdotes, Prophetas hac diuini Numinis inſpiratione agitatos, multa de ſtupendis Dei operibus, geſtiſque Æterni Verbi in carne naſcituri, etſi non niſi ſub obſcuriſſimo allegoriæ velo, vaticinatos eſſe. Eſt enim hoc diuinæ bonitatis proprium, ſublimibus ingeniorum verticibus continuo contemplationis exercitio, *Gentiles diuino Numine afflati multa prædixerunt.*

 ab hu-

ab humanarum rerum cura abſtractis viris, cuiuſmodi veterum Sacerdotes, Prophetæ, Philoſophi, Sybillæ fuerunt, naturalibus habitibus ſupernaturalia quædam ſemina intermiſcere; qui tametſi diuinæ fidei lumine deſtituti fuerint, ea tamen ſubinde in poëticis figmentis, effatorum eructatione, ſublimioribus diſcurſibus exhibuêre, quæ ab Orthodoxis Scriptoribus haud vero abſimilia videantur eſſe; adeoque qui os aſinæ Balaam olim ad vaticinandum aperuit, illum ſubinde veteribus quoque recenſitis philoſophis & poëtis ad diuinæ omnipotentiæ Sacramenta reuelanda olim ora relaxaſſe, nemo dubitare debet.

Quis vnquam Orphei myſteria de Nocte, Cœlo, & Æthere ad intellectum ſacrum exponere olim auſus fuiſſet? quæ tamen poſt incarnatum Dei Verbum, ad ſimpliciſſimam Dei Triadem indicandam ab eodem diuini Numinis afflatu agitato pronunciata modò apertè videmus: Νύκτα θεῶν γενέτειραν· νύκτα γένεσιν πάντων, φῶς ἐκπέμπουσαν· *Noctem Deorum genitricem, generationem omnium, quæ lucem emittent.* Si itaque nox generat, ergo pater eſt, iuxta illud Malachiæ, *Nunquid non Pater vnus omnium noſtrum?* Nox eſt Pater, quia ineffabili diuinitatis ſuæ caligine tectus, ante omnem Mundi originem, ſuiipſius contemplatione eſt contentus, iuxta illud: *Poſuit tenebras latibulum ſuum.* Nox igitur eſt Deus, caligo inacceſſa, tenebræ ineffabiles, non quidem quæ lucis priuatione conſtituantur, ſed eâ caligine, quæ ab æterno lucem ineffabilem de ſe effundit. Νὺξ φῶς ἐκπέμπουσα, id eſt, lucem emittens ineffabilem, vt Orpheus teſtatur. Hanc lucem ſupremi Patris inacceſſam olim deſiderabat Regius Pſaltes his verbis: *Emitte lucem tuam, & veritatem tuam; ipſa me deduxerunt, & adduxerunt in montem ſanctum tuum, & in tabernacula tua.* Tabernacula caliginis & tenebrarum, ad quorum reconditam lucem non niſi per ſublime contemplationis ſtudium peruenitur. Hæc vox Deorum genitrix, ſignificat Cœlum; quod pariter his verbis deſcribit: Οὐρανὲ παγγενέτορ, πρεσβυγένεθλ', ἀρχὴ πάντων, καὶ τελευτή, ἔχων φύσεως ἄθλιτον ἀνάγκην. Id eſt: *Cœlum omnium genitor, Cœlum natiuitate ſenex, omnium principium & finis, naturæ habens inſeparabilem neceſſitatem.* Si itaque Nox genuit omnia, vti paulò antè diximus; & Cœlum genuiſſe neceſſe eſt; erit itaque Nox parens Cœli, non quidem, vti communis vniuerſorum parens, ſed vti de ſe cœleſtem emittens lucem; dicitur enim ὄλυμπος ideo Cœlum, quaſi ὁλολαμπὴς, quia totum luceat, quem Orpheus παγγενέτορα appellat, omnium genitorem; adeòque cum nocte omnium Opifice bonitate conueniat. Nam vt vniuerſorum Nox eſſe generatio, ita & Cœlum omnium genitor prædicatur; iuxta illud: *Quia tenebræ non obſcurabuntur à te, & nox ſicut dies illuminabitur; ſicuti tenebræ eius, ſic & lux eius.* Vides igitur conſubſtantialem noctis & lucis æquipotentiã; *ſicuti tenebræ eius, ita & lumen eius:* vterq; Creator omnium, vterq; Deus, vterq; Lumen, Pater in Filio, & Filius de Patre, vt lumen de lumine, & candor lucis æternæ. Atq; hoc eſt, vt Ennius canit, ſublime illud candens, quem alij Iouem, alij Dieſpatrem & Lucetium appellant; Sol Iuſtitiæ Chriſtus Deus noſter, ἀρχὴ πάντων, καὶ τελευτή, vt Orpheus dicit, *principium omnium, omniumq; finis, Alpha & Omega, primus & nouiſſimus.*

Orphei de Trinitate Vaticinium.

Cœlum cur dicitur Olimpus.

Ennius.

ſimus. Vides igitur quomodo Nox Cœlum peperit innumeris aſtrorum fulgoribus corruſcum, id eſt, Pater lucem æternam Filium & Verbum ſuum, vitalibus ac ſempiternis rerum creandarum ideis veluti totidem aſtris fœtum. Quid per hæc verba: πρεσβυγενέθλων: *natiuitate ſenem*, aliud niſi Chriſti diuini Verbi humanitatem indicat? qui cùm Deus ſit, & Cœlum archetypon, nihilominus & homo quoque eſt, natiuitate ſenex, id eſt, is qui in tempore natus ante omnia ſecula ex Deo ſine matre natus extitit, iuxta illud: *Amen, amen dico vobis, antequam Abraham eſſet, ego ſum*; & iuxta illud: *Primus homo de terra terrenus, ſecundus homo de cælo cæleſtis*. Vidimus quomodo Cœlum à Nocte, id eſt, Filius à Patre generetur, iam quomodo Spiritus ab vtroque procedat, ex dictis Orphaicis oſtendemus. Per Ætherem Orpheus Spiritum ſignificat, his verbis: Ὦ Διὸς ὑψιμέλαθρον ἔχων κράτος αἰὲν ἀτειρές, πανδαμάτωρ, πυρίπνουν πᾶσι ζωοῖσιν ἔναυσμα, Ἀγλαὸν ὦ βλάστημα σελασφόρον ἀστεροφεγγές. *O Iuppiter, auguſtalem habens poteſtatem ſemper inſuperabilem, omnidomans ignem ſpirans, omnibus viuentibus fax! O inclytum germen ferens ſplendorem, aſtris fulgorem præbens!* Quid aliud per auguſtalem Iouis potentiam ſemper inſuperabilem indicat, niſi æqualem cum Patre ſiue Nocte, potentiam & vnionem Iouialem, id eſt, cum Cœlo conſortium? eſt enim iuxta Hermetem Iuppiter, οὐσία τοῦ οὐρανοῦ, id eſt, Cœli ſubſtantia, per quam omnibus vitam præbet, vnde & Ζεὺς dicitur. Præterea omnium domitorem, igneum omnium viuentium ſpiraculum, proprio *Spiritui ſancto* nomine, vocat. Cùm enim aqua vitæ ſit vnigenitus Dei Filius, deſcendens *Sicuti pluuia in vellus, & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram*; clarum eſt illum complecti ſuis humentibus vndis, vt Euripides loquitur, illo ſuo ſplendenti fluuio, ſuo illo effluxu, ex paterna manante ſubſtantia ætherem, id eſt, illum cuncta intus alentem ſpiritum & igneum vigorem, vt Virgilius ait, & cœleſtem originem, non ab eo cœlo, quod corporeis ſpectatur oculis, ſed ab inuiſibili, hoc eſt, diuino Filio, & ex ipſo Cœlo cœlorum procedentem. Eſt enim αἰθὴρ idem, quod ſemper ardens ſpiritus. Ex Nocte itaque ſecundùm Orphea Cœlum naſcitur, ex Cœlo procedit Æther. Quæ omnia in arbore Zephiroth per *Enſuph*, *Kether*, *Chochma*, *Binah*, ſignificantur: nam caliginoſa illa diuinitatis abyſſus per *Enſuph* & *Kether*; ſicuti per *Chochma*, id eſt, ſapientiam, cœlum; & per *Binah*, hoc eſt, intelligentiam, æther, id eſt, ſpiritus indicantur. Res miraculo ſimillima, vixque credibilis, niſi Dei Verbum incarnationis ſuæ beneficio, tantorum nos myſteriorum participes feciſſet. Patet autem luculenter Orpheum hæc partim ex Moſaica Geneſi, partim ab Ægyptijs hauſiſſe: vnum fuit, quod ſimul erat, & veſper, & mane, & dies, triduo antequam Sol, & Luna, & ſtellæ naſcerentur. Vna lux erat, in mane, & veſperum, & diem diſcreta, quæ eadem cum ſuo diſpoſitore fuit, cùm dixit, *Fiat lux*. Quando ergo dixit Moyſes: *In principio creauit Deus cælum & terram*, quid fuit illud, quod factum eſt? & quid fuit in principio, antequam quicquam factum eſt? & quomodo erat id, quod erat in principio? & quis, aut quâ conditione is iam fuit, qui genuit principium? Conſidera verba תהו ובהו, *terra erat inanis & vacua*, id eſt,

Euripides.

Virgilius.

Orpheus ſua de Trinitate effata hauſit ex Geneſi, & ab Ægyptijs.

Digitized by Google

abyſſus, nox, chaos; deinde cœlum quaſi inſtrumentum, quod terram ambibat, atque cælabat, & tanquam proximus amictus pallio circundabat; iuxta illud: *Abyſſus ſicuti veſtimentum amictus eius*. Supra cœlum, iuxta Orpheum, erant tenebræ, poſt tenebras aqua, ſuper aquam Spiritus Domini, ורוח יהוה מרחפת עלפני חמים; *Et Spiritus Domini ſuccubabat aquis*. Fecit itaque Deus coruſcare Verbum, & fuit lux, & diuiſit lucem à tenebris, & factus fuit veſper, & fuit mane dies vnus, atque adeo Orphicam noctem tenebræ, cœlumque lux & dies, mane verò ætherem exhibebant; progreditur quidem ex nocte dies, & mane ab vtroque participat, ſed non modò ante omnem cœli & terræ conſtitutionem, ſed & ante omnem æternitatem. Atque hoc eſt myſterium ab Ægyptijs Sacerdotibus, à quibus id Orpheus hauſerat, in adytis & tenebroſis latibulis myſtica cœremoniarum celebratione exhibitum, quandò, vt Domaſcius Platonicus philoſophus aſſerit: Πρώτην ἀρχὴν νομίζοντες σκότος, σκότος ὑπὲρ πᾶσαν νόησιν ἄγνωστον τρὶς τοῦτο ἐπιφωνίζουσι. id eſt, *Dum principium primum tenebras exiſtimantes ſuper omnem intellectum poſitas, tenebras incomprehenſibiles ter inuocant*; quam cœrimoniam per tria receptacula ſubterranea, vti in Obeliſco Pamphilio fol. 502. docuimus, indigitare ſolebant.

Domaſcius.

Atque ex dictis, ni fallor, luculenter patet, quomodo poëtæ ſubinde furore diuino agitati, ea dicunt, quæ nec ipſi quidem intelligant, ſolo illo ſpiritus, qui animo eorum dominabatur, impetu prolata. Innumera hoc loco ex Hermeticis, Platoniciſque adducere poſſem, non niſi Numinis afflatu pronunciata; Verùm cùm de ijs in ſequentibus fuſior detur dicendi materia, modò ijs explicandis ſuperſedemus. Vt verò luculentiùs pateant Numinis afflamina, hoc loco oportunè quædam à Platone, Plotino, alijſque ad rem poëticam, & Theologiam myſticam facientia effata ſoluenda aſſumpſimus.

CAPVT XIII.

Explicatio effatorum ad Poëticam & Theologiam myſticam ſpectantium.

Effati I. ſolutio.

EFfatum I. *Non inebriatur per aliquem Bacchum, qui Muſæ ſuæ priùs copulatus non fuerit*. Per Bacchos, vt in præcedentibus dictum eſt, intellectus Sphœrarum, quarum animæ Muſæ ſunt, indicantur; per inebriationem intelligitur mens Poëtæ, aut Philoſophi, rerum diuinarum contemplatione abſorpta. Dicit itaque effatum, non poſſe quemquam inebriari per Bacchum, niſi Muſæ ſuæ priùs fuerit copulatus, id eſt, nemo ad intellectus ſupremi alicuius Spœhræ vnitatem peruenire poteſt, niſi mediantibus Muſis, quæ ſunt animæ ſeu intelligentiæ ſphœrarum cœleſtium; niſi videlicet per ordinis rerum mundialium, amoriſque vbique eluceſcentis contemplationem, ſe priùs aptum capacemq; reddiderit: Copulari enim Muſæ alicui nihil aliud eſt, quàm per amorem contemplationis rerum Muſæ alicui ſubiacentium, vniri & ſimilem fieri, quæ ſimi-

Digitized by Google

ſimilitudo cùm amoris vnica conciliatrix ſit, hinc fit, vt Poëta Muſæ per amorem & ſimilitudinem operationum eidem congruarum coniunctus, hac duce tandem ſiſtatur Baccho, id eſt, intellectui, qui Muſæ præſidet; quo illuſtratus mente rapitur, & totus fit Bacchi; cuius & afflatu ebrius, ea, quæ priùs nec quidem in mentem venerant, eructat. Quod quidem fieri minimè poterit, niſi mediantibus Muſis, quæ intellectum Philoſophi intellectui Bacchico perfectè vniunt. Alludit ad hoc illud Numetij: *Qui perfectè in animam ſuam introierit, is primæ formæ ſuam formam æquauerit*, id eſt, qui relictis omnibus rerum terrenarum curis, animique perturbationibus perfectè domitis, animæ ſuæ centro per aſſiduum contemplationis ſtudium, virtutumque exercitium vnicè incubuerit, is totus per vnionem & ſimilitudinem quandam haud dubiè in primam mentem transformabitur. Quæ omnia pulchrè Ægyptij ſuis in hieroglyphicis exhibebant, per habituum, ſituum, ornamentorumque Dijs maximè conſentaneorum repræſentationem. Hinc illa varia capitis ornamenta, nuditas corporis, eiuſque compoſitio, inſtrumentorum variè adornatorum conditio. Huc illi myſterioſi in adytis exhibiti ritus & cœrimoniæ vnicè reſpiciebant, vt videlicet per congruas ſimillimaſque Dijs actiones, illius tantopere deſideratæ θεοληψίας καὶ θεομορφώσεως participes fierent.

Effatum II. *Qui Apollinem adibit, mediabit opus per Bacchum trietericum, & conſummabit illud per primam mentem.* Eſt hoc effatum Procli, quod & Picus citat, ſed ſub alijs terminis. Apollo nihil aliud eſt, niſi ſupremus Muſarum, id eſt, harmonici ordinis choragus, ſiue anima Mundi regia. Bacchus trietericus eſt ſolaris Numinis intellectus. Nemo igitur Apollini ſociabitur, niſi priùs ſe Baccho ſolari intelligentiæ per congruas præparationes vniuerit; Hoc enim Duce Apollini ſiſtetur, ab hac θεοληψία agitabitur in diuinorum myſteriorum eructationem; Apolline verò plenus, in mentis primæ abyſſum pertinget, totius diuinitatis plenus, conſortioque Deorum beatus. Effati 2. ſolutio.

Nihil itaque aliud hiſce & ſimilibus pronunciatis innuere volebant, niſi vt cuicunque ad vltimam perfectionem, diuinique receſſus vnionem animus eſt, is veluti per quoſdam Numinum concatenatorum gradus agitatus, tandem vltimum perfectionis complementum, quæ θεομόρφωσις eſt, & in qua ſumma animæ perfectio & beatitudo conſiſtit, acquirat. Hoc pacto, nemo apud Ægyptios Hemphta ſupremo omnium Numine potiebatur, qui non priùs Oſirin; nemo Momphta humidæ naturæ præſide potiebatur, qui Nephtin priùs non placaſſet. Sic apud Orpheum nemo Palæmonem & Leucotheam adibat, qui Nereum non priùs attraxiſſet: neque Nereum quis attrahebat, qui trinitatem animalem, id eſt, Hecatem tergeminam non conciliaſſet; neque quicquam firmum in tota hac myſtica operatione habere putabatur, qui Veſtam, id eſt, igneam vim terræ incluſam, non attraxiſſet.

Effatum III. *Iuppiter Mundum priùs non fabricatus eſt, quàm in amorem fuerit transformatus.* Pherecidis effatum eſt. Quo quidem ab- Effati 3. ſolutio.

ſtruſe

ſtruſè indicare videtur, Opificem Mundi non niſi amore inductum, magnam hanc Mundi machinam condidiſſe. Sed hæc in ſequenti effato penitiùs exponentur.

Effati 4 Solutio.

Effatum IV. *Amor natus eſt ex congreſſu Pæniæ & Pori in hortis Iouis, in natalibus Veneris, Dijs diſcumbentibus*. Platonis effatum eſt; quod vt explicetur, Supponendum eſt, Deum eſſe primam eſſentiam increatam, & rerum omnium productricem; Natura verò, iuxta Platonicos, illa informis à Deo formata, Mundus Angelicus, ſiue mens Angelica; forma quam Deus præbet menti angelicæ, ſunt ideę, quæ ſunt prima pulchritudo. Ideæ itaque à Deo emanant primò in Angelicam naturam; & quoniam omnia quantò à principio ſuo remotiora ſunt, tantò fiunt imperfectiora, fit vt deſcenſus idearum à Deo primo fonte & principio rerum omnium, dum informi naturæ, contrariæ & à prima forma alienæ miſcentur, neceſſariò ſint imperfectæ. Exiſtente itaque ſub hac informitate natura Angelica, in Angelo mox concipitur deſiderium pulchritudinis, quem Platonici amorem dicunt; qui quidem amor non naſceretur, ſi vel ideæ non eſſent in Angelo, vel in illo eſſent perfectæ: ſi enim mens omninò fuiſſet priuata re amata, non eſſet inter deſiderantem & rem deſideratam ſimilitudo, totius amoris fundamentum & radix. Naſcitur itaque hic amor, quando Porus, id eſt, abundantia & idearum à Deo emanantium vbertas naturæ Angelicæ inferiori miſcetur, quam Pœniam ſiue indigentiam vocamus. Naſcitur in hortis Iouis, id eſt, in Mundo intellectuali, quia in illis non ſecùs ac arbores in horto delicioſiſſimo plantatæ ſunt ideæ; vnde & mens Angelica ab antiquis nuncupatus fuit paradiſus, vti ſuprà in Zoroaſtræis effatis dictum eſt, in quo omnia in vita intellectuali, & ſupra omnem corruptibilis naturæ conditionem eleuata, æternæ contemplationis nectare & ambroſiâ nutriuntur.

Sunt itaque Horti Iouis informis illa eſſentia Mundi Angelici, in quibus Porus cum Pœnia, id eſt, affluentia idearum à Deo influitur in mentem Angelicam imperfectam adhuc atque informem, vnde fuit in illa appetitus & deſiderium perfectionis, quem amorem dicimus ibidem natum, qui eſt natalis Veneris, id eſt, firmæ pulchritudinis, in qua mens Angelica perfectam ſuam pulchritudinem nacta eſt. Dicuntur Dij diſcumbentes fuiſſe, quo quidem nihil aliud intelligitur niſi ideæ, qui à Platonicis Dij dicuntur; cùm omnia præter eſſe ſuum naturale, habeant etiam eſſe quoddam ideale, iuxta quod à Deo in prima mente ſunt producta: hoc pacto iuxta naturale eſſe Saturnum planetam dicimus, iuxta ideale verò, ſeu ideam quæ in mente diuina reſidet, & iuxta quam productus fuit, Dei nomine inſignitur; hinc per Saturnum intelligitur & Satutnus planeta, & idea Saturni; & ſic omnes cœteri Dij intelligi & exponi poſſunt, ita vt per omnes cœteros Deos Deorum ideæ indicentur; quæ à Venere, id eſt, primæ pulchritudinis idea proceſſerunt, & nihil aliud eſt, quàm gratia, decor, ornamentum, & varietas dictarum idearum. Hinc dicuntur in conuiuio fuiſſe Dij, vbi nectare & ambroſia æternæ beatitudinis nutriuntur; dicuntur ſoli Dij diſcubuiſſe, vt corruptibilium rerum ideæ ibidem fue-

Digitized by Google

fuerint, non tamen ibidem dicuntur diſcubuiſſe; cùm ijs immortalitatis natura non eſſet conceſſa.

Amor itaque in ſupremi omnium Opificis mente reſidens tunc natus eſt, ex Poro, id eſt, prædiuite diuinitatis penuario, dum videlicet ideas ſuas Pœniæ, hoc eſt, informi adhuc menti Angelicæ influxit. Ex hoc enim influxu communicatiuo natus eſt amor quidam reciprocus in Hortis Iouis, id eſt, in Mundo intellectuali, innumeralium idearum varietate diſtincto; in Natalibus Veneris, id eſt, dum prima pulchritudo primò ſe communicauit menti Angelicæ; Dijs diſcumbentibus, id eſt, dum Angelicus Mundus diuinis locupletatus ideis, per diuinam illam ſupra nectar & ambroſiam dulciorem contemplationem ſeſe primò in infinitæ pulchritudinis exemplar reflexit.

CAPVT XIV.

§ I.

Myſtica & Anagogica explicatio Cœli, Saturni, Iouis.

NOn incongruè primæ tres naturæ, Deus, mens prima, & anima Mundi, à veteribus Philoſophis fuerunt exhibitæ per tria nomina; Cœlum, Saturnum, Iouem. Cœlus, idem quod prima rerum omnium cauſa, Deus eſt, qui producit Saturnum primam mentem, & hæc Iouem, quem animam Mundi dicunt. Quoniam verò ſubinde hæc tria nomina confuſa reperiuntur, id eſt, prima cauſa nonnunquam Iuppiter, & anima Mundi Saturnus, & Cœlus mens prima dicitur; primò fundamentum & rationem horum trium Nominum aſſignabimus, quibus ritè intellectis facilè patebit, totam hanc varietatem & mutationem, qualem pro libitu furor poëticus illis indidit, ab vno & eodem prorſus fundamento procedere.

Dicunt itaque, per nomen hoc (Cœlus) ſignificari omnem cauſam primam, & virtutis cauſatiuæ excellentiam ſuper omnes alias cauſas eleuatam; ſicuti in Mundo Archetypo Deus eſt; in Angelico prima mens, quam Ægyptij, teſte Iamblicho, παντόμορφον vocant; in Mundo Sidereo firmamentum, inter omnes corporeas res eminentiſſimum. Per Saturnum ſignificant naturam intellectualem, quæ ſolo contemplationis rerum ſuperiorum impetu agitata, ſibiipſi vacat, omni rerum ſenſibilium cura abſtracta. Per Iouem verò indicant vitam actiuam, quæ conſiſtit in rerum omnium imperio ſuo ſubiectarum adminiſtratione, ſitque per curam, rerumque vnicuique neceſſariarum prouidentiam; ita vt ſecundùm analogiam quandam omnis natura, quæ alijs dominatur & prouidet, dicatur vitam exercere actiuam & Iouiam; contrà, qui à rerum extrinſecarum cura abſtracti ſolo contemplationis ſtudio vacant, Saturnini meri-

Cœlus cauſa prima.

Saturnus natura intellectualis.

Iuppiter vita actiua.

Digitized by Google

tò vocantur. Porrò primam illam rerum cauſam, quam Cœlum dicebant, nec intellectione propriè, neque contemplatione diſtentam putabant; cùm hæ ſint veluti effectus quidam à primo omnium principio emanantes. Poſſidet enim propter ineffabilem exceſſiuamque excellentiam ſuam, & veluti prima cauſa, dominium ſuper omnes effectus; non ſecùs ac Cœlum ſenſibile omnia intra ſe includit. Atque ideo in Saturno ſuiipſius eſſentiam contemplatur; in Ioue curam habet rerum inferiorum, in quo & omnia producit. Atque hoc modo ſubinde Iuppiter, ſubinde Saturnus vocatur. Cùm verò omnis creatura intra Deum & materiam conſtituta ſit, miſta ex actu & potentia, vel vt alij, materia & forma; conſiderabitur in mente Saturnina omne imperfectum potentia; perfectum verò actu. Vel enim verſatur circa res ſe ſuperiores, & nihil aliud eſt, quàm ſe ad Patrem ſuum, ſiue cauſam primam productiuam ſui conuertere; vel circa ſeipſam, & eſt cognoſcere ſeipſam; vel denique circa res inferiores ſe diſtinetur, & nihil aliud eſt, quàm ad rerum à ſe productarum adminiſtrationem conuertere. Et in quantum quidem per actum contemplandi ſe conuertit in Deum, & in ſeipſum, dicitur Saturnus: in quantum verò per potentiam ad ſenſibilis Mundi opificium conuertit, dicitur Iuppiter. Mirum itaque nemini videri debet, ſi Iuppiter cum Saturno ſubinde confundatur: ſi enim potentiæ modum, quo in ſenſibilis Mundi machinam gubernandam fertur, conſideres, Iouem ſemper rectè dixeris; ſi actum, quo ſe Iuppiter eleuat ad res ſuperiores ſe contemplandas, tunc aptè dicetur Saturnus.

Cœlum ſubinde Iuppiter & Saturnus dicitur.

Vides igitur, quomodo horum trium nominum, Cœli, Saturni, & Iouis, ſignificatio ſumenda ſit, & quomodo ſi ea quandoque à Poëtis & & Philoſophis confundantur, intelligendum ſit. Hinc patet quoque, cur Saturnus, id eſt, Mens prima Angelica regnum ſuum intelligibile tribus filijs ſuis, Ioui, Neptuno, & Plutoni diuiſiſſe fingatur. Cùm enim Regnum Saturni ſit ipſe Mundus intelligibilis, & verum huius mundi ſenſibilis exemplar & idea; dum in Saturno veluti idea exiſtit, vti meritò vnus & indiuiſus, ita nobilior quoque & excellentior eſt idealis, multitudinis ineptitudine confuſo: Cùm verò Monas Saturnina multitudine confunditur, id eſt, materialibus veſtita in ſenſibilem Mundum deſcendit; tunc dicitur regnũ ſuum diuidere in tres filios, quorum prior Iuppiter cœleſtis Mundi, alter Neptunus maris, tertius Pluto rerum ſubterranearum dominium acquirit. Atque hæc tria nomina vna & eadem ſunt Mundi anima, ſiue Iuppiter, qui & anima regia dicitur; quæ in quantum virtute ſua inferiores terræ partes animat, fœcundatque, dicitur Pluto; in quantum aëream, aqueamque ſubſtantiam ad generationem rerum virtutis ſuæ influxu aptat, dicitur Neptunus; vt verò Cœlorum motrix anima, Iuppiter dicitur. Sed quomodo hæc omnia ad phyſicos, cæteroſque ſenſus transferantur, videamus.

Saturnus diuidens Regnum ſuum Ioui, Neptuno, & Plutoni quid ſignificet.

Iuppiter, Neptunus, Pluto ſunt eadem Mundi anima.

§. II.

§. II.

Phyſica Cœli, Saturni, & Iouis interpretatio.

QVæcunque in Obeliſco Pamphilio copioſiùs allata fuerunt libro tertio de Myſtagogia Ægyptiaca, hìc ſub compendium reuocabimus, ea tantùm adiungentes, quæ vel ibidem omiſſa ſunt, vel paucioribus verbis indicata. Cœlum itaque ſub perpetuo analogiæ tenore, iuxta phyſicum ſenſum nihil aliud eſt, Mythologicorum opinione, quàm id, quod ſuprà Cœlum Archetypum diximus; in quo Mundus hic ſenſibilis virtute continetur, ſicuti in grano Sinapis arbor; id eſt, Mundus hic ſenſibilis, quem phyſicè loquendo Cœlum dixerunt veteres, procreaſſe fertur Saturnum, id eſt, temporum Authorem, ſeu tempus ipſum. Hinc fingitur ſenex, quia tempus omnia in ſenectutem adigit; cum falce, quia omnia demetit; cum alis, quia velociſſimum eſt; caſtratus dicitur, & è virilibus abſciſſis Venus nata, quia ex corruptione nouus ſemper conſequitur generationis fœtus. Cùm itaque rerum omnium ſit viciſſitudo, omniaque quæ nata quidem ſunt, interire aliquando neceſſe ſit, & quæ compoſita ſunt, denique in ſua principia tempore, mutationis omnium architecto, ſoluantur; hinc appoſitè ſanè filios ſuos deuoraſſe fingitur, iuxta illud Sophoclis in Aiace: Cœli Phyſica interpretatio | Saturnum cur finxerit antiquitas ſenem & cũ falce, & alis.

Α'πανθ' ὁ μακρὸς, κᾶν ἀείθμητος χρόνος,
Φύει τ' ἄδηλα, καὶ φαένετα κρύπτεται. Sophocles.

Tantum valet tempus, vetuſtus hanc vim habet,
Ignota profert, celat inde cognita.

Et illud Orphei in hymno Saturni.

Ο'ς δαπανᾷς μὲν ἅπαντα, καὶ ἀύξας ἔμπαλιν αὐτὸν. Orpheus.

Omnia quæ profert, conſumit & omnia rurſus.

Hinc cum ſerpente pugnat, quia tempus dum continuis reuolutionum circuitibus in ſe reuoluitur, diurnas, menſtruas, annuaſque viciſſitudines vnitas efficit; quæ omnia in Myſtagogia Ægyptia Obeliſci Pamphilij fuſis authoritatum teſtimonijs comprobata vide.

Saturnus Iouem generare fertur, id eſt, mentem illam omnium in ſenſibili Mundo gubernatricem. Nam, vti Apollodorus ait, & ex eo Natalis Comes, quia tempus naturæ ordine prius eſt rebus mundialibus, vtpotè ſine quo Mundus conſiſtere nullâ ratione poſſet; hinc Saturnus Iouem genuiſſe dicitur, id eſt, ex tempore vis illa omnium effectrix, & vitæ datrix, quam Iouem dicunt, emanaſſe fertur; atque adeo non ſine cauſa Saturnus pro intellectu Mundi vniuerſali, Iuppiter verò pro anima eiuſ- Quid ſit Saturnum generare Iouem. | Saturnus varia habet nomina.

Digitized by Google

dem in omnia diffuſa à veteribus ſumitur. Hinc etiam omnium penè Deorum nomine vocitatur. Apollo dicitur, quia maximè vim ſuam in Sole exerit; Neptunus, quia in mare; Pluto, quia in ſubterranea; Iuno, quia in aërem; Mercurius, quia in ventos; Rhea, quia in terram dominium ſuum poteſtatemque exercere videbatur; & ſic de cœteris. Hinc Heſiodus Solem dixit πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸν, *Omnia videntem Iouis oculum*. Et Orpheus in hymno Iouis:

Heſiodus.

Orpheus.

Ὦ Βασιλεῦ, διὰ σὴν κεφαλὴν ἐφάνη τάδε ῥεῖα,
Γαῖα θεὰ μήτηρ, ὀρέων θ᾽ ὑψηχέες, ὄχθοι,
Καὶ πόντος, καὶ πάνθ᾽ ὅπο σ᾽ οὐρανὸς ἐντὸς ἔταξε.

O Rex, per te creuerunt hæc omnia ſolùm:
Diua parens Tellus, montanaq́ flumina, fontes,
Æquoraq́, & quicquid complectitur altus Olympus.

Et illud:

Εἷς Ζεὺς, εἷς Ἀΐδης, εἷς Ἥλιος, εἷς Διόνυσος.

Iuppiter vnus, vnus Pluto, Sol, & Dionyſius vnus.

Et vt Seneca teſtatur, Ioui competit omne nomen, iuxta effectuum, quos in hoc ſenſibili Mundo producit, diuerſitatem. Dicitur Fatum, quia ab ipſo omnes res, & ordines cauſarum, queis ſingula inferiora ſuperioribus ſubijciuntur, dependent. Dicitur Prouidentia, quia ſingulis & omnibus miro quodam ordine prouidet, in Mundi diſpoſitione, & orbium cœleſtium conſtitutione, omnibus vitam & operationem conferens. Dicitur Mundus, quia quæcunque in eo videntur, ipſus eſt, iuxta illud, *Iouis omnia plena*; virtute ſuâ omnia ſuſtinens, omnibus intimè præſens, omnia implens, & vt Orpheus dicit: Aratus.

Seneca.

Iuppiter dicitur fatum.

Dicitur Prouidentia.

Dicitur Mundus.

Orpheus.

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα, τὸν οὐδέποτ᾽ ἄνδρες ἐῶμεν,
Ἄρρητον· μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί,
Πᾶσαι δ᾽ ἀνθρώπων ἀγοραί, μεστὴ δὲ θάλασσα,
Καὶ λιμένες, πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.

A Ioue principium, mortales, tempore nullo
Prætereamus eum, loca ſunt hôc plena viarum,
Folia plena, ſimul ſunt plenæ marmoris vndæ,
Et portus, ſit vbiq́ Iouis nam copia cuique.

Et Sophocles in Tragicis: Ὁ τῶν ἁπάντων Ζεὺς πατὴρ Ὀλύμπιος. *Cæleſtis omnium parens eſt Iuppiter*. Hinc ipſum Pana dicebant, quaſi dicerent πᾶν, omne quod eſt; cuius corpus totius huius ſenſibilis Mundi fabricam exhibebat; Terram, aquam, aërem, ignem, diem, noctem; cuius caput aurata coma conſpicuum, ſplendorem cœlorum; cornua, Orientem & Occidentem; oculi, Solem & Lunam; latitudo pectoris, aërem; humeri alati, ventorum velocitatem, & celerrimas Dei operationes; Heptaulum quod in manu geſtat, ſeptem planetarum harmonicum concentum; vti & baculus

Sophocles.

Corpus Iouis ex ſenſibilibus Mundi partibus conflatum.

Digitized by Google

culus curuus cœlorum in Mundi membra virtutes & poteſtatem deſignans; pellis maculoſa, quâ veſtitur, luculentum ſtellarum globum, Titaniaque aſtra; ſœmora hiſpida, & in hircinos pedes deſinentiã habet, ad inferioris Mundi ſublunaris continuis mutationibus obnoxij varietatem, fœcunditatemque denotandam. Hoc itaque Iouium naturæ opus, hic radiorum ex ſupernis in inferiora diffuſorum influxus, dum ſubtili viuacitate penetrat omnia, & lumine, commotione, & calore omnia viuificat:

Veluntur ſpecies animorum, & pectora motus
Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,
Concipiunt; hinc ille auium concentus in agris,
Et lætæ pecudes, & ouantes gutture corui.

Quæ calculo ſuo comprobat Manilius ſequentibus verſibus:

Hoc opus immenſi conſtructum corpore Mundi, Manilius.
Membraq; naturæ diuersâ condita formâ,
Aëris, atque ignis, terræ, pelagiq; iacentis,
Vis animæ diuina regit, ſacroq; meatu
Conſpirat Deus, & tantâ ratione gubernat,
Et multa in cunctas diſpenſat fœdera partes.

Dicitur amaſſe Pithin & Siringam, quarum prior fugiens, in pinum; altera in arundinem conuerſa dicitur. Pitis πίθω humanæ rationis perſuaſio eſt, quæ in pinum vertitur, id eſt, arborem Saturninam pyramidis figura rectà in Cœlum conſcendentem, dum per Panos, hoc eſt ſenſibilis Mundi contemplationem rapta menti primæ Saturninæ reſtituitur. Altera admiratio eſt, dum per harmonici ordinis in ſenſibili Mundo eluceſcentis contemplationem, animum harmonicis modulis aptat, adeòque Deo accepta redditur, in eundem penitus transformata: Nam vti in Muſurgia vniuerſali docuimus, habet arundo ſeptem internodia, quæ abſciſſa, & in Heptaulum à Pane conſormata, exactã διαπασῶν σύστασιν obtinet, eiuſque perfecta eſt & abſoluta ſimilitudo. Verùm hæc omnia fuſiùs pertractata vide in Myſtagogia Obeliſci Pamphilij; hîc enim omiſſa ibidem tantùm adducenda erant. Cæterùm Iouis iam explicati ſymbola in Panos in ſequenti facie appoſita figura conſidera.

Porrò Iouis filios Neptunum & Plutonem finxerunt veteres, quorum, vt ſuprà diximus, alter in mare, alter in ſubterraneas partes dominium obtinet; & nihil aliud ſunt, quam Iouia vis in mare & ſubterraneas partes diffuſa. Tritones verò & Nereides cornibus inſtructi, vt varios humidæ naturæ effectus, ita Hecatæ Eumenidumque phalanges varios in ſubterraneis partibus effectus notant. De quibus cùm ſuprà varijs locis ſat ſuperque actum ſit, eò Lectorem remittimus. Hoc loco tantùm nobis incumbit effatum illud Platonicum interpretari de raptu Proſerpinæ.

Iouis

Iouis ſiue Panos Hieroglyphica repræſentatio.

A Facies rubicunda, caloris vis in Mundo.
B Radiorum cœleſtium in ſublunaria virtus.
C Elementa maſculina.
D Poteſtas in annũ omneſq; reuolutiones.
E Virtute eius omnia fulciuntur.
F Dominium in firmamentum, ſeu fixarum ſtellarum ſphœram.
G Terra (elementum fœmin.) hiſpida plantis, ſatis, arboribuſque.
H Aquæ & liquoris fons (elem. fœm.) rigatione fœcundans terram.
I Agri, ſegetes, aliaque vegetabilia.
K Harmonia 7. Planetarum.
L Aſpera & inæqualia montes indicant.
M Vis fœcunditatiua.
N Stabile fundamentum.
O Vis ventorum, & celeritas in agendo.

§. III.

Effatum Mythicum de raptu Proſerpinæ.

NOn pertinget ad Iouem Proſerpina, ſine Cerere, Diana, Minerua, Hercule. Hoc effatum partim anagogicè, partim phyſicè explicari poteſt. Anagogica expoſitio ita ſe habet. Iuppiter hoc loco ſupremum eſt illud Numen, cuius imperio omnia ſubſtant, quique iuxta merita vniuſcuiuſque bona & mala ineuitabili lege decreuit. Proſerpina mens eſt terrenarum voluptatum gurgite immerſa, atque adeo omni virtute deſtituta, aptèq; per Calathū euerſis floribus conſpicuum ſignatur; quæ quidem operationibus huiuſmodi obſcuris & tenebroſis dedita, rapitur à Plutone, qui eſt inferior & animalis pars hominis, dum floribus & narciſſis colligendis occupata, id eſt, voluptatibus fugitiuis obliuionem diuinarum rerum inducentibus humi detenta proſerpit. Mens itaque in hunc redacta ſtatum, ad Iouem pertingere minimè poterit, niſi Ceres adſit, currui circulari inſidens, tortuoſis draconibus prouecta, manibus etiam binis inſtructa facibus. Ceres mens eſt cupida & auida fructus bonorum operum, quorum ope in meliorem diuinioremque ſtatum ſe conſtituat. Dracones tortuoſi trahentes currum, vti ſpiritus è terrenis rebus volubilitati & inconſtantiæ expoſitis, ſubleuationem; ita tædæ accenſæ ad Iouiæ mentis vnionem adſpirantis deſiderium denotant. Quia tamen priſtini ſtatus ardor nequaquā ſufficit, niſi Mineruâ, hoc eſt, Sapientiâ illuminante; & Dianâ, hoc eſt, ſedulâ diuinarum rerum inueſtigatione, animus quaſi manuducatur; Hercules quoque ſe comitem præbeat, iterque monſtret, neceſſe eſt, vitiorum animo dominantium perfectus domitor; & ſic tandem mens omnibus impedimentis exuta, throno ſiſtitur, conſortio filiorum Dei æternùm beata. Quæ omnia aptè exhibentur per tabulam illam vetuſtiſſimam, quæ hodie adhuc in Matheiorum palatio conſpicitur, & in Obeliſco Pamphilio folio 225. adducitur, vbi etiam phyſicam, anagogicamque eius interpretationem reperies.

Anagogica expoſitio raptus Proſerpinæ.

§. IV.

Myſteriorum Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij myſtica interpretatio.

VEteres per Apollinem ſagittis, radijſque conſpicuum, nihil aliud ſignificabant, niſi vim Solis, ſiue archetypi inſenſibilis & ſupramundani, ſiue ſenſibilis omnium penetratiuam, & harmonici ornatus diſpoſitricem; per Bacchum verò rerum omnium facultatem maturatiuam, concoctiuamque; per Herculem Solis omnium ſolidatiuam corroboratiuamque; per Mercurium celerrimam Solis in omnia vim executricem; ita vt vna ſupremi Numinis eſſentia & natura ſub quadruplici facul-

culta-

cultate, Apollinea, Bacchica, Herculea, Mercuriali expreſſa cernatur. Quod quidem alia probatione non indiget, niſi typo ſequente, quo eum veteres exhibere ſolebant, vt ſequitur.

Apollo phyſicè Solem deſignat.

Vbi A Apollo iuuenili facie, C ſagittis, & D pharetra, B radijs è capite profulgentibus, E togâ medicâ indutus conſpicitur. Iuuenili formâ pingitur, quia Sol quotidie ortu ſuo quaſi reiuueneſcit; pharetra, ſagittæ, radij, radios Solis omnium penetratiuos indicant; Corymbus ſuis floribus, fructibus, herbis aggrauatus, vim medicam in omnia ad ſalutem hominum procurandam, & in ſeptem planetarum orbes per lyram heptachordam aptè indicatos, quâ harmonia Mundi, & ἁρμονία, ſeu temperies rerum notantur, diffuſam indicat. per Cyathum racemis ornatum; Bacchica ſeu maturatiua & concoctiua vis eiuſdem notatur; per duas cla-

uas

uás; vis eiuſdem ſolidatiua & corroboratiua, quâ omnia fulciuntur, & à nociuis defenduntur, ſignatur. per Caduceum denique Mercurialis eiuſdem in omnia motus, dominium, & vita aptè exprimitur. per aceruos verò lapidum, in agrorum cultura ſtudium declaratur. Quæ omnia cùm in Obeliſco Pamphilio ex omni antiquitate probauerimus, illuc Lectorem remittimus; hoc enim loco ea tantùm ἱστορικῶς repetenda duximus. Quæ omnia ſi quis ad anagogicum Archetypi Mundi ſenſum, ſecundùm intentam analogiam applicare voluerit, id nullo negotio faciet, ſi ſupremi Mundi Opificem, Solem illum ſupramundanum intellectualem, in Mundi diffuſionem intellexerit per Apollinem; per Corymbum Mundum intellectualem, idearum regnum; per Lyram heptachordam Sidereum Mundum; per Cyathum & clauas Herculeas ſaxis innixas elementarem Mundum; in quæ omnia influxum diffundat Apollinea vis, Bacchica inebriet, Herculea ſolidet & corroboret, Mercurialis in vitam inſtauret. Qui exactiùs dicta expoſita deſiderat, vt dixi, Obeliſcum Pamphilium adeat.

Apollo quoque anagogicè Opificem mundi deſignat.

Porrò quid per myſteria Apollinis & Muſarum veteres indigitauerint, cùm ex profeſſo in Myſtagogia Ægyptia Obeliſci Pamphilij tradiderimus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum eadem hîc cum tædio Lectoris repetere. Quomodo verò omnes Gentilium Deorum Dearumque nomina nihil aliud, niſi diuerſas vnius Solis & Lunæ virtutes exprimant, ibidem quoq; curioſus Lector expoſitum reperiet. Ex dictis hactenus luculenter patet veterum in condendis per fabulas ſacramentis inſtitutum. Audiſti Tragicas Deorum cataſtraphas; eorundem coniugia, amores, zelotypiam, iras, cædes, ſtupra, vindictas, quæ de Dijs vel animo concipere, inexpiabile nefas eſt, vidiſti. Quàm alta quoque, quàm ardua & ſublimia tùm Opificis, tùm vniuerſæ artis eius, id eſt, naturæ recondita myſteria ſub myſticis huiuſmodi fabulis veteres exhibuerint, intellexiſti. Quæ ne repetere cogamur, Claſſis huius argumentum cum Saluſtio concludimus, qui ſic in aureo de Dijs & Mundo libello, dicit: *Quibus id in animo eſt, vt de Dijs ſermones audiant, eos à pueris benè informatos eſſe oportet, nec inſipientum opinionibus poſtmodum connutriri. Naturæ item probitate, ac prudentia munitum pectus gerere addecet, vt aptè congruenterque ſermones percipiant. Eiſdem præterea communium notionum cognitio neceſſaria eſt: illæ verò vniuerſales ſententiæ erunt, quas vniuerſi homines, ſi perquirantur, confitebuntur; quemlibet nempe Deum bonum nihil pati, nulli mutationi eſſe obnoxium: quodcumque enim mutatur, aut in melius mutatur, aut in peius: ſi in peius, deterius fit: ſi in melius, iam principio erat malum. Et hic quidem, qui audit, eſto talis. Sermones hac ratione procedant. Deorum naturæ, neque factæ ſunt: quæ enim ſemper ſunt, nuſquam fiunt: ſemper verò ſunt, quæcumque primam facultatem poſſident, & natura ſua pati aliquid non poſſunt: neque ex corporibus conſtantur; corporum etenim vires expertes corporis ſunt: neque loco circumſcribuntur; id namque corporibus ineſt: neque à prima cauſa, vel à ſe inuicem ſeparantur; quemadmodum neque à mente notiones, neque ab animo diſciplinæ. Quamnam igitur ob cauſam hiſce ſermonibus neglectis, veteres fabulis vſi ſint, non indignum fuerit*

inueſtigatione: & hæc prima ex fabulis vtilitas progignetur, inueſtigare nempe, nec ſegnem, ſed exercitatum intellectum habere. Diuinas itaque fabulas eſſe ex illis, qui eas vſurparunt, explicatu non admodum difficile eſt: ex Poëtis etenim, numine afflati; & ex Philoſophis, optimi quique; & qui ſacra ac cæremonias diuulgarunt; Dij etiam ipſi in fundendis oraculis fabulis vſi ſunt. Cur verò fabulæ diuinæ ſint, Philoſophi eſt inquirere. Cùm igitur omnia, quæ ſunt, ſimilitudine delectantur, diſſimilitudinem auerſantur, de Dijs ſermones, Dijs quàm ſimillimos eſſe neceſſe erat: vt tantâ maieſtate digni fierent, redderentque enunciantibus propitios Deos: quod nonniſi fabulis comparari potuit. Deos ergo ipſos ſecundùm fandum, infandumque, occultum, ac patens, nec non doctum, & ignoratum fabulæ, & Deorum bonitatem imitantur. quemadmodum enim Dij, quæ ex ſenſilibus bona proueniunt, omnibus; quæ verò ex intellectualibus, prudentibus impertiti ſunt; ſic fabulæ Deos quidem eſſe omnibus diuulgant; at quinam illi ſint, & quales, illis tantùm, qui myſterium capere poſſunt. Operationes quoque æmulantur Deorum. Licet enim & Mundum hunc fabulam nuncupare; cùm in eo corpora, reſque conſpiciantur, animi, menteſque abſconditæ lateant. Præterea, ad veritatem de Dijs vniuerſos informare, in inſipientibus, cùm ad eam addiſcendam inepti ſint, contemptum, in ſtudioſis ſegnitiem parit: at fabulis veritatem occultare, illos, ne contemnant, prohibet; hos, vt philoſophentur, compellit. Sed quamobrem adulteria, furta, genitorum vincula, & reliqua improbitatis facinora fabulis complexi ſunt? neque hoc indignum admiratione.

Vt, quæ apparet abſurditate, ſtatim animus ſermones inuolucra eſſe exiſtimans, veritatem ex ijs, quæ ſilentio inuoluenda ſunt, eſſe intelligat.

Digitized by Google

CLASSIS IV.

CABALA HEBRAEORVM,

ID EST,

De Allegorica Hebræorum veterum Sapientia, Cabalæ Aegyptiacæ & hieroglyphicæ parallela, qua noui ad hieroglyphicæ diſciplinæ expoſitionem fontes aperiuntur, & ſuperſtitioſæ doctrinæ radices indicantur, & conuelluntur.

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO

DOMINO, DOMINO

BERNARDO

S. R. I. COMITI DE MARTINITZ,

S. C. Maieſtatis Conſiliario, & Camerario intimo, nec non magno Regni Bohemiæ Burggrauio,

DOMINO MEO COLENDISSIMO.

V*ERERER ſanè*, S.R.I. Comes Excellentiſſime, *ne communes humanitatis gratitudinisq; leges longè tranſgrederer, ſi qualemcunque ſtudiorum meorum partem Tibi non deferrem, quem eorundem ſemper & fautorem & promotorem expertus ſum prorſus ſtudioſiſſimum. Dum itaque Magni Cæſaris, vt nôſti, iuſſu difficilem huius Ægyptiaci operis aleam ſubirem, diu ſanè animo anceps perplexusq; hæſi, cuinam in tanta argumentorum varietate, quali præſens opus refertum ſpectatur, meam de Hebræorum Cabala Diatriben potiſſimum inſcriberem.* Tu *tandem*, Vir magne, *occurriſti, quem vti abſtruſioris huiuſmodi doctrinæ penetralia iam dudum penitiùs, altiùsq; ſubiiſſe nôram; ita de arcanis quoque, quæ expoſiturus ſum, myſterijs ſolidiùs firmiusq; iudicium dare poſſe confidebam. Accipe itaque hanc veluti perpetuam quandam mei in te amoris & beneuolentiæ teſſeram. Quòd ſi ſtudium hoc meum Tuo ſanè limatiſſimo iudicio non vndequaque reſponderit; non tam conatus, quàm mei in Te affectus magnitudinem ratam habeas. Vale.*

CABALA HEBRAEORVM.

Clemens Alex. lib. 6. Stromat.

Εἰσὶ γὰρ τὰ τῶν Ἑβραίων μυστήρια ὁμοιότατα τοῖς μυστηρίοις τῶν Αἰγυπτίων.
Sunt enim Hebræorum myſteria, ſimillima myſterys Ægyptiorum.

PRAEFATIO.

IN Hebræorum Eccleſia fuiſſe doctrinam quandam de Deo, diuiniſq; nominibus, de Meſſiâ humani generis Redemptore, de Angelis & Dæmonibus, de admirandis, quæ in hac mundana machina eluceſcunt, diuinæ clementiæ & bonitatis operibus, à protoplaſto Adamo oretenus filijs ſuis traditam, & in totam deinde ſucceſſiuam poſteritatem diffuſam propagatamque, in II. Claſſe fusè oſtendimus. Quod ſi quis præſumptuoſiùs negare auſus fuerit, is & SS. Patrum conſenſui, occultiſque diuinæ prouidentiæ ſemitis pari temeritate ſe contradicturum nouerit. Qualis tamen illa fuerit, vti in tam inacceſſæ antiquitatis tenebris occultum iacet, ita difficile quoque eſt, ad veram eius rationem, notionemque determinandam, pertingere. Quantum tamen ſagaci mentis ſcrutinio inueſtigare licuit, & quantum ex Authorum veterum monumentis, ſingula cum ſingulis combinando, eruere potui, puto, imò ſine hæſitatione affirmo, aliam eam non fuiſſe, niſi illam doctrinam Moſaicam, quam oretenus ſuccedentibus ſibi Iudicibus traditam, Hebræorum Theologi Cabalam, id eſt, acceptionem vocant, atque inſignibus fœcundam ſacramentis, Ægyptiorum (teſte Clemente Alex.) myſterijs haud abſimilibus aſtruunt. Siquidem curioſiſſimos Ægyptiorum, Chaldæorumq; Myſtas primorum Patriarcharum conſuetudine vſos, multa eorundem in ſua penuaria traduxiſſe, is ſolus ignorare poterit, qui myſteriorum hieroglyphicorum cum Cabalicis affinitatem inſignem non perſpexerit. Quia tamen nihil tam ſanctum, nihil tam diuinum eſt, quod non ſuperſtitioſorum hominum temeritate ſucceſſu temporum contaminetur; dum quiſque pro arbitrio ſuo, & vertiginoſi cerebri libitu, diuinos arcanoſque in ſacroſancta Scriptura latentes ſenſus explicare, corrigere, applicare, atque ad illegitimos vſus torquere ſatagit; factum eſt, vt & dicta Cabala, perfidorum Rabbinorum nequitiâ, & intolerabili impoſturâ, omnium damnatarum artium Officina, & vnicum nefandorum dogmatum penuarium euaſerit. Vnde quod in libris Machabæorum legitur de impijs Gentilium machinationibus, qui olim ex libris ſacris ſimulachrorum ſuorum ſimilitudines ſcrutabantur; id nunc de Rabbinis, Cabaliſtis, Thalmudiſtiſque aſſeri poſſe videtur. Hi enim diuinâ lege abutentes, hunc vnicum præ oculis ſcopum habere videntur, vt per puncta, apices, immutationes, Arithmeticas ſupputationes, Gametrica figmenta, metatheſes litterarum, acroſtychides, & peſſime concinnata anagrammata, arcana Theologiæ ſacramenta in errorum materiam, & concatenatas erronearum artium abyſſos cum extrema animarum ruina pertrahant. Quam quidem Cabalam non tantùm prohibitam, ſed & meritò eſſe, tanquam bonis moribus, & laudabilibus Eccleſiæ inſtitutis è diametro repugnantem, iam dudum proſcriptam, & à ſummis Pontificibus eliminatam aſſero,

aſſero, vti ex celeberrima Bulla Clementis VIII. fel. recordationis anno 1593. contra huiuſmodi Nouatores, bonorumq́ morum euerſores edita patet, vbi ſummus Pontifex, ſummâ verborum vi, efficacia, & exaggeratione, cenſurarumque eccleſiaſticarum minis, eandem mirum in modum exagitat, omneſq́ qui damnoſa huiuſmodi opera ſecum, non obtenta licentia, tenent, aut quæ in iiſdem continentur, fidem adhibent, ſacræ Inquiſitionis tribunali ſubijcit; quam proinde Bullam omnes relegant, & ſeriò expendant, conſulo, vti & ea, quæ in Catalogo librorum prohibitorum de regulis contra huiuſmodi vſurpantes procedendi præſcriptis, amplè deſcribuntur. Cùm itaque, ſi vnquam, certè hoc ſeculo huiuſmodi ſuſpectarum artium maleſeriatæ diſciplinæ vigeant, & neſcio qui præpoſterus curioſorum hominum periculoſam hanc & plenam erroribus doctrinam affectantium pectora pruritus poſſideat, agitetq́, dum Dæmonis perſuaſione perciti, neſcio quid altum, ſublime, mirificum, atque adeo prorſus diuinum illi ſubeſſe ſibi perſuadent; mearum partium eſſe ratus ſum, virulentum hunc ingeniorum pruritum refrænare, & inutilem muſcas in telis nullo fundamento nixis captantium conatum cohibere. Quod hoc tam opportunâ occaſione, ad honorem Dei, & ad S. Matris Eccleſiæ emolumentum, iam à multo tempore à SS. Officij Tribunali ad id incitatus præſtandum duxi. Hoc dum facio, nihil in ea ex propria ſententia dictum, factum, expoſitum velim; ſed ex veterum Rabbinorum mente & atteſtatione; in hoc vnicum collimans, vt improba reprobem, heterodoxa confutem, deteſtanda execrer, periculoſa errorum ſuperſtitionúq; ocurrentium præcipitia, quibus curioſi & imperiti Lectores ſe intricare poſſent, cautè oſtendam, de latente dæmonum aſtutia incautos commonefaciam; vt ſic tandem ſolus Dei honor & gloria, cui laboro, & vna animarum ſalus promoueatur. Altera verò aſſumpti tam ardui molíminis ratio, ipſius argumenti quod tracto, neceſſitas fuit. Cùm enim, vti diximus, Hebræorum myſteria ſimilia ſint myſterijs Ægyptiorum, id eſt, perobſcuris ænigmatum nodis intricata, várijſq; allegoricarum locutionum inuolucris tecta veluti in abyſſo quadam lateant; iure ſuo Oedipum requirere videbantur, qui nodos ſolueret, caliginem detegeret, rebuſq; lucem afferret; atque ſic tandem parallela quadam comparatione, inter Hebræorum Ægyptiorumque ſapientiam inſtituta, vna alteram illuſtraret, ac demum, quod intendimus, hieroglyphicæ doctrinæ veritas tot veterum dogmatis comprobata, mundo propalaretur. Atque hiſce præmonitis, iam propoſitum nobis argumentum cum bono Deo ordiamur.

CAPVT I.

De Kabalæ defintione, & diuiſione.

KABALAH קבלה, à verbo קבל *Kibbel*, quod accipere ſignificat, deducta vox, idem eſt atque acceptio; quòd videlicet בעלפה *bengbalpeh*, vt Rabbini loquuntur, hoc eſt, oretenus à primis Patribus tradita, & à poſteris ſucceſſiuè accepta ſit ſcientia: vnde ſic definitur: *Cabala eſt diuinarum humanarumq; rerum arcana, per Moſaicæ legis typum, allegorico ſenſu tradita & inſinuata facultas.* Quæ cùm nullo rationis diſcurſu, nec calamo, ſed auditu tantùm (Definitio Cabalæ.)

tùm

tùm ac fide recipiatur, Cabalam, id eſt, receptionem appellare eam veteribus libuit. Alij ſic definiunt: *Cabala eſt diuinæ reuelationis, ad ſalutiferam Dei, & formarum ſeparatarum contemplationem, traditæ ſymbolica receptio*; quam qui cœleſti, vt Cabalici opinantur, ſortiuntur afflatu, recto nomine Cabalici vocantur. Quod enim Græcis Philoſophi, Chaldæis Aſtrologi, Magi Perſis, Gallis Druidæ, Indis Gymnoſophiſtæ, Ægyptijs Pſontomphanechi; hoc Hebræis Cabalæi ſunt. Quare non omnibus promiſcuè, ſed ſolis prouectioribus tradebatur. Vnde cùm R. Eliazaro quodam tempore dixiſſet Magiſter eius Iochanan: לך ואלמדך את מעשה המרכבה *Veni, docebo te opus de Mercaua*, hoc eſt, *curru diuinitatis*; reſpondiſſe fertur, לא קשאי *non incanui*; hoc ipſo indicans, tam ſublimem altamque de diuinitatis operibus ſapientiam eſſe, vt nullus eius diſciplinæ capax eſſe poſſit, qui non priùs ſedatis & extinctis cupiditatum ardoribus, & calore iuuenili refrigerato annis prouectus, cum quadam tamen naturali probitate, ſenuerit. Vnde R. Iuda Leui ait, כי אין קבלה טובה אלא עם הלב טוב *quòd Cabala non ſit niſi in corde bono*. Eſt itaq; *Cabala* nihil aliud, niſi *altiſſimarum rerum notitia*.

Cabala ſolis prouectioribus tradebatur.

R. Iuda Leui.

Cabala in quo cōſiſtat, & quid contineat.

Verùm, vt in quo illa conſiſtat, quid arcanorum contineat, curioſo pateſiat Lectori, ſummariam eius Synopſin apponam. Dixi in definitione, *eſſe Cabalam diuinarum, humanarumque rerum, per Moſaicæ legis typum, allegorico ſenſu, inſinuatam facultatem*. Et typum quidem in lege latitare, ipſa Legiſlatoris pariter & ſuſceptoris conditio demonſtrat. Legis namque lator, qui eſt vniuerſorum Conditor Deus, cùm æternus ſit, & vndique immutabilis, ideò ſempiternum & immutabile ſit eius eloquium oportet. Eloquium verò legis per Moſen traditæ, & Iudæorum multitudini promulgatæ, cùm varijs viciſſitudinum mutationumque modis obnoxium ſit; aliam, & longè quidem diuerſam eſſe legem Moyſis à ſuperna & vera Dei lege, neceſſe eſt. Vt proinde æternam illam Dei legem, veluti archetypum atque ideam, ex hac mandatorum lege, veluti ex vmbroſa quadam imagine, conijcere oporteat. Legis autem ſuſceptor homo, cùm μικρόκοσμος ſeu *paruus Mundus* ad Vniuerſi habitum, atque ad imaginem & ſimilitudinem Dei factus ſit; perfectio & ſalus veluti iure quodam requirere videbatur, vt μεγάκοσμον ſeu *magnum Mundum*, & Conditorem ſuum facto & opere referret, imitareturque: imitabitur autem, ſi conformi & ſimili lege, id eſt, ſecundùm eam analogiam, qua & Orbis regitur, & per quam ipſe rerum Opifex condidit, & gubernat Vniuerſa, actus ſuos moderetur. Quemadmodum igitur paruus Mundus homo, ſummi Conditoris, & Vniuerſi Orbis ſimulachrum atque imaginem deſignat, vt ſuo loco dicetur; ſic congruum erat, vt eiuſdem microcoſmi lex æternam magni mundi legem denuntiaret: quod non niſi per allegoriam & myſticam intelligentiam, ſeu Cabalam, tradi & doceri in lege potuit; Moyſe vti primo diuinæ legis pronunciatore, ita & eiuſdem haud dubiè arcanæ intelligentiæ explanatore. Nam cùm dicta hæc Cabala, vniuerſa & ſingula diuinarum, humanarumque rerum primordia ac elementa conſideret, eaque ſenſim nectat, ſuo illa ordine pandat, viam

Cabalæ auctor Moyſes.

ape-

Digitized by Google

aperiendo, ſemitas ad æternæ felicitatis atria demonſtret; certè omnium allegorizantium traditionem auctoritate, eruditione, & ſanctitate longè ſuperare cenſeri debet.

Cabala diuiditur in Theoricam & practicam; & quod vtriuſque officium?

Diuiditur autem primo in Theoricam, & Practicam. Illa intellectualium rerum penetralia conſiderat; hæc animum, & corporis vires, pro ſpiritualium donorum chariſmatis, & huius vitæ commodis impetrandis adaptat. Theorica altiora per ima, & latentia per notiora nobis denunciat; Practica; quid nobis faciendum, quomodo myſteria nobis applicanda, docet. In Theorica notiora ſunt ea, quæ claro & aſſiduò experimento in nobis ipſis deprehendimus; Vndè vniuerſa legis mandata numero & proportione humanæ compaginis partibus ad amuſſim reſpondere Cabalici aſſerunt. Hinc in Cabala triplicem hominem, ſecundùm triplicis Mundi analogiam, id eſt, Archetypum, Cœleſtem, & terrenum, quem & ſub copula maris & fœminæ conſiderant, aſſignant. Et primò quidem in lege dicunt maſculi vices tenere priora quatuor Pentateuchi volumina, quòd in ea diuina mens in eloquijs ſeſe exerat tanquam intellectus agens; quintum verò, ſcilicet Deuteronomium, fœminæ typum gerere exiſtimant, eò quòd humana mens ſeu intellectus paſſiuus maximè in eo ſeſe exerat. Terreni hominis marem & fœminam effigie, & operationum varietate ſenſus dijudicat; vnde per ſimilem actuum habitudinem ad aliorum duorum hominum partium appellationem & cognitionem allegoricam tranſcendunt. Cœleſtis hominis marem, per ſideream Cœli machinam; fœminam, per Lunarem globum, cum elementari fabrica, viſceribuſque in ea contentis exhibent. Archetypi denique hominis marem, per ſublimem Angelorum chorum; fœminam, per Reginam ſeu militiam, quem animaſticum ordinem vocant, exprimunt. Horum trium hominum ſingulos, nouem præcipuis membris conſtare aiunt; ſi quidem mas & fœmina ſeorſim expendantur: ſi verò vt vnum, tunc decem potioribus membris eos compaginari volunt. Potiora & ſempiterna legis membra ſunt decem perpetuò obſeruanda præcepta Decalogi. Terreni hominis membra, quæ & ſpeciem perpetuant, & indiuiduum conſeruant, decem quoque ſunt, videlicet, cerebrum, pulmo, cor, ſtomachus, hepar, fel, ſplen, ren, genitale, matrix. Sic & principalia cœleſtis hominis membra decem ſunt; Intellectuale ſiue Cœlum empyreum, Primum mobile, Firmamentum, Saturnus, Iuppiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna. Archetypi hominis membra pariter decem ſunt, quæ Hebraicè vocant

Cabaliſtæ triplicem aſſignant hominem, Archetypum, Cœleſtem, Terrenũ

Pentateuchi quatuor primi libri maſculo, quintus fœminæ comparati à Cabaliſtis.

Terreni, Cœleſtis, & Archetypi hominis decem præcipua membra.

חיות: הקרש: אופנים: ארלים: חשמלים: שרפים:
מלאכים: אלהים: בני אלהים: כרובים: אישים:

Id eſt: *Haijoth, Hakkodeſch, Ophanim, Aralim, Haſchemalim, Seraphim, Melachim, Elohim, Ben elohim, Cherubim, & Iſchim*; quorum nomina poſtea exponentur: quibus iuxta orthodoxorum Theologiam, Seraphim, Cherubim, Throni, Dominationes, Virtutes, Poteſtates, Principatus, Archangeli, Angeli, Animæ reſpondent. Quæ quidem recenſitæ decades omnes

Dei decem præcipua nomina in ſacris Scripturis expreſſa.

nes à decem ſanctiſſimis exemplaribus Dei nominibus, quæ in ſacra Scriptura inueniuntur, originem ducunt, ad eaque reſpiciunt & tendunt vniuerſa; ſuntque

אהיה : יה : יהוה : אל : אלוה : אלהים : יהוה צבאות : אלהים צבאות : שדי : ארני :

Sephiroth quid in Cabala.

Id eſt, *Ehieh, Iah, Iehoua, El, Eloha, Elohim, Tetragrammaton Sabaoth, Elohim Sabaoth, Schadai, Adonai*; quæ à Cabalicis vocantur ספירות, *Sephiroth*, id eſt, numerationes, quorum ſingulis varia attribuunt cognomina, de quibus ſuo loco. Typum dictorum hucuſque in ſequenti figura contemplare.

Decem legis præcepta.	Terreni hominis membra.	Myſtica Cœleſtis hominis membra.	Myſtica Archetypi hominis membra.	Iuxta orthodoxos.	Nomina Dei.	Attributa Sephiroth.
1	*Cerebrum*	*Cœlum empyreum*	*Haioth Hakkodeſch*	*Seraphim*	אהיה *Sum qui ſum.*	כתר *Corona*
2	*Pulmo*	*Primum mobile*	*Ophanim*	*Cherubim*	יה *Eſſentia eſſentians.*	חכמה *Sapientia*
3	*Cor*	*Firmamentum*	*Aralim*	*Throni*	יהוה *Deus Deorum*	בינה *Intelligentia.*
4	*Stomachus*	*Saturnus*	*Haſchemalim*	*Dominationes*	אל *Deus Creator*	גדולה *Magnitudo*
5	*Hepar*	*Iuppiter*	*Seraphim*	*Virtutes*	אלוהא *Deus potens.*	גבורה *Fortitudo*
6	*Fel*	*Mars*	*Melachim*	*Poteſtates*	אלהים *Deus fortis.*	תפארת *Pulchritudo.*
7	*Splen*	*Sol*	*Elohim*	*Principatus*	יהוה צבאות *Deus exercituum.*	נצח *Victoria.*
8	*Ren*	*Venus*	*Ben elohim*	*Archangeli.*	אלהים צבאות *Domin. Deus exercituum.*	הוד *Gloria*
9	*Genitale*	*Mercurius*	*Cherubim*	*Angeli*	שדי *Omnipotens.*	יסוד *Fundamentũ*
10	*Matrix*	*Luna*	*Iſchim*	*Animæ*	ארני *Dominus.*	מלכות *Regnũ*

Ex

Cabala ab imis ad ſumma deducit intellectum.

Ex his apertè patet, quomodo Cabalici per occultam quandam analogiam ab infimis ad ſummum, & à ſummo ad ima perueniant; & quomodo eodem progreſſu legis hiſtoriam contexant. Cùm enim omnia ad hominem vſque creata ſint, hinc ex ipſa lege humanum intellectum ad idem principium, vnde originem duxit, euehere ſtudent: hoc enim modo euectus intellectus mox ima repetit, & trinam ſingulis partibus nectens machinam, ad humana, diuinâ quâdam ſorte, regenda conuertitur, vbi huius ſeculi tota completur felicitas. Vides etiam, quomodo lex allegorica ordinem formamque ſcientiæ & veritatis in ſe contineat: Lex ſiquidem à Deo eſt, & ordinem habet; cùm igitur illo nullus ſit melior ordo, quid dubium eſt in lege eſſe?

Atque in hac tradita allegoria tota Cabalæ ſcientia verſatur; quæ cùm in lege fundata ſit, hinc canales riuoſque veritatis per allegorica ſcrutinia varijs & innumeris modis deducere ſolent, nataque eſt varia illa Cabalæ diuiſio, quam iam aſſignabimus.

Cabala diuiditur in Mercaua, & Bereſith; id eſt, ſcientiã currus, & opus creationis.

Piews Mirandul. diuidit Cabalam in ספירות & שמות

R. Hanai partitur Cabalam in quinque partes.

R. Ioſeph Bar Abraham diuidit Cabalã in tria membra.

Cabala diuiditur in Gametriam, Notaricam, Themuram.

Diuidunt itaque nonnulli Cabalam in מרכבה *Mercaua*, & בראשית *Bereſith*, id eſt, in ſcientiam currus, & opus creationis. Illa intellectualis Mundi arcana; hæc ſenſibilis huius mundanæ machinæ, tanquam à ſupremi Opificis perpetuo influxu dependentis, opera inueſtigat, expendit, & ad ſupremæ felicitatis conſecutionem adaptat. atque hæc diuiſio eadem eſt cum priori in Theoricam & Practicam. Picus Mirandulanus eam in ספירות *Sephiroth*, hoc eſt, numerationem; & שמות *Schemoth*, hoc eſt, nominum ſcientiam diuidit. R. Hanai lib. ſpeculationum, in quinque partes vniuerſam Cabalam partitur, quas vocat: תיקון : צירוף : מאמר : מכלל : חשבון : *rectitudinem, combinationem, orationem, ſententiam, & orationem*. R. Ioſeph Bar Abraham Salernitanus quinque dicta Cabalæ membra in tria reducit, iuxta triplicem rerum omnium conditionem, ſc. numerum, pondus, & menſuram. Omnes denique ſiue antiqui, ſiue recentiores Cabalici eam in tres partes diuidunt; quarum primam vocant *Gametriam*, id eſt μετάθεσιν ſiue tranſpoſitionem; ſecundam, *Notaricam*, ſiue *Notaricum*; tertiam, *Themuram*, ſeu *Commutationem*, aut *Combinationem*: quam diuiſionem Ioſeph Salernitanus comprehendit ſub hac voce, גנת, dum librum quem de hac arte conſcripſit, vocat גנת אגוז, *hortum Nucis*; vbi per ג *Gametriam*, per נ *Notaricam*, per ת *Themuram* indicat, tres ſcilicet dictas Cabalæ ſpecies.

Gametria quid ſit?

גמטריא *Gametria*, ſiue vt alij, Gematria, & Geometria, eſt menſura numeralis terrenorum & ſenſibilium characterum, qui ab illa Arithmetica formali dependent, quæ per abſtractam ſuam ſimplicitatem non eſt vlli ſenſibili notitiæ ſubiecta; Atque in hoc conſiſtit, quòd in ea vtplurimùm vna dictio pro alia, ſiue κατὰ τὴν μετάθεσιν, id eſt, per tranſpoſitionem, ſiue κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, id eſt, per æqualitatem numerorum, vſurpetur.

Notarica quid?

נטאריקון, *Notarica*, ſiue vt alij, Notariacum, & Notaricum, corruptum eſt vocabulum, à Notariorum ſiue Scriptorum apicibus & punctis, quæ ſubinde ad integram aliquam ſignificationem innuendam apponere ſolent, deſumptum; quam conſuetudinem Notarica Cabala imitatur, dum ex capitalibus nominum literis, quas ראשית בות

Digitized by Google

raſche theuoth Hebræi, Græci acroſtychidas vocant, allegoricos ſenſus rimantur Cabaliſtæ. תמורה, *Themura*, ſiue commutatio, ſeu combinatio, quam Hebræi צירוף *Tſiruph* vocant, literam ponit pro litera, iuxta Alphabeticam quandam reuolutionem; de qua fuſè ſuo loco. Sed iam dictarum vniuſcuiuſque partium exempla apponamus, vt diſcurſus noſtri ratio luculentiùs innoteſcat.

Themura quid?

Exempla Gametriæ.

Quæ conſiſtunt in Methatheſi ſiue tranſmutatione literarum, ſuntque prorſus eadem cum noſtris Anagrammatiſmis.

IN his verbis Pſalmi 21. verſu 1. בבחך ישמח המלך, *In virtute tua lætabitur Rex*, per ישמח Cabalici intelligunt Meſſiam, quia literæ in voce ישמח tranſpoſitæ dant משיח Meſſias. ita dicunt, quòd Ezechiël ſedit ad fluuium Chobar, id eſt, ad influentiam Cherub; tranſponatur enim כובר, & fit כרוב. ſic Noë inuenit gratiam, conuertendo נח in חן. Apud Iſaiam Prophetam cùm quæritur: מי אלה ברא, *Quis hæc creauit?* reſpondent Cabalici, אלהים ברא, *Deus creauit* per anagrammaticum ſenſum. Iterum Deus dicitur אל *El*, quod nomen tranſmutatum dabit לא *Lo, non*; quo Deum, propter ineffabilem naturæ ſuper omnes res eminentiam, indigitant: Nam, vt rectè S. Dionyſius ait: Ὁ Θεὸς νοῦς ἀνόητος, ἀλογία, καὶ ἀνοησία, καὶ ἀνωνυμία, αἴτιος μὲν τοῦ εἶναι πᾶσιν, αὐτὸς δὲ μὴ ὄν, ὡς πάσης οὐσίας ἐπέκεινα. *Mens non mens, irrationalitas, & amentia, & innominatio, cauſa quidem omnibus exiſtentiæ, ipſe verò non eſt exiſtens, cùm ſit ſupra omnem ſubſtantiam & exiſtentiam.* Exodi 23. *Præcedet te* מלאכי *Melachi*, id eſt, *Angelus meus*; quis eſt iſte Angelus? lege per metatheſin, מיכאל, id eſt, Michaël. Innumera hoc loco huius generis adducere poſſem; verùm cùm hæc in ſecunda Claſſe, cùm de primæua nominum origine tractaremus, fuſè diſcuſſerimus; eò Lectorem amandamus. Sufficiat interim Gametricam Cabalæ ſpeciem hoc loco paucis indigitaſſe. Qui plura huiuſmodi deſiderat, conſulat Galatinum l. 1. Sixtum Senenſem in Bibliotheca; Alexandrum Farram in ſymbolica philoſ. Paulum Riccium de diuiſione Cabalæ; Nouoburgenſem de nomine IESV; Fabrum de ſcuto Chriſti; Maximilianū Sandæum de diuiſione Cabalæ; Serrarium in prologomenis Biblicis; & innumeros alios in ſacrum textum commentatores; potiſſimum autem ſuprà laudatum doctiſſimùm P. Thomam Gaſtaldum de Alaſſio; modò Epiſcopum Seſtrienſem meritiſſimum in libro de Angelica poteſtate.

Exempla Notaricæ Cabalæ.

NOtarica Cabala eadem eſt, quæ Latinis, Græciſque Acroſtychica, vel ἰσόψηφα, dum per capitales nominum literas, vel per æqualitatem numerorum ſub comparatis vocabulis latentium, occultos rimantur ſenſus. Duas itaque ſpecies continet Notarica Cabala. Prima eſt per lite-

Digitized by Google

literas nominum capitales, dum ex earum coniunctione & compoſitione eruuntur voces quædam ſignificatiuæ. Huiuſmodi eſt illud Eſaiæ 65. *Benedicetur in Deo* אמן, *Amen*. Ecquis eſt Deus? reſpondebunt Cabalici, אדני מלך נאמן, id eſt, *Dominus Rex fidelis*, cuius capitales literæ dant אמן *Amen*. Tale eſt, quod D. Hieronymus in quæſtionibus ſuprà 3. lib. Reg. dum verba Dauidis monentis Salomonem adducit, examinat in voce נמרצת, *maledixit mihi maledictione peſſima*; quo vocabulo per Notaricam oſtendit maledictionem omnium conuitiorum genere plenam fuiſſe: Nam per נ, eum vocauit נאף, id eſt, Adulterum, & alienæ vxoris, ſcilicet Vriæ Hethæi, raptorem; per מ, מאבי, id eſt, Moabitam, quaſi ex ignobili & infideli Moabitarum genere ortum; per ר, רצח, *rozach*, id eſt, homicidam, nempe Vriæ, & Regis Saulis generis extinctorem; per צ, צרוע *Tſeroangh*, id eſt, leproſum, quo dignum eum, qui leproſorum inſtar ab omni hominum conſortio remoueretur, indicabat; per ת denique eum nominauit תועבא *Thogneba*, id eſt, non hominibus tantùm, ſed & Deo abominabilem. Atque hæc eſt maledictio peſſima, quâ Dauidi Semei filius Gora maledicebat. In Pſalmo 3. ſic habetur: רבים קמים עלי, *multi inſurgunt in me*. qui ſunt iſti multi? reſpondent Cabalici, רבים; per ר, Romanos; per ב, Babylonios; per י Iones Græcos; & per ם, Medos indigitantes. Huc reuocatur omnis illa myſtica Alphabeti expoſitio, de qua poſtea dicetur. Talia etiam ſunt nomina: מכבי : אגלא : חקבח, quæ idem ſonant ac מי כמוך באלהים יהוה, *quis ſicut tu in fortibus Domine?* & אתה גבור לעולם אדני, *tu fortis in æternum Deus*, & הקדוש ברוך הוא, *ſanctus benedictus ille*. Hoc pacto & Latini ſua abſcondere ſolebant, ſub initialibus literis integrum aliquem ſenſum inſinuantes. Vti Titus Veſpaſianus feciſſe legitur, qui ſub hiſce literis P P P P E S S S E V V V V V V V F F F F, hunc ſenſum indigitabat. *Primus Pater Patriæ Præfectus Eſt, Secum Salus Sublata Eſt, Venit Victor Validus, Vicit Vires Vrbis Veſtræ, Ferro, Flamma, Fame, Frigore.* Huc pertinet illa formula iudicij recuperatorij ſic repræſentata: Q E R E T P I R D T Q P D D D P F, id eſt: *Quanti Ea Res Erit, Tantæ Pecuniæ Iudicium Recuperatorium Dabo, Teſtibuſq; Publicè Duntaxat Decem Denunciandi Poteſtatem Facit*. Sed de his vide Petrum Diaconum, & Valerium Probum de notis Romanorum. Imitati ſunt & Græci præ reliquis hanc rationem. Æſopus Phrygius cùm vnâ cum Hero ſuo Zantho fortè in columnam incidiſſet marmoream, cui ſeptem literæ Græcæ erant inſculptæ, indicantes theſaurum eo in loco, non longè à columna defoſſum, earumque Zanthus intelligentiam anxiè inquireret; Æſopus inuentis dictionibus, quæ ab ijſdem characteribus incipiebant, ſcripturam iſtam tribus adhibitis expoſitionibus illuſtrauit. Erant autem literæ Α Β Δ Ο Τ Θ Χ: quas Æſopus, manifeſtans Hero ſuo locum theſauri, quem literæ deſignabant, ſic expoſuit:

Ἀποβὰς βήματα δ́ιασαρα, ὀρύξας εὑρήσεις θησαυρὸν χρυσίου.

Deſcendens gradus quatuor fodiens inuenies theſaurum auri.

Cùm itaque Zanthus theſaurum effodiſſet, neque partem vllam auri

Æſopo decerneret; modeſtè eum admonuit Æſopus, vt præcepto columnæ inſculpto pareret, quod literæ illæ continebant in hunc modum:

Ἀνελόμενοι Βαδίσαντες Διέλεσθε Ὃν Εὕρετε Θησαυρὸν Χρυσίου.

Tollentes ite diuidite quem inueniſtis Theſaurum auri.

Quòd cùm Zanthus facere contemneret, ſoluſque auro potiri vellet; indignatus Æſopus comminatus eſt, niſi partem acciperet, ſe alterum eiuſdem ſcripturæ mandatum executurum, ita præcipientibus literis:

Ἀπόδος Βασιλεῖ Διονυσίῳ Ὃν Εὗρες Θησαυρὸν Χρυσίου.

Redde Regi Dionyſio quem inueniſti Theſaurum auri.

Huc reuocari poſſunt illi verſus acroſtychides Sybillæ de iudicio extremo, quorum capitales literæ ſenſum dant poſitum ſuprà in Claſſe III. Innumera alia ſunt, quæ huius farinæ Hebræi & Græci adferunt; quæ quoniam trita ſunt & plebeia, conſultò omittimus.

Altera ſpecies eſt per æqualitatem numeri, ſiue vt Græci vocant, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, ad æqualitatem calculi; & fit, quando nonnulli reconditiores ſacræ Scripturæ ſenſus inueſtigantur per numeri in duabus dictionibus latentis æqualitatem. Ex.gr. quæritur quid ſit illud שושנה *Suſana*, id eſt, lilium, in libro Eſther? dicunt Cabalici, quòd ſit idem quod אסתר *Eſther*, quia vtrumque continet numerum 661. Sic Eliezer אליעזר *Eliezer*, id eſt, *Dominus meus adiutor*, eundem numerum habet, quem nomen אברהם, *Abraham*, videlicet 318; vnde colligunt, Abraham adiutorio Dei fulcitum tam grandia peregiſſe. Pari pacto nomen Dei מקום *Macom*, dicunt eſſe idem cum יהוה tetragrammato, quia æqualitatem numeri continet vtrumque, videlicet 186. Si tamen in vltimo literarum numeri in quadratis ſuis exhibeantur. Ita illud ישראל בחר בעמים, *Iſraël elegit in populum*, æquiualet huic in numero 613, תריג יצר, *formauit thorig*; eſt autem thorig vocabulum quod denotat 613 præcepta in lege præſcripta. & illud בראשית *bereſchit*, æquiualet huic, בתורה יצר, *in lege creauit*; vtrumque enim continet 913. Rurſus בראשית ברא, *in principio creauit*, pariter æquipollet, בראשית השנה נברא, *in principio anni creatus eſt*; & vtrumque continet 1116. Legitur de Iſaac & Rebecca 25. Gen. ותהר רבקה אשתו *& concepit Rebecca vxor eius*; quid concepit? אש וקש *eſch vekeſch*, id eſt, *ignem & ſtipulam*, iuxta æqualitatem numerorum in אשתו, & אש וקש latentium. Tempus me deficeret, ſi omnia, quæ in Rabbinorum libris paſſim occurrunt, huius farinæ machinamenta, adducere vellem. Hos Græci imitati, in quibuſdam haud abſurdè luſerunt dicta methodo; vt dum illud Apocalypſeos explicant: *Et erat numerus beſtiæ 666.* Nam nomina Antichriſti, quæ ex S. Irenæo ſunt, Τειτὰν λαμπετὶς, λατεῖνος, ἄρνουμε, eundem numerum 666 continere, ex numero ſub dictionibus latente demonſtrant. Tale etiam eſt illud Sybillæ de nomine ΙΗΣΟΥΣ, & erunt nomen eius octo monades, octo decades, & octo hecatondades, id eſt, 888. Verùm ne tempus in re omnium tritiſſima teramus, hic calculum quorundam dictorum nominum ſubiungamus.

שמור		מצותי		שושנה		אסתר		בראשית		בתורה יצר		אשתו		אש וקש	
ש	300	מ	40	ש	300	א	1	ב	2	ב	2	א	1	א	1
מ	40	צ	90	ו	6	ס	60	ר	200	ת	400	ש	300	ש	300
ו	6	ו	6	ש	300	ת	400	א	1	ו	6	ת	400	ו	6
ר	200	ת	400	נ	50	ר	200	ש	300	ר	200	ו	6	ק	100
		י	10	ה	5			י	10	ה	5			ש	300
								ת	400	י	10				
										צ	90				
										ר	200				
	546		546		661		661		913		913		707		707

Antichriſti nomen — Chriſti nomen

Λ	30	Τ	300	Λ	30	Α	1	Ι	10
Α	1	Ε	5	Α	1	Ν	50	Η	8
Τ	300	Ι	10	Μ	40	Τ	300	Σ	200
Ε	5	Τ	300	Π	80	Ε	5	Ο	70
Ι	10	Α	1	Ε	5	Μ	40	Υ	400
Ν	50	Ν	50	Τ	300	Ο	70	Σ	200
Ο	70			Ι	10	Σ	200		
Σ	200			Σ	200				
	666		666		666		666		888

Exempla Ziruph, ſeu Themuræ, ſiue Combinatoriæ artis.

TErtia ſpecies dicitur תמורה *Themura*, id eſt, commutatio, & צירוף *Ziruph*, ſiue combinatio; & in hoc conſiſtit, quòd Cabaliſta per reuolutionem Alphabetariam, vnam literam pro alia accipit. Fit autem permutatio, iuxta numerum literarum Alphabeti, bis & vigeſies, quia viginti duas literas Hebræorum legimus; ſemperque binis quibuſque literis coniugatis licebit alteram ſumere pro altera; prout etiam in latinis literis fieri poteſt: vt ſi *a, b, c, d, e, f,* continuò binas & binas coniugaueris, videlicet ſub prima combinatione *ab*, ſub ſecunda *cd*, ſub tertia *ef*; veliſque per epiſtolam huius artis peritum aliquem hortari, vt ſupplicaturus principi cadat ante pedes eius; ſic ſcribes: *d b c f*; quod ille leget ſic: *Cade*. & ſic de cœteris. Totum hoc opificium prouenit ex Alphabetaria reuolutione, vt ſuccedat mutuò litera pro litera proprio ordine combinata, ſcilicet *a* pro *b*, & viciſſim *b* pro *a*; ſimiliter *c* pro *d*, & *d* pro *c*; itemque *e* pro *f*, & *f* pro *e*. Hinc in libro Iezirah dicitur, *Aleph* cum omnibus, & omnia cum *Aleph*; haud ſecùs *Beth* cum omnibus, & omnia cum *Beth*; & ita de ſingulis. Hâc arte Cabaliſtæ diuina nomina omnia educunt; hâc eâdem portentoſa Angelorum nomina decernunt; hic promus condus eſt totius ſuperſtitioſæ Cabalæ. quod quomodo, & quâ induſtriâ fiat, dicetur in ſequentibus loco proprio.

Atque hæ ſunt tres illæ Cabalæ partes, Gametria, Notarica, & The-

Vanitas tripartitæ Cabalæ.

Themura ſeu Combinatoria; in quibus (vt quod res eſt, fatear) ſagaciora ingenia tempus & operam perdere nolim, cùm fere nullius momenti, nec ingenij ſint. Nam prior, Gametria dicta, ferè nihil aliud eſt, quàm ars illa, quam pueri in anagrammatis conficiendis paſſim adhibere ſolent: ſecunda verò Notarica prorſus acroſtychibus conuenit; in quibus quidem, ſi laborem demamus, nullum prorſus ingenij ſubtilitatis veſtigium apparet. Combinatoria verò, quam Themuram vocant, eadem eſt ac illa quam nos ſteganographiam, ſiue occultam per Alphabetorum variam tranſmutationem, ſcripturam vocare ſolemus; in qua pariter nihil adeo occurrit, quo docti ſibi ſatisfacere poſſint; vt vel maximè mirer, nonnullos forſan tenuioris ingenij homines huiuſmodi nugamenta tanto in pretio habere potuiſſe.

Obiectio.

Sed dices, Gametricam Cabalam inſignia diuinitatis myſteria ex Hebraica lingua eruere, vt patet in allatis ſuprà exemplis primæ ſpeciei, & ex hoc מלאכי, *Angelus meus*, quâ voce per Gametriam ſignatur מיכאל *Michaël.*

Reſolutio.

Reſpondeo, cur non potiùs כמיאל *Camiel*, כימאל *Kimael*, מכיאל *Makiel*, יכמאל *Iccamael*, ימכאל *Imacael* (quorum prior Angelus ignis, alter plagarum Angelus dicitur, cœteri alios & alios Angelorum effectus prorſus contrarios notant) quàm Michaël ponunt? poſſunt enim ex vnica dictione innumeri ſenſus, proprij, improprij, pulchri, abſurdi, & diſſoni anagrammaticè erui; vt proinde de myſterioſa hac Cabalæ parte nihil ſolidum, nihil exactum, & ingenioſum concludi poſſit. Idem dicendum de altera ſpecie, quam Notaricam vocant; cur enim per hoc nomen רבים, *multi inſurgunt in me*, non potiùs Rabbinos, Bactrianos, Idumæos, Moabitas, aut ſimiles gentes, quàm Romanos, Babylonios, Iones Græcos, & Medos intelligant, non video. Vana itaque eſt omnis huius Cabalæ pars, & tam in bonum, quàm malum, conſonum, & diſſonum ſenſum pro libitu inueſtigatoris detorqueri poteſt. Senſum enim, quem Cabaliſtæ ad diuinitatis myſteria detorquent, cur alius quiſpiam pari pacto ad vana, futilia, & diſſona ſacris literis non detorquere poſſit, non video. Quod de Themurah quoque, ſiue tabula Ziruph dici poteſt. Vnde hanc triplicis Cabalæ diuiſionem vanam, inutilem, & ſuperſtitioſam prorſus habendam eſſe cenſeo, neque veteribus vnquam adhibitam, ſed à recentioribus Rabbinis malè feriatis, rerumque ignaris homuncionibus, introductam.

Cabalæ legitima diuiſio eſt in Mercauam, & Bereſcith.

Vera itaque Cabala non in anagrammaticam, acroſtychicam, & ſteganographicam diuidi debet; ſed in eam, quam ſuprà inſinuauimus, nempe in Mercauam, & Bereſith; quarum illa circa decem Sephiroth ſeu numerationum diuinorumque influxuum myſteria, hæc circa tùm Dei, tùm Angelorum nomina, quæ ſunt veluti quædam ſenſibilis huius Mundi ſignacula, verſatur: & vtraq; in plures partes, ac veluti Claſſes quaſdam,

Cabalæ ſubdiuiſiones variæ, & varia nomina.

iuxta variam obiectorum, circa quæ occupatur, rationem ſubdiuiditur; quorum aliæ legitimæ, illegitimæ aliæ ſunt. Hoc pacto illa quæ circa abſtractam Dei naturam, reuelationumque diuinarum proprietates verſatur, propriè diuina dicitur; Quæ circa Angelos, eorumque in hoc mundo

præ-

Digitized by Google

præſidium, Angelica; quæ in operibus naturæ rimandis, Naturalis & phyſiologica; quæ mores formandos ſpectat, Ethica; quæ denique circa dæmonum adiurationes occupatur, Theurgica & Magica dicenda eſt. Quas omnes & ſingulas partes hoc loco, quantum ingenij vires permittunt, exacto ſtudio & diligenti ordine, reproba reprobando, pertractabimus.

CAPVT II.

De Origine Cabalæ, ex mente Kabaliſtarum.

HVmani generis Protoplaſtus Adam, cùm infelici ſorte contra præceptum Domini de fructu guſtaſſet, atque adeo totam humani generis poſteritatem, ob inobedientiæ peccatum contra infinitam Dei maieſtatem commiſſum, vnà ſecum in perditionis ruinam traxiſſet, neq; eſſet, niſi altiſſimo æqualis, qui damnum & iacturam reſarcire poſſet; ad imminentis deſperationis efficax remedium prorſus diuinâ reuelatione opus erat. Ne igitur figmentum ſuum plaſmator Deus abſque omni medelæ ſpe deſeruiſſe videretur, ſpem quandam iniecit firmamque fiduciam, futurum, vt hoc tam immane originalis noxæ crimen, ſuo tempore per hominem ſibi æqualem condonaretur, aboleretur que. Et cùm ad myſterij ſublimitatem, & inſcrutabile diuinæ ſapientiæ conſilium, humanæ mentis infirmitas pertingere minimè poſſet, Angelum ſuum, vt Cabalici volunt, miſit, cuius inſtructione pleniùs tantæ ruinæ futuram diſceret reparationem.

Patriarchas autem primi humani generis duces & propagatores, ſingulos Angelos habuiſſe ductores, doctoreſque, hiſce verbis oſtendunt Cabalici Doctores.

שהאבות רבותיהם היו מלכים יודעים רבי של אדם רזיאל :
ורבי של שם יופיאל : ורבי של אברהם צדקיאל :
ורבי של יצעק רפאל : ורבי של יעקב פליאל :
ורבי של משה מטטרון : ורבי של דוד מיכאל :

Fragmentum Hebræorum de Angelis Patriarcharum Magiſtris.

Id eſt, *Fuerunt Patrum noſtrorum Angeli præceptores noti; Angelus Magiſter Adam Raziel, Semi Iopbiel, Abrabæ Tſatkiel, Iſaaci Raphael, Iacobi Peliel, Moyſis Mitatron, Dauidis Michaël.* Raziel itaque, iuxta Cabalicos, Adami diuino nutu deſtinatus Magiſter, commiſſi peccati condonationis, expiationiſque rationem omnem expoſuit, viam ad ſalutis reparationem monſtrauit, & diuinum Verbum per allegoriam recipiendum, declarauit. Quod Thalmudiſtæ hoc allegorico verborum inuolucro proponunt. Deus poſt conditum ſeculum, cœlique machinam conſummatam, cùm ex parte Aquilonis ingens foramen reliquiſſet, mirati filij Dei dixerunt: vt quid Domine tantam in hac Aquilonari parte fœditatem relinquis? cur non vt cæteras partes ſtellis ornas? Reſpondit Deus; Hoc foramen claudi non poterit, niſi venerit mihi æqualis, & hic claudet foramen, & omnem decorem reparabit. Quid per cœlum aſtriferum hoc loco, niſi

Angelus exponit Adamo Verbi diuini Incarnationem futuram ſecundum Hebræorum.

Digitized by Google

Angeli; quid per foramen in parte Aquilonari relictum, niſi caſus Angelorum rebellium, & Luciferi Ducis eorum? qui cùm dixiſſet; *Ponam in Aquilone requiem meam, ſimilis ero Altiſſimo*; præcipitatus in inferiora terræ, mox Adamum adortus ad peccatum allexit; vnde tota humani generis ruina. Quid per ſimilem Altiſſimo foraminis reparatorem, niſi vnigenitus Dei Filius, verus Meſſias, Chriſtus Seruator noſter? qui in hunc Mundum deſcendens, carne veſtitus, meritis & paſſione ſua foramen aquilonare obſtruxit, aſtris decorauit, adeoq; totam ruinam inſtaurauit; vt vnde mors oriebatur, inde vita reſurgeret. Angelus itaque Raziel, vt Cabalici docent, his verbis Adamum mœrore plenum allocutus eſt. Nè immodico gemitu & triſtitia conficiaris; Nam ex ſemine tuo naſcetur homo iuſtus & pacificus, vir heros, cuius nomen erit יחיה: hic per rectam fidem, & placidam oblationem mittens manum ſuam, ſumet de ligno vitæ, & eius fructus erit omnium ſperantium ſalus. Quibus verbis confirmatus Adamus, incredibili confidentia, & in conditorem ſuum amore tactus, diuinæ clementiæ gratiam obtinuit. Atque hæc fuit omnium prima Cabala, ſeu traditio accepta, primordialis ſalutis nuncia; hæc eſt illa reuelatio ſanctiſſima, & ſumma, in quam omnes diuinorum eloquiorum traditiones reducuntur; omnes cœleſtium eruditiones, Prophetarum vaticinia, Doctorumque ſtudia & meditationes reſoluuntur; vnicum omnium Cabalicarum receptionum compendium & finis. Verùm vti omnis reuelatio eſſentialiter, vt Scholæ loquuntur, obſcura eſt, ſic & Adamus, quiſnam tam illuſtris homo, tam ſublimium doctium inſtructione beatus futurus eſſet, ignorans, paulatim ſe eundem futurum exiſtimauit; vnde & Cabalici aſſerunt, quòd Adam primus inde iuuencum Deo obtulerit, שגם אדם הראשון הקריב שור פך, futuri roboris veluti ſymbolum quoddam. Verùm cùm poſtea non ſeipſum, ſed ex ſemine ſuo illum naſciturum cognouiſſet, vxorique reuelaſſet arcanum; hæc cùm futurum exiſtimans, quem concepiſſet Kain; Mundi Saluatorem, mox ac peperit, præ gaudio clamauit: קניתי איש את יהוה, *poſſedi virum illum tetragrammaton*, ſiue quatuor literarum. Sed enim, cùm hunc peruerſis & præferocibus moribus præditum, imò peſſimæ frugis cognoſcerent; alium genuerunt, quem & Abel vocauerunt; atque hunc eum futurum ſperabant. Verùm illo à Kain occiſo, tandem ſpem promiſſionis factæ in Setho, primùm poſuerunt; & deinde in nepote Enos, qui, vt habet ſacer textus, אז הוחל לקרא בשם יהוה, *tunc incepit inuocare nomen Domini*; vel vt Cabaliſtæ tradunt, tunc exſpectatus eſt inuocari per ש *Schim* literam, quæ iuxta leges Cabalæ idem denotat, quod ברחמים, *in miſerationibus*, & מ litera Notariacè idem notat, quod מחוך, id eſt, *de medio*, ſcilicet quatuor literarum יהוה: quaſi diceret אז הוחל לקרא בשם יהוה, *tunc exſpectatus eſt vocari per Schim de medio* יהוה. Sed & hic eos ſpe fefellit, donec tandem in Henoch firmaretur. Verùm illo diſparente, & traditione ab Adamo in poſteros nepotes propagata, tandem Noë vir iuſtus & perfectus in ætate ſua, omnium opinione habitus eſt ſalutis amiſſæ per lignum reparator. Verùm ob ebrietatem confuſione interueniente, Sem filium

Angeli verba ad Adamum

Prima Cabala ſeu traditio ab Angelo tradita Adamo.

Digitized by Google

filium eius huius ruinæ reparationem ſuſcepturum ſpes erat. Nam vt R. Moyſes Gerundenſis ait: חודיע כי יחיה עובד אלהים, *Notum fuit, quod is futurus erat ſeruus Dei, promiſſorum reparator.* Sed Iophiele Angelo Semi aliter ipſi declarante, reparatio in ortum Abrahæ fuit dilata: qui ab Angelo Zadkiele inſtructus, ex ſemine ſuo naſciturum illum, in quo benedicerentur omnes generationes terræ, putauit hunc futurum filium ſuum Iſaac, qui ligno vitæ accepto ſalutem humani generis eſſet procuraturus: vnde tanta animi iucunditate, lignis humeris ſibi impoſitis, eum ſacrificio, iubente Deo, deſtinauit, vnicâ ſpe ductus, futurum vt expleta Dei voluntate in filij oblatione, ſalus promiſſa conſequeretur. Sed Raphaële Iſaaci Angelo aliter eum informante, ac aliter Peliele Angelo Iacobi inſtituente, ſpes protelata fuit in ortum Moyſis; qui tum ob prodigioſam in fiſcella iuncea conſeruationem educationemque, tum ob Dei in eductionem ex Ægypto filiorum Iſraël, admirandam vocationem, miraculorumque innumerabilium in Ægypto perpetrationem, legiſque in deſerto innumeris miraculis confirmatam promulgationem, is, quem diximus, ab omnibus habitus eſt perditæ ſalutis per peccatum Adæ, reſtitutor. Sed cùm Angelus Mitatron aliud decerneret, dilata ſpes vſque ad Dauidem, & Salomonem, quem, quia à Deo electus, Rex erat ſapiens, & pacificus, & primus templi ædificator, promiſſum illum pacis Principem, & orbis inſtauratorem exiſtimabant; ſed fruſtra. A Salomone itaq; illius terreſtris templi conditore, vſq; ad Regem Ioachim, exſpectatio ſalutis vniuerſæ apud omnium cœtum Prophetarũ in venturo Meſſia collocata fuit, ab Iſaia vſq; ad Malachiam, cùm dixit, *Statim veniet ad templum ſuum dominator Dominus, quem vos quæritis.* Poſt Prophetas autem, ſalutiferi aduentus Meſſiæ exſpectatio, totaque Cabalica exercitatio, quam in Meſſiæ ſempiternam liberationem reducunt, ad Scribas Legis, & Seniores quos apellant, & ad magni conſilij viros deſcendit, ſucceſſiuè recepta ab Ezra, qui Cabalam hanc tradidit Simeoni iuſto ſacerdoti magno, & Synagogæ præfecto, à quo recepit eius Auditor Antigonus cum ſocijs ſuis, de quibus fuerunt Zadock, & Bethus, radix Hæreticorum Saducæorum & Bethuſai, vt habetur apud Iudam Leuitam in libro Aleozer; deinde Ioſeph filius Ioëzer, & Ioſeph filius Iohanan: Hi autem dederunt Nitæo Arbolenſi, & Ieſu filio Parahiæ: Ab his autem Tibæus, & Simon Satæ filius, quorum Ioſephus l. 1. ant. meminit, receperunt: Hi autem Samaiæ, & Abtalioni dederunt; Ab his receperunt Hillel, & Samai multorum millium diſcipulorum Magiſter; Ab his Rabban Ionathan Ben Zachai, cui quinque diſcipuli fuernut, Eliezer filius Hircani, Ioſue filius Hananiæ, Ioſeph Cohen, & Eliazer filius Arach, Simeon iuſtus filius Nethanael, qui Chriſtum vlnis excipere meruit; Cuius filius Iuda Nagid, qui, & רבינו חקדוש, Magiſter Sanctus dictus eſt; quem filius Gameliel recipiendo imitatus eſt: Et hos ſecuti ſunt reliqui Cabaliſtarum Duces, Hananias filius Aruſiæ; Abba Saul; Rab. Tarphon; Acabia filius Mahahellelis; Hanania Princeps Sacerdotum; Hanina filius Thradionis; Nehomia Bar Haccana; Helaphta; Iannai

R. Moyſes.

Iudas Leuita.

Bar Duſchai ; Hanina Ben Duſa ; Doſa Ben Harchinas ; R. Akiba, cui adſcribitur liber יצירה Iezirah ; Eleazar Ben Hazariæ ; Eleazer Haſma ; R. Leuitan ; R. Ionathan Ben Baroca : poſt eum Simeon , Zadok, Ioſi, Iſmael, R. Meir, & innumeri alij, quos temporis lucrandi gratia ſilentio ſupprimo. Atque hi omnes ſcriptis ſuis vel antè, vel immediatè poſt Chriſtum, hanc de Saluatore Mundi Cabalam egregiè, vt ipſi putant, expoſuerunt ; de quibus omnibus lege פרקי אבות *Pircke auoth*, id eſt, *Capitula Patrum*, בבא בתרא *Baba Bathra*, quæ porta poſterior, dicitur, סדר הקבלה *Seder hakabalah*, id eſt, *Librum Cabalæ*, סדר עולם *Seder nghbolam*, id eſt, *ordinem Mundi*, עבקת רוכל, *faſciculum pigmentarij*; alioſq; ſuis locis allegandos tractatus, qui quæcumque huc vſque dicta ſunt, fuſè proſequuntur.

CAPVT III.

De primo fundamento Cabalæ, quod eſt Alphabetum, eiuſque characterum myſtico ordine.

Alphabeti Hebraici ſingulæ litteræ continent aliquid diuinum & admirabile

HAbent hoc præ omnibus alijs Hebraici Alphabeti literæ, quòd ſinguli characteres neſcio quid diuinum & admirabile contineant ; quod & D. Hieronymus in Epiſtola ad Vrbicam ſat ſuperque demonſtrat, dum nonnulla veluti prima huius artis fundamenta adducit, ſingulaque Alphabeti Hebraici elementa ſeparatim interpretatur, & ad ſenſum anagogicum viginti duarum literarum Alphabetum in ſeptem veluti connexiones diſtributum, applicat, vt ſequitur.

S. Hieronymus.

I. Connexio.	II. Connexio.	III. Connexio.
אלף *Aleph*, id eſt, *doctrina.*	הי *He, iſta.*	טית *Thet, bonum.*
בית *Beth, Domus.*	וו *Vau, &.*	יוד *Iod, principium.*
גמל *Ghimel, plenitudo.*	זין *Zain, Hæc.*	Et anagogicè indicat, quod quamuis nunc ſciamus vniuerſa, quæ ſcripta ſunt; tamen ex parte cognoſcimus, & ex parte prophetamus : cùm autem meruerimus eſſe cum Chriſto, tunc librorum ceſſabit doctrina, & tunc videbimus à facie ad faciem bonum principium ſicuti eſt.
דלית *Daleth, Tabula* vel *Porta.*	חית *Chet, vita.*	
Et indicat, quòd videlicet doctrina Eccleſiæ, quæ domus Dei eſt, in librorum diuinorum reperiatur plenitudine.	Et indicat anagogicè iſtam & hanc vitam ; quæ enim alia vita eſſe poteſt, ſine ſcientia ſcripturarum, per quam etiam ipſe Chriſtus vita credentium agnoſcitur ?	

IV Con-

IV. Connexio.	V. Connexio.	VI. Connexio.
כף *Capb, manus.* למד *Lamed, diſciplina, ſiue cor.* Et continent hoc: Manus intelliguntur in opere, cor & diſciplina intelliguntur in ſenſu, quia nihil facere poſſumus, niſi priùs, quæ facienda ſunt, ſciuerimus.	מם *Mem, ex ipſis.* נון *Nun, ſempiternum.* סמך *Samech, adiutorium.* Et indicat anagogicè, ex ſcripturis homini ſubſidia ad æternam vitam conſequendam indeficienter ſubminiſtrari.	עין *Ngbain, fons, ſiue oculus.* פי *Pe, os.* צדי *Tſade, iuſtitia.* Et anagogicè indicat ſcripturam eſſe fontem ſeu oculum oris iuſtitiæ; qui omnium operum iuſtitiæ per os diuinũ conſtitutorum originem contineat.

VII. Connexio.
קוף *Kopb, vocatio.* ראש *Reſch, caput.* שין *Schin, dentes.* תו *Thau, ſignum.* Quaſi diceretur, vocatio capitis dentium ſignum, dentibus enim articulata vox promitur, & in his ſignis ad caput omnium, qui Chriſtus eſt, & ad Regnum ſempiternum, peruenitur.

Atque hæc eſt interpretatio Alphabeti myſtici Hebraici, iuxta mentem D. Hieronymi.

Ex quo patet, quanti etiam ipſi SS. Patres Cabalicam hanc interpretandi rationem fecerint.

Cabaliſtæ verò trium mundorum myſterium, videlicet Angelici, Siderei, & Elementaris, per literarum ordinem & ſeriem non ineptè indicant hoc pacto.

Ab א *Aleph* vſque ad י *Iod* Chori ſiue Ordines Angelorum indicantur, quas intelligentias ſeparatas, & formas incorporeas Philoſophi appellant, omni corporeâ formâ deſtitutas, à virtute Dei immediatè emanantes. Vocaturque עולם המלאכים, *Mundus Angelicus*. Deinde à litera כ *Caph* vſque ad צ *Tſadè*, cœlorum ordines deſignantur, qui Dei Creatoris virtute donati ab Angelorum influxu diſpenſantur; & vocatur עולם הגלגלים, id eſt, *Mundus Orbium*. Porrò à צ *Tſadè* vſque ad ת *Thau* inueniunt quatuor elementa cum ſuis formis, quæ eſſe & viuere influunt; diriguntur autem ab influentijs Angelorum & ſphærarum, vocaturque עולם השפל, *Mundus elementorum*.

Verùm iam hæc ſingula particulari deſcriptione exponamus, vt myſteriorum ratio prorſus Ægyptiorum myſterijs parallela, vti poſteà dicetur, pateſiat.

1 א *Aleph, Doctrina*, eſt nota diuini nominis הו, & indicat inacceſſam diuinæ eſſentiæ lucem, quæ intelligitur per אין סוף *Enſuph*, id eſt, *infinitum*; cuius nota eſt prima Sephiroth; quæ dicitur כתר *Kether, Corona*; ſignum nobiliſſimarum rerum, quæ primo effluxu diuinæ bonitatis ſubſiſtunt, & ſunt Angeli dicti חיות הקדש *Haioth hakodeſch*, id eſt, *animalia ſancta*. hiſce iuxta Orthodoxos reſpondent Seraphini.

2 ב *Beth, Domus*, nota eſt diuini nominis אהיה, quæ pertinet ad

Digitized by Google

diuinam ſapientiam, quæ & ens dicitur, quòd omnibus quæ ſunt, eſſentiam ſuppeditet; & reſpondet ſecundæ Sephiræ ſeu Numerationi, quæ חכמה *Chochma*, ſeu *Sapientia* dicitur. huic verò ex Angelis reſpondent אופנים *Ophanim*, *formæ* ſeu *rotæ*, & cum Cherubinis ijdem ſunt; & ſecundo loco deriuantur à Dei virtute per intelligentiam priorem, & ipſi à Deo quoque inferioribus influunt.

Mundus Angelicus.

3 ג *Ghimel*, *Retributio*, index eſt diuini Nominis אש *eſch*, & ignem amatorium, ſiue Spiritum ſanctum exprimit, & reſpondet tertiæ Sephiræ, ſeu Numerationi, quę בינה *Binah* dicitur, ſeu *prudentia*; repræſentatque ex ſuperioribus eſſentijs Angelos, qui אראלים *Aralim* dicuntur, id eſt, Angeli magni, fortes & robuſti, deſcenduntque ordine tertio à diuina bonitate, illuminanturque virtute Dei per intelligentiam ſecundam, & ipſi pariter inferioribus influunt; dicunturq; iuxta Orthodoxos Throni.

4 ד *Daleth*, *Porta*, ſymbolum eſt diuini nominis אל *el*, & denotat quartam Sephiram, id eſt חסד, quæ eſt *clementia* ſeu *miſericordia*; cui attribuuntur חשמלים *Haſchemalim*, quæ Dominationibus reſpondent, qui virtute Dei per medium intelligentiæ tertiæ influuntur, & eâdem virtute in inferiora influunt.

5 ה *He*, *Ecce*, nota eſt diuini nominis אלהים *Elohim*, & quintæ Sephiræ quæ פחד *Pachad* dicitur, id eſt, *rigor*, *iudicium*, & *ſeueritas*, *latus ſiniſtrum*, *gladius Dei*: cui attribuuntur iuxta Hebræos שרפים *Seraphim*, iuxta Orthodoxos Virtutes; & influuntur de virtute Dei per medium intelligentiæ quartæ, ac eâdem virtute inferioribus influunt.

6 ו *Vau*, *vncinus*, myſterium nominis Dei אלוה *Eloah* exhibet; & reſpondet תפארת *Tiphereth* Sephiræ ſextæ, quæ *pulchritudo*, *decor*, *Sol ſupercæleſtis* dicitur; reſpondetq; מלאכים *Melachim*, ſeu Poteſtatibus; qui influuntur de virtute Dei per medium intelligentiæ quintæ, ac eâdem virtute in inferiora influunt.

7 ז *Zain*, *arma*, exhibet nomen Dei צבאות, id eſt, *Dei exercituum*, & reſpondet numerationi ſeptimæ נצח *netſach*, id eſt, *victoria*; ei reſpondent Angeli אלהים *Elohim*, ſiue *Principatus*; & influuntur de virtute Dei per ſexti ordinis Angelos, ac eâdem virtute inferioribus influunt.

8 ח *Cheth*, refert nomen Dei אלהי צבאות, & vnà octauam Sephiram quæ הוד, id eſt, *laus* dicitur; quibus reſpondent Angeli dicti בני אלהים *Benelohim*, id eſt, *filij Dei*, & cum Archangelis idem ſunt; qui de virtute Dei influuntur per ſeptimi ordinis Angelos, eâdemque virtute in inferiora influunt.

9 ט *Teth*, *declinatio*, exhibet nomen Dei שדי *Sadai*, & Sephiram nonam יסוד, id eſt, *fundamentum*; ei congruentes ſunt כרובים *Cherubim*, ſeu *Angeli*; & influuntur de virtute Dei per medium intelligentiæ octaui ordinis, & eâdem virtute influunt in inferiora.

10 י *Iod*, *Principium*, continet nomen Dei אדני מלך *Adonai Melech*, id eſt, *Rex Dominus*, cui reſpondet Sephira decima, quæ dicitur מלכות,

Regnum,

Regnum, & ex Angelis אישים *Iſchim*, id eſt, *viri fortes*, ſuntque ex omnibus hierarchijs infimi, ac Dei virtute illuſtrantur per nonum Chorum, eâdemque virtute in filios hominum cognitionem & ſcientiam rerum, mirificamque induſtriam influunt, & in his finitur Mundus Angelicus.

11 כ *Caph* capitale, *vola manus*, exprimit primum mobile, ab ipſo אלשדי *Elſadai*, tanquam à prima cauſa immediatè motum. cuius intelligentia dicitur מטטרון שרהפנים *Mitatron Sarapbanim*, *Princeps aſpectuum*, & intellectus agens Mundi ſenſibilis, per penetrationem formarum inferioribus omnibus vitam præbens; quare influit virtute diuinâ in omne quod mobile eſt. Mundus Sidereus.

12 ך *Caph* finale, Orbi ſtellarum fixarum in duodecim ſigna Zodiaci diſtincto reſpondet, qui גלגל המזלות *galgal hammaziloth*, *Orbis ſignorum* dicitur; cui præeſt intelligentia רזיאל *Raziel*, influiturque de virtute Dei per medium intelligentiæ Mitatron, & eâdem inferioribus influit.

13 ל *Lamed*, notat Cœlum Saturni, primam ſphœram Planetarum, quos לכת, quaſi *ambulones* dicunt. Saturnum autem dicunt שבתאי *Schebtai*, intelligentia eius שבתאיאל *Schebtaiel*. De virtute Dei à Raziele influitur, & influit eâdem in inferiora, vti Cabaliſtæ volunt.

14 מ *Mem* capitale, deſignat Cœlum Iouis, quem Hebræi צדק *Tſedek* dicunt; atque eius intelligentiam ad eodem vocant צדקיאל *Tſadkiel*; & de virtute Dei per medium intelligentiæ Schabtaielis influitur, & eâdem influit.

15 ם *Mem* finale, ſeu clauſum, indicat Cœlum Martis, quem מאדים *Maadaim* vocant; intelligentia eius eſt כמאל *Camael*, ab ardore ſic dicta; quâque vi influitur à Tſadkiele, eâdem influit in inferiora.

16 נ *Nun* capitale, ſignificat שמש *Schemeſch*, id eſt, *Cœlum Solis*; eius intelligentia eſt רפאל *Raphael*; influitque de virtute Dei per medium intelligentiæ Camael, eâdemque virtute influit inferioribus.

17 ן *Nun* finale, ſphœram indicat Veneris, quæ נגה *Noga* dicitur; eius intelligentia dicitur הניאל *Haniel*, *gratiæ conciliatrix*, & Dei virtute influitur per medium intelligentiæ Raphaelis, eâdemque virtute influit inferioribus.

18 ס *Samech*, indicat Cœlum Mercurij, qui כוכב *Cocbab*, id eſt, *ſtella* dicitur, cuius intelligentia eſt מיכאל *Michael*; influiturque de virtute Dei per medium intelligentiæ Raphaelis, & eâdem virtute influit inferioribus.

19 ע *Nghain* indicat Cœlum Lunæ, quæ dicitur ירח *Iareach*, oculus ſiniſter Mundi; eius intelligentia eſt גבריאל *Gabriel*, influiturque de virtute Dei per medium intelligentiæ Michaelis, & eâdem inferioribus influit. atque hucuſque Mundus ſidereus.

20 פ *Pe* capitale, indicat animam intellectualem; & dirigitur ab intelligentijs ſeparatis, iuxta opinionem Hebræorum. Mundus Elementaris.

21 ף *Pe*

21 ף *Pe* finale, indicat omnes ſpiritus animales, qui diriguntur ab intelligentijs ſuperioribus de virtute & mandato Dei.

22 צ *Tſade* capitale, ſymbolizat materiam tam cœlorum, quæ eſt intelligibilis; quàm elementorum, quæ ſenſibilis, omniumque miſtorum; diriguntur autem virtute diuinâ per intelligentias ſeparatas, & per proprias formas.

23 ץ *Tſade* finale, monſtrat elementorum formas, quæ ſunt ignis, aër, aqua, terra; diuinaque virtute per Angelos, qui dicuntur אישים, & virtute cœlorum, & virtute materiæ primæ, quæ eſt fons & origo omnium elementorum, reguntur.

24 ק *Kopb*, ſymbolum eſt inanimatorum, & mineralium, eorumque quæ dicuntur elementata & miſta; diriguntur autem virtute diuinâ per ſphœras cœleſtes, & intelligentias ſeparatas & proprias.

25 ר *Reſcb*, indicat omnem vegetatiuæ naturæ ſubſtantiam, fructus, fruges, herbas, plantas, & ſimilia, quæ è terra naſcuntur, ac virtute Dei influuntur à corporibus cœleſtibus, & intelligentijs peculiaribus, de quibus hoc datur à Cabalicis pronunciatum; אין עשב מתחת כאין לה מזל ואומרת גדל *Non eſt herba inferius, quæ non habet influentiam, quæ dicit ei, creſce.*

26 ש *Scbin*, omnem ſenſitiuæ naturæ ſubſtantiam indicat, vti ſunt animalia, tam reptilia & progreſſiua, quàm piſces, & volucrum genera, & quæcunque vitalem motum habent; virtute Dei influuntur à corporibus cœleſtibus, & intelligentijs ſeparatis.

27 ת *Thau*, Microcoſmi, id eſt, hominis ſymbolum eſt, quæ litera ſicut finis eſt omnium elementorum, ita homo finis & perfectio omnium creaturarum; dirigiturque à Deo complexionibus & qualitatibus elementorum iuxta influentias aſtrorum, & per officia particularia Angelorum, qui אישים *Iſchim* vocantur, qui ſicuti Mundi Angelici finis ſunt, ita & homo in Mundo vniuerſorum.

Atque hoc eſt Alphabetum myſticum Hebræorum ex R. Akibæ monumentis extractum; quo quidem totius tam intelligibilis, quàm ſenſibilis naturæ ordo exhibetur. Eſt enim prima omnium cauſa Deus per א indicatus; intellectus enim eius omnia eminenter continens omnia gubernat & adminiſtrat per cauſas ſecundas, & per ſecundas tertias, cuiuſmodi ſunt Hierarchiæ influentes de ordine in ordinem, de gradu in gradum, de ſerie in ſeriem; potentia verò & virtus archetypa contrà per intelligentias & cœlos in vniuerſa entium genera influit, vti dictum eſt, & S. Dionyſius fuse docet in libris de cœleſti Hierarchia, & alij paſſim ex ipſo. Quæ omnia pulchrè triplici Ægyptiorum Mundo conſentiunt. Verùm de hiſce vide quæ ſuo loco fuſiùs deſcribemus in tractatu de Mundis.

Sed iam numerum, ſub quibus dicta elementa exhibentur, conſideremus. Faciamus itaque numerorum tres gradus, quorum primus eſt monadum, alter decadum, tertius Hecatontadum. Primus gradus Alphabeti

beti figuris notatur ab Aleph ad ט incluſiuè. Secundus Decadum ordinem exhibet, & continet Alphabeti literas à Iod vſque ad צ incluſiuè. Tertius eſt Hecatontadum, id eſt, centenariorum, & nouem characteribus conſtat à ק vſque ad ת.

9	8	7	6	5	4	3	2	1	
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Primus gradus monadum, ſiue vnitatum.
90	80	70	60	50	40	30	20	10	
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Secundus gradus decadum, ſiue denariorum.
900	800	700	600	500	400	300	200	100	Tertius gradus eſt hecatontadum, ſiue centenariorum.
ץ	ף	ן	ם	ך	ת	ש	ר	ק	

Vides quomodo per nouem monades ſimpliciſſimas intellectualis Mundus nobis proponatur; & quomodo in ſecundo ordine per nouem decades, ſenſibilis ſiue Siderei Mundi forma eluceat; & quomodo tandem per nouem hecatontades elementaris & totius corruptionis Mundus indicetur; ita vt res quantò plus à monade receſſerint, tantò ob multitudinis confuſionem imperfectiores reddantur. Atque hæc eſt triplex illa Enneadum trinitas tantopere non ab Ægyptijs tantùm, & Chaldæis, ſed & Pythagoricis, & Platonicis commendata, vti in Arithmetica hieroglyphica videbitur; cuius radix ternarius; quadratus, nouenarius; cubus Heptaicoſias eſt per 27 numerũ indicata, innumeris arcanis repleta, totius & ſingulorum in eo contentorum idea abſolutiſſima; poſt quorum reuolutionem reuertimur ad א magnum millerarij notam, vltra quam omnia infinitatis ſtatum obtinent. Sed hæc, vt dixi, alibi fuſiùs.

CAPVT IV.

De Nominibus & Cognominibus Dei.

VTi ex Elementis miſta & compoſita, ita ex literis nomina, verba, dictiones, propoſitiones emergunt. Explicato itaque Alphabeto Hebræorum myſtico, iam nomina quoque quæ ex eodem eruuntur, alterumque ſunt Cabalicæ diſciplinæ fundamentum, diuinorum, inquam, notitiam nominum, ſine quibus nihil in vniuerſa Cabala vtile & fructuoſum, nihil ſublime & arduum tranſigi poteſt, pari paſſu deſcribemus; omnia, vt dixi, ex mente Hebræorum. Quare vt ab ouo rem ordiamur,

Varia Dei Nomina & Cognomina continentur in ſcriptura ſacra, & omnia pendent à tetragrammato Dei nomine.

Sciendum, vnanimi Cabalicorum ſententia, Legem Dei nihil aliud, quàm continuum concatenatumque diuinorum nominum cognominumque contextum eſſe; quæ quidem tanquam rami & folia ab arboris radice, à tetragrammato dependent nomine, quo multiplex radicum emittitur copia, & vndiquaque varij ramorum propullulant fœtus; quæ ſunt à multiplicibus effectibus in naturæ maieſtate eluceſcentibus impoſita

Dei

Digitized by Google

Nomina Dei.

Cognomina Dei.

Membra humana Deo in Sacra Scriptura attributa, quid denotent, difficile eſt perſpicere.

Dei cognomina. Nomina autem tetragrammato adiuncta, ſunt omnia ea, quæ noſtri Theologi attributa dicunt, v. g. bonus, immenſus, incomprehenſibilis, ſapiens, terribilis, ſuſtinens iniquitatem, ſuper delicta tranſiens, Adonai, id eſt, Dominus. Cognomina ſunt, magnus, miſericors, clemens, Elohim, fortis, iudex, iudicator. Iſtorum præterea ſingulis alia debentur cognomina, quæ quidem ſunt dictiones omnes, in quas lex ipſa reſoluitur; nominum inquam, iuxta effectuum varietatem, multitudo prorſus infinita. Et tametſi Deo propriè, vtpote ab omni corruptionis miſtura longè remotiſſimo, nomen non competat, vt cuius nomen ſit ipſa eius eſſentia; poſtulat nihilominus radicalis diuinæ eſſentiæ ratio, vt ei ſecundùm noſtrum debilem & imperfectum concipiendi modum nomina imponamus, quorum continuâ expenſione in eius altiſſimæ diuinitatis arcana introducti, ſpem & fiduciam concipiamus, atque amore tandem ei perfectiſſimè vniamur, iuxta illud: *Exaltabo eum, quoniam cognouit nomen meum*. Nam veram altiſſimi exiſtentiam neminem vnquam, ipſo excepto, mente comprehendiſſe, neque vllum alium ex vniuerſa Superûm multitudine ad inacceſſas diuinæ abyſſi latebras pertigiſſe, illo Ioannis, *Deum nemo vidit vnquam*, apertè probatur. Hinc quandocunque in lege mentio fit oris, manus, auris, pedis, oculi, & aliorum huius generis; quanquam ea magnitudinem & virtutem Dei aliquo modo inſinuant, quid tamen in ſimpliciſſima illa diuinitatis abyſſo manus, quid pes, quid oculus, quid auris, quid os, quid alia membra in myſtico & archetypo corpore ſint, nulla vnquam creaturarum tantâ ingenij ſublimitate, tanta intellectus perſpicacia fuit, quæ id comprehendere potuerit; ſed totum id dependet ab impenetrabili quadam analogia in diuinæ eſſentiæ centro recondita. Quanquam enim nos ad imaginem & ſimilitudinem Dei conditi ſimus, non ideo tamen quempiam inconſultiùs exiſtimare velim, oculi, manus, oris, pedumque formam, ſimpliciſſimam altiſſimi Dei naturam obtinere; ſed in eodem eſſe quid intrinſecum, analogum figuris, membriſque humanis, ex quibus profluant, ſcaturiantque vniuerſa modo ineffabili, ratione prorſus inexplicabili, iuxta illud: *Cui aſſimilaſtis me & adæquaſtis?* Dum igitur manus, oculi, pedum, cœterorumque membrorum mentio fit in ſcriptura, nihil eo aliud intenditur, quàm vt mens humana, dum membra altiſſimarum latentiumque rerum intellectui incomprehenſarum ſigna percipit, ſimilitudine quâdam membrorum perculſa, attenta reddatur, & operum diuinorum contemplandorum incenſa deſiderio, veluti reflexo quodam radio in Deum reuerberetur. Ita os diuinum mentem humanam ad percipiendam mandatorum diuinorum obſeruantiam incitat; brachium & manus in auxilij fiduciam commouent; pedes ad currendam viam Domini, animant. Hinc Deus miro quodam ordine omnia conſtruxit, ſpiritualia corporeis tam pulchra analogia connectendo, vt quem ordinem in humano corpore artus & membra obtinent, quem in elementorum Mundo quatuor corpora ſimplicia, miſtorumque ſeries, quem in ſidereo ſphærarum concatenatio, quem in Angelico Mundo hierarchici Chori ordines, eundem ſibi vendicaue-

cauerit ſecundùm ineffabilem quandam, vt dixi; analogiam archetypus ille & increatus Mundus Deus Opt. Max. in æternum benedictus. Nam, vt rectè S. Dionyſ. lib. de cœl. Hierarchia, fieri non poteſt vt mens noſtra ad illam cœleſtium hierarchiarum materiæ expertium imitationem, contemplationemque excitetur, niſi rerum corporearum ſibi notarum præſidio vtatur, cùm pulchritudo ſenſibilis, ſpeciei ac pulchritudinis occultæ atque reconditæ nihil aliud quàm ſimulachrum quoddam ſit; cùm ſuaues odores ſenſibiles, nihil aliud quàm effigies eius ſuauitatis, quæ ſolâ ratione intelligitur; & ſic de cœteris, quæ naturis quidem cœleſtibus modo ſublimiori & nudè, nobis verò ſignis quibuſdam tradita ſunt? Hinc mens humana ab omni peccati labe exuta, atque à terrenarum rerum concupiſcentia liberam nacta ſortem, veluti præuiâ quâdam diſpoſitione influxus diuini capax reddita, quod membrum mundum conſtituerit, id latentis ſuperni artus membrum, cui idem nomen adſcribitur, ſedes haud dubiè euadet; quod & Apoſtolus indicat, dum membra noſtra templum eſſe Spiritus ſancti affirmat. Qui verò ſordibus, & ſenſibilium rerum turpitudine, corporis ſui membra inquinauerit, is membra tollit Chriſti, & templum Dei membra efficit meretricis. Quicunque igitur oculi v. g. intuitum à vanitate continuerit, imò iuxta præceptum Domini eruerit, nihil aſpiciens prauum, nihil pudendum & turpe, ſed quæ ſolùm gloriam cultumque optimi Conditoris concernunt; tunc oculus iſte in abditæ rei ſupernæ ſedem, cui oculi nomen adaptatur, redigetur, iuxta illud Chriſti: *Beati mundo corde, quoniam ipſi Deum videbunt*. Idem dicendum de manu, & pede, idem de ſingulis humanæ compaginis membris iudicandum. Hinc arborem decem Sephiroth, quas menſuras vocant, vti poſteà dicetur, veteres ſummâ ratione decem humani corporis præcipuis membris accommodarunt; quæ ſunt veluti totidem membra in archetypo illo homine, ineffabili quâdam analogiâ eo ordine diſpoſita, quem infinita illa diuinitatis ſimplicitas noſtro concipiendi modo permittit; & nihil aliud ſunt, quàm nomina quædam diuinitati propria, quorum ope in triplicem mundum influit, omnia gubernat & moderatur, ipſo prorſus immutabili, & nulli mutationis inconſtantiæ ſubiacente; vt in ſequentibus amplè demonſtrabimus, & S. Dionyſius Areop. pulchrè oſtendit in libro de Hierarchia cœleſti c. 1. 2. 3.

S. Dionyſ. Areop. de Hier. Eccl. l. 1. c. 1.

Hanc Cabalam à primis Patriarchis Ægyptij primi receperunt. Vnde quod Hebræi per literas & nomina, id ipſi varia animantium transformatione occultè indigitarunt, atque per ſtatuarum myſtico quodam ritu conſtitutarum membra declararunt, dum in humanis ſtatuis membra miro quodam modo, nunc torta, modò expanſa, iam curuata, nonnunquam ſtantium, ſubinde iacentium, interdum genufleċtentium ſitu, varijs ornamentorum habitibus condecorata effinxerunt. Et quid aliud tanto ac tam multifario apparatu indicare voluerunt, niſi occultam illam analogiam membrorum hominis ad inacceſſas & incomprehenſibiles diuinitatis articulationes demonſtrandas? & membra ſenſibilia inſenſibilibus ſympathico quodam coniugio ex ſimilitudine exorto, vnienda? in quo

Applicatio ad Ægyptiorum myſteria.

 nexu

Digitized by Google

nexu totius beatitudinis finem ſitum ſciebant. Quid aliud Orpheus in myſterijs ſuis, per longum illum Deorum Dearumque contextum, per ſuffumigia vnicuique appropriata, niſi totidem diuinæ bonitatis, potentiæ, iuſtitiæ, immenſitatis attributa deſignat? quod & de Homericis figmentis ad ineffabiles diuinorum influxuum in Vniuerſum virtutes effectuſque indicandos dictum videri debet.

Membra itaque Archetypi iſtius corporis, dum ob myſteriorum profunditatem homini, imò Angelis incomprehenſibilia ſunt; aptè ſanè per totidem nomina exprimuntur; Nomina enim, vt rectè Pardes dicit, ſunt ipſa membra Dei benedicti in ſecula. Sed his ita prælibatis iam ad explicationem nominum diuinorum progrediamur.

§. I.

Nomen Dei Tetragrammaton יהוה, *ſiue quatuor literarum.*

Regius Pſaltes admirabile hoc tetragrammati nominis myſterium olim profundiùs perſcrutans non immeritò exclamabat:

ארוני ארונינו מה אדיר שמוך בכל ארץ :

Domine Dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra!

Nomen Dei admirabile. Admirabile dixit, quia omnem tranſcendit humanæ & Angelicæ intelligentiæ limitem. Admirabile dixit, quia nemo id nouit, niſi ſolus is, qui id ipſum ſibi impoſuit. Admirabile dixit, quia tam admirabile eſt, quàm ipſe, qui id geſtat, admirabilis eſt ſolus. Admirabile dixit, quia quæ diuinorum operum in hac mundi machina ſpectantur, ex hoc vnico veluti diuinæ benignitatis inexhauſto fonte, & infinitæ immenſitatis Oceano in vniuerſum creaturarum ambitũ diffunduntur; Eſt enim id nihil aliud niſi diuinæ abyſſi index, incomprehenſibilium myſteriorum Dei penuarium, legis diuinæ & humanæ receptaculum, quinquaginta portarum Mundi aditus, vti & triginta duarum ſemitarum Iſagogus, vtpote quo gubernentur, diſpenſentur, incitentur, animentur, viuant, ſentiant, intelligant omnia. *Domine Dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra!* Et quamuis omnia cœtera Nomina & Cognomina Dei ex effectibus Creatoris proceſſerint, hoc tamen nomen prorſus diuinum, & ſublime, nulla effectuum contagione inquinatum, ſeipſo conſtans, immobilem Dei eſſentiam & exiſtentiam vnicè exhibet. Ab hoc omnia cœtera nomina tanquam ex ineffabili archetypæ arboris radice propullulant. Quæ

R. Nehemia. omnia pulchrè R. Nehemia Ben Haccana in epiſtola ad filium ſuum data, quæ אגרות הסרות, *Epiſtola ſecretorum* dicitur, exponit his verbis:

אודעך שאין לאל שם אשר אנו נוכל להשיג חברה לפי שעצמותו הוא שמו ושמו הוא עצמותו וכמו שמעצמותו לא נוכל לחשיג ידיעה עם כל זה כל שמותיו יש להם הוראה לפי ששם ארבע אותיות הוא יותר עצמי לפעלותיו מהראה ידיעה יותר שלמה ויותר עצמיית כפי מה אנו יכולים לקבל ומזה מצטרפים כל שמותיו ולפי זה שמה נקרא שם המפורש לא שהוא יהיה שמו עצמיו : אבל אנו אומרים אותו לפיו

לפו שזח חוא כל מח שבחינתנו נוכל לחשיג : ויותר גבוח מלמעלח לא נוכל לעלות :

Hoc eſt: *Manifeſtabo tibi, quòd Deo nomen non eſt, quod nos poſſumus comprehendere: Eſt enim ſubſtantia eius nomen eius, & nomen eius eſt ſubſtantia eius; & quemadmodum eius ſubſtantiæ notitiam habere non poſſumus, quoniam eidem ſimiles efficeremur; ita nominis ipſius notitiam habere nequimus. Nihilominus omnia eius nomina ſunt attributiua. Et quia quatuor literarum nomen operationibus eius peculiare eſt, notitiam perfectiorem & magis ſubſtantialem, quantum nobis animo concipere datur indicat; & quia ex hoc nomine procedunt omnia eius nomina; ideo dictum eſt Sembemmephoras, id eſt, expoſitum, non quòd ſit nomen eius ſubſtantiale, ſed nos id dicimus in quantum nobis concipere datum eſt; & ideo altiùs aſcendere non poſſumus.* Omnia itaque ſanctiſſima Dei nomina nomini Dei tetragrammato inſerta ſunt, & veluti catenatim annexa, omnia enim ab eo pendent, tanquam ab omnium Imperatore, cui veluti Duces, Archiduces, Principes, Comites, Barones imperij ſui annodati ſunt. Nam vt rectè Moſes Botril in Iezirah ait. Omnia nomina Dei inſerta ſunt nomini tetragrammato. Moyſes Botril

כאילן אשר מכל צר יוצאים ענפים וענפים מענפים כן יוצאים כל שמות :

Sicuti arbor è cuius lateribus egrediuntur rami, & rami ex ramis; ſic omnia alia nomina ex magno illo nomine egrediuntur; vnde quicunq; intelligit myſterium, intelligit etiam, quomodo omnia de magno eius nomine emanârint, & quomodo vnumquodque fructum facit ad ſpeciem ſuam, & quomodo repoſita ſint in æterno eius diuinitatis gremio; vt prouida non ſine ratione priſcorum ſtatuerit authoritas, quòd qui temerario auſu nomen magnum & formidabile protulerit, prout in lege ſcriptum eſt, vel qui in vanum illud ſumpſerit, partem non haberet in futuro ſeculo. Sed iam myſteriorum ſub eo latentium interpretationem ordiamur.

§. II.

Myſteria Nominis Dei יהוה.

Rabbenu Hakados, quem Hebræi Sanctum nominant, in libro qui intitulatur, reuelator arcanorum, ſic inter alia de hoc nomine tradit:

חבט ששם בן ארבע אותיות כפי תואר כתבו אשר חוא בלשוננו חעברית חוא זח יהוה חוא אלוח מוליד ולפי שלא יוכל לחיות מוליד בלא מיולד ראוי חוא לחשתעף חאחבח מן חמוליד למיולד ולחפך מן חמיולד למוליד לפי שאם לא חיח זח לא חיח מוליד ואם לא חיח מטתעף אחבח ממיולד למוליד חית חמוליד נפרד מחמיולד וחיו שני עצמיים אבל אנחנו נרצח חמוליד וחמיולד חיות עצם אחד ולפיכך חוא נצרך מאחד לאחר תשטעף חאחבח : יהוה

Id eſt, *Aſpice & conſidera, quòd nomen quatuor literarum iuxta formam ſuam, quâ ſcribitur, & quod in lingua Hebraica ſic ſcribitur*, יהוה, *ipſum*

indicat Deum generantem; & quia non poteſt eſſe generans ſine generato, conueniens eſt, vt amor à generante in generatum, & è conuerſo à generato in generantem procedat; quod ſi hoc non eſſet, non generaret, & ſi non procederet amor à generato in generantem, & diſtingueretur generatum à generante, eſſent duæ ſubſtantiæ; ideo volumus nos, generantem & generatum eſſe vnam ſubſtantiam, & ideò neceſſe eſt, ex vno in alterum procedere amorem. Habemus pronunciatum, iam quomodo id contingere poſſit, & quomodo id ex ipſo nomine colligere poſſimus, videamus.

Nomen Dei tetragrammaton יהוה denotat SS. Trinitatem.

Literæ itaque huius ſacroſancti nominis יהוה, quoad numerum quidem quatuor ſunt, vnde tetragrammaton dicitur; re vera tamen non niſi tres ſunt יהו; ex eo verò quòd ſecunda bis ponitur, ſecundo ſcilicet & vltimo loco, quatuor eſſe cenſentur. Tres igitur huius nominis literæ, tres deſignant diuinæ naturæ hypoſtaſes. Et prima quidem, ſcilicet י Iod, punctum & principium exponitur, eò quòd omnium aliarum literarum principium ſit: Nam ſicuti ex fluxu puncti fit linea, ex fluxu lineæ ſuperficies, ex fluxu ſuperficiei corpus; ita ex diuini iſtius ineffabilis puncti ad extra, omnes Mundorum ſeries conſtituuntur. Rurſus, quemadmodum ex י Iod puncto omnia reliqua Hebraici elementa Alphabeti componuntur; ita omnia, quæ in hac ſenſibili Mundi machina facta conſpiciuntur, ex puncto illo diuinitatis archetypo profluxerunt: omnes enim literas Hebraicas ex puncto Iod compoſitas, Alphabetum illud myſticum, quod Hoachæum vocant; & ab Abrahamo Balmis fuſiùs exponitur, ſatis declarat, vt videre eſt in Tabula Claſſ. II. fol. 105. in Alphabeto myſtico ab Angelis tradito.

In יהוה י Iod ſignificat punctum, & principium.

י Iod Componit omnes Hebraici Alphabeti litteras.

In יהוה י Iod, denotat primam SS. Trinitatis perſonam.

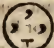
Cùm itaque prima litera י Iod & punctum & principium indicet, rectè per id Pater, prima in ſacroſancta Triade hypoſtaſis denotatur; quæ cùm à nullo alio, aliæque hypoſtaſes ab eo emanent, rectè principium ſine principio dicitur à Theologis.

ה He ſignificat eſſe & viuere, & denotat ſecundam SS. Trinit. perſonam in יהוה.

Secunda litera eſt ה He, quæ eſſe, vel viuere ſignificat, ſecundamque in diuina Triade hypoſtaſin aptiſſimè innuit, Filium inquam, iuxta illud; *Omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil. Quod factum eſt, in ipſo vita erat.* Tertia denique litera ו Vau, cùm copulatiuam dictionem notet, rectè tertiam Sacroſanctæ Triadis hypoſtaſin, Spiritum ſanctum exprimit; qui cùm ſit Amor Patris & Filij, quo ſe inuicem amant, rectè nexus & copula vtriuſque nuncupatur. Quarta verò litera ה He, ſecundæ iuncta in יהוה, duplicem in Filio naturam deſignat; ה quidem poſt י diuinam, ה verò poſt ו humanam: Nam Pater quidem, qui prima perſona eſt, cùm ſit ſolùm producens, & non productus, vnam tantùm quoad hoc habet relationem; Spiritus ſanctus quoque per ו indicatus, cùm ſolùm productus ſit, non producens, vnam pariter tantùm relationem habet; Filius autem, qui ſecunda in diuinis perſona dicitur, vtpote & producens & productus, rectè duas relationes habere oſtenditur: Nam & à Patre productus eſt & cum Patre vnà Spiritum ſanctum producit. Quamuis

In יהוה ו Vau, denotat copulatiuam dictionem, & tertiam SS. Trinit. perſonam.

Duplex ה ה in יהוה denotat duplicem naturam Chriſti, & duplicem relationem Filij.

uis etiam alij duplicem per duo ה ה in Chriſto naturam exhibent. Hinc antiqui Hebræorum ſapientes nomen hoc Dei attentiùs conſiderantes, illud non per quatuor, ſed tria Iod circulo incluſa, & ſubſcripta vocali Camets, ad ineffabile Sacroſanctæ Triadis myſterium indicandum, ſignare ſolebant, vt ſequitur ; quod Author libri, qui intitulatur Pardes, his verbis affirmat:

Hebræi antiqui ſcribebant nomen Dei tetragrammaton per tria Iod, & Camets.

כי לסוד זה כותבים השם ג׳ יודין כנ׳לי:

Quod ob myſterium hoc nomen ſcribunt tribus Iod, vti hic ײ״ . Quod & Chaldaicæ paraphraſis manuſcripta, & Conſtantinopolitana editio ſat ſuperq; demonſtrant, vbi huiuſmodi nomen paſſim dicta ratione ſcriptum inuenire licet. Kamets verò cur tribus Iod ſubſcripta ſit, cauſam eius hanc do. Cùm enim י Iod idem ſit, vt ſuprà dictum eſt, quod principium; principium verò in operibus SS. Triadis intrinſecis ſoli Patri conueniat, & in operationibus extrinſecis, tribus Perſonis commune ſit; tria Iod tres denotant diuinas hypoſtaſes; vnica verò Kamets tribus Iod ſuppoſita vnicam naturam diuinæ eſſentiæ, quæ vnicuique hypoſtaſi impartibiliter communicatur, deſignat. Circulo verò, cui tria Iod includuntur, ipſa diuinæ eſſentiæ identitas rectè denotatur, qua ſimul diuinæ hypoſtaſes tanquam vnicum principium, & vna prima cauſa, ad omnium rerum actiones concurrunt, tribus Iod trinam perſonarum æqualitatem rectè indicantibus. Quæ veteres pulchrè tribus Dei nominibus יהו : הו : יה, ex nomine tetragrammato deductis expreſſerunt: primum enim יה deducitur ex prima & ſecunda litera, & Deum Patrem totius diuinitatis fontem notat; ſecundum הו ex ſecunda & tertia litera conſtituitur, & Filium exprimit, iuxta illud Eſaiæ 35. אלהים הוא יבוא וישעכם, *Deus ipſe veniet & ſaluabit vos*; tertium deniquè nomen יהו Spiritum ſanctum exprimit, quia & ipſe quoque poſt Filium viſibiliter mitti debebat, licet non eodem modo; Filius enim in humana natura ſibi hypoſtaticè vnita mittendus erat, Spiritus ſanctus verò in Columbæ ſpecie, vel in linguis igneis, non ſibi tamen hypoſtaticè vnitis, ſed tanquam in ſigno. In hoc verò, quod ſecundum nomen deſcendit à primo, & tertium à ſecundo (nam litera ה communis eſt primo & ſecundo nomini, ו verò communis eſt ſecundo & tertio;) oſtenditur rectè, Filium conſubſtantialem eſſe Patri, à quo genitus eſt, & Spiritum ſanctum conſubſtantialem eſſe Filio, conſubſtantialemque Patri, à quo procedit; vt in propatulo ſit, & Filium eſſe in Patre, & Patrem in Filio, & Spiritum ſanctum in vtroque. Et cùm tota Sacroſancta Trias ſempiternâ ſtabilitate gaudeat, rectè hæc tria nomina trium temporum, præteriti, præſentis, & futuri differentiam denotant; præteritum per היה fuit, præſens per הוה eſt, futurum per אהיה ero; quaſi innueret ipſum nomen, Deum Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum ſemper fuiſſe, eſſe & fore.

Cametz cur tribus Iod ſubſcribatur in nomine Dei tetragrammato.

Nomina Dei יהו,הו,יה ex nomine tetragrammato deducta, quid denotant.

Vides igitur quomodo, ex ſuprà citato Authore R. Hakadoſch, Deus generans oſtendatur ex vi & efficacia diuini nominis tetragrammati. Sed

iam

Nominis tetragrammati in numeros reſolutio.

iam hæc eadem oſtendemus in numeris. י Iod, 10 denotat; totidem הה, quorum vnumquodque 5 ſignificat: prius ה notat Filium, & poſterius Spiritum ſanctum, coniuncta per particulam copulariuam ו Vau, quod 6 exprimit, quo vnitas trium Perſonarum conſubſtantialis aptè indicatur. Alij ex Rabbinis. ac inter alios Author Pardes id hoc pacto per numeros interpretatur. Nihil infinito, nihil vno, nihil puncto prius eſt, & ipſum rerum omnium principium eſt; deinde vſque ad vnum, & vſq; ad punctum omnia ſunt, & vltra vnum atque punctum nihil eſt: hic igitur rerum omnium finis. habebis modò primam יהוה literam, quæ & figuram puncti refert, & י Iod, id eſt, principium nominatur, & denarium, id eſt, finem omnis numeri deſignat, & omnem numerum ſimpliciſſimè penetrat, quoniam notam præſefert vnitatis, vnitas autem omnium numerorum menſura communis eſt, principium omnis interualli longitudiniſque, ipſa omnis longitudinis & interualli incapax, neque alteri addita quicquam niſi ſeipſam producit, vti & punctum. Porrò ex primo binario & primo ternario procedit quinarius, qui productum à ſuprema luce primum intellectualis Mundi radium vno ſacrato charactere, hoc eſt, ipſa ה litera demonſtrat, quam & Arithmetici primum incompoſitum, & Cabalici prolationis Spiritum, eſſentiæque hypoſtaſin articuli officio deſignari tradiderunt. Hinc Cherubini à Salomone ſupra arcam fœderis conſtituti alis quinque cubitorum adornabantur; verus ſupercœleſtis citra Deum naturæ & eſſentiæ typus. Sequitur ו ſenarij numeri index, cœli & terræ, id eſt, omnium ex materia & forma compoſitorum copula; atque in ſolidorum natura conſtituitur, & citra omne corpus inſeparabili & perfectâ coniunctione ſemper naſcitur, quorum cuiuſlibet duo ſunt motus, nil mirum ſi poſt י ſequatur ו, id eſt 6, qui numerus priorum multiplicatione naſcitur, ſiue enim bis 3, ſiue ter 2 dicas, 6 naſcuntur; congruus omninò materialibus numerus, ad indicandum, ſexto Mundi die omnia Dei opera perfecta fuiſſe. Hinc & ה & ו inter omnes literas vocantur circulares, quæ quomodocunque in ſe multiplicatæ, ſemper 5 & 6 in fine relinquent; ita quinque in ſe ducta faciunt 25, & hæ in 5 denuò ductæ 125, & hæ in 5 producunt 625. Item de ſenarij in ſe multiplicatione dicendum, vt in margine patet. Quo indicatur, Mundi Archetypi ac ſenſibilis perfectam quandam & circularem connexionem eſſe. Sed de his plura in Arithmeticis.

5 : 25	6. 36
125	216
625	1296

Porrò nomen Dei tetragrammaton κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſolutum in numeros, dabit 26, quod æquiualet nomini Dei כו Kò; quod eſt porta piſcinæ magnæ omnium benedictionum diuinarum: per hoc enim כו Kò ad nomen Dei tetragrammaton aditus datur, iuxta illud:

י	10		
ה	5		
ו	6	כ	20
ה	5	ו	6
	26		26

ויאמר יהוה אל משה אהיה אשר אהיה כה תאמר לבני ישראל:

Et dixit Deus ad Moyſen, Ego ſum qui ſum: ſic dices filijs Iſraël, אהיה *miſit me*

me ad vos. זה שמי לעולם, *hoc nomen meum in æternum, hec eſt commemoratio mea in generationem & generationem*; vt per לעלם ſine ו, id eſt, *ad celandum*, ſignificaret, nomen hoc ter benedictum, dum legitur, occultandum eſſe; vetitum enim erat illud pronunciare, niſi à Sacerdote magno in ſanctuario ſemel in hebdomade literis ſuis. Nam vt rectè Rabbi Hakadoſch: לא תכתבני בשם יהוה אלא בשם אדוני, *Non ſcribetis me nomine* יהוה, *ſed nomine Adonai.* Cùm itaque nomen Dei יהוה ſit vnum; & quatuor literarum, literæ verò numerum 26 contineant; fit vt 1. 4. & 26 in vnum contracta, 31 exhibeant; quem numerum etiam אל, alterum Nomen Dei exhibet, videlicet 31. Rurſus כו Dei nomen numero אלהים יהוה קיב æquipollet, ſi expanſè ſcribatur ſic, כף וו, *Caph Vau*; dabit enim 112. totidem videlicet, quod אלוהים יהוה, vt in margine patet. Præterea hoc nomen expanſè ſcriptum ſic, יוד הי וו הי, & in numeros reſolutum, dabit eundem numerum, quem particula מה *Mah, quid*; videlicet 45. Cùm enim Moyſes dixiſſet: *Quod nomen eius, quid dicam?* Reſpondebatur ei, אהיה *ehieh*, *Dominus Deus tetragrammaton* יהוה *miſit me ad vos*; & ſi quærant, quod nomen tuum? Reſpondebis: לי מה שמו מה, *Mihi quid nomen eius quid*; id eſt, ex hiſce terminalibus dictionum literis nomen meum aliud non eſſe intelliges niſi יהוה. Partes enim eius ſunt יהו יה י, quas ſi in interualla diuidamus, primum eſt יה, ſecundum ויה, tertium י, quaſi diceres יהי; & ſunt nomina ad eſſentiam Dei pertinentia: primum יה *Iah* habetur Exodi 15. *Fortitudo mea eſt laus mea* יה *Iah*: ſecundum יהי *Vehi*, habetur in illo, ויהי לי לישוע, *Et factus eſt mihi in ſalutem*: tertium יהי *Iehi*, habetur Geneſ. 1. *Fiat lux*, ויהי אור, *& fuit lux*; quæ propriè Mundi opificium ac eſſentiam reſpiciunt: vnde nouies repetitur ויהיכן, *Et factum eſt ita*. E quibus quidem apertè cognoſcimus, Dei nomen יהוה radicaliter ſub hiſce latere: Nam vti in ſequentibus dicetur, Nomen Dei אלהים *Elohim*, ſolùm hiſce ſex diebus expreſſum reperimus: ſed cùm Mundus iam eſſet perfectus, & poſt varia atque admiranda diuinarum virtutum opera conſumata, tandem pro merito triumphus eſſet celebrandus, ſextuſque dies indicandus, tunc Elohim Tetragrammatum, Rex Regum, & Dominus dominantium inceſsit, & dictum eſt tunc primùm: *Iſtæ ſunt generationes cœli & terræ in die* בהבראם *quo* יהוה *Elohim tetragrammaton fecit cœlum & terram*; atque adeo hoc loco יהוה tetragrammaton nomen primò creaturis omnibus innotuit. Sed de his & ſimilibus fuſiùs tractatum vide in portis lucis, & fuſiſſimè in portis iuſtitiæ R. Ioſeph Karnitolis. R. Ioſeph Karnitol.

		א	1
כ	20	ל	30
ף	80	ה	5
ו	6	י	10
ו	6	ם	40
		י	10
		ה	5
		ו	6
		ה	5
	112		112

		י	10
		ו	6
		ד	3
		ה	5
		א	1
		ו	6
		א	1
		ו	6
ם	40	ה	5
ה	5	א	1
	45		45

Rurſus ſi יהוה expanderis, ita vt י Iod quater, ה He ter, ו Vau bis, & ה He ſemel ponantur, & omnia in vnam ſummam reduxeris; inuenies 72, id eſt, nomen Dei 72 literarum, ad quod omnia Dei nomina veluti innumeri riui ad Oceanum, vnde profluunt, reducuntur. Innumera hoc loco huius generis arcana ſub ſacratiſſimo nomine latentia adducere poſſem; ſed ne totum hiſce tempus perdamus, Lector præter citatos paulò ante Authores, adire poterit R. Abraham in Iezirah, R. Hamai, Karnitol, Becchai, Ioſeph Caſtilionenſem, alioſque quos paſſim citabimus; & ex

י י י י	40
ה ה ה ה	15
ו ו	12
ה	5
	72

Latinis

Latinis Galatinum, Georgium Venetum, Sixtum Senenſem, alioſque innumeros.

§ III.

De Nomine Dei duodecim literarum, ſeu dodecagrammato.

INter cœtera Nomina Dei, celeberrimum quoque reperitur apud Cabalicos nomen Dei δωδεκαγράμματον ſiue duodecim literarum; non quòd vnum nomen reuera ſit, ſed quòd plura in vnum coniuncta vnum quid ſignificent. Meminit huius inter cœteros innumeros Rabbinos Rambam l. 11. More nebuchim, vbi ita inquit:

R. Rambam.

ועוד למקבלים שם בן שנים עשר אותיות:

Erat apud eos adhuc aliud nomen duodecim literarum. Deinde verò ſic dicit (Hebraicum ad verbum ſic interpretor.) [Eſt autem in promptu quantum ad me, id quod ipſe vehementer opinor, ipſum non vnum fuiſſe nomen, ſed duo, vel tria nomina aggregata, quorum literæ duodecim erant. Et priores illi ſancti Patres, quotieſcunque in Sacra ſcriptura nomen quatuor literarum occurrebat, videlicet יהוה, ipſum cum duodecim illis literis pronunciabant, atque exponebant, quemadmodum hodie etiam illud cum quatuor hiſce literis אדני Adonai pronunciamus. Illud tamen nomen duodecim literarum maioris proculdubio vnitatis ſignificationem importabat, quàm id quod hoc nomen Adonai ſignificat; neque illud quempiam ſcire prohibebant, quin potiùs quemcunque volentem illud diſcere, docebant: ſecùs fiebat de nomine quatuor literarum; neminem enim illud docebant, qui ſciebant, niſi filios ſuos atque diſcipulos, qui tales eſſent, qui illud ſcire mererentur; & hoc ſemel duntaxat in hebdomade; cùm autem multiplicati eſſent in mundo homines, Hæretici atque peruerſi mente, nomenque duodecim literarum didiciſſent; tùnc eo credulitatem corruperunt. Quamobrem Patres illi nomen illud duodecim literarum neminem vlteriùs docuerunt, niſi honeſtos & pudicos, qui erant in Sacerdotio, vt videlicet cum eo populo in ſanctuario benedicerent. Poſtea verò prohibuerunt de Sanctuario expoſiti nominis memoriam, propter malitiam ſcilicet filiorum hominum; quod immediatè poſt Simeonis iuſti obitum accidit: (fuit autem is Simeon qui Chriſtum vlnis ſuis exceptum benedicere meruit:) qui & vltimus omnium fuit, qui cum nomine quatuor literarum populo benedixit.] Hactenus Rambam. Quale autem hoc nomen fuerit, & quomodo id ex nomine Dei tetragrammato emanet, videamus.

Nomen Dei 12. literarum non eſt vnum nomen, ſed ex multis compoſitum.

Si enim Nomen Dei tetragrammaton ſecundùm leges combinatorias in octauo libro Muſurgiæ noſtræ vniuerſalis præſcriptas reſoluatur (quod fiet, ſi ה primum locum ſexies occupat, י verò ter, & ו ter;) naſcentur duodecim combinationes ſeu varietates, non plures, id eſt, duodecim

decim nomina Dei, quæ הויות *Hauioth* Hebræi vocant; quæ quidem omnia diuinæ eſſentiæ proprietates reſpiciunt, vt in hoc ſchemate patet. Duodecim igitur iſta nomina vnum apud Cabalicos nomen efficiunt, tanquam vnius rei ſignificatiuum, quamuis reuera duodecim nomina ſint, diuinæ eſſentiæ rationem explicantia; quorum ſingulis ex ſacra Scriptura clauſulam, vel ex capitalibus, vel medijs, vel finalibus literis depromptam applicant, vt ſequitur.

יוהה	יההו	יהוה
הויה	ההוי	הוהי
ויהה	וההי	והיה
ההיו	היוה	היהו

Duodecim הויות Hauioth comparatio ad loca S. Scripturæ, ex Pardes extracta.

1 Primum inuenitur in capitalibus literis iſtius Pſalmi 95. v. 11.	ישמחו השמים ותגל הארץ :	1	יהוה
2 Inuenitur in illo Ierem: 9. 24.	יתהלל המתהלל השכל וידוע :	2	יההו
3 Habetur in illo Exodi 26. v. 20.	ידות ולצלע המשכן השנית :	3	יוהה
4 Habetur in illo Iob 33. 27.	וכל זה איננו שוה לי :	4	הוהי
5 Habetur in illo Deuter. 9.	הסכת ושמע ישראל היום :	5	הויה
6 Habetur in illo Iſa. 45.	וצדקה תהיה לנו כי :	6	ההוי
7 Habetur in illo Deut. 20.	ויראו אתה שרי פרעה :	7	והיה
8 Habetur in illo Deuter. 6.	ודבש יום הזה יהוה :	8	וההי
9 Continetur in illo Gen. 13.	ויבא יושב הארץ הכנעני :	9	ויהה
10 Continetur in illo Pſal. 33. v. 4.	ליהוה אתי ונרוממה שמו :	10	היהו
11 Continetur in illo Iſa. 12.	המר ימיר והיה הוא :	11	היוה
12 Habetur in illo Ier. 8.	עירה ולשורקה אני אתנו :	12	ההיו

Horum nominum ſex dicunt occulta, ſex manifeſta. Illa humano ingenio incomprehenſibilia, hæc cùm fabricam reſpiciant, ſe explicant, lateteque myſterium in punctis, quibus ſignantur citato loco; de quibus vide Pardes. Nomen porrò duodecim literarum aiunt Rabbini eſſe hoc quod ſequitur, הקדוש ברוך הוא *Sanctus benedictus ille*; quod etiam per quatuor literas exprimunt ſic, ה"ק ב"ה; quo populo, vt poſtea dicetur, benedicere ſolebant priſci Sacerdotes. Veruntamen R. Hakadoſch ſuprà citatus, altiùs & ſublimiùs ſpeculatus, hoc nomen duodecim literarum

Exempla nominum Dei 12. literarum

R. Hakadoſch

dicit eſſe illud quod ſequitur: אב בן ורוח הקודש, *Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus*; ſed audiamus verba eius:

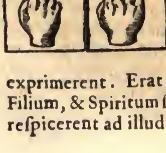
ולפי כך מוח השם המפורש הוא נגזר שם שנים עשר אותיות כי הוא אב: בן: ורוח הקדש: אשר בלשוננו העברית שם שנים עשר אותיות נכתב כן:

Quamobrem ex hoc nomine Dei expoſito, videlicet יהוה, *aliud nomen deriuatur duodecim literarum, eſtq́, Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus; quod in lingua noſtra Hebraica ſcribitur duodecim literis*: Deduxit autem hanc tam arduam conſiderationem ex primo verſu Geneſeos ברשית ברא אלהים, *In principio creauit Deus &c.* vbi in voce ברא *bara* ſingulis literis tribuit vnam ex diuinis hypoſtaſibus. Et quidem per א *Aleph* Patrem, per ב *Beth* Filium, & per ר *Reſch* Spiritum ſanctum denotat; quæ conficiunt duodecim literarum nomen אב בן ורוח הקודש, *Pater, Filius, & Spiritus ſanctus*: quaſi diceret: In principio Pater & Filius & Spiritus ſanctus creauit cœlum & terram. idem deducit ex illo: *Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli*. vbi in voce אבן, quod lapidem ſignificat, per אב *Au*, Patrem, per בן *Ben*, Filium, & conſequenter per vtriuſque amorem Spiritum ſanctum intelligit. Idem dodecagrammatum Dei nomen deducunt ex illo Iſaiæ 65. vbi dicitur ויהיו מברכים באדני אמן, *& erunt benedicti in Deo* אמן *Amen*: Quærunt enim Cabalici, quid ſibi velit illud אמן? Reſpondent idem eſſe, ac אדני מלך נאמן, hoc eſt, *Dominus, Rex, fidelis*; nomen videlicet duodecim literarum, quarum trium dictionum capita monſtrant אמן. Innumera huiuſmodi ſunt ſacris characteribus comprehenſa nomina, non ſolùm præteritorum complementa, ſed & futurorum certa quædam præſagia, modò adeſſet qui ea non tam interpretaretur, quàm de ijs ratiocinaretur.

§. IV.

De Nomine Dei εἰκοσιδυογραμμάτῳ, ſiue 22 literarum, quo Sacerdotes olim populo benedicere ſolebant, ex mente Rabbinorum.

TRadunt Cabalici, Sacerdotes Hebræorum olim benedictionem ſuam peregiſſe per nomen Dei tetragrammaton, hoc pacto; nempe tribus medijs digitis dextræ manus extenſis, veluti tribus י י י, pollice verò & auriculari digito incuruatis aliquantulum, ita vt inclinatio duorum digitorum ה formaret; atque adeo tres digiti medij cum duobus extremis inclinatis nomen Dei יה, יה, יה, tertiò non ſine altiſſimo myſterio, teſte Rambam, exprimerent. Erat enim ille typus quidam benedictionis per Patrem & Filium, & Spiritum ſanctum in lege gratiæ dandæ fidelibus, vt videlicet reſpicerent ad illud Exodi 3. v. 4.

Sacerdotes Hebræorum qua manus configuratione olim dederint benedictioné populo,

אחיה

Digitized by Google

אח'ה אשר אח'ה כה תאמר תא'ה שלחני אליכם :

Hoc eſt; *Ego ſum qui ſum; ſic dices: qui eſt, miſit me ad vos.* quaſi per tertiò repetitum אחיה manifeſtè diceret אני הוא יה, Ego ſum ille Deus, ego ille Deus, ſic dices, יהוה, qui eſt Deus, ipſe miſit me ad vos, trinus in vno, & vnus in trino. Nam per tres digitos erectos, tres diuinas hypoſtaſes, quas ipſi ספירות עליינות, tres ſupremas numerationes dicunt, notabant; per duos extremos digitos inclinatos depreſſoſque ה, per manum verò totam paulò inclinatam ו Vau literam, atque adeò totum nomen יהוה tertiò repetitum, manu in ſimilitudinem literarum tetragrammati contortâ, exprimebant: & per ה diuinæ eſſentiæ vnitatem, per ייי Sacroſanctam Triadem, per ו perſonarum nexum; vel etiam per י Patrem, per ה Filium, per ו Spiritum ſanctum typicè indicabant. Reperio quoque, vnico digito erecto, qui index dicitur, in quo tria internodia tria iod exprimebant, veteres iuramentum præſtitiſſe; quam conſuetudinem & Pythagoram, digito elato per tetractyn iurare ſolitum, in ſcholam ſuam tranſtuliſſe veriſimile eſt. Cùm verò prauorum hominum abuſu nomen Dei tetragrammaton, tantâ primò curâ & ſollicitudine, tantâ reuerentiâ, electiſſimis quibuſuis, ſeptimo quoque anno, vt per id in Sanctuario populo benedicerent, traditum vileſceret; ad maieſtatem tanti nominis conſeruandam, eius in benedictionibus ſolennioribus vſus Sacerdotibus interdictus fuit; ſoliſque ſummis Pontificibus quotannis permiſſa erat eius pronunçiatio in diebus ieiunij & propitiationis. Quare illius loco duodecim literarum nomen, quod aliquantò ſacratius eſſet, quàm nomen Adonai, tetragrammato verò ineffabili minùs arcanum, in benedictionibus perficiendis ſubſtituerunt. Fuit autem nomen ſubſtitutum duodecim literarum, hoc: הקדוש ברוך הוא; quod vt tetragrammaton aliquo modo exprimeret, quatuor literis capitalibus illud formabant hoc pacto ה'ק' ב'ה.

הקדוש ברוך הוא :

Id eſt, *Sanctus benedictus ille*; per quod benedictionem à Deo Numerorum 6. v. 24. mandatam ſuper populum pro tetragrammato ita proferebant יברכך יהוה וישמרך, *Benedicat te ſanctus benedictus ille, & cuſtodiat te*, יאר יהוה פניו אליך ויחנך, *oſtendat ſanctus benedictus ipſe faciem ſuam tibi, & miſereatur tui*, ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום, *ponat ſanctus benedictus ipſe faciem ſuam ad te, & ponat tibi pacem.* Quo in loco Raſſi, id eſt, Rabbi Salomon Ben Iarrhi in Numerorum 6. ita ſcribit.

לכן הכהנים פורשים ידיהם למעלה ומברכים ישראל לאמר הק'ב'ה עומד אחרינו שנאמר הנה זה עומד אחר כתלינו משגיח מן החלונות : ומבין אצבעות של כהנים : *R. Salomon Ben Iarrhi.*

Itaque Sacerdotes diſtendunt manus ſuas dicendo: Sanctus benedictus ille ſtat poſt nos, ſicuti ſcriptum eſt; En ipſe ſtat poſt parietem noſtrum, aſpiciens de feneſtris inter digitos Sacerdotum.

Pardes tamen dicit, non tantùm in nomine Dei duodecim literarum benedictionem peractam eſſe à priſcis Sacerdotibus, ſed & alio myſtico nomine viginti duarum literarum; vt ſic ad omnia Dei nomina ſub 22. Hebraici Alphabeti elementis comprehenſa alluderent. Erat autem nomen 22. literarum, vt ſequitur.

Nomen 22 literarum, quo benedicebant veteres.

אנקתם פסתם פספסים דיונסים:

Deioneſim Paſpaſim Paſtam Ankatam

Extractumque fuerat ex illo citato Numerorum 6. v. 24.

יברכך יהוה וישמרך יאר יהוה:

Id eſt, *Benedicat tibi Deus, & cuſtodiat te, oſtendat Deus.* qui quidem verſus pariter eſt 22. literarum.

Forma Computationis hæc eſt:

Textus Num. 6. v. 24. ex quo extrahitur ſequens.

יברכך יהוה וישמרך יאר יהוה:

Nomen 22. literarum extractum.

אנקתם פסתם פספסים דיונסים:

Extractio hæc peracta fuit ex varijs Alphabetorum reuolutionibus eo modo, quo in ſequentibus demonſtrabitur; vnde hìc eas conſultò omiſimus. Lector quoque adire poterit Pardes, vbi fusè omnia & exactè tractantur. Vtilitatem verò, quæ ex huius nominis in benedictionibus prolatione emergebat, hiſce verbis deſcribit citatus Pardes.

Pardes. ופירשו המפרשים בשם זה כי כל א׳ מארבע שמות הנזכרות יש לו סגולה בפני עצמו הא״ אנקתם והוא טוב להשמיע יהוה תפילה ופי״ שומע אנקה תמים חב״ פסתם הוא נותן פסת פר לצורכים מזן: הג״ פספסים מלשון ועשה לו כתנת פסים והוא נותן בגד ללבש: הד״ דיונסים והוא עשה ניסים ונפלאות ובהם נשתמש יעקב אבינו שנא״ ונותן לי לחם לאכול ובגד ללבוש כאות׳ אם יהיה אלהים עמדי ושמרני:

Id eſt, *Dicunt autem interpretes huius nominis, quod vnumquodque ex quatuor nominibus hiſce memoratis habet proprietatem ſingularem. Primum nomen* אנקתם Ankatham, *illud bonum eſt, vt Deus exaudiat orationes, iuxta illud, exaudiens gemitum ſimplicium. Secundum eſt* פסתם Paſtam, *illud dat particulam frumenti indigentibus alimentum. Tertium eſt* פספסים Paſpaſim, *iuxta illud, & fecit ei tunicam polymitam; dat enim veſtes ad induendum. Quartum eſt* דיונסים Dioneſim, *& illud facit ſigna & mirabilia magna, eoq; vſus eſt Iacob pater noſter, quando dixit: ſi dederit mihi panem ad manducandum; & veſtes ad induendum, iuxta literam, ſi Deus mecum, & cuſtodierit me.* Putant itaque benedictione per hoc nomen 22 literarum peractâ Deum primò facilè exaudire preces ſupplicantium; ſecundò concedere alimentum ſiue frumenti

menti

menti abundantiam; Tertiò veſtitus ſubminiſtrationem; Quartò mirabilium perpetrationem, omnia in virtute nominis Dei tetragrammati יהוה, quod implicitè continet; at ſuperſtitioſè vt ſolent. Sed his explicatis iam ad nomen Dei 42 literarum procedamus.

§ V.

De Nomine Dei quod τεσσαρακοντάδυογράμματον, *ſiue 42 literarum dicitur, ex mente Rabbinorum.*

EX Nomine Dei tetragrammato aliud nomen τεσσαρακοντάδυογράμματον, ſiue quadraginta duarum literarum deducunt, per Gametricam artem, ſiue κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν: ſi enim nomen Dei יהוה expandas hoc pacto יוד הה וו הה, *Iod, He, Vau, He*, expanſumque in numeros reſolueris; prodibunt 42, vt in margine patet: 42 verò characteres per talia nomina ſic coniuncti, vnum dicuntur nomen, eò quòd vnicam tantùm rem reſpiciant. Secus fit de alijs nominibus compoſitis & ſimul coaceruatis: cùm enim ratio illa, qua intellectus fertur in Deum, non niſi multis & literis & verbis explicari potuerit; mirum non eſt, veteres multorum verborum ex ſacris literis opportunè decerptorum congeriem, ſub vnius nominis expoſitione exhibuiſſe: vti enim Deus Opt: Max: omnia ex inexhauſta fontis ſui abyſſo emanare, & ad infinitam originem refluere fecit; ſic æquum eſt, aiunt, vt homo per varios diuerſoſque riuorum canales, diuini fontis ſcaturiginem inquirat. Quæ pulchro ſanè, & pleno arcanorum pronunciato nobis oſtendit R. Hammai in libro עיון, id eſt, *ſpeculationis*, his verbis:

י	10
ו	6
ד	4
ה	5
ו	6
ו	6
ה	5
	42

Nomen Dei 42. literarum

R. Hammai.

להוציא דבר במאמר ומאמר בדבר עד לעמיד כל הדברים במעיין השלהבת ותשלהבת במאמר כמעיין אין חקר ואין מספר לאורה המתעלמת בתוספת החשך המסותרות בכלל ארבעים ושתים אותיות :

Egit igitur Deus, vt produceret rem in verbo, & verbum in re, quouſque reſtitueret omnes res in fontem fulgoris, & fulgorem in verbum tanquam fontem, cuius nec terminus ſit, nec numerus, ad lucem abſconditam augmento tenebrarum latentem in vniuerſo 42 literarum. Quæ verba, vtpote obſcuriora, ſic interpretor: Deus omnia vti in verbo ſuo conſtituit, quod eſt fons lucis ſeu fulgoris incomprehenſibilis & infiniti, ita ideas quoque rerum omnium poſuit; lux autem hæc inacceſſa & abſcondita, in tenebrarum abyſſo diuinarum latitans, Deus inquam benedictus, omnia ſapientiæ ſuæ virtute Mundo huic largitus eſt per creationem; per ipſum enim Verbum *omnia facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil, & quod factum eſt, in ipſo vita erat, & vita erat lux hominum.* Totum hoc myſterium latet ſub 42 literarum nomine; vnde & à ſapientibus hoc nomen vocatur קדוש ומקודש, *ſanctum & ſanctificatum*; ideoque per Alphabeticæ reuolutionis

tionis commiſtionem rudibus indigniſque occultatum, atque Sanctis tantùm per Ieremiam Prophetam ex Alphabetaria reuolutione, vt aiunt, reuelatum eſt; qui ſæpe ſolebat legere & reuoluere librum creationis, qui dicitur יצירה Ietſirah, vti ſcribit Rabbi Iuda in libro בטכון Batachon, hoc eſt, de ſpe. *Cùm enim Ieremias*, ait Author, *librum Ietzirah multùm & ſæpe nocturnâ diurnâq; manu verſaret, dicitur ad eum veniſſe* בת קול *bat kol, filia vocis* (ſic reuelationem nominant) *quæ tribus annis eum dicto libro inſudare iubebat. Quibus elapſis, cùm iam ei literarum placeret coniugatio, dictuſq; tractatus, vt eius ope miranda exequeretur; ecce mox ipſi, eiuſq; aſſeclis nouus ſe homo exhibuit, cuius frons hæc verba præſeferebat:* יהוה אלהים אמת, *Tetragrammatus Deus verus. Sentiens autem dictus nouiter creatus homo ſcripturam in fronte, extenſa manu primam in voce* אמת *literam, videlicet* א *deleuit, manſitq; hic ſenſus,* יהוה אלהים מת, *Tetragrammatus Deus mortuus. Quare Ieremias indignatione perculſus ſcidit veſtimenta ſua dicens; quare tu deponis* א *Aleph ab* אמת *Emeth? reſpondit, quoniam defecerunt vbique à fidelitate Creatoris, qui nos creauit ad imaginem & ſimilitudinem ſuam. Reſpondit Ieremias, quomodo igitur apprehendemus eum? reſpondit ille:*

Ieremiæ Prophetæ memorabilis euentus. R. Iuda.

כתבו האלפאביתות למפרע באותו העפר הנורק בבונות לבבכם :

Scribite Alphabeta ad ſpacium in hunc puluerem diſperſum iuxta intelligentias cordium veſtrorum; & fecerunt ita. Et factus eſt dictus homo in horum conſpectu puluis & cinis, atque ſic diſparuit. Hæc an hiſtoria, an fabula ſit, neſcio; certè pulchrè Chriſto Θεανθρώπῳ applicari poſſent; Eſt enim Chriſtus יהוה אלהים אמת, *Tetragrammatus Deus veritatis*, iuxta quod ipſe de ſe fatetur, *Ego ſum via, veritas, & vita*. Verùm cùm humanum genus primæui delicti labe inquinatum à Deo viuo & vero receſſiſſet; tanta ruina neutiquam reparari potuit, niſi per Dei mortem; & ideo deleta litera א in אמת, *veritatis*, manſit מת, hoc eſt, יהוה אלהים מת, *Tetragrammatus Deus mortuus eſt*, vt veritatem & ſalutem per peccatum ablatam, morte ſuâ humano generi, & hoc Deo reſtitueret. Quare dicunt Cabalici, Ieremiam ex eo tempore ab ipſo Deo virtutes Alphabetorum, elementariumque combinationum poteſtates accepiſſe. Nam diſpoſitionem coniugationis de libro Ietzirah iam antè eum cognouiſſe aſſerunt; inde ad poſteros Alphabetaria hæc receptio, per quam, vt ipſi putant, arcana maxima panduntur, deuoluta eſt. Quale autem hoc nomen quadraginta duarum literarum ſit, & vnde deriuetur, pandamus.

Applicatio allegoriæ ad Chriſtum.

Sapientes & periti in Cabala Magiſtri, vt habetur apud Iochaidem, inueſtigaturi huiuſmodi nomina, primò magnâ animi diſpoſitione ſacro ſe textui applicare ſolent; tum omnes literarum in Tabula Ziruph contentarum combinationes à primo vſque ad vltimum elementum ſummâ fide, ſpe firmâ, & amore ardenti ſcrutantur; quâ diſpoſitione præuiâ, aiunt, Deum, ſi eos dignos, & mentis puritate inſignes repererit, corda illorum ſuperno diuini luminis radio colluſtrare, voluntati ſcrutantium facul-

Origo nominis Dei 42. literarum. Iochaides.

Digitized by Google

facultates offerre, & clementer ſubijcere; ac tandem eos hoc pacto voti ſui in nominis diuini inuentione compotes fieri. In quo tamen ſuperſtitioſiùs quàm opus eſſet, omnia peragunt. Modus autem ſcrutinij is erat, qui ſequitur. Primò 42 literas in 7 verba hectaſyllaba partiebantur; deinde quodlibet verbum in duas dictiones, quarum ſingulæ iuxta linguæ ſacræ proprietatem, ternas literas continebant: ductis itaque 6 in 7, proueniebant 42, literarum ſcilicet eius nominis vniuerſa collectio; eſtque inter alia innumera vnum hoc quod ſequitur.

4 ימי פתא 24 23 22 21 20 19 *patha Iemi*	3 מית אצב 18 17 16 15 14 13 *etſab Miat*	2 שגת חבץ 12 11 10 9 8 7 *thebats Schagath*	1 שגח במא 6 5 4 3 2 1 *bama Schaga*
	7 צאץ פפש 42 41 40 39 38 37 *papaſch Tſats*	6 חגח צמא 36 35 34 33 32 31 *tſama Thega*	5 צחג חפץ 30 29 28 27 26 25 *chapaz Zethag*

Sunt igitur omnia hæc ſeptem hectaſyllaba nomina vnum nomen Dei ex 42 literis conſtitutum. Putant Mekubalim ſuperſtitioſiores, huiuſmodi tantâ virtute eſſe imbuta, vt nihil vſui eorum appropriato denegatum iri exiſtiment. Cùm enim originem ſuam in Sacra ſcriptura habeant, voce Dei prolata; Deo, ob ſummam abſtractionem, quam à terrenis, materialibus, ſenſibilibuſq; rebus habent, illa placere, & conſequenter cum recta intentione, fide firma, & ardenti charitatis affectu portata, prolataque, id quod intenditur, certò impetrare arbitrantur. Amplexus eſt hanc doctrinam Picus in ſuis Concluſionibus, cùm dixit: *Quælibet vox Hebraica virtutem habet in Magia, in quantum Dei voce formatur.* Ego verò illa nequaquam vſurpanda exiſtimem, niſi in quantum ab Eccleſia diuinorum eloquiorum interprete approbata fuerint. Vnde relictis portentoſis huiuſmodi nominibus, audiamus R. Hakadoſch, qui eadem meliùs interpretatus eſt hâc verborum periodo.

Superſtitio Hebræorum circa nomina Dei 42 literarum.

Picus Mirandulanus Superſtitioſâ Hebræorum doctrinam approbat.

Author eam reprobat.

R. Hakadoſch

ולפי שאינו נמצא שום דבר באל אשר לא יחיה אל משם שנים עשר אותיות משטעף שם ארבעים ושתים אותיות אשר חוא אב אלחים בן אלחים רוח הקדש אלחים שלשח באחד אחד בשלשח אשר בעבריח חם ארבעים ושנים אותיוח מראות חשם חנזכר ודעי אלח חשמות חיות מחסודות האלחים אשר ראוי לחסתירם מכל אחד עד שיבוא משיח צדקנו גליתים לך ואתח חזקם בסוד:

Id eſt, *Quoniam verò nihil in Deo, quod non ſit Deus, ex nomine duodecim literarum, emanat nomen 42 literarum; quod eſt, Pater Deus, Filius Deus, Spiritus ſanctus Deus, trinus in vno, & vnus in trino, quæ in Hebraico 42 literæ. Notare autem debes, hæc nomina eſſe ex diuinis arcanis, quæ à quocunque occultari debent, quouſq; veniat Meſſias iuſtus noſter. illa tibi pateſeci, tu verò ea occulta fortiter.* Nomen igitur 42 literarum rectè ſtatuitur à Rabbenu Hakadoſch illud quod ſequitur.

אב

Digitized by Google

אב אלהים בן אלהים רוח הקדש אלהים שלשה באחד אחד בשלשה:

Nomen Dei 42 literarum iuxta R. Hakadoſch.

Pater Deus, Filius Deus, Spiritus ſanctus Deus, Trinus in vnitate, & Vnus in trinitate. In hiſce 42 literis licet expoſitio varietur, ſenſus tamen ſemper idem manet: Priſci enim illi Patres Prophetarum diſcipuli & ſucceſſores, etſi hoc diuinum nomen variè exponerent, omnes tamen in vnum & eundem ſenſum collimabant, Sacroſanctæ Triadis perſonas omninò exprimentes; quarum vnamquamque Deum, non tres tamen Deos aſſerebant. Recentiores verò Rabbini, vt ſibi tam contrariam doctrinam eludant, Rabbenu Hakadoſch ſuppoſititium appellant, & quibuſcunque poſſunt modis, nequiter occultant, ne cœci videant; & dum illud ignorare volunt, meritò à Deo repudiantur, minimè digni, qui à Deo in orationibus ſuis exaudiantur; quod & R. Iuda ſuper illud Pſalmi 91. *Exaltabo eum, quoniam cognouit nomen meum*, his verbis apertè docet:

R. Iuda.

מפני מה מתפללו ישראל בעולם הזה ואינן נענין על ידי שאינם יודעים בשם המפורש אבל לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא מודיען:

Quare Iſraël in hoc mundo orat, & non exauditur? propterea nimirum, quoniam neſciunt nomen Hemmamphoras. futurum autem eſt, vt Deus ſanctus & benedictus doceat eos, iuxta illud; tum ſciet populus meus nomen meum, tunc verè orabunt, & exaudientur. ſcilicet tempore Meſſiæ, veri & vnigeniti Filij Dei, qui diſcipulos ſuos, in ijſque Eccleſiam hoc Sacroſanctum Triadis myſterium perfectè docuit, iuxta illud: *Pater, manifeſtaui nomen tuum hominibus, quos dediſti mihi.*

Expoſitio nominis Dei 42 literarum.

Sed ad inſtitutum noſtrum reuertamur. Nomen Cabalicum 42 literarum, vt plurimùm ex certis Sacræ ſcripturæ locis, per varias Ziruph ſiue combinationis regulas deductũ componebatur. Cùm verò hoc Opere abſtruſarum rerum interpretem agam, & illud à nemine hucuſque traditum ſit, & res ne quidem ab ipſis peritiſſimis Rabbinis intelligatur; artificium hoc loco perfectè primus tradam, vt modus & ratio in ſimilibus procedendi curioſioris doctrinæ auidis conſtet, & de nominum vi & efficacia deinde quiſque exactiùs, quid tenendum, quid reprobandum, iudicare poſſit; adeoque ſuperſtitioſarum actionum radices erutæ in lucem ad cautelam educantur. Veruntamen quandoquidem ſine præuia combinatoria tabula, quam ipſi Ziruph vocant, dictorum nominum notitiam neutiquam conſequi licet; primò de combinatoria tabula Ziruph, quæ tertia Cabalæ pars eſt, quam & Themurah, id eſt, commutationem vocant, exactè agam, vt nihil ſit, quod in hoc Oedipo omiſiſſe videamur rerum abſtruſarum.

CA-

Digitized by Google

CAPVT V.

De Tabula Ziruph ſiue Combinationis Alphabetorum Hebraicorum.

Legitur in libro Ietſirah ſect. 4. בר"לא *Borla*, (quæ vox numerum continet 231. reuolutionum.)

Liber Ietſirah

עשרים ושתים אותיות יסוד קבועות בגלגל שערים בר"לא וחוזר הגלגל פנים ואחור וזהו סימנו דבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע כיצד שקלן והמירן אלף עם כולם וכולם עם אלף בית עם כולם וכולם עם בית וחוזרת חלילה נמצא כל היצור וכל הדיבור יוצא בשם אחד:

Viginti & duæ literæ fixæ in 231 portis, & vertitur Orbis a tè & retrò. Huius rei ſignum eſt, in bonis nihil ſupra ענג, *& in malis nihil ſupra* נגע. *Et hoc ita. ponderauit & mutauit* א *cum omnibus, & omnes cum* א: ב *cum omnibus, & omnes cum* ב. *& retrouertitur quoque hâc ratione; inde patet, omnes creaturas, & omnia idiomata emanare ex nomine Vno.* Viginti & duæ literæ ſunt literæ Alphabeti Hebraici; 231 portæ ſunt reuolutiones, quibus dictum Alphabetum commutari & combinari poteſt. Exemplum huius rei ponit in duobus nominibus ענג & נגע; quorum illud optima quæuis, hoc percuſſionem, id eſt, paſſionem indicat; & tandem modum combinationis indicat, combinando videlicet primam literam א cum omnibus cœteris, & cœteras omnes cum א; non ſecùs de ב, ג, ד, ſtatuendum indicat. Eſt autem non parua differentia inter Ziruph & Themura: Ziruph enim attendit ſolùm ad reuolutiones Alphabetorum; Themura verò ad tranſpoſitiones literarum. Sed audiamus Authorem Pardes, qui ſcitè ſanè ea deſcribit ſubiectis verbis:

Explicatio loci libri Ietſirah.

Differentia inter Ziruph & Themurah.

Pardes.

ויש חילוק בין צירוף להמורה בגבוה שמים על הארץ והטעם כי הצירוף לא תשתהפכנה אבני קדש ולא תתהפכנה מאותיות אלו ה׳ו כמו גלגל המתגלגל וחוזר מראשו לסופו ומסופו לראשו ועושה ראש תוך ותוך ראש וסוף תוך ותוך סוף והאותיות מעולם לא ישתנה ואף אם משתנה סדרם אבל התמורה הוא חלף האותיות בכ"ב אלפי ביתות כאשר נבאר כמו משל שם יהוה אלהינו יהוה המתחלף בא"ב ג"ד כוזו במוכסז כוזו ובא"ת ב"ש מצפץ חכצמטף מצפץ וכן בשאר אלפאביתות עד כ"ב:

Eſt autem differentia inter Ziruph & Themuram tanta, quanta altitudo cœli & terræ: ratio, quia Ziruph non tranſmutat & peruertit ordinem literarum, ſed ſicuti rota voluitur & gyrat à principio ad finem ſuum, & ex fine ſuo ad principium ſuum, & facit principium medium, & medium principium, & finem medium, & medium finem, & literæ nunquam mutantur, etiamſi ordo earum peruertatur. Veruntamen Themura mutat literas in 22 Alphabetis, ſicuti explicabimus. Exempli gratia, יהוה אלהים יהוה, *Deus Dominus noſter Deus, mutat per Alphabetum* אב גד Abgad *dicta nomina in* כוזו במוכסז כוזו, *& per Alphabetum* אתבש Etbaſch *in* מצפץ חכצמטף מצפץ, *& ſic fit in reliquis Alphabetis vſq; ad* 22; Eſt modus hic ex Gametria, vti exponemus, depromptus; Gametria enim ſubinde mutat literas, non attendendo ad numerum earum;

ſubinde enim ex tribus literis facit quatuor, & ex quatuor tres. Procedunt autem in tabularum Ziruphicarum ſtructura varijs modis, quos Author Pardes fuſe proſequitur, quarum duas tantùm hoc loco aſſignabimus, nam omnes reliquæ ſub hiſce duabus comprehenduntur. Prima Tabula bipartita eſt, & vocatur Rota gyrans à parte antè גלגל חוזר פנים; altera conuerſa גלגל חוזר אחור, Rota gyrans retrò. Vtraque Rota ex Pardes ſic ſe habet; Ponit in circuitu 2 Orbium, quorum vnus in altero continetur, 2 Alphabeta; deinde applicat ordine interiorem circulum mobilem, ſuper maioris immobilis ſingulas literas, ordine conſequentes; v. g. ת ſuper ב. & ש ſupra ג. & ר ſupra ד. &c. ita vt ſemper literas in interiori circulo ſcriptas, retrogrado ordine applicet. literis immobilis circuli directo ordine conſtitutis; & ſic combinationes literarum eodem ordine, quo in Tabula paulò poſt proponenda, conſtituuntur.

Atque vt huius exemplum videas; per primum Alphabetum huius rectum Pardes hæc nomina יהוה אלהינו יהוה, commutat in hæc כוזו במוכסן כוזו: quæ indicant Deum in vnitate eſſentiæ eſſe ita vnum, vt magis vnus eſſe non poſſit.

Altera Tabula magis vſitata, dicitur Tabula Ziruph, ſiue combinationum, eſtque ex libro Ietſirah (quem tametſi Hebræi Abrahæ Patriarchæ perperam attribuant, ſenſatiores tamen Scriptores meliori iure Authorem eius faciunt R. Akibam vetuſtiſsimum Scriptorem) deducta; artificium verò combinationis literarum, ſiue aſſociationis duarum quarumuis literarum in ordine ad diuina nomina, ſecretioreſque ſacri textus ſenſus inueſtigandos, non ſine ingenio eſt diſpoſitum; cuius Tabulam hîc ſubijcimus.

Libri Ietſirah Author eſt R. Akiba.

Ta-

Tabula Ziruph Latino-Hebræa ex mente Cabaliſtarum.

XI.	X.	IX.	VIII.	VII	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.		
cm כם	in יכ	ts טם	cghy חע	zf זפ	utſ וצ	hq הק	dr דר	gſc גש	bch בח	al אל	1	Albath
lm לם	cn כנ	is ים	tghy טע	chl חפ	ztſ זצ	uq וק	hr הר	dſc דש	gth גת	ab אב	2	Abgath
bm במ	ln לנ	cs כס	igh יע	tf טפ	chz חצ	zq זק	ur ור	hſc הש	dth דת	ag אג	3	Agdath
mn מנ	ls לס	cghy כע	if יפ	ttſ טצ	chq חק	zr זר	uſc וש	hth הת	bg בג	ad אד	4	Adbag
gn גנ	ms מס	lghy לע	cf כפ	itſ יצ	tq טק	chr חר	zſc זש	uth ות	bd בד	ah אה	5	Ahbad
nſ נס	mgh מע	lf לפ	ctſ כצ	iq יק	tr טר	chſc חש	zh זה	gd גד	bh בה	au או	6	Aubah
rſ רם	nghy נע	mf מפ	ltſ לצ	cq כק	ir יר	tſc טש	hth חת	gh גה	bu בו	az אז	7	Azbu
sghy סע	nf נפ	mtſ מצ	lq לק	cr כר	iſc יש	tth טת	dh דה	gu גו	bz בז	ach אח	8	Achbaz
hghy חע	sf ספ	ntſ נצ	mq מק	lr לר	cſc כש	ith ית	du דו	gz גז	bch בח	at אט	9	Atbach
ghf עפ	stſ סצ	nq נק	mr מר	lſc לש	cth כת	hu הו	dz דז	gch גח	bt בט	ai אי	10	Aibath
uf ופ	ghtſ עצ	ſq סק	nr נר	mſc מש	lth לת	hz הז	dch דח	gt גט	bi בי	ac אכ	11	Achbi
ftſ פצ	ghq עק	ſr סר	nſc נש	mth מת	uz וז	hch הח	dt דט	gi גי	bc בכ	al אל	12	Albach
ztſ זצ	fq פק	ghr ער	ſſc סש	nth נת	uch וח	ht הט	di די	gc גכ	bl בל	am אם	13	Ambal
tſq צק	fr פר	ghſc עש	ſth סת	zch זח	ut וט	hi הי	dc דכ	gl גל	bm במ	an אנ	14	Anbam
chq חק	tſr צר	pſc פש	ghth עת	zt זט	ui וי	hc הכ	dl דל	gm גם	bn בנ	as אס	15	Asban
qr קר	tſſc צש	pth פת	cht חט	zi זי	uc וכ	hl הל	dm דם	gn גנ	bs בס	agh אע	16	Anghbas
tr טר	qſc קש	tth טת	chi חי	zc זכ	ul ול	hm הם	dn דנ	gs גס	bghy בע	af אפ	17	Afbangh
rſc רש	qth קת	ti טי	chc חכ	zl זל	um ום	hn הנ	ds דס	gghy גע	bf בפ	atſ אצ	18	Atsbaph
iſc יש	rth רת	tc טכ	chl חל	zm זם	un ונ	hs הס	dghy דע	gf גפ	btſ בצ	aq אק	19	Aqbats
ſcth שת	ic יכ	tl טל	chm חם	zn זנ	us וס	hghy הע	df דפ	gtſ גצ	bq בק	ar אר	20	Arbaq
cth כת	il יל	tm טם	chn חנ	zs זס	ughy וע	hf הפ	dtſ דצ	gq גק	br בר	aſc אש	21	Aſchbar
cl כל	im ים	tn טנ	chs חס	zgh זע	uf ופ	htſ הצ	dq דק	gr גר	bſc בש	ath את	22	Athbaſch

Ex his patet primò, hanc Tabulam non eſſe iuxta quadraturam ſuam completam, ſed poſt vndecimam reuolutionem retrotortam. Nos, vt ij qui Hebraicæ linguæ imperiti ſunt, nonnullum vſum huius combinatoriæ Tabulæ aſſequerentur, Latinam Tabulam interſeruimus, in qua quantum Latinarum literarum ad Hebraicas affinitas permiſit, ſingulæ duæ combinatæ literæ ſingulis binis coniugatis ex Hebraicis, exactè reſpondent.

Notandum autem, eſſe hìc poſita 22 Alphabeta, quorum aliqua recta, vti primum, omniumque ſimpliciſſimum quod ſequitur, quod nullam in Alphabeto mutationem ſubit, ſed literas tantum literis ordine naturali conſequentibus connectit, vt hìc patet.

Alphabetum primum ſimpliciſſimum & rectiſſimum, ordine naturali progrediens, cui Latinæ literæ reſpondent.

שת	קר	פצ	סע	מנ	כל	טי	זח	חו	גד	אב
th ſc	r q	tſ f	gh ſ	n m	l c	i t	chz	uh	dg	b a

Vides in hoc Alphabeto ordine naturali duas quaſlibet literas coniungi; quod ſicuti nullam commutationem facit, ita quoque paſſim à Kabaliſtis negligitur. Reliqua 21 Alphabeta partim recta ſunt, partim tranſpoſita, & mutata. Recta ſunt, quæ ordinem literarum tàm anticum, quàm poſticum, naturalem exhibent; vti ſunt 1 & 21 Alphabeta; reliqua intermedia aliquouſque continuant eaſdem, & deinde turbato ordine alias leges ineunt. Singula verò hæc 21 Alphabeta, nomina ſua à primis duabus coniugatis literis ſortiuntur. Sic primum Alphabetum vocant אלבת *Albath*, ſecundum *Abgath* à binis paribus literarum אבגת, tertium אגדת *Agdath*, quartum ארבג *Edbag*, & ſic de cœteris, vſque ad vigeſimum ſecundum Alphabetum, quod אחבט *Ethbaſch* vocatur. Quænam verò huius Tabulæ diſpoſitio ſit, & quâ induſtriâ à Rabbinis diſponatur, videamus.

Author Pardes per quatuor rotulas id præſtat, quorum ſingulis in circuitu Alphabetum Hebraicum, tribus primis recto, quarto, retrogrado ordine inſcriptum eſt; ſed nos vti faciliori, ſic meliori methodo, negotium expediemus hoc pacto.

Regula prima. Pro Alphabeto primò ſcribantur ordine vndecim literæ Hebraicæ ab א vſque ad כ, & à כ incipiendo eidem ſupponatur מ loco ל, quod in primum locum commigrauit, & ſic reliquas literas ordine ſuperioribus literis ſubſcribes, vt patet.

Alphabetum primum Albath.

הגלגל
חוזר פנים
ואחור:

11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ

ל ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ

Si deinde ſingulas literas, id eſt, ſuperiorem inferiori coniunxeris, prodibit Alphabeti combinatio, vt vides.

אל בת גש דר הק וצ ופ חע טס ינ כמ

In ſecunda combinatione ponatur Alphabetum hoc ordine qui ſequitur.

א ג ד ה ו ז ח ט י כ ל
ב ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ

Vides literas omnes hîc ordine procedere & recedere, excepto ב, quod ſubſcriptum τῷ א, ne connexum cum præcedenti combinatione בת coincidat. Si itaque ſingulas ſuperiores inferioribus coniunxeris, habebis alterum Alphabetum, vt ſequitur *Abgath* dictum.

אב גת דש הר וק זצ חפ טע יס כנ למ — Alphabetum 2. Abgath.

Pro tertia combinatione literarum diſponatur Alphabetum hoc pacto:

א ד ה ו ז ח ט י כ ל ב
ג ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ

In hoc Alphabeto ב reijcitur in vndecimum locum, ne coincidat cum בת, quæ eſt combinatio ſecundæ columnæ. Si itaque literas ordine ſingulas ſuperiores cum inferioribus coniunxeris, habebis Alphabetum *Agdath* quæſitum, vt ſequitur.

אג דת הש ור זק חצ טפ יע כס לנ במ — Alphabetum 3. Agdath.

Pro quarta combinatione literarum diſponatur Alphabetum hoc modo, vt nomen combinationis בג אד primò ponatur, vt ſequitur.

א ב ה ו ז ח ט י כ ל מ
ד ג ת ש ר ק צ פ ע ס נ

Hæ ordine coniunctæ literæ ſuperiores cum inferioribus dabunt quartum Alphabetum *Adbag*, vt ſequitur.

אד בג הת וש זר חק טצ יפ כע לס מנ — Alphabetum 4. Adbag.

Non ſecùs in cœteris Alphabetis diſponendis, vt combinationis negotium compleas, procedes; diligenter interim notando, vnam literam ordine ſemper alterno in primis literis omiſſam, & in 11. columnam reiectam eſſe; quod ideo factum, ne eodem ſemper literarum ordine retento, quædam combinationes ſæpiùs occurrerent; quæ combinationum identitas maximè per hanc artificioſam literarum diſpoſitionem vitatur. Sic vides in primi Alphabeti prima combinatione ל locum vndecimum, qui ei competebat, cum primo commutaſſe. In tertia combinatione

אגבת

אגרת vides ב ſecundum locum in vndecimum commutaſſe, in locum eius ſubrogato ג; ſic enim poſcebat lex combinationis, nè vox אב bis repeteretur. In quarta combinatione *Adbag*, omnes quidem ſibi conſtant, ſed quatuor primæ tantùm tranſpoſitæ ſunt, poſt א, ד, & poſt ב, ג, cœtera eodem ordine, quem in præcedentibus oſtendimus, rectè procedunt. In quinto ordine omiſſum ג reijcitur in vndecimum locum; In ſeptimo ד; in 9. ה; in 11. ו; in 13. ז; in 15 ח; in 17. ט; in 19 י; in 21 כ. Omnes hæ literæ in Alphabetis numerorum imparium ordine naturali mutato in vndecimum locum recedunt; Alphabeta verò numerorum parium, primis quatuor literis tranſpoſitis, & reliquis recto ordine ſe conſequentibus, procedunt, vti ex tabula patet; Et ſic proceditur vſque ad vigeſimum ſecundum Alphabetum, quod אתבש *Etbaſch* dicitur, eſtque omnium dictorum Alphabetorum celeberrimum & vſitatiſſimum, cuius diſpoſitio ea eſt quæ ſequitur.

Alphabetum אתבש expanſum.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ
ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ ל

Coniunge ſingulas literas ſuperiores cum inferioribus, & habebis quæſitum Alphabetum *Etbaſch*, vt ſequitur.

את בש גר דק הצ ופ זע חס טנ ימ כל

Confutatio.

Atque hæc eſt celeberrima illa tabula Ietſirah, quam Rabbini ſuperſtitioſiores tanti faciunt, vt omnia eius ope ſe rimirari poſſe credant; nos verò inter poſtrema combinatoriæ artis eam reponimus. Vocant autem combinationes in magno illo Alphabeto 242 portas, quæ ex multiplicatione 11 in 22 emergunt; quamuis ipſi ſeriem vnam tollant, id eſt, primam omnium ſimpliciſſimam vndecim combinationum, ita vt 231 tantum portis vtantur, per quarum introitum ad quæuis in Sacra Scriptura arcana latentia ſe penetrare poſſe exiſtimant. Quòd ſi ſingulis literis diuerſum ex omnibus locum dent, id eſt, ſi 22 literas inter ſe combinatint, fiet ſumma incepnceptibilis, vt ſequitur.

Summa combinationis Alphabeti Hebraici 22 literarum.

1124000727777607680000.

Quam ſummam multi putant tantam eſſe, quanta eſt creaturarum omnium à Deo conditarum varietas. Sed hoc falſum eſſe, & ex Rabbinica iactantia exortum, facilè is viderit, qui combinatoriam artem rectè intellexerit. Deſcribit huiuſmodi fusè Author Pardes, vti & R. Moyſes Botrel in c. 2. Ietſirah. Addunt præterea dicti Authores 23 Alphabetum, quod à primis literis אלבם *Albam* vocant; perque huiuſmodi ſeriem, Raſſi & Kimchi Eſaiæ cap. 7. v. 6. interpretantur, Tabeel Romeliam. Sed hæc ſeries, cùm in præcedentibus Alphabetis promiſcuè contineatur, ferè à Rabbinis omittitur.

Author Pardes. R. Moyſes Botril.

RR. Raſſi & Kimchi.

Vſus

Digitized by Google

Vſus Tabulæ Ziruph primum Exemplum.

PRimò illud Hieremiæ c. 25. v. 26. ומלך ששך, interpretantes ope Alphabeti אתבש *Atbaſch*, inueniunt per ששך *Seſach* nihil aliud intelligi, quàm Regem Babel; de quo vide S. Hieronymum in citatum locum commentantem. Si enim in Alphabeto אתבש *Atbaſch* paulò antè adiuncto, accipias ב pro ש, & iterum ב pro ש, & deinde ל pro כ; habebis בבל, Regem videlicet Babel pro Seſach explicato. ששך בבל S. *Hieronym. in c. 25. Hierem. v. 26.*

Exemplum ſecundum.

ALter locus refertur eiuſdem Prophetæ c. 51. v. 1. quem Raſſi & Radak conſimiliter per *Atbaſch* interpretantur: *Suſcitabo ſuper Babylonem, & ſuper habitatores eius, qui cor ſuum leuauerunt contra me, quaſi ventum peſtilentem*. Hiſce verbis לב קמי, quæ aliàs ſignificant *cor leuantes*, per dictam literarum commutationem כשדים, id eſt, Chaldæi indigitantur, hoc pacto: pro ל ex Alphabeto *Atbaſch*, ſcribunt כ; pro ב, ש; pro ק ד; pro מ, י; pro י, ם, & procedit vox כשדים, eadem quæ לבקמי, vt comparanti vnum cum altero patebit. לבקמי כשדים *Exempla Ziruphicæ operationis.*

Exemplum tertium.

IVxta hoc artificium ex nomine Dei tetragrammato יהוה deducunt nomen מצפצ *Matſpats*, quod ob myſteria, & multa, vt ipſi putant, ſub eo arcana recondita, in magna apud eos veneratione habetur. Deducitur autem ex Alphabeto, dum pro י, מ, pro ה, צ; pro ו, פ; & denique pro ה, צ ſcribunt. Hoc pacto hæc verba, יהוה אלהינו יהוה, *Dominus Deus noſter Dominus tetragrammaton*, per *Atbaſch* commutant in hæc, מצפצ חכצמסך מצפצ, quo indicant inuocantq; diuinam voluntatem in Malcuth, hoc eſt, Luna archetypa degentem, quâ omnes influxûs deferuntur ad inferiora. Et per מצפצ intelligunt Regnum Dauid; per verba verò מצ & פצ, quorum illud exprimere, hoc gaudere, iubilare, aperire ſignificat, indicant מלכות decimam inter Sephiroth, quæ Lunæ conuenit, quia illa omnes influxûs à ſuperioribus emanantes dum recipit, eos in inferiorem inde Mundum exprimit. Rurſus hæc paulò antè citata verba, יהוה אלהינו יהוה, commutant in alia per Alphabetum אבגד *Abgad*, vt ſequitur: כוזו במוכסז כוזו: de quorum ſignificatione paulò antè dictum fuit, extractio enim horum nominum per priorem Tabulam facta eſt. R. Abraham Ben Dior in illud Ietſirah: *Raſſi & Radak.*

יוציאות במאתים וארבעים ואחד שערים נמצא כל היצור וכל הדיבור יוצא משם האחד: *R. Abraham Ben Dior.*

Omnes autem literæ redeuntes in orbem confeciſſe deprehenduntur portas 241, *inueniturque omne creatum, & omne verbum, vnum nomen conficere.* Nomen illud

illud vnum explicat, nomen tetragrammaton יהוה, cuius, inquit, literæ cum ſingulis portarum literis comparatæ, dant combinationum ſummam 634118; cuius arcana iactat tanta eſſe, vt ea verbis ſatis explicari non poſſint. Sed vide fuſiùs ea deſcribentem Moſen Botrellum peculiari tractatu. Axioma ſummè execrandum, cùm nihil eo ad peruertendam ſcripturam, ad omnia animi idola conformanda, deteſtabilius fingi poſſit. Nam ſi vna litera vicem gerit omnium, & omnes vnius vicem, nullum eſt tam ſacroſanctum nomen, quod non ſtatim æquâ facilitate in horrendam abominationem, ſenſuſque diuinæ ſcripturæ prorſus contrarios conuerti & detorqueri poſſit.

Moſes Botrellus. Refutatio operationis Ziruphicæ.

Vt verò liberiùs, impuniorique fingendi licentia arcana ſua iactitent, alia quædam Alphabeta fingunt 27 literarum, adiunctis videlicet 22 literis, finalibus quinque, quas מנצפך vocant. Alphabetum itaque in tres literarum ſeries diuidunt, quarum prima ex literis deſcribitur, quæ binæ denarium componunt; ſecunda ex ijs, quæ binæ centenarium; tertia ex ijs, quæ binæ millenarium. Hoc diagrammate tres ſuperſunt ἄζυγες, חנך. Nè verò diu cœlibes viuant, ח cum ג maritant; ſed ש ך non inuenitur adiutor, ita ratione numeri 27 imparis poſcente. Vocant verò huiuſmodi Alphabetum אחבח *Atbach*. Ad quod quidem Thalmutiſtas reſpexiſſe patet ex tract. Succa. c. 5. dum מגון contumacem interpretantur per סהרח, quod eſt teſtimonium. Sed audiamus citatum locum. *Per Atbach vocant* סהרח *teſtimonium* מגון *initio Ghemuræ contumacem, quod interpretari oportet ſicut Atbach hoc modo*: אט, בח, גו, דנ: *prior iſta ſeries vnitates; ſecunda denarios vti hic* יצ, כפ, לע, מס; *tertia centenarios, & millenarios exhibet* קץ, רף, שן, תם; *ſuperſunt* חנך *ſine pari.* סהרח *autem ſic permutatur cum* מגון: ס *pro* מ, *duæ* ה ח *pro duobus* ג נ, ר *pro* ו. R. Tarphon verò exiſtimat, Deum benedictum tot in Mundo ſpecie diſtinctas creaturas produxiſſe, quot combinationes ſub 22 literis abſconduntur. Aperta vanitas, & ſummæ in rebus Mathematicis Rabbinorum ignorantiæ argumentum: ſi enim combinationes iuxta leges in Muſurgia noſtra vniuerſali lib. 8. fol. 14. traditas inſtituamus, naſcitur ex 22 literis inter ſe aptè combinatis numerus commutationum is, quem ſuprà protulimus, nempè

Alphabetum 27 literarum Hebraicarũ.

Thalmutiſtæ.

R. Tarphon.

Tot creaturas à Deo creatas, quot combinationes ex 22 literis emergunt, R. Tarphon opinatur.

1124000727777607680000.

Qui numerus præterquàm quòd incomprehenſibilis ſit, tantus quoque eſt, vt ſi totum ſolaris ſphœræ concauum creaturis ſenſibilibus à Deo conditis repleretur, illarum minimè capax eſſet futurum. Addo quòd ſi R. Tarphon ab origine Mundi vſque ad præſens tempus, omnes combinationes ſub dato numero latentes proſequi, & deſcribere ſingulas voluiſſet, necdum eas abſoluiſſet; imò tantùm chartæ in deſcribendis ſingulis combinationibus inſumpturum aio, quantũ totus terrenus globus capere non poſſit. Certa ſunt quæ ſcribo, tametſi ijs ſolùm nota, qui combinationis vim & proprietatem penitiùs nôrunt. Apage igitur R. Tarphon cum tuis nugis. Multa ſimilia nugamenta plebi ignaræ perſuadent Rabbini, quæ ad trutinam reuocata, non niſi riſum mouent peritis.

Confutatio dictæ ſententiæ.

Aliud

Aliud non minus ridiculum produnt Thalmudiſtæ, dum ex illo capitis 7. Danielis: *Millia millium miniſtrabant ei, & decies centena millia aſſiſtebant ei*; per Ziruphicas combinationes numerum Angelicorum exercituum ſe inuenire poſſe ineptè autumant; vnde vniuerſam cœleſtem militiam in ſex ordines diſtinguunt, qui ſunt: Thalmudiſtarum figmentum.

6 5 4 3 2 1

מולות : אל : ליגיון : רבתון : חרטון : גיסתרא :

Mazaloth, El, Legion, Rabatton, Chirton, Giſtera. Et Mazaloth quidem in duodecim regimenta iuxta duodecim ſigna Zodiaci diuidunt, quorum vnumquodque continet ſecundùm ipſos triginta inſignia, quæ ipſi *El* vocant, quot videlicet in vnoquoque ſigno gradus numerantur; quæ in 12 ducta dant 360, numerum videlicet Elim: ſinguli Elim 30 ſibi ſubordinatos habent miniſtros, quos Legiones vocant; quare ductis 30 in 360, proueniet numerus Legionum 10800: ſingulis Legionibus ſubduntur 30 Ribathon, quæ ducta in 10800, dant 324000 Ribathones: ſinguli Ribathones habent ſub ſe 30 Chirton, quæ ducta in 324000, dant 9720000 Chirtones: ſinguli denique Chirtones habent ſub ſe 30 Giſteras, quæ ducta in 9720000, dant 291600000.

Computus Thalmudiſtarum circa multitudinem Angelorum:

מולות	Mazoloth	12	
			per 30 multipl.
אל	El	360	
			per 30 multipl.
לגיון	Legion	10800	
			per 30 multipl.
רבתון	Ribbathon	324000	
			per 30 multipl.
חרטון	Chirton	9720000	
			per 30 multipl.
גסתרא	Giſtera	291600000	
	Summa omnium Angelorum	301655172.	

Atque hanc ſuam opinionem confirmare ſolent, per reuolutiones Alphabetarias; in quibus dum omnia ſtolido labore voluunt, & reuoluunt, tandem diuiſi confuſique, in innumeras opinionum contrarietates pleno agmine præcipitantur, vt nec Proteus tot facies aſſumere fingatur, in quot ipſi ſeſe inſanis huiuſmodi imaginationibus transformare ſolent. Quæ ideo hîc fuſiùs proſequi libuit, vt plebæi philoſophaſtri, dum tanta Cabalæ myſteria Rabbinos eructare vident, ex pauculis hiſce quid credere poſſint & debeant, diſcant. Sed iam tempus & ordo poſtulat, vt vſum Ziruphicæ tabulæ in Diuinis nominibus eruendis doceamus, vt vnde monſtroſa illa Cabaliſtarum nomina originem ſuam nanciſcantur, auido Lectori conſtet. Confutatio Cabaliſticæ ſuperſtitionis

Quomodo Nomen Dei τεσσαρακονταδυογράμματον, ſiue 42 literarum, ex tabula Ziruph eruatur.

CVm à nomine tetragrammato, vt ſuprà dictum fuit, omnes literæ profluant, & in id denuò reſoluantur; videndum iam eſt, quâ arte & induſtriâ illud, vti & innumera alia ſimilia ſtolido labore ex Ziruphica tabula producant.

Primò itaque pro certo & indubitato dogmate tenent omnes Cabalicæ artis Magiſtri, nominum Dei, *inter quæ & nomen 42 literarum celeberrimum vnum eſt*, virtutem, operationem, vigorem, efficaciam, complementum, & perfectionem, à ſola Dei voce dependere, iuxta illud Pici pronunciatum; *Qualibet vox virtutem habet in Magia, in quantum Dei voce formatur.* Hinc illa per omnes omnium Alphabetorum connexiones & retia tam anxiè ſcrutantur, tanto calculorum apparatu explorant, donec tandem ſeptem nomina inſignibus, vt ridiculè putant, referta myſterijs, 42 literis comprehenſa vſpiam in Sacra ſcriptura compererint; queîs habitis, pari pacto ex combinatorijs Alphabetis Tabulæ præcedentis alia ſeptem verba, quæ poſſint vel vllius diuinæ Scripturæ verſus eſſe Symbola, inquirunt; vti ſunt ſequentia ſeptem heptagrammata verba, quorum vnumquodque iterum in ſex literas & binas dictiones trium literarum diſpeſcunt, vt ſequitur.

Pici pronunciatum.

Vanus labor Rabbinorum inueſtigandi Dei nomina ex Scriptura per tabulas Ziruph.

Nomen 24 literarum.

Textus Sacræ Scripturæ ex quo erutum eſt.

4	3	2	1
Canaphz lab	*Gachalbeqag*	*Thidalleak*	*Thidelganab*
ככף צלב	גכל בקג	תדל לאך	תדל גנב
מים ואת	ימא תחש	בראאלח	בראשית
	7	6	5
	Qabaqtſotſab	*Leduqanag*	*Qaladuetſaq*
	קבק צצח	כדו קנג	קלדוצק
	התח ורב	ארץ חית	תאר צוח

Hoc nomen 42 literarum heptamorium deducitur per commutationem Alphabeti *Albath*; & eſt primum in Tabula Ziruph; cuius combinatio ea eſt, quæ ſequitur:

Combinatio אלבת *Albath.*

כ י ט ח ז ו ה ד ג ב א

ל ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ

Textus verò Sacræ ſcripturæ, ex quo eruta ſunt præcedentia nomina, eſt primus & ſecundus verſus Geneſis, è quorum 42 literis per *Albath*, ſiue præſens combinatorium Alphabetum, ſeptem verba hectaſyllaba paulò

paulò antè adducta eruta ſunt, vti vnum cum altero comparanti patebit. Sed dicet quiſpiam, cur dictum Geneſis verſum acceperint, cùm quicunque textus Sacræ ſcripturæ 42 literarum pariter applicari poſſet; Reſpondent Cabalici, hunc verſum omnium totius Scripturæ myſterioſiſſimum ideo aſſumptum eſſe, quod à ב, quæ litera ſapientiæ diuinæ omnium conditricis nota eſt, incipiat, & in ב, quæ quadrageſima ſecunda dicti verſus litera eſt, deſinat, vt proinde nomen hoc commutatum 42 literarum idem deſignet, ac Deum principij & finis expertem, vtpote à quo omnia profluant, & in eundem reſoluantur. Sed cur adductum ex Sacra ſcriptura textum in fine interrumpunt, finali vocula בהו non terminata? Reſpondent, vt haberent 42 characteres diuini nominis expoſitores, qui non habebantur, ſi dictio complebatur. ridicula ſanè Philoſophia Cabaliſtarum, qui vt ad intentum ſuum pertingant, ſolitâ induſtriâ textus ſacros mutilare, & miris modis nunc addendo, nunc demendo corrumpere ſolent. Alij alias huius rei aſſignant cauſas. Ego vt verum fatear, nec myſterium ſub hiſce video, nec neceſſitatem vllam tam arctis legibus ſe adſtringendi. Ex hoc eodem Geneſis primo verſu 42 literarum, aliud nomen 42 literarum deducit R. Hamai in lib. de ſpeculatione. Nomen verò deductum fuit ex Alphabetaria reuolutione, quæ vocatur אבגד *Abgad*, vti ſequitur:

Cur 1. Geneſis verſum vſurpent Rabbini in diuinis condendis nominibus.

Confutatio

R. Hamai.

1 אבגדהוזחטיכלמנסעפצקרשת

2 בגדהוזחטיכלמנסעפצקרשת

Literæ ſuperiores coniunctæ inferioribus faciunt ſequens Alphabetum combinatum *Abgad*, vt ſequitur.

אב בג גד דה הו וז זח חט טי יכ כל למ מנ נס סע

עפ פצ צק קר רש שת

Nomina 42 literarum ſunt ſeptem verba hectaſyllaba, quorum vnumquodque rurſus in bina verba triſyllaba, vt ſuperiùs, diuiditur, & in ſubiecta figura vides.

5 ובקפ חו *V bakphahu* הארץ ות *autem terram*	4 נטנח בש *Netnabbaſcb* מים ואת *&*	3 טנב שות *Tanabaſchutb* ימא תחש *cælum*	2 אקב בכו *Akabbacu* ברא אלה *Deus creauit*	1 אקב תטש *Akabtataſcb* בראשית *principio In*
			7 ושו ההא *V ſubaha* התח ווב *vacua &*	6 בקפ וטש *Bekaphutaſcb* ארץ הית *inanis terra*

Nomen 14 literarum.

Textus Geneſis.

Hoc nomen quadraginta duarum literarum ſimiliter vt cœtera Deum benedictum iuxta ſuam proprietatem ſymbolice ſignificare aiunt: ſicuti enim tetragrammaton ineffabile, Deum notat, vt eſt ſupra omne eſſe; & אחיה *ehieh* Deum, vt eſt in omni eſſe, ſignat; & ארני, vt eſt omnium Dominator; & שרי, vti nullius indigum ſignificat; ita 42 literarum, ſiue recipiatur ex tranſpoſitis, ſiue rectis combinationibus, quodlibet, Deum deſignat, in quantum eſt Creator cœli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium. Vide Moſen Botrellum in librum Ietſirah. Inter alios verò ſuſiùs tractantem reperio Authorem Pardes, qui non tantùm arcana verborum, ſed & vocalium ijs adiunctarũ, cum totidem Angelorum nominibus ſummo labore, & contento ſanè ſtudio inueſtigare conatur. Paraphraſticè & veluti per interſtitia quædam Authoris verba infrà promo. Adducit is porta 6. peruſch. 12. aliud nomen 42 literarũ ex dictis Geneſ. primis verſibus, 42 pariter literarum, extractum. Nomen in ſeptem hectaſyllaba nomina diſtinctum, quorum vnumquodq; binas dictiones triliteras continet, eſt id quod ſequitur, vocalibus ſuis notatum.

R. Moyſes Botril. Author Pardes.

5	4	3	2	1
חקב טנע *Hakbatnangh* חארץ וח	בטר צתג *Betartſetbag* מים ואח	נגד יכש *Nagedichaſcb* ימא תחש	קרע שטן *Keranghſchetan* ברא אלה	אבג יתץ *Abgaithaz* בראשית
			7 שקו צית *Schekutſith* ה תהו וב	6 יגל פזק *Iegalpezak* ארץ חית

Hoc nomen ex varijs Alphabetis, non ex vno, ſicuti alia ſuperius allegata, extractum fuit; vnde artificium conſultiùs omittendum duxi, quàm multiplici Alphabetorum coaceruatione illud obſcurum reddere. Alphabeta quæ ipſe Author fusè allegat, citato loco videri poterunt. Accepit autem omnia dictus Author ex R. Nehunia, alijſque abſtruſioribus Cabalicorum monumentis. Ponit autem magnum in punctis myſterium, & grauiter prohibet, ne loco Patach pronuncietur Kametz. Sed audiamus verba omnium Cabalæorum ſuperſtitioſiſſimi Authoris:

R. Nehunia.

יודע כי סוד חפתח הוא סוד גדול לפתוח מלמעלה כל פתחי חרחמים הגמורים יען כי חוא רחמים גמורים וקמץ סודו כאף רחמיו ר"ל אם תנקדו בקמץ חוא קופץ באף וחשמר לך שח חנקדו בקמץ אלא לנקום נקם במקום חשבא חירק ועמו תעשה ותשיג פלא פלאות דבפתח תשיג פעולות הרחמים ויפתח ברכות עד בלי די ו'ט'ח חנני פותח לכם את ארובות חשמים וכו" וסוד הפתח כשיפתח לה את אוצרו חטוב וסוד הקמץ אוצרות ה' חנקמץ :

Id eſt, *Notum eſt, quoniam arcanum Patach eſt arcanum magnum; nam pronunciando illud ritè, portæ ſuperiores miſericordiæ & retributionis aperientur; ideo illud ipſas Dei miſerationes & retributiones rectè indicat. Kamets verò ſecretum eſt, iram diuinorum viſcerum indicans, id eſt, ſi dictum nomen punctaueris*

Digitized by Google

geris per Kamets, & pronunciaueris, ira Dei deſcendet; hinc caue tibi nè illud puncto Kamets ſignes, niſi in die vindictæ, ſcilicet tempore belli, & in loco exercitus; & cum eo perficies mirabilia magna. Cum Patach verò ſignato aſſequeris opera miſericordiæ, iuxta illud; Ecce ego aperiam vobis cataractas cœli &c. Arcanum verò Patach aperiet tibi theſaurum eius bonum; & Arcanum Kamets colliget theſauros Dei, iuxta illud, Theſaurizabis tibi in die iræ. Riſum teneatis amici. Pergit deinde Author fuſiùs totum negotium explicare, arcana arcanis, nugas nugis ſubnectere, ſubiunctis verbis:

כי השם זוה והוא ירמז בס"ג בורה ומקום מוצאו הוא מפסוק בראשית עד ב' של Author Pardes ex Raibi.
בהו וכן פירש הרש'בי ע'ה בספר התיקונים ז"ל השום ראש על רגליו ואמר רבון
עלמא אפתח עיני להסתכלא בהון לחילא אבוא בם אודה י'ה בם"ב אתוון דשמא
מפרש למודע כל אות ואות על תקעיה ואינון **בראשית ברא אלהים את
השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וב** : ואינון **אבג יתץ: קרע
שטן: נגד יכש: בטר צתג: חקב טנע: יגל פזק: שקו צית** : כל אות
ואות אית להמאמר ואית לה נתיב יאמרן אינון ולב" שבילין וכלהו תליין מן איה" מרא
איהו אבוא בם' אודה י'ה ז' ספירות כלילן בז' שמהון וכלהו כלילת לון בת שבע יה
חכמה ובינה א' כהר עליון וכולה כלילת בת שבע אבל שיעור הכתוב הוא פתחו לי
שערי צדק והיא הסכינה כשהיא נקרא בת שבע על שהיא כלולה משבע שמות אלה
שהם בשבע הספרות ואו : היא: יוד: היא: נקראת צדק מסבר הנתיבות והאמרים אבוא
אחר בם שהם שבע שמות שבע ספירות ובהם נכלל ם מ"ב איתיות שהם י'ם אמרים
ול"ב' נתיבות וכל אות ואות יש לה כה א' או מהמאמרים או מהנתיבות אודה י ה הם ג'
ראשונות הנשארות הנה בפי" שמוצא השם הזה הוא מפסוק בראשית עד ב' של בהו
ושבזה קצת בלבול כאשר נכתוב ויש מי שחילק האותיות האלה לשלשה חלקים
שהם ג' ידות יד דין ויד רחמים ויד החזקה וזה סידורו עם נקודו **בראשית ברא
אלהים** עד ב' יד דין **את השמי מואת הארץ** וע' ב' היד הרחמים **והארץ
היתה תהו וב** עב"יד חזקה :

Quoniam, inquit, *nomen hoc indicatur per Sephiram Geburah, id eſt, fortitudinis, locus verò, ex quo eductum fuit, eſt verſus Geneſis à* ב *vſq; ad* ב, *id eſt,* בהו; *& ſic explicat Haraſbi, pax ſuper eum, in libro Sepher hatikunim, memoria eius in benedictione. Conſtitue caput ſupra pedes eius, & dixit Dominus ſeculorum, aperiam oculos meos, vt intelligam in illis quæ ſuprà ſunt; introibo in ea, & confitebor Domino in 42 literis nominis hammephoraſch, vt cognoſcam ſingulas literas, iuxta motiones ſuas; ſunt autem iſta verba: In principio creauit Deus cœlum & terram, terra autem erat inanis & vacua; & ita ſcribuntur, vt ſingulæ ſex literas conſtituant, vt ſequitur.*

7	6	5	4	3	2	1
התהווב	ארץ היה	הארץ וה	מים ואת	ים את הש	ברא אלה	בראשית
Quibus correſpondent nomina extracta.						
שקוצית	יגל פזק	חקב טנע	בטר צתג	נגד יכש	קרע שטן	אבג יתץ

Singulis literis verò competit verbum, & vna ſemita; decem verba ſunt Decalogi,

calogi, & 32 ſemitæ, quæ omnes dependent ex איח, *iuxta illud,* אבוא בם אודח יח *introibo in eas, & confitebor Domino. Septem Sephiroth comprehenduntur in ſeptem illis nominibus, & omnia illa continentur in* בחשבע יח *Bathſchebangh Adonai. Per* י'ח *notatur* חכמה *Sapientia, &* בינה *Intelligentia; per* א *verò indigitatur* כתר עליון *Corona ſuprema; quæ omnia Batſebangh continet: Veruntamen & iuxta illud, quod ſcriptum eſt; Aperite mihi portas iuſtitiæ; illa diuinitas eſt, quæ vocatur batſchebag, in quantum illa continet ſeptem verba illa, quæ ſunt in ſeptem Sephiroth, & tunc* איח *vocatur Zedeck, & eſt pars ſemitarum, & decem verborum, iuxta illud, introibo, & inquiram ſapienter in ijs, quæ ſunt ſeptem verba ſeptem Sephiroth, in quibus comprehenduntur 42 literæ, ſi enim 10 verba 32 ſemitis adiunxeris, habebis 42; ſingulis verò literis ineſt vnitas* א *Aleph, ſiue ea ex decem verbis, ſiue ex 32 ſemitis. Porrò* אודח י'ח *per* איח *ſignantur tres partes priores, ex quibus componitur hoc nomen; ſuntque prima verba* בראשית *vſque ad* ב *dictionis* בהו; *eſtq́ in hac parte confuſionis commiſtio, quemadmodum ſcribemus; ſunt enim, qui has literas diuidant in tres partes, quæ ſunt veluti tres manus,* יד הדין, *manus iudicij,* יד הרחמים, *manus miſerationum, &* יד החזקה, *manus robuſta; quarum ordo iſte eſt vnà cum punctis ſingulorum ordinum. Prima pars* בראשית ברא אלהים *pertinet ad* יד דין, *manum iudicij; ſecunda pars* אתח שמי מואת הארץ, *ad* יד רחמים, *id eſt, manum miſerationum; tertia pars* והארץ היתה תוהו וב, *pertinet ad* יד חזקה *manum fortem & robuſtam, quarum vnaquæque continet literas 14. quæ ducta in 3 dant 42. Iterum ſcriptum eſt, quod 42 literæ illæ ſunt in fine legis in vltimo verſu vt ſequitur:* ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל: *Et cunctam manum robuſtam, magnaq́ mirabilia quæ fecit Moſes coram vniuerſo, ſcilicet Iſraël; hic verſus pariter tres continet manus; prima manus eſt* ולכל היד החזקה ול, *ſecunda* כל המורא הגדול אש, *tertia manus eſt* רעשה משה לעיני כל, *quarum vnaquæque pars 14 pariter continet literas, quæ ducta in 3 dant 42, nomen Dei benedicti. Sic inuèni, & interpretatus ſum.* hucuſque Pardes. Quæ omnia cùm obſcuriora ſint, quàm vt ab abſtruſioris doctrinæ imperito intelligi queant, ea paulò fuſiùs explicanda duxi.

Myſterium primi & vltimi verſus Pentateuchi, ex quibus Cabaliſtæ eruunt nomen Dei 42. litterarum.

Fundamentum quo nixi Cabalici 42 literarum nomen eruunt, eſt primus & vltimus verſus Pentateuchi; quorum prior vti à ב incipit, ita vltimus in ל terminatur; hæ verò duæ literæ conſtituunt dictionem לב quod idem eſt ac cor; quo Cabalici ſubobſcurè indigitant, neminem legis arcanorum participem eſſe poſſe, niſi qui corde profundo, ſenſu & intelligentia ſumma præditus fuerit, quique 32 ſemitas ſapientiæ, quas eadem dictio לב numero exprimit, quæque in diuinæ legis decurſu inueniuntur, ſtudioſè triuerit. Hinc vlteriùs ſpeculantes, inuenerunt, in primo verſiculo à ב ad ב, quæ eſt principium dictionis בהו (aſtu doloſo, & manifeſtâ impoſturâ) 42 literas, quas in tres manus ſeu partes, quarum vnaquæque 14 literarum eſt, vti dictum eſt, diuidunt; ſingulis manibus applicant vnam ex tribus ſupremis Sephirot, quæ continentur hiſce tribus literis אחי, quæ notant tres ſupremas Sephiroth, *Kether*, *Cochma*, *Binah*,

Binah, id eſt, *Coronam ſummam, ſapientiam, & intelligentiam*. Porrò has quadraginta duas literas pariter in vltimo paulò antè citato totius Pentateuchi ſeu legis verſu inueniunt, qui, vti primus verſus Geneſis, incipit à ב, & in ב finit, ſic vltimus à ל incipit, & in ל finit; quem & in tres manus diuidunt, quæ tribus ſupremis Sephiroth pariter competunt. Et ſicuti primum verſum diuidunt in ſeptem verba hectaſyllaba, ſic & vltimum. Quâ quidem myſterioſa, vt ipſi putant, correſpondentia indicant, Deum Optimum Maximum, trinâ operatione in Mundum proceſſiſſe, Legem diuinam, Angelos, cœlum, terram, & quicquid eorum ambitu continetur, in virtute nominis tetragrammati, & quadraginta duarum literarum produxiſſe; quibus productis ſex dierum ſpacio, ſeptimo, qui per vltimum legis verſiculum indicatur, eum in ſeipſum reuoluiſſe omnia, æternam quietem capturum; quod fiet magno illo ſeculorum ac æternitatis Sabatho. Hinc dum totius legis arcanum ſub dictis duobus verſiculis attentiùs conſiderant, & vim ſingulorum verborum curioſiùs ſcrutantur; nihil eſſe in totius legis decurſu, nihil in toto creaturarum ambitu, quod hiſce non contineatur, aſſerunt. Cùm autem lex vniuerſa nihil aliud ſit, quàm continuus quidam, vti dictum eſt, diuinorum Nominum contextus, dicti verò duo primus & vltimus totius legis verſus veluti quædam epitome, vinculum omnium, omnium ſumma quædam ſit; Alphabetum verò viginti duarum literarum iuxta 242 reuolutiones ſuas, omnia diuinæ legis Nomina contineat & explicet; prædictum 1. & vltim. Geneſ. verſum, in quantum Dei voce formantur, & per Alphabetariam reuolutionem in alias literas & nomina tranſmutantur, vti ingentium arcanorum plenos, ſic etiam ſummam in operando vim & efficaciam obtinere eos ſibi perſuadent, ita vt eorum ope & diſpoſitione præuiâ, nihil non arbitrentur ijs recta cum intentione, fide ſummâ, & ardenti amoris affectu vtentibus à Deo concedi. Cùm itaque per Nomen Dei tetragrammaton יהוה, vti ſuprà dictum eſt, Deus omnia, quæ in Mundo ſunt, condiderit, Nomen autem expanſum ſic, ה, וו, ה, יוד, κτ τὴν ἰσοψηφίαν reſolutum 42, totidem videlicet, quot antè dicti verſus, literas conſtituat, factū eſt, vt inde tantorum myſteriorum fundamenta, tametſi inutili & vano labore, primum iacere cœperint: Porrò aliâ ratione eruunt hoc 42 literarum nomen. Dicunt enim Cabalici, quòd nomen 42 literarum, vt Pardes refert:

שם מב׳ דאיהו דיוקנא דמלכא חקיק על חוטמא דיוקנא הוא יהוה וה חוטמא
היא אהיה אשר אהיה וציור מ״ב אותיות בשע וה על כתב :

י	10
ו	6
ד	4
ה	5
ו	6
ו	6
ה	5
	42

Sit inſtar imaginis, quæ eſt in annulo Regis; imago exhibet nomen יהוה, *annulus nomen duodecim literarum* אהיה אשר אהיה, *& ſcriptura vel ſignatio exhibet 42 literas in ſeptem nomina diuiſas*, vti poſteà dicetur. Nomen verò 42 literarum in tetragrammato contineri, ita oſtendunt. Scribatur nomen tetragrammaton expanſè ſic: יהוה יוד הא ואו הא יוד ואו דלת הא אלף ואו אלף ואו הא אלף Et habebis quadraginta duas literas Nominis Dei expanſi, vt in ſequenti margine vides. אהיה quoque in numeros reſolutum dat 21,

Pardes.

Quomodo numerus 42 in nomine Dei tetragrammato lateat.

quæ

י 1 quæ duplata dant 42. Et hoc eſt, quod dicitur in Exodo אחיה, vbi אחיה
ה 2 bis אחיה אשר ponitur, & continet in ſe numerum 42. quod nomen אחיה
ו 3 ſi, vt priùs, expanſè ſcribatur, comprehendet pariter 42 literas. Atque
ה 4 ex hoc miro, vt falſò opinantur, conſenſu nihil non eius ope magnum ſibi
י 5 pollicentur, vt diximus. Præterea cùm totius legis arcanum per 32 ſemi-
ו 6 tas ſapientiæ, quas לב prima & vltima legis litera indicant, comprehen-
ד 7 datur, & per decem verba Decalogi conſumetur; hinc fit vt 10 iuncta
ה 8 32 dent 42, quæ diuinum 42 literarum nomen, quo omnia quæ in Mun-
א 9 do ſunt, continentur, indicant. Nomen autem 42 literarum in ſeptem
ו 10 verba ſeptem verbis primi & vltimi verſus correſpondentia dirimunt.
א 11 Et per ſeptem quidem verba indicant ſeptem Sephiroth, quæ ſunt, vt
ו 12 poſteà dicemus, menſurationes Bereſchith, ſiue dimenſiones creationis fa-
ה 13 bricæ, & ſeptem dies operationis & quietis. Et cùm Deus omnia ſex die-
א 14 bùs condiderit, hinc ſingula ſeptem verba conſtant ſex literis. Vnum-
י 15 quodque verò iterum in duas dictiones trium literarum diuidunt, adeo
ו 16 vt dictiones triliteræ in vniuerſum ſint 14, iuxta quarum analogiam to-
ד 17 tum quoque nomen in tria alia nomina, quorum vnumquodque 14 lite-
ו 18 rarum ſit, diuidunt, quas manus vocant; ſuntque manus iudicij, & cor-
א 19 reſpondet Sephiræ *Kether*, id eſt, *Coronæ*; manus miſerationum, & re-
ו 20 ſpondet *Chochma* ſiue *Sapientiæ*; & manus robuſta, & reſpondet *Binah*,
ד 21 ſcil. *Intelligentiæ*. quam triplicem manum etiam per אהי tres literas inſi-
ל 22 nuant, quarum prior א reſpondet *Kether*, & indicat nomen אחיה; altera
ח 23 ח reſpondet *Cochma Sapientiæ*, cuius index nomen יה eſt; tertia reſpon-
ה 24 det *Intelligentiæ*, cuius nota eſt י. Per hæc enim diuina nomina trium Se-
א 25 phiroth ſuperiorum influxus fit in omnes reliquas ſeptem Sephiroth ſiue
א 26 dimenſiones fabricæ. Hinc, aiunt, omnis fons vitæ, gratiæ, & ſalutis;
ל 27 hinc totius Mundi, ſingulorumque ordinum in eo contentorum robur,
ף 28 vis, & conſeruatio. Quæ omnia cùm in ſymbolico 42 literarum nomine
ו 29 contineantur, mirum non eſſe aiunt, tanta eo rectè vtentibus, & nomen
א 30 cognoſcentibus, chariſmata concedi; iuxta illud, *Exaudiam eum, & glo-*
ו 31 *rificabo eum, quoniam cognouit nomen meum*. Nec moueant te, aiunt, nomi-
א 32 na hæc barbara & prorſus portentoſa: cùm enim, vti dicunt Cabalici, vo-
ל 33 ce Dei formata ſint, & occultum ad diuinas virtutes, operationes, & no-
ף 34 mina conſenſum habeant; mirum non eſt, Deo, qui ſymbolicis huiuſmo-
ו 35 di & myſticis alluſionibus, & quæ eſſentiam eius veluti in idea quadam
א 36 exhibeant, vnicè gaudet, dicta nomina, ob ſympathicam quandam, & ab
ו 37 omnibus ſenſibilibus rebus abſtractam analogiam, tanquam eſſentiæ ſuæ
ה 38 ſimillima, gratiſſima, & acceptiſſima eſſe. ſicuti enim in Deo omnia
א 39 quæcunque in Mundi machina includuntur, vnum ſimpliciter ſunt; ita &
א 40 in Alphabeto 22 literarum, omnes res, voces, nomina, dictiones vnum
ל 41 quid ſunt, implicitè. Quod ſi in cœteris Alphabetis, maximè id in He-
ף 42 braico omnium myſterioſiſſimo locum habet. Hinc, teſte Zohar, legem
ita ſcripſerat Moſes, vt in quamcunque partem legeretur, ſurſum, deor-
ſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum, ſenſus erueretur diuinæ legi congruus, vti

ſuo

Digitized by Google

ſuoloco demonſtrabitur. Hinc ſicuti Aleph cum omnibus, & omnes reliquæ literæ cum Aleph; ב cum omnibus, & omnes cum ב; ג cum omnibus, & omnes cum ג comparantur, imò vnum ſunt, ob rerum, quas ſignificant, identitatem; ita Deus benedictus, eſt omnia in omnibus, & omnia in ipſo vnum ſunt, videlicet *Aleph, Beth, Ghimel, Daleth, He*, hoc eſt, *Principium, Domus, Retributio, Porta, Vita*, *Aleph* & *Thau*, *Alpha* & *Omega*, *Principium* & *Finis*, à quo omnia profluunt, & in ipſum refluunt. Nomina itaque tametſi, vt inquiunt, portentoſa ſint, & nihil ſignificare videantur, occultâ tamen vi & analogiâ omnium, quæ in Deo concipi poſſunt, perfectionum vnitatem occultè & myſticè, in quantum diuini Verbi eloquio formata ſunt, ſuæque virtutis baſin in Sacra Scriptura fundatam habent, exponunt. Exemplo rem oſtendam: ſicuti qui modò ſcribit nomen Petrus, modò Cephas, nunc Simon, illud literis quidem ſcribit omninò diuerſis, quorum tamen ſignificatio prorſus eadem eſt, & eundem Petri virtutum conceptum animo nobis ingerit; pari pacto dicunt Cabalici euenire in mirificis huiuſmodi diuinis nominibus; quæ quidem quantò ſunt abſtractiora, & omni humano intellectui abſtruſiora, tanto ad operandum earum virtute, efficaciora eſſe putant. Hinc, teſte Pardes, R. Schalomo Malco, & R. Hakana, explicato hucuſque 42 literarum nomini totidem epitheta, quæ diuinæ naturæ proprietates altiùs exponant, affingunt, ita vt 42 Epithetorum capitales literæ ſuprà citatum nomen 42 literarum perfectè exhibeant. quod vt curioſus Lector perfectiùs cognoſcat, Epitheta diuina 42, quorum initiales literæ nomen ſuprà citatum exhibent, hic apponendum duxi, omnia ex R. Salomone Malco, & R. Hakana deprompta, vt ſequitur. *Author Pardes. R. Schlomo Malcus. R. Hakana.*

Nomen 42 Epithetorum Diuinorum, quorum capitales literæ nomen 42 literarum, vti ſequitur, exhibent.

Nomen 42 literarum ſupracitatum, hoc eſt.

אבג יתץ קרע שטן נגד יכש בטר צתג חקב טנע יגל פזק שקו צית:

Epitheta 42 hoc exponentia ſunt ſequentia.

אדירירון בחירירון גבירירון יגבהיה תלמיה צתניה: *Nomen 42 literarum in ſeptem verſus diuiſum.*

Tſetaniah, Thelamiah, Igbahiah, Gebiriaron, Bekiriaron, Adiriaron,

קרמיה רגריה עריריה שגעיה טלטיה נהריה:

Nehariah, Telatiah, Scheganghiah, Ngheririah, Regariah, Keramiah,

נשמריה געריה דהריה יעליה כסיה שיגיוניה:

Schigioniah, Cheſeiah, Ienghaliah, Deariah, Geareiah, Niſmariah,

בועליה

בועליה טורריה רמיה צצציה תהכיה גלגליה :

Galgaliah, Thahchaiah, Tſatſitſiah, Ramiah, Torerciah, Bungheliah,

חנניה קתקיה בחוחויה טבטביה נחניה עממיה :

Gbnamamiah, Neeniah, Tabtabiah, Babauebuiah, Katbakaiah, Hananiah,

יהלשריה גוריה למסריה פקודקדיה צהריה קמליה :

Kemaliah, Tſelariah, Pekodkadiah, Lemimariah, Goreiah, Iebalſchariah,

שתהדריה קדושיה והאלאליה צעדיה יתחלכיה תמתליה :

Thamtheliah, Iathablchaiah, Tſangbadiah, Vehaeleliah, Kedoſchiah, Schatbodraiah,

Hæc ſunt 42 nomina, quæ totidem Dei attributa exponunt, explicantque nomen 42 literarum in capitibus ſingulorum nominum exhibitum; & nomina quidem ſunt extracta ex Pſalmis, cœteriſque ſacris ſcripturæ textibus, quorum puncta referunt ipſa puncta, quibus in dictis ſacræ ſcripturæ locis inſigniti textus reperiuntur; omnium autem interpretatio ea eſt quæ ſequitur.

Explicatio dictorum Nominum.

MAgnifice Deus doce nos, [1] ſplendide Deus illumina nos, [2] fortis Deus robora nos, [3] Deus exaltans, [4] Deus dulcis animæ inſpergens ſemina, [5] Deus iuſtus, [6] Deus ſuperinduens, [7] Deus commotionis, [8] Deus excitans à mortuis, [9] Deus perambulans vniuerſa, [10] Deus ſublimatus, [11] Deus influens, [12] Deus conſeruans, [13] Deus increpans, [14] Deus ſcrutans corda, [15] Deus ſubleuans; [16] Deus abſconditus, [17] Deus omni creaturarum cantu laudandus, [18] Deus Dominus omnium, [19] Deus malorum expulſor, [20] Deus lapſos eleuans & ſublimans, [21] Deus iuſtus iuſtus iuſtus, [22] Deus ſubuertens malos, [23] Deus Cœlorum, [24] Deus miſerator, [25] Sanctus tu Sanctus Deus, [26] Deus in eſſentia ſua perfectus, [27] Deus optimus & beatiſſimus, [28] Deus gratiam præſtans, [29] nobiſcum Rex Deus, [30] Deus hominum ſemitas intuens, [31] Deus terribilis & formidabilis, [32] cui ſimilis Dominus Deus? [33] Deus viſitans iniquitates, [34] Deus totius ſplendoris, [35] Deus languidos confortans, [36] Deus fundamentum laudis & confeſſionis, [37] Deus Sanctus, [38]

Et

39 40 41

Et Deus Deus Deus, Deus progreſſuum, Deus nulla cogitatione perueſti-

42

gabilis, Deus perfectio & conſumatio omnium.

Atq; hæc ſunt 42 attributa Deo nomina, quæ exponunt & explicant nomen illud 42 literarum, quod in fontibus attributorum portant; & ſunt (verbis eorum vtor) veluti totidem lumina quæ illuminant formas ſpirituales, ſingula ſingulas, ad indicandam literam in capite nominis ſui, quæ eſt veluti fons quidam ex capite in cœtera membra diffluens; & quemadmodum ramus infigitur radici, & radix ramo, ſic ipſa emanat ex fonte ſuo, qui eſt Deus benedictus, cuius virtutes nomina 42, occulto quodam conſenſu nomini Dei tetragrammato יהוה correſpondentia, aptè explicant. Sed audiamus Authorem Pardes:

ובשם זה מצאנו בספר הקנה שמות בראשי תיבותם הוא שם בן מ'ב' נראה משם Author Pardes.
השם לבוש אל זה השם השמות וכוונת כי מ'ב' אותיות השם הם מ'ב' מאורות
מאירות צורות רוחניות ושם כל א' הוא כפי הנזכר לעיל ולרמז אל אות השם שהוא
מקורו בא בראשו שמו סימן האות לרמוז כי הענף נעיץ בשורש והשורש בענף
ולהורות שהוא אצילות נאצל מן המקור ההוא:

Et in libro Hacana inueni de hoc nomine, cuius literæ ſunt in capite nominum, quod illud ſit nomen Dei 42 literarum; hinc apparet, nomen hoc eſſe quaſi dictis nominibus veſtitum; intentio autem fuit indicare, quod 42 literæ illæ nominis ſunt quaſi 42 luminaria illuminantia formas ſpirituales; & huius nominis vnaquæque litera iuxta ea, quæ ſuprà dicta ſunt, indicat literam nominis, qui fons eſt proueniens in capite, & nomen eius ſignum eius literæ, ad indicandum, quòd ramus infigitur radici, & radix ramo; & ad docendum, quòd illud ſit effluxus profluens ex fonte illo. Nomen itaque 42 literarum per totidem attributa propoſita propriè omnes in Deo perfectiones indicat, in quantum in Archetypo illo Mundo, mentis noſtræ fragilitas concipere poteſt; qui tamen influxus diuinarum operationum immediatè fit in Mundum Angelicum, per hunc in Mundum hunc ſenſibilem. Vt verò ſeries horum Mundorum aptè exprimant, alia 42 nomina fingunt, quorum initiales literæ nomen 42 literarum in præcedentibus expoſitum exhibent. Sunt autem nomina Angelorum vniuerſi præſidum, qui ſemper vnam ex quadraginta duabus diuini nominis literis in capitibus portant, iuxta illud; *Angelus meus præcedet faciem tuam, obſerua eum, & audi vocem eius, quoniam nomen meum in ipſo eſt.* Nomina verò ſunt, quæ ſequuntur.

Nomina 42 Angelorum, qui nomine 42 literarum inſigniuntur, eorumque interpretatio, quorum tamen vſus meritò ab Eccleſia prohibitus eſt, ob enormes quas Rabbini inde deducunt ſuperſtitiones; quare ſi quandoque numiſmata hiſce nominibus inſignita repererit Lector, ex qua officina prodierint, cognoſcere poterit.

Tſadkiel, Thumiel, Iophiel, Gabriel, Boel, Orphaniel,

אבג יתץ אורפניאל בואל ·גבריאל יופיאל תומיאל צדקיאל

Nagdiel, Thabiel, Schemſchiel, Gnazuziel, Raphael, Kabtſiel,

קרע שטן קבציאל רפאל עוזיאל שמשיאל תביאל נגדיאל

Sch gnariel, Chebaſchiel, Iehudiel, Daniel, Gaboriel, Nachliel,

נגד יכש נחליאל גבוריאל דניאל יהודיאל כבשיאל שעריאל

Gedudiel, Therumiel, Tſaphiniel, Rachmiel, Tabtabiel, Berachiel,

בטר צתג ברכיאל טבטביאל רחמיאל צפיניאל תרומיאל גדודיאל

Gnamiel, Nuriel, Tahariel, Barakiel, Kumiel, Chaziel,

חקב טנע חזיאל קומיאל ברקיאל טהריאל נוריאל עמיאל

Kedoſchiel, Zachariel, Phaniel, Lehabiel, Geriel, Iſrael,

נגל פזק ישראל גריאל לחביאל פניאל ·זכריאל קדושיאל

Thabriel, Ilphiel, Tſuriel Vauiel, Karbiel, Schalgiel,

שקו צית שלגיאל קרביאל ויאל צוריאל ילפיאל. תבריאל

Interpretatio horum Nominum ex mente Cabaliſtarum.

A(1)ngelus vultus lucidi; (2) Angelus in eo Deus; (3) Angelus fortitudinis; (4) Angelus pulchritudinis; (5) Angelus perfectionis: (6) Angelus iuſtitiæ; (7) Angelus congregationis; (8) Angelus ſanationis; (9) Angelus vehementis roboris; (10) Angelus Solis; (11) Angelus beatitudinis; (12) Angelus annunciationis; (13) Angelus poſſeſſionis; (14) Angelus virium & valoris; (15) Angelus iudicij; (16) Angelus confeſſionis; (17) Angelus ſubiectionis; (18) Angelus apertionis portarum; (19) Angelus benedictionis; (20) Angelus magnæ beatitudinis; (21) Angelus miſerationum; (22) Angelus reconditorum theſaurorum; (23) Angelus exaltationis; (24) Angelus caſtrorum; (25) Angelus viſionum; (26) Angelus reſurrectionis; (27) Angelus fulguris ſeu gladij coruſcantis; (28) Angelus purificationis; (29) Angelus ignis; (30) Angelus populorum; (31) Angelus rectitudinis; (32) Angelus peregrinationis; (33) Angelus flammæ; (34) Angelus facierum; (35) Angelus memorialium; (36) Angelus ſanctificationis; (37) Angelus candoris niuei; (38) Angelus oblationum; Ange-

Digitized by Google

39 40 41 42
Angelus vncinorum; Angelus anguſtiæ; Angelus vlcerum; Angelus fractionis. Atque hæc ſunt Angelorum ſiue diuinarum potentiarum nomina, quorum miniſterio omnia ſecundùm Rabbinos adminiſtrantur; quæ quidem in Deo omnia vnum ſunt, de quibus Cabaliſtæ aſſerunt, quòd quicunque ijs rectè vti nouerit, is omnium quæ deſiderari poſſunt (ſi Dîs placet) in hoc Mundo, compos ſit futurus; atque hoc propter ſummam, quam cum diuinis virtutibus habent, analogiam & ſimilitudinem: & quoniam Dei voce formata ſunt, hoc ipſo magnam in operando efficaciam, vt ipſi ſentiunt, habent.

Vides igitur ex his, quomodo hoc nomen quadraginta duarum literarum primò ex primo Geneſis verſu pariter 42 literarum, per combinatoriam artem emergat; & quomodo poſtea ex varijs Sacræ Scripturæ locis, alia totidem Dei attributa vnà cum Angelorum nominibus, ſingulis 42 literis, quibus dictum nomen penitùs exponitur, explicaturque, à ſuperſtitioſis Hebræis affiugantur. Explicato itaque nomine Dei, iam quomodo eo Sacerdotes benedicere ſolebant, videamus.

CAPVT VI.

De Nomine Dei ſeptuaginta duarum literarum, quod ἑβδομηκονταδυογράμματον Dei Nomen appellatur, deque abuſu eiuſdem.

NOmen ſeptuaginta duarum literarum, apud Cabaliſtas celeberrimum, & omnium myſteriorum (rectiùs ſuperſtitionum) veluti epitome quædam & anacephaleoſis, cùm à paucis non dicam explicatum, ſed nè quidem famâ perceptum ſit; hinc noſtrarum partium eſſe rati ſumus, illud ex primis fundamentis in lucem educere, myſteria ſub eodem, vt Cabaliſtæ ſomniant, recondita declarare, atque tandem aliquam bono publico ex abſtruſiori hac Hebræorum doctrina detecta vtilitatem, ſuperſtitionum occurrentium confutatione conferre; Quòd vt quàm optimè fiat, rem à primis principijs ordiamur.

Omnia Dei nomina ex nomine tetragrammato profluunt ex mente Rabbinorum.

Diximus in præcedentibus, ex mente Rabbinorum, omnia nomina diuina ſuam ex nomine Dei tetragrammato originem habere; ex eo enim, vti docuimus ex ipſis, nomen Dei duodecim literarum, nomen Dei viginti duarum literarum, & nomen Dei 42 literarum, & tandem nomen Dei ſeptuaginta duarum literarum, veluti ex inexhauſto quodam & perenni fonte profluit. Nomen enim Dei יהוה cum punctis combinatum ſeptuaginta duo couſtituit nomina Dei eſſentialia; quibus reliqua omnia nomina per quandam effectuum in reliquis Mundis eluceſcentium analogiam applicantur. Hinc ſecretiores Cabalæ Magiſtri, pulchrè omnia dicta in nomine Dei יהוה exhibent. primò enim illud exhibent ſub forma triangula combinatum, vt in margine vides. Si enim primò quatuor iod י י י י in numeros reſolueris, habebis 40; ſi his numerum trium ההה adiun-

Duobus modis colligunt hoc Rabbini.

Primus modus.

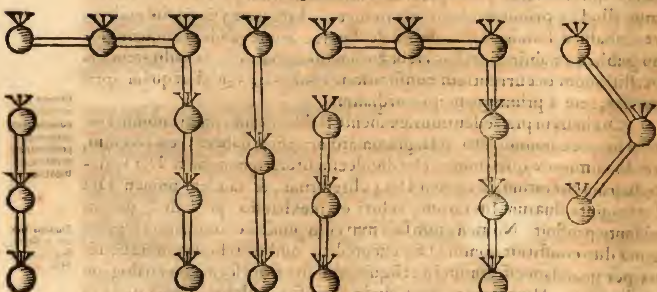
יייי 40 iunxeris, habebis 55; ſi denique hiſce addideris numerum ſub duobus
ההה 15 וו, habebis 67; quibus ſi numerum 5 ſub ה contentum addideris, habe-
וו 12 bis 72. Iterum alio modo ſeptuaginta duo Dei nomina exhibent ſub
ה 5 nomine Dei tetragrammato, vt ſequitur.

72

Secundus modus.

Primò enim ſcribunt illud quatuor ſuis literis expanſè; deinde vniuſcuiuſque literæ lineis tria puncta ſiue circulos apponunt: Et cùm nomen Dei biſariã diuiſum det duo nomina יה & וה, quorum vnumquodque eſſentiam Dei intrinſecam denotat; hinc primum nomen יה duodecim circulos, quos ipſi Mundos vocant; & totidem וה *vebu* habebit, adeoque vtrumque 24, in quibus explicandis 24 volumina totius legis diuinæ occupantur; ſingulis circulis ſeu Mundis apponunt tres apices in modum coronæ, & nihil aliud, quàm nomen Dei tribus ייי exhibitum ſignignificant, ſiquidem tres in Deo exiſtendi modos, *Kether*, *Chohma*, *Binah*, quas nos diuinas hypoſtaſes appellamus, indicant; atque his omnia Mundi corpora, & quicquid in ſingulorum Mundorum ordinibus rerum ſiue ſenſibilium, ſiue inſenſibilium ineſt, ſignatum ſpectatur. Porrò terni apices 24 circulis impoſiti numero ſunt 72, quæ ſunt veluti centra quædam ſeptuaginta duorum Mundorum idealium] (quæ per ſeptuaginta duas ſamilias in vniuerſum Mundum propagatas aptè indicantur) à quibus omnia vti profluunt, ita in eadem reſoluuntur; multa quidem reſpectu rerum creatarum, vnum tamen reuera quoad eſſentiam diuinam, centrum centrorum, quod & vnum illud impartibile & ineffabile Dei nomen congruè ſignat. Verùm nomen 72 literarum, vti explicuimus, in Pardes exhibetur, vt ſequitur.

Nomen Dei 72 literarum in nomine Dei tetragrammato myſticè exhibitum.

Sed nè quicquam proprio ingenio confinxiſſe videamur, audiamus Authorem Pardes, hoc ipſum his verbis deſcribentem in porta 16. vbi nomen Dei 4 literarum fusè explicat:

נכנא

רז״ל Rabbini noſtri memoria eorum in benedictione.

נמצא בקבלת הגאונים בסוד כתיבת. שם בן ד׳ וחקוקתו רז״ל והראת הגאון לתלמידיו כי כתיבת כל אות ואות בצורת ג׳ נקודות כק׳דורות ומחולקות לג׳ ראשים וחלק כל ראש וראש לג׳ נקדות ועד אשר יעלה כל מספר הנקודית לכ״ד כמספר כ״ד צורות רוחניות פנימיות למספר כ״ד ספרי המקרא י״ב משפיעים וי״ב מושפעים י״ב נותנים וי״ב מקבלים והם סוד שבטי י״ה עדות להש׳ וזה ציודו וכל נקודה יש לה ג׳ ראשין וג׳ אותיות הקדש עולים כלם למספר השם׳ הנסתר מ״ב ועם כתרי האות האחרון עולים כלם למספר השם הנכבד ע״ב׳ :

Id eſt, *Inuenimus in Cabala Haggeonim* (ita vocant Magiſtros ſapientes poſt Amoraim, & ita dicuntur, quòd legem in 60 tractatus diuiſam explicarent, quod & nomen ויהוה in numeros reſolutum indicat.) *de arcano nominis Dei quatuor literarum, & conſtituere illud Geonim diſcipulis ſuis; quoniam Scriptura huius nominis hæc eſt: vnaquæque litera quoad formam ſuam ex tribus punctis ſiue Iod conſtat, & vnumquodque in tria capita diuiditur, quorum numerus pertingit ad 24, iuxta numerum formarum ſpiritualium intrinſecarum, iuxta numerum librorum legis 24, è quibus 12 influunt, 12 influuntur, 12 dant, & 12 accipiunt, quod eſt myſterium in teſtimoniũ tribuum fil. Iſraël; & hæc eſt eius figura: Omne punctum habet tria capita, & tres literas ſanctas, quæ aſcendunt veluti in coronis ſuis ad numerum nominis occulti, quod eſt, 42 literarum, & cum coronis literæ poſteriùs aſcendunt omnes ad numerum Nominis inclyti & reuerendi ſeptuaginta duarum literarum.* Poſtea ſubiungit quomodo Deus ſanctus & benedictus ex inacceſſa diuinitatis ſuæ caligine ſeptuaginta duobus veſtimentis indutus in Mundum proceſſerit; verùm cùm ea longiora ſint, quàm temporis & operis ratio poſtulat, omittenda duxi; ſolùm hoc loco, vnde ſeptuaginta duo nomina diuina tetragrammato nomine veſtita producta fuerint, explicandum reſtat.

Vnde 72 nomina diuina tetragrammato nomine veſtita, producta fuerint.

Deus itaque Optimus Maximus ex impenetrabili, aiunt, caliginis ſuæ abyſſo Mundo illabens, primò ſe Angelico ſeptuaginta duobus veſtimentis indutus inſeruit, id eſt, virtutes ſuas operationeſque ſeptuaginta duabus Intelligentijs principalibus communicauit; qui denique eadem virtute reliqua 72 Mundi ſenſibilis ſyſtemata, prout alij Cœlis, alij elementis, alij miſtis corporibus, alij ſpiritualibus ſubſtãtijs, alij alijs præſunt, ſignauerunt, iuxta illud Exodi 23. *Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te &c: aud vocem eius, nec condemnendum putes, quia non dimittet cùm peccaueris, & eſt nomen meum in illo.* Per quod cognoſcimus, nomen Angeli optimo ritu Dei nomen comprehendere quandoque debere. Ideo cùm Cabalici Angeli cuiuſuis nomen ſignificatiuè pronunciare nequeunt, ſubſidio alicuius nominis Dei, quod illi adiungunt, totum ſimul proferre conſueuerunt; ſic tres hoſce characteres: מיכ : גברי : רפא ad ſignificandum Angeli nomen impropriè vident vſurpari, niſi nomen Dei אל *El* addatur, & fiat, מיכאל : גבריאל : רפאל : *Michaël, Gabriël, Raphaël.* ita ijdem quoque in alijs Angelicis nominibus ſacram ſcripturam imitantes dicunt *Raziel, Iophiel, Tſadkiel, Beliel, Maltiel, Vriel*, & pari paſſu cætera.

Cabalici quomodo Angelorum nomina forment.

Sunt autem duo nomina Dei Angelis maximè congrua אל *El*, & יה *Iah*; quorum hoc beneficia & miſericordiam Dei in operibus ſuis eluceſcentẽ, illud vim & energiã fortitudinis & iudicij aptè deſignat, iuxta illud:

Duo nomina Dei Angelis optimè congruunt אל & יה.

יה שתוא עולם הרחמים ארני שחוא עולם הרין : *Si iniquitates obſeruaueris* יה. *Iah, Domine, quis ſuſtinebit?* quem verſum c. 8. portæ lucis, יה. *Iah*, ſeculum clementiæ; *Adonai* ſeculum ſeueritatis iudicij explicat. Optimus igitur nobis Deus eſt, quia clementiſſimus; & maximus, quia fortiſſimus; quæ duo hæc nomina, יה & אל, pulchrè exponunt; quorum alterum ſi quotocuique ſeptuaginta duorum nominum coniunxeris, efficies ſeptuaginta duo Angelorum, quorum ſinguli ſuprà citato Dei nomine tetragrammato ſignati ſunt, nomina. Continentur hæc nomina myſterioſa, vt Cabalici putant, & operoſè nimis deducunt, in c. 14. Exodi, in tribus verſibus conſequentibus 19. 20. 21, quorum primus ita ſe habet:

Verſus tres Exodi 14. continentes 72 Dei & Angelorum nomina.

Verſus I.

ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך
מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם:

Et profectus eſt Angelus Dei, qui præcedebat caſtra Iſraël, abijt poſt eos, & cum eo pariter columna nubis, & ſtetit poſt eos.

Verſus II.

ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן
והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה:

Et venit inter caſtra Ægyptiorum, & inter caſtra Iſrael, & facta eſt nubes tenebroſa, & illuminauit nocturna, & non ſibi appropinquauerunt tota nocte.

Verſus III.

ויט משה את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים
עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים:

Et extendit Moyſes manum ſuam ſuper mare, & abſtulit Dominus mare in vento Orientali vehemente & vrente tota nocte, & poſuit mare in ſiccũ, & diuiſæ ſunt aquæ. Atque hi ſunt tres verſus, quorum vnuſquiſque ſeptuaginta duas literas continet; ex quorum arcanâ diſpoſitione quomodo ſeptuaginta duarum literarum nomen, ſeu potiùs ſeptuaginta duo Dei attributa, Angelorumque, quorum ope Moſes mare diuiſiſſe putatur, nomina eruantur, videamus quì explicent Cabaliſtæ. Tametſi enim Galatinus lib. 2. de Arcan. Cathol. verit. totum artificium fusè doceat, quia tamen Lectoris captui non ſe accommodat, mearum partium eſſe ratus ſum, id paulò fuſius exponere, eſt enim hoc vnum è præcipuis Cabalæ arcanis.

Diſpoſitio trium verſuum c. 14. Exodi ad eruenda 72 Dei & Angelorum nomina.

R. Nehunia in Pardes.

Primus verſus ויסע, & tertius ויט, ſcribantur ordine normali ſeu perpendiculari, progreſſu literarum naturali; Secundus verſus ויבא ordine primo & tertio parallelo quidem, at inuerſo, ita vt vltima litera huius, primis dictorum verſuum literis reſpondeat, prout in ſequenti ſchemate patet. Cuius rei rationem aſſignat R. Nehunia in Pardes, quòd primus verſus exhibeat ordinem חסד *Cheſed*, id eſt, *clementiæ*; vltimus verò רחמים, id eſt, *miſericordiæ*; Medius verò verſus, cùm ad iudicij & ſeueritatis ordinem pertineat, & quodammodo primis ordinibus contrariari videatur, haud ſine ratione, inuerſus ponitur. ita Pardes. Alij alias aſſignant rationes, quas vide apud Raſſi, Tarphon, Botrellum. Schema ſequitur.

Vides igitur in hoc præſenti ſchemate, quomodo tres dicti verſus, quorum vnuſquiſque ſeptuaginta duarum literarum, ita digeſti ſint, vt

primus

Digitized by Google

primus & vltimus recto, medius inuerſo ordine progrediantur: quomodo præterea ſingulorum tres literæ, vnum nomen Dei tetragrammaton conficiant; quibus ſi in fine vel יה *Iah*, vel אל *El* adiunxeris, produces ſeptuaginta duo virtutum diuinarum ſignacula, quibus totidem Angeli, omnes rerum creatarum Claſſes ſignant; ſunt enim præſides ſiue in rerum mundanarum adminiſtrationem, ſiue in ſpecierum conſeruationem, à diuina prouidentia conſtituti, quibus vti nomen Dei in ſe portant, ita omnia ijs obediunt, omnia ijs ſeſe ſubijciunt; quibus nulla vis reſiſtere, vt aiunt, poſſit. Verùm ſciat Lector, ſub Angelo lucido interdum nigram caudam reperiri, dum nihil adeo ſanctum eſt, quo humani generis hoſtis non ſub prætextu diuini cultus ad animarum exitium, vtatur; quod fit, quando ad ſuperſtitioſos vſus, & Angelorum aduocationem in rebus non licitis, adhibentur: quare (quod ſemper monui) nullâ ratione, niſi ab Eccleſia approbata, vſurpanda ſunt.

Septuaginta duo Dei nomina ex tribus verſibus Exod. 14. capite extracta, de quibus vide Galatinum l. 2. arcanor. Cathol. veritatis.

	ה	י	ו	ה	ו	1	*Vehuiah*
	ל	א	י	ל	י	2	*Ieliel*
Seraphim	ל	א	ט	י	ס	3	*Sitael*
1 Chorus.	ה	י	מ	ל	ע	4	*Ngbelamiah*
	ה	י	ש	ה	מ	5	*Mahaſiah*
	ל	א	ה	ל	ל	6	*Lelahel*
	ה	י	א	כ	א	7	*Acbaiah*
	ל	א	ת	ה	כ	8	*Cabethel*
	ל	א	י	ז	ה	9	*Haziel*
	ה	י	ד	ל	א	10	*Aladiah*
	ה	י	ו	א	ל	11	*Laauiah*
Cherubim	ה	י	ע	ה	ה	12	*Habaiah*
2 Chorus.	ל	א	ל	ז	י	13	*Iezalel*
	ל	א	ה	ב	מ	14	*Mebahel*
	ל	א	י	ר	ה	15	*Hariel*
	ה	י	מ	ק	ה	16	*Hakamiah*
	ה	י	ו	א	ל	17	*Louiah*
	ל	א	י	ל	ך	18	*Caliel*
	ה	י	ו	ו	ל	19	*Leuiuiah*
Throni	ה	י	ל	ה	פ	20	*Pahaliah*
3 Chorus.	ל	א	כ	ל	נ	21	*Nelchael*
	ל	א	י	י	י	22	*Ieiabel*
	ל	א	ה	ל	מ	23	*Melahel*
	ה	י	ו	ה	ה	24	*Hahiuiah*

	ה	י	ה	ת	נ	25	*Nithaiah*
	ה	י	א	א	ה	26	*Haaiah*
	ל	א	ת	ר	י	27	*Ierathel*
Dominationes	ה	י	ה	א	ש	28	*Schebeiah*
4 Chorus.	ל	א	י	י	ר	29	*Reiaiel*
	ל	א	מ	ו	א	30	*Omael*
	ל	א	ב	כ	ל	31	*Lecabel*
	ה	י	ר	ש	ו	32	*Vaſariah*
	ה	י	ו	ח	י	33	*Iehuiah*
	ה	י	ח	ה	ל	34	*Lehaiah*
	ה	י	ק	ו	כ	35	*Chauakiah*
Poteſtates	ל	א	ד	נ	מ	36	*Menadel*
5 Chorus.	ל	א	י	נ	א	37	*Aniel*
	ה	י	ם	ע	ח	38	*Haamiah*
	ל	א	ע	ה	ר	39	*Rehael*
	ל	א	ז	י	י	40	*Ieiazel*
	ל	א	ה	ה	ה	41	*Habael*
	ל	א	כ	י	מ	42	*Michael*
	ה	י	ל	ו	ו	43	*Veualiah*
Virtutes	ה	י	ה	ל	י	44	*Ielaiah*
6 Chorus.	ה	י	ל	א	ס	45	*Sealhiah*
	ל	א	י	ר	ע	46	*Nghariel*
	ה	י	ל	ש	ע	47	*Aſaliah*
	ל	א	ה	י	מ	48	*Mehiel*
	ל	א	ו	ה	ו	49	*Vehuel*
	ל	א	י	נ	ד	50	*Daniel*
	ה	י	ש	ח	ה	51	*Hahaſiah*
Principatus	ה	י	מ	מ	ע	52	*Nghimamiah*
7 Chorus.	ל	א	א	נ	נ	53	*Nanael*
	ל	א	ת	י	נ	54	*Nithael*
	ה	י	ה	ב	מ	55	*Mebaiah*
	ל	א	י	ו	פ	56	*Pouiel*
	ה	י	ם	מ	נ	57	*Nemamiah*
	ל	א	ל	י	י	58	*Ieialel*
	ל	א	ח	ר	ה	59	*Harahel*
Archangeli	ל	א	ר	צ	מ	60	*Mitſraël*
8 Chorus.	ל	א	ב	מ	ו	61	*Vmabael*
	ל	א	ה	ה	י	62	*Iahahel*
	ל	א	ו	נ	ע	63	*Nghanauel*
	ל	א	י	ח	מ	64	*Mehiel*
	ה	י	ב	מ	ד	65	*Damabiah*
	ל	א	ק	נ	מ	66	*Mankel*
	ל	א	ע	י	א	67	*Eiael*

Angeli

Digitized by Google

Angeli	ח ב ו י כ	68	*Habuiah*
9 Chorus.	ר א ה א ל	69	*Rochel*
	י ב מ י ח	70	*Iabamiah*
	ה י י א ל	71	*Haiaiel*
	מ ו מ י ה	72	*Mumiah*

Atque hoc eſt nomen illud Dei 72 literarum, ab Hebræis מיוחר vnitiuum appellatum, vnum reuera ſi eſſentiam ſpectes, plura ſi effectus, quos in vniuerſo ſpectandos exhibet. Hos R. Nehunia אריה vocat, eò quòd tot in 72 hiſce nominibus tetragrammati literæ ſint, quot ſub אריה numeri, videlicet 216. Nam 72 in 3 ducta hunc numerum producunt. hoc idem ſeptuaginta duos pontes appellat, & vnicuique ponti attribuit nomen א, pontes diuinæ miſericordiæ; ſupra quos filij Iſraël vndantis maris fluctus animo imperterrito tranſierunt. Hæc arbor in medio paradiſi, ad ſeptuaginta duorum Mundi populorum gentiumq; ſalutem plantata:

Epitheta quæ Cabaliſtæ tribuunt nomini Dei 72. litterarum.

R. Nehunia

האילן גדול בתוך גן עדן כהחענפים שהם תיבות יתפשטו עוד ענפים דקים ועלים והם האותיות :וכ"

Arbor magna in medio paradiſi, cuius rami dictiones, vlteriùs in ramos paruos & folia, quæ ſunt literæ, extenduntur, vim ſuam & nutrimentum ſugentes à tribus dictis verſibus, ſicuti rami & folia à radice. Omnia verò à ſupremo fonte deriuantur nominis magni & terribilis, Dei ſancti & benedicti, à quo veluti ab archetypæ arboris radice omnia dependent, omnia vegetantur, aluntur, viuunt. Hoc, aiunt, arcanum eſt Mundi in quatuor Mundi partes diuiſi, quorum vnaquæque tres partes habet, altum, imum, medium, quæ in 4 ducta dant 12, quæ reſpiciunt ad duodecim combinationes Nominis Dei יהוה, quas *Hauioth* dicunt. Sunt prætereà in vnaquaque quadruplicis Mundi plaga quatuor columnæ, quæ eum ſuſtentant; non incongruè fulcimenta totius Vniuerſi, vnaquæque columna ſex partes habet, ſcilicet quatuor latera cum capite & calce. Si porrò 6 in 12 duxeris, habebis 72; atque hic eſt numerus ἑβδομηκονταδυογράμματον ſeptuaginta duarum dictionum in omnes Mundi partes diffuſum. Hi ſunt, teſte R. Amorai in Bahir, id eſt, *libro ſpeculationum*, duodecim gubernatores, quorum vnuſquiſque ſex poteſtatibus tremendis præſtat, qui inuicem multiplicati dant 72 diuinarum virtutum influxus, per nomen ſeptuaginta duarum literarum exhibitos. Hæc eſt, teſte Zohar, Scala illa Iacob 72 gradibus inſtructa, cuius apex ſuper Solis Lunæque vias porrectus, in ſupremo diuinitatis atrio repoſitus eſt, per quem Numen in vniuerſos entium ordines deſcendit, Angeli homineſque per eam eò, vnde profluxerunt, reuertentes aſcendunt. per hunc veluti per quadruplicem duodenarium 12 ſigna Zodiaci, 12 Menſes, quorum præſides totidem, atq; adeo per heptacoſiadyadem omnia, opinione Rabbinorum, gubernantur, ſuſtentantur & conſeruantur. Hoc nomen ijs exhibet cubum illum myſticum, qui per trinam icoſitetradem ad 72 aſcendit.

R. Amorai.

Vſus Nominis Dei 72. litterarum ſecundùm Cabaliſtas.

Atque hæc omnia fuſè in Pardès, ex quo ea decerpſimus, pertractantur. Vidimus Nominis ſeptuaginta duarum literarum myſteria; iam vſum quoque horum nominum ex mente Cabalicorum tradamus.

Ridiculum figmentum Cabaliſtarum de efficacia 72. Dei nominum.

Putant Cabalæ Magiſtri, Deum per huiuſmodi ſeptuaginta duo nomina, Angeloſque diuinarum virtutum diſpenſatores, ſingulari & mirâ quâdam ratione, hominibus ritè diſpoſitis, & myſteriorum ſub hiſce nominibus latentium peritis ſeſe inſinuare, dummodo fide rectâ, & ſincerâ intentione ijs in orationibus ſuis vtantur. Cùm enim ſecundùm naturæ & gratiæ gradus diſpoſita ſint, inde mirum quendam naſci rerum ſenſibilium cum inſenſibilibus conſenſum & ſympathiam putant, quam qui in tanta naturarum diuerſitate ad vnitatem reuocare nouerit, illum credunt per hæc, & Angelos rerum præſides, & Deum ſupremum omnium moderatorem ad ſuis obſequendum poſtulatis veluti trahere, & ſui iuris facere poſſe. Nam vt R. Manahem Racanati hoc loco Exodi tradit:

R. Manahem Racanati.

אותיות פורחות למעלה בעיקר המרכבה והם ממונים לעשות כל דבר בהם ופעולתיהם יודעים למקובלים:

Characteres hi ſunt volantes ſupernè in fundamento ſapientiæ ſpiritualis, & ſunt adminiſtratores ſpiritus ſeu præfecti ad omnia per eos expedienda, eorumque operationes notæ ſunt Cabaliſtis. Hoc R. Akiba ait procedere de throno gloriæ Dei. Quemadmodum enim, ait, Imperator per ſubordinatos ſibi Principes, Duces, Comites, Barones, Nobiles omnia Imperio ſuo ſubiecta gubernat, vnus per diuerſos riuos in alia & alia Regni ſui membra influens; ita Deus Optimus Maximus per diuerſos Angelorum ordines, omnia quæ Mundi ambitu concluduntur, moderatur, iuxta illud Danielis:

R. Akiba.

וכמצבה עבר בחיל שמייא ודאריאל:

Et ſecundùm voluntatem ſuam facit in exercitu cælorum, & habitatoribus terræ. Sed vt ad inſtitutum reuertamur;

Sunt hæc ſeptuaginta duo nomina inſtar inſtrumenti ſeptuaginta duarum chordarum harmonicè aptatarum, in quo ſicut non quælibet cum quibuſlibet conſonant, vt fusè nos in decachordo naturæ Muſurgiæ noſtræ vniuerſalis demonſtrauimus, ſed quæ certam & concinnam proportionem ad ſe inuicem habent, intentam harmoniam perficiunt; ita non pro quibuſlibet rebus, quælibet nomina pronuncianda eſſe ſentiunt, ſed ea, quæ ad res quas poſtulant, occultam quandam proportionem & ſympathiam habent. Sic Angelus ignis ad fidei ſuæ commiſſum elementum, occultam proportionem habet, vt ſignans ad ſignatum; quam proportionem qui nouerit, facilè dicunt Cabalici, ſe ab omni ignis damno liberare poterit, ritè illum inuocando: Hinc Cabalici ex libro Pſalmorum nonnullas ſententias, non tam humanâ, quàm, vt putant, diuinâ prouidentiâ mortalium fragilitati traditas receperunt, quarum ſingulæ, dum vnum ex dictis Dei Angelorumque nominibus, vnà cum nomine Dei tetragrammato, (vno non ſine cauſa, quod initium Geneſeos refert, excepto) incluſum tenent, eas ſummâ & omninò ſuperſtitioſâ obſeruatione, in aduerſitatibus quibuſcunque ad malorum fugam, bonorumque, &

Superſtitioſa Cabaliſtarum deuotio recitandis quibuſdam Pſalmorum ſententijs.

cha-

charismatum diuinorum aſſecutionem, ſpe plenâ, & fide ſummâ in Deum erecti, de Angelo ad Angelum, vti per Scalam quandam Iacob, aſcendentes, recitare conſueuerunt.

Habet hæc Scala, vti diximus, ſeptuaginta duos gradus; quilibet autem verſus vnum gradum notat; eorum vnuſquiſque tres continet ſacros characteres, ex quibus diuini Spiritus inſpiratione vnum conflatur ſignaculum, ſummâ reuerentiâ, vt dicunt, colendum, obſeruandumque, tribus literis formatum, cui eſſe perhibent incluſum Dei Angelum, diuini nominis maieſtate inſignitum. Hi autem ſunt ſeptuaginta duo Angeli, qui deſcendunt & aſcendunt; in quorum virtutes auguſtum diuinitatis nomen שם המפורש *Schem hammephoraſch* reſoluitur, & eiſdem Angelicis tandem ſyllabis inſtauratur; non quod reſolutum deſierit eſſe nomen, aut quod inſtauratum eſſe cœperit, ſed quod veluti Sol radiorum multiplicatione, & diffuſi luminis coruſcatione, omnia impleat: Quod enim in ſenſibili Mundo Sol, hoc in inſenſibili Deus. Sed ne quicquam omiſiſſe videamur, dictos 72 verſus, ſingulos nomine Dei, & Angelorum ſignatos, apponemus, poſtea quoq; iudicium noſtrum circa ea appoſituri.

Septuaginta duo verſus ex diuerſis Pſalmis extracti, quibus dicta Dei, Angelorumque nomina continentur; collecti ex variorum Rabbinorum monumentis.

Horum nominum interpretatio.	Nomina Angelorum cũ adiectione יה *Iah* vel אל *el.*	
Deus Exaltator.	והו	ואתה יהוה מגן בעדי כבודי ומרים ראשי: *Et tu Domine ſuſceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.* Pſ. 3. v. 4. — 1 Verſus.
Auxiliator.	ילי	ואתה יהוה אל הרחק אילותי לעזרתי חושה: *Tu autem Domine nè elongaueris auxilium tuum à me, ad defenſionem meam conſpice.* Pſ. 21. v. 20. — 2 Verſus.
Spes.	סיט	אומר ליהוה מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו: *Dicam Domino, ſuſceptor meus es, & refugium meum, Deus meus, ſperabo in eum.* Pſ. 90. v. 2. — 3 Verſus.
Abſconditus.	עלם	שובה יהוה חלצה נפשי הושיעני למען חסדך: *Conuertere Domine, eripe animam meam, ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.* Pſ. 6. v. 5. — 4 Verſus.
Saluator.	מחש	דרשתי את יהוה ועננו מכל מגורותי הצילני: *Exquiſiui Dominum, & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.* Pſ. 33. v. 5. — 5 Verſus.

זמרו

Digitized by Google

6 Verſus. Laudabilis ללה — זמרו ליהוה יושב ציון הגידו בעמים עלילותיו :
Pſallite Domino, qui habitat in Sion, annunciate inter gentes ſtudia eius. Pſ. 9. 12.

7 Verſus. Longanimis. אכא — רחום וחנון יהוה ארך אפים ורב חסד :
Miſerator & miſericors Dominus, longanimis, & multum miſericors. Pſ. 102. v. 8.

8 Verſus. Adorandus. כהת — באו נשתחוה ונכרעה לפני יהוה עשינו :
Venite adoremus & procidamus ante facem Domini, qui fecit nos. Pſ. 94. v. 6.

9 Verſus. Miſericors. הזי — זכור רחמיך יהוה וחסדיך כי מעולם המה :
Reminiſcere miſerationum tuarum Domine, & miſericordiarum tuarum quæ à ſeculo ſunt. Pſ. 24. 6.

10 Verſus. Propitiabilis. אלד — יהי חסדך יהוה עלינו כאשר יחלנו בך :
Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos, quemadmodum ſperauimus in te. Pſ. 32. v. 22.

11 Verſus. Exaltandus. לאו — חי יהוה צורי וירום אלהי ישעי:
Viuit Dominus, & benedictus Deus meus, & exaltetur Deus ſalutis meæ. Pſ. 17. 47.

12 Verſus. Refugium. החע — למה יהוה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה :
Vt quid Domine receſſiſti longè, deſpicis in opportunitatibus, in tribulatione? Pſ. 10. 1.

13 Verſus. Super omnia decantabilis. יזל — הריעו ליהוה כל הארץ פצחו ורננו וזמרו :
Iubilate Domino omnis terra, cantate, exultate, & pſallite. Pſ. 97. v. 4.

14 Verſus. Cuſtos & Seruator. מבה — ויהי יהוה משגב לדך משגב לעתות בצרה :
Et factus eſt Dominus refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. Pſ. 9. v. 9.

15 Verſus. Subleuator. הרי — ויהי יהוה לי למשגב ואלהי לצור מחסי :
Et factus eſt mihi Dominus in refugium, & Deus meus in adiutorium ſpei meæ. Pſ. 2. v. 2.

16 Verſus. Erector. הקם — יהוה אלהי ישועתי יום צעקת בלילה נגדך :
Domine Deus ſalutis meæ, in die clamaui & nocte coram te, Pſ. 87. v. 2;

17 Verſus. Mirabilis. לאו — יהוה אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ :
Domine Dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra! Pſ. 8. v. 2.

18 Verſus. Inuocandus. כלי — שפטני בצדקתך יהוה אלהי ואל ישמחו לי :
Iudica me ſecundùm iuſtitiam tuam Domine Deus meus, & non ſupergaudeant mihi. Pſ. 34. v. 24.

19 Verſus. Feſtinus ad audiendum. לוו — קוה קויתי יהוה ויט אלי וישמע שועתי :
Exſpectans exſpectaui Dominum, & intendit mihi. Pſ. 39. v. 2.

ובשם

Digitized by Google

Redemptor.	פהל	ובשם יהוה אקרא אנא יהוה מלטה נפשי : *Et nomen Domini inuocabo, ò Domine, libera animam meam.* Pſ. 119. v. 2.	20 Verſus.
Solus.	נלך	ואני עליך בתחתי יהוה אמרתי אלחי אחה : *Ego autem in te ſperaui Domine, dixi, Deus meus es tu.* Pſ. 30. v. 15.	21 Verſus.
Dextera.	ייי	יהוה שמרך יהוה צלך על ידימינך : *Dominus cuſtodit te, Dominus protectio tua ſuper manum dexteram tuam.* Pſ. 120. v. 5.	22 Verſus.
Declinans malum.	סלח	יהוה ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם : *Dominus cuſtodiat introitum tuum, & exitum tuum, ex hoc, nunc, & vſque in ſeculum.* Pſ. 120. v. 8.	23 Verſus.
Bonus ex ſe-ipſo.	חחר	רוצח יהוה את יראיו ואת המיחלים לחסדו : *Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum, & in eos qui ſperant ſuper miſericordiam eius.* Pſ. 35. 5.	24 Verſus.
Largitor.	נתה	אודה יהוה בכל לבי אספרה כל נפלאותיך : *Confitebor tibi Domine in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua.* Pſ. 9. v. 2.	25 Verſus.
Auditor in abſcondito.	האא	קראתי בכל לב ענני יהוה חקיך אצרה : *Clamaui in toto corde meo, exaudi me Domine, iuſtificationes tuas requiram.* Pſ. 118. v. 145.	26 Verſus.
Propulſator.	ירה	חלצני יהוה מאדם רע מאיש חמסים תנצרני : *Eripe me Domine ab homine malo, à viro iniquo eripe me.* Pſ. 139. v. 1.	27 Verſus.
Sublator malorum.	שאה	אלהים אל תרחק ממני אלחי יהוה לעזרתי חושה : *Deus nè elongeris à me, Deus meus in auxilium meum reſpice.* Pſ. 70. v. 12.	28 Verſus
Expectatio.	ריי	הנה אלהים עוזר לי יהוה בסומכי נפשי : *Ecce Deus adiuuat me, & Dominus ſuſceptor eſt animæ meæ.* Pſ. 53. v. 7.	29 Verſus.
Patiens.	אום	כי אתה תקותי יהוה אדני מבטחי מנעורי : *Quoniam tu es patientia mea Domine, Domine ſpes mea à iuuentute mea.* Pſ. 70. v. 5.	30 Verſus.
Doctor.	לכב	אבא בגבורות יהוה אלהים אזכיר צדקתך לבדך : *Introibo in potentiam Domini, Deus memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius.* Pſ. 70. v. 16.	31 Verſus.
Rectus.	ושר	כי ישר דבר יהוה וכל מעשיהו באמונה : *Quia rectum eſt verbum Domini, & om ia opera eius in fide.* Pſ. 32. v. 4.	32 Verſus.
Omnium cognitor.	יחו	יהוה יודע מחשבות אדם כי המה הבל : *Dominus ſcit cogitationes hominum, quoniam vanæ ſunt.* Pſ. 83. v. 11.	33 Verſus.

יחל

34 Verſus. Clemens. לחח יחל ישראל אל יהוה מעתה ועת עולם :
Speret Iſraël in Domino, ex hoc, nunc, & vſque in ſeculum. Pſ. 130. v. 3.

35 Verſus. Gaudioſus. כוק אהבתי כי ישמע יהוה את קולי תחנוני :
Dilexi quoniam exaudiuit Dominus vocem deprecationis meæ. Pſ. 114. v. 1.

36 Verſus. Honorabilis. מנד יהוה אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך :
Dilexi, decorem domus tuæ, & locum habitationis tuæ. Pſ. 25. v. 8.

37 Verſu s. Dominus Virtutum. אני יהוה אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה :
Domine Deus virtutum, conuerte nos; oſtende faciem tuam, & ſalui erimus. Pſ. 79. v. 4.

38 Verſus. Spes omnium finium terræ. חעם כי אתה יהוה מחסי עליון שמת מעונך :
Quoniam tu es, Domine, ſpes mea, altiſſimum poſuiſti refugium tuum. Pſ. 90. v. 9.

39 Verſus. Velox ad condonandum. רהע שמע יהוה וחנני יהוה עוזר לי :
Audiuit me Dominus, & miſertus eſt mei, Dominus factus eſt adiutor meus. Pſ. 29. v. 11.

40 Verſus. Vinum lætificans. יין למה יהוה תזנח נפשי תסתיר פניך ממני :
Vt quid Domine repellis animam meam, auertis faciem tuam à me. Pſ. 87. v. 15.

41 Verſus. Triunus. ההה יהוה הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה :
Domine libera animam meam à labijs iniquis, & à lingua doloſa. Pſ. 119. v. 1.

42 Verſus. Quis ſicut ille. מיכ יהוה ישמרך מכל רע ישמר את נפשך :
Dominus cuſtodiat te ab omni malo, & cuſtodiat animam tuam. Pſ. 120. v. 7.

43 Verſus. Rex Dominator. וול ואני אליך יהוה שועתי ובבקר תפלתי תקדמך :
Et ego ad te Domine clamaui, & manè oratio mea præueniet te. Pſ. 87. v. 14.

44 Verſus. Æternùm manens. ילה נדבות פי רצה נא יהוה ומשפטיך למדני :
Voluntaria oris mei beneplacita ſunt Domino, & iudicia tua doce me. Pſ. 118. v. 108.

45 Verſus. Motor omnium. סאל אם אמרתי מטה רגלי חסדך יהוה יסעדני :
Si dicebam motus eſt pes meus, miſericordia tua Domine adiuuabit me. Pſ. 93. v. 18.

46 Verſus. Reuelator. ערי טוב יהוה לכל ורחמיו על כל מעשיו :
Bonus Dominus vniuerſis, & miſerationes eius ſuper omnia opera eius. Pſ. 114. v. 9.

47 Verſus. Iuſtus Iudex. עשל מה גדלו מעשיך יהוה מאד עמקו מחשבתיך :
Quam magnificata ſunt opera tua Domine, nimis profun-

funda facta ſunt cogitationes tuæ. Pſ. 91. v. 6.

Pater mittens. מיה — הודיע יהוה ישועתו לעיני הגוים גילה צדקתו : 48 Verſus.
Notum fecit Dominus ſalutare ſuum, in conſpectu reuelauit iuſtitiam ſuam. Pſ. 97. v. 2.

Magnus & excelſus. והו — גדול יהוה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר : 49 Verſus.
Magnus Dominus & laudabilis nimis, & magnitudinis eius non eſt finis. Pſ. 144. v. 3.

Iudex miſericors. דני — חנון ורחום יהוה ארך אפים וגדול חסד : 50 Verſus.
Miſerator & miſericors Dominus patiens, & multum miſericors. Pſ. 85. v. 15.

Secretus impenetrabilis. החש — יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו : 51 Verſus.
Sit gloria Domini in ſeculum, lætabitur Dominus in operibus ſuis. Pſ. 103. v. 31.

Caligine tectus. עמם — אודה יהוה בצדקו ואזמרה שם יהוה עליון : 52 Verſus.
Confitebor Domino ſecundùm iuſtitiam eius, & pſallam Nomini Domini altiſſimi. Pſ. 7. v. 18.

Superborum depreſſor. אנג — ידעתי יהוה כי צדק משפטיך ואמונה עניתני : 53 Verſus.
Cognoui Domine, quia æquitas iudicia tua: & in veritate humiliaſti me. Pſ. 118. v. 75.

Rex cœleſtis. ניח — יהוה בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה : 54 Verſus.
Dominus in cœlo parauit ſedem ſuam, & regnum ipſius omnibus dominabitur. Pſ. 102. v. 19.

Sempiternus. מבה — ואתה יהוה לעולם תשב וזכרך לדר ודור : 55 Verſus.
Tu autem Domine in æternum permanes, & memoriale tuum in generationem & generationem. Pſ. 103. v. 13.

Fulciens omnia. פוי — סומך יהוה לכל הנפלים וזוקף לכל הכפופים : 56 Verſus.
Alleuat Dominus, qui corruunt, & erigit omnes eliſos. Pſ. 144. v. 14.

Amabilis. כמם — יראו יהוה בטחו ביהוה עזרם ומגנם הוא : 57 Verſus.
Qui timent Dominum, ſperauerunt in eo, adiutor & protector eorum eſt. Pſ. 113. v. 9.

Auditor gemituum. ייל — ונפשי נבהלה מאד ואתה יהוה עד מתי : 58 Verſus.
Et anima mea turbata eſt valdè, ſed tu Domine vſquequò. Pſ. 6. v. 4.

Omnia penetrans. הרח — ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם יהוה : 59 Verſus.
A Solis ortu vſque ad occaſum, laudabile nomen Domini. Pſ. 112. v. 3.

Subleuans oppreſſos. מצר — צדיק יהוה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : 60 Verſus.
Iuſtus Dominus in omnibus vijs ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis. Pſ. 144. v. 17.

61 Verſus.	Super omne nomen.	ומב	יהי שם יהוה מבורך מעתה ועת עולם : *Sit nomen Domini benedictum ex hoc, nunc, & vſque in ſeculum.* Pſ. 122. v. 1.
62 Verſus.	Ens ſupremum.	יהה	ראה כי פקודיך אהבתי יהוה בחסדך חייני : *Vide quoniam dilexi mandata tua Domine, in miſericordia tua viuifica me.* Pſ. 118. v. 159.
63 Verſus.	Manſuetus.	ענו	עבדו את יהוה בשמחה בואו לפניו ברננה : *Seruite Domino in lætitia, introite in conſpectu eius in exultatione.* Pſ. 99. v. 2.
64 Verſus.	Viuificans.	מחי	הנה עין יהוה על יראיו למיחלים לחסדו : *Ecce oculi Domini ſuper metuentes eum, & in eis, qui ſperant ſuper miſericordia eius.* Pſ 32. v. 18.
65 Verſus.	Fons Sapientiæ.	דמב	שובה יהוה עד מתי ונחנם על עבדיך : *Conuertere Domine vſquequo, & deprecabilis eſto ſuper ſeruos tuos.* Pſ. 89. v. 13.
66 Verſus.	Omnia paſcens & lactens.	מנק	אל תעזבני יהוה אלהי אל תרחק ממני : *Ne derelinquas me Domine Deus meus, nè diſceſſeris à me.* Pſ. 21. v. 12.
67 Verſus.	Deliciæ filiorum hominum.	איע	והתענג על יהוה ויתן לך משאלות לבך : *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* Pſ. 36. v. 4.
68 Verſus.	Liberaliſſimus Dator.	חבו	הודו יהוה כי טוב כי לעולם חסדו : *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in ſeculum miſericordia eius.* Pſ. 105. v. 1.
69 Verſus.	Omnia videns.	ראה	יהוה מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי : *Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu es, qui reſtituis hæreditatem meam mihi.* Pſ. 15. 5.
70 Verſus	Verbo omnia producens.	יבם	בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ : *In principio creauit Deus cœlum & terram.* Gen. 1.
71 Verſus	Dominus vniuerſorum.	היי	אודה יהוה מאד בפי ובתוך רבים אהללנו : *Confitebor Domino nimis in ore meo, & in medio multorum laudabo eum.* Pſ. 108. v. 30.
72 Verſus.	Finis vniuerſorum.	מום	שובי נפשי למנוחיכי כי יהוה גמל עליכי : *Conuertere Domine in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi.* Pſ. 114. v. 7.

Atque hæc ſunt ſeptuaginta duo nomina ſub vno Dei nomine tetragrammato comprehenſa, vti verſus ſeptuaginta duo ex varijs Pſalmorum locis extracti ſatis declarant, in quorum ſingulis inuenies nomen Dei tetragrammaton יהוה, & præterea vnum ex iſtis nominibus, quæ ex Cabalica diſpoſitione trium verſuum Exodi 14. ויסע ויבא ויט emer-

emerſerunt; quæ vt faciliùs inuenirentur, primò nomen Dei tetragrammaton יהוה, deinde nomen Dei, vel Angeli ex dictis verſibus excerpti, ſingula maiuſculis expreſſimus. Sic in primo verſu inuenies nomen Dei יהוה, deinde והו nomen Dei vel Angeli pariter maiuſculis expreſſum; quod & in prima columna ante verſum vnà cum interpretatione eius poſuimus; & ſic in ſingulis verſibus proceſſimus. Porrò ſunt ex ſecretioribus Cabaliſtis, qui dicta 72 nomina multis alijs modis per combinationem tabulæ Ziruph varient; ita commutatio per Abgad inſtituta dat aliam combinationem; per Atbaſch aliam, & ſic de cæteris; de quibus vide Tarphon & Botrellum in libro Ietſirah. Vocales verò ſiue puncta ſingulis vocalibus affixa, eadem ſunt cum punctis, quæ affinguntur literis in tribus verſibus citatis correſpondentibus, vti rem examinanti patebit. Scias quoque, nomina Latina, quæ nominibus ex tribus Exodi verſibus extracta correſpondent, non explicare nomina illa trilittera, ſed verſus Pſalmorum ex quibus extrahuntur; adeo quidem, vt iſta nomina trilittera tantùm ſigna quædam ſint ſeptuaginta duorum verſuum ſub quibus latent.

Nota hîc Lector, quòd tametſi in dictis 72 nominibus nihil, in quantum præciſè attributa Dei explicant, periculi exiſtat; quia tamen Rabbini inter terminos legitimos contineri neſcij, multa inde concludunt, atque adeo ipſos Chriſtianos docent, quæ periculo non careant, imò tanquam animabus pernitioſa, vt dum eadem ad varia philacteria & amuleta, ſuperſtitioſis obſeruantijs referta, adhibent; meritò Chriſtiano homini & verè Catholico eorum vſus prohibitus eſſe debeat. Adde prædictam 72 nominum ex verſibus Pſalmorum extractionem eſſe merum Rabbinorum figmentum; quod vel inde patet, quòd vix vllus Pſalmus ſit, in quo non eadem reperire liceat nominum figmenta triſyllaborum; ac proinde non tanti facienda ſunt, quanti Rabbini putant.

CAPVT VII.

Quod nomen Dei tetragrammaton priſcis Paganiſque ſcriptoribus haud fuerit incognitum, & quod in nomine IESV omnia quæ hucusque dicta ſunt, contineantur.

NOmen Dei tremendum & adorandum, tale eſt, vt eo præter Deum, ſolum primum, nihil aliud denominari poſſit ac debeat: hic enim, cùm omnia operetur in omnibus, nihil tamen operum ſuorum à ſe denominat, nil appellat & afficit. Vnde propter exceſſiuam & ſuper omnia tranſcendentem ſublimitatem eius, dum parem dictionem nomenque non inuenirent Hebræi veteres, *Adonai*, id eſt, *Dominum* appellauerunt; quod & multis varijsq; modis, vti ſuprà dictum eſt, occultare ſategerunt, nè frequenti contrectatione contaminaretur tantæ maieſtatis diuino Verbo prolatum Sacramentum. Eſtque hoc יהוה nomen tetragrammaton

αἰσκφάντον, non ab hominibus repertum, ſed à Deo traditum; nomen ſanctum & honorandũ; nomen vnum, quo ſolus Deus eſt benedicendus religione paternâ; nomen potentiſſimum, quod colunt Superi, obſeruant inferi, oſculatur vniuerſalis natura, quod ab aſſiduis cultoribus imbibitum, & ſacerdotalibus mentibus, vt ita dicam, incorporatum, mirifica dicitur imperia humanæ facultati concedere. Hoc vnicum Sacroſanctæ Triadis ſymbolum, poſteris tandem reuelatum; hoc vnicum humanæ redemptionis per IESVM Mundi Saluatorem, cuius nomen, vt poſteà dicetur, implicitè continet, ſignum & teſſera eſt; omnium diuinorum nominum epitome & anacephalæoſis. Quod & ipſi Pagani Philoſophi & Poëtæ nullo non tempore tanquam myſteriorum omnium compendium in ſumma habuerunt veneratione. Ægyptij ab Hebræis primis Mundi Patriarchis illud accipientes, inter arcana ſua hieroglyphica concluſerunt; quamuis id non literis, ſed myſterioſâ indigitatione, eo quo ſequitur modo expreſſerunt. Globum pingebant alatum, binis hinc

Pagani Philoſophi & Poëtę nomen Dei in honore habuerunt

Nominis tetragrammati hieroglyphicum quomodo Ægyptij exhibuerint.

Primum hieroglyphicum.

X

ſerpentibus erumpentibus, cum appoſita decuſſi. Per globum denotabant eſſentiam Dei inacceſſam & abſconditam, quam paternum fundum appellabant; & per decuſſim, cuius ſymbolum apud Hebræos erat י Iod, ſignificatur numerus denarius, idem qui apud Ægyptios X ſiue decuſſis, totius vniuerſitatis nota, principium & finis omnium, vltra quem nullus numerus, pondus, & menſura. Per binos ſerpentes hinc inde erumpentes nihil aliud deſignabant niſi duo הה; quæ cùm apud Hebræos nota ſit Verbi diuini, & Sapientiæ Patris, ideo Ægyptij ad huiuſmodi literas exprimendas, vſi ſunt binis ſerpentibus, quòd ſerpens eſſet ſymbolum vitæ, & præter os nullo alio membro conſtaret; quod proprium eſt Verbi diuini, iuxta illud, *Verbo Domini cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum;* quamuis nos etiam duplicem in Verbo, diuinam & humanam naturam per illa non tam creditam, quàm diuino inſtinctu vaticinatam fuiſſe dicimus. Per binas alas ſpiritum παντόμορφον, id eſt, omniformem ſignificant, qui cùm nexus ſit diuinarum perſonarum, appoſitè ſanè illum loco ו Vau, quod & in tetragrammato nexus dicitur, per binas alas globum cum ſerpentibus veluti in vnam eſſentiam cogentes ſtringenteſq;, expreſſerunt. Atque hoc nomen ϩⲉⲛⲉϥϯ appellabant, hoc eſt, *in eo Deus.* Hoc pacto itaq; Ægyptij nomen illud, quod Hebræi שם המפורש *Schem hammephoraſch* vocant, arcaniſſimo ſanè ſymbolo ſignabant. Præterea paſſim illud expanſum quoq; quatuor alijs ſeparatis ſymbolis Ægyptios expreſſiſſe reperio; denotaturque per oculum, ſceptrum, ſcutum hexagonum, & ſerpentem, quæ ſæpè ſæpius inter hieroglyphica occurrunt,

Secundum hieroglyphicum.

runt, & nihil aliud ſunt, quàm ſupradicti globi alati ſerpentiferi expanſa ſignatio; dum per oculum, Deum omnia intuentem; per ſceptrum, eius in omnia dominium; per alam, omnia penetrantem; per ſerpentem, omnia animantem ſignificant, quatuor ſymbolis vnius & eiuſdem eſſentiæ diuerſas virtutes & proprietates deſignantes. Loco alæ quoque ſcutum hexagonum poſitum reperio; aptè ſanè eo, ſi vllo alio, literam ו Vau in nomine יהוה ſignantes: ſicuti enim ו ſenarium numerum indicat vniuerſitatis connexum, ita ſcutum hexagonum. quæ omnia fuſè ſuis locis explicabimus.

Hos ſecutus Pythagoras, quem nomen hoc Dei ſemper maioris duxiſſe reperio, quàm cœtera cuiuſcunque religionis arcana, quod & à tetragrammato tetractyn vocat, perpetuæ naturæ ſontem in animos noſtros manantem, omnibus Dijs Deorumque virtutibus excellentiorem; de qua cùm amplè varijs in locis tractemus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, eidem diutiùs inhærere. Imitati ſunt præſtantiſſimi quique Poëtæ, vti reliqua eius philoſophiæ, ſic & hoc arcanum contemplandi genus, qui Mundi chaos in quatuor elementa, Cœlum in quatuor anni partes, Aërem in quatuor ventos, Terram in quatuor plagas diſpeſcunt. Stoici vitæ noſtræ ſplendorem in quatuor virtutes diuidunt. Mathematici vnum in quaternarium partiuntur: vnum enim cùm perumpit in actum, numerus eſt tetragonus, vnde vnum poteſtate tetragonum appellant, vt in Arithmetica hieroglyphica videbimus. hoc verò ſub quatuor terminis perfectè conſumatur; nam 1, 2, 3, 4, iuncta ſimul denarium conficiunt, quem & י Iod, & duo הה in nomine Dei יהוה referunt. Hinc quicquid ſenſibile eſt & quantitatiuum, à Mathematicis ad punctum, lineam, ſuperficiem, corpus reducitur. Phyſici omnia ad quatuor reducunt capita, ſpermaticam naturæ vim, & pullulationem naturalem, formam adoleſcentem, compoſitum. Metaphyſici denique ad eſſentiam, eſſe, virtutem, & actionem. Quæ ſanè mirificè quaternionem hunc noſtrum explicant; vt ſit principio punctus, ſemen, eſſentia; ſecundò linea, pullulatio, eſſe; tertiò, ſuperficies, forma, virtus; quartò corpus, compoſitum, actio. In toto itaque Mundi ambitu, illiuſque ſingulis partibus, diuinus ille relucet quaternio, tantopere à nullo non veterum Philoſophorum decantatus. Orpheus quid aliud per Muſam, Dionyſium, Apollinem, & Venerem, niſi diuinum huius nominis quaternionem, verbis quidem diuerſam, reipſa tamen vnam & eandem diuinitatem deſcripſit? Sicuti enim nomen Dei tetragrammaton omnes diuinorum influxuum partes aperit, ſic dicta quaterna Numina mentibus noſtris inſtillant Deificos attractûs, Muſa poëſin, Dionyſius myſterium, Apollo vaticinium, Venus amorem, vti ſuprà capite de ſurore poëtico relatum eſt. Sed huius quaternarij numeri virtutes in Arithmetica myſtica copioſiùs proſequemur.

Pythagoræ tetragrammaton Dei nomen in veneratione.

Poetæ etiam id venerati ſunt, cum Philoſophis & Mathematicis.

Quaternio in omnibus Mundi partibus elucet.

Circumferuntur etiam hoc tempore Medalia quædam, vel potiùs Cameæ Gnoſticorum, in quibus hoc verbum ſæpeſæpius inciſum ſpectabis, ΙΑω; quod etſi corruptum, nihil tamen aliud, quàm nomen Iehoua te-

ΙΑω Gnoſticorum quid ſignificet.

ua tetragrammaton ſignat, vt alibi docebitur; eoque inſinuare volebant, quandam Dei Optimi Maximi, antequam in operationem exiret, veluti quaternionis ideam. Lacedæmonij hanc eandem ob cauſam ſummum Iouem, id eſt, Iehoua (ab hoc enim nomine Iouis nomen deductum eſſe, nemo dubitare debet.) quatuor auribus rectè depingere conſueuerunt; eò quòd ipſe ſummus eſſet quaternio, & verus tetractys, cuius emanatio per formam quidem in Angelis, per participationem verò in animalibus rationalibus, per imaginariam in rationis expertibus, per vmbratilem in corporum figuris reperitur, & ſempiternæ cuiuſdam pluuiæ conſueto more ab excelſo ad nos defluit, vniuerſa rigando. Huc quoque alludere videtur celeberrima illa crux anſata, quæ paſſim hieroglyphicorum ſimulachrorum manibus inſerta, & Serapidis fronti inſculpta, ſpectatur, de qua vide Obeliſcum Pamphil. fol. 365. & ſeqq. Porrò in Plauti verſibus Punicâ linguâ prolatis ad hoc nomen venerandum alluditur.

Iouis nomen à יהוה Iehoua deductum.

Iuppiter quatuor auribus pingebatur Lacedæmonijs.

Venio modò ad id, quod in principio demonſtrandum aſſumpſeram, videlicet nomen Meſſiæ nihil aliud eſſe niſi nomen illud admirabile & venerandum tetragrammaton יהוה, tot myſterijs decantatum, tot ac tantis ſacramentis præfiguratum. Cùm enim Meſſias, Verbum incarnatum, Sapientia Patris, Chriſtus inquam, totius Sacræ ſcripturæ finis ſit, & ob Chriſtum totus adeo Mundus productus ſit; certum eſt, nomen eius admirabili & incomprehenſibili diuinæ Sapientiæ conſilio, Angelico primùm eloquio hominibus manifeſtatum, myſterijs pleniſſimum, & ſuprà quam cogitari poteſt, arcanum eſſe, iuxta illud Luc. 1. *Ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius IESVM; hic erit magnus, & filius Altiſſimi vocabitur.* De quo iam dudum vaticinatus Iſaias, dicebat;

Quomodo in nomine IESV tetragrammaton implicite continea tur.

ויקרא שמו פלא·יועץ אל גבור אב חער שר שלום׃

Et paruulus natus eſt nobis, filius datus eſt nobis, & vocabitur nomen eius admirabilis, Conſiliarius, Deus fortis, Pater futuri ſeculi, Princeps pacis. Nomen igitur tetragrammaton יהשוה *Ihſuh*, nomen ſuper omne nomen, nomen mirificum, non iam ampliùs ineffabile, non tetragrammaton, quia nomen Dei tetragrammaton implicitè continet, pentagrammaton tamen; quia Deus ex abyſſo diuinitatis egrediens carne veſtitus Mundo apparuit; nec vllum aliud nomen ſub cœlo eſt, in quo nos oporteat ſaluos fieri, niſi in nomine יהשוה *Ihſuh*, nomen ſanctiſſimum & religioſiſsimum, cuius literæ Deus, cuius ſyllabæ Spiritus, cuius dictio Deus & homo eſt. Siquidem totius huius diuinæ dictionis יהשוה *Ihſuh* duæ ſunt ſyllabæ, quarum prior ex vocalium vim gerentibus, ſecunda ex reliquis, aſſumpta ש conſonante, oritur. Vocales diuinitatis latentis ſunt ſymbola, iuxta illud: *Spiritus vbi vult, ſpirat, & vocem eius audis, ſed neſcis vnde veniat, aut quo vadat.* Hoc pacto Moſes vocem Dei loquentis, quem non vidit, audiuit. Conſonans verò ש tametſi ex ſe nullum oris ſonitum promat, conſonat tamen vocalibus iuncta; ſic nomen Dei אש, quod ignem ſignat, nam *Deus ignis conſumens, conterens petras* &c. Atque hic eſt ignis ille diuinus, quem nobis Deus in terra pariter cum paterna voce oſtendit, dicens:

Hic

Hic eſt Filius meus dilectus: quin & ipſe ſe ignem nominans palàm dicit; *Ignem veni mittere in terram, & quid volo niſi vt accendatur?* & Spiritus ſanctus in igne diſcipulis apparuit. ש *Schin* itaque triplici literarum ductu effigiatum, atque in medio Nominis Dei tetragrammato יהוה inſertum, aliud nihil nobis deſignat, niſi vnam ſub trina hypoſtaſium proprietate naturam; ita quidem, vt nomen Dei יהוה eſſentiæ & naturæ diuinæ vnitatem, ש verò trium perſonarum cum natura vnitatem aptè exprimant. Et nomen quidem tetragrammaton cùm humana voce enunciari nec poſſet, nec deberet; æquum erat, incarnandum Dei Verbum præter nomen Dei tetragrammaton, alium ſibi characterem, quo ἀνεκφώνητον, id eſt, *inenunciabili ſono*, inuiſibilis Dei ineffabilis nota, viſibilis atque humano ore enunciabilis foret, aſſumere; vt dum Deus in carne viſibiliter apparuit, nomen quoq; gereret pronunciabile, & ab omnibus eum timentibus inuocabile, vt videlicet in nomine יהשוה *Ihſuh* omne genu flecteretur, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum. Atque ad hoc præſtandum, ſiue myſterioſam literæ diſpoſitionem, ſiue ſignificationem ipſam ſpectes, aptior litera aſſumi non poterat, quàm litera dentalis ש *Schin*, vt pluribus probat Archangelus Nouoburgenſis in libro de nomine I E S V, & Reuchlinus de Verbo mirifico. Hæc itaque eſt vox Dei, cœlo ſublimior, inferno profundior, libera periculis, vmbrarum hoſtis, laruarum contemptrix, ſimulachrorum peroſa, vniuerſis imperans, omnium noxiorum expultrix, fati & naturæ victrix. Huius virtute claudus à natiuitate à Petro ſurgere iuſſus, ambulat, Dæmones eijciuntur, ſanitas omnibus reſtituitur; nomen omnipotentia plenum. In hoc omnia diuina concluduntur nomina, quæ in hanc metam vniuerſa conſonant, quod Chriſtus eſt Dei Verbum, id eſt, Filius ex ſubſtantia Patris, abſque principio ſolus genitus & vnigenitus, character & figura paternæ ſubſtantiæ, ſplendor gloriæ, filialis hypoſtaſis, & perſona Verbi, ſigillum Patris, lumen de lumine, imago Dei, virtus & Sapientia, via, ianua & oſtium, Dei Filius Amantiſſimus, Optimus, Maximus, Deus Sempiternus, Ineffabilis, Incomprehenſibilis, Immobilis æternitas, qui eſt vnus omnia, & omnium quæ ſunt, primordium: iſte enim Creator omnium, per ipſum enim facta ſunt omnia, & ſine ipſo factum eſt nihil. Idem ipſe ignis conſumens, lux, dies, olympus, Rex Regum, & Dominus dominantium, Deus Deorum, Sanctus ſanctorum, Deus Abraham, Iſaac, & Iacob; ſolus altiſsimus, excelſus, ſublimis, habitans æternitatem, Princeps, Dux, primus & nouiſsimus, α & ω, principium, medium, & finis vniuerſæ creaturæ; caput & oculus hominis, perfectio, pax, iuſtitia, pulchritudo, ſapientia, immortalis prouidentia, charitas & amor, per eſſe ſuum agens cuncta ſemper & vbique. Vnitas, veritas, & bonitas, animus, ratio, Sol, radius, fons vitæ, pelagus bonitatis, cauſa cauſarum, Pater omnium, Creator, Protector, Saluator, Redemptor, vir pugnator, faciens mirabilia, conterens bella, viuificus Dominus, zelotes, Deus omnipotens, admirabilis, magnus, terribilis, antiquus dierum, permanens, fortis Dominus,

Attributa Chriſti.

virtu-

virtutum & vita ſempiterna. quæ omnia fuſè proſequitur D. Dionyſius l. de diuinis nominibus. His & ſimilibus nominibus Verbum cum reliquis Perſonis vt plurimùm celebratur; Quæ quidem effectibus diuiſa, reuera tamen vnum & idem nomen ſunt; nomen admirabile, tetragrammaton, quod tam ſollicitè primi Patres quæſiuerunt, tam ſtudioſè contemplati ſunt Prophetæ, poſteri tandem ipſo Verbo diuino Doctore & Reuelatore, tam copioſos & vberes diuinorum myſteriorum theſauros ſub eo latentes cum vera eiuſdem ſignificatione perfectè aſſecuti ſunt. An non mirabile eſt, & omnem humanæ capacitatis metam tranſcendens, Deum hominem factum, Deum & hominem vnam perſonam, duas naturas, & quod maius eſt, in vno corpuſculo naturæ Dominum & naturam. Natus quidem fuit, ſed & antègenitus; de ſexu muliebri, quod humanum eſt; ſed & de Virgine incorrupta, quod diuinum; Hinc ſine patre, illinc ſine matre, vtrumque diuinitatis opus mirificum; in vtero portatus, ſed & à Ioanne exultabundo cognitus; in præſepio reclinatus, ſed & ab Angelis glorificatus, à ſtella demonſtratus, à Magis adoratus; baptizatus vt homo, ſed peccata dimiſit vt Deus; aquis minimè vt mundaretur, indigus, ſed vt eas mundaret; tentatus vt homo, ſed victor vt Deus; eſurijt, ſed & multa millia pauculorum panum multiplicationè pauit; ſitiuit, ſed & is fontem & venam aquarum viuentium omnibus in ſpem vitæ æternæ creaturis aperuit; fatigatus eſt, ſed & ipſe omnium æterna fatigatorum requies; ſomno grauatus, ſed & euigilans mari imperauit & ventis; telonium ſoluit, ſed ex piſce; orauit, ſed & orationes exaudiuit; fleuit, ſed & omnem abſterſit lachrymam; in ligno ſuſpenſus occiditur, ſed ligno vitam inſtaurat; tradit ſpiritum, ſed & poteſtatem habet reſumendi illum; moritur, ſed viuificat, & morte mortem reſoluit; ad inferos deſcendit, ſed animas educit.

Nomina Dei omnia reſpiciunt nomen IESV.

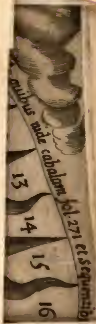
Rectè igitur ex dictis patet, Nomen eius eſſe mirificum, & mirandorum operum veluti quandam anacephalæoſin. Patet quoque innumera illa arcana tetragrammati nominis יהוה, quibus inueſtigandis tanto ſtudio, tamque intenſo labore, vniuerſa Cabaliſtarum ſchola nullo non tempore occupata fuit, aliò non reſpexiſſe, quàm ad hoc ſalutiferum nomen יהשוה *Ihſuh*; tametſi talpis cœciores, aut quæ expoſuerunt non intellexerint, aut ſi intellexerunt, ob perfidiam & mentis peruicaciam, odiumq; in Chriſtum irreuocabile, de eo fateri non voluerint; cùm tamen ipſe Tarphon inter cœtera non tam præmeditatâ oratione, quàm diuino quodam inſtinctu agitatus hæc effutiat:

Tarphon de nomine IESV quid ſentiat.

זמן הטבע משתמש בשם שרי התורה בשם יהוה וזמן המשיח צרקנו בשם יהשוה :

Id eſt, *Tria ſunt tempora, quibus vſitata fuerunt, tria diuerſa Dei nomina; Tempus naturæ, vtebatur nomine Schadai* שרי; *tempus legis ſcriptæ, nomine Dei* יהוה *Ielioua*; *& tempus Meſſiæ iuſti noſtri, nomine* יהשוה *Ihſuh*; & hæc nomina omnia ſunt in nomine Dei tetragrammato. Quibus verbis quid clariùs ad noſtra ſtabilienda dogmata, adduci poſſit, non video. Sed hæc de no-

Digitized by Google

de nomine Dei tetragrammato fuſiùs forſan, quàm par erat, ſufficiant. Porrò nil modò reſtat, niſi vt, omnium hucuſque de diuinis nominibus dictorum ſchema ob oculos ponamus curioſi Lectoris; quod vt commodiùs fiat, aliqua præſupponere viſum eſt.

Obſeruatum fuit hucuſque, ad normam tetragrammati Dei nominis, nomen Dei omnium totius Mundi populorum pariter, non tam humano arbitrio, quàm diuino quodam inſtinctu, quatuor literarum ſortem nactum eſſe; quorum ſingula aliquod è diuinis attributis ſignificant. Quemadmodum igitur ex nomine tetragrammato naſcitur, iuxta Cabaliſtas, duodecim, & viginti duarum literarum nomen; ita, iuxta eoſdem, ex his quadraginta duarum; & ex hoc denique ſeptuaginta duarum Mundi ſemitarum; vt hoc ipſo indicari videatur, omnia quæ in Mundo ſunt, huius nominis vi & efficaciâ ſubſiſtentiam acquirere; adeòque omnes populos & nationes Mundi ad tantis diuinæ bonitatis beneficijs, quouis modo, ſub vero vnius religionis per Vniuerſum diffuſæ cultu correſpondendum obligari. Cuius perfectionis ſymbolum eſt ſchema quod ſequitur. Nom en Dei apud omnes nationes tetragrammaton.

Explicatio Nominis Dei Tetragrammati.

IESVS Chriſtus centrum vniuerſæ naturæ, in cuius nomine omnia reliqua diuina nomina concentrantur, Deus & homo, tetragrammaton olim arcanum & abſconditum nomen, modò ipſo Doctore reuelatum & explicatum poſtero Mundo demonſtrauit. Figura hîc indicat diuini nominis יהשוה, cuius nomen tetragrammaton יהוה olim typus erat, in omnia diffuſionem. Quemadmodum enim Sol diffuſis in Vniuerſum Mundum radijs omnia illuminat, fœcundat, animat; ita nominis IESV, qui eſt Sol iuſtitiæ, vis & efficacia in omnia ſe diffundendo, omnia viuificat & conſeruat. Vides in centro nomen Chriſti πενταγράμματον יהשוה, cuius medio ש inſertum, vt nomen Dei יהוה diſtinguit, ita diuina humanaque ex æquo connectit. quod explicant textus, ipſum nominis IESV μονογράμμα conſtituentes, & ſunt hi: זה שמי לעולם, *hoc nomen meum in æternum.* יהוה שמך לעולם יהוה, *Domine, nomen tuũ in æternum Deus.* יהוה צבאות וזה שמי *Deus virtutum hoc nomen meum.* אני יהוה הוא שמי, *Ego Deus, hoc nomen meum*: Nomen Sacræ Triadis index; inde 4 in 3 ducta dant 12, ſingularia Dei attributa, quæ implicitè nomen יהשוה continent, vti in duodecim radijs videre eſt: ſunt enim hæc attributa, quæ Sacræ Triadi in communi competunt; atque hinc Nomen Dei duodecim literarum, quas inter radios inſeruimus, emergit, videlicet: אב : בן : ורוח הקדש, id eſt; *Pater, Filius, & Spiritus ſanctus*. Atque hic eſt Mundus ille archetypus ſupramundanus, & indicatur per duodecim nominis tetragrammati יהוה reuolutiones, quas Hauioth appellant Cabalici, quæ vnam eſſentiam & naturam in Deo ſignant, trinis hypoſtaſibus diſtinctam, quæ & per tres litteras יהו aptè indicantur. Ex qua deinde influxus fit in Mundum Angelicum, & hinc in omnia ſenſibilis Mundi membra duodenario ſignata, vt

Digitized by Google

ſunt duodecim ſigna Zodiaci, quatuor anni tempora, triplicatus quaternarius elementorum; quod & ipſi Hebræi indicant tribus nominibus Dei tetragrammati אהיה : יהוה : אדני : *Ehieh, Iehoua, Adonai*, quæ & quatuor Mundi plagis applicant hoc pacto.

מערב *Occidens*	מזרח *Oriens*	צפון *Septentrio*	דרום *Meridies*
ה	י	ה	א
ה	ו	ה	י
י	נ	ד	א

Quod myſterium cùm in præcedentibus explicauerimus, non attinet repetere. Præterea, hoc duodecim literarum nomine influit in duodenarium animaſticum, phyſicum, anagogicum, id eſt, duodecim Apoſtolorum ſuper thronos duodecim iudicantium duodecim tribus Iſraël.

Hinc vlterius in vniuerſa entium quadraginta duo genera influit, reſultatque nomen quadraginta duarum literarum, vnum reuera nomen, quadraginta tamen duabus literis diſtinctum, hoc eſt, effectibus in rebus creatis fundatis. Nomen hoc poſitum contemplare in primo circulo, in ſecundo aliud nomen myſticum ſuprà explicatum, vt ſequitur:

אב אלוה: בן אלוה: ורוח הקדש אלוה: שלשה באחד והאחד בשלשה:

Nomen 42 literarum explicatum.

Pater Deus, Filius Deus, Spiritus ſanctus Deus, tres in vno, & vnus in tribus.

Nomen 42 literarum arcanum.

אבג יתץ קרע שטן נגד יכש בטר צתג חקב טנע יגל פזק שקו צית:

Atque hæc ſunt duo nomina diuina quadraginta duarum literarum; prius explicatum, alterum arcanum, omnia nomina in tertio circulo ordine poſita, & totidem entium gradibus correſpondentia indicant. Quæ quidem nomina etſi diuerſa ex effectibus diuinis introducta, vnum tamen ſunt, reſpectu eſſentiæ diuinæ, & nominis Dei יהוה, in quod omnia, Diuo Dionyſio teſte, collimant. Quia tamen Mundus propter hominem creatus eſt, & totum humanum genus in ſeptuaginta duas familias, ſacra Scriptura teſte, diuiſum eſt; hinc emerſit nomen ſeptuaginta duarum literarum ſeu totidem nominum, quibus vniuerſus naturæ ordo aptè vnà cum ſeptuaginta duobus nominibus Angelorum, totius naturæ Præſidum exprimitur. Cùmque omnia nomina hæc ex nomine quadrilitero יהוה emerſerint, vt ſuprà expoſitum fuit; hinc incomprehenſibili Dei conſilio factum eſt, vt ſeptuaginta duæ Nationes, terreni Orbis habitatrices, nomen Dei quatuor literis exprimant. & Nationes quidem ſeptuaginta duæ ponuntur in quarto circulo; Nomina Dei quadrilitera in quinto circulo. Cùm denique nomen in medio Angelorum, vt Exodi 14 habetur, exiſtat; hinc ſeptuaginta duo nomina Angelorum, qui humano generi in ſeptuaginta duas nationes diuiſo, ſinguli ſingulis præſident, in extremo

ſub
ni-

e
ne-
nte

ritò
ſta-
ra-
adi-
unt
int.
om-

Sephiroth Cabaliſtarum arcanum maximum varijs rebus comparatur.

oth
,id
יעמ,
fa-
tio-
uòd
&è
linc
r in
tio-
om-
ile,
no-
ue
oris
tio-
am
ſed
im
linè
lia
uo-

Sephiroth ſeu numerationes decem ſunt decem Dei nomina.

Numerationes cur vocentur.

S. Dionyſius l. de diuin. nom.
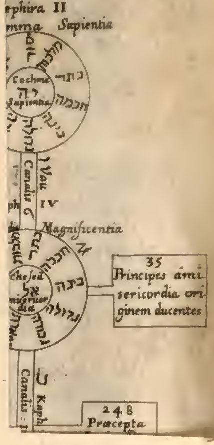
Typus decem Sephiroth.

…rum, et explicatur á fol. 289 usq; ad finem

…IS

…OTICVM

…OMINVM

mo limbo radioſo appoſuimus. Atque adeo diuini nominis יהשוה *Ihſuh* in vniuerſam naturam influxus rectè exhibentur. Verùm hæc de nominibus Dei ſufficiant.

CAPVT VIII.

De ſecretiori Hebræorum Theologia Myſtica, quæ eſt Cabala de decem Sephiroth, ſiue de decem diuinis Nominibus, quæ & numerationes, dimenſiones, ſeu attributa Dei vocantur; omnia ex mente Cabaliſtarum; in qua reiectis heterodoxis, confutatiſque, ſola Catholicæ Doctrinæ conſona adducemus.

CIrca decem numerationes, quas עשר ספירות appellant, tota meritò Cabaliſtarum verſatur machina; vnde diuerſimodam de ijs tractationem inſtituunt. Nonnulli per ſimilitudinem arboris eas exponunt, radice, trunco, ramis, corticibus, fructibus, ſpectabilis. Alij ſub ſimilitudine hominis microcoſmi, capite, humeris, cruribus, pedibus illuſtris. Sunt qui ad archetypas rationes omnia ſub ijs recondita myſteria detorqueant. Non deſunt, qui totum ad phyſicas conſiderationes applicent. De omnibus & ſingulis hoc loco diſſerere minimè importunum duximus. *Sephiroth Cabaliſtarum arcanum maximum varijs rebus comparatur.*

Vnanimi itaque omnium Rabbinorum ſententia decem Sephiroth ſeu Numerationes conſtituuntur. Quarũ tres ſuperiores ספירות עליונות, id eſt, altiſsimas, ſpirituales, ſeu intellectuales numerationes, ſiue מעשה מרכבה, id eſt, opus quadrigæ; ſeptem verò inferiores מעשה בראשית, opus fabricæ vocant: ſuntque decem Dei nomina, quorum illa, tres emanationes; hæc ſeptem attributa appellant. Numerationes vocant, non quòd inter nos & Deum quæpiã figuræ aut ſubſtantię exiſtat ſimilitudo, vt rectè S. Dionyſius, ſed membrorum ſolummodò quædam veluti intentio. Hinc eandem ob cauſam Deo cor, oculi, aures, manus, pedeſque affinguntur in ſacris literis, non quòd ad noſtri membra corporis Deus vllam proportionem & habitudinem præſeferat; ſed quòd ſit in ipſo altiſsimo & incomprehenſibili ente aliquid intrinſecum, ineffabile, & prorſus inexplicabile, vti ſuprà quoque oſtendimus, à quo vniuerſa profluunt, & quod denotat altiſsimarum latentium, & maximè abſconditarum rerum, mentique humanæ incomprehenſibilium rationes, quarum membra humani corporis Deo impropriè attributa non niſi quædam ſigna ſint & typi. Numerationum itaque intentio nullum terminum, menſuram, numerum, nullam molem, nec quantitatem continuam, aut diſcretam, aut qualitatem, ſed tenuem quandam vmbratilemque diuinarum virtutum, in quantum eas homo corporeis phantaſmatis irretitus concipere poteſt, ſimilitudinẽ exhibent. Sunt autem decem, quorum alia relatiua & perſonalia, alia connotatiua & attributa propriè vocantur nomina, alia cognomina, quorum typus ſequitur. *Sephiroth ſeu numerationes decem ſunt decem Dei nomina. Numerationes cur vocentur. S. Dionyſius l. de diuin. nom. Typus decem Sephiroth.*

	Numerus	Nomina		Cognomina		Interpretatio
Nomina Relatiua & perſonalia	1	אחיה	*Ebieb*	כתר	*Kether*	*Corona*
	2	יה	*Iab*	חכמה	*Chocbma*	*Sapientia*
	3	יהוה אלהים	*Ieboua Elobim*	בינה	*Binah*	*Intelligentia*
Attributa	4	אלוה	*Eloab*	גדולה	*Gedulah*	*Magnificentia*
	5	אלהים	*Elobim*	גבורה	*Geburab*	*Fortitudo, ſeuéritas*
	6	יהוה	*Iebouab*	תפארת	*Tiphereth*	*Pulcbritudo*
	7	יהוה צבאות	*Iebouab Tſebaoth*	נצח	*Netſah*	*Victoria, æternitas triumphans*
	8	אלהום צבאות	*Elobim Tſebaoth*	הוד	*Hod*	*Gloria, Honor,*
	9	אל חי	*Elchai*	יסוד	*Ieſod*	*Fundamentum*
	10	ארני	*Adonai*	מלכות	*Malchuth*	*Regnum*

Atque hæc ſunt nomina & cognomina, quibus omnia, quæ in Sacra ſcriptura abſtruſa latent, enodare ſe putant Rabbini; quæ & orthodoxi Authores approbant.

§ I.

אין סוף *Infinitum, reconditum, interminum Ens.*

Enſuph quomodo appelletur, & quid ſit.

SVpremæ arboris Sephiroticæ nomen ponitur אין סוף, id eſt, *infinitum.* Dicitur etiam non ens, propter Dei altiſſimi incomprehenſibilitatem. Eſt enim res quædam ſecundùm ſe incomprehenſibilis, & ineffabilis, in remotiſſimo Deitatis receſſu, & in ſontem luminis inacceſſibili abyſſo ſeſe retrahens & contegens, cuius ſplendidiſſimus ſplendor nudus manens nullo attributorum amictu, aut proprietatum veſtitu perfunditur, aut dilatatur. Indifferenter Ens & non Ens vocatur, vtpote quæ omnia opinione noſtrâ contraria & contradictoria, tanquam ſegregata & libera, vnita ſimpliciſſimè implicet. Ens quidem dicitur, quia ab eo tanquam ſummo ente omnia entia exiſtunt; non ens autem, quia prætérquàm quòd humano conceptui incomprehenſum ſit, inter omnia quoque entia nihil ei aut ſimile, aut æquale reperitur. Quam ob cauſam, vt ſuprà diximus, S. Dionyſius id quoque *Nihil* dicere non dubitauit. Alij caliginem & tenebras appellant: *Sicut lux eius, ſic & tenebræ eius*; quo quidem dicendi modo aliud non indicant, niſi Deum abſtractè conſideratum in ſeipſò, eo ferè modo, quo ante Mundum conditum ſibi imaginatur humanæ mentis debilitas. Hinc appoſitè Botrellus in libro de fide & expiatione.

Deus Ens & non ens dicitur.

Botrellus.

כי המוציא יש מאין אינו חסר וכי היש הוא באין
בעניין אין והאין הוא ביש בענין יש ללמר שהאין הוא
היש והיש הוא האין:

Quòd

Quòd producenti Ens de non ente nihil decedit, & quòd Ens eſt in non ente quoad rem non entis, & non Ens eſt in ente quoad rem entis, vt diſcas quòd non ens ſit Ens, & Ens ſit non ens.

Eſt itaque אין סוף infinitum, illud, à quo omnis influxus deriuatur in cætera attributa Dei, & per hoc in creaturas; vnde ab Hebræis dicta ſunt veſtimenta Dei, quibus indutus ad Mundi creationem proceſsit. Omnis enim bonitas & entitas in creaturis eſt ab ipſo Creatore, & fuit in eo ſuprà quàm mens humana excogitare poteſt, modo nobiliori & perfectiori. Hinc omnes perfectiones in creaturis diſperſæ, in Deo vnum quid ſunt, diuerſis tamen rationibus formalibus, vt ſcholæ loquuntur, ſecundùm noſtrum concipiendi modum differentes, dum aliam bonitatis, aliam ſapientiæ, aliam veritatis definitionem aſsignamus. Quæ quidem ratio nihil aliud eſt, quàm conceptus, quem intellectus de alicuius diuini nominis ſignificato format. Res enim, quam intellectus concepit ſub nomine ſapientiæ, dicitur ratio, ſiue formalitas & quidditas ſapientiæ; qua quidem ab omnibus alijs diuinis perfectionibus diſtinguitur, adeoque in Deo tametſi eſſentia ſimplicisſima, tamen rationum formalium exiſtit multitudo; cùm enim intellectus noſtri debilitas vno ſolo conceptu minimè perfectionem diuinam poſsit attingere, varijs diuerſiſque conceptibus, qui varijs diuerſiſque nominibus veſtiuntur, ad eum concipiendum indiget. Quòd ſi Dei dono nobis vnico conceptu diuinam perfectionem attingere concederetur, tunc vno quoque nomine illam exprimere poſſemus. Hinc ſecretiores Hebræorum Theologi decem diuina nomina ponunt, iuxta decem præcipuas, quæ in Deo elucent, perfectiones; quibus ſecundùm occultam quandam analogiam totidem Angelicæ ſubſtantiæ ordines attribuunt, & in Mundo ſenſibili totidem mobilium corporum ſyſtemata; in microcoſmo totidem membrorum principalium conſtitutiones, vt ſuprà dictum eſt. Deus itaque per decem nomina primò influit in Mundum Angelicum, per eadem deinde in Mundum ſidereum & elementarem, & per eadem denique in microcoſmum. Declaro rem exemplo. Herba quæpiam, aut petra virtutem ſuam habet ſubminiſtratam à cœlo, cœlum ab Intelligentia, Intelligentia ab Opifice, ex quo omnia veluti ex centro vti profluunt, ita in illud reuertuntur; vnde omnia elementa & miſta cum cœlis, eorumque Intelligentijs abdito quodam conſenſu communicant, & tandem cum Archetypo mundo, idea idearum, vnita connectuntur. Verùm vt hæc trium Mundorum connexio, iuxta Hebræorum & Ægyptiorum mentē, luculentiùs comprehendatur, ſingula exactiùs declarabimus.

Cur decem nomina Hebræi attribuant Deo.

Deus per decem nomina influit in omnia.

§ II.

§ II.

כתר *Kether, id eſt, Corona ſumma, prima Sephira ſeu numeratio:* Aduerte me hìc Angelorum nomina, aliaque omnia, ex Rabbinorum mente enumerare.

1 כתר Kether, Corona, Pater.

PRimùm itaque veſtimentum Dei ex אין סוף *Enſuph*, id eſt, infinita eſſentiæ ſuæ caligine emergentis, eſt כתר *Kether*, id eſt, *Corona ſumma*, cuius nomen אהיה, *fui, ſum, ero*, delubrum admirabile & abſconditum dicitur; quia in huius contemplatione omnium mentium oculi caligant, linguæ obmuteſcunt, vox ſilet, omnis animus deficit, ob inſcrutabilem eius altitudinem; ab hac omnes Numerationes, illa à nulla procedit; prima in diuinis emanatio, Ens Entium, quia hoc eſſentiam omnibus præbet, & totum Vniuerſum à centro ad circumferentiam infinitæ maieſtatis ſuæ ſplendore implet; canalis ſupramundanus, per quem primò influit, diſfunditque bonitatem ſuam ſupra Seraphinos, & hinc ſupra primum mobile, ope Intelligentiæ quæ dicitur *Metatron Sarpanim*, *Princeps aſpectuum.*

2 חכמה Chochma, Sapientia, Filius.

Secundum veſtimentum ſeu Sephira dicitur חכמה *Chochma, Sapientia*, cuius nomen eſt יה *Iah*; attribuitur ſecundæ in diuinis emanationi, ſcilicet Filio, ſicuti præcedens Patri, & ſequens Spiritui ſancto; ab Orpheo dicitur Cœlum, ab Homero Pallas nata ex cerebro Iouis. Canalis dicitur, cuius ope Deus influit ſupra Cherubinos, & ſupra firmamentum, hoc eſt, ſtellarum fixarum globum, ope Intelligentiæ quam רציאל *Ratſiel* vocant, mundique idealis inenarrabiles ſplendores exhibet; de quibus in ſequentibus fuſiùs.

3 בינה Binah, Intelligentia, Spiritus.

Cognomina Spiritus.

Tertium veſtimentum Dei ſeu Sephira dicitur בינה *Binah*, *Intelligentia*, cuius nomen יהוה אלהים, *Adonai Elohim*, vinculum Chori intellectualium numerationum, tertia in diuinis emanatio, Spiritus, anima, votum, myſterium fidei, Rex ſedens in throno miſerationum, Iubilæum magnum, Sabathum magnum, fundamentum ſpirituum, lumen mirificum, quinquaginta portæ, fluuius de paradiſo egrediens; per quam Sephiram Deus influit primò in Chorum Thronorum, & hinc in Sphœram Saturni, ope Intelligentiæ quæ vocatur Sabtaiel.

Atque hæ ſunt tres numerationes ſummæ & ſupremæ, quas R. Iſaac commentario in Ietſirah vocat: ספירות עליונות כסא אחד ובו יושב ק׳ק׳ק׳ *Numerationes altiſſimas, ſedem, ſiue thronum vnum, in quo ſedet Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth.* Et tres hæ numerationes ſunt primordiales & coæternæ, infinitæ, & inacceſſibiles, abyſſi Deitatis oracula. Sapientia ſacroſanctæ Coronæ ſummæ templum inhabitat, à quo etiam ab æterno ineffabili quâdam generatione procedit, vel vt Hebræi, emanat emanatione, & nunquam à Corona ſumma, & ab Intelligentia, vlla detruncatione aut diuiſione ſeparatur; ſunt enim vnum in eſſentia. Atque hæc eſt deuotiſſima illa apud Cabalicos diuinitatis quadriga, myſterium currus ſupremi סוד המרכבה עלונה, trium in diuinitate exiſtendi

modo-

Digitized by Google

modorum,ſeu trium ſuperiorum numerationum index. Corona ex ſummæ miſericordiæ & infinitatis ſuæ, delubro ab æterno producit Sapientiam, Sapientia in penetralibus ſummè gratuitæ miſericordiæ immanens, emanare facit Intelligentiam, ita tamen, vt Sapientia & Intelligentia à Corona ſumma emanantes,incomprehenſibili & ineffabili quodam modo in inacceſſibili Deitatis gremio tanquam in quadriga ſeu curru, feliciſſimo ſuo fruantur otio. Atque hanc trium numerationum ſuperiorum, ſeu ſubſiſtendi modorum trinitatem,hanc eorum eſſentiæ ſimpliciſſimam & ſummè perfectam vnitatem, à qua omnia alia entia vera & bona ſunt, Currus ſeu quadrigæ Cabaliſtæ nuncupârunt myſterium. Et tametſi iuniores Rabbini talpis cœciores per haſce numerationes non niſi proprietates quaſdam intelligant, veteres tamen omnes tres in Deo exiſtendi modos realiter diſtinctos poſuiſſe teſtantur eorum ſcripta. R. Iſachor Beer filius Moſis Peſach lib. Imre binah: *Qui vnus eſt, inquit, in intelligente, intellectu, & intellecto, glorificatus ſanctitate, luces emanare fecit, easq́ in tres emanationum ordines diſpoſuit, numerationesq́ intellectuales in æternum trinitatem Regis teſtantur. Summa myſterij eorum eſt emanatio Mundi Archetypi, creatio Mundi intellectualis vel Angelici, firmatio Mundi ſiderei, & fabrica Mundi minoris ſeu elementaris.* Conſentit huic R. Akiba in Ietſirah c. 1. ſect. 9

Myſterium quadrigæ quod?

Rabbinorum Veteres per tres numerationes intellexerunt tres ſubſiſtendi modos in diuinis.

R. Iſachor Beer.

אחד רוח אלהים חיים קול ורוח ודבור והוא רוח הקדש:

R. Akiba.

Vnus eſt ſpiritus Deorum viuentium, Vox, & Spiritus, & Verbum, & hic eſt Spiritus ſanctitatis. Moſes Botrellus fol. 50. *Duo ſpiritus ex Spiritu,* רוח היוצא מרוח אלהים חיים, id eſt, *Spiritus procedens de Spiritu Deorum viuentium, & in eo creatum eſt ſuperius & inferius, quatuor Mundi plagæ, &c.* Rabbenu Saadias Ha Gaon: *Vnus eſt Spiritus Deorum viuentium, Vox, Spiritus, & Verbum, quæ vnum ſunt.* Rambam; *Corona ſumma primordialis eſt Spiritus Deorum viuentium, & Sapientia eius eſt Spiritus de Spiritu, & intelligentiæ aquæ ex Spiritu. Et tametſi res horum myſteriorum diſtinguantur in Sapientia, Intelligentia, & Scientia, nulla tamen inter eas diſtinctio quoad eſſentiam eſt, quia finis eius annexus eſt principio eius, & principium fini eius; & medium comprehenditur ab eis, v. g. flamma & carbo reſplendens, iuxta illud, Carbones eius carbones ignis flammæ Dei, quaſi diceret, quod hæc omnia inſtar flammæ ignis comprehendentis in ſe multiuarios colores ceu ſpecies, illoſque omnes in vna radice, quia Dominus ſummè vnus.* Moſes Botrellus loco citato:

Moſes Botrellus.

R. Saadias.

Rambam.

החכמה היא הספרה השנית כי למעלה ממנה יש כ״ע שהיא המחשבה והיא נקראת ספירה ראשונה ועל כרחנו מן המחשבה תצא החכמה:

Moſes Botrellus.

Id eſt, *Sapientia eſt numeratio ſecunda, quia ſuperior illa eſt. Corona ſumma, quæ eſt mens, & illa vocatur numeratio prima; an itaque non vel inuitis vobis de mente procedit Sapientia?* Quis ex citatis teſtimonijs non videt, Rabbinos etiam nolentes volentes Sacratiſſimæ Trinitatis myſterium per tres haſce ſupremas numerationes indigitaſſe? quæ cùm ita ſint, iam ad reliquas numerationes declarandas procedamus.

Quæ ſequuntur, plena ſunt nugis & figmentis Rabbinorum.

Poſt

Poſt tres ſupremas numerationes ſequitur quarta numeratio, quæ
4 גדולה Gedulah. Magnitudo. dicitur גדולה *Gedulah*, ſiue *magnitudo*, quam alij quoque חסד, id eſt, *clementiam* vocant, cuius nomen eſt אלוה *Eloah*, cognomina, gratia, miſericordia, brachium dextrum, ignis candidus, facies leonis, oriens, aquæ ſuperiores, argentum Dei, triginta quinque fortibus ſtipata. per hanc Deus influit in Chorum Dominationum, & per Intelligentiam Tſadkiel in cœlum Iouis; vnde naſcitur amor, qui omnia viuificat, accendit, amicitiam ſingulis in perpetuum pacis fœdus conciliat.

Quinta Numeratio ſeu veſtimentum Dei dicitur גבורה *Geburah*,
5 גבורה Geburah, Fortitudo. id eſt, *fortitudo*, quam & alij פחד *Pachad*, id eſt, *timorem & ſeueritatem* appellant; Nomen eius יהוה אלהים *Adonai Elohim*. Ei applicatur proprietas rigoris & grauitatis, præcepta legis negatiua, brachium ſiniſtrum, ignis egrediens ab aquis, occidens, nox, fortitudo, altare aureum, Aquilo, triginta quinque ſiniſtris potentijs ſtipata. Per hanc Deus influit in ordinem Poteſtatum, & per Intelligentiam eius Camaël in Cœlum Martis, vnde prodierunt elementa, quæ perpetuò bellorum diſſidijs ſibi inuicem contrariantur.

6 תפארת Tiphereth, Pulchritudo. Sexta Sephirah ſeu veſtimentum Dei תפארת *Tiphereth* dicitur, cuius nomen יהוה *Iehoua*; Attributa eius ſunt ſpeculatio illuminans, lignum vitæ, voluptas, linea media, linea viridis ambiens vniuerſum, lex ſcripta, Sacerdos magnus, ortus ſolis, ſpecies purpurea, ſeptuaginta duæ nationes in terra, ſigillum eius אמת ארני; myſteriumque eius in tertia litera tetragrammati, homo ſupremus ſiue Adam Cœleſtis, arbor in medio Paradiſi plantata. Per hanc Deus influit in ordinem virtutum, & hinc per Intelligentiam Raphaël in Sphœram ſolis. Cauſa eſt omnis harmoniæ & pulchritudinis, quam in vniuerſo intuemur.

7 נצח Netſah, Victoria, Æternitas. Septimum veſtimentum Dei ſeu Sephirah dicitur נצח *Netſah*, id eſt, *triumphus*, *victoria*, ſeu *æternitas*, cui nomen יהוה צבאות *Adonai Tſebaoth*. Eius attributa ſunt, Crus, pes, columna dextera, rota magna, viſio Prophetæ. Canalis eſt, per quem Deus influit in Principatus, & per Intelligentiam Haniel in Cœlum Veneris. Plantarum cauſa & origo eſt.

8 הוד Hod, Laus, Honor, Decus. Octauum veſtimentum Dei ſeu Sephirah eſt הוד *Hod*, id eſt, *laus, honor, gloria*. Nomen eius eſt אלהים צבאות *Elohim Tſebaoth*; attributa eius, myſterium columnæ, ac pedis ſiniſtri, hinc trahitur ſerpens antiquus, diſciplina Domini, Ramus Cherub Aharon, filij regis, molæ molentes. Eſtque Canalis, per quem Deus influit in Archangelos, & per Intelligentiam Michaëlem in Cœlum Mercurij; Cauſa & origo animalium eſt.

Nonum veſtimentum Dei ſiue Sephirah eſt יסוד *Ieſod*, id eſt, *funda-*
9 יסוד Ieſod, Fundamentum. *mentum*; nomen eius eſt אלחי *Elchai*; attributa Deus viuus, fundamentum Mundi, Sion, fons piſcinæ magnæ, iuſtus, Sabbathum magnum, medium inter שמור & זכור, inter cuſtodi & memento; Aries, iuſtitia, robur, lignum ſcientiæ boni & mali, fœdus Domini, arcus teſtimonij, gloria Domini, fundamentum Prophetæ Dauid, redemptio, ſeculum animarum. Canalis eſt, per quem Deus influit in Angelos, & per Intelligentiam Gabrielem in cœlum Lunæ; cauſa & origo Geniorum particularium vnicuique aſſignandorum. De-

Digitized by Google

Decimum veſtimentum ſeu Sephirah vltima eſt מלכות *Malcuth* ſiue *Regnum*, cuius nomen אדני *Adonai*; Attributa eius ſunt, Regnum, vita; Cherub ſecundus, ſpeculatio non illuminans, poſteriora Dei, finis omnium, Eccleſia Iſraël, Sponſa in Cantico Canticorum, Regina Cœli; myſterium legis ab ore datæ, Aquila, litera quarta tetragrammati, Regnum domus Dauid, Templum Regis, Ianua Dei, arca fœderis, binæ Tabulæ, Dominus vniuerſæ terræ. Canalis per quem Deus influit in ordinem אישים, id eſt, *Animarum*, & per Intelligentiam Mitatron in omnem Lunæ ſubiectum elementarem Mundum; per hanc deſcendit in animos hominum prophetiæ donum*, per hanc humanus animus ſingulis ordine recenſitis Sephiroth mirâ quâdam ratione coniungitur, cum prima Sephiroth per intellectum, cum ſecunda per rationem, cum tertia per diſcurſum; cum quarta per facultatem concupiſcibilem ſuperiorem, cum quinta per iraſcibilem ſuperiorem, cum ſexta per liberum arbitrium, cum ſeptima per appetitum volitionemque ad ſuperiora, cum octaua per appetitum ad inferiora per actionem, cum nona per contemplationem, ſiue per animi aſcenſum deſcenſumque, cum decima per vehiculum, quo conſtat, æthereum. Hinc à Cabaliſtis quoque vocatur עטרת, *Diadema*, ſeu *Corona* inferior; eſt enim conſumatio vnionis in Mundo archetypo, myſteriumque regni eius, atque in omnes creaturas regnandi facultatem obtinet. Vnde & regnum dicitur, quia per eam Rex tetragrammatos ſua quæuis munia obit; creatis rebus præmia largitur, per quam illis datur ad tetragrammaton aditus, vnde & *Adonai* dicitur; totius enim orbis Præſes & Rector eſſe creditur; eò quòd tetragrammaton cuiuſlibet influxus abundantiam nominis אדני confert, & in illo tanquam in vnum opulentiſſima Regis bona confluunt, indeque porrò tranſmittuntur, vt impleat quicquid creatorum neceſſitas exigit; theſaurus enim diuitiarumque exiſtit gazophylacium, cui à Deo tetragrammato omnes benedictionum torrentes, bonitatiſque diuinæ immenſi defluxus applicantur. Vocatur quoque צדק, id eſt, *iuſtitia*, quam & inferiorem iudicij domum (quæ eſt, quinta Sephiroth, & Geburah ſeu Pachad, id eſt, fortitudo, ſeueritas, rigor, timor appellatur) ſeueritatis & iuſtitiæ diuinæ influxuum inundationumque executricem; iudiciorumq; huius ſæculi, vti & certaminum altiſſimi fidelē adminiſtratricem vocant. Vnde Hebræi 60 fortes, validoſque gladios accinctos, bellorum miniſtros illam circumdare aſſerunt, qui ad nutum hoſtes Dei altiſſimi profligent & interimant; & ob peccata hominum prouincias integras deprædentur, ac deuaſtent, regna ſubuertant, inexpugnabiles muros ſolo æquent, ac omnigenæ vindictæ ſupplicia exigant. Hâc corripiuntur peccatores, remittuntur peccata, iniquitates auferuntur, & priſtinæ iuſtitiæ reſtituuntur. Eſt enim, vti Rabbini aſſerunt, veſtibulum quo tetragrammaton iuſtos ab impijs ſecernit, neque vllum impijs introeundi aditum præſtat, niſi priùs vindictam de peccatis eorum per ſuppliciorum illationem ſumpſerit.

Patet itaque ex dictis, Sephiram Malcuth talem appellationem ſortiri, quale eſt, quod intrinſecùs ex intimis gratuitæ miſericordiæ viſce-

[Margin: 10 מלכות Malcuth, Regnum.]

[Margin: * Ex doctrina Rabbinorum]

Digitized by Google

ſceribus, vel extrinſecùs ex hominum peccatis puniendis, ſiue in bonum, ſiue in malum, in eam deducitur; ideo lignum quoque ſcientiæ boni & mali cognominatur; ſi enim iuxta Hebræorum mentem à gratiæ, id eſt, Heſed ſeu Gedulæ latere influxus deducitur, ei bonum inditur cognomen; ſi verò à Guburæ ſiue iudicij latere, quod de internis numerationum penetralibus trahitur, & hoc quoque bonum dicitur; ſin ab externis iudicium manauerit, peſſimum id malum, plenumque prauæ diſpoſitionis argumentum. Dicunt enim, omnia ſuperiora iuxta malitiam & bonitatem hominum in eam trahi, interdum iudicij meatus Sanctos Dei homines minuere, gratiæque atque miſericordiæ defluxus augere; ſæpius verò contrà, gratiæ & miſericordiæ canales impios obruere, iudicijque plures aperire: Vnde propter malitiam hominum acerrima & ſæuiſſima quæque in hanc numerationem prodeunt; ſæculum varijs ærumnis opprimitur, adeoque ingentes malorum Iliades in Mundum introducuntur, euertuntur regna, corruunt ſceptra, proſternuntur imperia, obruuntur prouinciæ, profligantur exercitus, truculentiſſimæ captiuitates, & cædes emergunt, febres, maligna vlcera, peſtis, mæror, luctus, lamenta, deſolatio, morborum contagiones, & incognitæ infirmitatum ſpecies, inopinatæ neces, mors violenta, frequentia funera, cuncta denique miſeranda & exitialia proueniunt. Nomen enim ארני *Adonai*, ſpecie ignis deuorantis veſtitum, in ſublimi ſolio Altiſſimi ſedens, vt Princeps, & totius orbis terrarum Dominus, regijs inſignibus ornatus, totius quadrigæ & ſuperiorum & inferiorum, accedente quadraginta duarum literarũ nomine, ſolidiſſimus præſes effulget; hunc enim, vt aiunt, rapit de ſuperis, illum ad inferos & in æterni exitij barathrum præcipitat, hunc languentem, illum ſanum & validum reddit, prout æquitas iudicij ſuperiorum numerationum poſtulare videbitur; ibi enim nihil iniquè flectitur, nihil obliuioni datur, nulla ibi perſonarum acceptio, ſed vt à ſuperioribus haurit, ita in inferiora diſpenſat. Et ſicuti diuerſis nnmerationum cognominibus nuncupatur, ita earundem omnium commune quoddam cellarium ſiue receptaculum eſt. In hoc à tredecim fontibus coronæ ſummæ 613 columnæ lucis inacceſſibilis erumpunt, & quaſi prodeuntia flumina illabuntur: in hoc triginta duæ ſemitæ ſapientiæ, & quinquaginta portæ intelligentiæ deducuntur; in hoc per ſeptuaginta duos fontes, à ſumma miſericordiæ aqua proficiſcentes, vti & quadraginta duæ flammei ignis ſpecies ſeueritatis, ex ſummis mentibus, & per mediam lineam incedentes, ſeptuaginta proſiliunt & ſcaturiunt benedictionum luces, perq; viam æternitatis & gloriæ in Sephira Elchai, veluti fundamento iunguntur, & inde in ipſum regnum ſiue coronam inferiorem ארני *Adonai* dictam confluunt. Nemo tamen exiſtimet, prædicta continuè & pariter vniuerſa afficere; nam, vt diximus, multitudo piorum benedictionis auget influentiam, impiorum eam diminuit: cùm verò nomen tetragrammaton adeo vigebit latè, vt totus Mundus vnum colat Deum, quòd Meſſiæ tempore futurum credunt; tum demum omnes numerationes ſimul in coronam infimam ארני dictam confluent, quæ eandem bonorum copiam,

613 Columnæ lucis, quæ?

piam, quàm à ſuperioribus numerationibus accepit, ſecundùm cuiuſque naturæ limites, ſingulis creaturis rurſum communicabit. Sed hæc de decem diuinis nominibus in genere dicta ſufficiant; nunc ad particularia eius deſcribenda progrediamur, vbi, vti & in præcedentibus, omnia ex Rabbinorum mente afferemus.

CAPVT IX.

De varia decem diuinorum Nominum ſeu Sephiroth repræſentatione, eorumque influxibus & canalibus, ex mente Rabbinorum.

SIcuti arbor vna ex radice, trunco, ramis, ſurculis, frondibus ſiue diuerſa partium diſpoſitione conſtat; ſic Cabaliſtæ dicunt, decem Sephiroth eſſe arboris inſtar, cuius ſupremæ tres emanationes ſe habent per modum radicis, reliquæ per modum trunci, ramorum, fructuum. ita R. Schabte in Ietſirah.

Sephiroth decem ſunt inſtar arboris.

R. Schabte.

המשל בזה האילן שיש לו שורש ומשורש יצא גזע ומגזע יצאו ענפים שהם
ג׳ מדריגות שרש גזע ענפים והכל אילן אחד אך והק החבדל בינידם הנעלם והגלוי
כי השורש הוא נעלם מגלה השפעתו בגזע ומתאחד בגזע והגזע מגלה השפעתו בענפים׳
המסתעפים ממנו וכלן בכלל מתאחזין ומתאחדין בשורש כי לו לא השפעת השורש
הגזע והענפים כלם יתייבשו לד שבעבו׳ זה כלם בכלל יקרא אילן אחד׃

Hoc eſt, *Arbori ſunt radices, & de radice conſurgit germen, & de germine prodeunt rami, & ſunt tres gradus, radix, germen, rami; & totum hoc eſt arbor vna; tantùm hæc eſt differentia inter illas, abſconditum & manifeſtum; quia radix, quæ eſt abſcondita, patefacit influentiam ſuam in germine, & vnit ſe germini; Germen verò manifeſtat influentiam ſuam in ramis, & vnit ſe ipſis ramis, qui pullulant ex ipſo, & in ſumma omnes adhærent, & vniunt ſe ipſi radici, quòd niſi influentia radicis eſſet germen, rami omnes exſiccarentur, ita vt eam ob cauſam hæc arbor vocetur vna.* Et poſteà hæc applicat Numerationibus; verba cùm ſint longiora plùs æquo, ea ſic latinè reddo. *Corona ſumma, quæ eſt myſterium centri, ipſa eſt radix abſcondita, & tres Mentes, hoc eſt, tres numerationes ſuperiores ſunt germen, quæ vniunt ſeſe in centro; quæ eſt radix earum; ſeptem verò numerationes, quæ ſunt rami, vniunt ſe germini, quod refert mentes, & omnes ſe vniunt in centro, quod eſt radix in myſterio nominis radicalis & eſſentialis, quæ radix influit in omnes, & vnit omnes influentiâ ſuâ, & omnia dependent ab influentia eius, adeo vt ob hoc omnia ſimul, centrum nempè, & mentes, & ſeptem numerationes vocentur vnitas vna. Et hæc eſt ratio, quòd comparauerunt ſapientes Cabalæ decem numerationes arbori, quoniam eſt illis ſimilitudo quædam arboris, ſicuti explicauimus; & quicunque ſeparauerit inter ſe numerationes, ſimilis erit ei, qui detruncat plantas, & amputat arborem, diuiditq́ eam in duas partes, & diuellit eam de loco radicis ſuæ, de loco inquam nutritionis ſuæ. Corona ſiquidem ſumma radix eſt huius arboris, quæ vnit omnes influentiâ ſuâ, & omnes indigent ea, & comprehenduntur in virtute eius.* Quæ vt paulò clariùs

diſtendantur, Notandum, in tres ordines diuidi hanc Sephiroticam arborem: ordinem primum dicunt eſſe myſterium centri ſeu radicis, & eſt אין סוף *Enſuph*, infinitas, ſeu radicalis Dei natura; ſecundum, myſterium trium mentium, id eſt orthodoxè, hypoſtaſeon, & ſunt tres ſupremæ Sephiroth, Corona ſumma, Sapientia, & Intelligentia; tertium, myſterium diffuſionis mentium in ſeptem numerationes, id eſt, in ſeptem attributa fabricæ tribus mentibus communia; quæ omnes conficiunt decem numerationes ſeu Sephiroth, & omnes ſimul ſunt vnitas perfecta, quia *Enſuph* centrum ſeu radix manifeſtauit delubra ſua in tribus mentibus, id eſt, tribus ſubſiſtentijs, & tres mentes manifeſtatæ ſunt in 7 numerationibus; & quicquid inuenitur in 7, inuenitur quoque in tribus mentibus; & quicquid in tribus mentibus, inuenitur quoq; in vnitate centri; & quicquid inuenitur in vnitate centri, inuenitur quoq; in Enſoph. Differentia tantùm eſt, quòd ſeptem numerationes, vti ſub tribus mentibus, id eſt, hypoſtaſibus latent, & in inacceſſo diuinitatis & fontani luminis receſſu ſunt, abſconditæ ſint humanis mentibus; prout verò eadæm veluti quidam diuinarum operationũ, prout in Mundũ ſenſibilem prodeunt, effectus ſunt, nobis manifeſtæ ſunt; omnes tamen vnitas vna, vnitatis ſuæ ſummæ, perfectiſſimæ, & obſolutiſſimæ fine fine & termino comprehendit denarium numerum infinitudinis, & virtutem vnitatis ſuæ in myſterio receſſus per myſterium decem. Quæ vt relictis terminis Rabbinicis, nobis conſueta ratione paulò clariùs dilucidemus;

Explicatur denarius numerus Sephiroth.

Sciendum, tria hoc denario Sephirotico à ſecretioribus Cabalæ Magiſtris indicari; primò ſupramundanum illum diuinæ eſſentiæ circulum in inacceſſo diuinitatis abyſſo, quam Enſuph vocant, latentem, qui è centro incomprehenſibili ratione euolutus dum ſe in infinitam poſſibilium rerum multitudinem egerit, vocatur Archetypus Mundus trium mentium, id eſt, trium altiſſimarùm numerationum, quas nos orthodoxè SS. Triadem appellamus; omnis enim creatarum rerum amplitudo & vaſtitas in eo ſub vnitatis ſimpliciſsimæ ratione complicatur: dum verò actu ſe diffundit, mox Mundus Angelicus, Sidereus, Elementaris, & humanus erumpunt, eo ordine & proportione diſpoſiti, vt ſuperiores ſemper influant in inferiores, ſeque vti ſigillans ad ſigillatum reſpiciant, omnes & ſinguli diuinorum nominum ſigillis inſigniti: ſiquidem Deus totius Archichoragus vniuerſitatis, vniuerſorum principium, medium, & finis, non neceſſitate, ſed ſolâ liberrimâ ſuâ voluntate, & ex mera bonitate propter infinitam gloriam ſuam, teſte Dionyſio; omnia ex ſuo gremio ſeu profundiſſimo diuinitatis conceptu, & vt Hermes ait, è viſceribus tenebrarum, quod *Enſuph* Hebræi vocant, emittens per *Chochma* Sapientiam Verbumque ſuum, cooperante *Binah* ſeu Spiritu Intelligentiæ ſuæ, primò produxit lucem, id eſt, Angelicas ſubſtantias, ſeu Mundum Intellectualem; ex luce illa Angelica emanarunt aſtra; ex aſtris corpora ſeu Mundi machina ſenſibilis ex quatuor elementis compacta; & ſic omnia ſunt in omnibus ſuo modo, & vnum manet in altero, ſicuti ſemen in arbore, & arbor in ſemine (hæc duo licet diſtincta, vnum tamen ſunt;)

Omnia ſunt in omnibus.

omnia corpora ſeu elementa viſibilia ſunt in aſtris inuiſibilibus ſeu ſpiritualibus elementis, & aſtra ſunt in corporibus, aſtra ſunt in Angelis, & Angeli ſunt in aſtris, Angeli ſunt in Angelis; ſicuti ſeptem inferiores Sephiroth, ſunt in tribus ſuperioribus, ita vt ſemper ſuum ſuperius poſsit eſſe abſque inferiori, non contrà. Nam Mundus viſibilis non eſſet, niſi eſſent aſtra; nec vlla adeſſent aſtra, ſi Angelorum abeſſent eſſentiæ; Angeli non exiſterent, niſi eſſet increatus Deus, à quo dependerent; & vt D. Dionyſ. ait, cùm Deus in omnibus omnia ſit, nihil tamen horum quæ ſenſu & ratione comprehenduntur, eſt. *S. Dionyſius l. de myſt. Theol.*

Deus itaque decem veſtimentis indutus, ſe mundo conſpiciendum præbuit; hoc enim cognito cognoſcuntur Angeli, abſolutæ & perfectæ Dei imagines; cognitis Angelis nota erunt aſtra; notis aſtris, omnia in viſibili Mundo producta non latebunt; cognito Mundo ſenſibili, mox notus erit homo microcoſmus Mundi filius. Omnia ab intra manant ad inferiora & externa. Nam à Deo dependent angelicæ ſubſtantiæ, ab Angelis aſtra, id eſt, inuiſibiles rerum virtutes, ab aſtris inuiſibiles corporum formæ. Sicuti igitur in Deo omnia ſunt diuinè, in Angelis Angelicè; ita in Mundo ſunt omnia mundialiter: Nam vt lux lucet in tenebris, ita ſuperius in inferiori ſuo. E conuerſo, quicquid in Mundo viſibili eſt ſenſibiliter, hoc eſt in aſtris aſtraliter, in Angelis Angelicè, in Deo diuinè; per catenam auream cœlitùs fragilitati noſtræ dimiſſam in terram; aptè per ſcalam illam Iacob nobis indicatam, per quam Deus per Angelos deſcendit ad nos, nos in eadem per Angelos aſcendimus ad Deum. *In Deo omnia ſunt diuinè, in Angelis Angelicè, in Mundo mundialiter ſeu ſenſibiliter.* Tota ſiquidem Mundi machina per decem Sephiroth indicata in Deo aliud non eſt, niſi ipſe Deus, in Angelis Angelus, in aſtris aſtra. Atque hæc eſt arbor illa myſtica, in cuius ſemine ſicuti tota arbor cum radice, trunco, ramis, folijs, fructibus latet, ſic tota Mundi machina in Angelo latet Angelicè, in Deo diuinè; ſemen eſt arbor complicata, arbor eſt ſemen euolutum & explicatum; vnitas eſt numerus complicatus, numerus eſt vnitas euolata; tres ſuperiores Sephiroth eſt Diuinitas complicata, ſeptem inferiores eſt Diuinitas euoluta; Angelus eſt aſtra complicata, aſtra ſunt Angelus euolutus; Deus eſt, in quo ceu archetypo quodam Mundus complicatus eſt Diuino modo; Mundus eſt Deus, vt ita dicam, è centro veluti infinitudinis ſuæ & omnipotentiæ abyſſo euolutus. *Nota.* Exuperantiſſimus enim Deus, lux omnem lucem in ſe continens, per maieſtatis ſuæ radium, hoc eſt, per Filium creat lucem Angelicam, per Angelos fluit in cœlos, per cœlos in elementa, ex elementis fluit in corpora, ex quibus tandem fructus in conſpectum noſtrum proueniunt. In microcoſmo verò ſeu homine patet ſimiliter inferiora eſſe in ſuis ſuperioribus, vltima in penultimis, & rurſus priora his in prioribus, aliudque ſemper in alio, quouſque perueniatur ad ſummum. Nam ſenſus quinque ſunt in imaginatione, imaginatio in ratione, ratio in mente, mens in Deo, Deus in ſeipſo. Ex hiſce, ni fallor, clarè patet, quomodo hanc arborem Sephiroticam Cabaliſtæ intelligant, de quibus cùm in ſequentibus vberiùs dicturi ſumus, modò plura dicere ſuperſedemus. Hinc Cabaliſtæ arborem

ſuam

Digitized by Google

Arbor Sephirotica pulchrè explicatur.

ſuam Sephirothicam eo pacto exprimunt, vt tres ſuperiores Coronæ ſupremum arboris locum occupent, medium Tiphereth veluti truncus, cum quatuor ramis Clementiæ, Seueritatis, Victoriæ, & Honoris, cum veluti ſtipantibus; radices verò fundamentum & regnum. Tres ſuperiores Coronæ fructus ſemine plenos exhibent, in quo tota arbor complicata eſt, id eſt, in tribus ſuperioribus Sephiroth omnes ſeminalium rerum rationes complicatæ, deinde in Mundum Angelicum, cui Mundus Sidereus parallelè reſpondet, & potiſſimùm in Tiphereth ſolam, cor Mundi, ſiue mundanæ arboris medullam transmittuntur; quæ hinc mediante Ieſod ſeu fundamento tandem à Malcuth ſublunari Mundo collectæ, illam, quam miramur, rerum varietatem producunt. Hinc arborem hanc in varios canales, quos צנרות *Tſinoroth* vocant, diffundunt, quorum alij rectâ, & normali lineâ, alij obliquâ diſponuntur, per quos ſuperiorum influxus communicatur inferioribus. Quandocunque itaque ramus ex hac myſtica arbore reſcinditur, influxus in proximè inferiorem negari dicitur, plantaque truncari; ſi ſeptem inferiores truncentur, quod in peccato Adæ factum eſt, tum tota arbor maledicto ſubiecta, omni influxu vegetatiuo priuata contabeſcere dicitur. Tota verò arbor influxibus diuinis perfectè patuit, tùm ante lapſum Adæ, tùm in Aduentu Meſſiæ, Authoris gratiæ, qui ſeptem canales peccato obſtructos per heptadem Sacramentorum perfectè reſerauit, viam ad ſupremæ Sacroſanctæ Triadis agnitionem monſtrauit. Verùm iam arboris figuram ſupponamus.

Canales Zephirotici Rabbinorum.

§ I.

Alia repræſentatio decem Sephiroth ſub ſimilitudine figuræ humanæ.

Triplex homo Cabaliſtarum, Archetypus, Cœleſtis, Terrenus.

DIximus in primo capite huius libri, triplicem hominem à Cabaliſtis conſiderari, quorum quilibet ex mare & fœmina conſtet; hominem archetypum, hominem cœleſtem, & hominem terrenum. Archetypum hominem refert Angelicus Mundus, fœminam militia cœli. Sidereum hominem ſenſibilis cœlorum machina, fœminam elementaris globus refert. Terrenus homo mare & fœmina conſtans microcoſmus dicitur. Sicut itaque quilibet horum trium hominum in marem & fœminam diuiditur, ita lex ſuo modo; ita vt quinque libri Moyſis marem, Deutoronomium fœminam exprimant. In Pentateucho Deus, id eſt, intellectus agens, qui maris vices obit, loquitur; in Deutoronomio Moyſes, ſiue mens humana fœminæ rationem ad Deum comparata obtinet: vnde & Pentateuchus זכור, id eſt, *memento*; Deuteronomium שמור, *cuſtodi* à Cabalicis dicitur. Quilibet horum hominum iuxta Decalogum decem præcipuis membris conſtat. hoc pacto in lege eſt decem diuinorum præceptorum conſtitutio, in homine decem præcipua membra, in Angelica Hierarchia decem Chori ſeu ordines. Omnes hæ recenſitæ Decades

à de-

Digitized by Google

à decem ſanctiſſimis Dei nominibus tanquam exemplaribus ducunt originem, ad eaque reſpiciunt & tendunt vniuerſa; quorum omnium typum in principio huius tractatus contemplare. Sed explicemus ſingula.

Nemo miretur, Cabaliſtas legem Moyſis humanæ compagini tanto ſtudio adaptaſſe. Cùm enim ipſe Microcoſmus homo, ad magni Mundi ſimilitudinem & exemplar fabricatus ſit, lex eius, quâ regitur, magni Orbis legem referat neceſſe eſt. Lex autem illa ſuprema cùm nobis non aliunde quàm per effectus & ſenſibilia eius opera innoteſcat; magis autem & certiùs ſenſu deprehendamus ea, quæ aſſiduè in nobis ipſis experimur; ideo huius microcoſmi partes, operationes, & actus clariùs, tutiùſque nos inſtruunt docentque legem imitari ſupernam, quàm vllæ partes, & quæcunque opera Vniuerſi. In eo igitur inſiſtere debet, qui Vniuerſi pulchritudinem intueri cupit. Quamobrem Cabaliſtæ quoq; hominem, non vt ex principijs vel elementis compoſitum, ſed vt peculiaribus principijs, quibus magno Mundo aſſimilatur, exiſtentem conſiderare ſolent; cùm omnium quæ in Mundo conſpiciuntur, homo ſimilitudinem habeat. Lex itaque omnia per humanam effigiem monſtrat, tanquam illuſtrem rerum imaginem, cuius cognitione etiam Dei cognitionem, futurorum prædictionem, & miraculorum operationem ſe conſequi Cabaliſtæ arbitrantur. Illa enim tria ex noſtro cum ſupernis connexu dependent. Nexus autem cum ſuperis, intelligitur ex hominis cum Mundo ſimilitudine; atque in his omnibus hominis ſtructuram lex præcipuè imitatur. Porrò cùm per operationem & mobilium corporum varietatem, Intelligentiarum multitudinem & diſcrimina conijciamus, ideo prædictis decem corporibus, decem intellectuales ſubſtantias præfici neceſſum fuit; quæ omnes ſubiectas ſibi cœlorum orbitas, & Microcoſmi decupartitam compagem reſpiciunt. Nam, vt rectè R. Iſaac notat in Ietſirah, quodlibet ex dictis principalibus humani corporis membris, ſingulis Sephiroth rectè adaptatur. Pari pacto eædem decem Sephiroth ſingulis è decem cœleſtibus corporibus correſpondent, vt fuſè Commentatores in Ietſirah, R. Iſraël lib. Kuma, R. Simeon, & Author Pardes demonſtrant; ita vt influxus primò ſint per decem Sephiroth, in decem ordine hierarchias Angelicas (tot enim Cabaliſtæ ſtatuunt) & hinc in ſibi ſubiectos decem cœlorum globos, & hinc in decem elementaris Mundi membra, ac tandem in microcoſmum hominem vltimam & præſtantiſſimam creaturam, omnes dictorum Mundorum partes implicitè complicantem, vnde & naturæ miraculum maximum, ſummum Dei technaſma, & conſumatiſſimum Mundi exemplar, verè omnis creatura, quia eſt omnis Mundus, ſoluſque hoc honore gaudet, quòd cum omnibus ſymbolizet, cum omnibus operationem, cum omnibus conuerſationem habeat. Quod vt Cabalæ ſecretiores Magiſtri luculentiùs declararent, decem Sephiroth ſub humanæ ſimilitudine formæ varijs modis referre conati ſunt. Primò enim humani corporis membra intra literam א *Aleph* curioſè diſponunt. Sed figuram ex Pardes extractam vide in ſequenti ſchemate expreſſam, figura 2 & 3.

Legem Moyſis cur Cabaliſtæ humano corpori comparant.

R. Iſaac.

R. Iſrael.
R. Simeon.
Pardes.

Fi-

Digitized by Google

Fig. I.

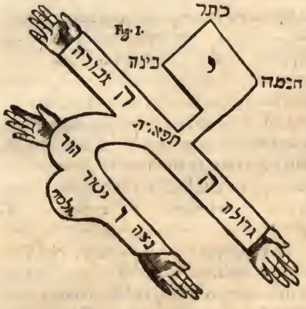

Fig. II.

De quibus ita Pardes in porta שער עמיחן id eſt, ſociorum.

והנה רצוננו לכתוב צורת האדם העליון בצורת אלף לרמוז כי כולו יחוד שלם א'ע'פ' שנאת עשר שמות דברים מחולקים כולו יחוד וזה הורה ברמות אלף ויש קצת סמך לדעת זה בדברי הר'שב'י ע'ה' בספר התיקונים כי כוונת צורת השם שהוא עשר ספירות כנודע בצורת אלף לרמוז אל עשר מיוחדים אחדות שוה אחדות שלימה בשם בן ארבע אותיות:

Et ecce intentio eſt nobis deſcribere figuram hominis ſupremi ſub figura א *Aleph, ad indicandum in omnibus vnitatem perfectam, etiamſi nomina* 10 *ſint, notat tamen rerum diuiſarum in omnibus vnum perfectum, & hoc ſub ſimilitudine figuræ* א *Aleph; quibus aſtipulatur Rasbi, ſuper eum pax. Intentio autem fuit huius figuræ nominis, quod illud decem Sephiroth ſcribi notum eſt ſub figura* א *Aleph, ad indicandum decem vnita vnitate, quæ æquent vnitatem perfectam ſub nomine Dei tetragrammato* יהוה *contineri.*

Caput itaque tres continet Sephiroth, כתר : חכמה : בינה, vt vides, notatque archetypam Mundi partem, cuius ſymbolum י eſt; medius tractus Aleph ſignatus ה ה, pectus & duo brachia in homine myſtico Siderei Mundi indicat, cuius ſymbola ſunt הה, duo binarij nominis tetragrammati יהוה; quæ iuncta iterum dant decem digitos, quinque vtrinque in homine myſtico; medium eſt *Tiphereth* Sol & cor Mundi, *Gedulah* quinq; magnificentiæ ſuæ aſſeclis planetis ſuperioribus ſtipatur, *Geburah* Lunam cum quatuor elementis comprehendit, quinque fortitudinis & iudicij aſſeclis armatus: pedes verò huius hominis myſtici deſignat tractus Aleph ſignatus litera ו; cuius extrema נצח & הוד pedes dextrum & ſiniſtrum quinque digitorum, id eſt, decem in ſublunari Mundo ſeu מלכות entium gradus deſignant, in quos influxus ſuperiorum veluti in inferiora paratur.

Aliter,

Aliter vt in ſecunda figura, teſte Pardes, veteres hominem illum triplicem adornauerunt ſub figura Aleph א ponunt, in quo quidem decem Sephiroth eo ordine, quo vides, diſponunt, quas circulus totidem Sephiroth verſans ambit. per א Archetypum hominem, cum reliqua myſtici hominis, quem influit, ſobole indicant; circulus diuinæ infinitudinis, & fontani luminis inacceſſam abyſſum, in quo omnia vnum ſunt, & Deus in omnibus omnia, rectè notat; in quo Kether & Malcuth principium cum fine & medio vnum prorſus ſunt. ſed de his verboſè differentem authorem Pardes conſule citato loco. Magnus ergo Mundus cum paruo per omnia vnus eſt inſtar prolis cum parente ſuo, & hi vnum cum Mundo Intellectuali & Archetypo; Et quemadmodum magnus Mundus bipartitus, viſibilis & inuiſibilis; ita etiam homo, paruus Mundus, duplex eſt, viſibilis ſecundùm corpus, inuiſibilis ſecundùm ſpiritum. Sunt autem in homine duo ſpiritus, vnus à firmamento, videlicet ſidereus, alius è ſpiraculo vitæ ore Altiſsimi eſt anima intellectualis à Deo inſpirata. Vt proinde in homine non ſit membrum, quod non alicui elemento, alicui planetæ, alicui intelligentiæ, & alicui menſuræ, ac numerationi in archetypo reſpondeat.* Qui ſi canales archetypos rectè per adhæſionem Dei ordinare nôrit, ex omnibus vitæ cœleſtiumque donorum alimentum trahet ſugetque; ſi verò deflexerit à Dei ſimilitudine per operationum malitiam, canales obſtruet, & à fine ſuo deficiet. Atque hæc eſt arcanæ decem Sephiroth ſub humana figura exhibitæ diſpoſitionis ratio.

*Sententia Cabaliſtarũ.

§ II.

De Canalibus & Influxibus ſyſtematis Sephirotici, ex Cabaliſtarum mente.

INfluxus, quos in Sephirotico ſyſtemate conſiderant Cabalici, fiunt à ſuprema Corona in ſingulas ordine conſequentes Sephiras ſiue menſuras, iuxta triplicem aut quadruplicem Mundum, vti dictum eſt, diſpoſitas; ſemitæ verò, quas צנורות *Tſinoroth*, id eſt, Canales ſeu riuos vocant, iuxta numerum literarum in Alphabeto Hebraico contentarum ſunt viginti duæ, per quas diuinæ virtutis emanatio influxuſque in vniuerſam creaturam perficitur. Nam etſi omnes menſuræ ſeu numerationes in archetypo Mundo vnum prorſus ſint; comparatione tamen ad creaturas facta, ſingulæ differentes virtutum operationumque ſuarum rationes ſortiuntur. quod hâc ſimilitudine ſanè aptiſſima expono. Exponantur alicubi radio Solis decem diuerſa vitrea ſpecula diaphana, quorum prius nulla coloris miſtura infectum purè criſtallinum ſit, ſecundum flauo colore tinctum, tertium aureo, quartum rubro, quintum viridi, ſextum purpureo, ſeptimum cæruleo, octauum puniceo, nonum fuſco, decimum denique nigro colore infectum ſit: hæc ſpecula ita radio Solis exponantur, vt ſingula radios exceptos in candidam quandam ſuperficiem traijciant.

Similitudo explicans qua ratione Sephiroticus influxus fiat in hæc inferiora.

Quo poſito, certum eſt lucem hanc, tametſi vna & eadem ſit, in diuerſiſſimos tamen colores, ratione diuerſitatis mediorum, per quæ tranſit, abituram: primum enim ſpeculum puram lucem & immutatam, ſecundum aliquantùm alteratam, & ſic de cœteris, pro ratione colorum, quibus lux tingitur, in oppoſitam ſuperficiem transfundent. Lux itaque archetypa in omnibus numerationibus & menſuris prorſus eadem eſt, & nulli mutationi aut varietati obnoxia; prout autem in Mundum Angelicum influit, ſtatim in decem Angelicorum ordinum Choris (Cabaliſtæ enim decem ſtatuunt) pro ratione effectuum attributorumque, quæ decem Sephiroth exhibent, diuerſas prorſus operationes & munia confert; ita vt quantò ſupremæ menſuræ viciniores fuerint, tantò plùs de luce participent; quantò remotiores, tantò minùs de ea participent. Omnes itaque Sephiræ ſeu menſuræ vna & eadem vis eſt, aliter tamen & aliter pro diuerſitate mediorum, quæ tranſit, modificata. Explicant hoc pari pacto Cabalæ Magiſtri peritiores per decem diuerſa veſtimenta, vt ſuprà diximus, quibus indutus Deus in vniuerſum, ſingulaſque eius Claſſes procedit. Atque hoc eſt fundamentum dogmatis illius, quo Hebræi originem animarum, diuerſitatemque complexionum in hominibus aſſignant, & ſuo modo Platonicorum dogmati congruit. Dicunt enim animas, antequam corpori alligentur, à ſuprema Corona & Binah, per canales decem Sephiroth procedere, & talem dicunt habitum futurum nati, qualis fuerit natura & proprietas Sephiræ, per quam tranſit.

Cabaliſtarum error Platonicus.

Sed ad inſtitutum reuertamur. Habent ſe Sephiroth ad inuicem eâ ratione, vt ſemper vis inferioris ſit in ſuperiori, non contrà; quam ſubordinationem ſcitè his verbis deſcribit Pardes in fine portæ Amidathan.

Pardes.

ונמצא כח המלכות ביסוד מפני שהוא עילמה בערך היסוד שצריך אליה לקבל מהוד שלמעלה ממנה וכן כח ההוד בנצח מפני שהוא צריך אליה לקבל מת"ת שהוא למעלה ממנה וכן כח הנצח בת"ת מפני שהיא צריך אליה כדי לקבל מהגבורה שהיא למעלה ממנה וכן כח הת"ת בגבורה מפני שהגבורה צריך אליה כדי לקבל מהגדולה שהיא למעלה ממנה וכן כח הגבורה בגדולה מפני שהיא צריך אליה כדי לקבל מהבינה שהיא למעלה ממנה וכן כח הגדולה בבינה מפני שצריך אליה כדי לקבל מהחכמה שהיא למעלה ממנה וכן כח הבינה בהכמה מפני שהיא צריך אליה כדי לקבל מהכתר שהיא למעלה ממנה וכן כח החכמה בכתר שהכתר צריך אליה כדי לקבל מא"ס שהוא למעלה ממנה ואין אנו יכולים ר' לומר שיהיה כח הכתר בא"ס כי אינו צריך אל זולתו והכל צריכים לו והוא מקור לכל והכל שואבים ממנו הוא סיבת עצמו ואין קודמת אליו:

Hoc eſt: *Inuenimus autem, quòd virtus & potentia Malcuth ſit in Ieſod, eò quòd hoc ſit illò ſuperius; ita tamen, quòd neceſſarium ſit Ieſod accipere virtutem ab Hod tanquam à ſe ſuperiori; & ſic virtus Ieſod eſt in Hod; eò quòd ipſa opus habeat accipere à Nitſah tanquam ſuperiori; & ſic virtus Hod eſt in Nitſah, eò quòd ipſa indiget accipere à Tiphereth, & ſic vis Nitſah eſt in Tiphereth, eò quòd accipiat à Geburah ſuperiori ſe; & ſic virtus Tiphereth eſt in Geburah; eò quòd ipſa opus habeat virtutem accipere à Gedulah ſe ſuperiori, et ſic virtus Geburæ eſt in Gedulah, eò quòd neceſſarium ſit ipſi, accipere virtutem à Binah tanquā à ſupe-*

Sephiræ inferiores dependēt à ſuperioribus, iuxta Cabaliſtas.

Digitized by Google

ſuperiori ſe: & ſic virtus Gedulah eſt in Binah, eò quòd ipſa indigeat accipere a Binah ſe ſuperiori; rurſus virtus Binah eſt in Cochmah, eò quòd ipſa opus habeat virtutem ſuam accipere à Cochmah ſuperiori ſe; & ſic virtus Cochmah eſt à Kether, quia ipſa opus habet accipere virtutem à Kether tanquam ſuperiori ſe; & non poſſumus dicere, quòd virtus Kether ſit in Enſoph, quia non opus habet illa, cùm omnes ipſa indigeant, ipſa nullis, eſt enim fons omnium, & omnia hauriunt ex ipſa tanquam cauſa cauſarum, ante quam nihil eſt.

Hoc pacto omnes Sephiroth ſuperiores virtutem & potentiam exercent in inferiores, & ſe per modum principij actiui habent reſpectu inferiorum, & per modum principij paſſiui reſpectu ſuperiorum. Pari ratione, Angeli ſuperiores influunt in inferiores, & corpora ſuprema in inferiora; pari paſſu & proportione potentiæ animæ ſibi ritè ſubordinantur. Quibus quidem explicatis iam ad canales redeamus, quorum viginti duos, vt diximus, conſtituunt, iuxta numerum literarum Alphabeti, iuxta illud Ietſirah:

Author Iezirah.

עשר ספירות בלימה אחד רוח אלהים חיים ברוך ומבורך שמו אל חי העלמים קול ורוח ודבור וזה רוח הקדש שתאם רוח מרוח חקק וחצב בה עשרים ושתים אותיות :

Id eſt, *Decem Numerationes præter illud ineffabile; vnus Spiritus Deorum viuentium, benedictum ſit nomen eius, qui viuit in ſecula; Vox, Spiritus, & Verbum, & hic eſt Spiritus ſanctitatis. Duo, Spiritus de Spiritu, exarauit & exſculpſit in eo viginti duas literas,* omnes diuino nomine יה inſignitas, vt poſtea declarabitur. Atque hi ſunt viginti duo canales, per quos diuinarum virtutum abundantia in vniuerſam rerum naturam deriuatur; & ſic ordinantur.

§ III.

Deriuatio Canalium.

Vide ſchematiſmum arboris Sephiroth hic appoſitum.

א PRimus canalis à *Kether*, id eſt, *Corona ſumma* deriuatur in *Cochmah*, id eſt, *Sapientiam*; & ſignatur Dei nomine trium literarum, ex א prima Alphabeti litera & nomine Dei יה compoſito, vt ſequitur - איה Deus infinitudinis.

ב Secundus canalis deducitur ex *Kether* ſiue *Corona ſumma* in *Binah*, hoc eſt, *Intelligentiam*; cuius ſigillum eſt trium literarum vt ſequitur - - - ביה Deus Sapientiæ.

ג Tertius ex *Kether* ſeu *Corona ſumma*, in *Tiphereth* ſiue *pulchritudinem*; cuius ſigillum eſt vt ſequitur - גיה Deus retributionis.

ד Quartus ex *Cochmah*, id eſt, *Sapientia*, in *Binah*, id eſt, *intelligentiam*; cuius ſigillum eſt - - - - דיה Deus portarum lucis.

ה Quintus canalis deducitur ex *Cochma* in *Tiphereth*, id eſt, ex *ſapientia* in *pulchritudinem*; cuius ſigillum eſt – היח Deus de Deo.

ו Sextus ex *Cochmah* in *Gedulah*, id eſt, ex *ſapientia* in *magnificentiam*; cuius ſigillum eſt trium literarum ויח Deus Conditor.

ז Septimus ex *Binah* in *Tiphereth*, ſeu ex *intelligentia* in *pulchritudinem*; cuius ſigillum eſt - - - זיח Deus fulgoris.

ח Octauus ex *Binah* in *Geburah*, id eſt, ex *intelligentia* in *fortitudinem*; cuius ſigillum eſt - - - - חיח Deus miſericordiæ.

ט Nonus ex *Gedulah* in *Geburah*, ſeu ex *magnificentia* in *fortitudinem*; cuius ſigillum eſt - - - טיח Deus bonitatis.

י Decimus ex *Gedulah* in *Tiphereth*, ſeu ex *magnificentia* in *pulchritudinem*; cuius ſigillum eſt - - - ייח Deus principium.

כ Vndecimus ex *Gedulah* in *Netſah*, id eſt, *magnificentia* in *victoriam*; cuius ſigillum eſt - - - כיח Deus immutabilitatis.

ל Duodecimus ex *Geburah* in *Tiphereth*, id eſt, ex *fortitudine* in *pulchritudinem*; cuius ſigillum eſt - - ליח Deus 30. ſemitarum ſapientiæ.

מ Decimus tertius ex *Geburah* in *Hod*, ex *fortitudine* in *gloriam & honorem*; cuius ſigillum eſt - - - מיח Deus arcanus.

נ Decimus quartus ex *Tiphereth* in *Netſah*, ex *pulchritudine* in *victoriam*; cuius ſigillum eſt - - - ניח Deus 50. portarum lucis.

ס Decimus quintus ex *Tiphereth* in *Ieſod*, ex *pulchritudine* in *fundamentum*; cuius ſigillum eſt - - - סיח Deus fulciens.

ע Decimus ſextus ex *Tiphereth* in *Hod*, ex *pulchritudine* in *honorem*; cuius ſigillum eſt - - - - עיח Deus Auxiliator.

פ Decimus ſeptimus ex *Netſah* in *Hod*, ex *victoria* in *honorem*; cuius ſigillum eſt - - - - - פיח Deus eloquiorum.

צ Decimus octauus ex *Netſah* in *Ieſod*, ex *victoria* in *fundamentum*; cuius ſigillum eſt - - - - - ציה Deus iuſtitiæ.

ק Decimus nonus ex *Netſah* in *Malcuth*, ex *victoria* in *regnum*; cuius ſigillum eſt - - - - קיה Deus rectitudinis.

ר Vigeſimus ex *Hod* in *Ieſod*, ex *gloria* in *fundamentum*; cuius ſigillum eſt - - - - - - ריה Deus caput.

ש Vigeſimus primus ex *Hod* in *Malcuth*, ex *gloria* in *regnum*; cuius ſigillum eſt - - - - שיה Deus Saluator.

ת Vigeſimus ſecundus ex *Ieſod* in *Malcuth*, ex *fundamento* in *regnum*; cuius ſigillum eſt - - - תיה Deus finis omnium.

Vides igitur 22 canales Sephiroticos iuxta numerum viginti duarum literarum diſpoſitos, quorum vnuſquiſque nomiue Dei יה ſignatur, cui præfixæ ordine literæ viginti duæ conſtituunt nomina rerum ſeu entium naturæ gradus, quibus ſignati vim à Deo acquirunt ad operationes ſuas ritè perficiendas; gradus verò entium literis viginti duabus correſpondentes vide ſuprà in Alphabeto myſtico Hebræorum. Innuitur hoc myſterium in ſect: 3 libri Ietſiræ, vbi ſic dicitur.

אלו כ״ב אותיות שבהם יסד הק״בה יה יהוה צבאות אלהים חיים אלהי ישראל רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו ומרום וקדוש הוא: *Author Ietſiræ.*

Hæ ſunt viginti duæ literæ, quibus Deus (Sanctus benedictus ſit ipſe) *fundauit* יה *iah tetragrammaton Tſebaoth. Dij viuentes, Deus Iſraël ſublimis & exaltatus, habitator æternitatis, & ſanctum nomen eius, exaltans & ſanctus ipſe.*

Sigilla ſingula tres literas habent, quarum primæ ſunt literæ Alphabeti, duæ poſteriores conſtituunt nomen יה; quo quidem, velint nolint, duræ ceruicis Hebræi fateri coguntur, nihil aliud indicari, quàm omnes, quæ in Mundo ſunt, entium ordines, Sacroſanctæ Triadis ſignaculo expreſſos eſſe; quod & locus Ietſiræ paulò antè citatus exactè docet, dum dicit, viginti duabus literis fundauit Deus יה, *Dij viuentes &c.*

Tres itaque primi canales à *Kether* in *Cochma*, in *Binah*, in *Tiphereth* deducuntur; quæ tres in Deo emanationes conſtituunt, fundanturque in *Tiphereth*, quod eſt centrum vniuerſæ creaturæ. Rurſus tres canales à *Cochma* deriuantur in *Binah*, & *Tiphereth*, & *Gedulah*; Canalis à *Cochma* in *Binah* monſtrat triginta duas ſemitas ſapientiæ, de quibus poſtea; Canalis à *Cochma* in *Gedulah*, annexos habet ſeptuaginta duos pontes, de quibus in nomine ſeptuaginta duarum literarum. Duo Canales à *Binah* deriuantur in *Geburah* & *Tiphereth*; ita vt *Tiphereth* à *Kether*, *Cochma*, *Binah*, *Diſpoſitio & ordo 22 canalium.*

influ-

Digitized by Google

influxus, tanquam filius à tribus parentibus, vt Rabbini loquuntur, procedat. Rurſus tres canales *Gedulah,* quorum primus eſt à *Gedulah* in *Geburah,* qui ſe habet vt ignis & aqua; *Geburah* enim ignis ſeueritatis mitigat aquas *Cheſed*, hoc eſt, *miſericordiæ*, vnde neceſſarium Mundo temperamentum, vtpote ſine quo deſtrueretur: Secundus canalis *Gedulah* eſt ad *Tiphereth*, trahitque ſecum triginta quinque Principes dextros, & ſeptuaginta duas poteſtates, quæ per ſeptuaginta duo nomina Dei indicantur: tertius eſt à *Gedulah* ad *Netſah*. Porrò *Geburah* duos canales habet, quorum vnus eſt ad *Tiphereth*, qui ſecum trahit triginta quinque Principes ſeueritatis ſiniſtros; alter eſt à *Geburah* ad *Hod*, trahens ſecum præcepta negatiua, ſicuti canalis *Cheſed* & *Netſah* præcepta affirmatiua, de quibus poſtea. Iterum tres canales à *Tiphereth* in *Hod*, in *Ieſod*, & in *Netſah* deriuantur; tres quoque à *Netſah* in *Hod*, in *Ieſod*, in *Malcuth*; duo ex *Hod* in *Ieſod* & *Malcuth*; vnus tandem ex *Ieſod* in *Malcuth*, quæ eſt meta & terminus vniuerſæ creaturæ. Habemus iam viginti duorum canalium diſpoſitionem, ordinem, & attributa; iam ſingula per paragraphos ordine declaremus.

§ IV.

De triginta duabus ſemitis Sapientiæ, eorundemque iuxta mentem Cabaliſtarum ſincera interpretatione.

ADuertunt in Sephirotico ſyſtemate Cabalicæ doctrinæ veteres Myſtæ triginta duas ſemitas, quas ל״ב נתיבות החכמה; *triginta duas ſemitas ſapientiæ* nominant, & egrediuntur à Sephira *Cochma*, id eſt, *Sapientia*, iuxta illud: בחכמה עשית העולם, *in ſapientia Mundum feciſti*; & nihil aliud ſunt, quàm luminoſi quidam tramites, quibus ſancti Dei homines per longum diuinarum meditationum vſum & experimenta tandem ad diuinæ abyſſi penetralia pertingunt, de quibus ita liber Ietſirah:

Semita 32 ſapientiæ quid ſint.

בשלשים ושתים נתיבות פלאות החכמה חקק יה יהוה צבאות שמו בספר וספר וסיפור:

Cum triginta duabus ſemitis mirabilibus ſapientiæ exſculpſit Deus tetragrammaton Zebaoth nomen ſuum cum tribus numerationibus, numero numerante & numerato. Quæ vt intelligantur, ſciendum eſt, quòd tametſi cauſa cauſarum Deus ſumma corona per potentiæ ſuæ infinitudinem vniat, & ſubſiſtere faciat omnia exiſtentia; per ſuam tamen ſapientiam coæternam, & per omnia ſibi coæqualem regit omnia, fulcit omnia, condit omnia, & ideò liber Ietſirah ſtatim exordium ſuum capit à triginta duabus ſemitis ſapientiæ, eò quòd illæ emanent & trahantur à mente ſumma & abſcondita in ſapientiam, & omnis ſemita emanando à ſapientia trahit ſecum margaritas & precioſiſſimas gemmas de corona ſumma cauſa cauſarũ, quouſq; pertingat oſtendere omnem ſemitam in intelligentia. Eſt enim ſapientia

Sapientia ſua Deus regit omnia.

omnium

Digitized by Google

omnium exiſtentium principium, & finis omnium, ideo in ea efformatæ, exſculptæ, & exaratæ ſunt omnes res in myſterijs fundamentiſque ſuis, & in ea expreſſa ſunt omnia, quæ cœli terræque ambitu continentur, ſuntque ſemitæ hæ eidem innexæ tanquam flammæ carboni abſque vlla detruncatione & diuiſione. Vocant admirabilem, quia ſicuti cauſa cauſarum eſt in ſumma omnium admiratione, ſic & ſapientia, quæ de interiori fulgore ſplendoris gloriæ ſuæ eſſentiæ emanat, vocatur admirabilis, & ſemitæ ab ea procedentes, ob incomprehenſas earundem diſpoſitiones, vocantur admirabiles & abſconditæ; de quibus fuſe agentes conſule R. Meir in Liphne Liphnim; R. Iacob Cohen in hunc locum. Nam vt rectè teſtatur R. Iſaac, priſci ſapientes per viam Cabalæ & fundamenta legis docuerunt nos, quòd maiores noſtri ambulauerunt per vias multas, vt tandem ſtarent in ſemitis iſtis, quæ dicuntur admiranda ſapientiæ tradita per Tſadkiel Abrahæ patri noſtro in traditione fœderis. Verùm antequam ad enarrationem earundem procedamus, primò cur illarum triginta duæ, & vnde fuerint extractæ, dicemus. R. Meir. R. Iacob Cohen. R. Iſaac.

Diximus in præcedentibus, ipſam trium diuinarum hypoſtaſeon eſſentiam ab Hebræis vocitatam fuiſſe אין סוף, *Infinitum, ſine termino*. Hæc itaque in abyſſo tenebrarum recondita, dum ſola ſuiipſius contemplatione æternùm ſine vllo ad creaturas reſpectu fruitur, אין, id eſt, quaſi non ens dicitur: At vbi ſe ita oſtenderit, vt noſtro concipiendi modo ſit aliquid, & reuera ſubſiſtat, tùm א *Aleph* tenebroſum in voce אין, in *Aleph* lucidum, vt more Cabalæorum loquar, conuertitur, iuxta illud, *Sicuti tenebræ eius, ita & lux eius*; & tunc quidem, quando exire cupit, & apparere omnium rerum cauſa, per ב *Beth* proximè ſequentem literam apparere petit, *Aleph* magnum appellatur. ita Menahem Raccanati: Semitæ cur 32, & vnde extractæ.

עלכך תמצא האות הזאת פועלת הדברים כלם: Menahem Raccanati.

Id eſt, *Ideò inuenies hanc literam efficientem omnes res.* Nam א *Aleph* literæ ב *Beth* ſibi viciniſſimæ fœcundiſſimæque præfixa producit dictionem אב, quæ generationis & productionis rerum omnium pater dicitur; deinde אין, id eſt, abſcondita Dei eſſentia aſſumptum ב *Beth* in vniuerſitatem entium, quæ per mediam literam vocis אין, id eſt, per י indicatur, per quinquaginta portas, quæ per ן finale in voce אין aptè indicantur, ablegat; quare ן ſuffixa ב producit בן, quæ Filius in diuinis nominatur, eſtque ſecunda emanatio, dicta ראשית, id eſt, *principium*, iuxta illud: בראשית ברא אלהים, *In principio*, ſeu vt Thargum Hieroſolymitanum habet, בחכמתא, *in Sapientia*, hoc eſt, *in Filio, creauit Deus cœlum & terram*; Scriptum eſt enim, *Omnia in ſapientia feciſti*. Hoc modo primus effluxus fit ſecunda emanatio, quia terminus generationis eſt Filius. Porrò in voce אין inter א *Aleph* & ן *Nun* intermediat י *Iod* ſignum nominis Dei יה *iah*. Hoſce duos characteres ſi voci בן inſerueris, hâc ratione, vt י inter ן & ב, ה verò poſt נ *Nun* inſeras; naſcetur בינה, *Intelligentia*, emanatio Thargum Hieroſolym.

in di-

in diuinis tertia, quæ & Spiritus ſanctus dicitur. Quæ omnia in tribus primis dictionibus primi capitis Geneſis partim expanſè, partim contractè demonſtrantur: בראשית ברא אלהים, *In principio creauit Deus*; quaſi diceret: Deus Pater in Filio cum Spiritu ſancto creauit cœlum & terram; ita vt א *Aleph* reſpiciat Patrem in diuinis אב, ב *Beth* בן, Filium, ר *Reſch* רוח, id eſt, Spiritum ſanctum; quæ & in vnica voce ברא inueniuntur, vbi per א *Aleph* אב *Pater*, per ב *Beth* בן *Filius*, & per ר *Reſch* רוח, id eſt, *Spirtus ſanctus* indicatur. Cùm itaque per Filium, quæ eſt Sapientia Patris, omnia creata ſint, totiuſque creationis myſterium ſub Pentateucho lateat; duplici viâ paulatim in triginta duorum ſapientiæ tramitum notitiam peruenerunt. Primò viginti duas literas Alphabeti Hebraici, quæ rerum omnium creatarum ordines & gradus, vt ſuo loco monſtratum fuit, ſub allegoricis inuolucris continent, decem Sephiroth, id eſt, diuinis nominibus coniungentes, producunt triginta duas ſemitas ſapientiæ, quas & ex lege Moſaica hoc pacto eruunt. Prima litera totius legis ב eſt, in בראשית, vltima ל *Lamed* eſt, in ישראל, quæ coniunctæ ſic, לב, conſtituunt 32. Et præterea ipſa dictio cor ſignificat, quo indicare volunt, neminem ad tam arduam rerum ſublimium conſiderationem pertingere poſſe, niſi cordis puri & integri, & ab omnium ſenſibilium rerum contagione abſtractum hominem. Præterea in primo Geneſis capite inuenitur nomen אלהים *Elohim* trigeſies bis; vnde colligunt, Deum per tres Sephiroth ſupremas in Mundum proceſſiſſe per triginta duas ſemitas, ad humanæ fragilitati inſinuandum, quòd legi continuò intentus, per earundem ſemitarum aſſiduam contemplationem inueſtigationemque pari paſſu in Deum redire, eique vniri poſſit. Itaque triginta duæ ſemitæ à ſapientia egrediuntur in *Binah*, quæ illas ex potentia in actum educit per manum validam nominis Dei quadraginta duarum literarum, quod exhibent primus & vltimus legis verſiculus, vti ſuprà, cùm de nomine hoc quadraginta duarum literarum ageremus, ex Pardes declaratum fuit. Verùm hoc loco non omittenda duxi loca primi capitis Geneſeos, quibus trigeſies bis ponitur nomen אלהים *Elohim*: hoc enim cùm numerationi *Binah* competat, *Binah* autem ſemitas à ſapientia emanantes ex potentia in actum educat, vnde & Mundus naturæ dicitur; facilè quinam dicti triginta duo ſapientiæ tramites ſint, oſtendit ipſis verſibus, quibus inſeruntur.

Semitæ 32 ex lege Moſaica quomodo extractæ.

§ V.

§ V.

Loca in quibus Nomen Dei אלהים *trigeſies bis in primo Geneſis capite ponitur.*

1	בראשית ברא אלהים: *In principio creauit Elohim.*	2	ורוח אלהים מרחפת: *Et ſpiritus Elohim ferebatur.*
3	ויאמר אלהים יהי אור: *Et dixit Elohim, fiat lux.*	4	וירא אלהים את האור: *Et vidit Elohim lucem.*
5	ויבדל אלהים בין האור: *Et diuiſit Elohim, inter lucem.*	6	ויקרא אלהים לאור יום: *Et vocauit Elohim lucem, diem.*
7	ויאמר אלהים יהי רקיע: *Et dixit Elohim, fiat firmamentum.*	8	ויעש אלהים את הרקיע: *Et fecit Elohim firmamentum.*
9	ויקרא אלהים לרקיע: *Et vocauit Elohim firmamentum.*	10	ויאמר אלהים יקוו המים: *Et dixit Elohim, congregentur aquæ.*
11	ויקרא אלהים ליבשה: *Et vocauit Elohim aridam.*	12	וירא אלהים כי טוב: *Et vidit Elohim quòd eſſet bonum.*
13	ויאמר אלהים תדשה: *Et dixit Elohim, germinet.*	14	וירא אלהים כי טוב: *Et vidit Elohim quòd eſſet bonum.*
15	ויאמר אלהים יהי מאורות: *Et dixit Elohim, fiant luminaria.*	16	ויעש אלהים את שני המאורות: *Et fecit Elohim duo luminaria.*
17	ויתן אלהים אותם: *Et dedit Elohim ipſis.*	18	וירא אלהים כי טוב: *Et vidit Elohim quod eſſet bonum.*
19	ויאמר אלהים ישרצו: *Et dixit Elohim, pullulent.*	20	ויברא אלהים את התנינם *Et creauit Elohim Cete.*
21	וירא אלהים כי טוב: *Et vidit Elohim quoniam bonum.*	22	ויברך אותם אלהים: *Et benedixit Elohim illis*
23	ויאמר אלהים תוצא הארץ *Et dixit Elohim, producat terra.*	24	ויעש אלהים את חית *Et fecit Elohim animalia.*
25	וירא אלהים כי טוב: *Et vidit Elohim quòd eſſet bonum.*	26	ויאמר אלהים נעשה אדם: *Et dixit Elohim, faciamus hominem.*
27	ויברא אלהים את האדם: *Et benedixit Elohim homini.*	28	בצלם אלהים: *Ad imaginem Elohim.*
29	ויברך אותם אלהים: *Et benedixit Elohim illis.*	30	ויאמר להם אלהים: *Et dicit illis Elohim.*
31	ויאמר אלהים הנה נתתי: *Et dixit Elohim, ecce dedi.*	32	וירא אלהים כי טוב: *Et vidit Elohim quia bona.*

Digitized by Google

R. Raſbi R. Ioſeph Haaruch.

Atque hæ ſunt triginta duæ ſemitæ, quas ex capite primo Geneſis eruunt רבי שמעון בן ירחאי Rasbi, R. Ioſeph Haaruch; ijſque ſingulis ſua nomina ab effectibus deducta, imponunt Hageonim. Verùm ſubiungamus nomina ſingulorum ex Pardes extracta:

Nomina 32 ſemitarum.

1 הנתיב הראשון נקרא שכל מופלא נ'ס'ע' והוא אור מושכל קדמון והוא כבוד ראשון אין כל בריה יכולה לעמוד על מציאותו:

Prima ſemita vocatur Intelligentia admirabilis, Corona ſumma. Eſt enim lumen dans intelligere primordium ſine principio, & eſt gloria prima; nulla creatura valet aſſequi exiſtentiam eius. id eſt, intelligentia abſcondita, occulta omnibus, quæ extra eam ſunt, א Aleph, principium & caput omnium; eſt ſiquidem א forma omnium literarum, & omnes ſemitæ in ea ſunt, ſed per modum vniuerſalem; hinc per metatheſin dicitur פלא, id eſt, admirabilis, quod retrogradâ lectione idem eſt ac אלף Aleph, iuxta illud, *Vocabitur nomen eius admirabilis, Deus fortis, &c.*

2 הנתיב הב' הוא שכל מזהיר והוא כתר הבריאה וזוהר האחדות השוה המתנשא לכל לראש והוא נקרא כפי בעלי הקבלה כבוד שני:

Secunda ſemita eſt, intelligentia illuminans, & eſt corona creationis, & ſplendor vnitatis maximè æqualis, quæ ſuper omne caput eſt exaltata, & vocatur à Cabaliſtis gloria ſecunda. Vocatur autem illuminans, quia cùm ſit origo totius creationis, notior eſt conſequenter priore, quæ eſt אין סוף *Enſuph*, intelligentia abſcondita, & ideo hæc ſemita vocatur etiam modus adæquationis. ita Radak in hunc locum Ietſiræ.

Radak.

3 הנתיב השלישי נקרא שכל הקודש והוא יסוד החכמה הקדומה הנקרא אמונה אומן ושרשיה אמן והוא אב האמונה שמכחו האמונה נאצלת:

Tertia ſemita vocatur intelligentia ſanctificans, & eſt baſis ſapientiæ primordialis, quæ vocatur artifex fidei, & radices eius אמן*, & eſt, parens fidei, quia de virtute eius fides emanat*; reſpondet autem tertiæ Sephiræ ſeu menſuræ, quæ בינה Binah ſeu intelligentia dicitur; quia per hanc exitus ſapientiæ in omnes numerationes. Verùm de hoc ample diſcurrentem vide librum intitulatum Bareſchith Rabba.

Author libri Bareſchith Rabba.

4 הנתיב הרביעי נקרא שכל קבוע ונקרא כן שממנו מתאצלים כל הכחות הרוחניות בדקות האצילות שמתאצילות אלו מאלה בכח המאציל הקדמון:

Quarta ſemita vocatur intelligentia metalis ſeu receptacularis, eò quòd in eam tanquam in metam ex ſuperioribus Intelligentijs delatæ, ab ea emanant omnes virtutes ſpirituales per ſubtilitatem, quâ vna ab altera in virtute coronæ ſummæ emanat, vocaturque idealis effluxus.

5 הנתיב החמישי נקרא שכל נשרש ונקרא כן מפני שהוא עצם האחדות השוה והוא המיוחד בעצם הבינה הנאצלת מגדר החכמה הקדומה:

Quinta ſemita intelligentia vocatur radicatiua, eò quòd illa eſt ipſa vnitas maximè æqualis, quæ coadunat ſe cum ipſa בינה *intelligentia, quæ emanat è penetralibus ſapientiæ primordialis.* Virtutes ſuperioribus ſemitis in hanc quintam ſemitam delatæ, & radicatæ, æqualeſque fuerunt, quando ab hac ſemita in inferiores deducuntur, tranſeunt, & mutantur pro varijs homi-

Digitized by Google

hominum moribus vel in miſericordiam, vel in ſeueritatem & iudicium; de qua vide Pardes.

6 הנתיב הששי נקרא שכל שפע נבדל ונקרא כן לפי שבו מתרבה שפע האצילות והוא משפיע השפע על כל הבריכות המתאחדות בעצמו :

Sexta ſemita intelligentia dicitur influentiæ mediantis, eò quòd in ea multiplicentur influxus emanationum; illa enim facit influere affluentiam iſtam in omnes benedictionũ piſcinas, quæ vniuntur in ipſa. Dicitur hæc ſemita aquarũ.

7 הנתיב השביעי נקרא שכל נסתר ונקרא כן מפני שהוא זוהר מזהיר לכל הכחות השכליים הנראים בעין השכל וברעיון האמונה :

Septima ſemita vocatur Intelligentia recondita, eò quòd illa ſit ſplendor refulgens in omnes virtutes intellectuales, quæ oculis intellectus, & fidei contemplatione perſpiciuntur. Dicitur abſcondita, quia illa non comprehenditur niſi per intelligentias numerationum; & ſic diſtinguitur à prima ſemita, quòd illa incomprehenſibilis ſit, hæc comprehenſibilis; diciturque ſemita intellectualium ſubſtantiarum.

8 הנתיב השמיני נקרא שכל שלם ונקרא כן מפני שהוא תכונת הקדמות אשר אין לו שורש להתיישב בו כי אם בהדרי הגדולה הנאצלים מעצם :

Octaua ſemita vocatur Intelligentia perfecta & abſoluta, eò quòd illa ſit apparatus primordialis, quæ non habet radicem, cui inhæreat, niſi in penetralibus Sephiræ, quæ Magnificentia dicitur, emanatque de propria ipſius ſubſiſtentia. Dicitur ſemita viuentium in aquis.

9 הנתיב התשיעי נקרא שכל טהור ונקרא כן לפי שהוא מטהר את הספירות ומבחין ומבהיקגזירת הבניהם ותוכן אחדותם שהן מיוחדות מבלי קצוץ ופירוד :

Nona ſemita dicitur Intelligentia munda, eò quòd ipſa mundet numerationes, & probet emendetque exſciſſionem imaginis earum, diſponatq; vnitatem earum, quæ ipſi vniuntur abſque detruncatione & diuiſione. Dicitur ſemita emundationis rerum.

10 הנתיב העשירי נקרא שכל מתנוצץ ונקרא כן מפני שהוא מתעלה ויושב על כסא הבינה ומאיר בזוהר המאורות כולם ומשפיע שפע ריבוי לשר הפנים :

Decima ſemita vocatur Intelligentia reſplendens, eò quòd illa ſuper omne caput exaltata ſit, & ſedeat in ſede Binah, illuminetq; fulgorem omnium luminarium, & emanare faciat copiam principi facierum. Dicitur ſemita varietatis rerum.

11 הנתיב אחד עשר נקרא שכל מצוחצח ונקרא כן מפני שהיא עצם הפרגוד המסודר בסדר המערכה והוא יחס הנתנת לעמוד בפני עילת העילות :

Vndecima ſemita, Intelligentia dicitur fulgida, eò quòd ipſa eſt cortina ordinata iuxta diſpoſitiones & ordinem ſemitarum ſuperiorum & inferiorum, & eſt dignitas quædam data ipſi, vt ſtet coram facie cauſæ cauſarum.

12 הנתיב שנים עשר נקרא שכל באיר מפני שהוא עצם האופן הגדולה הנקרא חזחזית פי׳ מקום מוצא חזיון החוזים במראה :

Duodecima ſemita dicitur Intelligentia claritatis, eò quòd ipſa ſpecies ſit magnificentiæ, locuſque dicitur, de quo oritur viſio videntium in apparitione. Vnde per eam vaticinium acquiritur, & ad quadrigam ſummam peruenitur.

13 הנתיב שלשה עשר נקרא שכל מנהיג האחדות מפני שהוא עצם הכבוד והוא תשלום אמתת הרוחניים האחדים :

Digitized by Google

Decima tertia ſemita dicitur Intelligentia inductiua vnitatis, eò quòd illa ſit ipſa ſubſtantia gloriæ, & perficiat ſingulorum ſpiritualium veritatem. Omnes ſemitæ, quæ ſe vnitati ſupremæ vniunt, vniunt ſe per hanc decimam tertiam ſemitam. Nam אחד in numerum reſolutum dat 13.

14 הנתיב ארבעה עשר נקרא שכל מאיר מפני שהיא עצם החשמל והמורה על רזי יסודות הקדש ותכונתם :

Decima quarta ſemita dicitur Intelligentia illuminans, eò quòd illa eſt Chaſmal; inſtitutrix arcanorum, & fundamentorum ſanctitatis, & apparatus eorum. Dicitur ſemita arcanorum in rebus creatis inexiſtentium.

15 הנתיב החמשה עשר נקרא שכל מעמיד ונקרא כן מפני שהוא מעמיד עצם הבריאה בערפלי טהור ובעלי העיון אמרו כי הוא הערפל וזהו' וערפל חתולתו :

Decima quinta ſemita dicitur Intelligentia conſtitutiua, eò quòd ipſa conſtituat creationem in caligine munda, & Philoſophi dixerunt quòd illa ipſa ſit caligo, de qua ſcriptura loquitur Iob 38. Et caligo inuolucrum eius. Dicitur & ſemita apertionis luminum.

16 הנתיב ששה עשר נקרא שכל נצחי ונקרא כן מפני שהוא עדון הכבוד שאין כבוד למטה הימנה כמו שהוא שם והוא הנקרא גן עדן המוכן לחסדים :

Decima ſexta ſemita dicitur Intelligentia triumphans & æterna, eò quòd illa eſt voluptas gloriæ, quæ ipſi ſimilis ſit, & vocatur paradiſus voluptatis, qui paratus eſt iuſtis. Dicitur & ſemita victoriæ contra genios malos.

17 הנתיב שבעה עשר נקרא שכל ההרגש והוא מוכן לחסידי האמונה להתלבשא בו ברוח קדושה והוא נקרא יסוד התפארת במעמד העליונים :

Decima ſeptima ſemita dicitur Intelligentia diſpoſitiua, quæ aptat pijs fidelitatem, vt per eam induantur Spiritu ſancto, diciturq́; fundamentum pulchritudinis in ſtatu ſuperiorum. Et præeſt omnibus formis ſuperioribus & inferioribus.

18 הנתיב שמנה עשר נקרא שכל בית השפע ומתוך חקירותו מושכים רז והירה המתלוננים בצלו והדבקים בחקירות ממשותו מעילת העילות :

Decima octaua ſemita dicitur Intelligentia ſiue domus affluentiæ, eò quòd de medio ſcrutationis eius trahuntur arcana, & abditi ſenſus, qui latent in vmbra eius, & qui adhærent ſcrutinio ipſeitatis eius de cauſa cauſarum.

19 הנתיב תשעה עשר נקרא שכל סוד הפעולות הרוחניות כולם מפני שהוא השפע המתפשט בו מהברכה העליונה והכבוד המעולה :

Decima nona ſemita dicitur intelligentia ſecreti, vel omnium actiuitatum Spiritualium, eò quod affluentia ſit, quæ diffunditur in eam de benedictione altiſſima, & gloria ſublimi ſeu excelſa.* Eſt ſemita affluentiæ in omnes numerationes.

* vel piſcina

20 הנתיב העשרים נקרא שכל הרצון מפני שהוא תכונת כל היצורים כולם ובזה השכל יודע כל מציאות החכמה הקדומה :

Vigeſima ſemita dicitur Intelligentia voluntatis, eò quòd illa eſt apparatus omnium & ſingulorum creatorum, & per hanc innoteſcit exiſtentia ſapientiæ primordialis. Eſt ſemita arcanorum ſapientiæ.

21 הנתיב אחד ועשרים נקרא שכל החפץ המבוקש מפני שהוא מקבל שפע האלהות כדי להשפיע מברכת לכל הנמצאים כולם :

Vigeſima prima ſemita dicitur Intelligentia complacentiæ quæſiti, eò quòd

illa

illa accipit influentiam diuinam, vt influat de benedictione eius in omnia & ſingula exiſtentia.* *I. piſcina

22 הנתיב שנים ועשרים נקרא שכל נאמן מפני שבו מתרבים כחות הרוחניות כדי לחיותם קרובים לכל המתלוננים בצילו:

Vigeſima ſecunda ſemita dicitur Intelligentia fidelis, eò quòd in manu eius commendatæ ſunt virtutes ſpirituales, & fouentur per eam, vt propè adſint habitantibus ſub vmbra eius.

23 הנתיב שלשה ועשרים נקרא שכל קיים מפני שהוא כחקיום לכל הספירות:

Vigeſima tertia ſemita dicitur Intelligentia ſtabilita, eò quòd illa ſit virtus conſiſtentiæ omnibus numerationibus.

24 הנתיב ארבעה ועשרים נקרא שכל דמיוני מפני שהוא נותן דמות לכל הדמיונים נבראים:

Vigeſima quarta ſemita dicitur intelligentia imaginatiua, eò quòd illa det ſimilitudinem omnibus ſimilitudinibus creatorum.

25 הנתיב חמשה ועשרים נקרא שכל נסיוני מפני שהוא הנסיון הקדמון שבו מנסה הבורא לכל החסידים:

Vigeſima quinta ſemita dicitur Intelligentia tentatiua; eò quòd illa ſit tentatio primaria, quâ Deus tentat omnes pios.

26 הנתיב ששה ועשרים נקרא שכל מחודש מפני שה"קב'ה מחדש בו כל החדשים בבריאת העולם:

Vigeſima ſexta ſemita dicitur Intelligentia renouans, eò quòd per illam omnia, quæ in creatione Mundi renouata fuerunt, renouet.

27 הנתיב שבעה ועשרים נקרא שכל מורגש והוא חומר מפני שממנו נבראו כל הנבראים מתחת גלגל העליון והרגשותם:

Vigeſima ſeptimà ſemita dicitur intelligentia concitatiua, & eſt materia, de qua creata ſunt omnia producta ſub orbe ſupremo, & motus eorum.

28 הנתיב שמנה ועשרים נקרא שכל מוטבע מפני שבו נשלם טבע כל הנמצאים מתחת גלגל החמה בשלימות:

Vigeſima octaua ſemita dicitur Intelligentia naturalis, eò quòd per eam perfecta eſt natura omnis exiſtentis ſub orbe Solis in perfectione.

29 הנתיב תשעה ועשרים נקרא שכל מוגשם מפני שהוא מתאר כל גשם שיתגשם תחת תכונת הגלגלים בגידולים:

Vigeſima nona ſemita dicitur intelligentia corporalis, eò quòd illa formet omne corpus, quod corporatur ſub apparatu omnium orbium, & incrementum eorum.

30 נתיב שלשים נקרא שכל כללי מפני שבו כוללים חוברי שמים במשפטיהם הככבים והמזלות עיונם תשלומי ידיעתם באופני גלגלים:

Trigeſima ſemita dicitur Intelligentia collectiua, eò quòd colligant ex ea Aſtrologi iudicio ſtellarum & ſignorum cæleſtium ſpeculationes ſuas; & perfectiones ſcientiæ ſuæ iuxta rationem volutionum eorum.

31 נתיב אחד ושלשים נקרא שכל כללי מפני שהוא כלל כחות כל הגלגלים ומזלות והצורות ומשפטיהם:

Trigeſima prima ſemita dicitur Intelligentia collectiua pariter, quâ comprehendit omnes virtutes orbium & ſignorum cæleſtium, & formas ſeu imagines, & rationes ſeu iudicia eorum.

נתיב

Digitized by Google

נתיב שנים ושלשים נקרא שכל נעבד מפני שהוא מתוקן לכל המשתמשים בעבודת שבעה ככבי לכת לחבלם :

Trigeſima ſecunda ſemita dicitur intelligentia adminicularis, eò quòd dirigat & concurrat ad omnes operationes ſeptem planetarum, & ad partes eorum.

Atque hæ ſunt triginta duæ ſemitæ ſapientiæ, quæ à ſapientia ſuprema procedunt, & actuantur à *Binah*, hoc eſt, *intelligentia*. Dicuntur autem Intelligentiæ, eò quòd ſtudioſum in lege dirigant, illuminent, inflamment, inſtruant, ad Deum in omnibus latentem quærendum, amandum, & in ordine ad vnionem cum Deo, adhæſionemque dilecti, in quo tota felicitas hominis conſiſtit, procurandam. Vſus harum ſemitarum practicus hic eſt. Cabaliſtæ cùm Deum per certam aliquam naturalium rerum ſemitam inueſtigare volunt; primò ſummo ſtudio & præparatione præmiſſa, triginta duo loca primi capitis Geneſeos, hoc eſt, ſemitas rerum creatarum conſulunt; deinde certis orationibus adhibitis per nomen אלהים Deum obteſtantur, vt lumen propoſitæ ſemitæ inueſtigandæ congruum largiatur, varijſque adhibitis cœrimonijs tandem ſibi perſuadent, intelligentiæ ſe lumen adeptos, dummodo corde mundo, fide inconcuſſa, & charitate ardenti inquiſitioni inſtiterint. Atque vt inſtans oratio maiorem efficaciam habeat, vtplurimùm nomine quadraginta duarum literarum, non ſine ſuperſtitione, quæ nunquam abeſt, vtuntur; quòd vt ex primo & vltimo legis verſu extractum fuit, ita ſummam quoque & ineffabilem efficaciam ad id, quod per illud poſtulant, obtinendum, habere arbitrantur. Lector, ſi placet, conſulat paragraphum tertium de nomine Dei 42 literarum, ex quo meliorem huius loci intelligentiam acquiret. De modo verò illud pronunciandi, vide infrà fuſiùs tractatum.

Semitæ 32 cur dicantur Intelligentiæ

Semitarũ 32 vſus practicus

§ VI.

De quinquaginta portis Intelligentiæ.

QVemadmodum triginta duæ ſemitæ ex Sapientia egreſſæ in omnem rerum creatarum ambitum ſe diffundunt, ita à *Binah* ſiue *Intelligentia*, quam Spiritum ſanctum diximus, ad dictas ſemitas continuò quinquaginta portæ aperiuntur, quod eſt, triginta duas ſemitas Sapientiæ & Potentiæ ducere in actum. Portæ dicuntur, quia nemo ad perfectam dictarum ſemitarum notitiam peruenire poteſt iuxta Cabaliſtas, niſi priùs per has portas ingreſſus fuerit. Quarum cognitionem primus Moyſes tradidiſſe poſteris creditur, earumque omnium præter vnius intelligentiam habuiſſe. ita in porta lucis R. Ioſeph Caſtilienſis.

Portæ 50 quid, & cur ita dicuntur.

R. Ioſeph Caſtilienſis.

אמרו רבותינו חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולם נמסרו למשה חוץ מאחד שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים:

Dixerunt Rabbini noſtri, quinquaginta portæ creatæ ſunt in mundo, & omnes præter vnam traditæ ſunt Moyſi, ſecundùm quod ſcriptum eſt, Minuiſti eum paulò

minus

minùs à Dijs, id eſt, ab Angelis. Et Rambam in Geneſ. exordio ait, omne quod Moſi per portas intelligentiæ traditum eſt, continetur in lege diuina, *vel ſenſu literali, vel allegorico per dictiones, vel Arithmeticas ſupputationes, vel geometricas literarum figuras, ſiue deſcriptas, ſiue tranſmutatas, vel harmoniæ conſonantias ex formis characterum, coniunctionibus, ſeparationibus, tortuoſitate, directione, defectu, ſuper abundantiâ, minoritate, maioritate, coronatione, clauſura, apertura, & ordine reſultantes*. Per hanc quoque legem, aiunt Cabaliſtæ, à diuino ſpiritu adeptus eſt Salomon Rex ſapientiſſimus omne quod nouerat, iuxta illud lib. Reg. *Dedit autem ei Deus ſapientiam & prudentiam multam nimis, quaſi arenam, quæ eſt in littore maris; & creuit ſapientia Salomonis ſupra ſapientiam omnium Orientalium, & Ægyptiorum, eratq́ ſapientior cunctis hominibus, & diſputauit ſuper lignis à Cedro quæ eſt in Libano vſque ad hyſſopum quæ egreditur de pariete; & diſſeruit de volucribus, & reptilibus, & piſcibus*. Aperuit itaque ſpiritus ſiue intelligentia Salomonis quinquaginta totius naturæ portas præter vnam omnes, ad triginta duas ſemitas ſapientiæ, quæ ſunt ſemitæ ad quadrigam diuinitatis, rerumque altiſſimarum, incomprehenſibiliumque myſteria dirigentes. Sed iam videamus, quænam illæ ſint portæ.

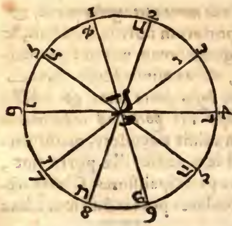
Pardes primò totum rerum complexum diuidit in portas quinque principaliſſimas, ſuntque prima & infima, elementa; ſecunda, miſta ex elementis conſtituta; tertia, animarum Mundus; quarta, corporum cœleſtium ſyſtema; quinta, Mundi archetypi ſiue intellectualis conſtitutio: Quarum ſingulæ in decem alias Claſſes ſiue particulares portas diuiſæ numerum dant quinquaginta portarum, id eſt, decem hi tam eſſentiarum, quàm intelligentiarum Mundi per 5 multiplicati 50 ianuas aperiunt, per quas intramus in illa creaturarum penetralia, quæ eminentibus notis in opere ſex dierum deſignantur. Innuit totum hoc quinquaginta portarum negotium Picus Mirandulanus ænigmaticâ hâc concluſione. *Qui ſciuerit, quid ſit denarius in Arithmetica formali, & cognouerit naturam primi numeri ſphærici, id eſt, 5, ſciet ſecretum 50 portarum intelligentiæ, & magni Iubilæi, & milleſimæ generationis, & regnum omnium ſeculorum*. per denarium circularem numerum hoc loco intelligitur tota rerum vniuerſitas; per

Pardes.

Portæ quinque principaliſſimæ quę.

Subdiuiduntur ſingulæ in alias decem minus principales.

Picus Mirandulanus.

numerum primum ſphœricum intelligitur quinarius, qui numerus pariter circularis & cubicus eſt: ſi enim tam 10, quam 5 quadraueris, aut cubicaueris in infinitum, ſemper in fine remanebit radicalis, id eſt, vel 0, vel 5. vti in præcedentibus demonſtratum eſt. Cabaliſtæ præſenti ſchemate myſterium deſcribunt. Fiat circulus in quo ducantur quinque diametri ſeu lineæ in centro ſe interſecantes, & in terminis earum ponantur numeri ab vno ad nouem, vt ſequitur. Semper numeri vni diametro adſcripti ſimul iuncti, velut 1 ad 9. 2 ad 8. 3 ad 7. 4 ad 6. 5 ad 5. conficient 10. ita quidem, vt quina-

quinarius medium ſemper obtineat denariæ reuolutionis. Quinario itaque per 10 multiplicato exſurget numerus 50 portarum intelligentiæ, ſeu anni Iubilæi; ſi verò decem cubicaueris, naſcetur milleſimus generationis, & ſic eodem in infinitum cubicato, naſcetur infinitudo, magnum illud Sabbathum Sabbathorum, quod eſt regnum omnium ſeculorum, quod & à Cabaliſtis Enſuph dicitur, & eſt Deitas ipſa ſine indumento; reliqua enim Deus produxit amictus lumine ſicuti veſtimento, vt eſſet lumen de lumine, ac inde veſtimenti ſui lumine creauit Mundum intelligibilem ſpirituum ſeparatorum & inuiſibilium, quod Cabaliſtæ cœlum vocant. Vnde R. Eliezer, cùm interrogaretur, vnde creatum eſſet cœlum, reſpondit: מאורלבושו לקח, id eſt, *de lumine veſtimenti ſui ſumpſit*. Atq; hucuſque aſcendit Moſes ad Deum, vt cognoſceret lumen veſtimenti eius, & Sabbathum Sabbathorum, & Iubilæum ſuperius, & milleſimam generationem; quod totum nihil aliud eſt, quàm Mundus ſuperior idearum, Angelorum, felicium animorum. Cùm itaque Moſes Deum ſine veſtimento, id eſt, reconditam diuinitatis faciem videre nequiuerit, rectè dicitur, iuxta R. Eliezerum, ad vltimam 50 portarum pertingere non valuiſſe, iuxta illud; *Faciem meam videre non poteris*; quod ita exponunt Cabalici:

R. Eliezer.

אקרא לפניך השם הגרולש שלא תוכל לראתו:

Rambam. Id eſt, *Vocabo coram te nomen magnum, quod non poteris videre*. ita Rambam in 33 Exodi. Quo ſanè luculenter apparet, Deum iuxta citatum Authorem, eſſe ſuum tetragrammaton, & a Moſe non fuiſſe viſum. Eſt enim hoc omnium portarum principium ſuper omnem creaturam ante creationis exordium, iuxta illud Onkelos: ברא ילי ית שמיא וית ארעא, *Creauit Deus tetragrammatus cœlum & terram*; Nam vt ſuprà citatus Eliezer dicit:

Onkelos.

ער שלא היה העולם היה הקבה ושמו בלבר:

Id eſt, *Vſquequò non fuit creatus Mundus, fuit Deus, & nomen eius tantùm.* Et Rambam 29 libro Moreh:

תהילה שלא היה שום רבר נמצא כלל אלא השם והכמתו:

R. Akiba.

Id eſt, *Ab initio cùm non eſſet vlla res, ſolus Deus erat nomen tetragrammaton, & ſapientia eius.* Moſes itaque 49 ſolummodò portarum notitiam habuit, & per eas legem diuinam inueſtigauit, ad quinquageſimam minimè permiſſus; Ioſue verò 48 tantùm notitiam habuit, vnius minùs Moſe iuxta R. Akiba. *Et poſt mortem Moſis abſcondita fuit Ioſue porta vna, & relictæ fuerunt quadraginta octo, & Salomon laborauit ſuper illa porta ad reducendam eam, ſed non poterat*; non itaque Ioſue tantum valuit aſcendere, quantum Moſes, ideò vno gradu eo fuit inferior. Sed iam quales illæ portæ ſint, videamus. Diximus ſuprà, portas in quinque principaliſſimas Claſſes diuidi, earumque vnamquamq; in decem particulares portas diſtribui; has nunc ordine explicemus.

Pri-

Digitized by Google

Prima Claſsis.

Elementorum primordia.

עולם היסודות :

Porta 1 & infima. Materia prima, Hyle, Chaos חומר.
2 Vacuum & inane, id eſt, formarum priuatio.
3 Appetitus naturalis, abyſſus.
4 Elementorum diſcretio & rudimenta.
5 Terrenum elementum nullis adhuc ſeminibus infectum.
6 Aquæ elementum operiens terram.
7 Aëris ex aquarum abyſſo exhalantis elementum.
8 Ignis elementum fouens & animans.
9 Qualitatum ſymbolizatio.
10 Appetitus earundem ad commiſtionem.

Claſsis ſecunda.

Miſtorum Decas.

Porta 11 Mineralium, terrâ diſcoopertâ, apparitio.
12 Flores & ſucci ad metallorum generationem ordinati.
13 Mare, lacus, flumina intra alueos ſecreta.
14 Herbarum, arborumque, id eſt, vegetatiuæ naturæ productio.
15 Vires & ſemina ſingulis indita.
16 Senſitiuæ naturæ productio, id eſt,
17 Inſectorum & Reptilium,
18 Aquatilium, } vnà cum proprietatibus eorundem.
19 Volucrium,
20 Quadrupedum procreatio.

Claſsis Tertia.

Humanæ Naturæ Decas.

עולם קטון :, *id eſt*, Μικρόκοσμος, *Mundus minor.*

Porta 21 בריאת האדם, Hominis productio.
22 עפר מן האדמה, Limus terræ damaſcenæ materia.
23 הנשמה ונפש, Spiraculum vitæ anima, ſiue
24 סוד האדם וחוה, Adami & Euæ myſterium.

25 האדם כלבו, Homo omnia, microcoſmus.
26 חמשה כחות הגשם, Quinque potentiæ exteriores.
27 חמשה כחות הנפש, Quinque potentiæ interiores.
28 האדם הוא שמים, Homo Cœlum.
29 האדם הוא מלאך, Homo Angelus.
30 האדם הוא דמות האלהים, Homo Dei imago & ſimilitudo.

Claſsis Quarta.

Continet Cœlorum Ordines, & vocantur ab Hebræis

עולם הגלגלים, *id eſt, Mundus ſphærarum; quæ ſunt*

Porta	31	הלבנה	הגלגל	Cœlum Lunæ.
	32	הכוכב		Cœlum Mercurij.
	33	הנוגה		Cœlum Veneris.
	34	החמה		Cœlum Solis.
	35	מאדים		Cœlum Martis.
	36	צדק		Cœlum Iouis.
	37	שבתאי		Cœlum Saturni.
	38	הרקיע		Cœlum firmamenti.
	39	גלגל ראשון		Primum mobile.
	40	גלגל הגלגלים		Cœlum Empyreum.

Claſsis Quinta.

Nouem Angelorum Ordines continet, & vocatur

עולם המלאכים, *id eſt, Mundus Angelicus, vt ſequitur*

Porta 41 חיות הקודש, Animalia ſancta, Seraphini.
42 אופנים, Ophanim, id eſt, Rotæ, Cherubini.
43 אראלים, Angeli magni fortes, Throni.
44 חשמלים, Haſchemalim, id eſt, Dominationes.
45 שרפים, Seraphim, id eſt, Virtutes.
46 מלאכים, Malachim, id eſt, Poteſtates.
47 אלהים, Elohim, id eſt, Principatus.
48 בני אלהים, Ben Elohim, id eſt, Archangeli.
49 כרובים, Cherubin, id eſt, Angeli.

Claſ-

Claſsis Sexta.

אין סוף, *Deus immenſus.*

עולם עליון, *Mundus ſupramundanus & Archetypus.*

Porta 50 Deus Optimus Maximus, quem mortalis homo non vidit, nec vllo mentis ſcrutinio penetrauit, eſtque quinquageſima porta, ad quam Moyſes non pertigit.

Hanc ſolus Deus homo Chriſtus IESVS verus Meſſias penetrauit; ſuiſque electis eam viam monſtrauit per lumen fidei, iuxta illud: *Dedi te in fœdus populi, in lucem gentium*; & illud: *Ambulabunt gentes in lumine tuo.* Atque hæ ſunt quinquaginta portæ, per quas ab Intelligentia ſeu Spiritu ſancto aditus paratur ad triginta duas ſemitas ſapientiæ ſedulo & indefeſſo legis ſcrutatori.

§ VII.

De Poteſtatibus triginta dextris menſuram Gedulah ſtipantibus, & de totidem ſiniſtris Geburah ſtipantibus; deque nomine ſeptuaginta duarum literarum, & triginta duarum ſemitarum Sapientiæ. omnia ex mente Hebræorum.

EXpoſitis in præcedentibus paragraphis quinquaginta portarum Intelligentiæ, quæ à tribus ſupremis Sephiroth procedunt, myſterijs; iam ſeptem inferiores Sephiroth, quæ ſunt מעשה בראשת, *opus fabricæ*, cum ſingulis earum proprietatibus pari paſſu exponamus.

In ſyſtemate Sephirotico tres ponuntur canales, primus à *Gedulah*, ſiue *Cheſed*, id eſt, *magnificentia* ſeu *miſericordia*, ad *Geburah* ſiue *fortitudinem ſeueritatemque* deducitur; alter ad *Thiphereth* ſiue *pulchritudinem*; tertius ad *Netſah*; totidem quoque à *Geburah* ad *Gedulah*, ad *Tiphereth*, & ad *Hod* deducuntur; à *Cheſed* ad *Geburam* reciprocus canalis miſericordiæ & iuſtitiæ ducitur, & vt Rasbi aſſerit, ſe habent vt ignis & aqua.

שלשה צנורות יוצאים מהחסד ואחד מהם אל גבורה וכן מהגבורה יוצא כח אל החסד אש של גבורה ליבש לחום המים של חסד ומים של חסד לכבות אש הגבורה ועי׳ הצינור הזה נכללים חסד בגבורה וגבורה בחסד:

Id eſt, *Tres canales ſeu fiſtulæ egrediuntur ex Cheſed, id eſt, menſura miſericordiæ, & primus ex illis deducitur ad Geburah menſuram ſeueritatis, & pariter à Gebura ſeu à ſeueritatis menſura ad menſuram miſericordiæ egreditur virtus, id eſt, ignis, quem ſeueritatis menſura notat, vt exſiccet humidum aquarum, quæ appro-*

appropriantur menſuræ Cheſed, id eſt, miſericordiæ ; & aquæ, quæ appropriantur menſuræ Cheſed, id eſt, miſericordiæ, vt extinguant ignem Geburah ſiue ſeueritatis. Si enim ſola miſericordia Dei foret, Mundus peccatorum iniquitatibus ſubuerteretur ; & ſi ſola iuſtitia ſeu ſeueritas Dei, idem contingeret ; hinc ſecundus canalis vtriuſque & *Gedulah* & *Geburah* ad *Tiphereth*, id eſt, *pulchritudinem & clementiam* deducitur, quæ eſt temperies quædam, ſiue harmonicum quoddam temperamentum, quo miſericordia iuſtitiæ, & hæc miſericordiæ aptè, ad Mundi integritatem & ſubſiſtentiam temperantur ; atque hæ ſunt duæ columnæ, quæ Moyſen ſub forma nubis & ignis præcedebant in exitu. Quæ omnia Simeon Ben Iochai pulchrè his verbis latinè redditis deſcribit : *Et quoniam per columnam gratiæ vel miſericordiæ Mundus non poterat gubernari, ideo neceſſe fuit, vt emanare faceret poſt columnam gratiæ vel miſericordiæ columnam fortitudinis ſeu ſeueritatis, quæ & iudicium ſignificat ; cùm verò neutrâ harum duarum columnarum Mundus gubernari poſſet, ſed opus eſſet proprietate ſeu menſura, quæ exprimeret intermedium, ideo emanare fecit proprietatem ſeu menſuram Tiphereth, hoc eſt, pulchritudinis, quæ eſt menſura media inter duas, ita vt faceret reconciliationem inter gratiam ſeu miſericordiam, & fortitudinem ſeu ſeueritatem, eaſque ad concordiam reuocaret ; quoniam verò ex parte fortitudinis ſeu ſeueritatis datur pœna pro peccatis, quæ quis peccauerit iuxta normam iudicij ;*

R. Simeon Ben Iochai.

Hinc Canalis tertius, qui ex Cheſed ad Netſah, id eſt, à miſericordia ad victoriam ducitur, affixa ſibi habet præcepta affirmatiua, & canalis à Geburah ſiue ſeueritate ad Hod ſecum trahit præcepta negatiua ; quæ poſtea amplius explicabuntur. Præterea canales dicti *Gedulæ* & *Geburæ* in *Tiphereth* ducti, ad Mundi temperamentum ſecum trahunt vtrinque triginta quinque Principes miſericordiæ dexteros ſiue remuneratores, ſeueritas totidem ſiniſtros caſtigatores, quæ coniuncta conſtituunt ſeptuaginta præſides totius Mundi, quæ annumeratæ binis menſuris vnde profluxerunt, conſtituunt ſeptuaginta duos Angelos ex tribus verſibus 14 Exodi extractos, vti ſuprà in § de ſeptuaginta duarum literarum nomine oſtendimus. Numerus autem virtutũ pertingit ſecundùm Cabalicos ad 216 ; quarum 72 ſiniſtræ, 72 mediæ, 72 dexteræ. quod quomodo intelligendum, aperiamus.

216 Poteſtates in 3 ordines hebdacontadyadicos diuiſæ.

Docuimus ſuprà ex 3 Exodi verſibus, qui incipiunt : ויסע ויבא ויט, tres ſeries conſtitui, quarum vnaquæque ſeptuaginta duas literas continet ; & ויסע primus verſus reſpondet ſeptuaginta duabus poteſtatibus dexteris, ſecundus verſus ויבא ſeptuaginta duabus medijs, & ויט tertius verſus, 72 ſiniſtris competit poteſtatibus, quæ ſimul iuncta dant 216, numerum poteſtatum, quibus tres canales *Gedulæ*, *Geburæ* in *Tiphereth* ſtipati ſunt quarum ſiniſtræ pœnas infligunt præuaricantibus ; dexteræ præmia largiuntur obſeruantibus legem ; mediæ exceſſum pœnarum præmiorumque iuxta ratam proportionem temperant. Atque hinc arcanum emanauit, quòd medius verſus ויבא non recto, ſed retrogrado ordine collocetur, adeoque tres quælibet literæ correſpondentes nomen Angeli ſiue poteſtatis conficiant mediatricis, quæque iuſtitiam cum miſericordia quadamtenus conciliet. Sed audiamus Authorem Pardes.

עבר

עוד מהצינור הזה נמשכים גם ע'ב כחות המצטרפים אל
ע'ב כנודע שהם רי'ו אותיות ע'ב דימין וע'ב דשמאל וע'ב
אמצעיים התפארת הוא המוצאים מן הכח אל הפועל
ומכריעם לימין: וכן על ידי הצינור הוא ענין ההכרעה
בצירוף אותו של גבורה

Pardes.

Id eſt; *Iterum Canalis hic trahit ſecum ſeptuaginta duas poteſtates comparatas ad 72 nomina, ſicuti notum eſt, & ſunt 216 literæ, ſeptuaginta duæ ex ijs ſiniſtræ, ſeptuaginta duæ mediæ, & eſt Tiphereth, quæ eas educit ex potentia in actum, quæ ligantur à ſeptuaginta duabus dexteris, & ſic ope canalis huius fit præponderatio ratione Geburæ.* Sic Pardes. Sed hæc de duarum *Geburæ* & *Gedulæ* menſurarum ſatellitio ſufficiant.

§ VIII.

De præceptis affirmatiuis & negatiuis, quæ annexa ſunt canalibus Sephiroth Gedulæ & Geburæ ad Netſah & Hod, ex mente Hebræorum.

CAnalis, qui à menſura *Gedula* ſiue *Cheſed*, ſcilicet *miſericordiæ* ad *Netſah*, hoc eſt, *victoriam* rectè & normaliter tendit, vt & canalis oppoſitus à *Geburah* ſiue *Pechad*, hoc eſt, *ſeueritate* & *timore* ad *Hod*, id eſt, *gloriam* tendit, annexa habent præcepta legis, ille affirmatiua, hic negatiua. Affirmatiua apud Rabbinos vocantur תעשה, *facies*; negatiua לא תעשה *non facies*. Hinc aptè canales à *Geburah* ad *Hod*, & ab *Cheſed* ad *Netſah* ducuntur, vt indicaretur, facientibus legem, beneuolas eſſe dextras poteſtates à miſericordia originem habentes; non facientibus, ſiniſtros vindictam minari, & de præuaricantibus pœnas & ſupplicia ſumere, idque vt ſicuti *Hod*, id eſt, *gloria* Dei in iuſtitia ſua demonſtratur, ita ſeruantibus legem victoria & æternitas, quæ per *Netſah*, cuius canalis ab *Cheſed* deducitur, ſpondentur; & ſic miſericordia Dei in victoria, quam zelantibus legem contra ſiniſtras poteſtates pollicetur, oſtenditur. Verùm vt arcanum præceptorum luculentiùs pateſiat;

Præcepta affirmatiua & negatiua quomodo vocentur apud Rabbinos.

Notandum, præcepta vniuerſæ legis numerari 613. Colliguntque hæc eadem ex Decalogo, quæ tot literas habet, quot præcepta in lege numerantur; vnde & totum legum complexum תריג *Tharig* vocant, qui nihil aliud eſt, quàm numerus dictorum præceptorum 613, vt in margine patet. Diuiduntur autem omnia præcepta partim in affirmatiua, partim in negatiua; ſiue in facies, & non facies, vti dictum eſt. Affirmatiua ſunt 248, tot videlicet, quot in corpore humano oſſa ſunt, atque adeo רמח *Ramach* vocantur, vocabulo numerum 248 continente. Negatiua ſunt 365. à vocabulo שסה *Schaſah* hunc eundem numerum continente dicta, ſuntque tot, quot in vno anno Solari dies ſunt, videlicet 365; quæ fusè Cabaliſtæ deſcribunt. Et membra 248 humani corporis, quæ affirmati-

Præcepta omnia Legis ſunt 613.

ת	400
ר	200
י	10
ג	3
	613

Affirmatiua ſunt 248, quot ſunt in corpore humano oſſa.

Negatiua 365 quot ſc. dies in anno.

mati-

Digitized by Google

Membra 248 humani corporis quæ. matiuis præceptis reſpondent, hoc pacto diuidunt. Triginta oſſa in extremis digitis pedis (nempe ſex in vnoquoq; digito pedis;) decem בקורסל in talo; duo בשוק, in crure; quinque בארכובת, in genu; vnum בירך, in femore; tria בקוליות, in coxis; triginta ביד; in manu (ſex ſcilicet in vnoquoque digito) duo בקנה, in canna; duo בגמר, in cubito; vnum בזרוע, in brachio, ſiue lacerto; quatuor בכתף, in ſcapula; vndecim בצלעות, coſtæ.

101 vn. later. 101 alt. later. Ecce centum & vnum ab vno latere, totidem ab altero faciunt 202. præ-
18 terea octodecim חוליות, vertebræ in ſpina dorſi; nouem בראש, in capite; octo
9 8 בצואר, in collo; ſex במפתחי חלב, in apertura cordis, id eſt, thorace; quinque
6 בנקבין, in cauitatibus ſuis. Sic habes 248. Iudicent porrò anatomiæ pe-
5
248 riti de hac Iudaica anatomia, quam decerpſimus ex libro intitulato עבקת רכל, id eſt, *puluis pigmentarij*, *part.* 2.

De præceptis negatiuis, quæ ſunt 365, tot ſcilicet, quot dies in anno ſolari, ita legitur in tractatu מכת *Makoth*, id eſt, *plagarum* c. 3. ſol. 145.

תר"ג מצות נתנו למשה בסיני ש'ס'ה' מצות לא תעשה כמנין ימות החמה ור'מ'ח' מצות כנגד אבריו של אדם:

Tharig, id eſt, 613 *præcepta data fuerunt Moſi in Sinai*; 365 *negatiua, iuxta numerum dierum ſolarium*; 248 *affirmatiua iuxta membra hominis*. Ad hanc traditionem R. Salomonis Gloſſa eſt: *Præcepta* 248 *facienda ſunt*,

R. Salomon. *quia vnicuique membro dicitur, fac & ſerua præceptum*; 365 *præcepta non facienda ſunt, quia vnoquoque die monentur homines, ne tranſgrediantur os Domini*. Verùm quid per myſterioſam hanc deſcriptionē indicare velint, aperiam.

Legem Dei æternam & immutabilem, veluti archetypon quoddam & ideam ex mandatorum lege, tanquam ex vmbroſa quadam imagine, conijcimus; cùm verò ſuſceptor legis homo, paruus Mundus, ad Vniuerſi habitum, atque ad imaginem & ſimilitudinem Dei factus ſit, ſalus & perfectio eius iure veluti quodam poſtulare videbantur, vt magnum Mundum & Conditorem ſuum facto opereque referret atq; imitaretur: imitaturus autem eū non erat, niſi lege conformi & ſimili illi legi, quâ regitur Orbis, & Microcoſmi œconomia, per membrorum diuerſorum, diuerſarumque operationum in vnum ſcopum & finem, quæ eſt conſeruatio hominis, tendentium legem, actus ſuos moderaretur. Quemadmodum igitur ex recta membrorum humani corporis, quæ legis diuinæ ſymbola ſunt, conſtitutione totum corpus ſe habere debet, ſic ex legum obſeruatione tota anima rectè ſe habens, ſanitatem, vitam, pacem, & Deo placitam perfectionem conſequitur. Contrà ſi vel vnicum ex 248 humani corpo-

Præceptorū numerus in nomine Abraham. ris defloretur, deficiat, hiet, malè habeat, totum corpus languet, & in operationibus ſuis deficit. Pari paſſu, ſi anima vel vnicum in lege præce-
א 1 ptum tranſgrediatur, præuaricationis omnium, vt Apoſtolus dicit, rea
ב 2 efficitur. Sunt itaque humani corporis membrorum virtutes & operatio-
ר 200 nes ad 248 præcepta affirmatiua, quibus tota lex veluti totidem articu-
ה 5 lis nectitur, prorſus analogæ. Hinc diuinâ quâdam diſpoſitione factum
ם 40 eſt, vt nomen אברהם Abraham κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſolutum, numerum præce-
רמח 248 ptorum 248 contineret: cùm enim omnium credentium pater eſſet futurus,

turus, meritò cùm Deus veluti exemplar & ideam quandam eſſe voluit obſeruantiam, præceptorum. Hinc ad eum vox Dei iubentis eum, hortantiſq; ad perfectionem; *Ambula coram me, & eſto perfectus*; & alibi; *Cuſtodiuit Abraham præcepta & mandata mea & ſtatuta mea, totamq́ legem ſeruauit*. Meritò itaque in nomine legis tenebat ſcopum, in quem tanto ſtudio collimabat.

Sed cur oſſibus comparantur præcepta? reſpondeo, quòd ſicuti oſſa humanæ compaginis conſiſtentia eſt, ſic præcepta affirmatiua animæ; neque enim ſpiritus Dei corpus intrat niſi oſſa ad oſſa acceſſerint, vnumquodque ad iuncturam, vti habetur in Ezechielis viſione: quicunque enim perfectè præcepta hæc obſeruarit, is canales ſuperiorum influxuum omnes ſibi aperiet; contrà qui ab obſeruantia eorundem defecerit, quid aliud agit, niſi vt canales & fiſtulas Sephirothicarum emanationum claudat, obſtruat, plantaſque diuinæ arboris detruncet? Hinc diuina bonitas 248 præceptis affirmatiuis, tot negatiua adiunxit, quot dies in anno, id eſt, 365, vt hoc ipſo indicaretur, homini iuſto, & coram Deo in ſimplicitate ambulanti nullum diem tranſire debere ſine diuinorũ mandatorum contemplatione, iuxta illud: *In corde meo abſcondi eloquia tua, vt non peccem tibi*; & illud: *Concupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tempore*; quò & Pſalmus 118. toties collimat. Sicuti enim Sol 365. dierum ſpacio circulum conficiens, mundum omnium bonorum vbertate complet, ita anima mandatorum diuinorum circulum conficiens, omnium bonorum vbertate expletur, qui eſt finis totius legis. ſed ad canales reuertamur.

Præcepta cur oſsibus humani corporis comparantur

Tiphereth per duos Canales influit in *Netſah*, in *Ieſod*, & in *Hod*: & quemadmodum tres ſupremæ Sephiroth coniunguntur in *Kether*; ita duæ *Gedulah*, & *Geburah* in *Tiphereth*; ſicq; *Netſach* & *Hod* in *Ieſod*, id eſt, *fundamento*, quod eſt fons aquarum viuentium; Deus viuus אלחי; ab omnibus enim reliquis gratiam haurit & vitam, quam in *Adonai*, quæ eſt *Malcuth*, transfundit. In quantum itaq; gratiæ dimenſionem ſuſcipit, אל *El*, vocatur; in quantum autem vitam largitur, חי *He viuus* dicitur; cùm vitæ vigorem hinc in *Malcuth* trasfũdit, *Adonai* dicitur, & cuiuſuis rei mobilis animam deſignat, reptilium ſcilicet in arida, piſcium in mari, iumentorum, belluarum, volucrum, hominum, totiuſque Cœli ac Stellarum ad ſingula eorum genera copias demonſtrat, ſupernamque homini aſsiſtentem animam mentemque, vt Platonici loquuntur. Omnes itaque menſuræ per tres ſupremas, & totidem intermedias, & tandem per tres infimas diuerſis canalibus per *Ieſod* in *Malcuth*, hoc eſt, *Regnum* deuoluuntur; cuius nomen *Adonai* ſpecie ignis deuorantis veſtitum in ſublimi ſolio Altiſsimi ſedens vt Princeps, & totius terrarum Dominus regijs inſignibus ornatus, totiuſque quadrigæ ſuperiorum inferiorumque accedente quadraginta duarum literarum nomine, ſolidiſsimus præſes effulget, iuxta illud, *Adonai, Adonenu, Domine Dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra*. Hunc enim, vt aiunt, ad ſuperos euehit, illum ad inferos & æterni ſupplicij barathrũ præcipitat; hunc languentem, illum ſanũ & valentem reddit, prout iudicij æquitas exigit ſuperiorũ numerationum; à quibus ſeueritatis, aut miſericordiæ clementiæuè nomen accipit;

ibi

ibi enim nihil iniquè flectitur, nihil obliuioni datur ; nulla ibi perſonarum acceptio, ſed vt à ſuperioribus haurit, ita in inferiora diſpenſat. Eſt enim omnium numerationum penuarium & templum, vtpote in quo mundi numerationum reponuntur ; potiſſimùm autem *Tiphereth* ſiue *pulchritudinis* receptaculum eſt ; huc enim nomine Dei יהוה tetragrammato manuducente, à 13 ſummitatibus Coronæ ſummæ, 613 columnæ lucis, quæ ſunt 613 legis præcepta, in hoc receptaculum erumpunt, & quaſi prodeuntia flumina deriuantur. Deinde de triginta duabus ſemitis Sapientiæ, & quinquaginta portis Intelligentiæ, de ſeptuaginta duobus pontibus, à ſummæ miſericordiæ aquis proficiſcentibus ; & de viginti duabus flammei ignis ſpeciebus ſeueritatis ex ſupremis mentibus per mediam lucem incedentibus, ſeptuaginta proſiliunt & ſcaturiunt benedictionum luces, perque viam æternitatis & gloriæ in numeratione *Ieſod elchai* iunguntur ; & inde in ipſum Regnum ſeu Coronam inferiorem *Adonai Malcuth* dictam confluunt. Habes breuiter, quid per Sephiroticum ſyſtema decem diuinorum nominum indigitent Cabalici ; nihil porrò reſtat, niſi vt typum hucuſque dictorum hoc loco exhibeamus ; ex cuius ſedula inſpectione, dictorum veritas, luculentiùs patebit.

§ IX.

Interpretatio ſchematis Sephirotici, iuxta ſenſum ab Hebræis intentum.

TAmetſi fuſè in præcedentibus Capitulis & Paragraphis ſignificata huius ſyſtematis explicauerimus, vt tamen Lector curioſus omnia luculentiùs perſpiciat, hoc loco κατὰ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν ſingula enodabimus.

Primò itaque totum ſyſtema conſtat decem rotis ſeu circulis, in quorum centro ſinguli impoſitum habent vnum ex diuinis nominibus, quorum cognomina ſupraſcripta, exhibent numerum & nomen decem Sephiroth ſiue numerationum: in circuitu verò rotarum decem Sephiroth deſcriptæ ſunt, ſingulæ in ſingulis rotis ; quas Author Pardes mobiles circa centrum facit : in vertice omnium ſphœra ponitur dimidia parte nigra ; quâ indicatur abſtracta Dei in fontani luminis inacceſſa abyſſo, nullâ mente comprehenſibilis eſſentia, vti in præcedentibus fuſè expoſitum fuit, vocaturque à Cabaliſtis Horizon æternitatis, cauſa cauſarum, vno verbo *Enſuph*, id eſt, *infinitudo*, quia ex hac infinita Dei eſſentia, quaſi ex inexhauſto fonte omnia ineffabili quâdam ratione profluunt ſuper reliquas tùm tres emanationes ſupremas, tùm numerationes ſeptem inferiores. Singulæ autem rotæ Sephiroticæ, decem diuinis nominibus ſunt inſignitæ, quo indicatur, Deum omnia in omnibus, & omnia in Deo vnum quiddam & indiuiſibile eſſe, vt explicabimus.

Explicatio decem Sephirarum, Kether.

Prima Sephira vocatur כתר *Kether, Corona ſumma*, eſtque primum emanationis principium, quem Patrem dicimus, cuius in centro inſcriptum

ptum

Digitized by Google

ptum nomen eſt אהיה *Ehieh*, id eſt, *fui, ſum, ero*; inſignitur decem in circuitu Sephiroth, quia vti ab ea omnes reliquæ profluunt, ita in idem reſoluuntur principium; eſt enim & *Binah*, & *Chochma*, & *Gedulah* & *Geburah*, & *Tiphereth*, & *Netſah*, & *Hod*, & *Ieſed*, & *Malchut*, id eſt, ipſa *ſapientia*, *intelligentia*, *magnitudo*, *fortitudo*, *pulchritudo*, *æternitas* ſeu *victoria*, *gloria*, *fundamentum*, *Regnum* omnium ſeculorum, cùm vt ab eo omnia profluunt, ita in eum redeant; eſtque in reliquis Sephiroth tanquam cauſa in effectis diſparatis. Secunda Sephirah dicitur *Chochma* ſeu *ſapientia*, ſecunda in diuinis emanatio, quam & Filium ſeu Verbum dicimus, cuius nomen eſt יה *Iah*, reliquis decem Sephiroth circum circa inſignitum; Cùm enim Filius ſit Patri coëſſentialis, omnia quæ in Patre ſunt, erunt in Filio; & conſequenter quemadmodum omnia decem attributa in corona vnum ſunt, ita & in Sapientia, quia hæc cum Patre, quoad naturam, vnum eſt. Idem dicendum eſt de tertio emanationis principio ſeu Sephirah, quæ *Binah*, id eſt, *intelligentia* dicitur; nos Spiritum ſanctum dicimus; qui cùm à Patre & Filio æterna procedat origine, & vtrique coëſſentialis exiſtat, eadem quoque vtrique communia attributa eſſentialiter, tanquam vnum cum vtroque, participabit. Atque hæ ſunt tres ſupremæ emanationes, quæ ad mundanæ fabricæ creationem ſe procingentes, ſeptem nominibus veluti totidem veſtimentis indutæ, ſingula dictis nominibus inſigniuntur; quæ quidem dicta ſunt ab effectibus, quos in mundana adminiſtratione præſtant. Vocantur autem *Magnitudo* ſeu *miſericordia*, *Fortitudo* ſeu *timor*, *Pulchritudo* ſeu *clementia*, *Æternitas* ſeu *victoria*, *Honor* ſiue *gloria*, *Fundamentum*, & *Regnum*. Quæ quidem ſeptem Sephiroth rotas ſuas habent decem alijs Sephiroth inſignitas, vt oſtenderetur, quòd vbicunque v. g. *Magnitudo* ſeu *miſericordia* Dei, ibi conſequenter omnes reliquæ Sephiroth coëxiſtant, cùm Magnitudo nec ſine Corona, nec ſine Sapientia, nec ſine Intelligentia, nec ſine iuſtitia, nec ſine pulchritudine, nec ſine æternitate, nec ſine gloria, nec ſine fundamento, nec ſine regno conſiſtere poſſit. Idem de reliquis rotis Sephiroticis ſentiendum eſt. Eſt enim vnus & idem Deus, Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus, qui miſeretur & caſtigat, qui ſine fine & termino pulcher eſt, qui viuit & viuere facit omnia, qui glorificat omnia, qui fundat omnia, qui regit & gubernat omnia. Vides igitur cur vnaquæque Sephirah ſeu numeratio, alias decem eodem circulo incluſas teneat. Mobiles tamen ſunt, quia attributa eidem canali quocunque modo applicata, diuerſas operationes effectuſque in mundo cauſantur, in quantum ea à malitia vel bonitate vitæ hominum dependent. Si enim ſingulis canalibus reſponderint v. g. Miſericordiæ Sephirah in omnibus rotis; tunc totus Mundus miſericordiâ & beneficentia Dei replebitur; vti factum eſt in diebus Meſſiæ: ſi ſingulis Sephiroticis canalibus reſponderit in rotis Sephirah ſeueritatis, tunc totus Mundus ob peccatorum enormitatem deputatis à diuina iuſtitia pœnis, malorumque inundationi ſubiacebit, vt factum eſt in diebus Diluuij, quibus Deus totum Mundum perdidit. Miſtæ verò Sephiroth, miſtas in Mundo operationes efficient. Sed de hiſce fusè ſuprà.

Chochma.

Binah.

Septem inferiores Sephiroth.

T t Con-

Mundi quatuor in ſyſtemate Sephirotico.

Conſiderandi porrò ſunt in hoc ſyſtemate quatuor Mundi; Mundus diuinitatis, in quo ab æterno omnes rerum poſſibilium impoſſibiliumque rationes & exemplaria extiterunt, diciturque Mundus Archetypus, & deſignatur per אין סוף *Enſupb*, & tres ſupremas emanationes. Secundus Mundus immediatus & proximus Deo, dicitur Mundus Angelicus, in quo ſecundùm quandam analogiam omnia, quæ in primo Mundo ſunt, exiſtunt, in decem claſſes, quas in præcedentibus contemplare, decupartita; ſingulæ claſſes iterum nomen Dei portant, veſtitæque ſunt 10 Sephiroth; quarum ope & Mundum adminiſtrant, & mala vel bona hominibus pro iuſtitiæ aut miſericordiæ ratione infligunt, legis æternæ executores, cui cùm lex ſcripta Moyſis, quæ per 2 tabulas aptè indicatur, analoga ſit, hinc eam obſeruantibus benignos influxus, malignos eandem præuaricantibus exhibent. Tertius Mundus eſt, Mundus ſidereus, notatus in lege per candelabrum heptalychnum, ſiue 7 lichnuchis conſpicuum, quibus ſeptem planetas indicant, & per tabulam panum propoſitionis; & per duodecim tigilla quibus panes imponebantur, duodecim ſigna Zodiaci aptè deſignabantur; in quorum medio rota *Tiphereth*, hoc eſt, *pulchritudinis*, ſiue ſolis, tum ſeptem planetis, tum duodecim ſignis Zodiaci vberrimos influxus præſtat; quorum virtutes per decem nominum influxus, Angelorum ijs præſidentium miniſterio, eam conſiſtentiam acquirunt, qualis fuerit dictarum Sephiroth in ea influxus, vt poſteà dicetur. Quartus Mundus eſt elementaris, & aptè deſignatur in lege per Aram, vel thuribulum, quod exhalatione ſua terræ continuò exhalantis naturam pulchrè exprimit: gubernatur à quatuor Sephiroth, *Netſah*, *Hod*, *Ieſod*, & *Malcuth*, quarum prior igni, ſecunda aëri, tertia aquæ, quarta terræ correſpondet: quorum elementorum operationes per Mundi ſuperioris miniſtros Angelos, mediante Mundo ſidereo, diſponuntur & adminiſtrantur, taleſque influxus ſortiuntur, qualis fuerit diuinæ legis apud homines, propter quos Mundus creatus fuit, obſeruantia: ſi Mundus impietate exundauerit, ecce Sephirah quæ vocatur *Geburah*, id eſt, *ſeueritas* in *Tiphereth* & *Hod* triginta quinque principes vindictæ, & ſeptuaginta duas ſiniſtras poteſtates immittet, quibus & ſidereus Mundus malignis aſpectibus imbutus, in elementari Mundo, terræ motus, inundationes, bellorum tumultus, morborum procellas cauſabunt, vt ſic iuſtè delicta vindicentur; ſi verò legis obſeruantes fuerint, à miſericordiæ rota in *Tiphereth* & *Netſah* benigni influxus immittentur, quibus ſublunaris Mundus omni benedictione repleatur. Vidimus quadruplicem Mundorum ordinem, iam canales quoque exponamus.

Archetypus. Angelicus, Sidereus, Elementaris

Ponuntur viginti duo Canales in hoc ſyſtemate, iuxta numerum viginti duarum literarum Alphabeti Hebraici; nec ſine myſterio, vt poſteà videbitur. Canales dicuntur, quòd quemadmodum ex fonte ad hortum quendam irrigandum, diuerſæ fiſtulæ ponuntur, vt aquæ ex vna in alteram deriuatæ in totius horti irrigationem ſeruiant; ſic Deus decupartito influxu per viginti duos Canales facto, quatuor memoratos Mundos, atque vna totum creatarum rerum ambitum beat. ſic Mundus

Arche-

Archetypus per Canales primum,ſecundum, tertium, quartum. *Cochma* & *Binah* quinquaginta portas intelligentiæ, ad triginta duas ſemitas ſapientiæ aperit, quibus intromiſſus diuinæ legis ſtudioſus ad diuinorum influxuum participationem pertingere poſſit. Per Canales verò quintum & ſextum in *Tiphereth* & *Gedulah* deductos *Cochma* ſeu *ſapientia* diuinæ miſericordiæ aquas influit; ſicut per ſeptimum & octauum pariter in *Tiphereth* & *Geburah* deductos, diuinæ ſeueritatis ignem influit, illis ad præmium, hiſce ad pœnam ex præuaricatione mandatorum. A *Kether* verò omnis boni fonte in *Tiphereth* rectà & normaliter, omnium bonorum vbertatem influit. Quia verò Mundus Deo rebellis ſubinde exiſtit, hinc à *Geburah* in *Hod* Canalis ducitur, annexa 365 legis præcepta negatiua continens, quibus niſi obediant, alium in *Tiphereth* Canalem ducit triginta quinque principalibus, & ſeptuaginta duabus poteſtatibus ſiniſtris armatum,quibus vindicta ſumitur in omnes legem præuaricantes,per influxus malignos in *Tiphereth* ſiderei Mundi animam, vti loquuntur, illatos; contrà ex *Cheſed* ſiue *Miſericordia* alij duo canales ducuntur,quorum vndecimus 248 legis præcepta affirmatiua annexa habet; decimus verò 35 principes, & 72 poteſtates dextras exhibet, qui legis obſeruatores contra ſiniſtras poteſtates defendant, omniumque bonorum vbertate repleant, quod fit affluxus benignitate in *Tiphereth* ſiderei Mundi animam, vt Platonici,& Cabaliſtæ loquuntur. Hinc verò ex *Tiphereth* vtrinque in *Netſah*, *Hod*, & *Ieſod* alij canales decimus octauus, decimus nonus, vigeſimus, vigeſimus primus deducũtur,qui vim ſiniſtrarum vel dexterarum poteſtatum deriuant per *Tiphereth* in elementarem mundum; qui ſi benignus fuerit, & à dextris poteſtatibus profluens,talem quoque in elementarem mundum inferet, potiſſimùm in *Malcuth*; contrà, ſi malignus fuerit, fiet. Rotæ itaque dextræ ſemper benignum quid & beneficum, contrà ſiniſtræ rotæ portendunt; mediæ autem rotæ diuinarum virtutum influxum temperant. Verùm cùm hæc omnia fuſiſſimè explicauerimus in præcedentibus, hæc ad ſyſtematis intelligentiam ſufficiant.

Porrò cur canales hi ad viginti duas literas accommodati ſint,& quid intra ſe arcanorum clauſum contineant, aperiamus.

§ X.

De triade, heptade, & dodecade viginti duarum literarum; quibus canales Sephirotici conſtant, eorumque myſterijs, ex mente Hebræorum.

INſinuat arcanum horum ſtatim in principio liber Ietſirah his verbis:

עשר ספירות בלימה עשרים ושתים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות וי״ב פשוטות: *Liber Ietſirah*

Id eſt, *Decem numerationes præter illud ineffabile, viginti duæ literæ fundamenta ſunt trium matrum, & ſeptem duplicium, & duodecim ſimplicium.* Quæ ſic explicat in Zohar Iochaides: *Produxit Deus ex ſeipſo decem ordines, qui ſunt decem numerationes, & inſtrumenta diſpoſitionis ſuæ, per quæ Deus operatur in omnibus, quæ creauit in Mundo, ſuntq́ lumina reſplendentia de* אין סוף*, ſeu infinitate Dei, cui inhærent tanquam flamma carboni vinculo indiſſolubili, vocanturq́ ſecundùm nonnullos* גזיר ספיר*, exciſio Saphyri, eò quòd ad illuminandum Mundos abſconditos ijs vſus ſit; Mundum ſcilicet creationis, ſiue decem ſoliorum Dei ab omni intellectus apprehenſione abſconditorum; & Mundum formationis, qui ſunt decem Mundi Angelorum, ab omni corporeo intellectus oculo abſconditi; & mundanæ fabricæ, id eſt, ſidereum in decem orbes diſtinctum, ſuntq́ decem expanſa; & hi totum creaturarum ambitum concludunt.* ita Iochaides. Horum itaque Mundorum canales viginti duo iuxta viginti duarum literarum ordinem diſpoſiti ſunt, eorumque canales in viginti duobus libris totius Scripturæ explicantur. Et primò diuiduntur in tres Matres, quæ ſunt tres literæ אמש, tùm Mundi elementaris, tùm omnium quaternionum naturæ indices: deinde in ſeptem duplices, ſuntque בגד כפרת, per quas ſeptem planetas, ſeptem vitas, ſeptem extremitates, ſeptem terras, ſeptem Sabbatha, & omnia ſeptena myſticè & analogicè ſignificant: demum in duodecim ſimplices literas, quæ ſunt הוז חטי לן סע צק, ſuntq; duodecim ſenſitiuæ naturæ operationes, & duodecim plagarum Mundi, brachiorum ſeculi, duodecim ſignorum Zodiaci, 12 menſium, omnium deniq; duodecadum naturæ & gratiæ ſigna ſunt. quæ omnia his verbis deſcribit liber Ietſirah. *Primò viginti duæ literæ fundamentum ſunt trium Matrum* אמש*, ſeptem duplicium, & duodecim ſimplicium. Tres Matres* אמש *fundamentum earum lanx meriti, & lanx debiti, & lingua ſtateræ medians ſeu reconcilians inter eas. Secundò, viginti duabus literis exarauit, exſculpſit, ponderauit, & combinauit, formauitq́ cum eis animam omnis formati, & animam omnis quæ futura erat ad formandum. Tertiò, viginti duæ literæ fixæ in Orbe in 231 portis, & vertitur Orbis antè & retrò; hoc eſt artificium combinationis Ziruph. ex quo diſces creaturas & idiomata omnia emanare ex nomine vno.* Sed explicemus ſingula.

R. Simeon Ben Iochai.

Liber Ietſirah

Interpretatio trium ſimplicium Characterum.

Tres literæ אמש quid ſignificent apud Cabaliſtas.

PRimò, tres literæ אמש, *Aleph, Mem, Schin,* indicant tria elementa, vt volunt Cabalæi: per א *Aleph* enim *Adamah*, id eſt, *terram*; per מ *Mem, Maim,* hoc eſt, *aquas*; per ש *Schin* אש *Eſch*, hoc eſt, *ignem* denotant; quibus ſi accedat *aër*, quem ☼ circulo notant, quemque gluten terræ, aquæ & ignis vocant, emanant inde totius naturæ tam ſuperioris, quàm inferioris quaterniones, quibus correſpondent quatuor numeri 1, 2, 3, 4, qui iuncti in vnum, dant denarium totius Vniuerſitatis; iterum quatuor ſpecies quantitatis, punctum, linea, ſuperficies, corpus. hiſce accedunt quatuor cardines Mundi, Oriens, Occidens, Septentrio, Meridies; quatuor

tuor anni partes, tam in ſuperioribus, quàm in inferioribus Mundis, quibus ſingulis quatuor Angeli præſunt, vt in ſequenti figura apparet; inter quos intermediat magnum mare intelligibile, vbi vnæ perenneſque conſiſtunt ſcaturigines omnium eorum, quæ per canales Sephiroticos deriuantur in inferiorem Mundum, eoque vnde profluxerunt, demum remeant, non ſecùs ac flumina, fonteſque, mare magnum, vnde orti ſunt, repetunt, quemadmodum cœlum influens actiones, proprietates, effectuſque in Mundum elementarem, cuius Luna veluti penuarium quoddam eſt, ex quo pro rata proportione ſingulis in elementari Mundo, neceſſaria ad vitam diſtribuantur. Sic Mundus intelligibilis influens in cœlum, quod eſt veluti inſtrumentum quoddam mediumque, per quod Deus agit in nos, vt exequatur quicquid ſibi complacet tranſmittere in terram; quam quidem analogicam ſcalam pulchrè demonſtrat ſequens Abacus.

Abacus quaternarij ſacri, tetracty Pythagorico reſpondens.

	ה	ו	ה	י
Progreſſio numerorum	1	2	3	4
Geometrica quantitas	Punctus	Linea	Superficies	Corpus
Tres literæ, Matres dictæ	א Aleph	מ Mem	ש Schin	✡ Circulus
4 Elementa	Terra	Aqua	Ignis	Aër
4 Agathangeli	Ariel	Tharſis	Seruph	Cherub
4 Spiritus	Mahaziel	Azaël	Samaël	Azazel
4 Anni tempora	Autumnus	Hyems	Æſtas	Ver
4 Portæ cœli	Bethel	Hebron	Ieruſalem	Mare
4 Partes Mundi	Occidens	Oriens	Meridies	Septentrio
4 Angeli præſides	Raphaël	Michaël	Vriël	Gabriël
4 Flumina Paradiſi	Euphrates	Philon	Geon	Tigris
4 Venti principales	Fauonius	Subſolanus	Auſter	Aquilo
4 Spiritus præſides	Paymon	Oriens	Ammonius	Egyn

*Nota. Angelorum nomina hic ponuntur ex mente Hebræorum.

Ternarius itaque hic literarum Hebraicarum, quæ Matres dicuntur, in ſupremo & intellectuali Mundo tribus correſpondet ſupremis numerationibus; quarum prima א *Kether, Corona ſumma*, terra viuentium dicitur, & in quibuſlibet mundis terræ, per literam א *Aleph*, reſpondet; ſecunda מ *Mem*, aquæ ſapientiæ; tertia ש *Schin*, igni conſumenti ſpiritui congruit; quibus ſi אין סוף *Enſuph* iunxeris, prodibit quaternarius myſticus, ſymbolum diffuſionis diuinæ in omnia: ſi enim 1, 2, 3, 4, ordine in vnam ſummam collegeris, naſcentur 10; quæ decem diuina nomina

mina

mina, dimenſiones omnium in quadruplici mundorum complexu contenta exprimunt: hinc enim, vt aiunt, per nomen Dei tetragrammaton, quo omnes Sephiroth ſignatæ ſunt, per Angelos influit elementis, per totidem ſpiritus quatuor anni temporibus; hoc quaternario myſtico æternæ vitæ portæ aperiuntur, quatuor mundi plagis benedictio conceditur, & quatuor paradiſi fluminibus terræ ſterili irriguum conceditur, quatuor Ventorum efficacia, Angelorumque ijs præſidentium miniſterio, ad felicitatum portum appellitur; quæ omnia liber Ietſirah fuſe oſtendit his verbis:

Liber Ietſira. שלשה אמות א'מ'ש' סוד גדול מופלא ומכוסה ואותם בשש שבעות וממנו יוצאים אש ומים ומתחלקים זכר ונקבה שלש אמות א'מ'ש' יסודן ומהם נולדו אבות שמהם נברא הכל שלש אמות א'מ'ש' בעולם אויר מים אש שמים נבראו תחילה מאש וארץ נבראת ממים ותאויר מכריע בין האש ובין המים שלש אמות א'מ'ש' בשנה אש ומים ורוח חום נברא מאש קור ממים ורוח מכריע בינתים שלש אמות א'מ'ש' בנפש אש מים ורוח ראש נברא מאש ובטן ממים וגו"ה נברא מרוח מכריע בינתים :

Hoc eſt, *Tres Matres* אמש *myſterium magnum, admirabile & reconditum, ſex annulis obſignatum, & ex eis prodeunt ignis & aqua, quæ diuiduntur in marem & fœminam; tres Matres* אמש *fundamentum eorum, & ex ijs generati ſunt Patres, ex quibus creata ſunt omnia: tres Matres* אמ"ש *in Mundo, aër, aqua, ignis; primò cœli creati ſunt ex igne, & terra creata eſt ex aquis, & aër conciliator eſt inter ignem & aquas. Tres Matres* אמ"ש *in anno, ignis, aqua, & ſpiritus; cœlum creatum fuit ex igne, frigidum ex aquis, & temperatum ex ſpiritu, medium concilians inter eas. Tres Matres* אמ'ש *in anima, ignis, aqua, & ſpiritus; caput creatum eſt ex igne, venter ex aqua, corpus intermedium concilians creatum eſt ex Spiritu.* Quid per ſex annulos, quibus Matres obſignatæ ſunt, aliud hoc loco indigitatur, niſi ſex Sephiroth, miſericordia, iuſtitia, pulchritudo, victoria, & gloria (quæ duæ paſſim pro vna Sephirah accipiuntur) *Ieſod, & Malcuth*? quid ignis & aquæ inde emergentes aliud, niſi aquæ miſericordiæ, & ignis iudicij ſeu ſeueritatis, queis in mundum pro ratione æquitatis influunt? vnde & lances meriti & debiti dicuntur. Et quinam ſunt ij Patres, ex quibus omnia prodeuntia ſunt, niſi tres ſuperiores Sephiroth, Pater, Sapientia, & Spiritus ſeu Ignis? quæ aptè per אמש indicantur, dum א *Aleph* אב Patri, Sapientiæ מים, id eſt, aquam, Spiritui אש, id eſt, ignem attribuimus. Vides igitur, quomodo hæc ſecundùm analogiam quandam omnibus mundi Claſſibus applicentur? Ex igne enim hoc ſupramundano primò creati cœli; ex aquis illis intellectualibus ſapientiæ creata eſt terra, aëre conciliante & ignem & aquas; atque hinc in anno proueniunt frigidum, humidum, ſiccum, calidum, queîs omnia originis ſuæ principia nanciſcuntur; ab his microcoſmi mundi filius conſtituitur, caput igneâ virtute pollens, à ſupremo illo igne; venter humiditate præditus ab aquis illis ſublimibus, corpus à ſpiritu illo Altiſſimi. Quomodo autem hæc omnia diuinâ virtute ſignentur, his verbis indicat Ietſirah inductione factâ iuxta denarium numerum.

Sententia Hebræorum.

Sententia Hebræorum de ternario literarum.

Liber Ietſira. עשר ספירות בלימה אחת רוח אלהים חיים : הק'ב'ה קול ורוח ודבור וזה רוח הקדש : שתים רוח מרוח חקק וחצב בה כ'ב אותיות ; יסוד שלש אמות ושבעה כפולות ושנים

ושנים עשר פשוטות ורוח אחת מהן : שלש מים מרוח חקק וחצב בהן תהו ובהו רפש
וטיט חקקן כמין ערוגה הציבן כמין חומה סככם כמין מעזיבה : ארבע אש ממים
חקק וחצב בה כסא הכבוד ואופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת ומשלשתן
יסד מעונו שנאמר עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט : חמש שלש אותיות מן
הפשוטות חתם רוח בעד שלש וקבען בשמו גדול יה׳ו׳ וחתם בהן שש קצוות פנה
למעלה וחתמו ביה׳ו׳ ישש חתם תחת פנה למטה וחתמו ביו ה׳ : שבע חתם מזרח פנה
לפניו וחתמו בה׳יו׳ : שמנה חתם מערב פנה לאחריו וחתו בה׳ו׳י׳ : תשע חתם דרום
ופנה לימינו וחתמו בו׳י׳ה׳ : עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בו ה׳י׳ :

Id eſt : *Decem Numerationes præter illud ineffabile, vnus Spiritus Deorum viuentium, lux, Verbum, & Spiritus, & hic eſt Spiritus ſanctus*. Decem igitur Numerationes ſunt vnus Spiritus Deorum viuentium, hoc eſt, Sacroſanctæ Triadis. *Duo, Spiritus de Spiritu exarauit, & exſculpſit in eo viginti duas literas; Tria, aquæ ex Spiritu, exarauit, & exſculpſit in ipſis inane & vacuum, cœnum & lutum; exarauit eas iuxta ſpeciem areolæ, exſculpſit eas iuxta ſpeciem muri, obtexit eas iuxta ſpeciem pauimenti*. id eſt, ſub ijs præparauit materiam primam, chaos, lutum paulatim diſtinxit in partes vnicuique debitas. *Quatuor, ignis ex aqua, exarauit, & exſculpſit in eo ſolium gloriæ, Ophanim, Seraphim, Animalia ſancta, & Angelos miniſterij*. id eſt, ex igne, ex Spiritu illo, qui ferebatur ſuper aquas, ſuſcitato, ſolium gloriæ ſuæ, quæ ſunt quatuor principales Angelicorum Chororum Claſſes. *Et ex tribus illis fundauit habitaculum ſuum, iuxta illud, qui facit Angelos ſuos Spiritus, & miniſtros ſuos ignem flammantem. Quinque; tribus literis ex ſimplicibus ſigillauit Spiritum circa tria, & fixit eas cum nomine ſuo magno* יהו, *& ſigillauit cum eis ſex extremitates, vertit ſe ſurſum, & ſigillauit eum cum* יהו. id eſt, ſex extremitates ædificij, quæ ſunt ſex inferiores Sephiroth, quas inſigniuit nomine ſuo יהו. *Sex; ſigillauit inferiùs, vertit ſe deorſum, & ſigillauit eum cum* וה. id eſt, deinde conuertit ſeſe à Sephiroth ad mundum ſenſibilem, quem ſignauit nomine ſuo וה, quem Mundum aptè ו, id eſt, ſenarius, & ה quinarius, vt alibi dictum eſt, exhibent. *Septem; ſigillauit Orientem, vertit ſe ante eum, & ſignauit eum cum* היו. *Octo; ſigillauit Occidentem, vertit ſe retrò, & ſignauit eum* הוי. *Nouem; ſignauit Auſtrum, vertit ſe ad dexteram ſuam, & ſignauit eum* ויה. *Decem; ſignans Aquilonem, vertit ſe ad ſiniſtram, ſignauit eum cum* והי. id eſt, quatuor Mundi plagis præfecit totidem Angelos, diuerſis nominibus ſuis inſignitos; quæ ſunt fortia contra malignas poteſtates ſignacula. Atque ex his, dici vix poteſt, quantam farraginem ſuperſtitionum deducant, quas præſtat ſilentio ſupprimere, quàm in ijs refutandis tempus terere. Vidimus myſterium trium ſimplicium literarum אמש; iam ſeptem duplicium arcana rimemur.

Interpretatio ſeptem duplicium characterum.

Vidimus quomodo ex tribus myſticis literis אמש, diuinitatis & intelligibilis mundi ſymbolo, naſcatur quaternarius ſiue tetractys mundana. Porrò 3 iuncta ad 4 faciunt 7, atque exhibentur per ſeptem duplices

Digitized by Google

Liber Ietſirah.

plices literas Alphabeti myſtici, ſuntque בגד כפרת, de quibus ita liber Ietſirah (verba latinè profero.) *Septem duplices* בגד כפרת, *duabus linguis aſſuetæ, vitarum, pacis, ſapientiæ, diuitiarum, gratiæ, ſeminis, & imperij; & aſſuetæ ſunt duabus linguis* בב׳, גג׳, דד׳, כב׳, פפ׳, רר׳, תת׳, *ad ſimilitudinem fortis, & leuis, remiſſi & duri; duplicatæ ſunt, quia ſunt permutationes; permutatio enim vitæ, mors eſt; permutatio pacis, bellum; permutatio ſapientiæ ſtultitia; diuitiarum paupertas; gratiæ, indignatio; ſeminis, ſolitudo; permutatio deniq; imperij, ſeruitus.* Alludit hic ad ſeptem gradus bonorum, quos Deos ope ſeptem harum literarum in mundo produxit; quibus ſemper è regione totidem mala opponuntur. Præterea earum ope in mundo *ſeptem determinauit extremitates* per totidem Sephiroth indicatas, ſuntque ſurſum, deorſum, Oriens, Occidens, Septentrio, & Meridies, & palatium ſanctum in mundo ſuſtinens omnia. quæ fusè explicat Pardes. Iterum ſeptem harum literarum ope *exarauit, exſculpſit, combinauit, formauitque ſtellas in Mundo, dies in anno, & portas in anima, & exſculpſit ex ijs ſeptem expanſa, ſeptem terras, ſeptem Sabbatha; ideo dilexit ſeptimum ſub omnibus cœlis.* Explicat paulò poſt his verbis: *Duæ literæ ædificant duas domos; tres ædificant ſex domos; quatuor ædificant 24 domos, quinque ædificant 120. domos; ſex ædificant 720 domos.* Alludit hoc loco ad vim combinationis, quæ fit ab vnitate ad 10, & in infinitum. Si enim 1 in 2 duxeris, habebis 2; ſi tria in duo, habebis 6; ſi quatuor in ſex, habebis 24; ſi 5 in 24, habebis 120; ſi 120 in 6, habebis 720; ſi 720 in 7, habebis 5140; & ſic in infinitum, vti fusè in libro octauo Muſurgiæ noſtræ cap. 1. oſtendimus. Hos igitur combinationis terminos vocarunt domos, duæ enim literæ, duas faciunt tranſpoſitiones, tres literæ 6, quatuor literæ 24, quinque literæ 120, & ſic de cæteris, vti dictum eſt. Hoc pacto ſeptem literæ בגד כפרת tranſponi poſſunt 5040 vicibus. Quæ tranſpoſitiones ſiue combinationes reſpondent totidem ſeptem planetarum diuerſis configurationibus, influxibuſque. Hinc ſtatim Ietſirah ſubiungit. *Et hi ſunt ſeptem ſtellæ in Mundo, Sol, Venus, Mercurius, Luna, Saturnus, Iuppiter, Mars; & hi ſunt dies in anno, ſeptem dies creationis; ſeptem portæ in anima, duo oculi, duæ aures, & os, & duo foramina narium. Et in illis ſunt ſeptem expanſa exſculpta, ſeptem terræ, & ſeptem horæ, & ideo Deus dilexit ſeptimum in omni negotio ſub cœlis.* Per expanſa intelligit ſeptem illa ſpacia inter cœlos & cœlos, quorum vnumquodque dicunt eſſe 500. milliarium; quod tamen ſecundùm Aſtronomiam falſum eſt; per ſeptem terras intelligit ſeptem tellures cœleſtes, id eſt, ipſos planetarum globos, telluri noſtræ quoad conſtitutionem haud abſimiles; per ſeptem horas, ſeptem Sabbatha. Toto itaque hoc myſtico diſcurſu de ſeptem literis duplicibus facto, nihil aliud intelligunt, niſi ſeptenarij vim in vniuerſum diffuſam; ſiquidem ſeptem Sephiroth influunt in ſeptem intelligentias ſeptem planetarum; hi in mundi inferioris ſeptemplicem œconomiam; vnde non ſine cauſa inter ſeptem Sephiroth candelabrum ſeptem lychnuchis conſpicuum dicti ſeptenarij ſymbolum poſuerunt. Septem igitur Angeli ſiue Intelligentiæ, quorum adminiſtrationi ſeptem planetarum orbes commiſſi ſunt, de ſeptem

Digitized by Google

ptem horis in dies, de diebus in ſeptimanas, de ſeptimanis in 354 reuolutiones annuas, alternâ & ſucceſsiuâ viciſſitudine mutant præſidium. Vnde omnia quæ in Mundo, ſub ſeptenarium cadunt, eoque adminiſtrantur; hoc ordine ita diſpoſito, ſeptem Sabbatha non ſolùm à Paſchate vſque ad Pentecoſten, ſed & ſeptenarij 49 annorum diſponuntur, ad quorum finem incidit magnum Iubilæum, & tandem ſeptenarius milleſimus Sabbathi Sabbathorum, rerum omnium ſempiterna quies; quæ omnia ſeptenario illo myſtico indicantur. Quicquid enim natura producit in terra, ad ſimilitudinem literarum facta ſunt, ex quibus conſcriptus eſt liber vitæ; cuius tamen Alphabetum non conſiſtit niſi in rerum omnium harmonia, conſenſu, & proportione vnius ad alteram. Verùm ſeptenarij Abacum apponamus.

Abacus Cabalicus Septenarij myſtici.

7 Literæ duplices	ב Beth 2	ג Ghimel 3	ד Daleth 4	כ Caph 20	פ Phe 80	ר Reſch 200	ת Thau 400	
Significatio earum	Via	Pax	Sapientia	Diuitię	Gratia	Familia	Imperium	
7 Planetæ	☉ Sol	♀ Venus	☿ Mercuri⁹	☾ Luna	♄ Saturnus	♃ Iuppiter	♂ Mars	
Eorum 7 Angeli	Raphaël	Haniel	Michael	Gabriel	Zaphkiel	Zadkiel	Camael	* Nota, hic iterum recenſentur Angelorum nomina ex Rabbinorum mente.
Eorum 7 Intelligentiæ	Nagiel	Hagiel	Tiriel	Eliniel	Agiel	Iophiel	Graphiel	
Sigilla ſiue numeri myſtici ipſis correſpondentes	6	7	8	9	3	4	5	Radix
	36	49	64	81	9	16	25	Quadrat.
	111	175	219	369	15	34	65	Num. collectionis.
7 Spiritus ijs annexi.	Semeliel	Nogaël	Cochabiel	Lemanaël	Sabathiel	Zedekiel	Madimiel	

Quid porrò numeri ſeu ſigilla vnà cum Intelligentijs ſubſcriptis ſibi velint, dicetur volente Deo in Arithmetica hieroglyphica, vbi ex profeſſo omnia hæc ampliſſimè explicabuntur.

Digitized by Google

Interpretatio duodecim literarum ſimplicium.

PОrrò 4 per 3 in ſe ducta dant 12, quibus dodecas totius naturæ & gratiæ indicatur; duodecim ſigna Zodiaci, duodecim Menſes, duodecim operationes Microcoſmi, duodecim portæ Ieruſalem ſupernæ, duodecim tribus Iſraël, duodecim plagæ mundi, & totidem Angeli earum præſides; quæ quidem omnia myſticè continentur in duodecim literis ſimplicibus, de quibus liber Ietſirah: *Proprietates duodecim ſimplicium* הוז חטי לן סע צק, *fundamentum illarum, Viſus, Auditus, Odoratus, Locutio, Comeſtio, Coitus, Opus, Ambulatio, Ira, Riſus, Cogitatio, Somnus. Proprietates earum duodecim Orbis termini, qui dilatantur & progrediuntur vſque in ſæculorum ſæcula, & ſunt brachia ſeculi.* Duodecim *ſimplices exſculpſit, combinauit, & formauit ijs duodecim ſigna cœleſtia in Mundo, & hi duodecim Menſes in anno; Niſan, Iyar, Siuan, Tamuz, Ab, Elul, Tiſri, Marcheſuan, Caſleu, Tebeth, Sebath, Adar; Et hi ſunt duodecim moderatores in animali, duo pedes, duo renes, cor, ſtomachus, ſplen, hepar, fel, inteſtina, veſica, arteriæ. Fecit ea inſtar prouinciæ, & ordinauit ea ad modum belli, vnum è regione alterius; fecit Deus tres Matres, ſeptem duplices, duodecim ſimplices.*

Lib. Ietſirah.

Sed cur hæc arcana literis deſignarunt? Reſpondeo, quia literæ Alphabeti ſe habent, per modum diſpoſitionis rerum materialium: Quemadmodum enim literæ vnius Alphabeti continent in ſe virtualiter omnia, quæ hucuſque ab Authoribus conſcripta ſunt, nulluſque adeo ſenſus conceptuſque abſtruſus eſt, qui dictis literis exprimi non poſſit, quod non fit niſi per combinationem literarum, dictionibus, periodis, conceptibuſque applicatam; ita res in mundo tametſi diſperſæ ſint, combinatæ tamen mirabiles & prodigioſos effectus præſtant. Neque enim quicquam in mundo eſt, neque quicquam in lege ſcriptum, quod per literarum combinationem & tranſpoſitionem, vti & per formas, figuras, characteres earundem, ſedulus huius arcani ſcrutator, reperire non poſſit; ſunt enim omnia mirâ quâdam analogiâ connexa, vt nihil penè in vno, quod in altero non ſit arcanâ quâdam pentamorphæ naturæ ſimilitudine adumbratum. Verùm iam duodecadem naturæ apponamus.

Litteris Alphabeti cur Cabaliſtæ arcana ſua explicant,

Abacus Cabalicus Dodecadis naturæ.

12 Literæ ſimplices cum numeris, quę ſunt radices totius analogiæ myſticæ.	Significationes earum in operationib⁹ human.	12 Signa Zodiaci, quæ Hebrei מזלות vocant.	12 Menſes Hebræorũ prout Latinorum Menſibus reſpondẽt.	Nominis Dei יהוה 12 combinationes cum 12 tribubus	12 Cardines Mundi, ſeu venti principales 12.	12 Eorum Angeli ſeu Præſides Intellig.
ה 1 He 5	Viſus	♈ Aries	Niſan Martius	יוהה Iuda	Subſolan⁹ Oriens	Melchidaël

ו 2 Vau

ו 2 Vau 6	Auditus	♉ Taurus	Iiar Aprilis	הויה Iſachar	Eurus	Aimodel
ז 3 Zain 7	Odoratus	♊ Gemini	Siuan Maius	היהו Zabulon	Phœnix	Ambriel
ח 4 Cheth 8	Verbum	♋ Cancer	Tamuz Iunius	ויהה Ruben	Notus Meridies	Muziel
ט 5 Teth 9	Guſtus	♌ Leo	Ab Iulius	וההי Simeon	Libanotus	Varchiel
י 6 Iod 10	Congreſſus	♍ Virgo	Elul Auguſtus	והיה Gad	Africus Lips	Hamaliel
ל 7 Lamed 30	Operatio	♎ Libra	Tiſri September	ההיו Ephraim	Zephyrus Occidens	Zuriel
נ 8 Nun 50	Ambulatio	♏ Scorpius	Marcheſuā October	הויה Manaſſe	Corus	Zerachiel
ס 9 Samech 60	Ira	♐ Sagittarius	Caſleu Nouember	הוהי Beniamin	Circius	Aduachiel
ע 10 Nghain 70	Riſus	♑ Capricornus	Teueth December	וההי Dan	Aquilo Septētrio	Hamael
צ 11 Tſade 90	Suſpicio	♒ Aquarius	Scheueth Ianuarius	יההו Aſer.	Borraphelìotes	Garrubiel
ק 12 Koph 100	Somnus	♓ Piſces	Adar Februarius	יהוה Nephtali	Cæcias	Borahiel

* Hic ſimiliter ex Rabbinorum & Cabaliſtarũ mente ponuntur Angelorum nomina.

Deus influit per duodecim literas ſimplices, & nominis ſui tetragrammati combinationes, primò per Angelos duodecim in duodecim ſigna Zodiaci, & hinc in inferiorem œconomiam per duodecim Menſes, quorum ope omnium totius anni ſpacio rerum generationes perficiuntur. Quis autem vſus omnium hucuſque dictorum, iam exponere aggrediamur.

Tametſi hæ tres quaternarij, ſeptenarij, & duodenarij myſtici tabulæ nihil aliud, quàm ſimplicem rerum mundanarum analogiam indicent, Ægyptijs propriam; quia tamen nihil tam rectum eſſe poteſt, quod non ſubinde in prauos vſus conuertatur; ideo caueat ſibi Lector, ne quicquam ex ijs quæ dictis tabellis continentur, ad ſuperſtitioſam amuletorum fabricam adhibeat; certòque ſibi perſuadeat, ſe hoc faciendo, rectâ philoſophiæ ſemitâ relictâ, magicam officinam non ſine animi pernitie intraturum.

CAPVT X.

De Cabala Naturali, quam Bereſcith ſiue fabricæ appellant; in qua primò de Enſalmis Cabalicis, cœteriſque precatorijs ſuperſtitionibus agitur; deinde licitæ ab illicitis, à naturalibus magicæ, Diuinæ deniq; à Diabolicis operationibus ſeparantur; in gratiam eorum, qui exactam horum diſcernendorum notitiam acquirere deſiderant, & ea ex officio ſcire tenentur.

§ I.

In quo conſiſtat hæc Cabala.

Cabala naturalis in quo conſiſtat ſecundùm aliquos.

PAucos omninò, imò vix vllos reperio, qui rectè Cabalam hanc tradiderint. Nonnulli totam rerum naturam ſub ſacrarum tegumento literarum, elementorumque Hebraicorum cortice latere putant; & hanc Cabalam naturalem volunt. Quidam in entium naturalium, ſingulorumque ordinum diſpoſitione hanc conſiſtere arbitrantur; ex qua analogia & proportione ſingulorum ad alia per applicationem actiuorum cum paſſiuis mira ſe præſtare poſſe putant. Non deſunt etiam qui in ſpirituum adiuratione, & gratiarum impetratione vim Cabalæ reconditam exiſtiment, quorum vſu & ope ad ſummas vſque, & intolerabiles ſuperſtitiones omnia ſe poſſe inſolentiùs iactitant. Alij denique totam Cabalam ad vitæ æternæ bona, adhæſionemque cum Deo conſequendam conferre credunt; nihil aliud intendentes, niſi vt mentis conceptus & phantaſiæ ſimulachra, corporis quoque geſtus, veluti terreſtrium canalium orificia diuinis paradigmatis, & Angelicis, cœleſtibuſq; Virtutibus, tanquam ſublimium canalium inuicem orificijs coaptent, vnde ſolers fidei & pietatis cultor minori ſollicitudine & cura ipſi omnium bonorum largitori & Patri luminum Deo adhærere queat, & huius futuræque vitæ commoda cum ſumma vitæ felicitate conſequi, eiſque potiri valeat. Sed hæc paulò amplius dilucidiùſque non ex mea, ſed ex mente Theologorum Hebræorum exponamus. Homo cum ad habitum vniuerſi, trinam in ſe machinam complectens, factus ſit, ſi vti Cabalæi putant, ad votum ſuum pertingere deſideret, neceſſarium eſt, vt mente, ſenſu & corpore ſe adaptet, & ne vti primus Adam per mulierem coniugem ſerpentis calliditate & aſtutia deceptus, diſtrahatur, omnes, aiunt, compaginis ſuæ vires in vnum vt colligat, conuertat, transferatq; in cœleſtia, neceſſe eſt; vnde & hanc operandi, coaptandique rationem, canalium correſpondentiam vocant, eò quòd ille, qui ad ſupercœleſtium aquarum ſcaturiginem deorſum per varios fiſtularum influxionumque meandros ſtillantem pertingere, & ſempiternæ vitæ liquorem haurire cupit, opus ſit, vt ipſe quoque

fiſtu-

fiſtulas canaleſque iuxta debitam analogiam erigat, quorum orificia ſublimium Canalium meatibus ad amuſſim reſpondeant, alioquin aquarum cœleſtium ſcatebræ non aſſequetur, ijs in externas voragines defluentibus; nec rectè Canales accommodabit, nec particeps fiet cæleſtis ſtillicidij, ſed auram hauriet inanem, iuxa illud Deuter: 10. *Dominum Deum tuum timebis, & ei ſoli ſeruies, ipſi adhærebis, iurabiſque in nomine ipſius.* vbi iurare in nomine eius, vel innocare nomen eius, mentis adhæſionem, vt aiunt, ſignificat; mentis autem adhæſio corporis obſequium & ſeruitutem requirit, ſeruitus illa timorem poſtulat. Quiſquis igitur deſideria ſua ab ipſa bonorũ omnium ſcaturigine conſequi exoptat, eum in ſpiritu & veritate adorare oportet; adoratio autem ſeu oratio, Hebræis תפלה *Thephila* dicta, cùm nihil aliud ſit, quàm eleuatio mentis in Deum, ſtabilem quoque firmamque Dei adhæſionem deſignat, iuxta illud: *Poſtulet autem in fide, nihil hæſitans.* Quod & ipſi Ethnici cognouerunt: Iamblichus enim in libro de myſterijs Ægyptiorum expreſſè dicit, *Numina Deorum pediſſequa tum primùm attingi, quando anima depoſuit modum cognitionis mobilem;* cùm enim, inquit, cognitio per adæquationem fiat, ſequitur vt Numina ſempiterna & immobilia attingamus notione ſempiterna, immobili, ſimplici; quam contactum diuinitatis, vel etiam Binſica, ſeu oſculum mortis vocant Cabaliſtæ; nos verò fidem, quam adhæſio ſequitur, nuncupamus.

Tota igitur vis exorandi & vota conſequendi ab illo bonorum largitore, qui propè eſt inuocantibus nomen eius in veritate, ſita eſt in adhæſione & ſtabilitate mentis per fidem in Deo. Nam quemadmodum humanæ mentis cõceptus nullius linguæ, vel alterius corporei organi motu aut geſtu explicari poteſt, niſi motiuus ſpiritus phantaſtico & cogitatiuo ſpiritui adhæreat; quod ſi verò nonnullos pituita, vel bilis meatus obſtruat, ſpiritumque motiuum à cogitatiuo ſeiungat, mox lethargus, paralyſis, & ſtupor mentis totius corporis occupat artus, adeoque organum humoris affluentiâ prægrauatum, nullum prorſus mentis, vel cogitatiuæ virtutis conceptum quouis modo depromere & explicare poteſt; haud abſimili ratione mens mortalium, quando ob terrenarum voluptates, carniſque illecebras diſtrahitur, & à mente ſuperna, cuius vniuerſa elementa & Mundi veluti connexa ſibi corpora quæq; ad nutum ei obtemperant; auertitur; tunc quaſi ſtupore & paralyſi affecta, ſupernæ mentis conſortio haudquaquam frui poteſt; neque effectum aliquem in coniunctum ſibi, nedum in alienum corpus depromere valet, abeſt enim fidei feruor & vnio: quòd ſi verò dicta vitiorum impedimenta per animi conuerſionem, fideique ardorem ablata fuerint, mox ſequitur adhæſio, adhæſionem verò comitatur facultas exequendi votum ſuum, atque ritè iurandi inuocandique in nomine Dei tetragrammato. In hunc itaque ſtatum euectos homines Cabalici putant omnia poſſe, vtpote in Deum tranſmutatos; tunc iuxta alias atque alias petitiones, alia & alia Dei Angelorumque nomina inuocant, vt tandem votorum ſuorum fiant participes. putant enim ſub alijs & alijs diuinis nominibus occultum quendam diuer- Cabaliſtarum ſuperſtitio.

ſarum

ſarum rerum, quas poſtulant, conſenſum latere; quem qui nouerit, facilè eius quoque, quod poſtulauerit, compotem futurum. Cùm verò nullum aſtrum ſit, cœlique portio, quam non particulares præſides ſibi Intelligentias habere credant; hinc conſequens eſſe putant, Angelicam talis & talis cœli portionis virtutem, tali & tali loco accommodari. Cùm itaque non ſemper eadem ſit cœli ſiderumque poſitio, ideo imparibus quoque locis & temporibus (quod & Ægyptijs in more poſitum fuiſſe ſuo loco dicemus) ſupercœleſtia Numina adaptantur; non quòd locis & temporibus alligentur (ſicuti nec corpori, cuius cuſtodiæ deputata eſt, Angelica virtus alligatur) ſed quia ſapientiæ ordo id poſtulat. Hinc ſicuti Angelica vis illi homini, cui diuinitùs deputatur, magis fauet, quàm alteri; ſic & ſingulæ Intelligentiæ ad rerum naturalium conſeruationem ſingulis deſtinatæ, illis quibus præſunt, impenſiùs fauent, quàm alijs iuriſdictioni eorum non ſubiectis. Pari pacto ſicuti Mundi Opifex ideis rerum creandarum plenus per naturam (artem ſuam) alibi producit aurum, alibi plantam, alibi animal, quæ tamen ex vna eademque inexhauſta diuinæ bonitatis origine manant; ſic vtique & mens mortalium, cuius vita & animus eſt ipſa quaſi mens ſuperna, iuxta illud Deuter. 30. *Illi adhæreas, ipſe eſt enim vita tua*; dum ad immortalem ſeculorum Regem aſcendit, opemque implorat, non abſque ratione ſub alieno nomine, vel alio eiuſdem nominis pronunciandi modo petit ſapientiam, ſub alio fortitudinem, ſub alio vbertatem annonæ, & reliqua vitæ commoda.

Atq; hucuſque benè quidem philoſophantur Hebræi, ſi inter terminos legitimos conſiſtant. Verùm inter limites contineri neſcij plerumq; totam hanc philoſophiæ rationem ad enormes ſuperſtitiones adhibent, dum mentis expiationem ad vnionem cum Deo neceſſariam non rectè perficiunt: putant enim frequenti corporis lotione animam à peccatis naturaliter purgari, externiſque ritibus & cœrimonijs, rebus videlicet materialibus, vti varijs geſtibus, & ſitibus corporum (quod & Ægyptijs in more poſitum fuiſſe alibi oſtendimus) maximè perfici. Sed Eccleſia Catholica conuenientiùs aſſerit, animam nullâ re materiali, cùm nullā ad animam proportionem habeant, naturaliter perfici, ſed diſpoſitiuè *tantùm*. Et ſi quando, vt in ſacramentis, materialia adhibeantur, ea non naturali efficientia, ſed per virtutem, vt Theologi loquuntur, obedientialem eleuata, ex inſtituto diuino, gratiam conferunt. In benedictionibus etiam rerum, quas Eccleſia ſtatutis temporibus adhibet, nulla naturalis actio, ſed merè moralis, animam afficit, vti fuſè Theologi probant. quod etiam ex Orationibus differentibus, quas benedictionibus rerum Eccleſia Catholica adhibet, colligitur; in quibus res rebus, id eſt, nominibus Dei & attributis, quàm poteſt appropriatiſſimè applicari ſolent; vti in exorciſmis, in benedictione aquæ, ſalis, cereorum, herbarum, ſimiliumque luculenter patet, & fuſè proſequitur S. Dionyſius in lib. de Eccleſ. Hierarch. Hinc diuina prouidentia ex occulto & impenetrabili quodam conſilio ita Sanctorum merita conſtituit, vt quidam febribus, morbiſque particularibus diſpellendis; nonnulli peſti & contagioni remouendæ; alij parturien-

rientium difficultatibus tollendis, alij alijs vitæ humanæ incommodis amoliendis præſint, vt proinde Eccleſia Dei non ſolùm permittat, ſed & vel maximè huiuſmodi particularem Sanctorum cultum & venerationem (prout ipſorum merita ad tale aut tale malum amouendum, particulare à diuina prouidentia munus adepta ſunt) approbet. Huc pertinent quoque, vti dixi, ad diuerſis animæ malis medendum ſeptemplex diuinorum Sacramentorum inſtitutio; huc tot, ac tam multiplices in Eccleſiaſticis functionibus cœrimoniæ & ritus reſpiciunt; vt homo ex animo & corpore conſtitutus, partim externis, partim internis actibus, geſtibus, nutibus, Deum, cuius diuinis virtutibus omnia & hominis, & magni Mundi membra analoga ſunt, imploret, ſollicitetque ad id, quod neceſſitatibus eius conuenit, impetrandum: vt proinde Hæretici noſtri temporis vel hinc colligant, quàm magnâ ratione hæc & ſimilia Dei Eccleſia inſtituerit, & inſtituta ſeruanda per totum terrarum Orbem præceperit. Sed ad Cabalam reuertamur.

Ritus & cęremoniæ externæ in Eccleſia Dei ad quid inſtitutæ.

Cùm itaque vniuerſa ratio & facultas adhærendi Deo in conformitate noſtrarum operationum cum diuinis conſiſtat, atque adeo illa fidei, ſcientiæ, meditationis, orationis, omniumque Sacramentorum baſis ſit & fundamentum; hinc Cabalæus dum orat, & Dei Angelorumque nomina inuocat, primò mentalem operationem exercet, meditando & contemplando figuras, numerum, atque poſitionem & combinationem literarum tetragrammati, vel nomina Angelorum, ea referendo atque coaptando exemplaribus atque ideis, quas menti diuinæ ineſſe comprehendit; deinde imaginationis conformem quoque mentali operi actionem perficit, effingendo, & ſtabili conceptu imprimendo ſacrorum nominum figuram, puncta, elementa; ſimili lege externa corporis opera vocis moderamine, & organorum geſtu varijs quidem modis, iuxta petitorum & inuocandorum nominum varietatem, peragit. Sic Helias, dum Deum inuocauit pro reſtituenda mortuo puero vita, expandit ſe, & ter menſus eſt ſuper puerum; & pro impetranda pluuia, pronus in terram poſuit faciem inter genua. Sic de Moſe, Ioſue, Heliſæo, alijſque Prophetis diuinum imprecantibus auxilium ſacra recenſet hiſtoria, qui pro petitorum varietate varios diuerſoſque corporeos actus exercuêre; quæ omnia rectè fiunt, dummodò ſuperſtitio abſit; Verùm cùm illa apud modernos Cabaliſtas plerumque interueniat, præmium ſuum meritò perdunt; & tantam vim habent, quantam ex Eccleſiæ approbatione obtinent: ſine cuius authoritate nullo nunquam tempore exercenda ſunt, aut vſurpanda, vtpote innumeris diabolicis illuſionibus expoſita. Tradunt Hebræi R. Iſmaëlem Pontificem azymam placentulam diuinis quibuſdam inuocatis nominibus conficiendam docuiſſe, qua ſincerâ fide, & purâ mente ſumpta, mox manducantis animã & cor ipſum afflari, ſupernæq; ſapientiæ lumine irradiari aiunt. Idem narrant de Eleazaro quodam Kalir ideo nuncupato, quòd cuiuſdam placentæ eſu repentè cœleſti ſpiritu afflatus ſublimia & profunda ſapientiæ oracula hymnis, quæ ab vniuerſa Iudæorum Synagoga ſolennibus feſtis diebus paſſim decantari ſolent, profuderit;

Ritus & Cęremoniæ externæ Cabaliſtarum.

Superſtitio Rabbinica eiuſque confutatio.

quæ

Digitized by Google

quæ quidem imitanda non ſunt, nec vſurpanda niſi ab Eccleſia priùs approbata, cùm malignus ſpiritus in lucisfiguram transformatus, non ſolùm illicitis, ſed & ſub ſpecie ſacræ actionis licitis, multis modis hominibus illudere ſoleat. Si tamen hæc anagogicè explicare liceat, dicerem profectò placentulam hanc in lege noua aliud non eſſe, niſi corpus Dominicum, quo cibati Sancti Dei homines, diuino lumine illuſtrari, vnicam ad æternæ ſapientiæ penetralia ſemitam inueniunt.

Modus Cabaliſtarum aptandi diuina nomina ad petita obtinenda.

Porrò modum aptandi diuina nomina interioribus affectibus, exteriorumq; membrorum geſtibus ad petita obtinenda, Cabaliſtæ ponunt in decem diuinorum nominum Sephirotico ſchemate, in Canales ſuos, diuinos influxus deuehentes, aptè diſpoſitos, diſtincto. Hinc illud primò ſub ratione abſtracta, & ſoli archetypo attributa conſiderant; ſecundò, ſub ratione Mundi Angelici, in quem immediatè Mundus Archetypus influit; tertiò, ſub ratione Senſibilis, id eſt, Siderei, & Elementaris, in quem Mundus Archetypus Angelicarum operationum influxuumque continuâ quâdam concatenatione influit. Quæ omnia cùm in lege incluſa ſint, lex autem Dei omnia opera demonſtret, & Angeli inter opera Dei primum locum occupent; conſequi neceſſariò aiunt, & legem Angelos, eorumque nomina, officia, loca explicare; nam inquiunt maximam legis intentionem circa Angelorum Choros verſari; nec abludit ab hoc Euangelica lex, iuxta illud: *Accepiſtis legem in diſpoſitione Angelorum*; cuius tamen verum ſenſum audire dum nolunt, tenebris inuoluti, in vltimum ſuperſtitionum barathrum meritò labuntur. Nam primò omni ſtudio attendunt ad decem diuinorum nominum cum denis mundorum inferiorum membris, analogiam; canales quoque exactâ curâ iuxta intentam analogiam coaptant, nè alicubi offendiculum occurrat, aut indiſpoſitione mentis obturentur; quòd, ſi ſuperſtitio abſit, benè fit. Hinc ſi influxu recto à *Kether* vſque ad *Malcuth* irradiari velint, nomina tùm Dei, tùm Angelorum dictorum nominum canalibus propria, certis ex ſacra Scriptura locis adaptant; & ſic voti compotes ſe futuros arbitrantur. Quòd ſi frequentibus peccatorum lapſibus canales diuinæ bonitatis obſtruxerint, tunc nomina ſeu Sephiroth *Chochma, Cheſed, & Netſah* certis verſibus ex ſacra Scriptura deductis applicantes, per canales miſericordiæ influxus in ſe, tùm ad veniam peccatorum, tùm ad bonorum temporalium abundantiam conſequendam ſe deriuare poſſe arbitrantur. Si vindictam contra inimicos, atque contra malignos ſpiritus præſidium poſtulant, id præſtant per certas orationes appropriatas nominibus Sephiroth ſiniſtri lateris; harum enim virtute ab omni pernicie immunes ſe futuros credunt. Cùm verò Deus per Angelos omnia adminiſtret, hinc putant, eâdem efficaciâ, quâ Deus harum virtute orationum mouetur, ea & Angelos, qui dictis numerationibus applicantur, ad ſuccurrendum in neceſſitate conſtitutis motum iri; Angeli verò eadem vi moti virtutis ſuæ energiam in decem Siderei Mundi ſphœras impriment, hæ verò virtute impregnatæ in decem elementaris Mundi entium gradibus, & decem humani corporis principali-

Angelorum nomina quomodo adaptent Cabaliſtæ ad petita obtinenda.

bus

bus membris iuxta dictam analogiam, non ſecùs ac chorda chordam, ac rota rotas ordine ſibi innexas mouent, ita motum, vitam, bonorumque temporalium vbertatem producent. Atque hinc nominum variorum fictio originem inuenit, quia nomen Dei Nomini Angeli in vnum coniungentes, circulo ſideris, quem exhibent nomina, ſignatum imponunt; atq; huiuſmodi nomina maximam vim obtinere arbitrantur ad id, quod congruis orationibus dicta ſigilla reſpicientibus poſtulant, obtinendum. Nam, vt R. Tedacas Leui lib. de decem numerationibus aſſerit:

ועל ארבע רוחות ברא מלאכים וממונים עליהון ביומא ובלילה:

Quod Deus iuxta quatuor ventos, creauit quatuor Angelos, qui præfecti ſunt ſuper eos die & nocte. Deinde addit idem Author, Michaël, qui eſt de parte clementiæ ac miſerationum, conſtituitur præfectus ſuper ventum Orientalem vſque ad dimidium diei, & vſque ad noctem; regitq; ventum Occidentalem Raphaël, qui ſimiliter eſt de parte clementiæ; tum Gabriël in virtute iudicij & ſeueritatis præfectus eſt cum vento Boreali, ſuper dimidium noctis & duas menſuras Mundi; * Horiel verò præſidet Auſtro, ita vt quemadmodum in porta lucis legitur, à terra vſque ad firmamentum non ſit locus vacuus, ſed omne plenum Angelis bonis & malis, quorum bonos præuiâ mentis diſpoſitione, ſigilliſque dictâ ratione confectis vti attrahere demulcereque, ita malignos ſacris diuiniſque nominibus ritè inſtitutis propulſare ſe poſſe ſuperſtitioſiùs credunt; quæ quidem ex Ægyptiaca ſuperſtitione originem ſuam traxiſſe, nullus dubitare debet, qui Hebraicæ gentis, in huiuſmodi nullo non tempore proniſſimæ, ingenium penitiùs nouerit. Hanc Cabalæ partem doctiſſimè in magno illo de Angelica poteſtate opere confutat R. P. Thomas de Alaſſio ex familia S. Dominici Theologus verè omniſcius, quem vt conſulas conſulo. Exemplo ſint hæc duo nomina, צמרכה, & בוורי: prius ex vltimis primorum quinque verſuum Geneſis literis conficiunt; fines verò dictorum verſuum ſunt verba ſequentia.

R. Tedacas leui.

Figmentum Rabbinicum.

*Fictum Angeli nomen.

Thomas de Alaſſio.

5 4 3 2 1
ארץ החיים ויהי אור החשך הלילה:

Id eſt, *Terra vitæ, & fuit lux, tenebræ, nox.* Alterum verò compoſitum eſt ex primis dictorum quinque verſuum Geneſis literis, quorum verba ſunt ſequentia.

5 4 3 2 1
בראשית והארץ ויאמר וירא ויבדל:

Id eſt: *In principio, & terra, & dixit, & vidit, & diuiſit.*

Hæc nomina in membrana ſcribunt mundiſſima & virginea, & in læuiori quidem parte nomen צמרכה, in altera aſperiori nomen בוורי inſcribunt; atque huiuſmodi amuletum geſtantem nullas peruerſorum hominum machinationes formidare exiſtimant; fierique non putant poſſe, vt contra illa verba, quibus Deus creauit cœlum & terram, vllæ hominum ſubſiſtant inſidiæ, vllæ præualeant malignorum perſecutiones. Sed cùm op-

Impia Cabaliſtarum & Rabbinorum ſuperſtitio.

Obiectio. ponitur eis, cur potiùs initiales & ſinales dictorum verſuum literæ, quàm integri verſus portati id obtineant? Reſpondent; Deo in verâ fide eas literas tantùm, quæ totum continent, ſufficere. *Admonitio ad Christianos.* Ego verò Chriſtianis mentibus huiuſmodi portare periapta, niſi ab Eccleſia approbata, non conſuluerim; cùm ſub ijſdem literis varij, contrarij, ijque peſſimi, & pleni blaſphemiæ ſenſus, ſuggerente Diabolo, çquâ facilitate contineri poſſint. Sic nomen Dei 22 literarum, de quo ſuprà egimus, quo benedicere veteres ſolebant, geſtatum, clementiam & miſericordiam Dei mirâ vi infle&ere R. Aſſe in l. Iehid ſcribit. *R. Aſſe. R. Hamai.* Præterea Authore R. Hamai in l. ſpeculationum vſitatiſſimum prophylacticum proponitur ex 4 communibus Dei nominibus אחיה, ייאי, אדני, יהוה extractum, atque in 4 ſigilla diuiſum, quæ hoc pacto eruunt. Primum characterem primi nominis, & primum ſecundi, & primum tertij, & primum quarti accipiunt, atq; inde formant ſigillum primum יאיא. Deinde pari modo circa ſecundas quatuor, & tertias quatuor, & quartas quatuor nominum literas operantur. prodeunt autem quatuor ſigilla myſtica, quæ, vt ipſi putant, geſtata, maximam vim obtinent, ſuntque ſequentia; חייה, ונאי, הדיה, יאיא

אחיה	ייאי	אדני	יהוה	}		יאיא
אחיה	ייאי	אדני	יהוה	}	Ex his	הדיה
אחיה	ייאי	אדני	יהוה	}	fit	ונאי
אחיה	ייאי	אדני	יהוה	}		חייה

Quorum nominum ſenſus nihil aliud ſignificat, niſi יהוה אלהינו יהוה אחד *Dominus Deus noſter, Deus vnus.* Hæc itaque quatuor verba membranæ inſcribunt, & ex poſtica parte hoc nomen א'ח'י'ר'א'ד'א, quod ex capitalibus horum verborum literis eruunt:

אחד ראש אחדותו ראש יחודו תמורתו אחד:

Alia impia Cabaliſtarū ac Hebræorum ſuperſtitio. Id eſt, *Vnum principium vnitatis ſuæ, principium ſingularitatis ſuæ, permutatio eius vnum.* His itaque ſigillis muniti, quicquid poſtulauerint, infallibiliter ſe impetraturos confidunt, omnemque vel cœlitùs imminentem ſortem frangere, vel diuertere, id eſt, diuinarum legum ineuitabilem poteſtatem ſacrorum verborum virtute mitigare ſe poſſe ſibi perſuadent. Verùm quomodo hæc omnia ſolius Dei nominis inuocatione, etſi cum vera fide & amore in Deum prolata, tot tamen literarū tranſpoſitionibus vim obtinere poſſint, non video; nihil igitur proſunt, nihil efficiunt huiuſmodi periapta. Ne igitur Chriſtiani (in quorum manibus paſſim huiuſmodi Cabalica figmenta teruntur, & tanquam ſacra phylacteria collo ſuſpenduntur) impoſterum à Diabolo in Angelum lucis ſub diuinorum nominum velamine ſe transfigurante, decipiantur, dicta amuleta hoc loco ad cautelam adducere viſum eſt. Præterea ne quid vanæ obſeruantiæ deſit, nomen Dei יהוה variarum vocalium adiectione vigeſies quater combinant, quod vbi ad aniles vſque ſuperſtitiones recitauerunt, omnipotentes ſe futuros arbitrantur. Verùm vt vanos huius ſuperſtitioſæ gentis

אראריתא

ſæ gentis

Digitized by Google

ſæ gentis ritus Lector curioſus luculentiùs intelligat, adducemus verba Authoris Pardes, quibus ritus & cœrimonias in nomine Dei per vocales ritè pronunciando, quas iam in producendo, modò in comprimendo ſpiritu, ad ſuperſtitionem pluſquàm anilem vana ſollicitudine & timore, longo diſcurſu proſequitur, tandemq; habitu corporis & ridiculâ geſticulatione, ſic deſcribit:

Pardes.

וכשתתחיל בהזכרתו תכוין פניך אל פני המזרח לא למטה ולא למעלה ואתה יושב נמעוטף בבגדים לבנים מכובסים טהורים על כל בגדיך או טלחך לראשך מוכתר בתפילין לפני המזרח ששמש האור יוצא דעולם ולך חמש קצוות לחניע בם ראשך ובכולם תתחיל מאמצע המזרח וזכך רעיונך ותעלה ראשך עם הנשימה מעט מעט עד שתשלים וראשך למעלה ואחר שתשלים תשתחוה עד הארץ פעם אחר ולא תבדיל נשימת האלף לנשימת האות הדבק בו כי אם נשמה אחת קצרה או ארוכה אך בין האות שלשם בישרים או בחבורים יש לך רשות להנשים שתי נשימות בלי תבטא ולא יותר וכשתשלים בל טור וטור תוכל להנשים המשה נשימות לבר ולא יותר אבל פחות יש רשות בידיך ואם טעית או שגית בסדר הטור חזה שוב אל ראש הטור החוא עד שתאמרהו כראוי ובדמות החולם הנמשך למעלה נגן בחיריק הנמשך למטה ומסך כח העליון להדביקו. וכן בשורוק למעלה ולא למטה אלא משיכה אמצעית כנגד הפנים האמצעים ובצרי תמשיך ראשך מחשמאל אל הימין ובקמץ מהימין אל השמאל ובחולם אחר שתשלים אם הראה צורה תשתחוה לפניך מיד כנגדה ואם תשמע קול קטון או גדול ותפחד פחד גדול שלא תוכל לסבלו ואפילו באמצע ההזכרה השתחוה מיד וברח אל בני אדם מהרה ולא המות ואם לא תראה ולא תשמע עזוב הדבר בכל אותה השבוע ושוב עוד פנים א׳ בשבוע והדע שעל דבר זה נכרת ברית:

Præmiſsâ itaq; diſpoſitione puritatis corporis & animæ, quantum fieri poteſt maxima; conuertes caput tuum verſus Orientem, non ſurſum, nec deorſum, ſed rectè ſedens, opertus veſtimentis priùs lotis, candidis, mundiſſimis, præ omnibus veſtimentis exquiſitiſſimis; caput verò tuum ſit coronatum Thephillim, id eſt, frontalibus collectis ante Solis exortum, vel in ipſo tempore quo lux Solis Mundo oritur; ſint prætereà tibi quinque funiculi linei, in quibus caput tuum requieſcere facies. Et incipias pronunciationem nominis ab ea dictiuncula, quæ Cholem ſignatur, conuerſus ad medium Orientis, & purificatâ intentione ſiue ſpeculatione tua exalta caput tuum, aſpiratam literam paulatim pronunciando donec abſolueris nomina, capite interim ſemper erectus; peractâ verò operatione adorabis pronus in terram ſemel, cauendo ne diuidas ſpiritum א *Aleph à ſpiritu literæ ſiue à vocali quæ adhæret τῷ Aleph, nisi aſpirata vna breuior aut longior fuerit, ſed inter literas nominis, ſiue rectæ ſiue inuerſæ fuerint, licet tibi ponere duas aſpiratas ſine pronunciatione, & non ampliùs; & cùm compleueris omnes ordines, licentia tibi erit ponere aſpiratam* ה *ſolùm, & non ampliùs; ſed hæc in arbitrio manus tuæ; quòd ſi in pronunciatione aut ordine erraueris, reuerteris ad principium, vſq; dum perfectè pronunciaueris omnia; nam pronunciatio Cholem trahit ſurſum, pronunciato Chirik deorſum, adeoq; virtutem ſupremam ad adhæſionem tecum perficiendam trahit. Pari ratione Sciurek non ſurſum & non deorſum, ſed medias facies trahit; Tſere verò pronunciando deflectes caput tuum à ſiniſtra ad dextram; & Kamets pronunciando à dextra ad ſiniſtram; & poſtquam omnia compleueris, ſi videris ſubitò ſimulachrum*

Ridicula non minùs quàm impia Cabaliſtarum ſuperſtitio ex Pardes.

 quod-

quoddam comparere veluti adoraturũ ante te, & ſi vocem audieris paruam & magnã, & incipias ſummã concuti formidine, ita vt non poſſis amplius illud ſuſtinere; tunc recoderis ſubitò adorare, & fugere ad filios hominum, nè moriaris, & ſi nihil compareat, neq; vox audiatur, relinq; negotium huiuſmodi adiurationis, & reuertere altera vice repetere adiurationem, ſcias enim quòd ſit in hoc pactum fœdus.

Confutatio & admonitio.

Ex quo luculenter patet, quàm Diabolus ſub ſpecie ſacrorum rituum miſerá mortalium pectora vario aſtu decipere ſoleat; hiſce certè ritibus apertas vanæ obſeruantiæ cœrimonias implicari, ex ſuperſtitioſa vocalium prolatione patet. Quid enim ſonus Cholem, Chiric, Schurek, & Camets ad Deum aliter & aliter obteſtandum efficaciæ habeat, non video. Vnde magna in huiuſmodi vſurpandis circumſpectione opus eſt: Nam cùm Cabala circa altiſſimarum rerum principia verſetur, ita vt homo facilè de ſpiritibus afferre iudicium non poſſit, nec penetrare Altiſſimi reſeruata conſilijs incomprehenſis Sacramenta; ſummâ cautelâ & diſcretione ea vſurpanda eſt, nè Balaami Prophetæ ſortem patiamur, nè Heuam Serpentis antiqui calliditate & aſtutiâ deceptam imitemur, nè pro luce tenebras ſequamur. Metuendum eſt in omnibus obſcurâ caligine inuolutis ab iſtis fulmine deiectis ſpiritibus, ferunt enim inter nos mortales vti Angeli, ſic Diaboli vexilla ſua quique; quibus tam facilè eſt etiam ſub ſacrorum nominum rituumque larua animas perdere, quàm facilè eſt Agathangelo vera lucis ſpecie eaſdem ſeruare; Vndè quod ſemper monui, nihil ex hiſce recenſitis Chriſtianis mentibus vſurpandum exiſtimem, quin potiùs toto mentis ardore Deo Saluatori noſtro inhæreamus, ipſiuſque ſanctiſſimum nomen loco portentoſorum nominum inuocandum ſtatuamus: vnius nominis familiare Numen, dulces cœrimonias, incredibiles potentias, admirandas vires, cui totius naturæ dominium imperiumque ſecretæ virtutis in cœlo & in terra commiſſum eſt, perpetuò & in corde & in ore geramus: Abijciamus feralia carminum ſecreta, & vanos furores, & execrandas artes, & philtra vim factura Dijs, & colchicos fucos; ſoli Deo, in quo viuimus, & mouemur, & ſumus, nixi. Atque hæc de primæ Cabalæ practica parte ſufficiant.

§ II.

Cabala Aſtrologica.

Authoris proteſtatio.

CVm Aſtrologiam Cabalicam eandem prorſus cum Ægyptiaca in ſequentibus ſimus demonſtraturi, hic tanquam loco proprio & opportuno de ea præludere viſum eſt; nullo alio fine, niſi vt hieroglyphicæ doctrinæ ratio per Cabalicæ doctrinæ dogmata antiquiſſima ritè demonſtretur; quæ omnia non ex mea, ſed ex Cabaliſtarum, & Ægyptiorum ſententia & opinione, dicta, & expoſita volo.

Quemadmodum influxus Sephiroticus immediatè fit in Angelos Mundi ſenſibilis præſides, ſic hi immediatè in Mundum ſidereum, & hic in Mundum Elementarem, & in corporis humani microcoſmi partes Mun-

Mundo ſidereo correſpondentes, vt Cabaliſtæ volunt, influunt. Nam vt in præcedentibus dictum fuit, vti ſupremæ Coronæ cœlum empyreum ab oculis hominum remotiſſimum, ſic vltima Sephiroth *Malcuth* Lunæ correſpondet, quæ vltima planetarum archetyporum meritò complet omnes diſpoſitiones cœterarum emanationum ordine conſequentium; vnde non immeritò potior Sephira dicitur: hæc enim omnia inferiora diſponit, ſuſcipit omnium ſuperiorum influxus inferioribus communicandos, regit diuerſa in diuerſis ſignis collocata, vt ſic ſemper varia, varios producat effectus, & per frequentes cum cœteris planetis congreſſus veluti vxor omnium ab eis fœta ſuſcipiat ea, quæ poſtea tanquam omnium inferiorum mater, mediaq; inter vtraque, ſuperiora videlicet & inferiora, omnibus communicet. Et tametſi vltimus ſit planetarum, communicat tamen cum omnibus ſuperioribus, maximè cum Sole, cui correſpondet in Syſtemate Sephirotico *Tiphereth*, cui quoties coniungitur, toties fœtu & viuificâ repletur virtute, quam humectatis diſpoſitiſque inferioribus infundat. Ab ea etiam in cœleſtibus incipit ſeries rerum, quam Plato catenam vocat, quâ vnaquæque res aut cauſa alteri connexa ab ipſa dependet, quouſque deueniatur ad ſupremam cauſarum cauſam, à qua omnia. Eſt enim Luna omnium, vt aiunt, cœterorum planetarum cellarium, cœleſtiumque influxuum receptaculum, ex qua omnes prægnoſes Aſtrologicæ cum aſpectibus ſuis originem ſortiuntur, omnium effectuum elementarium cauſa, ſiue ab ipſis procedant hi effectus, ſiue ab Intelligentijs præſidentibus, ſiue à Deo iubente, vt illæ exequantur, illa ſignent, aut tanquam inſtrumenta inclinent. Diſponit enim hæc inferiora omnia, eorum opinione, ſuperioreſq; Sephiroth in eam influunt, & ipſa in creatis multiplices effectus producit; eorum enim mores ſequitur, cum quibus conuenit & vnitur; eſt nempè, vt dicunt, omnium nominum diuinorum vxor vnica, inter Deum & creata, inter cœlos archetypos & Angelos, inter nos & cœlos, inter nos & Angelos mediatrix, influxum à ſuperioribus acceptum inferioribus communicans, à Sole ſupramundano potiſſimùm viro & marito ſuo impprægnata fœtum communicat creaturis ſuis gratia Dei humectatis; ab ea enim incipit in influxibus archetypis, in ipſa omnes diuini influxus conglomerati, quibus ad ſupremum Enſuph rerum vltimum finem pertingere poſſunt. Et ideo prima quoque Sephira dicitur, & Luna archetypa, quam reliquis decem numerationibus veluti ſubditam volunt. Vnde ſi à dextris influit, placidos in nos imbres mittit; ſi à ſiniſtris, contrà. Hanc à *Ieſod* Mercurio vim humores commiſcentem accipere; ab *Hod*, ſcilicet Venere, eam quæ conducit ad formas geniture conuenientes; à *Netſah* victoria, ſcilicet Marte, robur & impetum; à *Tiphereth*, id eſt, Sole, omnimodam fœturam & lumen; à *Gedula*, ſcilicet Ioue, naturalem ſpiritum, & rerum omnium fomentum; à *Geburah* denique, ſcilicet Saturno, compaginem & ſtabilitatem ſortiri aſſerunt; quam pro varia ſui complexione, gyro, & aſpectibus diuerſis variè ſe explicare, & in Mundi Elementaris ſeptem correſpondentes entium

Vltima Sephira Malcuth reſpondet Lunæ.

Lunæ efficacia in Mundo elementari.

Luna à reliquis Planetis quam virtutem hauriat.

tium gradus, vti & principalia humani corporis membra ſecundùm indicatam analogiam transfundere arbitrantur.

Hinc leges Aſtrologicæ Cabaliſticæ de natorum fato; quæ tametſi orthodoxæ doctrinæ repugnant (ſupponunt enim animarum ante corporis introitum exiſtentiam;) quia tamen eadem Platonici ſentiunt, hîc apponendas duxi, vt conſenſus Veterum luculentiùs patefiat. Dicunt igitur decem eſſe fontes diuinos, iuxta decem Sephiroth ſiue dimenſiones diſpoſitos, inter quos vnus datur, qui fons animarum dicitur, & eſt fons *Geburæ* ſiue Aquilonis; quod & Ægyptij tenuerunt. Et tametſi omnes animæ ab illo fonte *Geburæ* aquilonari trahant hanc originẽ, tranſeunt tamen, vt illi ſentiunt, per alias dimenſiones ſeu Sephiroth, antequam corpori infundantur, & ab eis varias proprietates ſuſcipiunt. Animarum quælibet eam ſuſcipit lucis ſortem, cuius naturæ eſt medium cui obijcitur, vel cum quo connectitur: ſi enim, inquiunt, per Seraphicas Intelligentias anima ab illa luce ſuperna *Kether* emanauerit, Seraphica efficietur, & ad Seraphicas manſiones, fauente & attrahente Deo, deueniendi habebit pronitatem; ſi verò à *Chochma* per Cherubicas Intelligentias profluxerit, anima ſplendorem ſcientiæ ſuſcipiet, & ſupernæ particeps lucis ad Cherubica inclinabit ſubſellia; ſi à *Binah*, Intelligentiæ lumine imbuta, originem vnde profluxit, affectabit; & ſic de cœteris. Sicuti enim lux vitra diuerſorum colorum pertranſiens diſcolores etiam radios diffundit, rubeum ſi per rubeum, viridem ſi per viride medium tranſierit, & ſic de cœteris; pari modo anima, vti ipſi dicunt, eam naturam induit, per cuius diaphanum tranſit. Ratio itaque diuerſæ perfectionis animarum, vt Cabalici loquuntur, nihil aliud eſt, quàm variatus modus influxuum dimenſionum diuinarum, per quas animæ tranſeunt; & tametſi omnes animæ à fonte *Geburæ* aquilonari originem trahentes à ſex reliquis Sephiroth fabricæ executiuè proueniant, à tribus tamen ſuperioribus diuinæ virtutis imperio emanant; & ſic ſecundùm proprietatem dimenſionum per quas tranſeunt, varios imbibunt influxus. Animas enim in ſphœris archetypis collocari volunt, quam Philoſophiam Pythagorici atque Academici ab Hebræis, hi verò ab Ægyptijs hauſiſſe videntur, dum animas noſtras ſphœris, vti & Intelligentias alligant; quas & ideo Euripedes quoque, & poſt eum multi alij, atria Deorum, hoc eſt, mentium cœleſtium domicilia nuncuparunt. Quòd ſi animas, antequam corporibus alligentur, in ſphœris diuerſis commorari ſentiunt, in hæreſin incidunt, quæ animas humanas ab initio creatas aſſerit: ſi verò intelligant animas ſimul ac corporibus infunduntur, pro diſpoſitione materiæ ad ſphœras analogæ diuerſis donis & talentis ditari, quæ poſt ſolutionem tandem in intellectualium chororum ſphœras, quorum ſimilitudinem in vita expreſſerint, reuertantur; tunc verè & orthodoxè ſentiunt. Hinc SS. PP. dicunt, Mundum non finiendum, niſi tantus fuerit electorum hominum numerus, quantus fuerit prauorum Angelorum ex diuerſis Choris, propter ſuperbiæ peccatum, præcipitatorum numerus, vt ruina Ange-

Decem fontes Cabaliſtarum.

Impius error Cabaliſtarum

Alius Cabaliſtarum error impius ac veſanus, ſi ad literam intelligatur.

gelicorum, Sanctorum Dei hominum electione hoc pacto reſtauretur. De hac reuerſione animarum ad loca ipſis proportionata, à quibus diſceſſerant, differentes Platonici, dum eas ad ſuos planetas redire dicunt, altiùs forſan, quàm quis exiſtimare poſſit, loquuntur. Verùm de his fuſiùs in Theologia Platonica. Sed apponamus fabuloſam opinionem Cabaliſtarum circa natorum fatum, prorſus Ægyptiacis placitis conſentientem.

Aſtronomi itaque Cabalici dum hunc Saturninum, illum Martium, alios verò Iouios, Solares, Venereos, Mercuriales, & Lunares decernunt, nihil aliud intelligunt, quàm occultam quandam proportionem, quam diuerſæ hominum complexiones, inclinationes, moreſque, non tantùm ad materiam variè diſpoſitam, & ad planetas proportionatam obtinent, ſed & vlteriorem analogiam, quam ad Intelligentias correſpondentium ſphœrarum præſides, & tandem ad ſupramundanas diuinitatis rotas habent, indicant. Verùm vt ridicula placita luculentiùs pateſiant, exemplis mentem eorum exponam clariùs. Si materia, aiunt, alicuius nati ad formam introducendam diſpoſitionem habuerit analogam ſiue conformem planetæ illo tempore dominanti, v. g. ſi Saturnus materiæ diſpoſitæ in vtero matris dominatus fuerit; Deus per *Geburah* Saturnum archetypum ſupramundanum, Saturno ſidereo correſpondentem animam infundet, *Geburæ* proprietatibus imbutam, eique ex eodem Angelico *Geburæ* Choro Intelligentiam iunget eius directricem: cuius ductui ſi natus obſecundauerit, & proprietatibus *Geburæ* vitam conformem duxerit; dicunt natum plenum Intelligentia, & rerum reconditarum altiſſimarumque contemplationi deditum futurum. Quòd ſi à ductu Intelligentiæ eidem à Deo diuinitùs deputatæ receſſerit; eum ſiniſtris eiuſdem *Geburæ* Genijs traditum iri volunt, vnde magna cum mala Saturni propria, veluti in externis bonis peſſima in officio Saturno appropriato fortuna, in corporis bonis morbi Saturni proprij, vt eſt, Mania, ſtupor mentis, hypochondriaca, & ſimilia mala eum inuenient. Pari ratione ſi nati materia cum Ioue ſymbolizauerit, Deus per *Gedulam* Sephiram, hoc eſt, per Iouem archetypum vltramundanum ſidereo Ioui analogum animam infundet, *Gedulæ* proprietatibus & materiæ diſpoſitæ congruam, cui & ex eodem Choro *Gedulæ* Angelico cuſtodem aſſignabit, qui & ipſe occultâ quâdam ſympathiâ ad nati inclinationem condeſcendens in omnibus eius naturæ proprijs diriget: quem ſi audierit; regio quidem animo, & magnificentia ſumma iuncta ſapientiæ, cuiuſmodi Salomon fuit, præditus erit: quòd ſi plantam truncauerit, & à directione boni Angeli receſſerit; in manus tradetur ſiniſtrarum eiuſdem *Gedulæ* poteſtatum; vnde in omnibus operibus infauſtam habebit ſortem, regnum eius extirpabitur, ſubditis in rebellionem procliuibus iugum excutientibus; quemadmodum Sauli, Balthaſari, Nabuchodonoſoro contigiſſe ſacra narrat hiſtoria; in corporis bonis infirmitates patietur Ioui appropriatas. Iterum ſi nati diſpoſita materia dominatorem habuerit Martem, Deus per *Netſah*, id eſt, victoriæ Sephiram, vel quod idem eſt, per *Netſah* Martem archetypum ſeu ſupramundanum animam infundet, proprietatibus *Netſah* in omnibus,

Cabaliſtarum fabuloſa opinio de natorum fato.

vti

Digitized by Google

vti & ſidereo Marti ſymbolizantem, eique ex eiuſdem *Netſah* Choro Angelico ductricem aſſociabit Intelligentiam, cuius doctrinam ſi natus ſecutus fuerit, iuxta inclinationem ſuam Martiam potens erit opere, & egregijs perpetrandis facinoribus aptiſſimus, cuiuſmodi Alexander Magnus fuit, & ex ſacris Heroibus Iudas Machabæus, alijque ſimiles: quòd ſi ductum Intelligentiæ ſuæ neglexerit, ſubijcietur inimicis ſuis, debellatus, cum iactura omnium quæ acquiſiuerat, in ſiniſtrorum eiuſdem *Gedulæ* Geniorum poteſtatem traditus; in corpore verò ſuo febres ardentes, & biloſos morbos experietur, ac tandem phtiſi conſumetur. Rurſus ſi Embrionis materiæ Sol dominatus fuerit, Deus per *Tiphereth*, id eſt, per Solem archetypum ſeu vltramundanum animam ei infundet, τῷ *Tiphereth* attributis in omnibus correſpondentem; eique Intelligentia Solaris attribuetur, cuius ductum ſi ſecutus fuerit, iuxta inclinationem ſuam, animam habebit illuſtrem, pulcherrimis donis præditam, ad alta quælibet aſpirantem, diuinarum rerum contemplationem perpetuò cum ſummo dignitatis Eccleſiaſticæ gradu coniunctam adipiſcetur. Sicuti enim *Tiphereth* Thronus diuinæ pulchritudinis eſt, in medio ſyſtematis Sephirotici collocata, ab omnibus cœteris dimenſionibus ex æquo, omnibus in eam canalibus diuinorum influxuum deriuatis, participans; præterea cùm nomine Dei tetragrammato, & duodecim eiuſdem Nominis reuolutionibus, quas *Hauioth* vocant, duodecim ſignis Zodiaci ἀναλόγως correſpondentibus, inſigniatur; omnia conſequenter, vt aiunt, bona in eam deriuabuntur. Sic pari paſſu nati anima per *Tiphereth* traducta omnibus bonis doniſque, vti Cabalici aſſerunt, tùm gratiæ, tùm naturæ replebitur, ſi ſe Intelligentiæ ſuæ, hoc eſt, Solaris Genij ductui permiſerit; ſi verò ab eo receſſerit, plantamq; truncauerit, canalis pulchritudinis obturabitur, dabiturq; contrariæ virtutis poteſtatibus, Agathangelis oppoſitis; vnde malis, quæ ſolaribus appropriata ſunt, ſubdetur. Pari pacto ſi Embrioni Venus dominata fuerit, Deus per *Hod*, id eſt, decorem, ſiue quod idem eſt, per Venerem archetypam ſeu vltramundanam, animam traductam corpori infundet Venereo, cui & Angelum ex Choro eiuſdem Sephiræ attribuet; cuius ductionem ſi ſecutus fuerit, bonis Veneri proprijs replebitur, decore & pulchritudine corporis, gratia & fauore Magnatum potietur; ſi ab ea deflexerit, brutis concupiſcentijs, & carnalium appetituum cœno immerſus miſeram & laborioſam vitam trahet; ac morbis Veneri proprijs à ſiniſtris *Hod* poteſtatibus tandem conficietur. Rurſus ſi Embrio dominatorem nactus fuerit Mercurium, Deus per *Ieſod*, id eſt, Mercurium archetypum traductam animam infundet corpori, eique ex *Ieſod* Angelico Choro Intelligentiam attribuet, Mercurio vndequaque correſpondentem; cuius ductum ſi ſecutus fuerit homo Mercurialis, ſapientiâ, cœteriſque intellectualibus donis homini ſapienti proprijs ditabitur; cùm enim *Ieſod* in media ſyſtematis Sephirotici linea recta poſita ſit, rectum quoque à ſumma Corona & *Tiphereth* influxum nanciſcetur, à cœteris obliquũ; cuius ſigillum cùm *Elchai*, id eſt, Deus viuus ſit, aquis ſapientiæ veluti flumine quodam replebitur, & ad quæcunque voluerit inuenienda

huma-

humano generi neceſſaria aptabitur; ſi verò à bono ductore receſſerit, malignis *Ieſod* virtutibus dabitur, vnde magicis artibus, & dæmoniacis præſtigijs deditus, omnia Dei opera deſtruet, canales diuinorum influxuum obturabit, atque ob maleficia opera dæmonum peracta tandem igni traditus, cum ijſdem in æterni ſupplicij barathrum præcipitatus commorabitur. Demum ſi Embrioni dominata fuerit Luna, Deus per *Malcuth*, id eſt, Lunam archetypam animam traductam corpori infundet, eique Lunarem Genium aſſignabit; cuius ductum ſi ſequatur, veluti in ſpeculo quodam omnia tùm in reliquis Sephiroth, tùm potiſſimùm in Sole eluceſcentia dona exhibebit, eritque totius naturæ inferioris conſultus, ſubterranei Mundi diuitias, metallorum venas ſcrutabitur, & de potentia in actum per Chimicam artem educet, herbarum, lapidum, animalium vires cognoſcet, vnde in ſummum Phyſicum, Medicum, Chimicum Spagyricum, Architectum euadet; ſi à ductu Intelligentiæ deflexerit, contrariam in omnibus ſortem experietur, à ſubterraneis elementaribuſque dæmonibus multipliciter illuſus, & infatuatus.

Atque hæc ſunt ſecretioris Aſtrologiæ fundamenta Cabalicis vſurpata, in quibus à noſtris Aſtrologis in hoc differunt, quod fata hominum, non tam naturalibus Aſtrorum influxibus, quàm ſupernarum Intelligentiarum directionibus, fieri putent; quod dogma & Ægyptij, vt in Aſtrologia eorum ſuo loco videbitur, tenuerunt. Habes itaque Cabaliſticum ſyſtematis Sephirotici myſterium Aſtrologiæ, iuxta opinionem Cabalæorum, applicatum; ex quibus tanquam conſectarijs deducere ſolent, vnde tùm bona, tùm mala ſors hominibus proueniat; & cur homines ſubinde tantis talentis inſtructi, miſerijs tamen ſubditi, vix emergere poſſint; hinc quoque deducunt, varias Mundi reuolutiones, cataſtrophas, & regnorum imperiorumque metamorphoſes. Quorum mentem antequam interpreter, Notandum, legem ſcriptam à Moyſe Mundo iuſſu Dei promulgatam, legi diuinæ perfectiſſimè analogam eſſe, vt quantò quis eam perfectiùs ſeruauerit, tantò is legi diuinæ, adeoque ipſi Deo ſimilior euaſurus ſit; atque adeo omnes Sephiroticos canales decem diuinis nominibus inſignitos habebit apertos, Intelligentiaſque ſingulis aſſignatas propitias; vnde totius felicitatis humanæ ſumma dependet. Quòd ſi diuinam legem neglexerit, tunc canales præceptorum quæ præuaricatus fuerit, obturabuntur, plantæ Sephiroticæ truncabuntur, ac conſequenter homo omnibus diuinis influxibus, Angelicâque aſſiſtentiâ vacuus ſpoliatuſque remanebit. Cùm itaque peccata hominum, & potiſſimùm Regum, Principum, Magnatumque enormia delicta abundauerint, tunc claudentur canales *Gedulæ* ſiue *Cheſed*, ita vt Intelligentiæ eorum Præſides influere non poſſint: atque adeo recedentibus Imperiorum, Regnorum, Principatuum, Rerumpubl. Vrbium Præſidibus Angelis, eædem dabuntur in ſiniſtrarum *Geburæ* Principum poteſtatem; vnde omnia mala Mundo inundabunt, Imperiorum mutationes, Regnorum extirpationes, Ciuitatum euerſiones, bellorum tumultibus omnia in vaſtitatem redigentur; Saturnus enim archetypus per Angelicum, & hic per ſide-

Lex Moſaica legi diuinæ analoga.

Digitized by Google

reum Mundum peſtiferam luem immittet; Iuppiter vigorem Regum ſtolidis immiſſis conſilijs obtundet; Mars inimicus omnia flammâ & ferrò conſumet; Sol hoſtilibus influxibus annonæ caritatem, rerumque neceſſariarum penuriam efficiet; Venus omnem pulchritudinis ordinem confundet; Mercurius ſuſque deque omnia vertet; Luna maligni aëris impreſsi influxibus morbos epidemicos immittet, quibus magna pars hominum internecioni dabitur, atque adeo totus Orbis terrarum pugnabit contra inſenſatos; donec diuina pietas per pœnitentiam & legis obſeruationem mitigata, canales miſericordiæ ſuæ cum Angelorum reconciliatione denique aperiat. Hinc Cabalici, vt natus quiſpiam non ſiniſtram, ſed felicem ſortem obtineat, eum ſibi Angelum potiſsimùm ſummo ſtudio colendum propitiandumque eligunt, cuius naturæ ſe eſſe arbitrantur, & per cuius Sephiram ſe traductos conijciunt. Sic Saturninæ naturæ homines Schabtaël *Geburæ* Saturni archetypi Intelligentiam aſsiſtentem potiſsimùm placant, cui & ſeptimam feriam dedicarunt, vtpote eius cultui dedicatam. Iouiæ naturæ homines Tſadkiel potiſsimùm colunt, tanquam naturæ eorum *σύμβολον*, cui & ſextam feriam dedicant; Martij Chamaël; Solares Schemſchiel; Venerei Hanaël; Mercuriales Cocabiel; Lunares Leuanaël potiſsimùm venerantur, vnuſquiſque eam intelligentiam, quæ naturæ eorum congruit, & Sephiræ illius, per quam animæ eorum traductæ putantur, cuſtos eſt. Deinde ad maiores ſuperſtitiones lapſi, ſummo ſtudio ſeptuaginta duo Angelorum nomina, quæ in præcedentibus expoſuimus, expendunt, vt ſi quod nomen Angelicum naturæ eorum congruum & proportionatum inueniant, illud ſeorſim membranæ inſcriptum amuleti loco dicti Angeli propitiandi cauſa portent; quibus addunt appropriatum nomini Pſalmum, quem quotidie in eum finem recitant, vti in eo libello, quem שמוש תהלים, *vſum Pſalmorum* vocant, videre eſt, & nos ſuo loco & tempore fuſiùs oſtendemus. Hinc ſeptem ſigilla planetarum hoc ordine ponunt, vt in ijs primò ponant vnum ex ſeptem nominibus, quibus quadraginta literarum nomen conſtat; de quo vide ſuprà §. de 42 literarum nomine fuſè citatum. Hoc pacto ſigillo Saturni imponunt primum nomen ex quadraginta duabus literis, & eſt אבגיתץ, vnà cum oculo dextro, cui ſupponunt Raphaël. Secundum ſigillum Iouis ſecundo nomini de 42 literis apponunt, id eſt, קרעשטן, cui attribuunt oculum ſiniſtrum, & pacem hominibus id geſtantibus promittunt, per Gabrielem Angelum; & ſic de cœteris ordine ſigillis iudica, vt figura docet:

Cabalici quos Angelos colant vt bona vtantur fortuna.

Portentoſa Angelorum nomina à Cabalicis conficta.

Cabaliſtarum ſuperſtitio in colendis Angelis.

Habent autem ſingula ſigilla ſuam Sephiram, cuius ope vim acquirant. Promittunt autem per primum ſigillum vitam longam; per ſecundum pacem; per tertium ſapientiam; per quartum gratiam & pulchritudinem; per quintum diuitias; per ſextum ſeminis fœcundam propagationem; per ſeptimum dominij poteſtatem, idq; per Angelos ijſdem ſubiectos. Sed & hæc res ita malè ſibi cohærent, vt nihil ferè ibi lateat, niſi ſuperſtitionum ſeminarium; vnde Chriſtiani ab his tanquam Diabolicis illuſionibus expoſitis caueant velim. Porrò hiſce addunt ſigilla duodecim

Confutatio.

cim ſignorum Zodiaci, in quibus vaniſſimâ obſeruantiâ ponunt Nomina Dei יחוה, אדני, שדי, צבאות iuxta combinationis & transpoſitionis varias leges, variè tranſmutata; in quibus quot literæ, tot ſuperſtitiones; quot nomina, tot vanitates. Nato ſiquidem ſub ſigno v. g. Capricorni portanti ſigillum primum, eam gratiam promittunt, quam Angelus ſigni præſes ſuo nomine exprimit; & ſic de cœteris; quæ vti indigna ſunt, quæ vſurpentur, ſic operæ pretium non duxi, ijs diutiùs inhærerere. Nè tamen quicquam arcanorum omiſiſſe videamur, hîc figuram ſigillorum ad cautelam Lectoris apponendam duxi, vt ſi quando in manus eius huiuſmodi inciderint (paſſim enim à ſuperſtitioſis hominibus portantur) è cuius officina prodierint, diſcernere poſſit. vide Iconiſm. f. 287. 1 & 2 fig.

Sed antequam Aſtrologiam Cabalicam claudamus, hoc loco teſtem adducam, omnia quæ huc vſque dicta ſunt confirmantem, antiquiſsimum Codicem manuſcriptum, Chaldaico ſtylo exaratum, cuius Authorem ante deſtructionem templi 300 annis vixiſſe putant, quem & Iochaides vetuſtiſsimus Author in ſuo Zohar ſæpiùs allegat, & in Bibliotheca Vaticana in hunc vſque diem conſeruatur; cuius verba ſunt: *Iochaides Author libri Chaldaici antiquiſsimi.*

כל מלאכא כפום שמיה אית ליה קרא באוריתא כתביאל" על שם חמכתב אלחים :
וגו" שמות ל'ב' זכריאל על שם זוכר ברית אבות ונקרא זכרנו לחיים ואתכפיא בזכור
שמריאל בשמור חסדיאל * גבריאל בגבורה צדקיאל בצדק רפאל כתפארת מלכיאל
במלכות לית מלאכא דלית ליה עקרא ויסודא בספירן וכל ספירה אית לה שם ידיע
והויה ידיע וכל שמהן תמן אית לחון עקרא ויסודא וחאי כללא נקוט בידך דכל סמנן
דלעיל שמהן דלחון תליין בספירן ושמהתהון כל חד אית ליהקרא על שם שמא דילית וכל
מלאכיא דסיסיהון סוסי אשא ומרכבותיהון אשא וקשתותיהון אשא ורומחיהון אשא
וכל מאני קרבא דלהון אשא יסודיהון בגבורה ומלאכי חבלה דאינון אשא יסודא דלהון
בגיהינם ואית מלאכיא דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות : תהילי' ק'מ'ח': יסודא דלהון
בעמודא דאמצעיתא : ואית מלאכיא דאינון ממיא דרקיעא מלאכא ולית דלא אשתכח
בהון שמא דיהוה דאשתכח בכל אבר ואבר ובגין דא אית לבר נש' ל אמלכא יהוה בכל
ספירן ובכל כרסון ובכל מלאכין ובכל אבר ואבר דבר נש דלית אתר פנוי מניה לא
בעלאין ולא בתתאין : חסדיאל אתקריא בזמנא דעביד חסד עם עולמא : גבריאל
בזמנא דעביד גבורה בעלמא סתוריאל בזמנא דסתיר בני עולמא בגדפיו מלאכין
מלאכי חבלה תה'ד' ותחת כנפיו תחסה צנחן תחילי' צ'א' ואתקרי מחחיאל בזמנא
דחתים זכוון וחובין כתביאל בזמנא דכתב חובין וזכוון: כל מלאכיא כפום שלחותית
אשתני שמיה :

* בחסד

Id eſt, *Vnicuiq; Angelo eſt verſus in lege, qui correſpondet nomini eius; Ketabiel, iuxta illud Exodi 32, & ſcriptura, ſcriptura ipſa Dei; Zachariel, iuxta illud: Recordaris fœderis parentum* (legitur quoque, *Recordare noſtrorum in vitas*) *& veſtit ſe in nomine Zachur, id eſt, recordare; Schamriel, & veſtit ſe nomine Schemor, id eſt, cuſtodi; Chaſdiel, & veſtit ſe nomine Cheſed, id eſt, miſericordia; & Gabriel, qui ſe veſtit nomine Tſedek, id eſt, iuſtitiæ: Raphaël verò ſe veſtit nomine Tiphereth; & Malkiel nomine Malcuth, id eſt, regno. Nullus deniq; eſt Angelus, cui non ſit radix & fundamentum in numerationibus, & numeratio quælibet habet proprium nomen, & propriam eſſentiam, & omnia illorum nomina habent ibi in illis,* (ſcilicet numerationibus) *ſuas radices ac fundamentum. Et hic ſit immobilis Canon in manu tua, quòd omnia Præfectorum* *Portentoſa Angelorum nomina.*

 rum

rum ſuperiorum nomina pendeant à numerationibus; & quodlibet eorum nomen habet verſum nomini correſpondentem; & omnes Angeli, quorum equi, equi ignei, & quorum currus ignei, & quorum arcus ignei, & quorum lanceæ igneæ, quorumue omnia inſtrumenta bellica ignea, fundamenta eorum in fortitudine ſeueritatis numeratione. Angeli verò perditionis, qui itidem ex igne, fundamentum eorum in gehenna. Sunt & Angeli, de quibus dicitur Pſalmo 104. Faciens Angelos ſuos Spiritus, fundamenta illorum in columna media, id eſt, in Sephira fortitudinis. Sunt & Angeli, qui ex aquis expanſi, de quibus dicitur Pſal. 148. Et aquæ, quæ ſuper cælos ſunt; & hi ſunt ex proprietate dextræ, id eſt, miſericordiæ, horum omnium radices in ſuperis ſunt. Et nullus Angelorum eſt, in quo non inueniatur nomen יהוה, *quod vbique inuenitur in omnibus & ſingulis membris. Eſt etiam præterea homini regnum ſeu imperium Dei in omnibus numerationibus; & in omnibus Thronis, & in omnibus Angelis; & ita in ſingulis membris filius hominis, qui regnum & imperium diuinum omnium ſuperiorum in membris ſuis* (quæ 248 præceptis affirmatiuis, & 365 negatiuis ideo reſpondent) *circumfert, & quaſi imaginem Altiſſimi, hoc eſt, proprietates eius repræſentat, ita vt non ſit locus vacuus ab eo, nec in ſuperioribus, nec in inferioribus.* Porrò *Chaſdiel tunc temporis nomen ſortitur, quando Cheſed, id eſt, miſericordiam cum Mundo exercet; Gabriel tunc, quando Geburah, id eſt, fortitudinem ſeu ſeueritatem exercet; Seturiel tunc, quando filios huius Mundi ſub alis ſuis ab Angelis perditionis abſcondit; & hoc eſt quod ſcriptura dicit Pſal 91. Et ſub alis eius tutus eris, clypeus &c. Chetamiel tunc vocatur, quando obſignat merita & peccata; Ketabiel tunc, quando ſcribit peccata & merita. Demùm vniuſcuiuſque Angeli nomen iuxta legationem ſuam immutatur.* Atq; hæc de Cabala Aſtrologica ſufficiant.

§ III.

De Cabala Bereſchit, ſiue Naturæ, vel de rerum naturalium characteriſmis per veram & legitimam Cabalam cognoſcendis.

CONſiderantes primi Hebræorum Myſtæ admirabilem rerum in hoc mundano complexu ordinem, & continuam quandam inferiorum cum medijs & ſupremis concatenationem, fieri non poſſe ſibi perſuaſerunt, vt totus ille rerum ordo tot Claſſibus diſtinctus, tot virtutibus & qualitatibus ornatus, ſuam non haberet eamque maximam in hac mundana œconomia vtilitatem, & finem. Cùm itaque ex ſacra lege diſcerent, omnia propter hominem Mundi filium & microcoſmum condita eſſe, ad eumq; conſeruandum Deum non Angelos ſolùm in cuſtodiam attribuiſſe, ſed & per Angelos ſiderum præſides influxus ſupernorum in inferiora ita mirâ ratione diſpoſuiſſe, vt inde Mundus inferior, cuius incola homo futurus eſſet, mirâ rerum varietate, & occultis virtutum ſeminarijs, hominis membris analogis inſtrueretur, quibus homo tot infirmitatibus obnoxius

Digitized by Google

noxius in ſui conſeruationem vteretur; hinc dicunt Cabalici:

אין לך עשב ועשב למטה שאין לא מול ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל:

Cabaliſtarum dictum de analogia ſuperiorum cũ inferioribus.

Non eſt tibi vlla herba inferiùs, quæ non habet planetam in expanſo illo ſidereo qui fulciat eam, dicatq; ei, creſce. Quænam verò herba, quinam lapis, quodnam animal, ad quod ſidus, ad quem Angelum præſidem, analogiam dicat, quam virtutem eis ſupernæ plantæ attribuerint, hic Rhodus, hic ſaltus. Hinc multi putauerunt, in prima nominum ab Adamo facta impoſitione, ſingularum rerum in Mundo exiſtentium nomina ita diuino conſilio conſtituta fuiſſe, vt vniuſcuiuſque rei, quam ſignificarent, eſſentiam, virtutes, ac proprietates exprimerent. Verùm cùm non niſi pauca nomina Hebræa, vti in ſecunda Claſſe oſtendimus, ſuperſint, quæ huiuſmodi virtutes demonſtrent, meritò ex hoc capite ſcientia rerum naturalium hucuſque manca permanſit & mutila. Fuerunt poſtea qui aſſererent, primos Patriarchas tùm perpetuâ Angelorum aſsiſtentiâ, tùm diuturnæ vitæ experientiâ, hanc rerum naturalium Cabalam plenè accepiſſe; quam tamen non ſcriptis, ſed ſucceſsiuâ traditione poſteris commendatam reliquerint; de qua ita R. Hamai:

Cabala naturalis creditur ab Angelis tradita primis Mundi Patriarchis; & ab his, poſteris.

קבלנו מרבותינו זכרונם לברכה שה קבלה מעשה בראשית היא חכמת הטבע כמו שמעשה מרכבה היא חכמת אלהים וחכמות הטבע קבלוה אבותינו הקדמונים מהמלאכים שהם למרום מני חכמות טבעיות:

R. Hamai.

Accepimus à Rabbinis bonæ memoriæ, quòd Kabala opus fabricæ ipſa eſt ſcientia naturæ, ſicut opus quadrigæ eſt ſcientia diuinitatis; ſcientiam naturæ acceperunt Patres noſtri antiqui ab Angelis, qui eos docuerunt ſigna ſigillorum naturæ. Quæ omnia Iochaides in Zohar, & Ietſiræ commentatores ferè omnes ſuis calculis comprobant. In ſignis itaque ſeu characteribus ſingulis Dei operibus diuinâ virtute impreſsis conſiſtit, quos qui legere & intelligere nôrit, eum nihil ampliùs reconditarum rerum latere poſſe arbitrantur. Hoſce verò characteres aiunt addiſci non poſſe niſi per omnimodam Sephiroticorum arcanorum notitiam. Hinc decem diuina nomina ſeu Sephiroth nihil aliud eſſe dicunt, quàm ſigilla quædam, quibus primò Angelicum Mundũ inſigniuit Deus, deinde hiſce ijſdem per Angelos Mundum ſidereũ & aſtra, & deinde elementarium rerum virtutes, & tandem ſingula hominis membra diuinis nominibus appropriata. ita Botrillus in Ietſirah, quem ſuprà citauimus. Cùm itaq; in hominem tanquã in finem omnia dirigantur, certè ad eius conſeruationem omnia conſpirare neceſſe erat; cùm homo quoq;, cœteraq; propter eum facta ſupernis lationibus ſubſtent, certè ſuperna corpora in inferiora ſimilitudine quadam ſibi correſpondentia ſimili ratione agent; Angeli quoq; ſingulis ſupernis corporibus aſſiſtentes, inclinationem naturalem habebunt, ad Claſſes analogas ſuæ fidei & tutelæ commiſſas ſummâ curâ dirigendas conſeruandaſque, & illi virtutes rerum in eum finem, in quem conditi ſunt, potiſſimùm promouebunt.

Iochaides. Commentatores Ietſiræ.

Cabala naturalis conſiſtit in characteribus rebus ſingulis à Deo impreſſis.

Botrillus.

Hinc

Triplicem hominem Cabalici fingunt decem præcipuis membris conſtantem.

Hinc triplicem ſibi hominem Cabalici, vnumquemque denis membris ſecundùm requiſitionem naturæ ſuæ conſtitutum confinxerunt. Et tametſi in archetypo & intellectuali Mundo nullum membrum ſit ſenſibile aut corporeum, eſt tamen ijs fundamentum quoddam, quod decem tùm megacoſmi, tùm microcoſmi membris ſecundùm analogiam quandam reſpondeat. Hinc caput ſeu cerebrum occultâ quâdam analogiâ in Mundo ſidereo empyreum Intelligentijs refertum, & in Mundo archetypo numerationum *Kether*; Os verò deſignat in eodem ſapientiam, iuxta illud: *Verbo Domini cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum*; In Mundo verò Sidereo primum mobile, quia Sapientia ſiue Verbum Dei cauſa omnis motus & vitæ; Lingua denotat in ſupremo Mundo *Binah*, & in Mundo ſenſibili firmamentum, quia quemadmodum lingua interiora omnia explicat, ſic Deus per firmamentum ideis refertum ornatum mundanum; Splen reſpondet *Gedulæ*, & in Mundo ſidereo Saturno; Hepar *Geburæ* & Ioui; Stomachus culina microcoſmi τῷ *Netſah*, & Marti; Cor *Tipherеth*, & Soli; Renes *Hod*, & Veneri; Pulmo *Ieſod*, & Mercurio; Spermatica denique *Malcuth*, & Lunæ aptiſſimè reſpondent.

Analogia decem membrorum hominis ad Archetypum & Sidereum Mundum.

כתר	Caput, Cerebrum	Cœlum empyreum
חכמה	Os	Primum mobile
בינה	Lingua	Firmamentum.
גדולה	Splen	Saturnus
גבורה	Hepar	Iuppiter
תפארת	Cor	Sol
נצח	Stomachus	Mars
הוד	Renes	Venus
יסוד	Pulmo	Mercurius
מלכות	Genitalia	Luna

Hoc pacto Mundani Opificis ratio ex centro, in quo omnia vnum ſunt, in Orbem euoluit vniuerſas Mundanæ machinæ ſpecies in diſparatiſsima membra, quorum ſingula ad alia & alia ſuos habent occultos conſenſus cum elementis & globis cœleſtibus, Angeliſque eorum præſidibus; quæ omnia cùm in hominis conſeruationem colliment, neceſſariò ſingula occultas quaſdam virtutes in microcoſmi membrorum conſeruationem aptas deuehent; quas vt cognoſcere poſſes, characterem ſingula portabunt, omnipotentis Dei nomine eiſdem impreſſum, quo, quid intrinſecè ſignificent, externo phytoptico ſigillo demonſtrent; quæ quidem virtutes nihil aliud ſunt, quàm Stellæ quædam ſeu formæ Stellis cœleſtibus vnde-

vndequaque correſpondentia, quarum occultam connexionem quicunque nôrit, eum in ſecretiori medicina mira patraturum nihil dubitant. Omnia aſtra cœleſtia quę in cœlo patent, etiã in terra ſpiritibus ſuis occultè clauſa latent; & ſicuti Sol cœleſtis calore ſuo inuiſibili generat omnia in terreſtri Mundo, ita Sol terreſtris ſuo calore inuiſibili creat & regenerat omnia inuiſibiliter; per Solem cœleſtem *Tiphereth* Spiritus Domini operatur omnia, ſed ratione inuiſibili. Et quemadmodum Sol ſupernus inuiſibili virtute ſuâ omnibus ineſt quàm intimè, vtpote calor naturalis rerum omnium; ita & Sol terrenus virtute ſuâ inuiſibili omnibus ineſt, vtpote rerum omnium calor natiuus, rerum balſamum, lychnus & oleum; ille ſpiritus vitæ in omnibus rebus abditus vocatur, hic ſulphur naturæ ſuo proprio & genuino nomine in omnibus rebus inexiſtens appellatur: ſunt enim ſuperiora in inferioribus, & hæc in illis, iuxta illud:

כל התחתונים הם מנגדים לעליונים וכפי עשית למטה כן נעשה למעלה:

Omnes res inferiores ſunt repræſentantiuæ ſuperiorum, & vti inferiùs, ſic & agitur ſuperiùs. Infima ergo monſtrant ſuperna, corporalia intellectualia, per terreſtrium & inferiorum naturas & proprietates in naturas & proprietates ſupernorum aſcendimus, iuxta illud: *Inuiſibilia Dei per ea, quæ facta ſunt, intellecta conſpiciuntur*; ſunt enim externa corporea & ſenſibilia, ſupernorum notæ, ac inuiſibilium internorum ſymbola, quibus ad ſupernorum cognitionem manuducamur. Tota creatura Dei nihil aliud eſt quàm vmbra Dei, & figura interni paradiſi, ille videlicet intuitus, quo creationis poſteriora & effectus cognoſcimus. Hinc tradunt Cabalici, quòd in tabulis Moſaicis fuit digito Dei inſcripta lex igne nigro ſupra dorſum ignis candidi.

Superiora ſunt in inferioribus.

הלוחות היו אש שחורה על גבי אש לבנה:

Libro אבקת רוכל *pulaus pigmentarij.*

Per ignem candidum denotatur vis interna rerum creatrix, per ignem nigrum creata ſignantur, quæ quidem legi minimè poſſent, niſi corporeis, quæ per nigrum ignem indicantur, notis conſpicerentur. Cùm itaq; tres decades membrorum Mundi, microcoſmi, megacoſmi, & angelocoſmi, vti ſuprà dictum fuit, decem diuinis nominibus ſeu Sephiroth, quibus ſignata ſunt, exactè reſpondeant; hinc Cabaliſtæ argumentantur, quòd omnia illa, quæ exteriori figura vnum ex dictis membris referunt, Deus Optimus Maximus, ad iſtiuſmodi membri curam & conſeruationem, quod referunt, per applicationem corporearum ad res corporeas, creaſſe videatur. Quoniam verò corporea internarum inuiſibiliumque facultatum ſigna ſunt; dicunt quòd mens humana, quæ in cerebro thronum ſuum poſuit, per analogam applicationem diuinorum nominum angelicorumque, hoc eſt, per certos & appropriatos in ſacris literis fundatos textus ad conſortium Dei Angelorumque, dummodo animi indiſpoſitio non obſtet, pertingere poſsit; cùm enim occultus quidam inuiſibilium membrorum ad inuiſibilia connexus ſit, legis diuinæ, æternæ, & immutabilis ratio poſtulare videtur, vt ad dicta ratione peractam ſpiritualem applica-

Analogia inter res ſuperiores & inferiores.

plica-

Digitized by Google

plicationem, Diuinus Angelicuſque influxus ad id, quod petitur obtinendum, neceſſariò adſit. Cùm verò res externæ & corporeæ membrum aliquod hominis externum v. g. caput aut cerebrum referentes, occultam cum ſpiritualibus proportionem & harmoniam habeant, membrum aliquod per applicationem rerum ei conuenientium pari ratione medicum effectum vt obtineat, neceſſe eſt. Hoc pacto per oris analogas rationes חכמה, Verbum Dei ſeu Sapientia; per linguæ analoga ſymbola בינה, Spiritus; per lienis analogas notas Saturnus ſupramundanus *Gebura*; per hepatis occultam proportionem Iuppiter *Gedula*; per cordis abditas proportiones Sol archetypus *Tiphereth*; per cordis ſigna Mars *Netſah*; per renum correlationes *Hod* Venus ſupramundana; per pulmonis latentes conſenſus *Ieſod* Mercurius; per genitalium denique analogiam Luna illa archetypa *Malcuth*, attrahentur. Non ſecùs ac corporeæ plantæ ad id membrum, quod figura ſua exprimunt, ſanandum, abditâ quâdam harmoniâ concurrunt. Atque hæc eſt vera illa Cabala naturalis, quam antiqui ſucceſsiuâ quâdam traditione poſteris colendam reliquerunt; quam à primis Patriarchis Ægyptij, ab Ægyptijs Græci, & ab his tota reliqua poſteritas, ſummâ tamen ſymbolorum obſcuritate inuolutam acceperunt; quam cùm in tractatu de occultis naturæ characteriſmis ex profeſſo & quàm ſuſiſsimè ſecundùm omnes regulas & præceptiones exponamus; eò Lectorem remittimus. Ex hiſce ſiquidem paucis, quiſquis acumine ingenij pollet, facilè in quo naturalis Hebræorum Cabala conſiſtat, perſpiciet.

§ IV.

De Magia Cabaliſtica, Aegyptiaca, Pythagorica, vniuſque ad alteram comparatione.

Cabala Magica quid ſit.

CAbala Magica, ſeu Magia Cabaliſtica, nihil aliud eſt, quàm ars à poſterioribus Rabbinis introducta, varijs ſuperſtitionibus implicata, quâ per certa malignorum ſpirituum nomina, veriùs dæmonum inuocationes & adiurationes, enſalmoſque, mira ſibi, & prodigioſos in omni genere rerum effectus falſò promittunt. Eſt autem Cabala Pythagorica (tametſi à modernis maleſeriatorum hominum Magicis Scholis, Pythagoræ perperam adſcripta) qua ex numeris in nomine alicuius contentis totius vitæ curſum, proſperam, iniquamque fortunam ſe deprehendere, ſtolidè ſibi imaginantur. Vtramque Cabalam in Claſſe Magiæ exponentes, vanitates inauditas, quibus ſe cœca hominum pectora immergant, timoratis in cautelam & circumſpectionem, temerarijs verò in reſipiſcentiam recenſebimus. Porrò quæcunque hucuſque de Cabala dicta ſunt, ita Ægyptiacæ Cabalæ quadrant, vt num hi ab ipſis, aut ipſi ab his acceperint, diſpici vix poſsit. Quicquid enim Hebræi per nomina numeroſque in ſua Cabala demonſtrant & ſignificant, hoc idem parallellâ quâdam ratione

Cabala Pythagorica quid?

Cabala Hebræorum Cabalæ Ægyptiorum parallela.

tione Ægyptij per figuras ſymbolicas exprimunt; atque adeo per diuerſa media in vnum & eundem finem collimant; quæ eſt cognitio Dei & naturæ, quâ imbuti θεοπαραδοσίαν καὶ θεομόρφωσιν diuini Numinis aſpirantis ductu adepti, atque in Deum transformati admirandorum operum patratores ſe euaſuros certò certiùs ſibi perſuadent. Verùm hæc omnia ſuis locis ſuſiùs proſequemur.

Concluſio contra Cabalam.

ATque hæc eſt Cabala illa ab Hebræis tanta verborum iactantia commendata, à plebæis hominibus tantopere expetita; quæ tamen, ſi pauca excipias, meritò totius iniquitatis officina cenſeri debet ab omnibus ijs, qui ſimilia rectæ rationis trutina ponderare ſolent. Et tametſi nihil in ea occurrat, quod demonſtratiuis rationibus innitatur, ac propriè dictæ ſcientiæ rationem tueatur; Hebræi tamen vniuerſam philoſophiam diuinam & humanam, nec non naturalem, omniumque doctrinam ſub myſticis ac ſymbolicis verborum numerorumq; inuolucris abſconditam continere volunt, non rationibus diſputationibuſque, aut ratiocinijs humanis, ſed συμβολικῶς pertractatam. Itaque in ea ſingulas literas, figuras, nomina, elementa, apices, lineas, puncta, accentus, ſpiritus, & quidquid eſt minutiùs, profundiſſimam quandam & abditiſſimam ingentium rerum ſignificatricem doctrinam continere falſò ſibi perſuadent; quam qui probè calluerit, eum nihil latere aiunt, omnia ſcire & præſcire, naturæ imperare, cunctaſque res ei obedire; quòd in ipſis tamen minimè verificari videmus, cùm ignariùs ignauiúſque hominum genus Hebræis non nôrim. Hac inquiunt Moſen prodigia illa in Ægypto & in deſerto feciſſe; hac Ioſue, Eliam, Heliſæum, Iſaiam, Ieremiam, Danielem, Samuelem, tot tantaq; exhibuiſſe miracula; hac potiſſimùm ratione perſuaſi, quòd nomina, quæ Deus per Adamum cunctis rebus iuxta ſuas cuiuſque rei proprietates impoſuit, fuerint Hebraica, quibus rerum omnium ſubſtantiæ, qualitates, ac proprietates exprimantur; quocirca hiſce nominibus naturales res compellanti, confeſtim res omnes ex primæuæ impoſitionis vigore, illi ſeſe ſubijcere, eiuſque obſequio ſe totas addicere ſuperſtitioſiùs iactitant. Miror ego ſanè, quì & quâ ratione tandem fieri poſſit, vt ſanæ mentis homines, tam inſana & ſanatica deliramenta aut acceptare, aut approbare vnquam potuerint. Quis enim vllus eorum, qui iudicio pollent, in animum ſuum inducat, vt credat, Solem, Lunam, aſtra, elementa, ſtirpes, cùm ratione careant, diuinam illam vim in verbis ſe prodentem, aut ſentire, aut affici, permouerique vnquam ad hominum arbitrium potuiſſe? Sed eſto nouerint illam vim vel omnes res naturales, vel certè animantes, aut homines; num ideo eiuſmodi nominum appellatione eos continuò moueri neceſſe eſt? Si quis mihi huiuſmodi nominum portenta obmurmurârit, num ijs compellatus, ideo omni depoſito arbitrio, mox eius imperio obſequi, & quæcunque voluerit, peragere cogar? Simplex, ne dicam ſtolidus, & brutæ mentis homo ſit, qui id ſibi per-

ſuadeat. Si reconditiſſimam illam vim & efficaciam vocum Hebraicarum, quam Cabalici iactitant, pauciſſimi hominum intelligunt, nec niſi, qui illa eadem multò iam antè probè fuerint imbuti; quomodo eam agnoſcent & ſentient bruta, cœteraque non ratione modò, ſed & ſenſu carentia? Legimus quidem Moſen mare diuiſiſſe, rupes aperuiſſe; Ioſue Solem ſtitiſſe, obediente Deo voci hominis; Eliam & Heliſæum mortuos excitaſſe, ignem cœlo deduxiſſe; Danielem ſomnia expoſuiſſe; ſed de Cabalico artificio, quo Rabbini eos vſos aſſerunt, nulla in ſacris literis ſit mentio. Si ergo tanta Cabalicæ Magiæ vis eſt & poteſtas, vt cœlis imperet, maria diuidat, rupes aperiat, mortuos excitet, flumina ſiccet, verbo totam naturam commutet, & ſibi ad placitum nutumque obedire faciat; cur Cabalæi eius artis, vt iactant, peritiſſimi, talia nunquam patrarunt, aut etiam nunc patrare poſſunt? Certè ſi quid moderni Rabbinaſtri talium callerent, Chriſtianus Orbis nuſpiam ſecurus foret. quin ad iugum diuturnæ ſeruitutis excutiendum, quo miſeri iam 1652 annis oppreſſi tenentur, vti debuiſſent. Vana itaque & impia ſunt omnia Cabaliſtarum, quæ ex diuinis Angelorumque nominibus confingunt, deliramenta; vana varia illa amuletorum ex ijs compoſita portenta; vtpote vnicus innumerarum ſuperſtitionum fons & origo; vnde non immeritò ab Eccleſia, veluti execranda proſcribitur, à ſapientibus exploditur, & cum ſortilegis artibus connumeratur, eumque inter illas meritò locum habet, quam Magicæ ſuperſtitiones, reliquarumque damnatarum artium monumenta. Imò quicunque huiuſmodi artibus Reip. Chriſtianæ nimium pernitioſis vtuntur, eos Sacræ Inquiſitionis pœnis ſubiacere tanquam Hæreticos & Magos doctè probant, Pererius, Delrio, de Moura libro de Enſalmis, & tandem fuſè monſtrat doctiſſimus Thomas Caſtaldus in ſuis paſſim de Angelica poteſtate operibus. Quæ & nos in ſequentibus acerrimè confutamus.

CLAS-

CLASSIS V.

DE CABALA SARACENICA ET AGARENA:

SIVE QVOD IDEM EST,

De ſuperſtitioſa Arabum, Turcarumque Philoſophia hieroglyphica.

ILLVSTRISSIMO ATQVE REVERENDISSIMO DOMINO

FRANCISCO ALBICIO

S.R. Inquiſitionis Aſſeſſori.

ITEM

Reuerendis atque Doctiſſimis Patribus S. Theologiæ Magiſtris, Orientalium Linguarum Profeſſoribus, ac S. D. N. Innocentij X. Interpretibus.

P. PHILIPPO QVADAGNOLO, Ord. Cler. Min. Arabicæ linguæ in Athenæo Romano Profeſſori.

P. F. BARTHOLOMÆO à PETTORANO, } Ord. S. Franc. Theologis, & linguæ
P. F. ANTONIO AQVILANO, } Arabicæ Profeſſoribus.

P. LVDOVICO MARACCIO Cong. Cl. Reg. Matris Dei, Orient. linguar. Cenſori.

P. IOANNI BAPTISTÆ GIATTINO S. I. Theol. Scholaſt. in Coll. Rom. Profeſſ.

D. ABRAHAMO ECCHELLENSI Chald. linguæ in Rom. Athenæo Profeſſori, Librorumque Orientalium Cenſori.

Viris virtute & doctrina illuſtribus S. P. D. Author.

E*XPOSITVRVS arcanam Saracenorum philoſophandi rationem, quam* Cabalam *appellant, certè materiam hanc vti abſtruſam & in penitiſſimis Arabum adytis reconditam, ita paucis hucuſq; peruiam, & vix ab vllo, quod ſciam, tentatam, nemini meliori iure, quàm* Tibi *primò,* Albici Illuſtriſsime, *ſapientiſſimo Congregationis noſtræ Arabicæ moderatori;* Vobis *deindè peritiſſimis Arabicæ linguæ Magiſtris, dedicandam duxi: ænigmata ſiquidem, teſte Clemente Alexandr. non niſi eorum peritis, ac Viris ſapientiâ conſpicuis conſecrari debere, ex illuſtri illo Arabum dictatore Locman didiciſtis:*

العالم عرف الجاهل لانه كان جاهلا ، والجاهل لا يعرف العالم لانه لا كان عالما ☼

V*os enim in Tabularum Granatenſium expoſitione iam ab octennio ferè haud ſine improbo labore ita ſpartam veſtram exornaſtis, vt veri & genuini Oedipi, omnium opinione, & dici & æſtimari mereamini. Hunc itaque Cointerpretis veſtri partum, vnicum, & perenne meæ in vos voluntatis teſtimonium, æqui bonique conſulite. Quòd ſi iudicio veſtro quicquam in eo laude dignum occurrerit, id primùm Deo Opt. Max. deindè Magno Cæſari, qui id vt fieret, iuſſit, & vt fieri poſſet, munificentiâ Regiâ maiori, laboranti ſubuenit, acceptum feratis; ſin verò nonnihil mancum & mutilum exciderit inopinanti, id ingenij mei imbecillitati adſcribatis velim.*

Digitized by Google

CABALA SARACENICA.

PRAEFATIO.

CVM nullus è Latinis, quod ſciam, Scriptoribus hoc præſens doctrinæ argumentum attigerit, mearum partium, hoc eſt, Oedipi eſſe ratus ſum, & hoc, quantum ingenij vires permiſerint, exponendum aſſumere. Sed proh Deum immortalem! quanta hic in obſcuriſſimis rebus enodandis induſtria, quanto in ſemeſis manuſcriptorum voluminum lacinijs labore, quantò in lectione diuerſorũ Authorum non niſi per abbreuiaturas compilatorum iudicio opus fuit, vt tandem ad latentis, Deo dante, veritatis ſcaturiginem pertingerem: vt vel ex hoc ipſo mihi innotuerit, quàm difficile ſit, incognitas adire regiones, inexpertas tentare vias, iter ingredi ſine duce, ſine comite, ſcopulis præcipitijſq́ innumeris obſeptum. Sed hoc ij qui ſimilia adyta tentârunt, faciliùs animo concipere poterunt, quàm ego multis ambagibus deſcribere.

Difficultas Operis.

CAPVT I.

De Cabalæ Saracenicæ origine.

Contentio inter Saracenos & Agarenos de primatu originis

SED relictis hiſce opus ipſum aggrediamur. Vti olim Hebræos inter & Samaritanos, ita magna Saracenos inter & Agarenos de primatu originis lis fuit & controuerſia. Saraceni à Sara vxore Abraham originem dum ambitioſè deducunt, ſummo odio Agarenos, quòd ab Agar ancilla Abrahæ infamem & ſeruilem originis ſuæ ſtirpem propagent, inſectantur; quos & ſpurios Iſmaëlitas, & idololatras peſſimos nominant. Agareni contrà Saracenos non à Sara dictos, ſed à verbo سارق *Saracq*, quod furem & latronem ſignificat, vagabundos tenebriones, prædis, cædibus, & latrocinijs omnia infeſtantes, denominant. Durauit hoc diſſidium vſque ad annum Chriſti 660. quo ſub Imperatore Heraclio nequiſſimus Impoſtor Mahumed Mecanus legis ſuæ venenum Mundo propinauit. Qui à Dæmone agitatus, Selam Iudæi, & Sergij Monachi Apoſtatæ ſubſidio vſus, Alcoranum illum totius iniquitatis penuarium primò quidem Canticis quibuſdam ſine capitibus, ſolis ſchedulis ſine ordine & diſtinctione contentis, at poſtmodum ab Otman Calipha ſucceſſore eius in quatuor libros, quorum ſinguli in alia capitula ſeu ſuratas, quæ in vniuerſum ſunt 211. diuiſum condidit, aſſeclis Abubecher, Omar, & Hali. ita Azar & Azipha libri magnæ apud eos authoritatis referunt. Verùm tanta fuit poſteris temporibus de Alcorano Mahumetis controuerſia, vt in quatuor mox hæreſes abiêrit. Primæ hæreſis Author fuit Melich, quem Africa ferè vniuerſa ſecuta eſt; alter Aſſafihi, quem ſecuti ſunt Mecani, & vtriuſque Arabiæ incolæ; tertius Alambeli, quem ſecuti ſunt Perſæ & Babylonij; quartus denique Mulhaniſa, quem ſecuti ſunt Ægyptij, Syri, Damaſceni. Atque ex hiſce veluti

Mahumedus quando ſcripſerit Alcoranum.

Azar & Azipha libri Saracenici. Hæreſes 4 ex Alcorano prodiere.

veluti ex equo quodam Troiano Alcoranus prodijt, qui tametſi miris modis contaminatus, diuerſiſque opinionibus refertus, omnes tamen & ſinguli ſuum Alcoranum ſummo honore tanquam à Gabriele Archangelo Mahumeti cœlitùs traditum venerantur; & vti ingentia ſub illo religionis ſacramenta latere exiſtimant, ita quoque eum veluti aptam ſuperſtitionibus ſuis materiam vnicè, vti in ſequentibus patebit, arripiunt. Sed hæc ex multis pauca adducere voluimus, ad indicandam huius tam peruerſæ doctrinæ originem. Vt itaque ad inſtitutum regrediamur.

Saraceni Hebræorum Simiæ.

Arabes Saracenos nullo non tempore Hebræorum Simias egiſſe, mirum non eſt, cùm immundus ille partus non niſi ab obſtetricante manu Hebræi Selami, Mahumedis inſtructoris prodierit, idque doctrinâ eorundem Cabaliſticâ ſat ſuperq; demonſtrat. Tametſi nitorem & puritatem Hebraicæ Cabalæ innumeris, inauditiſque ſuperſtitionibus ita paulatim contaminauerint, vt Cabalam eorum totius Magiæ, damnatarumque artium, vt paulò poſt videbitur, ſentinam inexhauſtam non immeritò dicere poſſimus; dum vix vllum amuletum Magicum etiam hoc tempore vſitatum prodeat, quod non huius damnatæ doctrinæ, ſiue literas, ſiue portentoſorum nominum rationem ſpectes, oleat. Quæcunque igitur hac in parte de ſuperſtitione ſiue in literis, ſiue nominibus vanâ obſeruantiâ cultis, ſeſe exerente ſcripturus ſum; ea ad cautelam incircumſpectorum hominum ſcribam, doctis verò ianuam ad originem, compoſitionem, artificioſamque literarum Arabicarum connexionem, quibus periapta ſua conficiunt, peregrinæ doctrinæ à nemine hucuſque tentatæ ſpecimen exhibiturus, aperiam; vt quàm mille modis fallacijſque humanum genus circumuenire ſoleat tenebrarum Angelus, ex hoc ipſo diſcant, atque de amuletorum, quæ paſſim circumferuntur, ratione exactum iudicium formare poſſint. Dixi Arabes nullo non tempore Hebræorum in Cabalica ſua doctrina Simias egiſſe; quod vt oſtendam, paucis ea, quæ fuſè in præcedentibus expoſuimus, hoc loco repetam, vt parallelâ quâdam digreſſione, vtriuſque ſectæ inſtituta luculentiùs pateſiant.

Horrendæ Arabum ſuperſtitiones.

Proteſtatio Authoris.

Cabalæ Hebræorum & Saracenorum paralleliſmus.

Aſſerunt Hebræi Kabalam ab Adamo in filios ſuos ſucceſſiuâ traditione propagatam; aſſerunt hoc & Arabes. Kabala Hebræorum fundamenta ſua habet in lege Moſaica, cœteriſque Sacræ hiſtoriæ monumentis; Kabala Saracenica fundamentum ſuum habet in Alcorano, quem & Alphurcam vocant. Iterum Kabala Hebræorum à literis ſiue Alphabeto myſtico, nominibuſque diuinis quæ inde eruuntur, prima ſuæ inſtitutionis ſumpſit exordia; ſumpſit & ex ijſdem ſua, Kabala Saracenorum. Kabala Hebræorum ex ſacris textibus per numeros, & figuras in amuleta contractas, varia Dei, Angelorumque nomina, quibus in inuocationibus ſuis ad aliquod à Deo beneficium impetrandum vtuntur, inueſtigat; faciunt hoc idem multò copioſiùs & ſuperſtitioſiùs Arabes. Verbo, vtraq; huius & alterius vitæ felicitatem, ſiue licitis, ſiue illicitis medijs procuratam, pro ſcopo & vltimo fine habet.

Libri ex quibus extracta quæ de Saracenorum Cabala hic ſcribuntur.

Monumenta manuſcripta Arabica, ex quibus omnia extraximus, primò ſunt, Hiſtoria ſacra & profana Saracenorum, Authore Amamo Abulheſſan,

Amonius Abulheſſan. Aben Abdalla Keſſadi. Aben Ioſeph Altokphi. Abrahim Eſtath Babylonicus. Aben Rahmō. Halymorchus Aben Amer Oſman. Author libri Chesban & Elrammel. Author libri ſigillorum. Haſmon Aben Buri.

heſſan, Aben Abdalla, & Keſſadi. Narrationes viſionum, Authore Aben Ioſeph Altokphi. Liber arcanorum, Authore Abrahim Eſtath Babylonio. Liber computationis Authore Aben Rahmon. Liber diuinæ inuocationis Authore Halymorchum. Liber de vita Eremitarum Saracenorum Authore Aben Amer Oſman. Liber intitulatus Hesban elrammel, id eſt, computus arenæ, Authore incerto ex Fezza vrbe, Nubiano charactere ſcriptus. Liber Sigillorum, Authore Anonymo. Magia Turcarum, Authore Haſmon Aben Buri, cum innumeris alijs fragmentis paſſim ſine nomine.

CAPVT II.

De myſtico Alphabeto Arabum Saracenorum.

Arabes Mahumetani quantam vim attribuant literis ſeu characteribus.

PVtant Arabes Mahumedis ſectatores, fundamentum omnium bonorum latere ſub literis, primo à Deo humani generis protoplaſto reuelatis; & omnia ſub ijs diuinitatis attributa contineri; Deumque mirificè ad ijs qui ſincero corde & fide purâ illa proferunt, in qualibet neceſſitate conſtituti ſint, ſubueniendum inclinari; Angelos attrahi, Dæmones & omnia infauſta propulſari. Hiſce Deum primò influere in Angelos, & per hos in 12 ſigna Zodiaci & planetas, & hinc denique in 4 elementorum virtutes; quibus ſingulis ex recenſitis Claſſibus à Deo certæ ex Alphabeto myſtico literæ conſignatæ ſint, quas qui nouerit, eaſque in numeros reſoluendi methodum ſciuerit, cum quæcunque voluerit in hoc Mundo, & impetraturum, & perpetraturum putant; in quibus quidem Hebræos vbique imitantur. Præterea hiſce literis certas herbas, lapides, metalla, animalia, & partes animalium, vti pilos, cornua, extremaque corporis, vſque ad excrementa viliſſima applicant, quibus ſimul analogicè coniunctis in Magia prodigioſos effectus ſe producturos ſibi ſtolidè perſuadent. Viſis itaque miraculis literarum phantaſticis, iam ex ipſis fontibus ſingula authoritate congruâ ſtabiliamus.

Abulheſſan. Alphabeti myſtici Saracenorum origo.

Abulheſſan in opere de diuinis nominibus, his verbis myſtici Alphabeti originem deſcribit:

ثم امرة الله ان يكتب كلما يعلمهم فاخذ جلود الضان فربغها حتي صارت
بيضا فكتب فيها الاحروف تسعه وعشرين حرفا فالتوراه ولانجيل والزبور ولفرقان
احرفها فيهم اولها الا ــــــــــــــــــ ف ۞

Id eſt, *Tum præcepit Deus, vt ſcriberent omne, quod ipſe docuerat, & accepit pelles ouium, & elaborauit eas vſque dum fierent albæ, & ſcripſit Deus glorioſus in eas literas 29, videlicet literas quibus conſcriptæ ſunt & Thorah lex Iudæorum, & Euangelium, & Zabur lex Perſarum, & Alphurcan lex Mahamedis; & prima litera ex ijs eſt Aleph.* Deinde recenſet ſingulas literas cum ſignificatione earundem, quas hîc Latino-Arabicas apponemus.

Signi-

Significationes	Literæ	
انا الله الواحد القهار جواد بالمال جليل المقال ۞ Hoc eſt, *Ego Deus, vnus, victor, beneficus in bonis, glorioſus in ſermone.*	ا اليف Aleph litera	1
بم الله الرحمن الرحيـــم ۞ Hoc eſt, *In nomine Dei miſericordis, miſeratoris.*	ب Be	2
توحد في ملكه وتواضع كل شي لعظمـــه ۞ Id eſt, *Vnicus eſt in regno ſuo, & omnia ſunt ſubiecta magnitudini eius.*	ت Te	3
ثابت لم يزل ولا يزال ۞ Id eſt, *Firmus, ſolidus, ſubſiſtens, non defluet, & non demittetur.*	ث Tſe	4
جميل الفعل جواد بالمال والمقال ۞ Id eſt, *Munificus opere, beneficus in bonis & ſermone.*	ج Gim	5
حليم على من عصاه حميد يحب من حمده ۞ Id eſt, *Mitis erga inobedientes, laudabilis, amat qui laudauerit eum.*	ح Hha	6
خبير ببواطن الاشيا وظواهرها خالق كل شي ۞ Id eſt, *Sciens recondita & aperta, rerum Creator omnium.*	خ Chha	7
ديان يوم الديـــن ۞ Id eſt, *Iudex in die iudicij, vel vltimi iudicij vindex.*	د Dal	8
ذو الفضل العظيم ذو العرش المجيد والبطش الشديد ۞ Id eſt, *Excellens, magnus, tenens ſolium gloriæ, virtute ſuâ vehemens.*	ذ Dhſal	9
رزاق غير مرزوق ۞ Id eſt, *Retribuens ſine retributione.*	ر Re	10
زراع من غير بذر زايد من غير نقص زين كل شي برحمتـــه ۞ Id eſt, *Seminans ſine ſemine, augens ſine defectu, ornans omnia in miſericordia ſua.*	ز Ze	11
سريع الحساب سميع الدعا الاجاجـــه ۞ Id eſt, *Feſtinus in rationibus exigendis, audiens inuocationem indigentium.*	س Sin	12
شديد العقاب والبطش شاهد كل نجوي ۞ Id eſt, *Vehemens & ſtrenuus in puniendo, teſtis in conſilio.*	ش Schin	13
صمد لم يزل صادق الوعد صابر على من عصاه ۞ Id eſt, *Permanens & non defluet; verax in promiſſis; ſuſtinens rebelles ſibi.*	ص Sſad	14

Id

Significationes	Literæ	
ضيا السموات والارضيين ضمن لاوليايه المغفره ولاعدايه العقوبه ✡ Id eſt, *Lumen cæleſtium, & terreſtrium, promiſit ſanctis ſuis remiſſionem, & inimicis ſuis tormenta.*	ض Dzh	15
طاب من اخلص الله اخلصه له المطيعون طوبي لمن طاعه طال شقا من عصاه ✡ Id eſt, *Beatus quem ſaluauerit Deus, ſaluati ſunt obedientes; beatus qui ei obedierit; diuturna miſeria rebellium.*	ط Tta	16
ظهر امره وظهر اهل محبته باجنه ✡ Id eſt, *Apparuit præceptum eius, & apparuerunt amore ſuo imbuti in paradiſo.*	ظ Dha	17
عالم وعالي بالربوبيه ✡ Id eſt, *Sciens, & ſapiens, & excelſus in dominatione.*	ع Ain	18
غياث المستغيثين غيث على خلقه غني لا يفتقر ✡ Id eſt, *Salus ſanantium ſe, ſeruator creaturarum, diues ſine vlla indigentia & paupertate.*	غ Ghain	19
فعال لما يريد ليس له شريك ✡ Id eſt, *Operans quod vult; non eſt ipſi conſors & ſocius.*	ف Pe	20
قيوم لا ينام قايم على كل نفس بما كسبت قدير قادر ✡ Id eſt, *Perſiſtens eſt & non dormit, ſtans ſuper omnem animam, prout effecit eam potens valde.*	ق Caph	21
كريم كان قبل كل شي كاين بعد كل شي كافي كل بليه ✡ Id eſt, *Honorabilis fuit ante omnia, exiſtens poſt omnia, remouens omnia mala.*	ك Koph	22
له ملكة السموات والارض له الخلق والامر من قبل ومن بعد ✡ Id eſt, *Ipſius Regnum cælorum & terræ, ipſius creatio & imperium antè & poſt.*	ل Lam	23
ملك يوم الدين ملى حليم حميد مجيد من قبل ومن بعد Id eſt, *Rex diei iudicij, plenus manſuetudine, glorioſus antè & poſt.*	م Mim	24
نور السموات والارض ناره معده لمن عصاه ✡ Id eſt, *Lux cæli & terræ, ignis eius paratus eſt rebellibus.*	ن Nun	25

Digitized by Google

Significationes	Literæ	
ولي المومنين وويل لمن عصاه وويل للمكذبين ۞ Id eſt, *Præſes fidelium; væ ſuperbis & pertinacibus; væ mendacibus.*	و Vau	26
هو الله الذي لا اله الا هو الواحد القهار اعداه في الجحيم اولياه في النعيم المقيم ۞ Id eſt, *Ipſe Deus; non eſt alius, niſi ipſe ſolus, victor, inimici eius in inferno, ſancti eius in voluptatibus perpetuis.*	ﻫ He	27
لا الله الا هو العزيز الحكيم ۞ Id eſt. *Non eſt Deus niſi ipſe, fortis & ſapiens.*	لا Lamaliph	28
يعلم ما في السموات وما في الارض وما في بينها وما في تخفي الصدور ۞ Id eſt, *Cognoſcens omnia, quæ ſunt in cælo & in terra, & intermedijs eorum, & quæ abſcondita ſunt in pectoribus.*	ي Ie	29

Hæ ſunt 29 literæ, quas Deus Adamo filijſque, myſterijs, vt ipſi falſò ſibi perſuadent, pleniſſimas tradidiſſe fertur; quarum quidem ſingulæ incipiunt cum ſententia quadam ex Alcorano extracta, quæ incipit ab eadem litera, quam exponunt. Haſce verò ſententias dictis literis æquipollere volunt, quas diuinam prouidentiam ab origine Mundi propter merita ſerui ſui Mahumedis iuxta dictarum ſententiarum principia ſic ordinaſſe & diſpoſuiſſe impiè ſibi imaginantur. Quomodo verò hæc Cabala paulatim propagata ſit, refert citatus Abulheſſan libro locoque allegato his verbis:

Falſum eſt literas Alphabeti Arabici eſſe myſterioſas.

فلما نزلت هذه الحروف علمها ادم لابنه شيت عم وقال يابني توارثوا هذا الحروف
وتوارثوها حتي صارت الى انوش ثم الى قيدار ثم الى هابيل ثم الى نزار ثم اندرست
حتي بعث الله تعلى ادريس عم وهو اول من خط بالقلم بعد انوش بن شيت ثم
علمها اولاده وقال يابني اعلموا انكم صابون وتعلموا القراه في صغركم والصابون
هم كتبت ذلك الزمان وذلك قوله تعلى والصابون والنصاري فلم يزالوا يتوارثون
صحف شيت بن ادم عم الى ان كان زمان نوح عم وهو الى زمان ابراهيم فلما هلك
الله عزوجل النمرود خرج ابراهيم مهران يريد ارض الشام فلما وصل حران من
ارض الجزيره ووجده ۞

Abulhaſſan.

Id eſt, *Cùm deſcendiſſent cælitùs hæ literæ, docuit eas Adam filium ſuum Seth (pax ſuper eum) & dixit; O filij mei, hæreditate has literas; & hæreditarunt eas, transferentes eas ad Enos, deinde ad Keitar, deinde ad Habil, & poſtea ad Nazar, vſque dum mitteret Deus excelſus Adris (ſuper eum pax) & is primus fuit, qui exarauit eas calamo poſt Enos filium Seth; tunc docuit eas filios ſuos dicens: O filij mei, ſcitote quoniam vos Sabæi, qui debetis docere lectionem earum paruulos veſtros & adoleſcentes; ſcripſi tempus, quo hæc locutus eſt Excelſus Sabæis & Nazaræis, & cùm diſcederent, hæreditarunt libros Seth filij Adam (ſuper eum pax) vſque ad tempus Noë (ſuper eum pax) & hic vſque ad tempus Abraham, & poſtquam Deus fortis & glorioſus occidiſſet Nembrod, exiuit*

Figmentum Arabum de literis Alphabeti Arabici cælitùs acceptis.

Abra-

Abraham de Haran, hinc conceſſit in terram Scham Syriæ, & cùm perueniſſet Haran vnam ex terris Meſopotamiæ, ibi inuenit primùm has literas. Addit deinde Author, Abrahamum multa ijs miracula præſtitiſſe; & iuxta eas inſtituiſſe varias cerimonias, id eſt, purificationes, ieiunia, Menſe Ramathan facienda; & ſic literæ tandem ad Mahumedis tempora propagatæ fuerunt; quas ipſe nouis reuelationibus auctas, vti aiunt, filijs doctrinæ ſuæ obſeruandas tradidit.

Alphabetum Arabicum originem habet ab Hebræo.

Verùm hæc omnia non ab Adamo primùm accepta, ſed ex alio Alphabeto, quod diuinum vocant, mutuata, luculenter patet, in quo & ordinem literarum 22 Hebraicarum, & quinque finalium ךםןףץ, quas ad 27 vſque viginti duabus adiungere ſolent, obſeruant, vt ſequitur.

Alphabetum Arabicum accommodatum Alphabeto Hebraico, à quo originem primam duxit.

ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا	Literæ Arabicæ
Tta	Hha	Ze	Vau	He	Dal	Gim	Be	Aliph	
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Literæ Hebrææ
Teth	Cheth	Zain	Vau	He	Daleth	Ghimel	Beth	Aleph	
9	8	7	6	5	4	3	2	1	Numerus

ص	ف	ع	س	ن	م	ل	ك	ي	Literæ Arabicæ
Sſad	Phe	Ain	Sin	Nun	Mim	Lam	Caph	Ie	
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Literæ Hebrææ
Tſade	Pe	Nghain	Samech	Nun	Mem	Lamed	Caph	Iod	
90	80	70	60	50	40	30	20	10	Numerus

ت	ش	ر	ق	Literæ Arabicæ
Te	Schin	Re	Koph	
ת	ש	ר	ק	Literæ Hebrææ
Thau	Schin	Reſch	Koph	
400	300	200	100	Numerus

غ	ظ	ض	ذ	خ	ث	Literæ fortes ſeu abundantes dictæ ثخذضظغ
Ghain	Dha	Dzh	Dhſal	Chha	Tſe	
	ץ	ף	ן	ם	ך	Literæ finales dictæ כמנפץ
1000	900	800	700	600	500	

Atque ex hoc duplici Alphabeto apertè patet, Arabes omnem Alphabeti ſui myſtici rationem ab Hebræis, ſiue ordinem ſpectes literarum, ſiue numerorum quam ſingulæ oſtendunt, ſignificationem, acceptam, furtiuè ſibi attribuiſſe.

CA-

CAPVT III.

De Nominibus diuinis, Mahumedanis vſitatis, eorumque proprietate & efficacia, ex eorum ſententia, quæ ex tractatu de dictis nominibus Abulheſſan, ſumma fide extracta ſunt.

QVemadmodum Hebræi ex combinatione literarum & permutatione textus Sacræ ſcripturæ varia Dei, Angelorumque nomina educunt, quæ magnam in certis à Deo petendis beneficijs vim habere putantur; Pari ratione Mahumedani ex Alcorano plurima Dei nomina fingunt, quorum aliqua ex initialibus diuerſorum Alcorani verſuum literis conſtituuntur, nonnulla permutatione literarum efficiuntur, quædam ex ijs quæ Magicam Indorum doctrinam concernunt, fiunt. Ea nomina in numeros reſoluunt, quibus ſuprà quàm dici poteſt mirabilẽ efficaciã ineſſe, incredibili ſtoliditate credunt. Primi generis ſunt ea, quibus paulò antè myſticum Alphabetum expoſuimus; ſecundi, & tertij generis paulò poſt adducemus. Sunt autem nomina partim expanſa, partim contracta: illa ſeipſa explicant; hæc ex initialibus literis multorum Dei attributorum in vnum nomen contrahuntur, & proinde minimè niſi à peritiſſimis tantùm intelliguntur. Tale eſt مترحم *Mitrabbem, miſerens*, quod ex attributorum Dei ملك *Melkech, Rex*, توحيد *tubbid, vnicus*, رحمان *rabhman, miſericors*, حنان *hhanan, gratioſus*, محمود فعاله *mahhmud paale, glorioſus in operibus*, emergit; omnes enim horum nominum initiales literæ conſtituunt vnum nomen hoc مترحم *mitrabhem*, quod miſeratorem ſignificat. Tale eſt etiam استعتيا *eſtabbtia*, quô ad gratiam Optimatum promerendam vtuntur. talia ſunt omnia quæ ſequuntur nomina, ex initialibus literis variorum diuinorum nominum, extracta; quæ quidem hic adducere non importunum duximus. Et primò quidem explicabimus hoc loco nonnulla nomina; & quem in petendis à Deo beneficijs vſum obtineant, ex mente Arabum & Mahumedanorum recitabimus; vt quàm portentoſis ſuperſtitionibus humani generis hoſtis mortalium pectora etiam ſub ſpecie pietatis & ſanctimoniæ premat, quamque ad vanos & illicitos vſus ea adigat, Lectori ad cautelam pateſiat.

Arabes ex Alcorano varia Dei & Angelorum nomina extrahunt, eaque ad miras ſuperſtitiones adhibent.

Hæc duplicis generis ſunt, expanſa & contracta.

مترحم
م ملك
ت توحيد
ر رحمان
ح حنان
م محمود
فعا له

Nomina Dei expanſa, ſiue explicata.	Nomina Dei contracta.
لا الله الا انت يارب كل شي ووارثه ۞	سبحانك
Non eſt Deus niſi tu, ò Domine omnium, & hæres eorum.	*Sabahhnak*
	Laudamus te.

Nonnulla ex 50 Dei nominibus Arabicis.

Proprietas huius nominis eſt, gratiam obtinere ad ingreſſum ad Principes, ſi, vt ſibi vanè perſuadent, omni die vigeſies quinquies dicatur.

يا الله الاله الرفيع جلاله *O Deus, Deus ſublimans & extollens gloriam ſuam.*	يا اسموطوثيا *Eſmuttutſia*

Quicunque hoc nomen indutus veſtimentis mundis die Veneris poſt preces eiuſdem diei dixerit centies, obtinebit à Deo, ſi credere fas eſt, certitudinem ſalùtis, & inimicorum impetus confringet. commentum ſuprà quàm dici poteſt ridiculum.

يا الله المحمود في كل فاعله *O Deus glorioſus in omnibus operibus ſuis.*	يامعروشن *Maaruſchen.*

Si quis ſcripſerit hoc nomen (vide ſuperſtitionem oppidò ridiculam) ſupra teſtam oui cum muſcho & croco, vnà cum nomine eius, quem te vehementiſsimo amore proſequi deſideras, & matris eius, & ſepeliuerit in loco mundo, iſque fuerit mitis & humilis, ieiunaueritque tribus diebus, & legerit id ſingulis diebus quingenties, & poſt diem tertium abièrit ad balneum, cuius porta fuerit verſus Septentrionem, & benè lotus egreſſus ſcripſerit hoc nomen pariter ſupra volam dextram pedis, & & ſic iuerit ad amatam, & legerit ſuper eam dictum nomen cum intentione obtinendi illud quod vult, & ſtando cum ipſa deleuerit nomen ſcriptum; quiſque ille vel illa fuerit, ſtatim infatuabitur amore tanto, vt non poſsit quieſcere, nec cogitare aliud præter te. Hiſce nugis & inſaniјs Turcæ occupantur in diuinis ſuis inuocationibus; at quis tantarum ſuperſtitionum inſaniam vel animo concipiat; aut tam blaſphemas & ſacrilegas operationes, in tam turpes & abominandos fines aſſumptos, dum Deo præciſè ad malum vtuntur, non abhorreat? Sed proſequamur cætera nomina horrenda.

Hoc nomen his verbis expanſis interpretamur.

يارحمن كلشي وراحمه *O clemens miſerator omnium. & Miſericors miſeretur eorum.*	ياطهفشون *Ttahapaſun.*

Si quis difficili infirmitate detentus fuerit, neque vlla ſpes remedij ſuperſit, & ſcripſerit hoc nomen cum muſcho & croco, & iniecerit in potionem; ſubitò ac ſumpſerit eam, ſanabitur ab infirmitate ſua, neque vnquam infirmabitur, & Deus habitationem eius benedicet. ſic ſtultiſſimè ſibi perſuadent.

ياحي حين لا حيّ اخرمنه في ذفسه ملكوته *O qui viuis ſemper, non viuit alius præter eum, in ſemetipſo regnum eius.*	يا خشينون *Chheſchinun*

Huius proprietatem nominis dicunt eſſe, in coërcenda Principum vio-

violentia, præſertim ſi quis ſingulis diebus illud recitauerit vigeſies ſepties, & (nè quid ſuperſtitioni deſit) Luna exiſtente in ſigno Arietis.

يا قيوم فلا يفوت شي من حفظه ولا يوده *O exiſtens, qui nullum à cuſtodia ſua elabi patitur.*	يا مترفي *Metraphi.*

Vtuntur hoc nomine contra omnia maleficia, incantationes, præſtigias, morſus venenatorum animalium, poſtquam illud quinquagies inutili & inſano conatu recitauerint.

يا واحد الباقي اول كل شي واخره *O vnicus & ſtabilis, omni re prior & poſterior.*	ياحطركوا *Hhabhatraku.*

Hoc nomen poſt triduanum ieiunium trecenties dictum, quicquid poſtulauerit, obtinebit; ſi credere fas eſt.

Tempus me deficeret, ſi omnes vanitates, quas in inuocationibus ſuis, huiuſmodi nominum ope exercent, recenſere vellem. Quare hîc tantùm nomina reliqua ponam, vt ſi quando amuletis inſerta reperiantur, vnde extracta ſint, conſtare poſsit.

هيجان *Heigian.* idem eſt, quod, *Deus perennis, cuius regnum fuit, eſt, erit;* abutuntur ad auerſæ coniugis conciliationem.

كفلف *Kaflaf.* idem eſt, quod, *Deus æternus, cui nihil comparari poteſt;* conferre id aiunt ad apparitionem ſpirituum prouocandam.

مشيطع *Meſcheita.* idem eſt, quod, *Nulla res illi ſimilis eſt, & ipſe ſemper perſiſtens & immobilis;* illo ad plurima abutuntur.

للخشفف *Lilchheſphaph.* idem quod, *Magnus, gemitus exaudiens, & intellectus illuſtrans:* annulo ſeptem metallorum incîdunt, & ad varia adhibent ſuperſtitionum deliramenta.

عيطرزج *Aittrazag,* idem quod, *Creator animarum ſine ſimilitudine corporea;* ſuperſtitiones horrendæ reticentur.

حجره *Hhagire,* idem eſt, quod, *Glorioſus operator, qui dominatur ſuper omnes creaturas ſuas in manſuetudine;* ad varia id applicant, indigna quæ referantur.

عدموي *Admui, Propinquus omnibus, exaltans ea, ſummitas eius ſupra omnia exaltata;* mirabilia per hoc ſe facere imaginantur.

طاطون *Tattun.* expoſitio eius eſt, *Sanctus, purus ab omni inquinamento, & non præterit eum creatura;* contra morbos ſeruit vt inſulſè putant.

عصناحوا *Eſſnahhu,* expoſitio eius eſt, *Venerabilis & iuſtus ſuper omnia;* vſus eius eſt ad tentationes comprimendas, vt ridiculè nugantur

سوراجي *Suragi.* expoſitio eius, *Magnus, fortis, glorioſus;* per huius inuocationem ſibi ſapientiam pollicentur.

صره *Sare.* expoſitio eius, *Mirabilis, mirabilis opifex rerum, non deficiat gloria regni ſui;* nominis huius vi in carcere detentus liberabitur; ſi tamen id crumena nummis benè priùs farta, à Iudice obtineatur.

Exhi-

Digitized by Google

Exhibui nonnulla ex quinquaginta Dei nominibus, vt ex ijs, eorumque vſu, quid de cæteris ſtatuendum ſit, perſpiceres.

Porrò alij hiſce addunt 99 alia nomina, de quibus ita Hali Ben Aruth in peculiari tractatu:

قال الله تعالى ولله الاسما حسني فادعوة بها وهي تسعة وتسعين اسما ماية

غير واحد من قراها واحصاها دخل الجنـــــــــــــــــــة ✡

Dicit Deus excelſus; Deo nomina ſunt bonitatem eius reſpicientia, quibus inuocetis eum, eaque ſunt 99, nomina videlicet centum præter vnum; qui legerit & recitauerit ea, ingredietur paradiſum, iumentorum, ni fallor. Verùm horum ſignificationem, vſum, efficaciam, aliaque innumera deliramenta vide in dicto tractatu.

CAPVT IV.

De Nominibus Dei numerorum figuris exhibitis.

Arabum numeri Indici, à Latinis numeris deriuati.

MAhumedani Arabes, Saraceni, inter cætera ſua myſteria numeros quoſdam adhibent, quos هندي *Hendi*, id eſt, Indicos vocant, ab Indiæ ſapientibus profectos, quamuis veriùs à noſtris Latinis numeris proceſſerint, vt vnum cum altero comparanti patebit; ſunt enim nihil aliud quàm numeri Latinorum inuerſi, & ex ſcriptionis eius vſitatæ deprauatione nati, vti ſequitur; reſpondent autem 27 literis Arabicis, iuxta Hebraici Alphabeti ordinem & numeros diſpoſitis, vt ſequitur.

ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا	Literæ Arabicæ
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Literæ Hebrææ
٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١	Numeri Indici
9	8	7	6	5	4	3	2	1	Numeri Latini

ص	ف	ع	س	ن	م	ل	ك	ي	Literæ Arabicæ
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Literæ Hebrææ
٩٠	٨٠	٧٠	٦٠	٥٠	٤٠	٣٠	٢٠	١٠	Numeri Indici
90	80	70	60	50	40	30	20	10	Numeri Latini

ت	ش	ر	ق	Literæ Arabicæ
ת	ש	ר	ק	Literæ Hebrææ
٤٠٠	٣٠٠	٢٠٠	١٠٠	Numeri Indici
400	300	200	100	Numeri Latini

غ	ظ	ض	ذ	خ	ث	Numeri reliquarum literarum in Alphabeto Hebraico ſuperſtitum.
1000	900	800	700	600	500	
	ץ	ף	ן	ם	ך	

Hiſce

Hiſce numeris tantam vim tribuunt, vt nihil ſine illis rectè geri poſſe aſſerant; hoſce in nomina Dei transformatos omnibus amuletis inſerunt, vt vix ſit, qui non huiuſmodi fanatica deliramenta libris, collo, brachijs, pedibus inſerta circumferat. Et quoniam nullus eſt, qui eos hucuſque, quod ſciam, intellexerit, aut huius ſuperſtitioſæ machinationis originem oſtenderit, Oedipi eſſe ratus ſum, eorum hîc rationem, quoad licuerit, oſtendere. Primò itaque præclariores Alcorani ſententias de Deo ſub his numeris latentes referunt; deinde amuleta fabricantur, quibus eos artificioſè inſerunt: de priori ratione primò dicam, deinde de poſteriori.

His numeris Indicis miram vim attribuunt Arabes.

Vſus numerorum Indicorum.

Analyſis quorundam numerorum Indicorum.

Inuenies paſſim hoſce numeros ſchedis, & ſub certis figuris Geometricis exhibitos: ٢٥٨, ٢٩٩, ٦٦, ١٠٢ (4, 3, 2, 1), qui quidem nihil, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſoluti, aliud ſignificant, quàm decantatiſſimū illud بسم الله الرحمان الرحيم *In nomine Dei miſericordis miſeratoris.* Verùm analyſin ſingulorum vocabulorum hîc apponamus.

بسم الله الرحمان الرحيم ✿

4	3	2	1
٢٥٨	٢٩٩	٦٦	١٠٢
258	299	66	102

Prima vox eſt بسم *Biſmi*, quæ reſoluta in numeros, dat ١٠٢, id eſt 102. الله *Alla* reſoluta in numeros, dat ٦٦, id eſt 66. الرحمان *Elrabhman* omiſſo articulo, & reſoluta in numeros dat ٢٩٩, id eſt, 299. الرحيم *Elrabhim*, omiſſo articulo, & reſoluta vox dat ٢٥٨, vel 258. vt vides in ſequenti Tabella. Notandum verò, ſæpe Arabes pro 5 vti ciphra o, & pro o hac nota. ne in numeris confuſio naſcatur, vti hic numerus ١٠١٠, hic verò ١٠ 15 ſignificat; differuntq; in hoc, quòd 5 per circulum magnum, Zyphram verò per circulum paruum exhibeant.

Reſolutio dictæ ſententiæ in ſuos numeros.

4 الرحيم		3 الرحمان		2 الله		1 بسم	
ر	200	ر	200	ا	1	ب	2
ح	8	ح	8	ل	30	س	60
ي	10	م	40	ل	30	م	40
م	40	ن	50	ه	5		
	258		298		66		102
	٢٥٨		٢٩٨		٦٦		١٠٢

Pari pacto ſub his numeris, quos adducit Abulhaſſan in libro ſuprà memorato, inueni contineri primum Alcorani verſum, vt ſequitur.

الم

Abulhaſan.

8	7	6	5	4	3	2	1	
يوم ✡	ملك	الرحيم	الرحمن	العالمين	رب	لله	الحمد	Textus Alcorani
٥٦	٩٠	٢٨٩	٣٢٩	٢٣٢	٢٠٢	٦٥	٨٣	Numeri Arabici
56	90	289	329	232	202	65	83	Numeri Latini
diei.	*Rex*	*miſerator*	*miſericors,*	*ſeculorum*	*Domino*	*Deo*	*Laus*	Interpretatio

Si voces, vti factum eſt, in numeros reſolueris, inuenies numeros ſingulis vocibus correſpondentes, vt apparet. Vidimus artificium nomina Dei reſoluendi in numeros; iam arcana, quæ ſub ijs latere putant, aperiamus.

CAPVT V.

De Nominum diuinorum, numerorumque quibus exhibentur, ad 7 planetas, & 12 ſigna Zodiaci appropriatione.

Mahumetani adhibent diuina nomina ad ſuperſtitiones.

QVemadmodum Hebræi nomina diuina mundanæ machinæ partibus veluti ſignacula quædam rerum creatarum attribuunt, ita & Mahumetani Arabes; hàc tamen differentiâ, quòd hi Philoſophiam ſuam non ad ſupernaturales fines, ſed ad enormes prorſus & prodigioſas ſuperſtitiones, ad id quod intendunt, obtinendum, id eſt, ad carnis voluptuoſas illecebras, diuitias, honores, ſimileſque Satanicæ incitationis fines & ſcopos, vtplurimùm dirigere ſolent. Putant autem ſtolidi homines, vti habetur in Alcorano, Deum ob merita & ſanctitatem nequiſſimi Impoſtoris Mahumedis, Mundum, adeoque omnia quæ in Mundo ſunt, produxiſſe, Angelos ordinaſſe, nominibus ſingula ſuis ſigillaſſe; ita vt quicunque nomina diuina ritè ordinare nouerit, & numeros nominibus applicare, eum per operationem horum nominum occultam, omnia nullo negotio ob merita Mahumetis impetraturum. O cœcitatem intolerabilem! Hinc paſſim toti in hoc ſunt, quemadmodum & *ſuprà* oſtendimus, vt immenſam diuinorum nominum farraginem ex Alcorano ſuo coaceruent, ex quibus iterum per capitales eorundem literas aliam portentoſam nominum fœturam deducunt, quos duodecim ſignis Zodiaci, ſeptem erronibus, & 28 manſionibus Lunæ addicunt; verbo, nullum lapidis, nullum herbæ, nullum animalis genus aſſignatur, quod non portentoſis huius farinæ nominibus, vt poſteà dicetur, inſigniant; quibus ſingulis eas vires ineſſe, quas paulò antè deſcripſimus, aſſerunt. Et nomina quædam diuina fingere illis condonandum foret; ſed ſtoliditatis ſuæ vel ex hoc capite conuincuntur, quod hæc tot portentoſis operationibus, tot abominandis cœrimonijs conſpurcare ſoleant, vt multò conſultiùs iudicarem, in Augiæ ſtabulum, quàm in hanc inexhauſtam ſentinam purgandam manus mittere. Sed nomina præcipua explicemus. Nomina itaque 19 tanquam arcaniora ſeligunt, quæ ſeptem planetis, & duodecim

Stolida Mahumetanorum perſuaſio.

Nomina Dei 19 Arabes applicant 7 planetis, & 12 ſignis Zodiaci.

cim ſignis Zodiaci apponunt in formam circuli, vt poſteà oſtendemus, ſuntque ſequentia.

6 5 4 3 2 1
القهار المهيمن المتكبر الجبار العظيم الملك
victor, omnia ſumma faciens, magnificatus, electus bonus, magnus, Rex,

12 11 10 9 8 7
الحكيم المقتدر القادر المتعال الكبير العلى
omnia ſapienter diſponẽs, potentẽ faciẽns, pŏtens, exaltans, magnus, altus,

19 18 17 16 15 14 13
المستقيم المذل العزيز الخبير الحكيم الحسيب العدل
rectus. humilians, robuſtus, fortis, ſapiens, honorabilis, iuſtus,

Explicatio nominum ex Arabico in Latinum tranſlatorum.

الملك 1 *Almalek, Rex*, nomen Dei pentagrammaton, numerum continet ١٢١, id eſt 121. & influit in Saturnum ſecundùm Arabes.

العظيم 2 *Alaadim, magnus*, nomen ſex literarum eſt, numerumque habet ١٠٥١, id eſt 1051. influit in Iouem.

الجبار 3 *Elchiar, electus*, nomen Dei ſex literarum, numerum habet ٨٤٢, id eſt 842. influit in Martem.

المتكبر 4 *Elmetkabar, elatus*, nomen Dei ſeptem literarum, numerum habet ٦٩٣, id eſt, 693. influit in Solem.

المهيمن 5 *Elmahimen, ſummitas, omnia ſumma faciens*, nomen eſt ſeptem literarum, numerum habet ١٧٦, id eſt, 176. influit in Venerem.

القهار 6 *Elkahar, victor*, nomen ſex literarum, numerum continet ٣٣٧, id eſt 337. influit in Mercurium.

العلى 7 *Alaali, excelſus*, nomen eſt quinque literarum, numerum continet ١٤١, id eſt 141. influit in Lunam.

الكبير 8 *Elkabir, magnus*, nomen eſt ſex literarum, numerum continet ٢٣٣, id eſt 233. influit in Arietem.

المتعال 9 *Elmetaal, exaltatus*, nomen eſt ſeptem literarum, numerum continet ٥٧١, id eſt 571. influit in Taurum.

القادر 10 *Ellcadar, potens*, nomen eſt ſex literarum, numerum habet ٣٣٦, id eſt 336. influit in Geminos.

المقتدر 11 *Elmoctadar, potentificans*, nomen eſt ſeptem literarum, numerum continet ٧٧٥, id eſt 775. influit in Cancrum.

الحكيم 12 *Elhakim, ſapiens*, nomen ſex literarum, numerumque continet ١٠٩, id eſt 109. influit in Leonem.

العدل 13 *Elaadal, iuſtus*, nomen quinque literarum, numerum continet ١٣٥, id eſt 135. influit in Virginem.

الحسيب 14 *Elheſſib, illuſtris*, nomen eſt ſex literarum, numerum continet ١١١, id eſt 111. influit in Libram.

الحكم 15 *Elhokom, ſapiens diſpoſitor*, nomen ſex literarum, numerum continet ٩٩, id eſt 99. influit Scorpionem.

الكبير 16 *Elkabir, magnus*, nomen eſt ſex literarum, numerum continet ٢٦٣, id eſt 263. influit in Sagittarium.

العزيز 17 *Elaaziz, fortis*, nomen eſt ſex literarum, numerum habet ١٢٥, id eſt 125. influit in Capricornum.

المدل 18 *Elmedal, ſignificatus*, nomen eſt quinque literarum, numerum habet ١٠٥, id eſt 105. influit in Aquarium.

المنتقم 19 *Elmentakem, vindex*, nomen eſt ſex literarum, numerum habet ٦٦١, id eſt 661. influit in piſces.

Atque hæc ſunt 19 nomina Dei, in ſideream œconomiam influentia; quæ vt maiorem efficaciam acquirerent, in circulo in 19 areas partito, ſub myſticis characteribus ſuperſtitioſiſſimè diſponunt; ſub ſingulis verò characteribus, tres ordines literarum ponunt, quarum ſenſus eſt, vt ſequitur.

بسم الله الرحمن الرحيم ۞ 1

In nomine Dei miſericordis miſeratoris.

فرد حي قيوم حكم عدل قدوس ۞ 2

ſanctus, ſapiens, iuſtus, exiſtens, ſimplex, viuus,

اومن كان ميت ان حبيبى ١٠١ ۞ 3

& qui fuerit mortuus? quid ni amantes? (hoc nomen) ١٠١

Horum verſuum vnuſquiſque nouendecim literas habet, quæ correſpondent nouendecim nominibus: quibus quidem nouendecim tùm nominibus, tùm characteribus Deum, vnà cum Angelis appropriatis, & Mahumede, in ſeptem planetas, & 12 ſigna Zodiaci influere aſſerunt; vnde maxima ijs myſteria ineſſe ſibi perſuadent per appropriatas inuocationes, quicquid voluerint, à Deo impetrandi. Sed audiamus hæc verba Aben pharagi in peculiari tractatu de hac re conſcripto.

Aben pharagi

وهذه الاسما العظيمة هي للهيبة والقهر والعطوة المذلة والانتقام لاعدا الله اهل النار فيخلصنا الله تعالى منها وكل اسم من هذه الاسما العظيمة الشريفة خلق منها ملكا من خزنة جهنم ولاسم مكتوب على جبهته بقلم القدرة وقد تقدم لي ابيات* في المعني في المنظومات التي قلتها بالكوفة حيث قلت كل حرف خلق الله به ملكا من الكرام البررة خط ذاك الحرف في جبهته جل صنع الله فيها سطره فهموا الاشك اي على جبهة الخزان لطي ثقف بقولي واعلم ان الله تعالى قد خلق نبيه من خمسة اسما من اسمايه الحسني وهي نور هادي مومن حليم رشيد فهي تسعة عشر حرفا بعدد حروف ثم اعلم ان الله تعلى كلما قد كمل به دايرة الوجود تكمل هذه الدايرة باسما الكريم محمود لان اسمه في السما احمد وفي الارض محمد وبين الخافقين محمود وهو اكمل اسمايه وكل حرف من هذه الاسما قد قابل اسما من اسما الخمسة المذكورة ۞

* Loco ابيات lege ابواب id eſt portæ, capitula.

Impia & blaſphema figmenta.

Id eſt, *Hæc ſunt nomina magna quæ terrent, vincunt, opprimunt humiliant, vindicant inimicos Dei incolas ignis, liberet nos Deus ab illo; & per vnumquodque nomen ex hiſce nominibus magnis & inclytis Deus creauit Angelum ex reconditorio inferni, & nomen ſcriptum ſupra frontem eius per pennam fortem & robu-*

robuſtam. præceſſit me Abiat in hac ſignificatione in coaptationibus , de quibus dixi in Kophe, vbi dixi quòd ex omni litera creauit Deus Angelum honorabilem & iuſtum, ineiditq; hanc literam in fronte eius, fecitq; hoc Deus, vt intelligeret & explicaret fiduciam in ſermone ; ſcias autem, quòd Deus excelſus creauit Prophetam ſuum ex quinque nominibus nominum ſuorum, & hic eſt ignis dirigens credentem ad manſuetudinem & inſtructionem ; ſunt autem 19 literæ iuxta numerum literarum ; deinde ſcias, quòd Deus excelſus cùm compleſſet in ipſis Orbem vnitatis, compleuit hunc Orbem in nomine venerabilis Mahumed , quoniam nomen eius*

* Meſopotamia.

Nota hic Manuſcriptum Arabicū defectuoſum fuiſſe.

 in

in cælo laudatur, & in terra glorioſum inter eos qui tremunt Mahumed, & hoc eſt nomen omnium perfectiſſimum, & vnaquæque litera huius nominis accepit nomen ex quinque memoratis. Hæc Aben pharagi. Pergit deinde Author comparare ſingulas literas indigni nominis, cum nominibus Dei, transformando illa in certos quoſdam characteres, quas قلم literas arcanas vocant; diſponendo intra Orbem, vt in antecedenti figura videre eſt.

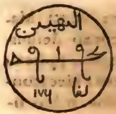
Interpretatio Schematis.

SChema diuiditur primò in ſex circulos, quorum vnuſquiſque diuiſus eſt in nouendecim ſpacia; primus circulus continet figuras myſticas; alter explicat ipſa nomina; tertius continet 19 nomina Dei, quæ myſticis nominibus correſpondent; quartus, quintus, ſextus, continent tres verſiculos, vt paulò antè dictum fuit, quorum vnuſquiſque 19 literas habet.

Literæ myſticæ Arabum. Literæ myſticæ, quas ipſi nomina & figuras naturales vocant, nihil aliud ſunt, quam diuinorum nominum in dictas figuras, ad myſteria celanda, transformatio. Hoc pacto prima figura nihil aliud indicat, quàm hæc nomina قريب الله, *vicinus Deus*, per tres nouenarios, qui indicantur per numeros, quos ipſi *Hendi*, id eſt, Indicos vocant, normaliter inſertos, quamque Saturno conſecrant. Secunda figura Ioui conſecrata, nihil aliud indicat, quàm hæc verba, محمود الله, *glorioſus Deus*; tranſuerſi verò ductus numeri ſunt 919 iſopſiphi nominis quod exprimunt. & ſic de cœteris, vti ſecundi circuli nomina declarant. Atque hi quoad numerum, correſponſum habent cum 19 magnis Dei nominibus tertio circulo incluſis, & hi cum tribus verſibus, reliquis circulis incluſis, quorum vnaquæque litera vni ſuprapoſito nomini reſpondet, vnà cum planeta vel ſigno in eadem area contento. Vſus Schematis. Vſus huius ſchematis potiſſimus eſt in teleſmatis conficiendis hoc pacto. Vbi deprehenderint planetam vel ſignum, ſub quo natus quiſpiam fuerit, teleſma componunt ex ijs figuris, nominibus, numeris, quos in ſua areola planeta aut ſignum inuentum continet: v. g. ad amorem conciliandum, efformant teleſma ſiue amuletum ex figuris, nominibus, numeris, & literis, quos in area Veneris inueniunt; peractiſq; inuocationibus ipſa hora Veneris, alijſque ſuperſtitionibus, quas nè aures caſtas vulnerem, conſultò omitto; putant hoc teleſma geſtatum vires incredibiles obtinere ad amorem Principum, fœminarumque erga portantem excitandum. Pari pacto natus quiſpiam fuerit ſub Sole & Leone: tunc ſumunt ex areola Solis figuras, nomina, numeros, literas, eaſque in anteriori ſtannei circuli parte incidunt hora Iouis; & in poſteriori eiuſdem parte figuras omnes, quæ in Leonis areola continentur; putantque hoc pacto ad ſummos honores & dignitates eum euectum iri. teleſma ſequitur.

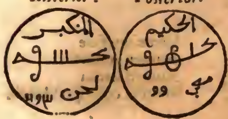
Haud

Digitized by Google

Haud ſecus de cœteris planetis & ſignis, teleſmata appropriata conficiunt. quæ omnia fuſè apud citatos Authores pertractata reperies. Placuit hoc Arabum inuentum ita quoque Europæis, vt vix vllum ſit Magicum ſigillum, quod non ex fanaticis huiuſmodi machinamentis aliquid in ſuam compoſitionem deriuaſſe comperiatur. Et quoniam huiuſmodi ſigna, quæ mundanarum poteſtatum connexionem exponunt, ſuum valorem ſine circumſtantijs quibuſdam pernitioſis obtinere non poſſe exiſtimant, dici vix poteſt, quot ac quanta requirant ad valorem illum characteribus inducendum. Hinc loti priùs, veſtibuſque appropriatis ridiculè amicti, ieiunijs intendunt ab hora ad horam certam; ſuccedunt hiſce adiurationes portentoſis nominibus refertæ, cum corporis geſticulatione prorſus ridenda; obſeruant quoque, nè capilli, piliue corporis, fragmenta calceorum, aromata, oſſa & cornua animalium, innumeraq; huiuſmodi anilia deliramenta, quæ iuxta ſignum aut planetam, cui natus ſubeſt, quandam obtinent analogiam, deſint: ſi enim quicquam eorum, quæ præſcripſerint, omiſeris, nihil te effeciſſe opinantur. Has itaque & ſimiles vanæ obſeruantiæ rationes, meritò ab Eccleſia, tanquam manifeſta Diabolicæ cooperationis ſigna prohibentur. Vnde cùm huiuſmodi ſigna ſæpe ſæpius occurrant; & vti curioſum eſt rerum nouarum humanum ingenium, ita multi ſimilia non in admiratione tantùm, ſed & veneratione habuerunt, & habent; mearum partium eſſe ratus ſum, earum ſtructuram & compoſitionem hoc loco oſtendere, vt ex qua officina prodierint, Lector iudicioſus ad cautelam cognoſceret.

Anterior. *Poſterior.*

Ritus ſuperſtitioſiſſimi in conficiendis ſigillis & amuletis Arabum.

Confutatio.

CAPVT VI.

De ſtructura myſticorum nominum, eorumque ſignificatione.

VT interpretationem amuletorum Arabicorum faciliùs capiat Lector, hic primò characterum myſticorum ſtructuram, ductuumque ſingulorum in ſua principia reſolutionem oſtendemus, vt quid de ijs ſentiendum ſit, curioſi peritius iudicium formare poſſint. Et tametſi ipſi Mahumedani ſummo ſtudio illa celent, plerique etiam ſecretum ignorent, tantum tamen ex ipſorum libris, & proprio ſtudio profeci, vt tandem omnia ſine difficultate, Deo dante, penetrârim.

Sciendum itaque primò, Mahumedanos Hebræorum Simias, quod & omnibus Orientalibus in vſu fuit, in arcanis ſuis artibus, occultam quandam rerum, vel in ductibus literarum, vel numerorum reſponſu, cum nominibus latentem analogiam attendiſſe. Quemadmodum Hebræi tres ſeries numerorum habent, vnitatum, decadum, hecatontadum, qui-

Arabes Mahumedani, Hebræos imitati, tres numerorum ſeries habent.

bus

bus ſingulas mundanarum rerum Claſſes indigitant; ita eos ſecuti Mahumedani myſticam quandam numerorum catenam ex Hebræo deſumptam formant, ab vnitate vſque ad decem incluſiuè; & ſingulas poſtea literas triplicant, ita vt prima Monades, altera Decades, tertia Hecatontades referat; quibus ſingulis nomina diuina aſſignant, dictis tribus literis quoad numerum iſopſiphis, id eſt, æqualibus, vt ſequitur.

5	4	3	2	1	
ꓶꓶꓶ	ΓΓΓ	⅃⅃⅃	LLL	III	Literæ myſticæ
٥٥٥	٤٤٤	٣٣٣	٢٢٢	١١١	Numeri Arabici
555	444	333	222	1111	Numeri Latini
هنث	دمت	جلش	بكر	ايقغ	Nomina correſpondentia

9	8	7	6	
⊥⊥⊥	TTT	⊨⊢⊢	⊣⊣⊣	Literæ myſticæ
٩٩٩	٨٨٨	٧٧٧	٦٦٦	Numeri Arabici
999	888	777	666	Numeri Latini
طضظ	حفض	زعذ	وسخ	Nomina correſpondentia

Literæ myſticæ Arabum ex circulo deſumptæ.

Hæ literæ myſticæ aliunde non proueniunt, niſi ab Ægyptijs, ex circulo in duas diametros diuiſo tranſcriptæ, vt ſuo loco dicetur, & hic è latere patet; ad denotandum, Deum per omnia Mundi membra, ſurſum, deorſum, antrorſum, retrorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum, inferiùs, ſuperiùs, & per media omnium diffuſum. Primas tres literas I I I exhibet diameter ſimplex; ſecundas tres literas refert *a b c*; tertias tres literas *a b e*; quartas tres literas *d b c*; quintas tres literas *d b e*; ſextas tres literas *a d e*; ſeptimas tres literas *a d c*; octauas tres literas *e c d*; nonas *a e c*. Habemus itaque nouem literarum triades, quæ tribus Mundis, Angelico, Sidereo, & Elementari exactè reſpondent; omnes autem literæ ſunt viginti ſeptem, reſpondentq; tribus Mundis, Angelico, Sidereo, Elementari. Cubumq; ternarij myſticum, omnes rerum mundanarum Claſſes exhibentem indicant, ita vt ſinguli dicti Mundi in *nouem* Claſſes diuiſi intelligantur. Mundi Angelici Claſſes nouem ſunt, quos Arabes الملوك *Reges* vocant; Siderei Mundi nouem pariter Claſſes ſunt, quas الفلوك *Orbes* ſeu ſphœras vocant; Elementaris Mundi denique totidem Claſſes ſunt. primæ trium Mundorum Claſſi reſpondent tres literæ I I I. tanquam ſimpliciori, & diuinitati propriori: ſecundæ trium Mundorum Claſſi, reſpondent LLL, & ſic de cœteris, vt in ſubiuncto Schemate patet, in quo Angelorum nomina ſunt ab Arabibus conficta.

Nota Lector dum tres literas dicimus contineri in circuli diametris interceptas, non eſſe eſſe intelligendum omnes tres efformari ſimul; ſed vnam ex ijs tantùm.

Har-

Harmonia Characterum, Nominum, Numerorum, vnà cum 27 trium Mundorum Claſſibus in tres Enneades diuiſa.

CLASSIS

Mundus Angelicus cuius Reges ſunt	Mundus Sidereus	Mundus Elementaris
1 I اسرافييل	1 I فلك اولى	1 I طبع النار
2 L ميكاييل	2 L فلك نجوم	2 L طبع الهوا
3 ⅃ اسراييل	3 ⅃ فلك زحل	3 ⅃ طبع الما
4 Γ حطياييل	4 Γ فلك مشتري	4 Γ طبع الارض
5 ᒣ حياييل	5 ᒣ فلك مريخ	5 ᒣ ملك المعدان
6 ⊣ رفياييل	6 ⊣ فلك الشمس	6 ⊣ ملك النبات
7 ⊢ قبياييل	7 ⊢ فلك الزهره	7 ⊢ ملك الطيور
8 T رزياييل	8 T فلك عطارد	8 T ملك الحيوانات
9 ⊥ ططاييل	9 ⊥ فلك القمر	9 ⊥ ملك الحيتان

Interpretatio.

1 I *Eſraphiel*	1 I *Orbis primus*	1 I *Elementum ignis*
2 L *Michaël*	2 L *Orbis ſtellarum*	2 L *Elementum aëris*
3 ⅃ *Eſſraël*	3 ⅃ *Orbis Saturni*	3 ⅃ *Elementum aquæ*
4 Γ *Hhathiael*	4 Γ *Orbis Iouis*	4 Γ *Elementum terræ*
5 ᒣ *Hhiaiel*	5 ᒣ *Orbis Martis*	5 ᒣ *Claſſ. Mineralium*
6 ⊣ *Raphiaël*	6 ⊣ *Orbis Solis*	6 ⊣ *Claſſ. plantarum*
7 ⊢ *Kabiael*	7 ⊢ *Orbis Veneris*	7 ⊢ *Claſſ. volucrium*
8 T *Raziel*	8 T *Orbis Mercurij*	8 T *Claſſ. quadrupedũ*
9 ⊥ *Ttattaiel*	9 ⊥ *Orbis Lunæ*	9 ⊥ *Claſſ. aquatilium*

Vt verò maior ſit rerum, characterumque cum nominibus Dei, numeriſque ſub ipſis latentibus conſenſus; ex Alcorano ſuo extraxerunt 27 nomina ſeu attributa, quorum terna ſingula initialibus ſuis literis numerum dictarum Mundi Claſſium exhibent, hoc pacto: احد يقين قدير عالى id eſt, *vnus, verus, potens, victor*; capitalibus literis monſtrant numerum IIII, & ſic de cœt. Singulæ autem tres literæ trium nominum capitales, alia nomina myſtica magnarum, vt ipſi putant, virtutum præbent: vt oſtenderent, Deum virtute attributorum ſuorum, omnia Mundi membra penetrare, ſingula conſeruare, virtutumque attributis conuenientiam conferre. Sed hæc omnia in ſubiecta tabella luculentiùs pateſiunt.

Nomina ſeu attributa Dei 27 ex Alcorano extracta

ايقع hoc eſt IIII.

No-

Nomen Dei perambulans vniuerſum Mundum, conſtans ex 27 Attributis, vt ſequitur:

اىقفبكرخلشںمتهنثوسخزعںحفضطصط ۞

Attributa, contracta, & explicita.	Nomina Latina cum numeris.	Numeri myſtici
1000 100 10 1 ا جـــقـــغ احد يقين قادير غالب *victor, potens, fidelis, vnus,*	Aika ١١١ 111	III
200 20 2 بـــكـــر بريق كريم رحيم *miſericors, venerabilis, fulgidus,*	Bakar ٢٢٢ 222	LLL
300 30 3 خـــلـــش خلق لامع شريف *illuſtris, ſplendidus, Creator,*	Chhalaſch ٣٣٣ 333	ꞀꞀꞀ
400 40 4 د مـــت داقي محمد تمان *perfectus, laudabilis, ſubtilis,*	Damt ٤٤٤ 444	ΓΓΓ
500 50 5 هـــنـــث هو ناصر ثوكل *ſpes & fiducia, adiutor ipſe*	Honts ٥٥٥ 555	ꓶꓶꓶ
600 60 6 و ســـخ واعد سرف خطيب *Sponſus, celſitudo, promiſſor,*	Vaſachh ٦٦٦ 666	⊣⊣⊣
700 70 7 ز عـــذ زلفي عليم ذيجور *caligo, ſapiens, excellens,*	Zaad ٧٧٧ 777	⊢⊢⊢
800 80 8 حـــفـــض حاضر فايق ضارب *percuſſor, excellens in omnibus, præſens vbiq;*	Hhaphats ٨٨٨ 888	TTT

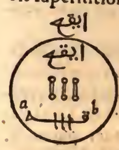
900	90	9		
ظ	ص	ط	Traſſats ııı	LLL
ظافر	صناع	طيب	999	
triumphator,	*factor,*	*bonus,*		

Vſus dictorum, cum refutatione.

EX hiſce paulò antè propoſitis Schematis Mahumedani ſibi amuleta ſeu periapta, appropriata ad res quas deſiderant, conficiunt, tantoque ſtudio incumbunt, vt diu noctuque eorum computui inſiſtentes, non deſiſtant, donec iuxta intentam analogiam tandem aptum aliquod & rei impetrandæ oportunum teleſma deprehendant, quo deinde innumeris ſuperſtitionibus inuoluto, oportuno tempore vtantur. v. g. contra ignis damna, febres ardentes, & alia mala vtuntur hoc ſigno, cum inuocatione trium nominum diuinorum احد يقين قدير غالب, id eſt, *Vnus Deus fidelis, potens, victor,* quorum capitales literæ exhibent nomen ايقغ *Aika*; tres verò mediæ lineæ III indicant numerum, quem vox ايقغ in ſe continet, videlicet centum vndecim; quæ ſicuti numerum exhibent 3 vnitatum, ita primas primarum Claſſium Angelici, Siderei, & Elementaris Mundi virtutes indicant, quæ ſunt, Angelus primus, Eſraphiel, cui in ſecunda Enneade reſpondet prima ſphœra, & in Mundo Elementari ignis, primum elementum. Dicunt enim, quòd ſicuti Eſraphiel igneo Choro in Angelico Mundo præeſt, ita prima ſphœra motione ſuâ ignem in omnibus reliquis excitat, & ignis elementaris omnia in inferioribus fouet & conſeruat; cui ſi nomen horum trium enneadum ايقغ per legitimam inuocationem accedat, ob concatenatam quandam ignearum poteſtatum virtutem neceſſariò hominem ab ignium, in quocunque genere is fuerit, damnis immunem futurum, falsò ſibi perſuadent. Myſtici verò characteres *a b,* nihil aliud indicant, quàm III قدير الله في ٣ عالمين, *potens Deus in tribus Mundis*. Contra aëris iniurias, & contagioſas impreſſiones, & pulmonis vitia, vtuntur hoc ſequenti amuleto; in quo primò ponitur nomen Dei myſticum ex tribus attributis, vt tabella præcedens monſtrat, compoſitum, quæ ſunt بريق كريم رحيم, *fulgidus, venerabilis, miſericors*; quorum capitales literę conſtituunt numerum LLL myſticum, ſiue quod idem 222. quorum primus ad ſecundam Claſſem Angelici Mundi, alter ad ſecundam Claſſem Siderei, tertius ad Elementaris Mundi Claſſem reſpicit; quibus ſupponunt alium myſticum characterem *c d,* qui nihil aliud ſignificat, quàm حليم الله, *mitis Deus,* in ſecundis trium Mundorum Claſſibus. atque huius ope dicta ſe infallibiliter euaſuros putant.

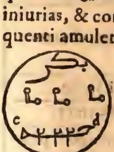
Arabum Teleſmata ſuperſtitioſa.

Teleſma contra ignis iniurias.

Nota in nomine ايقغ ſemper omitti غ vt numerus ſibi conſtat.

Teleſma contra aëris iniurias.

Hoc ſequenti amuleto ex tertia trium Mundorum Claſſe extracto

Teleſmata contra aquæ iniurias.

vtuntur contra aquæ inundationes, hydropiſin, ſimiliaque aquam reſpicientia detrimenta; cuius ratio & reſolutio dependet ex præcedentibus tabulis. ita Aben pharagi in citato libro.

Aben pharagi

ضد عذاب الما تكتب في ورقة صورة الاعداد بالقليم الثلثة ווו الطبيعى واكتب في ورقة اخري صورة الما مع الاعداد ٣٣٣ ومع الاسم حليم الله وفوق كلهم الاسم جلش وتبلغ كل ما تريد ✡

Contra tormenta aquæ, ſcribe in charta ſignum trium numerorum ווו; *ſcribes quoque in charta illa aliam figuram, cum numeris* ٣٣٣, *& cum nomine* ..., *Mitis Deus, & ſuper omnia illa* جلش *Gialaſch, & conſequeris omnia quæ vis.* Hoc pacto ex ſequentibus ordine Claſsibus præcedentium tabularum, ſimilia periapta contra varios malorum occurſus apparant, quæ cum innumeris ſuperſtitionibus referta ſint, malui illa hoc loco ſilentio ſupprimere, quàm publici iuris facere; ſufficiat ex dictis modum in ijs procedendi demonſtraſſe.

Aliud ſuperſtitionum Arabicarum ſeminarium.

Habent porrò Mahumedani præter hanc vniuerſalis philoſophiæ diuiſionem, alias particulares, quibus ſuis in arcanis, veriùs ſuperſtitionibus, vtuntur; cuiuſmodi ſunt 28 manſiones Lunæ, & elementorum Abacus, quibus in teleſmatis ſuis conſtruendis vtuntur. Cùm enim Luna per 12 ſigna Zodiaci permeans duodecies cum Sole congrediatur; putant ij, quòd ſi quis cognouerit, manſionem Lunæ, & elementum cui dominatur, vnà cum Angelo, literis, characteribus, nominibus appropriatis; eum vti Angelum bonum per ſigilla appropriata attrahere poteſt, ita malum repellere infallibiliter poſſe; quod haud dubiè, vti ſuo loco demonſtrabimus, ex Ægyptiorum Schola prodijt. Elementorum characteres ita diſponunt.

Tabella I. continens quatuor elementa, cum qualitatibus, literis, numeris, Angelis ipſis attributis, iuxta Arabes.

1	2	3	4	
Ignis النار	*Aer* الهوا	*Aqua* الما	*Terra* الارض	Elementa
حار يابس *calidum ſiccum*	حار رطب *calidum humidum*	بارد رطب *frigidum humidum*	بارد يابس *frigidum ſiccum*	Qualitates
ا ه ط م ف ش ذ	ب و ي ن ص ت ض	ج ز ك س ق ث ظ	د ح ل ع ر خ غ	Literæ
1 5 9 40 80 300 700	2 6 10 50 90 400 800	3 7 20 60 100 500 900	4 8 30 70 200 600 1000	Numeri
فلهاميم *Phelmamim*	فاقميم *Phakmim*	ليالى *Liali*	بنيق *Beniac*	Angeli præſides

Tabella II. continens ſeptem Planetas cum literis, numeris, Angelis ipſis attributis, iuxta Arabum mentem.

	I ♄	II. ♃	III. ♂	IV. ☼	V. ♀	VI. ☿	VII. ☽
Nomina	الزحل *Zahel* *Saturnus*	المشتري *Elmeſchteri* *Iuppiter*	المريخ *Elmarich* *Mars*	الشمس *Elſchems* *Sol*	الزهرة *Azzabara* *Venus*	عطارد *Atired* *Mercur.*	القمر *Elkamra* *Luna*
Literæ	ب	س	م	ا	ل	ل	ه
Num.	٢	٦٠	٤٠	١	٣٠	٣٠	٥
Angeli preſid.	افيابيل *Aphiel*	جرار *Giarar*	نهاسل *Nahaſal*	كلمنيا *kolmãia*	اسمون *Eſmun*	اسكي *Aſcki*	يقويل *Iakuiel*

Tabella III. continens 12 ſigna Zodiaci, vna cum numeris, literis, Angelis, ex mente Arabum.

	I. ♈	II. ♉	III. ♊	IV. ♋
Nomina	الحمل *Aries*	الثور *Taurus*	جوزة *Gemini*	سرطان *Cancer*
Literæ	ا	د	ب	ج
Numeri	١	٤	٢	٣
Angeli	سراحبيل *Sarahiel*	عرزيل *Araziel*	سراييل *Saraiel*	فهقايبل *Phakkaiel*

	V. ♌	VI. ♍	VII. ♎	VIII. ♏
Nomina	اسد *Leo*	سنبلة *Virgo*	ميزان *Libra*	عقرب *Scorpius*
Literæ	ها	ط	يج	سز
Numeri	٩	٩	١٣	٦٧
Angeli	سراطييل *Serattiel*	سهلياييل *Sebaliel*	هداكييل *Hadakiel*	صرصاييل *Sſarſſaiel*

	IX. ♐	X. ♑	XI. ♒	XII. ♓
Nomina	القوس *Sagittarius*	الجدي *Capricornus*	الدلو *Aquarius*	الحوت *Piſces*
Literæ	ي	عا	يا	قا
Numeri	١٠	٧١	١١	١٠١
Angeli	سريطييل *Sarithaiel*	سمكييل *Semakiel*	صكمكييل *Sſakmakiel*	وقبييل *Vacabiel*

Si quis numeros Arabicos non intellexerit is cōſulat tabulam fol. 368. huius Cabalæ, vbi Latinos adiunctos reperiet.

Digitized by Google

Tabula IV. viginti octo Manſionum Lunæ, vnà cum conſenſu ad duodecim ſigna Zodiaci, elementa, literas, numeros, Angelos, planetarias reuolutiones, & nomina Dei; diciturque ab Arabibus Harmonia Vniuerſi,

Nota hic, ordinem ſignorum comparatum ad Manſiones Lunæ diuerſum eſſe à Latinis.

	Nomina Manſionum Lunæ in Zodiaco	Signa Zodiaci, quibus reſpondent.	Elementares qualit. quib⁹ prędominantur.	Angeli præſides.	Literę appropriatæ.	Numeri appropriati	Reuolutiones planetarum	Nomina Dei quibus oĩa gubernantur.
1	شرطين *Schartin*	حمل ♈	نار *Ignis, calidũ, ſiccum*	قيابيل *Kiaiel*	قيا	١١١	☼ Fer. 1	الملك *Rex*
2	بطين *Batin*	جوزه ♊	هوا *Aër, calid. humidum*	جيابيل *Giaiel*	ج	٣	☽ Fer. 2	العظيم *Magnus*
3	ثريا *Tſareia*	سرطان ♋	ما *Aqua, frigid. humid.*	جنجابيل *Gingiaiel*	نج	٥٣	♂ Fer. 3	الخيار *Optimus*
4	الدبران *Eldebaran*	ثور ♉	تراب *Terra, frigid. ſiccum*	لهابيل *Lebaiel*	له	٣٥	☿ Fer. 4	المهيمن *omnia per ambulãs*
5	هاقعه *Hakagne*	اسد ♌	نار *Ignis, calid. ſiccum*	هواسل *Huaſel*	و	٦	♃ Fer. 5	القهر *Victor*
6	هنعه *Henagne*	ميزان ♎	هوا *Aer, calidũ, humid.*	يجابيل *Igiaiel*	يج	١٣	♀ Fer. 6	العالى *Excelſus*
7	دراع *Daraa*	عقرب ♏	ما *Aqua, frigid. humid.*	زسابيل *Ziſaiel*	سز	٦٧	♄ Sabb.	الكبير *Potens*
8	نثره *Natſre*	سنبله ♍	تراب *Terra, frigid. ſiccum*	حطابيل *Hittaiel*	ط	٩	☼ 1	المتعال *Exaltãs*
9	طرف *Ttarph*	قوس ♐	نار *Ignis, calidũ ſiccum.*	طيابيل *Ttiaiel*	ي	١٠	☽ 2	القادر *Robuſtus*
10	جبهه *Giebhe*	دالى ♒	هوا *Aër, calidũ humidum.*	ييابيل *Iiaiel*	يا	١١	♂ 3	المقتدر *potentem faciens*

Char-

11	خرقان Charkan	حوت ♓	ما Aqua, frigid. hum.	كقاييل Kacaiel	قا	١٠١	☿	4	الحكم ſapientē faciens
12	صرفه Sarphe	جدي ♑	تراب Terra, frigid. ſiccum	لعاييل Leaiel	عا	٧١	♃	5	العدل Iuſtus
13	عوا Ghue	حمل ♈	نار Ignis, calidum ſiccū.	مصاييل Maſſaiel	ط	٩	♀	6	الحسيب Honorabilis
14	سماك Semak	جوزه ♊	هوا Aër, calid. humidum.	نقواييل Nacuiel	قو	١٠٦	♄	7	الحكيم Sapiens
15	غفر Ghapher	سرطان ♋	ما Aqua, frigid. hum.	قكاييل Cakaiel	قك	١٢٠	☉	1	الكبير Celebris
16	زبانا Zanaba	ثور ♉	تراب Terra, frigid ſiccum	عقلاييل Aaclaiel	قل	١٣٠	☽	2	العزيز Fortiſſimus
17	اكليل Akleil	اسد ♌	نار Ignis, calidum ſiccū.	ففياييل Papiaiel	فا	٨١	♂	3	المدل Iuſtificās
18	قلب Kolb,	ميزان ♎	هوا Aër, calid. humidum.	مصهاييل Meſſaiel	صه	٩٥	☿	4	المستقيم Rectificans
19	شوله Schuleb	عقرب ♏	ما Aqua, frigid. hum.	قفعاييل Caphaiel	قفا	١٨١	♃	5	الرحيم Miſericors
20	نعايم Ngbaim	سنبله ♍	تراب Terra, frigid. ſiccum	رزاييل Razaiel	را	٢٠١	♀	6	الشريف Illuſtris
21	بلده Belde	قوس ♐	نار Ignis, calidum ſicc.	سوساييل Suſaiel	شو	٣٠٦	♄	7	الخالق Creator
22	ذابح Debab	دالى ♒	هوا Aër, calid. humidum.	تماييل Temaiel	ما	٤١	☉	1	الرازق Retributor
23	بلع Balaa	حوت ♓	ما Aqua, frigid. hum.	ثثاييل Tſetſaiel	ثا	٥٠١	☽	2	الرحمن Miſerator

Saaud

24	سعود Saaud	جدي ♑	تراب *Terra, frigid. ſiccum*	خخاييل *Chacha-iel*	خا	٦٠١	♂ 3	الكريم *Venerabilis*
25	خفية *Chhaphie*	حمل ♈	نار *Ignis, calidum, ſiccũ*	دلاييل *Dadaliel*	دلا	٣٥	☿ 4	لا اله الا هو *Non eſt Deus niſi ipſe*
26	مقدم *Mecodem*	جوزه ♊	هوا *Aër, calid. humidum*	صصهاييل *Saſabaiel*	صد	١٥	♃ 5	قدوس *Sanctus*
27	موخر *Muchhar*	سرطان ♋	ما *Aqua, frigid. hum.*	ظظاييل *Tathaiel*	ظا	٩٠١	♀ 6	اول *Primus*
28	بطن الحوت *Beten elhaut*	ثور ♉	تراب *Terra, frigid. ſiccum*	سرغاييل *Sargbnariel*	سر	٢٦٠	♄ 7	اخر *Vltimus*

Interpretatio & vſus Tabulæ Harmonicæ cum refutatione.

QVatuor tabulas hoc loco poſuimus ex Cabala Mahumedanorum extractas, Cabalicis Hebræorum in præcedenti tractatu traditis tabellis prorſus parallelas. Prior continet elementorum myſticam ſecundùm literas, numeros, Angelos, conſtitutionem; ſeruitque telesmatis contra quatuor elementorum detrimenta, vel emolumenta, conſtituendis. Quæ omnia in peculiari tractatu fusè recitat Abuhali Ben Schabath. Verùm cùm eorum vſus ſit innumeris ſuperſtitionibus & adiurationibus inuolutus, conſultò ea omittenda exiſtimaui. Quæ de teleſmatis quoque ſecundæ tabulæ planetarum, & tertiæ duodecim ſignorum Zodiaci, intelligenda ſunt. Modus ex ſequenti, quam paulò fuſiùs explicabimus, tabula patebit. Quarta tabella continet Harmoniam Mundi, 28 Manſionibus Lunæ comprehenſam; cuius prima columna continet nomina ſtationum Lunarium, quæ in Aſtronomia hieroglyphica copioſè explicabuntur. Secunda columna continet 12 ſigna Zodiaci, per quæ 28 dierum ſpacio Luna permeat. Tertia columna demonſtrat manſionum lunarium qualitates elementares. Quarta Angelos, qui ſingulis ſtationibus Lunæ præſunt. Quinta continet literas Arabicas, quibus ſtationes lunares ſubduntur, & quibus Angeli præſunt. Vnde nomina Angelorum denominationem ſuam ex dictis literis ſortiuntur: v. gr. literæ 1 manſionis ſunt ا ي ق, & numerum 111 exhibent, contractè قيا, ex quibus in fine voce אל *el*, more Hebræorum additâ, conſtituitur nomen Angeli قياييل *Kiaiel*; quaſi diceres, Angelus qui præeſt literis ſtationis primæ Lunaris. Pari pacto in ſingulis reliquis nominibus Angelorum ſemper reperies primam vocum partem ex literis in quinta columna

Abuhali Ben Schabath.

Harmonicæ tabulæ Arabum explicatio.

mna

mna conſtitutis, componi, quibus ſi addideris אל *el* in fine, conficietur nomen Angeli; vides enim primam vel ſecundam literam in nominibus Angelorum ſemper coincidere cum literis in quarta columna contentis. Sexta columna continet numeros literarum in columna quinta contentarum, numeros videlicet ſingulis manſionibus appropriatos. Septima columna reuolutiones planetarias per ſingulas horas diurnas nocturnaſque 28 dierum ab ortu Solis computatas; quæ in Aſtronomia hieroglyphica ex profeſſo diſcutientur. Octaua columna continet 28. Dei nomina ex Alcorano extracta; quorum vi Manſiones, eorumque præſides Angeli omnem virtutem ad operandum acquirunt.

Atque hæc eſt ſumma totius ſecretioris philoſophiæ Mahumedicæ, oraculorum diuinorum, vt ipſi ſibi ſtolidè imaginantur, inueſtigatrix, teleſmatum, aliorumque ſuperſtitionum inexhauſtum penuarium. Verùm vt Lector curioſus intelligat, quomodo illa omnia applicent, vſum dictæ tabulæ apponemus.

CAPVT VII.

Fabrica & vſus teleſmatum, vnà cum refutatione.

DIximus in principio, Alphabetum Arabicum iuxta ordinem literarum Hebraicarum poteſtate pronunciationis, & valore numerorum æquipollentium diſpoſitum, totius ſuperſtitionis Mahumeticæ fundamentum eſſe. Ex hoc enim nomina Dei formant ſimplicia, vel acroſtycha; quæ deinde ſingula in ſuos numeros reſoluunt: omnia autem nomina & adiurationes ex Alcorano ſuo depromunt, quem, quia numeris & nominibus conſonat, tantam vim habere volunt, vt omnia eius ope perficere ſe poſſe iactitent. Habent autem ſingulæ literæ & numeri ſinguli præſides ſibi Angelos, quos in elementa, planetas, ſigna Zodiaci, totius denique Mundi membra, virtute literarum & numerorum ijs appropriatorum, vt ſuprà dictum fuit, influere exiſtimant. Hinc totus labor illis incumbit, vt ſecundùm præcedentium tabularum Claſſes, res analogas in ſtructuram الطلسمات, id eſt, teleſmatum & ſigillorum coaceruent. Et quia Mundum ſecundùm Platonicos ex ternario, quaternario, ſeptenario, nouenario conditum putant, hinc literas vel ſeorſim, vel cum alijs coniunctos, in certa ſigilla, quæ formâ vel circulum, vel triangulum, vel quadratum, aut parallelogrammum, vel hexagonum, ſimiliaue Schemata referant, diſponunt, vt ſic Geometricæ figuræ Arithmeticis exactè reſpondeant. Quod quidem inuentum ab Ægyptijs, vti fusè probat Abulheſſan in tractatu de numerorum myſticorum ſignificatione, hauſerunt. Sed vt exemplum huius videas, paradigmata ſingulorum apponamus.

Arabicum Alphabetum totius Arabicæ ſuperſtitionis fundamentum.

Abulheſſan.

Teleſma-

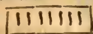
Teleſmata per numeros ſimplices, ex Abrahamo Aben Schadad deprompta.

Abraham Aben Schadad

كتاب وفيه شرح الحروف العربيه والهنديه ومنافعها وهو راس كلشي واما العلوم وهي الذي انزلت على ادم عم ومن فهم شرحها ومنافعها فقد وقف على علم كبير وهو علم عجيب واعلم ان لكل حرف من هذه الحروف خواص منافع بعضها ببعض فقال الحكيم ان المصريون كلهم قبلوا من بنا ادم ✡

Liber, in quo exponuntur literæ Arabicæ, & Indicæ, & vtilitas earum; ſuntq́ principium omnis rei, & mater omnium ſcientiarum. deducta fuit hæc notitia cœlitus ſupra Adam, pax ſuper eum, per viam illuſtrationis intellectualis, & eſt ſcientia magna & mirabilis. Scias etiam, quòd omnes literæ ex hiſce literis proprietates & vtilitates habeant alias & alias, & dicit Hakim, quòd Ægyptij primùm has acceperant à filijs Adam. Vnum hic apponam ad longum, vt ex vnico exemplo cœtera pateſiant.

الالف انه هو مبدا كل لفظ ومعني كل علم مقسم الى اقسم معنوية بحكمة علوية وسفلية ـــــــــــــــــــــــــــــــــ ة ✡

Aleph principium omnis pronunciationis, ſignificat omnem ſcientiam diuiſam in partes, ſignificatio earum eſt notitia ſuperiorum & inferiorum. Pergit deinde dicens: Scribe literam ا ſepties in quadrangulo ſic, vel

Ridicula ſuperſtitio Arabum.

ſic die & hora Veneris, ieiunus & purus, ſitque in manu tua acerra noua cum carbonibus & ſuperaffuſo thure, miſto omni aromatum genere; ſcribes quoque nomen eius, quem vis, & nomen matris eius in lamina, & nomen matris tuæ, & nomen Angeli literæ Aleph dominantis Iaruſch, & nomen Vicarij eius Karuſch, & nomen aſſeclæ eius Lahuſch, Haruſch, Maruſch, & pones formatam ſcripturam inter manus tuas, & ſic adiurabis, ſepties repetendo literas. adiurationem conſultò omitto.

Ecce hi ſunt ſuperſtitioſi ritus, quibus Mahumetis nequiſſimi ſectatores vtuntur in conſecratione teleſmatis: hæc eſt formula, quam in Angelis, veriùs dixeris, Dæmonibus aduocandis adhibent, multis alijs immundis, execrandis, abominandiſque omiſſis. quæ ideo adiungo, vt ſi quandoque in manus huiuſmodi inciderint ſigilla, ex cuius officina prodierint, dignoſcere poſſint prudentes Lectores. Scribunt itaque ſeptem Aleph, quæ eſt litera primæ omnium cauſæ dicata; quia Deus ſeptem vocibus Mundum, & omnia quæ in eo ſunt, creauit; quæ ab Hebræis haud dubiè didicêre, vti in Cabala Hebræorum oſtenſum fuit. Scribunt quoque ſeorſim Aleph quater, & ex oppoſito ter, vt per quaternarium, Mundum inferiorem; per ternarium, ſuperiorem indicarent.

Pari pacto, ad planetæ correſpondentis influxum obtinendum, ſcribunt literam ج in quadrangulo, vel triangulo, vel circulo ſepties, vel nouies, ad ſuperiores potentias attrahendas. In ijſdem figuris haud abſimili ratione cum cœteris ordine literis faciunt, vt ex præcedente tabula patet. Sunt nonnulli, qui omnia in vno hæc quadrato exhibent hoc pacto:

Digitized by Google

ɑo: quadratum diuidunt in tot alia quadrata, quot literæ reperiuntur in Alphabeto; ita vt ا Aleph prima litera centrum quadrati obtineat; poſtea in quadratulis centrale quadratum ambientibus circumcirca ſcribunt literam ب Be, & in quadratulis hæc ambientibus literam ج Gim, & ſic de cœteris, vſque dum Alphabetum compleuerint, vt in appoſita figura patet.

و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
و	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	و
و	ه	د	د	د	د	د	د	د	ه	و
و	ه	د	ج	ج	ج	ج	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ب	ب	ب	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ب	ا	ب	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ب	ب	ب	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ج	ج	ج	ج	د	ه	و
و	ه	د	د	د	د	د	د	د	ه	و
و	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	و
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و

Hoc amuletum vniuerſale vocant; cùm enim omnes numeros ſuperficiales, quadratos, & cubicos contineat, magna ſub eo latere myſteria, & incredibiles ſecum vtilitates trahere ſibi perſuadent. Non deſunt qui numeros ſeu literas triangulares in triangulo, circulares in circulo, quadrangulos in quadrangulis, deſcribant. Quibus autem modis hæc conſecrent, non attinet adducere, cùm indigna ſint, ob horrendas ſuperſtitiones, quæ audiantur.

Amuletum vniuerſale Arabum.

CAPVT VIII.

De Numeris Pronicis.

POrrò habent Arabes alium modum arcanum in Sigillis conficiendis; qui ſanè peringenioſus & maximè admirandus eſt. Effigiant ſeptem quadrata Sigilla, ſeptem planetis dicata, in quibus numeri artificioſâ quâdam diſpoſitione ita collocantur, vt ſinguli numerorum ordines quaqua verſus ſumpti ſemper eundem numerum reddant. His itaque tanquam ſingulari naturæ arcano vtuntur, hiſce nomina Dei applicant, mira ſibi, vt paulò poſt patebit, ex eorum geſtatione ſpondentes.

Arabum alius modus ſigilla conficiendi.

Primum conficitur ex ternario in ſe ducto; quarum omnium diſpoſitionem rationemque in Arithmetica hieroglyphica aſſignabimus. In hoc ſi quiſpiam numeros in ſingulis ordinibus rectè, normaliter, tranſuerſè, diametraliter addiderit, ſemper eundem numerum reperiet, videlicet 15. Summa verò omnium conficit 45. Et hoc Sigillum dedicant Saturno, quem زحل *Zahel* vocant, continetque eundem numerum in ſe, quem omnium numerorum ſumma, videlicet 45, vt in margine patet. De quo myſterio ita Abenpharagi in libro de Sigillis:

٤	٩	٢
٣	٥	٧
٨	١	٦

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Sigillum Saturni varijs modis ab Arabibus conficiendi.

Abenpharagi.

وهو الذي في كل صلعة ثلاثة اعداد ويزن يكون ثلاثة جملة خمسة عشر وكل حروف زحل كانت مه لان الزاي سبعة والحا ثمانية واللام ثلاثون وذلك خمس واربعون ❋

Hoc itaque Sigillum in ſingulis lateribus habet tres numeros, qui additi

 conſti-

conſtituunt 15, *quoniam Zahel, id eſt, Saturni nomen eoſdem in ſe continet*: nam ز Ze dat 7, ح He 8, & ل Lam 30, *qui additi dant* 45, *quæ eſt ſumma omnium ordinum inter ſe additorum*. Hinc in varias quoque alias formas id contorquent, quarum vnam hìc apponemus vt vides. In hac figura ſi numeros

in apicibus triangularibus quadratorum contentos normaliter, lateraliter, aut diametraliter addideris, ſemper idem emerget numerus, videlicet 15. Præterea vt dictum Sigillum oppidò myſterioſum reddant, ſingulos tres ordines circumquaque ſignant nomine يه, quod ab Hebræis mutuatũ idem ſignificat, ac nomen Dei יה *Iah*, totidemque continet, quot ipſi numerorum ordines, videlicet 15: deinde ſingulis lateribus apponunt nomen vnius Angeli; diſcrimina verò ductibus literarum, quæ nomina Dei conſtituunt, ne quid myſterij deſit, determinant, vt ſequitur.

Gabriel

Eſraphel / *Eſmael*

	Iab	Iab	Iab	
Iab	4	9	2	Iab
Iab	3	5	7	Iab
Iab	8	1	6	Iab
	Iab	Iab	Iab	

Michael

Nicolaus Pereſcius.

Et tale olim inſignis ille Nicolaus Pereſcius enucleandum tranſmiſit ex Muſæo ſuo depromptum, quòd hic apponere volui.

Hoc Sigillum itaque portantes, vt aliquid obtineant, hâc ſequente precatoriâ formâ vtuntur, ex qua totius figuræ arcanum vna eluceſcet.

اللهم اني اسالك بسمك العظيم يه يه يه من عظمتك وجلالك وجمالك
وقدرتك وبحق اسمايك المخزونة المكنونة التي لم يطلع عليها احد سوال الا من
قربته واسالك اللهم بالاسم الذي وضعته على الليل وعلى النهار واستنار على السموات
وعلى الارض اسالك اللهم بحق هذه الاسما المكتوبة في جهة اسرافيل بالاسما
المكتوبة في جهة جبرايل واسالك اللهم بالاسما المكتوبة في جهة ميكاييل اسالك
اللهم بالاسما المكتوبة في جهة عزرايل واسالك اللهم بالاسما المكتوبة حول العرش
واسالك

Digitized by Google

واسلك بالاسما المكتوبة حول الكرسي واسالك بالاسما المكتوبة على ورق الزيتون
واسالك اللهم بالاسما الذي دعاك ادريس فرفعته مكانا عليا وبالاسما الذي دعاك
بها نوح ونجيته من الطوفان واهلكت قومه اسالك اللهم بالاسما دعاك بها يوسف
فاخرجته من الجب وبالاسما الذي دعاك بها يعقوب وبالاسما الذي دعاك بها موسي
بن عمران نجيته من فرعون وبالاسما الذي دعاك بها هارون فالقيت عليه محبة بعينه
الى فرعون وبالاسما الذي دعاك بها ابراهيم فنجيته من النار وبالاسما دعاك بها
سليمان ورند عليه ملكه فبالاسما الذي دعاك بها يونس فنجيته من بطن الحوت
فبالاسما الذي دعاك بها عيسي بن مريم عند احيا الموتي وابرا الاكما والابرص ✱

Deus, ego obſecro te per nomen tuum magnum יה יה יה *Iah, Iah, Iah, propter magnitudinem, bonitatem, & potentiam tuam, in veritate nominis tui ineffabilis & abſconditi, vt non expleas voluntatem tuam, niſi in illo, qui legerit illud; & oro te, Deus, per nomen, quod poſuiſti ſupra noctem, & ſupra diem, ad illuminandum eam, & ſupra Cœlos, & ſupra Terram. Oro te, Deus, per nomen tuum, quod ſcriptum eſt in fronte Eſraphel, per nomen ſcriptum in fronte Gabriel; Oro te, Deus, per nomen tuum ſcriptum in fronte Michael, & per nomen ſcriptum in fronte Ezrael, & per nomen tuum ſcriptum circa ſolium tuum, & per nomen ſcriptum in folijs oliuæ. Oro te, Deus, per nomen, quo inuocauit te Adris, id eſt, Henoch, & tuliſti eum in locum ſublimem; & per nomen quo inuocauit te Noë, & per illud eum liberaſti à diluuio, interemptis inſurgentibus in eum; & per nomen, quo te inuocauit Iacob; & per nomen, quo te inuocauit Ioſeph, & eductus fuit à ciſterna; & per nomen, quo te inuocauit Moſes filius Amram, cum liberaſti eum à Pharaone; & per nomen quo Harun te inuocauit, cùm gratiam inueniret in oculis Pharaonis; & per nomen, quo inuocauit te Abraham, & liberatus fuit ab igne; & per nomen tuum, quod inuocauit Salomon, & reſtitutum ei fuit regnum; & per nomen, quo inuocauit te Ionas, & liberatus fuit à ventre Ceti; & per nomen, quo te inuocauit IESVS Filius Mariæ cùm viuificaret mortuos, & curaret lepram, paralyſin, & omnem languorem.* Vides in hac peroratione nomen יה ſiue arabizatum يه *Ieh* poni ob myſterium ſuprà indicatum, continet enim numerum æqualem numeris in tribus ordinibus contentis. Per hoc itaque nomen Angelos quatuor, qui illud in fronte ſua gerunt, & ſunt Eſraphel, Gabriel, Michaël, Ezrahel, quorum nomina à quatuor lateribus ſigilli ponuntur, ſe attrahere poſſe confidunt, ope aliorum Dei nominum figuræ inſertorum. Hâc itaque peroratione factâ, accipiunt plumbi laminā, & ſacram Saturno figuram die Sabbati, hora Saturni, in ea incîdunt, quam & omni aromatum genere perſumigant, pedetentim innumeris alijs ſuperſtitionibus neſandis indulgentes. Quo peracto, nihil adeo in rerum natura arcani latere, cuius notitiam non acquirant, ſibi perſuadent. Et dolendum ſanè eſt, tam ingenioſam in Arithmeticis myſterijs oppidò refertam figuræ diſpoſitionem, tot nugamentis, tot quiſquilijs, impijs abſurdiſque machinationibus obſcuratam eſſe. Sed ita Mahumeticæ ignorantiæ comparatum eſt, vt vel minimam myſterioſæ indaginis vmbram, veluti aptam ſuis nugamentis materiam apprehendant; quantò magis horum Pronicorum numerorum tàm ab antiquis Sapientibus celebratam, tam à paucis penetratam diſpoſitionem,

Arabum adiuratio & inuocatio Nominis Dei.

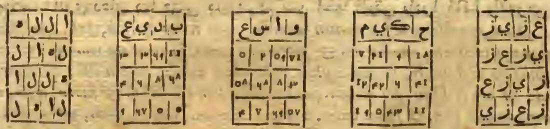
Ddd 2 tan-

tanquam omnium ſigillorum maximam ad ſuos illicitos vſus, tot Magicis cœrimonijs contaminatos trahant? Sed videamus reliquorum ſigillorum diſpoſitionem.

Sigillorum aliorum diſpoſitio, & abuſus.

Miſſa ſunt ad me non ita pridem ſequentia Sigilla à varijs amicis, explicanda; quæ & inueni in libro ſigillorum, quem Arabes ﻣﺤﺮﻳﻄﻲ, id eſt, *Margaritam* vocant; ſuntque hæc.

1 2 3 4 5

Literas & numeros Arabum expoſitos vide in tabula ſol. 372.

Primum ſigillum continet nomen Dei الله *Alla*, ita intra areolas diſpoſitum, vt ſinguli ordines conficiant 66: quomodocunque enim progrediaris, numerando, ſiue dextrorſum, ſiue ſiniſtrorſum, ſiue ſurſum, ſiue deorſum, ſiue diametraliter; ſemper habebis hunc numerum 66, qui eſt numerus nominis Dei الله *Alla*; atque eam ob cauſam portatum magnas ad varia obtinenda vires habere arbitrantur. tale & quintum eſt, ex nomine Dei عزيز *Oziz*, quod *fortem* ſeu potentem ſignificat, confectum; ſi enim ſingulas quatuor literas intra ordines rectos, tranſuerſos, obliquos in vnam ſummam collegeris, ſemper habebis 94. Secundum Sigillum in fronte ſcriptum habet nomen Dei بديع *Badia*, id eſt, *largus*, *benignus*; quod in numeros reſolutum dat 86; & eundem numerum ſinguli tres ſubſcripti numeri in ſingulis ordinibus vnà cum numeris literarum in fronte poſitarum, additi conficiunt. Haud ſecùs in tertio ſigillo nomen Dei واسع *Vaſaa*, quod *amplum* ſignificat, in fronte poſitum per literas expanſas, numerum continet 137, quot nimir. Zurata Iunas in Alcorano continet verſus; & hunc eundem numerum tres infraſcripti ordines numerorum vnà cum literarum واسع numeris additi, continent. Idem dicendum eſt de quarto Sigillo, nomine Dei حكيم *Hhakim*, quod *ſapientem* indicat, inſignito; hoc enim in numeros reſolutum dat 78, quem & reliquorum ordinum numeri vnà cum literis ijs ſuprapoſitis continent.

Hoc pacto omnia nomina Dei transformant in Sigilla, ſummoque ſtudio attendunt, vt numerus alicuius nominis diuini ſemper numerum verſuum alicuius Zuratæ in Alcorano adæquet, putantque Mahumetem totum Alcoranum, & ſingulas eius partes iuxta hoc ratiocinium numericum ordinaſſe. Antiqui verò Arabes hoc Sigillum Ioui dedicarunt. Multa de cæteris Sigillis vſque ad quadratum nouenarij hoc loco dicenda eſ-

da eſſent; verùm cùm hæc omnia ex profeſſo in Arithmetica hieroglyphica tractaturi ſimus, eò Lectorem remittimus, vbi multa à nemine, quod ſciam, adhuc penetrata curioſiſſimè tradita reperiet.

CAPVT IX.

De varia transformatione nominum, & literarum in figuras varias.

Aben pharagi Maroccanus.

Humana figura myſterioſa ab Arabibus compoſita.

ABen pharagi Maroccanus Scriptor Nubianus in lib. de adiurationib. ex ipſa impietate conſarcinato, ad omnia mala corporis & animæ euitanda, format humanam figuram myſterioſiſſimam, quam ope nominum, literarumque Arabicarum delineat; putat enim magni intereſſe, vt literæ referant eius figuram animalis, cuius nocumenta vitare, vel emolumenta acquirere cupimus. Hinc contra morſus Scorpionum, Scorpiones ex literis ſuis formant; contra voracitatem bruchorum, bruchi figuram, & ſic de cœteris; quam ab Ægyptijs ſe hauſiſſe apertè fatetur, & verum eſſe ſuo loco & tempore oſtendemus.

Teleſmata varia Arabum.

Teleſma primum, referẽs figuram humanam.

Primum Teleſma tale ex nominibus & literis formatum potentiſſimum, ad omnia Mundi bona conſequenda, ſi Dijs placet, arbitrantur. Verùm indicatam huius teleſmatis Satanicam compoſitionem ex ipſo Aben pharagi adducemus. Verba eius ſunt.

تاخذ رطل الرمل قد باغ الجلود وطين الارض
كل ذلك باسم من تريد وجزا من ملح السمك
ومثله من عنكبوت ويعمل الجميع من صورة
باسم من تريد واسم اما فيكون عمل الصورة
من شمع خام البيض او اصفر وتكتب عليها
خاتم العزالى بكماله (طبد زدهو حا) وتجعل
الطا على راسه والبا على ذراع اليمين والدال
على الذراع اليسري والزاي على الكتف الايمن والجيم على الكتف الاسري والها على
القلب والواو على الفخذ الايمن والحا على الفخذ الاسري الاليف على الفرج ثم تقرا
عليها بصيحة شديدا وتستدعي الملوك ثم تجعل على الراس طيقال وعلى
الذراع الايمن بقطربال وعلى الذراع الاسري دصيال وعلى الجانب الايمن زلفط وعلى
جانب الاسري جلهش وعلى البطن بطمطيش وعلى الرجل الايمن واقيم وعلى الرجل
الاسري جرايد وترا عجايب عظيمة ✡

Teleſma nominum explicatum.

Hoc eſt, *Accipe arenam minutam, & pelles arte præparatas, & lutum terræ, omnia in nomine eius cui benè vis, & partem ex ſale piſcium, & ſimiliter ex aranea; & fiat ex omnibus iſtis figura humana in nomine eius, quem vis, & in nomine matris eius; & fiat figura memorata ex cera crudi albâ, vel flaua, & ſcribes ſuper ipſam Sigillum amuleti, iuxta verba quæ ſunt* طبد

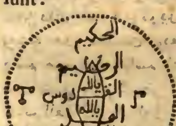
Digitized by Google

طبن زجهو هما, *& primam nominis huius literam* ط *Tha pones ſupra caput eius, &* ب *Be ſupra brachium dextrum, &* د *Dal ſupra brachium ſiniſtrum, &* ز *Ze ſupra humerum dextrum, &* ج *Gim ſupra humerum ſiniſtrum, &* ه *He ſupra cor, &* و *Vau ſupra coxam dextram, &* ح *Hha ſupra coxam ſiniſtram, &* ا *Aleph ſupra verenda; deinde leges ſuper eam adiurationem ſolitam, & voce vehementi inuocando Reges, ſc. dæmones; deinde ponas ſupra caput nomen Taikal, & ſupra brachiũ dextrum Betadrial, & ſupra brachium ſiniſtrum Daſial, & ſupra latus dextrum Zalphat, & ſupra latus Tatikal & ſiniſtrum Haliſch, & ſupra ventrem Batatmiſch, & ſupra pedem dextrum Vakim, & ſupra ſiniſtrum Hadait; & videbis mirabilia magna.*

Teleſmatis explicatio.

Atque hoc eſt teleſma ſuperſtitioſo ritu adornatum; in quo ſingulæ literæ ſingulis membris appropriatæ ſunt, & vt ipſi putant, à Deo ordinatæ, atque in Alcorano fundatæ; nomina verò barbara ſingulis membris appoſita indicant Genios, veriùs Cacodæmones, qui dictis membris præſident. Caput, manus, & brachia rotunda ſunt, & indicant tres Mundos, Superiorem, Sidereum, Elementarem, ex quibus influxus fit in omnia, & potiſſimùm in hominem Mundum minorem. Hinc oculos, os, nares exprimunt nominibus Dei ال يه يه, quæ nomina Hebraica ſunt, & idem ſonant, quod יה *Iah* & אל *El*, hoc eſt, *Deus*; dextra manus nomen impoſitum habet رحيم *Rahbim*, id eſt, *miſericors*; ſiniſtra nomen عدل *Adal*, id eſt, *iuſtus*; quo indicant, omnia in Mundo miſericordiâ & iuſtitiâ Dei adminiſtrari. Reliqua vide apud citatum Abenpharagi, ex quo omnia deſumpſimus; quàm enim hæc vltima recta ſunt, tam iniqua & abominanda ſunt ea, quibus formas huiuſmodi conficiunt. quæ omnia reſpondent ijs, quæ Claſſi præcedente de myſtico Cabalicorum homine dicta ſunt.

Teleſma ſecundum referens figurã Scorpij.

Secundum teleſma figuram Scorpij habet, ex nominib' diuinis البديع الحليم القدوس الرحيم القدير quæ idem ſonant ac *miſericors, ſanctus, mitis, miſericors, potens*; nomen verò ſupra poſitum الحكم *Elhhokem*, Dei nomen eſt in Scorpium influens, vti ſuprà ex tabula ſecunda videre poteris, cui & figuræ reſpondent. Hoc itaque teleſma ſuperſtitioſo ritu, vt prius conſecratum, ponunt in angulis domus vel locis vbi Scorpij dominantur; putantque nullum ibidem ampliùs hoc poſito Scorpium iri; aut ſi fuerint, nullum vnquam nocumentum allaturum, quamdiu incorruptum manſerit.

Teleſma tertium referens formam Bruchi.

Tertium teleſma ridiculâ ſuperſtitione figuram Bruchi obtinet, contra bruchorum, erucarum, & locuſtarum nocumenta; quæ cùm in Africa ingentes clades arboribus & hominibus inferant, hoc in ſtigante dæmone excogitarunt contra ipſas teleſma diuinis, veriùs barbaris & ſuperſtitioſis nominibus, inſigni-

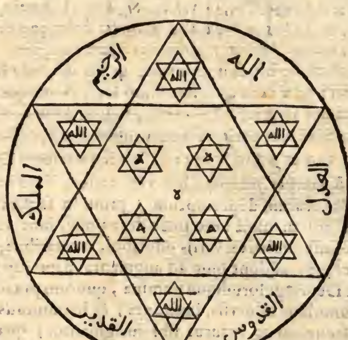
gnitum, quo durante, nullum periculum ab illis imminere, ſtolidè credunt. Innumera alia hoc loco adducere poſſem huius farinæ teleſmata, ſed hæc ad concipiendam huius gentis Philoſophiam ridiculam, curioſis ſufficiant.

CAPVT X.

De Teleſmatis magnis.

HAbent & Mahumedani duo alia teleſmata, magni apud ipſos nominis & famæ: quorum prius in formam ſtellæ ſexangulæ خاتم سليمان *Sigillum Salomonis*; alterum ſub forma literæ ع *Ain* effigiatum, سمهورش *Schamhauraſch* vocant. Vtrumque inſignes vires (veriùs nugas) obtinere aſſerunt; aiuntque Salomonem illud ab Angelis accepiſſe, & in ſigillo ſuo geſtaſſe. Et cùm Deus eius ope, vt illi aſſerunt, Vniuerſum ſex dierum ſpacio condiderit, hinc ſingulis ſex angulis totidem Dei nomina inſerunt; hoc ipſo oſtendentes, Deum pro alia atque alia creaturarum productione, alijs & alijs nominibus vſum eſſe. Quorum vim qui nouerit, eum in iiſdem rerum ſeriebus, iiſdem nominibus inſignitis, magna & prodigioſa perpatraturum exiſtimant.

Teleſma in formam ſtellæ ſexangulæ compoſitum, dictum ſigillum Salomonis.

Verùm quia huiuſmodi ſymbolum nullo non tempore à ſapientibus veteribus Arabibus in pretio fuit, apponam hic verba Abenpharagi in libro de ſigillis, capite, quod incipit.

Abenpharagi.

باب فضايل خاتم الطاغه وهواسم الله الاعظيم الذي كان مكتوب على خاتم سليمان
بن داوود ع م قال بن عبط بن علي في هره حاتم اذا اشهد الله وملايكته حملة عرشه
وسكان

وسكان سماواته وارضه واناسه وجنه واشهد محمد صلى الله عليه وسلم على من وقف
على كتابي هذا اوعلى الاسماي هذا ان لا يغلبها احد من السفها ولا يطلع عليها احد
ممن لا يخاف الله تعلى وعليه عهد الله شاقه ان لا يعلمها الا الجليل او عند ضرورة
عظيمة والله على من الشاهدين انه اسم الله عظم عظيم الذي تزول به الجبال وتصر
به الرمال وتخضع به الجبابره وينكسر به الانكسار ويقف به البحار وتجري به
الانهار فهو اسم الله المكنون والمخزون الذي من الكاف والنون وهو يسما خاتم الطاعه
امر عظيم وفيه منافع كثيره بعد هذه الالف منفعه سكتنا عنها خوف ان تقع في يد
من لا يخاف الله تعالـــــــــــــــــــــــــــــــــــى ✡

Hoc eſt, *Caput excellentiæ Sigilli obedientiæ, & illud eſt nomen Dei magnum, quod fuit ſcriptum in Sigillo Salomonis filij Dauid, pax ſuper eum; dicit filius Abath filius Aali, de hoc Sigillo: ego teſtor Deum & Angelos eius, & portantes ſedem eius, & habitantes cælum eius, & terram eius, & domeſticos eius, & paradiſum eius, & teſtificor Mahumed, reſpiciat Deus ſuper ipſum, & pax ſuper eum; qui ſteterit ſupra hunc librum meum, & nomina mea, quia non vincet eum quiſquam ex malignis, nec aſcendet ad eum quiſquam, niſi timore Dei excelſi imbutus, & cuius pactum fuerit ſuper eum. non diſcat hæc niſi excellens, & in magna neceſſitate, & Deus ſuper teſtificantes ſe, quoniam hoc eſt nomen Dei magnum, magnum, quia hoc fluunt montes, & abeunt in arenam, ſubiguntur Gigantes, & franguntur minutim, hoc conſiſtunt maria, & curſum ſuum tenent flumina, hoc nomen Dei magnum, abſconditum, & glorioſum, quod conſtituitur ex literis Caph & Nun, & vocatur Sigillum obedientiæ, quia imperio eius omnia ſubſtant, & multas ac mille alias vtilitates habet, quas conſultò reticuimus, nè inciderent in manus hominis non timentis Deum excelſum*. Poſt hæc, varia narrat de reuelatione huius nominis, & quàm miranda huius ope Salomon perfecerit; quæ cùm non ſint huius loci, ijs quoque tempus terendum non duximus; quare ad alterum progrediamur.

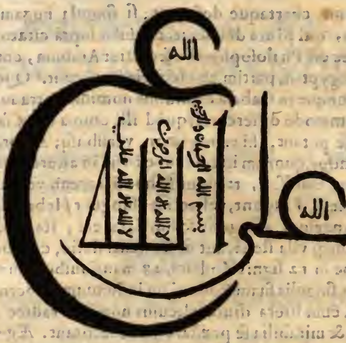
Teleſma compoſitum ex literis ain.

Liber orationum Turcicarum.

Alterum Sigillum pariter frequentiſſimum eſt, ex litera ع Ain compoſitum. Eſt autem ع Ain index nominis ſeu attributi Diuini, quod vocatur على *Aali, excelſus, ſublimis*; hâc verò ratione illud formant (ex libro Orationum Turcicarum depromptum) prout in ſequenti pagina apparet. Putant autem nihil huic præualere poſſe, hinc varijs ſuperſtitionibus, hoc eſt ſuffumigijs, ex varijs odoribus, aromatibus, cæteriſque ſpeciebus, conſecrant; addunt huic ad augmentandam ſuperſtitionum materiam, varia Dei Angelorumque nomina, quorum præſidio huius Sigilli intuitu, ab omnibus aduerſis, immunes, & in omnibus vitæ actionibus proſperos & ſecundos ſe futuros ſibi imaginantur; quæ omnia Lector videre poterit in locis allegatis. Vt proinde ſatis mirari non poſſim, impiorum hominum cæcitatem, dum literis & figuris nullius energiæ, & efficaciæ, tantum tamen poteſtatis ineſſe ſibi perſuadent, vt eorum ſubſidio nihil illis denegatum videatur. Sigillum ſequitur.

Hoc

Digitized by Google

Hoc Sigillum ſolitâ ſuperſtitione multùm venerantur, multumque geſtantibus conferre aſſerunt ad amoris allectamenta. Sed audiamus verba Zain abadaal:

من نظر الى شكل العين في كل يوم سبعين مرة وهو يقرا اية الكرسي عظمة الله في البصاير وشرح بالتوحيد سره ورفع ذكره وصان وجهه من غيرة الكريه واحبه كل من راه ✡ فان كان ممن قيدته الاهوال عافاه الله واجرا انهار الحكمة بين صدره وعلمه غوامض العلم ولطايف المعاني ومن وضع شكله في لوح اسرب خدمه احدا وثمانين وثلثمايه عالما من العوالم الرجليه وذلك في الساعة الاولى من يوم ابرهيم عليه السلام وتلا هذه الاية الشريفه وهي قوله تعالى ✡ Zain abadaal.

Hoc eſt, *Qui conſiderauerit, & ſpeculatus fuerit ſuper figuram* ع *Ain ſingulis diebus ſeptuagies, & legerit notam Maieſtatis Dei in rebus manifeſtis, & explicauerit vnitatem ſecreti eius, & eleuauerit memoriam ſuam, & cuſtodierit faciem ſuam ab inuidia proximi ſui; amabitur is ab omnibus qui viderint eum. Et ſi quis tempeſtatibus & procellis ligatus fuerit, ſaluabit eum Deus, & currere faciet flumina ſapientiæ in pectus eius, & docebit eum myſteria abſcondita ſcientiæ, & ſubtilem ſignificationem eorum. Iterum, ſi quis poſuerit figuram eius in tabula plumbea, & vſus fuerit miniſterio 38 Sapientum qui ſcientijs virilibus inſtructi ſint, idq; hora diei Abraham, pax ſuper eum, & cogitet hunc verſum* الشريفة *Alſcharipbet, eſt enim verbum Dei excelſi, &c.* Sed ſuperſtitioſum effectum conſultò reticemus.

ومن كتب حرف العين على هذه الصوره في الساعة الاولى من يوم السبت والقمر نازل في احرافه منزلته ودفنها في اي مكان شا فانه يخرب بعد اربعين يوما ولا يعمر ابدا باذن الله ✡

Porrò qui ſcripſerit hanc literam ع *Ain ſupra hanc figuram in hora prima diei Sabbati, Luna percurrente extremitatem Manſionis ſuæ, & ſepeliuerit figuram in quocunque loco voluerit, vaſtabitur locus ille, & nemo eum vnquam inhabitabit.*

Tempus me, chartaque deficeret, ſi ſingula nugamenta hoc loco adferre vellem; qui plura deſiderat, conſulat ſuprà citatos Authores.

Atque hæc eſt Philoſophia illa ſecretior Arabum, cuius fundamenta partim ab Ægyptijs, partim ab Hebræis hauſerunt. Quod ita oſtendo. Hebræi, quæcunque in Cabala de diuinis nominibus tradunt, ea & Saraceni; hâc ſolummodò differentiâ, quòd illi omnia ſe ex ſacris literis demonſtrare poſſe putant, hi ex textibus, verſibuſq; Alcorani. Tradunt Hebræi 4 Mundos, quorum influxibus ex vno in alterum factis, vniuerſa Mundi machina conſiſtat; tradunt & hoc Saraceni, vti ex ijs quæ dicta ſunt, colligi poteſt. Fingunt, vel potius affingunt Hebræi ſingulis Mundis ſuos præſides Angelos; affingunt & hos Saraceni; ita quidem, vt non ſit vllum cœlum, neq; vlla ſtella, aut firmamenti ſtatio, cui non ſuos Genios deputent: hinc in 12 ſignis Zodiaci, 28 manſionibus Lunæ, 7 Planetis, 4 Elementis, in ſingulis ſuam Potentiam influxuum ſupernorum adminiſtratricem, vnà cum litera diuini alicuius nominis radice, conſiderant; quibus magna & mirabilia ſe præſtare poſſe iactitant. Ægyptij verò, quæcunque aut Hebræi, aut Saraceni, per literas; per occultas & abditas ſymbolorum hieroglyphicorum ſignificationes præſtiterunt, vti in ſequentibus fuſe oſtendemus. Ex quibus aperte patet, omnem hanc ſuperſtitioſam philoſophandi rationem non aliam originem habuiſſe, quàm ab Ægyptijs: cùm enim Hebræi Ægyptiorum conſuetudine multa, vti in primo Tomo oſtendimus, delectarentur, eorumq; ſapientiam tot occultis imaginum ſymbolis expreſſam vnicè ſuſpicerent; neq; tamen, legis prohibitione, per imaginum humanum aut brutale quid repræſentantium ſimilitudines, eam tradere auderent; impunius hanc literis exhibuerunt; quos ſecuti deinde Saraceni, hanc execrandiſſimis ſuperſtitionibus ita commacularunt, vt ea publica totius Magicæ ſuperſtitionis officina facta ſit, vti ex ijs quæ hucuſque demonſtrata ſunt, luce meridianâ clariùs patet. Quæ quidem omnia vberiùs hoc loco tradere poteram, ramoſque Saracenicæ doctrinæ ſeu Cabalæ vlteriùs protendere; quia tamen id totum in Arithmetica & Aſtronomia hieroglyphicâ ex profeſſo præſtamus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum hiſce diutiùs cum tædio laboris immorari: ſufficiat proinde, hic originem, & ſuperſtitioſæ doctrinæ radices, quantum fieri potuit, & licuit, expoſuiſſe.

CLAS-

CLASSIS VI.
SYSTEMATICA MVNDORVM
SIVE
De Mundo, Mundorumque varietate, ex mente Aegyptiorum hieroglyphicè exhibita.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO
DOMINO, DOMINO

STANISLAO PSTROKONSKI,

Epiſcopo Chelmenſi, &c. Adminiſtratori Abbatiæ Tynecen. &c.

DOMINO MEO COLENDISSIMO.

S*INGVLARIS virtutis* Tuæ, *& ſummæ eruditionis ſplendor, quo Orbi præluces, me potiſſimùm, vt honori nominis* Tui *hoc Oedipi mei argumentum inſcriberem, quod de mundanorum corporum diſpoſitione & loco ad Ægyptiorum mentem agit.* Te *enim ſemper præ alijs pontificiâ dignitate fulgentibus, vti Mathematum, ita Aſtronomicæ præcipuè facultatis adeo profundè peritum comperi, vt aliorum in ea facultate optimo iure Magiſter dici merearis. Accipe itaque hoc tenue meæ in* Te *æſtimationis teſtimonium, meq; gratiæ tuæ fauore protegere, vti cœpiſti, ne deſiſtas.*

BIBLIOTECA

Digitized by Google

SYSTEMATICA MVNDORVM.

PRAEFATIO.

Origo ſcientię Aegyptiacæ ex Mundi ſenſibilis contemplatione.

ACCEDIMVS tandem ad veterum Ægyptiorum, quæ in Encyclopædia eorundem ſeſe exerunt, placita; vt quid de cælorum, Geniorumque ipſis præſidum conſtitutione ſenſerint, hac diatriba pateſiat. Quemadmodum itaq; omnis ſcientiæ & ſapientiæ origo, ex Mundi huius ſenſibilis contemplatione proceſſit, ita Ægyptij quoque, dum ſolo innoxio, & malignis impreſſionibus immuni gauderent, animum primùm ad mundanarum reuolutionum, effectuumq; cauſas explorandas conuerterunt. Nam ex ignotis effectuum mundanorum rationibus naſcebatur in ipſis admiratio, ex admiratione inueſtigandarum cauſarum deſiderium, ex inueſtigatione denique omnium artium ſcientiarumque conſtitutio. Quæ quales fuerint, in ſequentibus declarare nobis propoſitum eſt. Quoniam verò, quæ huiuſmodi arcanarum rerum ſcrutinio inuenerant, digniſſimis tantùm, & ſapientiæ ſtudio deditis communicanda ducebant; hinc myſticis nominum, verborumq; inuolucris, id eſt, hieroglyphicis ſymbolis ad totius naturæ exemplar fabricatis, contra profanorum idiotarumque abuſus, munitis vſi, totam meritò poſteritatem ſui in admirationem traxerunt. Sed hæc tandem explicemus.

Cur Aegyptij arcana ſapientiæ Hieroglyphicis obumbrarunt.

CAPVT I.

De Mundo, eiuſque prouidentia,

Qua ratiocinatione Aegyptij prouidentiam diuinã intellexerint.

AEGYPTII, teſte Plutarcho, mundanum ordinem, rerumque omnium cõnexionem altiùs expendentes, fieri non poſſe credebant, tàm eximiam machinam non prouidentia quadam ſupremi Numinis gubernari: ſic enim, vt Arnobius ait, ratiocinabantur. Principi adeo propria eſt prouidentia, vt ſine ea nec Princeps dici, nec vllo pacto eſſe valeat; & quò Princeps fuerit eminentior, eò & prouidentia eidem conuenit excellentior: certè cùm Deus Princeps omnium ſit eminentiſſimus, ei prouidentia quoque conuenit ſuprema & eminentiſſima. Rurſus, Principi ob populorum ab eo dependentiam, nexumque mirificum, maximè proprius eſt amor erga populos; ex amore conſurgit de re amata, cura & ſolicitudo: à Deo maximè pendet Mundus, & in eo nihil eſt, quod ab eo nõn pendeat; maximè itaq; diligitur: & ſi maximè diligitur, etiam ſummopere curatur. Quem amorem ſat ſuperq; declarant, adeo mirus Mundi ordo, tàm accurata in Mundo ordinis conſeruatio, dum oĩa per naturam ſui bonũ, ſuiq; conſeruationẽ & perfectionem tam ſollicitè quęrunt, vt ſi quis emotæ mentis homo de prouidentia dubitaret, eum pari pacto de motu cœli, & de lumine Solis temerè ambigere poſſe crederem. Si præterea Deus Mundo non prouideret,

Digitized by Google

aut humana non curaret; certè aut id facere non poſſet, aut nollet: ſed prius abſurdum eſt, cùm principium, à quo cuncta cum eminenti cognitione manant, maximè ea curare poſſit: alterum non tantùm abſurdum, ſed & impium eſt, cùm ipſum bonum id ſolum velit, quod bonum eſt, omni excluſa inuidia. Si itaque Deus vult, & poteſt, etiam neceſſariò prouidet; & vt Simplicius ait, *Deus autem hæc non contemnit, quæ producere non eſt dedignatus. Neque Deo difficilis eſt gubernatio, cui eſt facilis procuratio.* Vnde rectè & ſapienter Orpheus;

Tu habes Mundi terminos Vniuerſi,
Tibi curæ eſt principium & finis,
Per te viuificantur omnia,
Tu ſphæram totam cythara reſonante contemperas.

Eſt itaque prouidentia nihil aliud, quàm diuina ratio eminenter in ſummo omnium Principe Deo conſtituta, in mente per idæas formata, & diſtributa, dum conuenienter propter finem media diſponit. Nam ſicut prouidentia à Deo deſcendit, ita in mente idæarum munere explicatur, per Angelos, animas, & naturam tanquam diuinæ voluntatis adminiſtros perficitur & abſoluitur. Cui quidem varia nomina ſunt: vt enim à Deo in mentem deſcendit, dicitur prouidentia; vt tranſit ad animam, fatum, Platone teſte, dicitur, cui natura ſubſternitur. Res æternæ ad Mundi conſtitutionem pertinentes, per ſe & primò eidem ſubijciuntur; res morales, ex euentu, vel ſaltem ſecundariò, vt conducunt ad ſpecierum conſeruationem. Inſuper eorum, quæ in Vniuerſo ſunt, quædam à prouidentia, vt cœli motus; quædam ſecundùm prouidentiam, vt quæ fiunt à viro prudenti & probo, proficiſcuntur; quædam neque à prouidentia, neque ſecundùm prouidentiam, vt errores naturæ, & quæ fiunt à viro improbo; quæ tamen prouidentiam non penitùs ſubterfugiunt. Verbo, ſi ad vniuerſum prouidentiæ ordinem reſpicimus, nihil eſt in Vniuerſo ex caſu, vel à fortuna, ſed omnia ſunt prouiſa atque præuiſa. Quid ſit prouidentia.

Ægyptij itaque continuæ cuidam analogiæ rerum mundialium intenti, cùm nihil in Mundo reperirent, quod in ſingulis mundialis machinæ Syſtematis non contineretur, adeoque omnia in omnibus eſſe intelligerent; plures finxerunt Mundos, imprimiſque quatuor maiores, deinde innumeros minores, qui tamen omnes nonniſi maioris Mundi particulæ quædam eſſent; vt proinde nemo, dum Ægyptios audit Mundos plures eſſe ſenſiſſe, exiſtimet hanc pluralitatem Mundorum de Mundis totalibus, & extra Mundi ambitum in infinito illo imaginario ſpacio conditis intelligendam eſſe; ſed de partialibus Mundis, vt poſteà dicetur. Sed ſingula totidem Capitibus explicemus. Pluralitas Aegyptiorum Mundorum quomodo intelligenda.

Digitized by Google

CAPVT II.

Mundus Archetypus.

MVndus Archetypus ſiue idealis ab Ægyptijs, vti in Scala magna videre eſt, dicitur ⲫⲏⲉⲧⲥⲁϫⲓ *intellectualis*, eò quòd omnia exhibeat; & ibidem ⲑⲗⲱⲓ ϫⲛⲓⲧⲉⲗⲱⲓ ϫⲓⲛⲓϐⲉⲛ *Mundus-cauſæ cauſarum*; eſt enim idearum omnium plenitudo. Idea, ad mentem Xenocratis & Alcinoi, eſt exemplar æternum eorum, quæ ſecundùm naturam fiunt.

Mundus archetypus exemplar Mundi ſenſibilis.

Dicitur igitur Mundus Archetypus exemplar, vt refertur ad Mundum hunc ſenſibilem; dicitur intellectualis, in quantum refertur ad mentem diuinam. Hinc rectè Timæus Platonicus aſſerit, Mundi Opificem ſempiternum Opificis exemplar imitatum eſſe, Mundumque hunc ſenſibilem ad ſui ſimilitudinem formaſſe. Eſt itaque Mundus Archetypus in prima imparticipata mente refulgens, atque, Platone teſte, Idea boni in Mundo regnans intelligibili; quæ Ideæ tametſi innumerabiles ſint, non differunt tamen in mente diuina re & ſubſtantia ab ipſa, & ad inuicem, ſed in eodem identificantur ſubiecto, inter ſe autem ratione & formaliter diſtinguuntur ſubiecto, ita vt vna verè negetur de altera, vt idea hominis de ipſo equo; neque in Deo ſunt vt accidentia in ſubiecto, neque vt formæ in alijs formis, ſed ſunt ipſa ſimpliciſſima diuinæ mentis eſſentia, in quantum cunctorum, quæ animo concipi poſſunt, repræſentatiua eſt, & cuncta tanquam cauſa diuina & exemplaris, quin imò efficiens, & finalis, includit.

Ideæ in mente diuina realiter identificantur, formaliter diſtinguuntur.

Dicitur Mundus intelligibilis, ad differentiam Mundi huius ſenſibilis & corporei: nam ſicuti hic ſenſu, ita ille intellectu tantummodò comprehenditur. Dicitur iterum intelligibilis, quòd omnes intellectus in ſe contineat, non Angelorum tantùm, ſed & animarum, quæ hanc ob cauſam à Plotino dicuntur habitatores Mundi intelligibilis οἰκέται τοῦ κόσμου δημιουργικοῦ. Mundus quoque dicitur, quoniam in ſe omnes eſſentias, omnia entia, omnes formas, omnes vitas, omnes intellectus comprehendit; non aliter quàm hic corporeus Mundus omnia in ſe corpora, omnes corporum formas, & omnia corporea accidentia, præter quæ nihil in hoc Mundo percipitur, continet.

In quo differant entia intelligibilis & ſenſibilis Mundi.

Maxima tamen differentia cenſeri debet inter corporei & intelligibilis Mundi entia. Hæc enim ſunt omnis materiei expertia, illa materiæ contagione imbuta; hæc incorporea, illa corporea; hæc ſimplicia, iſta ex materia & forma compoſita; hæc in ſtatu, illa in motu; hæc in perpetua eſſentia, illa in continua generatione; hæc inalterabilia, illa continuâ alteratione mutantur; hæc incorruptibilia, illa corruptibilia; hæc immortalia, illa mortalia; hæc ſincera, illa ſordibus materiæ inquinata; hæc ſemper entia, illa ferè non entia, nam modò ſunt, modò non ſunt; hæc in vita, illa in morte; hæc denique exemplaria, illa imagines. Atque hæc eſt intelligibilis, idealis, ſeu archetypi Mundi conditio.

Hæc Ægyptij Sapientes dum in Deo conſiderarent, Numenque illud

Digitized by Google

llud immenſum ſine perpetuo intelligendi munere eſſe minimè poſſe cognoſcerent; nullum verò intelligendi munus ſine intelligibili, quod proprium Dei obiectum eſt, conſiſtere poſſe viderent; concluſerunt, apud Deum ſemper & ab æterno intelligentem, oportere eſſe ſempiterna quædam intelligibilia, quæ prima ſint, ſicut ipſe primum eſt intelligens; eademque æterna & immobilia, nè ſi hæc mutarentur, & Deus ſecundū mūdū ea aliquam ſubire dici poſſet mutationem, vtpote qui ſimul cum tempore nouam perfectionem acquireret; quorum vtrumque in Deo parem abſurditatem continet. Cùm præterea hæc prima in Deo exemplaria non ipſi per modum accidentium, aut vti fabrica in mente artificis, inſint, ſed eadem, vt dixi, in ſimplici Dei eſſentia complicentur; hinc concluſerunt priſci ſapientes, omnia mundana Syſtemata, omnes rerum ſpecies & formas, omnia rerum indiuidua ſuas in Deo formas ab æterno habuiſſe; adeoque hominis, equi, leonis in Deo ideas; eundem Deum eſſe; verbo, omnia in Deo diuino modo ſe habere, adeoque non incongruum eſſe putauerunt, equum v. g. in Deo idealiter conſideratum, Deum ipſum aſſeuerare. Hanc tamen ſublimem conſiderationem Ægyptij poſteri non percipientes, rerum externas formas cum internis idealium rationum formis confundentes, paulatim idololatriam inuexerunt, dum ſingulas rerum naturalium ſubſtantias, ſiue animatas, ſiue inanimatas, nihil aliud, quàm quaſdam diuinæ ſubſtantiæ particulas exiſtimantes, diuino cultu proſecuti ſunt. Hinc animalia ſacra diuinitatis latibula crediderunt; de quibus cùm fusè in ſequentibus dicturi ſumus, hic longiores eſſe nolumus; ſufficiat originem totius ſuperſtitionis & idololatriæ ex malè intellectis exemplarium in diuina mente ab æterno inexiſtentium intelligibilibus formis proceſſiſſe, hoc loco indigitaſſe. De ideis verò ampliùs tractatum vide in Theologia Ægyptiorum.

Aegyptij ſapientes quomodo Ideas in Deo eſſe ſtatuerint.

Idololatriæ Aegyptiacæ origo.

CAPVT III.

De Mundo Intellectuali ſiue Angelico.

DEus æternus rerum creandarum ideis fœtus, quando tandem inſcrutabili voluntatis ſuæ decreto placuit æternas bonitatis ſuæ diuitias oſtendere, temporis initium condidit; cuius primo inſtanti Mundum produxit Angelicum, incorporeis & ab omni materiæ contagione remotiſſimis plenum; quem Ægyptij ⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲉⲧϭⲁⲥⲓⲱⲟⲩ, id eſt, *Mundum ſuperexcelſum* vocant; Hebræi עולם יצירה, *Mundum formationis*, ſiue עולם המלאכים, *Mundum Angelorum*, aut *Mundum intellectualem*. quæ vt ritè intelligantur

Mundus Angelicus.

Sciendum eſt, duo hoc loco æua conſiderari poſſe; primum ab æterno vſque ad initium temporis; alterum ab initio creationis in æternùm duraturum. In primo æternitatis æuo Deus ſubſtitit, fuitque ſolus, & cum Deo nihilum; ſunt enim æternitas, & primum eius æuum diuinæ quædam proprietates ſoli diuinitati congruæ, in quibus Deus conſide-

randus

Diuina ſolitudo in primo æternitatis æuo, ſiue ante rerum creationem.

randus eſt vt Deus, vt ſolus ab æterno ſine creaturis, ſine principio & origine. Itaq; in primo æuo Deus ſolus fuit, & cum Deo nihilum; præceſſit enim æuum primum creationem omnium, & ipſum index eſt vnitatis & ſolitudinis diuinæ, quâ ab æterno, & à nullo principio ſibi ſoli aſſiſtebat Deus, in ſeipſum ferebatur, voluebaturque, in ſe ſibi præſens, ſeipſum collibrans, perſpiciens, & agnoſcens; ſibiipſi, & nulli alteri, ab æterno generans, ſpirans, procedens, communicabatur; extra ſeipſum nondum erat profectus, nihil adhuc protulerat, eratque extra ſe infœcundus, imperuius, ignotus; vtpote in incomprehenſibili caliginis ſuæ abyſſo reconditus. Erat tamen in ſeipſo fœcundus, & numeroſus, quippe trinus; ſibiipſi quoque communis, ſibi cognitus, ſibi peruius. In hoc itaque æuo Deus nihil creauit. Nihil creare aliquando deſijt, quando creare omnia cœpit, vniuerſorum rationem adorſus. Nulli adſtitit, nihilque fouit ab æterno, quia extra ſe nihil erant omnia. Deſijt autem ſolus eſſe in ſecundi æui exordio, in quo creare cœpit, atque adeo mox plurimus, vt ita dicam, euaſit æuo ſecundo, qui in primo æuo, & ab æterno creare omnia decreuit, potuit, & voluit; quique in primo æuo in ſeipſo trinus, numeroſus, & fœcundus fuit, in ſecundo æuo pariter numeroſus, & fœcundus fuit. Interioris Trinitatis ſacratiſſimæ perſonæ, Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus ſunt. Exterioris Trinitatis Deus, Angelus, Homo; qui licet quoad ſubſtantiam ab inuicem diſtinguantur, nexu tamen in vnum conſpirant, ſibique inuicem adglutinantur. Nam ex cunctis creaturis Angelus duntaxat, & homo, vt diuinæ lucis participes, in Deum euadunt, & participatione, vt ita dicam, Dij ſunt. In primo itaque æuo Deus de ſua ſubſtantia creauit nihil; at in ſecundo æuo de nihilo vniuerſa, quæ poſtquam facta ſunt, deſijt eſſe nihilum. Medium duorum æuorum poſuit Deus tempus, quod eſt prior ſecundi æui pars, & eſt metrum, ſiue menſura ſingulariū & indiuiduorū; tempus verò creationis, abſolutionis, & conſumationis omnium, tota eſt Mundi huius duratio; Numerus enim ſpecierum omnium perfectus eſt, & creatus à Deo in hexade dierum, at vniuſcuiuſque ſpeciei quantitas, & partium, ſiue ſingularium numerus, vniuerſa viſibilis huius Mundi duratione & permanentia abſoluendus & complendus eſt. Statuit autem Deus corporeum hunc viſibilemque Mundum in tempore, definiuitque illi principium & finem; librauit illum inter duplex æuum; complet denique in præſenti Mundo, perficit, abſoluit, gignitque, quod in futuro toto æuo continebit, ſaluabitque in eſſe ſuo. In primo æuo vti nihil creauit Deus, ita in futuro nihil creaturus eſt, nulli nouæ ſubſtantiæ eſſe largiturus; cùm nihil in æuo ſecundo futurum ſit, quod ortum non habuerit in præſentis temporis duratione. Angelos in temporis initio creauit in inſtanti, materiem deinde pariter in inſtanti, ex qua ſenſibilium creaturarum ſpecies in tempore & numero ſex dierum perfecit, & compleuit; rationalem item animam protulit in temporis momento, ex qua & ex materia humanam ſubſtantiam ſexta ſupremaque die compegit, conflauit, perfecit. In futuro æuo Deus conſeruabit & Angelos, & materiem, & animas rationa-

In primo æternitatis æuo Deus in ſeipſo tantùm fœcundus.

In 2 æternitatis æuo Deus extra ſe fœcundus.

Tempus eſt medium inter primum & ſecundum æternitatis æuum.

Mundus ſenſibilis medius inter vtrumque æuum.

In primo Mundi ſenſibilis inſtanti Deus creauit Angelos.

les

les, propter quas & materiam in idem æuum introduxerat. Nam ex materia inſtaurabitur corpus humanum, vel in fœlicitatem, vel pœnam æternam; reliqua verò in finem hominis creata ſunt, vti animalia, vegetabilia, ſimiliaque, & temporis tantùm gaudebunt priuilegio. Patet itaque, etiam iuxta orthodoxam doctrinam, ex hiſce Deî ab æterno per tempus in æternitatem proceſſus; quibus quidem ita præſuppoſitis, iam videamus, quomodo Deus Angelicum Mundum produxerit.

Ægyptij putarunt Angelicum Mundum ab æterno Deo coëxtitiſſe, vt alibi fusè demonſtratum fuit; quo quidem à noſtra Theologia plurimùm differunt, dum ſupremi Mundi Genios vel Intelligentias nihil aliud quàm quaſdam diuinitatis particulas aſſerunt, particulares inquam Deos & Numina. Mundum dicunt intellectualem, quia ad Archetypi Mundi exemplar conditi ſunt, & maioris Mundi vti œconomiam adminiſtrant, ita totam quoque continent in ſeipſis, non ſub materiali, ſed eminentiori quodam modo, ſcilicet Angelico; vt rectè docet Iamblichus; qui & totum Mundum intellectualem in nouem Claſſes diſtribuit. Primum locum aſſignat Dijs ſupramundanis, alterum Archangelis, tertium Angelis, quartum Dijs cœleſtibus pediſſequis ſupramundanorum, quintum Dæmonibus, ſextum Heroibus, ſeptimum Principatibus, octauum Principibus, nonum denique Animabus; imitans in hoc quodammodo nouem Angelorum ordines ab Orthodoxis conſtitutos.

Aegyptij putabant Angelos fuiſſe ab æterno.

Iamblichus diuidendo Mundum intellectualem in nouem claſſes, adumbrat nouem choros Angelorum.

Nouem itaque diuinorum gradus aſsignat Iamblichus in Mundo Angelico, ex quibus duo primi, Dij & Archangeli, ſunt ſupra Dæmonum latitudinem; poſtremus verò Animarum gradus infra Dæmonis potentiam; atque adeo ſex intermedij, Dij cœleſtes, Angeli, Dæmones, Heroës, Principatus, Principes, ad Dæmones rectè reuocari poſſunt.

Syri ſiue Chaldæi haud abſimilia recitant, teſte Mor Iſaac in ſua philoſophia, vbi ita incipit c. 4.

[Syriac text]
[Syriac text]
[Syriac text]
[Syriac text]
[Syriac text] &c. ⁘

Verùm quia diſcurſus longiſsimus eſt, omiſſo Syriaco textu ſubiungam Latinam interpretationem, quæ ita ſe habet:

Cœleſtes itaque ordines diſpoſiti ſunt in tres cœtus; primus ordo diſpoſitus iterum eſt in tres phalanges, quarum prima eſt Angelorum, ſecunda Archangelorum, tertia Principatuum. Secundus Ordo cœtuum intermedius diſpoſitus eſt antiquitùs in Poteſtates, Virtutes, Dominationes, qui iterum diuiſi ſunt in varias Claſſes. Tertius Ordo continet Thronos, Seraphim, Cherubim, multioculos, & portant thronum gloriæ Dei. Sed Claſſes & varia munera alibi eloquenter deſcribit his verbis: *Et quemadmodum Deus natura ſua bonus, diues, & ſapiens, ita creauit ex nihilo Mundum magnum naturarum intellectualium, ſubti-*

Interpretatio Mor Iſaac de ordinibus Angelorum. c. 4. de creatione mundi.

lium, & ſpiritualium, fulgentem in natura intellectuali, omnis mutationis & corruptionis experte, ſcilicet Angelos bonos & fælices in natura ſua, omnia cognoſcentes. Abſconditæ ſunt operationes eorum, ſolis ipſis manifeſtæ, nos verò quales ſint non poſſumus cognoſcere. Et diſpoſuit eos in tres ordines, & in ſingulis, tribus ordinibus tres aliæ ſunt phalanges; & ſingulæ phalanges diuiſæ ſunt in ſeries ſuas, & exercitus in exercitus; & in ſingulis ſeriebus eſt ordo legionum; & in ſingulis legionibus Chiliarchi & Hecatontarchi; & ipſe qui fecit eos, ſolus nouit numerum eorum, & qualitates eorum. Et ſupra tripartitos ordines conſtituit alium ordinem ſupremum, qui ſtat in porta regni eſſentiæ ſuæ; & poſuit caput ſingulis ordinibus, & ſeriebus ſingulis ܚܝ̈ܠܐ, *id eſt, Virtutes, & ſtatuit cum eis legiones, & phalanges, & exercitus copioſos, quos ipſe ſolus nouit; & diſtinxit eos in decades certas, & inde deduxit principium computando numerum eorum, & aſcendere fecit vſq; ad decem; & deinde incipiendo à capite, diſpoſuit in alias decem decades, & has iterum in alias decem decades, quæ aſcendunt ad multa millena millia, quæ à denario numero vltrò citròque non recedunt. Eſt enim numerus denarius ſumma ſummans omnem ſummam. Hinc primò decem ſunt ordines Virtutum cæleſtium, quas Altiſſimus caput & principium omnium diſpoſuit; & hoc eſt arcanum perfectionis numeri denarij, & trium Chororum aliorum, & per hoc nobis innoteſcit myſterium Trinitatis, & myſterium vnitatis Dei, & eſſentiæ ipſius, & ſubſtantiæ, & naturæ, & voluntatis vnius Domini vnientis omnia, & hos tres ordines; qui pari pacto ſingulas ſeries diuiſit in tres Choros, & ſingulos Choros in tres exercitus, ter verò tria adfert ſecretum magnum trinitatis perſonarum, ſingulæ ſubſtantia æterna; & ſingulos exercitus ordinauit iterum in alias & alias Claſſes, & in ſingulis Claſſibus legiones, quarum non eſt numerus, vnde myſterium reſultat incomprehenſibilis diuinitatis.*

Numerus Angelorum ex interpretatione Mor Iſaac.

Continet autem Legio 36000, quæ faciunt tres myriades, ſingulæ myriades conficiunt 12000, & ſingulis legionibus præſunt tria capita, ſingulis verò myriadibus 1 caput, & ſub ipſo 12 Chiliarchæ, 10 Centuriones, ſuntq; Principes ſuper centum ſibi ſubditos, & ſub vnoquoque Centurione decem Archontes ſeu Præfecti, vnuſquiſq; caput ſuæ decadis. Atque hi ſunt tres ordines diuiſi in nouem choros, ſeu ſeries, ſeu 27 acies, ſeu caſtra, ſeu exercitus. Habet autem vnaquæque acies tres ܛܟ̈ܣܐ *ordines, & vnuſquiſque ordo tres legiones, & iterum triniter diuiduntur. Verùm omnis legio continet tres myriades, ſingulæ myriades duodecim millia, quamuis alij dicant 10000. Nonnulli quoque dicunt, quòd legio facit 32000. Nos verò accuratè ſategimus ſcribere deſuper, ſicut credimus, & audiuimus, & examinauimus, & numerauimus, id quod notum nobis, & quod audiuimus, & non ſiluimus, & laudauimus operationes eorum, & quòd is ſolus nouit ordines eorum, & numerum eorum, & qualitates eorum; quantum tamen nobis licuit, numerus eorùm ad denarium aſcendit, & indicat ſecretum magnum.* Hæc Mor Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca, vbi & fusè omnium operationes, virtutes, qualitates, præſidia deſcribit.

S. Dionyſ. Areopag.

S. Dionyſius Areopagita Mundum Angelicum in tres primùm Hierarchias diuidit, ſingulaſque iterum in tres Choros, vt ſequitur:

Πᾶσα ἡ Θεολογία τὰς οὐρανίας οὐσίας ἐννέα κέκληκεν ἐκφαντορικαῖς ἐπωνυμίαις. Ταύτας ὁ θεῖος ἡμῶν ἱεροτελεστὴς εἰς τρεῖς ἀφορίζει τριάδας. καὶ διακοσμήσεις. τοὺς δὲ γὰρ ἁγιωτάτους θρόνους καὶ τὰ πολυόμματα, καὶ πολύπτερα τάγματα. Χερουβὶμ Ἑβραίων φωνῇ, καὶ Σεραφὶμ ὠνομασμένα, &c.

Digitized by Google

δευτέραν δὲ τὴν φησὶ τὴν τῶν ἐξουσιῶν, καὶ κυριοτήτων, καὶ δυνάμεων συμπληρουμένην· καὶ τρίτην ἐπ' ἐσχάτων τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν τὴν τῶν Ἀγγέλων τε καὶ Ἀρχαγγέλων, καὶ Ἀρχῶν διακόσμησιν. Id eſt, *Subſtantias cœleſtes omnis Theologia nouem explanatorys nominibus appellauit; has diuinus noſter initiator* (intellige S. Paulum) *in tres ternarias diſtinxit diſtributiones; ac primam quidem ait eſſe illam, quæ circa Deum aſſiduè verſatur, illiq; iugiter adhærere creditur; ſanctiſſimos enim Thronos, & pluribus oculis aliſq; præditos ordines Cherubim vocabulo, & Seraphim appellatos, immediatè iuxta Deum ante alios eminenti propinquitate locatos eſſe, ſacrorum aſſerit eloquiorum explanatione comprobari. Secundam verò deſignat illam, quæ Poteſtatibus, Dominationibus, Virtutibuſq; completur. Tertiam denique, eamque cœleſtium Hierarchiarum vltimam eſſe dicit, Angelorum, Archangelorum, atque Principatuum diſtributionem.* Alio tamen ordine huiuſmodi Hierarchias recenſet S. Gregorius: *In prima* collocat *Seraphim, Cherubim, & Thronos; quorum primi conſiderant bonitatem, ſecundi veritatem, tertij æquitatem; in primis quoque Deus amat vt charitas, in ſecundis cognoſcit vt veritas, in tertijs ſedet vt æquitas. In media ponit Dominationes, Principatus, Poteſtates; quorum primi officia regunt Angelorum, ſequentes capitibus præſunt populorum, alij Dæmonum coërcent poteſtatem; item in primis Deus dominatur vt maieſtas, in ſequentibus regit vt Princeps, in vltimis tuetur vt ſalus. In poſteriore Hierarchia collocat Virtutes, Archangelos, Angelos; ad quorum priores miraculorum pertinet operatio, ad ſecundos ingentium negotiorum denunciatio, ad tertios denique humanæ cuſtodiæ ſollicitudo; in primis operatur Deus vt virtus, in ſecundis reuelat vt lux, in tertijs nunciat vt inſpirans.* Et quoniam totus Angelicus Mundus in hunc finem à Deo diſpoſitus eſt, vt ſit diuinitatis vndiquaque perfectiſſimum ſimulachrum, id eſt, archetypi Mundi immediata & proxima ſimilitudo, per quos Deus vniuerſum Mundum gubernat; intellectualibus & rationalibus creaturis potiſſimùm competit, vt ſicuti Hierarchici Chori Deum, iuxta ordinem ipſis à Deo præſcriptum, imitantur, inferiores ſuperioribus ſe ſubmittendo; ſic homines & Deum, & Hierarchicos ordines exprimant, vita ijs congrua; quod fiet, ſi Seraphinis aſſimilemur per ardentem charitatem, Cherubinis per aſſiduam rerum diuinarum contemplationem, Thronis per æquitatem & iuſtitiam, Dominationibus per dominium quo affectibus terrenis paſſionibuſque dominamur, Principatibus per humilem ſubiectionem factam ſuperioribus, Poteſtatibus per reſiſtentiam tentationum à Diabolo immiſſarum, Virtutibus per continuũ virtutum exercitium, Archangelis per inſtructionem, quæ fit, proximos ad iuſtitiam erudiendo; Angelis denique per obſequia mutua proximis præſtita.

L. 1. moral.

Diuiſio Angelicarum Hierarchiarũ.

Angelicus Mundus ſimillimus Mundo Archetypo.

Homines poſſunt exprimere Ordines Hierarchicos.

Hebræi alium in Angelico Mundo ordinem ſeruant, quem ſuprà in Cabala eorum fusè explicauimus, vbi & numerum Angelorum, iuxta eorum opinionem, definitum reperies. Arabes tametſi ſolitis ſuperſtitionibus intenti, Angelicum Mundum ſymbolicis inuolucris deſcribunt, dum ſingulis ordinibus varias formas attribuunt, brutorum, & hominum, cum tamen non niſi ad mentem Ægyptiorum recitant: Diuidunt autem eum in tres ordines: primo præficiunt Gabrielem, ſecundo Seraphielem, ter-

Hebræorum traditio de Angelicis Choris.

 tio

Digitized by Google

tio Michaelem. ita autem ratiocinatur in hiſtoria Saracenorum Kaab.

Kaab.

في جبرابيل اية تدل على انه افضل من الملايكه وهو روح الامين له ستة اجنحه في كل جناح مايه جنح وله من ورا ذلك جانحان اخضران لاينشرهما الاليلة القدر وله جانحان اخران لاينشرهما الاعند هلال القمر وجميع اجنحته من انواع الجوهر ومع ذلك هو ابلج الجبين براق الثنايا ابيض الجسد اسود الشعر لونه كالثلج بياض قدماه مغوستان بالنور صورته تملا ما بين السما وما بين الارض عن المعمور ملايكه الذي سلطهم جبرابيل لايعدوا ولا يعلم عددهم الا الله تعلى ۞

Deſcriptio Gabrielis ex Kaab in hiſtoria Saracenorum.

In Gabriele, inquit, *ſignum eſt, quod denotat eum Angelorum excellentiſſimum eſſe, & eſt ſpiritus fidelis. Sunt ei ſex alæ, in ſingulis alis aliæ centum alæ, & ſunt ei retrò duæ alæ, virides; non extendit eas niſi nocte ſummâ; & ſunt ei aliæ binæ alæ, non extendit eas niſi ad Lunam ſiue Nouilunium; & omnes alæ eius conſtant omni genere gemmarum. Præterea ipſe crocea habet ſupercilia inſtar fulgoris coruſca; dentes duos candidos, corpus nigrum, capillos inſtar niuis albos, veſtigia pedum eius plantata in luce; figura eius implet quantum inter cælum & terram vſque ad ſtationem Angelorum, quorum Rex eſt Gabriel; non nouit numerum eorum, niſi Deus excelſus.* Vidimus primum ordinem; jam videamus ſecundum ordinem ſub dominio Seraphielis.

وقل كعب ومن ورا البيت المعمور ملايكه لا يعدوا ولا يعلم عددهم الا الله تعلى وقد وكل بهم ملاك سرافيابيل ملاك عظيم وله سبعون وجه في كل وجه سبعون فم في كل فم سبعون لسانا في كل لسان سبعون يسبح الله تعالى بها وفوق هاولا ملايكه اخرون اعظم منهم وبينهم وبين من دونهم حجاب حتي لا يحرقون من دونهم ومن فوقهم ملايكه يسقط الجمر من افواهم بعدد تسبيحهم يخلق الله تعالى من تلك الجمر ملايكه يطيرون في الهوي بالتسبيح ومن فوق ذلك ملك عظيم على صورته الانسن ومن فوق ذلك ملايكه اخرون اعظم خلقا لا يعلم عددهم الا الله تعلى وفي السما السابعة البحر غير مساحة وفيه ملايكه وفي ايدهم حراب من جوهر طول كل حربه مسيرة مايه عام وقد وكل الله بهذا البحر ملاك يقال له ميكاييل لا يعلم احد صفه ولا صفه راسه ولا عدد اجنحته الا الله تعلى ولو ان هذا الملاك يفتح فاه لاحترق اهل السموات والارض من نوره وهو القايم على البحر المذكور ۞

Deſcriptio Seraphielis Angeli ex Kaab.

Et dixit Kaab, retrò domus eſt habitata ab Angelis innumeris; non ſcit numerum eorum, niſi Deus excelſus. Præeſt autem eis Seraphiel Angelus magnus, cui ſeptuaginta facies, in vnaquæque facie ſeptuaginta ora, & in vnoquoque ore ſeptuaginta linguæ, in vnaquaque lingua ſeptuaginta idiomata, quibus Deus excelſus laudatur: & ſuper hoſce ſunt alij Angeli maiores præcedentibus; & inter illos, & illos qui infra eos ſunt, velum ſiue ſeptum eſt, vt non comburantur ab ijs, qui infra ſunt, & qui ſupra ſunt Angelis; deciditq́ carbo ex ore ipſorum, iuxta numerum horum; creauit Deus excelſus ex hoc carbone Angelos, qui volant in aëre, & ſupra hos Angelus magnus forma hominis; & ſuper ipſum Angeli alij maiores dictis; non ſcit numerum eorum niſi Deus excelſus; & in cælo ſeptimo mare immenſum, & in eo Angeli, in quorum manibus gladij ex gemmis pretioſis, longitudo vniuſcuiuſq́ gladij continet ſpacium, quantum quis centum annis iter conficiat. Præfecit autem Deus huic mari Angelum qui dicitur Michaël; non ſcit quiſquam naturam eius, & qualitatem capitis eius, nec numerauit quiſquam alas eius, niſi Deus excelſus; & quandocunque hic Angelus os ſuum aperit, ignis

effi-

efficaciâ vruntur habitatores cœli & terræ, & conſiſtit ſupra dictum mare.

Hanc narrationem nonnulli ex Mahumetanis ad verbum ſeu literam intelligunt; ſapientiores tamen, quas fabularum huiuſmodi pudet, ad ſymbolicos & myſticos ſenſus confugiunt, quemadmodum in proprio libello de natura Angelorum oſtendit Amed filius Hali, qui per ſeptuaginta facies, ſeptuaginta nationes, quibus præeſt; per ora ſeptuaginta, totidem benedictiones; per ſeptuaginta linguas & idiomata, totidē hymnos, quibus Deum continuò laudant; per alas, omnipræſentiam; per mare, ingens habitaculum cœleſtium ſpirituum; per gladium centum annorum itineris, poteſtatem iuriſdictionalem per centum annos, quibus euolutis alij ſuccedunt alijs poteſtatibus præditi. Pergit porrò Kaab ad tertium Angelum Azaëlem, quem hiſce verbis deſcribit: Myſtica explicatio habitus Angelorum ex Amed. Amed.

واما ملاك الموت فاسمه عزرايبل ومسكنه في سما الدنيا وقد خلف الله تعالى
له اعوان بعدد كل من يذوق الموت رجلاه في تخوم الارضين السابعه السفلى وراسه
في السما العليا عند اخر الحجاب واوجهه ثلثمايه وستون عين في كل عين ثلثماية
اعين وله ثلثمايه وستون لسانا في كل لسان ثلاثة السن وله ثلثمايه وستون يد
في كل يد ثلثة اياد وله ثلثماية وستون رجلا في كل رجل ثلثه ارجل وله اربعة
اجنحه جناح بالشرق وجناح بالمغرب وجناح اخر الحجاب وجناح في الارض وعدد
الملايكه تحته لا يعلم الا الله

Rex verò mortis, cuius nomen Azaël, habitat in Cœlo Mundi, & creauit ipſum Deus in auxilium omnibus, qui guſtant mortem: pedes eius in extremitatibus terrarum ſeptem inferioribus, & caput eius in Cœlo ſupremo, iuxta quoddam ſeptum; & facies eius habet 360 oculos, in ſingulis oculis tres oculi; & ſunt ei 360 linguæ, ſingulis linguis tres aliæ linguæ; & ſunt ei 360 manus, & in ſingulis manibus tres manus; & ſunt ei 360 pedes, & in ſingulis pedibus tres pedes; & ſunt ei 4 alæ, ala in Orientem, ala in Occidentem, ala in ſeptum ſupremum, ala denique in terram extenſa, & numerum Angelorum ſub eo non ſcit, niſi Deus. Deſcriptio Azaelis ex Kaab.

Ecce hæc eſt Philoſophia Mahumetanorum de Mundo Angelico, eiuſque varijs Claſſibus; quæ tametſi rudiores ad literam intelligant, non indecenter tamen ad poteſtatem & virtutes mirificas dicti Angeli transferri poſſunt, quemadmodum paulò ante ex Amed Ben Hali oſtendimus. Quis enim tam inſipiens, nē dicam ſtolidus foret, qui puriſſimis ſpiritibus, & ab omni corruptionis materialis conditione remotiſſimis, tot corporea inſtrumenta, tam monſtroſas & inconceptibiles formas attribueret? Atque hæc ex Orientalium monumentis deprompta adducere libuit, vt Angelici Mundi compages omnium nationum calculis comprobata luculentiùs pateret, de quibus & in ſequentibus plura adducemus.

CA-

CAPVT IV.

Mundus Sidereus.

MVndus Sidereus nihil aliud eſt, quàm totius machinæ è cœlis conſtitutæ compages. Cœlos autem quidam decem, nonnulli octo, alij è ſeptem Planetarum orbitis ſideream hanc compagem conſtituerunt; de quibus quid Græci, Hebræi, Arabes, Chaldæi, & Ægyptij primùm ſenſerint, à quibus omnes alij acceperunt, videamus.

§ I.

De Græcorum, & Hebræorum Syſtemate.

GRæci non ſecus ac omnes reliqui Orientales, Mundi Syſtema hieroglyphicè conſtituebant, hoc pacto. Elementari Mundo, Planetis, & Aplani, nouem Muſas, veluti dictorum Orbium animas præponebant. Thalia Elementis; Clio cœlo Lunæ; Calliope cœlo Mercurij; Terpſichore cœlo Veneris; Melpomene cœlo Solis; Erato cœlo Martis; Euterpe cœlo Iouis; Polyhymnia cœlo Saturni; Vrania denique Aplani ſiue ſtellarum fixarum Orbi aſſidere credebantur. Supra Aplanem verò throno inſidentem ponebant Apollinem cum tribus Charitibus, cythara, & heliotropio; cuius pedibus ſubdebatur Draconis cauda, qui per omnes ſphœrarum ordines diffuſus, tandem in tricipitium terminabatur. Per Apollinem animam Senſibilis Mundi indicabant; cytharam in manu tenet, quâ concentus & harmonia, quam Mundo inducit, notabatur. Per Heliotropium rerum inferiorum cum ſuperioribus nexus harmonicis rationibus introductus ſignabatur. Tres gratiæ Apollinis in hoc Mundo ſplendorem, liberalitatem, & chariſmata Mundo conceſſa, exhibebant. Serpens Apollinis referebat vim genitalem per vniuerſum Mundi corpus diffuſam; tricipitium Draconis terræ innixum, triplicem notat, quâ terram fœcundat, virtutem, humectatiuam, calefactiuam, & ſeminalem, quas ad omnem generationem cucurrere conſtat. Hebræi quoque, vti in Cabala docuimus, ſingulis ſphœris ſuos Angelos attribuebant; decimam autem reſpondere volebant virtuti diuinitatis in abſcondita eſſentiæ ſuæ abyſſo latenti, id eſt, Menti primæ archetypæ, quam & *Enſuph*, id eſt, *infinitum* dicebant. Verùm cùm hæc omnia vberrimè expoſuerimus in Obeliſco Pamphilio fol. 242. & ſequentibus, nihil aliud hìc niſi figuram apponendam duxi, ex qua mentem Veterum Græcorum luculentiùs percipies.

§ II.

Syſtema Mundi Siderei, & Elementaris, ab Aegyptijs hieroglyphicè expreſſum.

AEgyptij vti in omnibus naturæ myſterijs exprimendis, ita & in mundani Syſtematis repræſentatione vel maximè ſingularis ingenij ſpecimen dederunt; quemadmodum ex ſequenti hieroglyphico Schemate patet, quod ex tabula Bembina deſumptum, & in Prodromo explicatum hic denuo adducere viſum eſt.

Figura καζαεόμορφ@ eſt, ſiue ex humana & Scarabæi forma compoſita; inter quas quinque circuli, Orbitarum Planetariarum indices, interſeruntur; capite Lunam tenet; quæ intra Lunæ concauum, continetur Crux anſata, illa elementaris Mundi nota eſt; tabulam chelis continet, voce Φύλο, quod amorem denotat, inſignitam; globus alatus ſerpentibus hinc inde emergentibus, Numen triforme, ſiue animam Mundi triformem, vniuerſum virtute ſuâ animantem, indicat. Et ſingulæ quidem partes, ex quibus hierogrammatiſmus conſtituitur, cùm fuſè in Prodromo Copto expoſitæ ſint, hîc longiores eſſe noluimus; vnde relicta earundem nouâ interpretatione, hoc loco ſolùm Mundani Syſtematis per eas indicati conſtitutionem ex eodem Prodromo repetemus. Syſtema Mundi iuxta Ægyptios.

Primò igitur Ægyptij hoc Schemate ideali ſummo ingenio totius Mundi Syſtema, corporum ſeriem, omnemque mundanarum partium nexum deſignabant; quod verum eſſe ex ſequentibus patebit. Tradit Albumazar, alijque Arabum Aſtrologi, Ægyptios Solem inter duos Mundi quinarios poſuiſſe, nempe ſuper hunc Planetas quinque; ſub hoc Lunam & quatuor Elementa, vt ſequitur. Albumazar. Sol medius inter quinq; planetas, & Lunam, & quatuor Elementa.

1	ⲣⲉⲫⲁⲛ	زحل	Saturnus
2	ⲡⲓⲍⲉⲩⲥ	المشتري	Iupiter
3	ⲙⲟⲗⲟⲭ	المريخ	Mars
4	ⲥⲟⲩⲣⲟⲩ	الزهرة	Venus
5	ⲡⲓⲉⲣⲙⲏⲥ	عطارد	Mercurius
	ⲡⲓⲣⲏ	الشمس	Sol
1	ⲡⲓⲟϩ	القمر	Luna
2	ⲡⲓⲭⲣⲱⲙ	النار	Ignis
3	ⲡⲓⲑⲏⲟⲩ	الهوا	Aër
			Aqua

Digitized by Google

4	ⲡⲓⲙⲱⲟⲩ	II الما	Aqua
5	ⲡⲓⲕⲁϩⲓ	الارض	Terra

Quod ſanè tunc verum eſſe cognoui, cùm primùm in abdita huius ſacræ ſculpturæ perueni. Vides quàm aptè in eo Horus ſeu Sol, veluti Cœli Rex ac Dominus vnicus, duos inter quinarios medios, ſuperiorem quinque Planetarum, & inferiorem Lunæ Elementorumque conſtituatur? Sed audiamus de his Marſilium Ficinum l. de Sole c. 6. *Solem*, inquit, *quaſi Dominum omnes in Mundo medium, quamuis diuerſa ratione, conſtituere; Chaldæi quidem medium Planetarum; Ægyptij verò inter duos Mundi quinarios, nempe ſuper hunc Planetas quinque, ſub hoc Lunam, & quatuor Elementa; propinquiorem verò terræ, quàm firmamento poſitum à prouidentia putant, vt eius feruente ſpiritu & igne Lunæ, aëris, aquæ humor, & craſſa terrenorum materia foueretur.* Quàm hæc vera ſint, figura hieroglyphica clarè oſtendit; eiſque eruditiſſimus Rambam Ægyptius l. 2. מורה נבוכים More nebuchim c. 9. ſubſcribit, vbi ita clarè hoc Mundi Syſtema Ægyptiacum depingit, vt ex hac ſacra ſculptura veluti ex πρωτοτύπῳ quodam id adumbraſſe videatur; verba eius ſunt:

Ficinus l. de Sole.

Rambam.

דע כי גלגל נוגה וכוכבים מחלקת בהם בין הראשונים מאנשי הלמודים אם הם למעלה בין השמש או תחת השמש מפני שאין שם מופת יורנו על סדור שני הכדורים האלה והיה דעת הראשונים כולם שכדורי נוגה וכוכב למעלה מן השמש והדע זה והבינהו מאד ואחר כן בא פטלמיוס והכריע היותם מתחת ואמר שהוא הנאות כענין הטבעי שהוא השמש באמצע ושלש כוכבים למעלה ושלש למטה סוף דבר יהיה הענין בן אולא יהיה הנה הראשונים כולם היו מסדרים נוגה וכוכב למעלה מן השמש זה היו מונים הכדורים הכדורי ירח למטה וכדור השמש אשר היו למעלה ממנו בהכרח וכדור החמשה הכדורים הולכים וכדור הכוכבים עומדים והגלגל מקיף בכל אשר אין כוכב בו:

Scito ergo, quòd in ſphæris Veneris & Mercurij controuerſia fuit inter antiquos, qui ſtudebant in Mathematicis, vtrum ſupra Solem ſint, an infra. Non enim vlla eſt demonſtratio ordinis harum ſphærarum. Omnium tamen Antiquorum opinio fuit, quod iſtæ duæ ſphæræ, ſcilicet Veneris & Mercurij, ſint ſupra Solem. Intende ergo in hoc, & ſcito. Verum alter opinatus Ptolomæus, ſub Sole eos conſtituit, aſſerens conuenientiùs eſſe naturæ, Solem in medio Planetarum, ita vt tres ſupra, tres infra ponantur, ordinare. Quicquid ſit, omnes primi Sapientes Venerem & Mercurium ſupra Solem ordinauerunt; & idcircò duas ſphæras numerauerunt, ſphæram Lunæ, quæ ſine dubio propinqua eſt nobis, & ſphæram Solis, quæ ſupra Lunam eſt neceſſariò; ſphæras autem quinque Planetarum pro vna reputabant, ſphæram ſtellarum fixarum pro alia, & Cœlum circum omnia, in quo non ſunt ſtellæ. Quod ſi ita eſt, dicemus, quòd numerus ſphærarum, in quibus ſunt formæ ſtellarum (ſic enim ſtellas Antiqui vocabant, vt ſcitur ex libris eorum) *quaternarius eſt; ſphæra ſcilicet ſtellarum fixarum, ſphæra quinque Planetarum, ſphæra Solis, & ſphæra Lunæ; ſupra omnes verò ſphæra quædam, in qua nulla eſt ſtella.* Hæc Rambam: An non hîc quaternarius ſphærarum clarè in noſtro hieroglyphico Schemate expreſſus videtur? certè expreſſiùs nihil. Quid enim aliud fulgida illa ac radioſa

Explicatio hieroglyphici Schematis.

Sca-

Scarabæi pterygia, niſi rutilam ſtellarum fixarum ſphœram ſignificant, in qua 12 ſigna Zodiaci per duodecim Scarabæi digitos maiores indicata reponuntur? quid aliud globus ille quinque circulorum, niſi ſphœram quinque Planetarum notat? vides ſphœram Solis in Hori capite, & Lunæ ſphœram in propria figura repræſentatam, elementarem Mundum includentem, quæ omnia ambit globus alatus, ſphœra vidilicet inuiſibilis, de qua paulò antè Rambam locutus eſt.

Nè verò hunc quaternarium gratis ab Ægyptijs confictum quiſpiam exiſtimet, eius myſterium hic indicandum duxi. Ægyptij itaque cùm ex admirabili illo rerum omnium nexu & concatenatione deprehendiſſent, ſuperiora corpora inferiora valde potenter mouere, & quatuor Elementa quatuor ſphœris veluti principijs actiuis ſubſterni; præterea ſphœræ Lunari vim quandam efficacem ineſſe ad Elementum aquæ commouendum, Solari ad ignem, ad aërem (ob varias radiorum commiſtiones) quinque Planetarum ſphœris, ad terram denique alterandam ipſi firmamento; quis non videt, eos magno ingenio hanc quadruplicem catenam, quadruplicia inferioris & ſuperioris Mundi ſimilia corpora ſimilibus connectentem ſub quaternario numero ſeu cubo myſtico indigitaſſe? Singulæ ſphœræ ſingulis reſpondent Elementis.

Atque ex his patet, quàm concinnè Ægyptij rerum omnium nexum ſub hoc Symbolico Schemate repræſentârint. Verùm cùm à nemine adhuc, quod ſciam, Syſtema cœlorum iuxta mentem veterum Ægyptiorum productum ſit; ego in gratiam Philoſophorum, & Mathematicorum id ab immemorabili temporum vetuſtate vindicatum hoc loco proponere volui.

Syſtema Mundi iuxta mentem veterum Aegyptiorum, cuius figuram in ſequenti pagina contemplare.

DEmum cùm in hoc Mundo maiore vna circumferentia ita alteri adnexa ſit, vt ad conuerſionem Orbis ſuperioris inferna conuerſio quælibet gubernetur, totiuſque circuitus ratio per amorem in quadam attractione & pulſione reciproca collocetur: præterea cùm in circumfuſa Mundi machina connexis corporibus cunctæ naturæ mutuent inuicem, & mutuentur, ex communi autem hac cognatione concomitanter naſcatur amor, ex amore ſimilium attractus & propulſio contrariorum; verè Amorem vel eo nomine Magum rectiſſimè Veteres appellârunt; vnde quicunque in arte quauis & facultatum genere eò vſque peruenerat, vt ex analogia agentium rerum ad res paſſibiles, ſimilium ad ſimiles, contrariorum ad contrarias, naturalium operum rationem proximè viſus eſſet imitari; hunc Veteres magum, & verè ſapientem, incantamento & faſcino potentem, in Diuorum penè numerum relatum nuncupabant. Nam vt rectè Mor Iſaac in Philoſophia ſua Syra c. 6. philoſophatur. Amorem Magum appellarunt Antiqui. Mor Iſaac.

[illegible]
[illegible]

Digitized by Google

Scientiæ enim Magicæ ratio à ſupremis perficitur potentijs, vnà cum materijs terrenis, familiaritatem item ac conuenientiam ſupernis cum inferioribus, quæ ſub Luna ſunt, habentibus. Quibus cognitis, mira patrari poſſe, quis non videt? Eſt enim hoc præcipuum doctrinæ magicę caput præceptumque, vt vnum ab alio naturæ affinitate alliciatur, vel eiuſdem diſſimilitudine repellatur. Atque in hac ſcientia præ cœteris Ægyptij excelluiſſe feruntur. Hos enim, cùm inferiorum effigies cœleſtibus vultibus ſubiectas cognoſcerent, ſcilicet صورات الارض لصورات السما è certis Mundi materijs imagines certas, quas ab effectu diuinas illices Zoroaſter appellat, eò quòd ijs magna prodigia operarentur, facere ſub certo ſiderum poſitu conſueuiſſe, Hali Arabs tradit l. de imaginibus cœleſtibus.

Fundamentum Magiæ naturalis.

Habes igitur hieroglyphicum Syſtema pulcherrimum ſanè & prorſus muſicum, quod interuallis iunctum imparibus, ſed tamen pro rata proportione diſtinctis, acuta cum grauibus temperans, varios æqualiter concentus efficit, etſi illum aures non capiant noſtræ, quippe ad ſublunares turbines, affectuumque procellas varias veluti ad catadupa Nili obſurdeſcentes; habes omnia Philoſophiæ recondita in hoc vnico ſymbolico Schemate, in totius Mundi veluti compendio quodam & ἀνακεφαλαιώσει arcanâ rerum ſimilitudine adumbrata. Cuius quidem vniuerſam gloriam ab ipſo veſtibulo ſpectandam protinus exhibere nolui; tùm quòd illius ambitum, ac latè exporrectam ditionem nemo perluſtret facilè niſi ingreſſus

Schema ſymbolicum Ægyptiorum compendium totius mundi.

greſſus altiùs vel ad vſque penetralia mentem direxerit ſuam; tùm quòd eiuſdem ſulgor, atque infanda acies ſic omnes perſtringat animi neruos, omnemque exſuperet dicendi facultatem, robur, & copiam, vt nullum ſit adeo fœcundum ingenij flumen, nulla tam ſtudioſè affectata oratio, quæ veræ laudis huiuſmodi, aut ſpeciem, aut magnitudinem comprehendat. Præſtat igitur hanc ſcribendi rationem non tam longè quæſitis encomijs perſequi, quàm (quod fieri in huiuſmodi Ægyptiorum myſterijs ſolebat) ſolo ſilentio Numinis inſtar venerari, contentoſque eſſe ipſius imagine quâdam rudiuſcula, dum ſeſe Silenus hic prorſùs aperiat, radioque diuinitatis repentino cuncta perfundat. Hoc vnicum addo, qui mentem Ægyptiorum ſub hac ſculptura latentem penetrauerit, facilè, quid myſticum illud הַמְקַבְּלִים Hammekkabalim pronunciatum velit, intelliget. Hammekkabalim.

שידע הסוד מחבור תפארת עם המלכות ביסוד אין סוף ומציאות חכמת מאין יצליח במאמרי וידע סוד ההרים הרמים:

Qui nôrit, quomodo in arbore Sephirotico coniungantur Tiphereth & Malcuth mediante Enſuph, & exitus fiat ſapientiæ de Meain; proſperabitur in verbis hiſce, & altiſſimorum montium ſecreta ſciet. Cognoſcet quoque, quo vergant ænigmatica verba Algazielis Arabis Philoſophi lib. de influentijs. Algaziel Arabs.

كل من يعرف السلسله التي يلفق بها العالم العلى مع التحتي هو يعرف الاسرار الطبيعه فيفعل المعجزات ☼

Quicunque nôrit vinculum ſeu catenam illam magnam ſuperiorem Mundum inferiori connectentem, ſciet omnia naturæ myſteria, & mirabilium patratorem aget. Eſt enim ille fons omnis felicitatis cœlitùs in terram deriuatus, quem Nilum cœleſtem Æthiopes dicunt. Vnde & illud prouerbium myſticum Æthiopibus vſitatum. Aenigmaticum pronunciatum Algazielis.

ግዮን፡ ፈለገ፡ ሰማይ፡፡

ዘይፈሰሰ፡ ውኤቱ፡ በምድ፡፡

ምዳር፡ ተምልኦ፡ ደበ፡ በዕበ፡፡

ወተምበእ፡ ሰእበኒ፡፡

Nilus cœleſtis eſt, qui deriuatus ſuper terram tuam replebit eam, & paſcèris diuitijs eius, & deſiderium tuum adimplebitur. Sub hoc clarè reconditum illud Ægyptiacum ſuprà allegatum myſterium reperies.

ⲟⲩⲣⲁⲛⲟ ⲁⲛⲱ ⳾ ⲟⲩⲣⲁⲛⲟ ⲕⲁⲑⲱ ⳾ ⲁⲥⲧⲣⲁ ⲁⲛⲱ ⳾ ⲁⲥⲧⲣⲁ ⲕⲁⲑⲱ ⳾ ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲁⲛⲱ ⳾ ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲕⲁⲑⲱ ⳾ ⲧⲁⲩⲧⲁ ⲕⲁⲧⲉⲗⲁⲃⲉ ⳾ ⲕⲉ ⲉⲩⲧⲩⲭⲏⲥ ⳾

Sub hoc admirabilem illum ſontem operies, de quo ita in veterum Chaldæorum oraculis legit Pſellus : Φασὶ δὲ καὶ ἀρχικὸν ἥλιον ἀπὸ τῆς ὑλικῆς πηγῆς, καὶ ἀρχαγγελικὸν, καὶ πηγὴν αἰσθήσεως, καὶ πηγαίαν κρίσιν, καὶ κεραύνιον πηγὴν, καὶ πηγὴν διοπτρῶν, καὶ χαρακτήρων πηγὴν, ἐπικαθημένην τοῖς ἀγνώστοις συνθήμασι, καὶ πηγαίας ἀκρότητας, Ἀπόλλωνος, Ὀσίριδος, Ἑρμοῦ. *Ponunt iј Solem Imperatorem, ſpeculorum fontem, &c. characterum fontem, incognitis ſignis & ſymbolis incumbentem, & ſummitates fontanas Apollinis, Oſiridis, Mercurij.* Quorum myſteria diſquiruntur apud Balgum, Eximidium, Ariaſtem, alioſque è turba Philoſophorum. Ex

Amor omniſcius.

hoc luculenter denique patebit ſagaci animo, quomodo Amor Mundi ſit excellentiſſimus Metaphyſicus, Phyſicus, Aſtrologus, Muſicus, Geometra, Arithmeticus, Dialecticus, Rhetor, Poëta, Hiſtoriographus, Iuriſconſultus, Ethicus, Medicus, Nauta, Agricola, Architectus, Pictor, Venator, Hortulanus, Augur, & Παιδομαθής, verbo abſolutiſsimus Magus. *Nemo igitur naturam adeat, qui hunc Pana non attraxerit.*

Ordo Cœleſtium corporum.

Ex dictis hactenus patet elementorum, corporumque cœleſtium in Syſtemate Mundano ordo & ſeries, ita vt Luna primam poſt Elementa, quæ concauo ſuo includit, ſphœram referat in Sidereo Mundo, Sol ſecundam, Mercurius tertiam, Venus quartam, Mars quintam, ſextam Iuppiter, Saturnus ſeptimam, ſtellæ fixæ ſphœram octauam exhibeant, globus verò alatus cœlum vltimum, quod omnia immenſitate ſuâ complectatur, complexa animet, animata fœcundet, fœcundata innato amore conſeruet. Quibus quidem ſingulis ſuos Genios, ſeu Intelligentias animatrices aſſociant; Lunæ apponunt Iſin, Ibimorpham; Mercurio Hermanubin Cynocephalum; Veneri Nepthæ Ægocephalum, quam & ϭουρωτ vocant; Soli Oſirin ἱερακόμορφον, id eſt, accipitriformem; Marti Typhonem Crocodilo incumbentem; Ioui πιζεκς hominem alatum regio throno inſidentem; Saturno Rephan ſenem macrum, alis & falce conſpicuum; Firmamento denique Scarabæoformium imaginum varia ſpectacula, quorum vnuſquiſque dictorum principalium Geniorum alias ſecum conſimilis figuræ Geniorum concatenatas cateruas trahit; quibus deinde ſphœram illam, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam, per globum alatum omnia complectentem iungunt, veluti totius Mundanæ machinæ animam, & omnium complementum.

Genij Cœleſtiū corporū.

§ III.

Syſtema Mundi ex mente Arabum.

Abenephius Abenuaſchia

Atque hæc eſt Ægyptiorum de Mundo Sidereo Philoſophia, quæ omnia fuſiùs, vt ſuo loco oſtendetur, Abenephius & Abenuaſchia proſequuntur. Ab Ægyptijs verò Arabes ſuas de Sidereo Mundo fabulas accepiſſe videntur, qui in totidem Orbes Sidereum Mundum diuidunt, quos ſingulos Mundos appellant, ex diuerſis lapidibus pretioſis conſtructos, quibus & dicta Geniorum in varias formas tranſmutatorum

cater-

Digitized by Google

cateruas aſsignant. Verùm quia noua ſunt, & Latinis, Græciſq; incognita, hic apponam verba Abulheſſan Ben Abaſch, quibus omnia apprimè deſcribit. *Abulheſſan Ben Abaſch*

قال ابن عباس امر الله تعالى البحر الذي على الما ان يعلوا الى الهوي فخلق منه السما في يوم وكانت ارض واحده يومين وخلق سما واحده في ارض واحده وما بينهما في ستة ايام ثم تصفقت السما من الارض من خوف ربها وصارت سبع ارضين وذلك قوله تعالى والسما الاولى من زمرده خضرا واسمها ترفيعا وسكانها ملايكه على صورة الطير وقد وكل الله بهم ملاك اسمها سمعيل وهو حارسهم والسما الثانيه من ياقوته حمرا واسمها قدوم وسكانها ملايكه على سورة العقاب والملك الموكل بهم اسما صحابيل وهو حارسهم والثالثه من ياقوته صفرا واسمها ماعون وسكانها ملايكه على صورة النسور والملك الموكل بهم اسما صفرابيل وهو حرسهم والسما الرابعه من الفضه البيضا واسمها رملون وسكانها ملايكه على صورة الخيل والملاك الموكل بهم اسما سلطابيل وهو حارسهم والخامسه من الدهب واسمها وتقا وسكانها ملايكه على صور الحور العين والملاك الموكل بهم اسما كاكبييل وهو حارسهم والسادسه من درة بيضا واسمها دما وسكانها ملايكه على صور الولدات والملك الموكل بهم اسما سمعايبل وهو حارسهم والسابعه من نور تيلالا واسمها عليما وسكانها ملايكه على صور بني ادم والموكل بهم اسما زراقييل فهو قال كعب وهولا ملايكه لا يفترون عن التسبيح والتقديس والتهليل والعباده والقيام والقعود والركوع والسجود وذلك قوله تعالى يسبحون الليل والنهار ولا يفترون قال عبد الله بن سلام وهو كروبين وروحانيون وصافون وخافون وراكعون وساجدون فهم فوق بين جبال النيران بمنزلة رفيعه يحمدونه ويقدسونه قال وفوق السموات حجب في الحجب ملايكه لا يعرف بعضهم بعض لكثرة عددهم يسبحون الله تعالى في لغات مختلفه كلوعد القاصف ✡

Dicit Eben Abaſch: Præcepit Deus excelſus Mari, quod erat ſupra aquas, vt aſcenderet in aërem, & creauit ex eo cœlum in vno die, & fuit terra vna in biduo, & creauit cœlum vnum in terra vna, & quod eſt inter ea, ſpacio ſex dierum. Deinde diuiſum fuit cœlum à terra pauore Domini ſui, & in verbo eius excelſo facti ſunt ſeptem cœli. Primum cœlum factum fuit ex Smaragdo viridi, & nomen eius Tarphia; & habitauerunt illud Angeli ſub forma auium; & præſes eorum Angelus, cui nomen Samaël, & eſt gubernator eorum. Secundum cœlum ex margaritis rubicundis, nomen eius Kadum; & habitauerunt illud Angeli ſub forma Aquilarum, & Angelus præſes eorum nomen habet Sachabiel, & eſt cuſtos & gubernator eorum. Tertium cœlum ex hyacinthis fuluis, cui nomen Maun; & habitauerunt illud Angeli ſub forma vulturum; præfectus verò eorum Angelus eſt, cui nomen Saphraphiel, & eſt gubernator eorum. Quartum cœlum ex argento candido, cui nomen Ramalun; & habitauerunt illud Angeli ſub forma equorum; Angelus verò eorum vocatur Sabtabiel, & eſt cuſtos & gubernator eorum. Quintum cœlum ex auro, cui nomen Vataka; habitauerunt illud Angeli ſub forma puellarum,* (quas in ſuo paradiſo ſingulis ſectatoribus ſuis promittit Mahumethes) *& Angelus præſes eorum vocatur Kakabiel, & eſt cuſtos & gubernator eorum. Sextum cœlum ex perlis ſeu vnionibus, cui nomen Dama; & habitauerunt illud Angeli ſub forma puerorum; & Angelus præſes eorum dicitur Samgabiel, & eſt cuſtos eorum. Septimum cœlum ex luce coruſcante,* *cui*

Deſcriptio creationis ex mente Eben Abaſch.

*Originale habet ارضين id eſt, terræ.

Cœlos ex Margaritis compactos Arabes ſomniarunt.

cui nomen Aleina ; habitant illud Angeli ſub forma filiorum hominum , & Angelus præſes eorum dicitur Zarakiel. Porrò Kaab dicit , iſti ſunt Angeli , qui non intermittunt vnquam à laude, ſanctificatione, iubilatione Dei ſiue ſeruitio diuino, ſtatione, ſeſſione, genuflexione, adoratione, & iuxta verbum Altiſſimi eum laudare noctu diuq; non ceſſant. Dicuntur, teſte Abdalla Ben Salam , Cherubim, Spiritus, Ordines, trementes, genuflectentes, & adorantes , interq; montes igneos in habitatione excelſa laudant & ſanctificant eum. Et ſupra cœlos ſepta ſiue vela ſunt, & in ſeptis Angeli ; non ſcit vnus de altero, qui præ multitudine numerari nequeunt ; laudantes Deum excelſum diuerſis idiomatis veluti tonitruis ; & ſupra ſeptum Angeli, quibus prætenduntur cœli ſeptem, & terræ ſeptem, tantæ latitudinis ſpacio , quantum quis 700 annorum ſpacio non conficiat. Hæc Kaab.

Abdalla Ben Salam.

Hæc cœlorum deſcriptio tametſi fabuloſa, ſuas tamen ſymbolicas expoſitiones ſuſtinere poteſt. Quid enim aliud per varias illas pretioſorum lapidum ſtructuras intelligitur, niſi mira diuerſorum pulchritudinis graduum, quâ vnum cœlum alterum ſuperat , varietas, virium poteſtas & commutatio ? Quid per Angelorum varijs animalium formis transformatorum cateruas, niſi diuerſa officia, vires, proprietates, quibus vnuſquiſque in proximè ſibi inferiorem influit ? quid per ſeptum aliud niſi firmamentum, ſupremum Mundum Angelorum , à ſeptem inferioribus cœlis diſcernens ? Quemadmodum igitur hæc pleraque ex Hebræis & Ægyptijs acceperunt, ita ſymbolicè quoque intelligenda ſunt ; cùm vel ipſe Apoſtolus & Euangeliſta Ioannes in Apocalypſi cœleſtem ciuitatem, eiuſque habitatores ſub pretioſorum lapidum varijs ſtructuris, animaliumque alis , oculis , alijſque ſpeciebus mirè transformatorum ſimilitudine expreſſerit. Sed typum Schematis Saracenici hìc appoſitum vide.

Explicatio iuxta ſenſum anagogicum.

Sy-

Syſtema Mundanum, unà cum Angelis ſingulorum præſidibus, ex mente Arabum.

X Mare magnum ſine fine.

IX Aliud Septum plenum Angelis.

VIII Cœlum Septum Angelorum plenum; quod Firmamento reſpondet.

VII Cœlum lucidum dicitur Aleina, Angeli ſub forma humana, præſes eorum Zarakiel.

VI Cœlum ex perlis ſeu vnionibus dicitur Dama, Angeli ſub forma puerorum, præſes eorum Samgabiel.

V Cœlum aureum dicitur Nataka, Angeli ſub forma puellarum, præſes eorum Kakabiel.

IV Cœlum argenteum dicitur Ramalun, Angeli ſub forma equorum, præſes eorum Sabtabiel.

III Cœlum hyacinthinum dicitur Maun, Angeli ſub forma vulturum, præſes eorum Saphraphiel.

II Cœlum gemmeum, nomen Kadum, Angeli præſides aquilina forma, præſes Sachabiel.

I Cœlum Smaragdinum dicitur Tarphia, Angeli Ornithomorphi, præſes Samaël.

Ignis.

Aër.

Aqua.

Terra.

§ IV.

§ IV.

Syſtema Mundi ex mente Syrorum.

Mor Iſaac. MOr Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca ſingulis decem cœlis ſuos Angelicos adiungit Choros, veluti gubernatores eorum; quæ omnia, ſi monſtra Angelorum excipias, præcedentibus congruunt. Sic itaque diſcurrit:

[illegible]

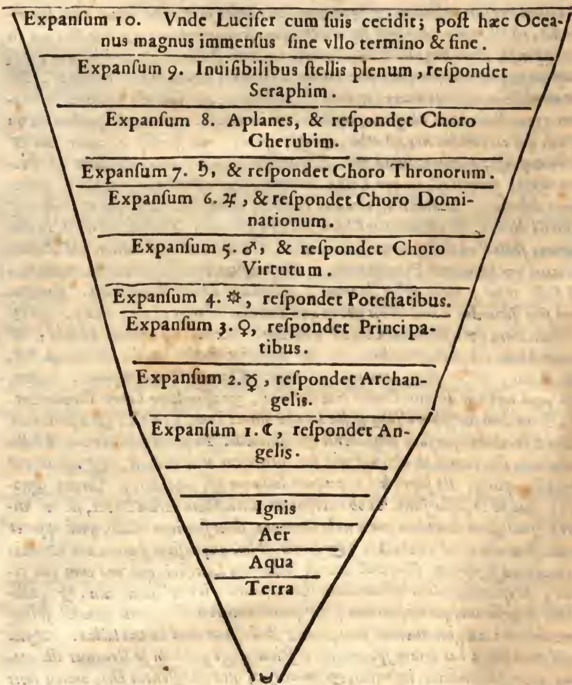
Omitto cœtera, quia nimis longa ſunt, & ſubiungo interpretationem latinam, quæ hæc eſt.

Quem-

*Quemadmodum Deus in cœlis conſtituit decem ordines virtutum, & multiplicauit poteſtates, ſic diuiſit & terminauit ſidereum Mundum, qui eſt ſupra nos, in decem orbitas, quarum vnaquæque vocatur cœlum; quod verò ſupra omnes eſt, cœlum vocauit cœlorum, & aquæ quæ ſuper cœlos ſunt, ipſæ aquæ illæ ſupercœleſtes, id eſt, aquæ, quæ ſunt ſupra expanſum firmamentum; & diſpoſuit eas in tria expanſa, & in ſingulis orbitis in hiſce expanſis ſtellas in numero denario, tametſi eas non numeremus, nec præ ſumma altitudine earum videre queamus. Super omnia hæc expanſa mare magnum eſt, infinitum, & ſine vllo termino immenſum, typus diuinitatis altiſſimæ, infinitæ, & immenſæ. & primò quidem extra aërem, qui circumdat nos, eſt æther, & ipſe igneus, qui ſparſus eſt inter nos & dicta expanſa, quæ ſunt ſupra nos. Expanſum primum Lunæ diuiſum eſt in tres orbes; primus eſt, in quo Luna circumit, & aſſimilatur Angelis in primo Choro diſpoſitis; Secundus eſt circulus Hermis, id eſt, Mercurij, qui & Nebo, & Autrod dicitur, & aſſimiliatur Choro Archangelorum; Tertius orbis eſt, in quo vagatur ſtella Veneris, quæ & Beltis, id eſt, Domina, & Aphroditis, vel Zohare dicitur, & aſſimilatur Principatibus. Expanſum verò ſecundum ſeu medium eſt Solis orbis, inter orbes quartus; aſſimilatur Choro Poteſtatum. Quintus verò ſiue ſecundus à Sole Orbis eſt, in quo ambulat Marig, id eſt, Mars, qui & Aris dicitur, & aſſimilatur Choro Virtutum. Sextus verò Orbis à Luna, & tertius à Sole eſt Orbis medius, in quo ambulat ſtella Iouis, qui etiam Bel, & Zæus, & Meſtari dicitur, & reſpicit Chorum Dominationum. Expanſum verò tertium dicitur Chroni ſiue Saturni, & aſſimilatur Choro Thronorum. In octaua denique ſphæra ſunt ſtellæ lucidæ omnes numero 1122, & aſſimilatur Choro Cherubim, qui ſunt multioculi & ſplendidi. In nona ſphæra tametſi ſtellæ ambulant, illæ tamen ob altitudinem ſub numerum non cadunt, & aſſimilatur Choro Seraphim. Et ſupra hoc expanſum decimum eſt, quod dicitur Corona ſignorum; quæ in eo ſtellæ ſunt, vt ob exceſſiuam altitudinem eorum latent, ſic nec videri poſſunt, ſunt enim tanquam nubes minutæ, ſicut ſpacium illud, quod apparet in via ſtraminis (*id eſt, lactea*) *& ſimile eſt hoc expanſum ſupremum & decimum coronæ ſignorum, Choro illi excelſo ſtellarum Luciferi, qui vnà cum ſuis cecidit; & quemadmodum horum numerum neſcimus, ita & numerum, & qualitatem Angelorum, qui ibi fuerunt; & quemadmodum illi diuini luminis ſplendore obcæcati, caligine inuoluti ſunt, ita & ſtellæ, quæ ſunt in via lactea. Quicquid verò vltra has decem ſphæras eſt, neſcitur, niſi quòd ibi ſit Oceanus ille magnus, incomprehenſibilis, infinitus, & immenſus, quæ eſt eſſentia Dei, omnis finis & termini expers.*

Atque hæc eſt opinio Syrorum de Mundi ſiderei Syſtemate, cuius figuram hic apponimus.

Syſtema Mundanum, cum Choris Angelorum, ex mente Syrorum.

Laudate eum omnes Angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius. Pſal. 148.

§ V.

§. V.

Syſtema Mundi ex mente Græcorum.

ANtiqua itaque veterum ſapientum conſuetudo fuit, Syſtema Mundi ad Ægyptiorum imitationem varijs ſymbolis, vires, potentias, & proprietates, vt & Intelligentiarum ſingulis orbibus aſſiſtentium attributa exprimentibus depingere; quod & Græci non omiſerunt, vt ex ſequenti Schemate patet.

Nam Orpheus, dum Iouis omnia plena eſſe dicit, dum in eo terram, aquam, aërem, ignem, diem, noctem, refert; quid aliud deſcribit, niſi imaginem totius Vniuerſi, cuius caput coronâ fuluâ coruſcum, lucidum Cœlum fulgidis aſtris ornatum repræſentat? cuius præterea oculi radiantes Solem & Lunam, latitudo pectoris aërem, humeri ſpacioſi magno alarum remigio eminentes, ventorum velocitatem, promptitudinemque Dei in operando deſignant? Quæ quidem imago ab Orpheo ita expreſſa, eadem pene eſt cum imagine, quâ Pana Græci olim exprimebant; nec abſque ratione: Iuppiter enim non aliunde niſi ab vniuerſi Domino Πᾶν dictus eſt; quod & ſymbola ſat oſtendunt. Cornua (teſte Bocacio) ei apponebantur, ad ſignificandos radios Solis, Lunæ, cœterarumque Stellarum; facies verò rubicunda & inflammata ignem æthereum; Barba longa, elementa maſculina; maculoſa pellis, Stellarum fixarum Sphœram; Baculus recuruus rerum, quo potitur, & potiſſimùm anni in ſeſe recurrentis Dominium; Heptaulum denique in manu, harmoniam Cœleſtem in Planetarum motibus potiſſimùm eluceſcentem denotabant. Præterea vti partes inferiores piloſæ & aſperæ cum pedibus caprinis, nil aliud, niſi terram duram, aſperā, inæqualem, arboribus ac omnigena herbarum plantarumque varietate coopertam; ita pudendum, & pes caprinus nihil aliud, niſi fœcunditatem, quam Mundo largitur, myſticè innuebant. eſt enim Satyrus animal laſciuum, ſalax, & generationis mirum in modum appetens; hinc & Iouem Lycium, ſeu Pana, ob ſalacitatem videlicet, & generationis appetitum, quem rebus conferre credebatur, non ſine ratione Ægyptij, & Græci ſub caprina forma referebant. Sed de his Hieroglyphicis vide, quę tradidimus in Obeliſcò Pamphilio in hierogrammatiſmo Hirci. Verùm vt myſteria Iouis Panis melius intelligas, viſum fuit ſimulachrum eius penitùs hieroglyphicum, prout ab Orpheo, alijſque expreſſum eſt, hîc proponere.

Schema à Græcis ſapientibus inuentum ad imitationem Aegyptiorum

Iouis ſiue Panos Hieroglyphica repræſentatio.

A Facies rubicunda, caloris vis in Mundo.
B Radiorum cœleſtium in ſublunaria virtus.
C Elementa maſculina.
D Poteſtas in annũ omneſq; reuolutiones.
E Virtute eius omnia fulciuntur.
F Dominium in firmamentum, ſeu fixarum ſtellarum ſphœram.
G Terra (elementum fœmin.) hiſpida plantis, ſatis, arboribuſque.
H Aquæ & liquoris fons (elem. fœm.) rigatione fœcundans terram.
I Agri, ſegetes, aliaque vegetabilia.
K Harmonia 7. Planetarum.
L Aſpera & inæqualia montes indicant.
M Vis fœcundatiua.
N Stabile fundamentum.
O Vis ventorum, & celeritas in agendo.

Talem itaque Antiqui finxerunt Pana, inferiore parte hiſpidum, & hircum referentem, deſignantemque aſperitatem terræ; ſuperiore verò hominem. Nam æther, propterea quòd in ipſo ratio ſita ſit, tenet totius Mundi imperium. Laſciuum & libidinoſum eum fingunt, ob multas ſeminum cauſas & commixtiones, quæ ex ipſis fiunt. In locis deſertis eum morari tradunt, vt eius indicent vnitatem, Mundus enim vnus eſt & vnigenitus. Nymphas proſequitur, ſiquidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, ſine quibus impoſſibile eſt, vt Mundus appareat. Indutus eſſe dicitur nebride, aut pelle Pardi, tum propter pulchram rerum omnium varietatem, tùm etiam propter colores, qui in Mundo cernuntur. Hiſce eum ſymbolis deſcribit Cornutus.

CAPVT V.

De Mundo Elementari, ex mente Aegyptiorum,

MVndus elementaris nihil aliud eſt, ex veterum ſententia, quàm compages è quatuor elementis, & diuerſis quinque miſtorum claſſibus coagmenta. Singulas claſſes, totidem particulares dicebant Mundos; ita vt alius eſſet Mundus igneus, alius aëreus, alius aqueus, alius terreſtris; alius Mundus mineralium, Mundus vegetabilium, Mundus ſenſitiuorum, Mundus animalium, alius microcoſmus. Nouem itaque omninò Mundi particulares ſunt ex ipſorum ſententia, iuxta nouem Cœlorum orbitas ita diſpoſiti, vt & his nouem ſuperioribus Mundis ad amuſſim reſpondeant. Singuli verò innumeris Genijs ſtipati ſunt, quibus ſemper Princeps quidam totius illius naturæ moderator præeſt. Igneus Mundus eſt receptaculum Geniorum ignis & caloris præſidum, quorum officium eſt, inferiori Mundo calorem ab Oſiri acceptum communicare, omnia natiuo calore fouere, impreſſionum ignearum effectibus, id eſt, igneis meteoris præeſſe; Princeps eorum dicebatur ⲭⲣⲱⲙⲫⲧ *Chromphta*. Aëreus Mundus receptaculum eſt Geniorum aëreorum, quorum officium eſt, aërem pro requiſitione inferioris Mundi attemperare, ſingulis congruas naturæ eorum attribuere aëris portiones; præſunt ventis, pluuijs, ſerenitati, cœteriſque aëris circumſtantijs; Princeps horum Genius dicitur Ægyptiacè ⲑⲉⲟⲫⲧ *Theophta*. Aqueus Mundus receptaculum eſt Geniorum aqueorum, quorum officium eſt, humorem elementarem ſingulis congruum diſpenſare; præſunt maribus, fluminibus, fontibus; eorum Princeps ⲙⲱⲫⲧ *Mophta*. Terreſtris Mundus receptaculum eſt Geniorum terreſtrium, quorum officium eſt, inferiori Mundo congrua, iuxta ſpecies & naturas rerum, corpora & formas proprias aſſignare; Princeps eorum *Hecate* dicitur. Horum omnium hieroglyphicas deſcriptiones vide in explicatione Obeliſci Barberini.

Diuiſio nouem Mundorum ad imitationem nouem orbium Cœleſtium.

Munia ſingulorum Mundorum elementarium.

Igneus Mundus.

Ignei ſuperni Genij nomen.

Aereus Mundus.

Aqueus Mundus.

Terreſtris Mundus.

Atque hi ſunt quatuor elementares Mundi, à quibus quinque mixtorum Mundi originem ſuam inuenerunt. Quorum primus Mundus minera-

Ex quatuor elementaribus Mundis oriuntur quinque Mundi mixtorum.

neralium, eſt receptaculum ſubterraneum generandis mineralibus aptum, in quo quot ſpecies lapidum, & metallorum, tot Genij diuerſi ſingulorum præſides reperiri perhibentur, quorum officium eſt fixandis, coagulandis, fermentandis, calcinandis rebus ad metallorum productionem, ſingulis ſuam menſuram & proportionem à natura requiſitam aſſignare; vnde & Princeps horum Ægyptijs ⲡⲓⲟⲩⲗⲕⲁⲛ, Latinis *Vulcanus* dicitur. Verùm de hiſce fuſiùs in tractatu de Alchimia Ægyptiorum. Mundus

Mundus vegetabilis.

ſecundus eſt vegetabilis naturæ. Geniorum huic Mundo deputatorum officium eſt, ſpecies arborum, herbarum, fruticum, contra malignas poteſtates (nam ſinguli Genij boni malignam poteſtatem ſibi habent aduerſariam ex mente Ægyptiorum) defendere, ſingulis quæ naturæ eorum neceſſitas poſtulat, conuenientia tribuere ſubſidia. Tertius & quar-

Mundus animalium.

tus Mundus eſt animalis, ſiue ſenſitiuæ naturæ; quorum prior animalium terreſtrium, poſterior aquaticorum ſpecies continet; & ſicut horum Mundorum Genij diuerſi ſunt, ita omnium officio quoque incumbit, multiplicationi ſpecierum, ad eiuſdem conſeruationem, intendere; ſingulis neceſſaria per directionem inſtinctus conceſſa, tribuere. Quintus Mun-

Microcoſmus.

dus μικρόκοσμος, id eſt, *homo*, in quo veluti in epitome omnium Mundorum ſeries & claſſes continentur. Verùm cùm de hoc plurimis paſſim locis in hoc opere diſſeruerimus, Lectorem eò remittimus. Ecce hi ſunt nouem Mundi particulares elementares, qui miro conſenſu & harmoniâ nouem ſphœris cœleſtibus, totidemque Angelici Mundi Choris, ſiue Poëtarum nouem Muſis, ad amuſſim reſpondent. Et quemadmodum Apollo nouem Muſarum ad denarium numerum complementum eſt, ita ad no-

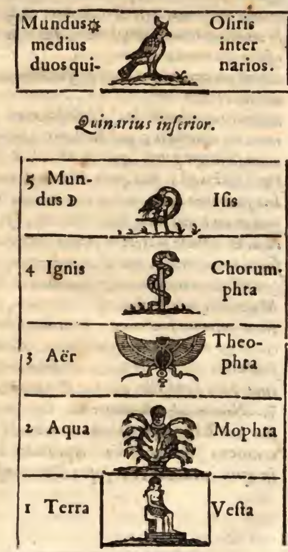
Conſenſus nouem Mundorum cum Græcis Hebræis & Arabibus.

uem cœleſtium ſphœrarum complementum eſt illud, quod primum mobile ab Aſtronomis, ab Hebræis Mitatron, à Syris mare magnum diuinæ eſſentiæ omnium gubernatricis, ab Ægyptijs Hemphta vocatur, principium, cauſa, origo, omnium finis & complementum vltimum. Vide quæ in Obeliſco Pamphilio copioſè de hiſce tradidimus fol. 243. & 245. Ægyptij itaque cùm has Mundorum, Genialis, Siderei, & Elementaris cum Mundo Ideali decades paulatim expendiſſent, ſummamque Geniorum ſingulis attributorum miram ſubordinationem inueniſſent; varias Deorum Σειρὰς ſeu catenas fabricati ſunt, quarum vnâ tractâ & reliquæ conſequenti neceſſitate traherentur; trahebantur autem catenæ ordinum per res ſingulis appropriatas, dominioque eorum ſubditas, in ſacrificijs & adytis ſolenni rituum analogorum celebratione aſſumptas, vt infrà ſuo loco amplè demonſtrabitur. Verùm Syſtema Mundi Cœleſtis, & Elementaris ex hieroglyphicis inſcriptionibus extractum hic apponamus, vt ordo ſingulorum luculentiùs pateat.

Syſtema Mundanum cum Genijs appropriatis, ex mente Aegyptiorum.

Πάντα γὰρ ἐξετέλεσε πατὴρ καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ. Zoroaſter in Oracul.

Quæ

Digitized by Google

Deſcriptum ſyſtema ex mente Aegyptiorum approbat Pſellus in oraculis Chaldaicis

Quæ omnia ferè calculo ſuo approbat Pſellus in oraculis Chaldaicis; Ἑπτὰ φασὶ σωματικοὺς κόσμους, ἐμπύρειον ἕνα καὶ πρῶτον, καὶ τρεῖς μετ' αὐτὸν αἰθερίους, ἔπειτα τρεῖς ὑλαίους. ὧν ὁ ἔσχατος, χθόνιος λέγεται, καὶ μισοφαὴς, ὅς ἐστιν ὁ ὑπὸ σελήνην τόπος, ἔχων ἐν ἑαυτῷ, καὶ τὴν ὕλην ἣν καλοῦσι βυθόν. μίαν Ἀρχὴν τῶν πάντων δοξάζουσι, καὶ ἓν αὐτὴν, καὶ ἀγαθὸν ἀποσεμνύνουσιν. εἶτα πατρικόν τινα βυθὸν σέβονται, ἐκ τριῶν τριάδων συγκείμενον. ἑκάστη δὲ τριὰς ἔχει πατέρα, δύναμιν, καὶ νοῦν. εἶτα ἐστὶν ἡ νοητὴ ἴυγξ. μετὰ δὲ ταύτην, οἱ συνοχεῖς, ὁ ἐμπύρειος, ὁ αἰθέριος, καὶ ὁ ὑλαῖος. μετὰ δὲ τοὺς συνοχεῖς οἱ τελετάρχαι. μετὰ δὲ τούτους, οἱ πηγαῖοι πατέρες, οἱ καλούμενοι καὶ κοσμαγωγοί. ὧν ὁ πρῶτος ὁ ἅπαξ ἐπέκεινα λεγόμενος; μεθ' ὃν ἡ ἑκάτη, εἶτα ὁ δὶς ἐπέκεινα. μεθ' ὃν τρεῖς ἀμείλικτοι. καὶ τελευταῖος ὁ ὑπεζωκώς. σέβονται δὲ καὶ πηγαίαν τριάδα πίστεως, καὶ ἀληθείας, καὶ ἔρωτος. φασὶ δὲ καὶ Ἀρχικὸν ἥλιον. ἀπὸ τῆς ὑλικῆς πηγῆς, καὶ Ἀρχαγγελικὸν, καὶ πηγὴν αἰσθήσεως, καὶ πηγαίαν κρίσιν, καὶ κεραύνιον πηγὴν, καὶ πηγὴν διοπτρῶν, καὶ χαρακτήρων πηγὴν ἐπιβατεύουσαν τοῖς ἀγνώστοις συνθήμασι. καὶ πηγαίας ἀκρότητας Ἀπόλλωνος, Ὀσίριδος, Ἑρμοῦ· ὑλικὰς δὲ πηγὰς φασὶν κέντρων, καὶ στοιχείων, καὶ ὀνείρων ζώνην, καὶ πηγαίαν ψυχήν. μετὰ δὲ τὰς πηγὰς λέγουσιν εἶναι ἀρχάς· αἱ γὰρ πηγαὶ ἀρχικώτεραι τῶν ἀρχῶν. τῶν δὲ ζωογόνων ἀρχῶν, ἡ μὲν ἀκρότης, ἑκάτη καλεῖται. ἡ δὲ μεσότης ψυχὴ ἀρχική. ἡ δὲ περάτωσις, ἀρετὴ ἀρχική. εἰσὶ δὲ παρ' αὐτοῖς, καὶ ἄζωνοι ἑκάται, ὡς ἡ τριοδῖτις ἡ Χαλδαϊκὴ, καὶ ἡ κωμὰς, καὶ ἡ ἐκλυστική, ἀζωνικοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς Θεοὶ, ὁ Σάραπις, καὶ Διόνυσος, καὶ ἡ τοῦ Ὀσίριδος σειρὰ, καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος. ἄζωνοι δὲ καλοῦνται, οἱ ἀλύτως ἐξουσιάζοντες τῶν ζωνῶν, καὶ ὑπεριδρυμένοι τῶν ἐμφανῶν Θεῶν. *Chaldæi ſtatuunt ſeptem Mundos corporeos; igneum vnum, eumq́ primum; poſt hunc tres æthereos, deinde tres materiales, è quibus vltimus, terreſtris dicitur, & lucis oſor, qui locus eſt ſubter Lunam, in ſe etiam materiam complectens, quem fundum nominant. Vnicum arbitrantur eſſe rerum omnium principium, idq́ profitentur vnum eſſe, & bonum. Deinde colunt paternum quoddam profundum ex tribus trinitatibus compoſitũ; quælibet autem trinitas habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Poſtea ſequitur Iynx mente comprehenſibilis. Huic proximi ſunt Mundorum Rectores, igneus, æthereus, & materialis; poſt Rectores, cæremoniarum Principes; his ſuccedunt perennium fontium patres, qui & Mundi ductores nominantur, quorum primus ſemel ſuprà dictus eſt: poſt quem Hecate, deinde is, quem bis ſuprà nominauimus: ab hoc ſunt tres implacabiles, & omnium vltimus ſuccinctor. Venerantur etiam fontanam trinitatem fidei, veritatis, & amoris. Ponunt item Solem Imperatorem, & à fonte materiali Archangelicum, ſenſionis fontem, fontanum iudicium, fulmineum fontem, ſpeculorum fontem, characterum fontem, incognitis ſignis & ſymbolis incumbentem, & ſummitates fontanas Apollinis, Oſiridis, Mercurij. Materiales verò dicunt eſſe centrorum, elementorum, & ſomniorum Zonam. Item animam fontanam. Fontibus ſubiungunt principia, quòd principijs ſuperiores & excellentiores ſint fontes. Principiorum autem animalia procreantium ſummitas vocatur Hecate; medietas, anima inchoatiua, extremitas virtus inchoatiua. Sunt apud illos quoque Hecatæ* ἄζωνοι, *quæ Zonas non habent, vt Chaldaica* τριοδῖτις, κωμὰς, & ἐκλυστική. *Dij autem* ἄζωνοι *illis dicuntur Serapis, & Dionyſius ſiue Bacchus: Oſiridis item* Σειρὰ (q. d. Geniorum ſeries catenæ more connexa) & *Apollinis. appellantur autem* ἄζωνοι *Dij, qui expeditè poteſtate ſuâ in zonis vtuntur, & ſupra Deos conſpicuos collocati ſunt.*

Sententia Chaldæorum de numero & natura Mundorum.

Iynx quid.

Expli-

Digitized by Google

Explicatio Philoſophiæ Zoroaſtrææ.

CHaldæi itaque Zoroaſtre Authore ſeptem Mundos ponunt corporeos, quorum primus Empyreus eſt, ob lucium cœleſtium multitudinem, cui Iynx Intelligentiarum ſuprema præeſt, & reſpondet cœlo ſtellato. Poſt hunc ſequuntur tres ætherei Mundi, reſpondentque tribus Planetis, Saturno, Ioui, Marti; Saturninum expanſum Mundi Rectores occupant, ijque motuum in mundanis orbitis diſpenſatores, temporumque directores: Iouium, perennium fontium patres, Mundi directores; ex his enim, veluti ex perenni fonte manant omnes bonorum mundanorum theſauri: Tertium Martium, Hecatæ Zoneæ, & aſſeclis eius dedicatum eſt. Aſſeclæ Hecates ſunt tres implacabiles potentiæ, quas Ἀμειλίκτους vocant: hi enim veluti diuinæ iuſtitiæ adminiſtratores, Mundum, ſi quando deflexerit, bellis, cœdibus, calamitatibus caſtigant, & ad harmonicam temperiem reducunt, vnde aptè Martij globi incolæ dicuntur. Globum verò Solarem medium inter æthereos & tres materiales Mundos collocant, veluti Imperatorem omnium, vnde & Archangelicum, id eſt, principalibus Genijs refertum dicunt. Dicunt & fontem ſenſionis, quòd omnibus, tàm in ſuperioribus, quàm inferioribus Mundis ſenſum, vitam, & motum tribuant. Fulminans quoque fons dicitur, ob vim & efficaciam Geniorum ſolarium, quam in aduerſarum poteſtatum violentam machinationem exercent. Speculorum præterea fons dicitur, eò quòd omnes Mundi, tàm ſuperiores, quàm inferiores, eorumque ſtellæ (quæ ſunt veluti ſpecula quædam Solis) per lucem hauſtam, ſuam ad nos imaginem reflectant. Dicitur tandem fons characterum, qui incognitis ſignis & ſymbolis incumbat, quibus nihil aliud indicatur, quàm characteres trium fontanarum ſummitatum Apollinis, Oſiridis, & Mercurij, quorum characteres per ſymbola & incognita ſigna ijs appropriata, quicunque ritè applicare nôrit, eum catenam inueniſſe putabant, quâ principales huius Mundi Genios, & animam fontanam in centro Solis latentem per attractum Magicum ſibi conciliare poſſet. Atque hi ſunt fontes, ex quibus omnium bonorum influxus in inferiores materiales ſiue hylæos Mundos, quæ & principia dicuntur, eò quòd ex ijs omnia conſtent & componantur, propagantur. Quid Hecate Azonia aliud, niſi Dæmon ſublunaris Polymorphus, qui ſecum Serapidis, Dionyſij, & reliquam Oſiridis & Apollineorum Geniorum catenam ad quatuor elementorum bonum trahit? Quid aliud paternum fundum, niſi trimorphum Numen, fontana trias, fidei, veritatis, & amoris, ex tribus triadibus compoſita, omnibus hucuſque enumeratis cœlorum Genijs motum, ſenſum, vitam præbens, in omnia influxiuum dominium exercens? Verùm de hiſce pleniùs in Theologia hieroglyphica tractatum vide: vbi tamen ſub archetypicis rationibus omnia conſiderantur; quod proprium fuit Ægyptijs, qui huiuſmodi nunc Mundo Sidereo & Elementari, modò Intellectuali Intelligentiarum, modò Archetypo ſeu vltimo & infimo Mun-

De Numero, natura, & effectibus Mundorum Chaldæorum ſecundùm explicationem Zoroaſtræam.

Amilicti qui?

Solaris globi varia nomina iuxta Chaldæos.

Hecate Azonia quid.

Paternum fundum quid.

Digitized by Google

dorum, omnes reliquas Mundorum ſeries ſupremo Numini in eſſentia ſub vnitatis infinitæ ratione comprehendenti attribuebant.

Habemus itaque Syſtema Mundi Chaldaicum ex mente Zoroaſtris expreſſum, in quo paterni fundi fontana trias, ex tribus triadibus, Mundi Angelici, Siderei, & Elementaris compoſita eluceſcit, vt ſequitur.

Syſtema Mundanum ſecundùm mentem veterum Chaldæorum.

10 Paternum fundum ex tribus triadibus compoſitum, quælibet trias habet patrem, potentiam, & mentem.

9 Mundus Igneus, Iynx polymorpha.

8 Mundus, in quo Rectores cœrimoniarum Principes τελετάρχαι.

7 Mundus πηγαῖος, in quo perennium fontium patres Mundi ductores.

6 Mundus fontanæ Trinitatis.

5 Mundus Amilictorum, ſiue trium Poteſtatum implacabilium:

4 Mundus πηγαῖος Archangelicus Oſiridis.

3 Mundus ſummitatum fontanarum Veneris.

2 Mundus fontanarum ſummitatum Mercurij.

1 Mundus animæ fontanæ Lunæ.

4 Mundus principiorum Azonius, Oſiridis elementaris.

3 Mundus Zonæus Serapidis.

2 Mundus Zonæus Dionyſij.

1 Mundus infimus Zonæus Plutonius.

Atque

Digitized by Google

Atque hæc ſunt, quæ de Mundorum conſtitutione Ægyptijs & Chaldæis vſitata, paucis dicenda duximus, quæ quidem omnia in Arithmetica, Geometria, Theologia ampliſſimè deducentur, vbi & habebis plurima de Vniuerſo, & quomodo quodlibet in quolibet, ſimulque ſingula ſuis locis oportunè conſeruata.

CAPVT VI.

De quatuor Mundorum ordine & connexione, influxuque vnius in alterum, hieroglyphicè exhibita.

IN præcedentibus quadruplicis Mundi rationem expoſuimus, videlicet Archetypum, Angelicum, Sidereum, & Elementarem, quorum & vnumquemque iuxta totidem Syſtemata in decem decades entium ex mente Ægyptiorum, Chaldæorum, Syrorum, Arabum, Græcorum, Hebræorum partiti ſumus; modò reſtat, vt de ordine, connexione, influxuq; vnius in alterum, & quomodo hoſce quatuor Mundos enumeratos Ægyptij Hieroglyphiκῶς expreſſerint, dicamus. Quadruplices Mundos Ægyptios aſſeruiſſe, Triſmegiſtus in Pimandro & Aſclepio, Iamblichus de myſterijs teſtantur. Primum vocabant ⲉⲧⲥⲛⲟⲩϣⲓ ⲫⲛⲉⲧⲥⲁϫⲓ ſupremum, omnia intellectu exprimentem, Idealem, Archetypum; Alterum Genialem; Tertium Sidereum; Quartum Hylæum ſiue Elementarem. Primum ſignabant per globum alatum ſerpentiferum, quem Hemphta appellabant, nihilque aliud eo niſi Numen triforme, principium & finem omnium reliquorum Mundorum indicabant; per globum quidem Mentem primam, quam & circulum dicebant, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam, in impenetrabili caliginis ſuæ abyſſo & centro condita; per ſerpentes Mentem Secundam, ſiue ſecundam, vt cum Aegyptijs loquar, diuinitatis formam; per alas Spiritum πατρόμορφον tertiam Mentem ſiue diuinitatis formam notabant. Quæ cùm omnia fuſè in Obeliſco Pamphilio demonſtrauerimus, eò Lectorem remittimus. Atque hic eſt Mundus Archetypus æternis rerum faciendarum exemplaribus refertus, qui omnes reliquos Mundos immenſitate ſua circumdat, incomprehenſibili agilitatis virtute penetrat, fœcunditate ineffabili animat. Et quemadmodũ ab eo tanquam ab æterna fontis ſcaturigine omnia profluxerunt, ita ſine eo nihil eſſe, nihil viuere, nihil ſentire, nihil intelligere poteſt. Appoſitè igitur Mundus dicitur Archetypus, quia in ipſo rerum omnium Ideæ ab æterno ſunt; quæ mox ac in actum proruperunt, primò natus eſt Mundus Angelicus ſeu Genialis, quem & Intellectualem vocant, exhibeturque hic Mundus per figuras humanas partim ſtantes, partim ſedentes, vario inſtrumentorum habituumque apparatu inſtructas; ponuntur immediatè ſub globo alato, ad Archetypi Mundi immediatum, in Angelicum Mundum, influxum ſignificandum. Mundum Sidereum per Accipitrem tutulatum, varijs ſtrijs inſignitum, globo ſerpentiſero è latere ei

Mundi Idealis figura hieroglyphica ex mente Ægyptiorum.

Cur Mundus Idealis dicitur Archetypus.

Figura hieroglyphica Mundi Genialis.

Figura hieroglyphica Mundi Siderei.

Digitized by Google

appoſito, ſignabant; immediatèque ſub Angelico Mundo ponunt, quòd ſicuti Archetypus immediatè in Angelicum, ita hic in Sidereum immediatè influit; ponitur in quadrangulo, materialis ſiue corporei Mundi ſymbolo; ſeptem ſtriæ colli, ſeptem planetas; venter maculatus, cœteras ſtellas; globus, motum circularem; ſerpens, quam motu cauſat, vitam indicat. Elementarem Mundum exhibent per triangula, quadrata, cœteraſque figuras rectilineas, Elementaris Mundi varijs mutationibus obnoxij indices. De quibus ſingulis fusè tractatum vide in Obeliſco Pamph. fol. 399 & ſequentibus. Verùm vt tota diſpoſitio luculentiùs pateſiat, hìc Syſtema hieroglyphicum apponere viſum fuit.

Figura hieroglyphica Mundi Elementarij.

Atque hoc quidem hieroglyphico Schemate nihil aliud quàm quod diximus, id eſt, quadruplicis Mundi enumerati ordinem, connexionem, influxuſque vnius in alterum rationem ſignificari, Ariſtoteles in Philoſophia ſua ſecretiori ad mentem Ægyptiorum teſtatur; vbi totum hoc Syſtema ita deſcribit, vt id explicaſſe, atq; ex hieroglyphicis euoluiſſe videatur; verba eius adduxi in Obeliſco Pamphilio, & in fine huius capitis iterum afferentur.

R. Botrillus

Aliter enumerat quatuor Mundos, R. Botrillus in tract. myſterij אביע Abia, ſiue quatuor Mundorum, commentans locum Iochaides in ſuo Zohar. Verba Iochaidæ latinè reddita; hæc ſunt: *Domine Mundorum, tu es excelſus ſupra omnes excelſos, abſconditus omnium abſconditorum; nulla mens omninò te apprehendere poteſt. Tu es qui produxiſti decem ordines, & vocamus eos numerationes, ad illuminandum in eis Mundos abſconditos, qui non ſunt reuelati, & Mundos qui reuelati ſunt, & in ijs te abſcondis à filijs hominum; & tu*

& tu es, qui annexus es eis, & vnis te ijs. Et quoniam tu es in intrinſeco, quicunque ſeparat vnum ab alio ex illis decem, reputatur ipſi, quaſi ſeparaſſet teipſum. Quæ verba Zohar ſic explicat R. Botrillus loco cit. *Exponitur hoc loco myſterium quatuor Mundorum, qui ſunt* אצילה, בריאה, יצירה, עשויה, *Azila, Beriah, Ietſirah, Aſiia, id eſt, Mundus emanationis ſeu diuinus, Mundus creationis, Mundus formationis, Mundus fabricæ.* Quos ſub nomine quatuor literarum myſterioſè, vt in Cabala diximus, per nomen אביע Abia comprehendit. Pergit porrò dictos Mundos fuſè deſcribere ſic: *Dicit itaque; Domine Mundorum in plurali, non ſingulari, quia Dominus Mundi eſt nomen formale Principis huius Mundi; in quantum verò Dominus Mundorum dicitur, oſtenditur hâc loquendi ratione, quòd is ſit Princeps & Imperator, qui in virtute & potentia ſua Mundis dominatur ſuperioribus hoc Mundo; ſic enim virtus infinitudinis eius extenderet ſe tantummodo ſupra Mundum fabricæ, qui eſt Mundus ſeu Orbium cœleſtium, & omnia quæ in eo ſunt vſq; ad centrum terræ; intelligendus itaque eſt hic locus de infinitudine Dei, quæ eſt Ens entium, & cauſa cauſarum, hæc ſiquidem emanare fecit Mundum emanationis, & creauit Mundum creationis, qui eſt ſolium gloriæ Magni Dei; & formauit Mundum formationis, qui eſt Mundus Angelorum; & fabricauit Mundum fabricæ, qui comprehendit in ſe Orbes cœleſtes, & quæcunque in eis ſunt, & omnia opera creationis vſque ad centrum terræ: Omnes iſti quatuor Mundi teſtimonium perhibent & annunciant vno ore, Deus vnus creauit nos, Deus vnus formauit nos, Deus vnus fabricauit nos, & influxus eius omnia iugiter opera ſua innouat omni tempore & momentis. Per decem igitur Numerationes illuminauit & creauit Mundos abſconditos, qui ſunt Mundi creationis, qui & nominantur ſolium gloriæ ſuæ, & hæc decem ſolia ſunt decem Mundi creationis ab omni apprehenſione intellectus abſconditi, vti in tractatu myſterij* אביע *explicamus; & Mundos formationis, qui ſunt decem Mundi Angelorum, qui etiam ſunt abſconditi ab omni intellectu & oculo corporeo; & hi Mundi, creationis nempe & formationis Mundi, ob reconditam eorum eſſentiam, non ſunt reuelati. Hi porrò illuminant, gubernantque decem Mundos reuelatos, nempe Mundos fabricæ, & ſunt decem Orbes ſeu decem expanſa. Et Sapientes dixerunt, inter quemlibet Orbem viam eſſe 500. milliarium, ita vt quilibet Orbis per ſe ſit Mundus. Et iſte Mundus includit in ſe omnia opera creationis, Orbes nimirum, & omnia quæ in eis ſunt vſque ad centrum terræ, ſtellas & ſigna cœleſtia, cortices, virtutes immundas, Geniorum cœtus concatenatos, quos Enſuph infinitudo illa prouidentiæ ſuæ vbertate alligat cœlis, vnitque eos vinculo & vnitate ſummâ & perfectâ.* Hactenus Botrillus.

Explicatio Iochaidis declaratur a Botrillo.

Quatuor Mundi ex Iochaide & Botrillo.
אצילה
בריה
יצירה
עשייאה

Omnia hucuſque dicta de quatuor Mundis, eorumque Decadibus ita inter ſe quadrant, vt facilè inde, ex quo fonte ſingula profluxerint, curioſo Lectori pateſiat, videlicet ex hieroglyphica Ægyptiorum Officina. Quæ vel ita clara ſunt, vt Ariſtoteles in ſua Philoſophia ad mentem Ægyptiorum conſcripta, ea veluti calculo comprobet. Sed vt hæc omnia luculentiùs pateant, verba Ariſtotelis hic adducere viſum fuit. Ita autem loquitur l. 1. c. 1. linea 11. editionis primæ Romanæ. *Et nos quidem in Metaphyſica iam perfecimus ſermonem explicantem cauſas huiuſmodi, &*

pro-

Digitized by Google

probauimus eas in ſermonibus de anima, & natura, operationibuſq; vtriuſque, vbi per rationem perfectam & neceſſariam declaramus, quòd impoſſibile eſt, ſubſtantias eſſe abſque fine: ſic etiam ſi finis à ſapiente non præfigatur, ceſſabit eius inquiſitio, ſiquidem huius præſuppoſitio in ſcientia, adiuuat multùm conſiderantem. Cui tamen ſollicitudo, & induſtria ſunt neceſſariæ ad progrediendum. Igitur nobis quoque in hoc Opere, quod eſt compendium philoſophiæ, intentio conſtitui debet; quæ eſt contemplari vniuerſum ſecundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, quòd non alius poteſt ad ſecreta huiuſmodi ſcientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis ſit ingenij ſubtilis & recti, nec vtatur negligentia. Proponemus autem cuncta theoremata Operis, deinde ſingula tractabimus. Primaria igitur intentio noſtra in hoc Opere eſt contemplari Deum, quomodo differt ab alijs, quòdque Mundus & tempus exiſtunt ſub eo; ampliùs quòd Deus eſt Author cauſarum, quòdque creauit ſingula pro ratione ſingulorum. Et quòd is illuminat intelligentias, per eas autem medias intellectum, per intellectum verò medium animam vniuerſalem cœleſtemque; & per animam mediam illuſtrat naturam generabilium corruptibiliumque. Et quòd opus ſit ab eo ſine motu, & quòd motus rerum omnium eſt ab eo, & ad eum; Siquidem omnia mouentur motu eſſentiali & naturali ab eo, in eo, & ad eum. Poſtea verò conſiderabimus Mundum intellectiuum referentem bonitatem eius, formaſque diuinas inexiſtentes, & quòd ab eo profluit bonitas in ſingula. Siquidem quatenus ſunt bona, aſſimilantur ei, ſed propter cortices expreſſionem veram eorum non attingimus. Præterea enarrabimus naturam vniuerſalem cœli, qualiter ineſt potentia illi ab intellectu; enarrabimus etiam ſiderum dignitatem & lucem. Item conſiderabimus naturam ſublunarem, quomodo virtus immittitur illi, quæ manifeſtatur in rebus ſenſibilibus materialibus, alterabilibus, & corruptibilibus. Deinde deſcribemus & reddemus diſpoſitionem animarum rationalium in deſcenſu & aſcenſu, & reddemus cauſam vnionis earum ad corpora; dicemus etiam de anima honorabili quæ habet mores intellectiuos, nec ſubmergitur deſiderijs mundanis & ſordibus corporis. Similiter narrabimus animam turpem coinquinatamque, & deinde ſpeculabimur diſpoſitionem animæ ſenſualis & vegetatiuæ, nec non qualitatem animæ terræ, & ignis, & aquæ, aliorumque elementorum, atque hæc latentia ſicuti præfati ſumus, declarabimus per figuras propoſito ſufficientes. hactenus Ariſtoteles. Quid porrò aliud hæc deſcriptio eſt, niſi viua quædam & expreſſa præcedentis Schematiſmi ex Obeliſcis extracti interpretatio, & epitome quædam rerum hucuſq; à nobis adductarum? atque in primo quidem quando *Deum cauſarum Authorem* dicit *creantem ſingula pro ratione ſingulorum*, quid aliud innuit, niſi Archetypum Mundum, in quo præexiſtunt rerum omnium creandarũ exemplaria? Dicens quòd differat ab alijs, & ſine motu moueat, innuit eum in vnitatis ſuæ ſolitariæ centro conſideratum, æternum, immenſum, & omnia animantem. An non trinum dixit, quando dixit, *in eo, ab eo, per eum omnia moueri deſiderio eſſentiali & naturali*? an non ſub particula, *in eo*, indicatur eſſe cauſa cauſarum, primum rerum principium, prima diuinitatis forma, vt Ægyptij loquuntur? In *ab eo*, ſecunda diuinitatis forma, mens ſecunda rerum in primo intellectu conceptarum diſpoſitrix

Ariſtoteles 4 Mundos explicat velut ſuæ philoſophiæ argumentum.

ſitrix & adaptatrix; *per ſeipſum* verò, ſeu *ad ipſum*, vt aliquot exemplaria habent, ſpiritus pantamorphus, tertia diuinitatis forma, rerum conceptarum diſpoſitarumque executrix, ceu dextræ Dei digitus apposité denotatur; adeoque hæc tria, triſormi Dei naturæ, id eſt, Mundo Archetypo, quem per globum ſerpentiferum alatum apte indicabant, perfectè congruunt. Secundò, quid aliud per Mundum Intellectualem, niſi Angelicum? qui cùm ſit figura & exemplar bonitatis eius proximum, aptè Ægyptij poſt figuras humanas proximè poſt Mundum Archetypum poſitas, vt ex primis Schemat. patet, eum locauerunt? Quid per ſymbolorum, quibus inſtruuntur, varietatem aliud indicant, niſi formarum diuinarum ijs inexiſtentium varietatem, qua in inferiora continuò influunt? quæ & conſentiunt verbis Ariſtotelis: *Poſtea mentem veterum ſecuti, conſiderabimus Mundum Intellectiuum, referentem bonitatem eius, formaſque diuinas inexiſtentes, & quòd ab eo* (Mundo intellectiuo) *profluit bonitas in ſingula &c.* Tertiò cùm dicit: *Præterea enarrabimus naturam vniuerſalem cæli, qualiter ineſt ipſi vis ab intellectu, Siderum quoque dignitatem & lucem.* Quid aliud indicat, niſi Mundum Sidereum, cui præſunt Intelligentiæ, cuius velut anima, moderatrix omnium, eſt Oſiris ſub forma Accipitris, qui lucis, & vitæ ſymbolum eſt, alijſque eius proprietatibus indicata; vt & globo ſerpentifero, quo vita & fœcunditas, quam Mundo Sidereo continuò influit, ſignabatur. Iterum cùm dicit: *Enarrabimus etiam naturam ſublunarem, quomodo virtus Cœli immittitur illi, quæ manifeſtatur in rebus ſenſibilibus, materialibus, alterabilibus & corruptibilibus.* Quid aliud indigitat, niſi quartum hierogrammatiſmum Schematiſmi primi, hoc eſt, Mundum hylæum ſeu Elementarem per anguloſas figuras, triangula, quadrata, pyramides aptè indicatum, vti fuſè ſuo loco oſtendimus. Denique quid per *animas honorabiles, mores habentes intellectiuos, mundanis materijs non immerſas*, & per *animas turpes coinquinataſq́*, niſi Geniorum tùm bonorum, tùm malorum, (nam hi paſſim ab Ægyptijs cum anima confunduntur) operationes innuit? qui elementis, aëri, aquæ, igni, terræ, cœteriſque mixtis, ſenſuali, & vegetabili naturæ vti præſunt, ita omnia adminiſtrant, ordinant, diſponunt in bonum vel malum finem; in bonum, vt Agathodæmones; in malum, vt eorum ἀντίτεχνοι; quo quidem Ariſtoteles ad particularia reliqua Obeliſci Schemata, & indiuidua, vti & nos, reſpexiſſe videtur. Hæc autem Ariſtotelem non ex ſe dixiſſe, ſed ex mente veterum Ægyptiorum, & iuxta eorundem hieroglyphicam doctrinam reconditam, & quaſi inacceſſam, expreſſè dicit his verbis: *Intentio noſtra eſt contemplari Vniuerſum, ſecundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, quòd non alius poteſt ad ſecreta huiuſmodi ſcientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis ſit ingenij ſubtilis, & recti, nec vtatur negligentia*; & in fine Præfationis: *Atque hæc omnia latentia, ſicuti præfati ſumus, declarabimus per figuras* (non alias niſi hieroglyphicas) *propoſito noſtro ſufficientes.* Quæ Iamblichus quoque de myſterijs fol. 352. his verbis atteſtatur: *Atque ita Ægyptiorum tractatus de principijs deſuper ad poſtrema progrediens, ab vno deſcendit in*

mul-

multitudinem, ab vno videlicet gubernatam Deo, vbique indefinita natura ſub quodam termino definito imperiosè comprehenſa, præcipuè verò ab excelſa omnium cauſa vnitate.

Vides igitur quam admirabili connexione noſtra hæc interpretatio cum verbis Ariſtotelis paulò antè citatis concordet.

FINIS PRIMÆ PARTIS SECVNDI TOMI.

CATALOGVS AVTHORVM,

Quorum Lectione profecimus.

A

ABarbanel
Abdalla Ben Salam.
Aben Abdalla.
Aben Amer Oſman.
Abenephius
Abenezra R.
Aben Ioſeph Altokphi
Aben Pharagi
Aben Rhamon
Aben Schuck
Aben Vaſchia
Ab iuda R.
Abraham R.
Abraham Aben Schadad
Abram Balmis
Abraham Eſtath
Abram Picol R.
Abulhaly Ben Schabath
Abulhaſſan
Africanus
Agathon
Akiba R.
Albertus Magnus
Albumazar
Algaziel Arabs
Amam Abulheſſan
Amed Ben Haly
Amorai R.
Anacreon
Annius
Archangelus Burgus
Ariſtophanes
Ariſtoteles
Aſſe R.
S. Athanaſius
Athenæus
D. Auguſtinus
Author Pardes
Author Bereſchith Rabba
Azarias R.
Azar Liber

B

BAal Haruch Liber
Barachia Nickdan
Bechai R.
Benzius
Beroſus
Bibliander

C

CAbitol R.
Caſterio
Cedrenus
D. Chryſoſtomus
Claudius Duretus
Clearchus
Clemens Alexandrinus
Cleobulina
Cornelius Agrippa
Crinitus
D. Cyprianus

D

DAmaſcius
Daniel Propheta
Diodorus
Diomedes
Dionyſius Areopagita
Dionyſius Halicarnaſſæus
Donatus

Ec-

E

Eccleſiaſticus
Eliezer R.
Ennius
Enoch fragmentum
S. Ephrem
Eupolemus
Euripides
Euſebius
Exodus

F

Fabritius Boderianus
Feſtus
Ficinus
Fortius Hortenſius

G

Galatinus
Gamalielides R.
Genebrardus
Geneſis
Georgius Amira
Georgius Syncellus
Gerſon R.
S. Gregorius Magnus
S. Gregorius Nyſſenus

H

Hakana R.
Hakkadoſch R.
Halymorchum
Hamai Rab.
Haſmon Aben Buri
Herodianus
Herodotus
Hesban Elrammel Liber
Heſiodus
S. Hieronymus
Hiſtoria Saracenorum
Hobka R.
Holſtenius
Homerus
Horus

I

Iacob Cohen R.
Iacob R.
Iamblichus
Iapho R.
Iehuda Muſcato R.
Iom Tob R.
Ietzirah Liber
Interpretes 72
Iob
Iochai R.
Ionathas R.
Ioſe R.
Ioſeph R.
Ioſeph Caſtilienſis R.
Ioſephus
Ioſue
Irenæus
Iſaac R.
Iſachar Beer R.
Iſidorus
Iſraël R.
Iuda R.

K

Kaab Saracenorum Hiſtoricus
Keſſadi Arabs
Kimki R.

L

Laërtius
Leuita Elias Aſcenazi
Leuiticus
Liber Aza
Liber Aripha
Liber Baal Aruch
Liber אבקת רוכל
Liber Hesban Elrammel
Liber Ietzirah
Liber More Nebuchim
Liber Rabboth
Liber Sigillorum
Liber Zohar
Lilius Gyraldus

Liuius
Locman Arabs
Lucanus

M

MAhumed impoſtor
Manahem Racanati R.
Manilius
Marſilius Ficinus
Martialis
Martianus Capella
S. Matthæus
Meghilla Thalmud Hieroſol.
Meir R.
Mela Pomponius.
Mirandulanus
Montaldus
More R;
More Nebuchim Liber
Mor Iſaac
Moſes Alaſcar R.
Moſes Barcepha Syrus
Moſes Botril R.

N

NAchmanides R.
Nehemia R.
Nehunia R.
Neoptolemus Darianus

O

OBadias Bartenora R.
Onkelus Paraphr. Chald.
Origenes
Orpheus

P

PAlæphatus
Paracelſus
Paraphraſtes Samaritanus
Pardes Author
Pauſanias
Philo
Phornutus
Picus Mirandulanus
Pindarus
Plato
Plautus
Plethon
Plinius
Plotinus
Plutarchus
Polybius
Porphyrius
Proclus
Pſellus
Pythagoras

R

RAzarias
R. Barachia Nickdan
R. Bechai
R. Cabitol
R. Dauid Kimchi ſiue Radak
R. Eliezer
R. Gamalielides
R. Hakana
R. Hakkadoſch
R. Hamai
R. Hobka
R. Iacob
R. Iacob Cohen
R. Iapho
R. Iehuda Muſcato
R. Iom Tob Abramides
R. Iochai
R. Ionathas
R. Ioſe
R. Ioſeph
R. Ioſeph Caſtilienſis
R. Ioſeph Haaruch
R. Iſaac
R. Iſachar Beer
R. Iſraël
R. Iuda
R. Leuita Elias Aſcenazi
R. Manahem Racanati
R. Meier

R. Moſes Alaſcar
R. Moſes Barcepha Syrus
R. Moſes Botril
R. Obadias Bartenora
Rabboth Liber
R. Ralbag, ſiue Leui filius Gerſon
R. Rambam ſiue Moſeh fil. Maymon
R. Rasbi ſiue Salomon fil. Gerſon
R. Raſſi, id eſt, Salomon Iarrhi
R. Saadia
R. Salomon Azubi
R. Samuel Iapho
R. Shabte
R. Simeon Iochai
R. Simeonides
R. Tedacus Leui
R. Tharphon
R. Zutra
Ruffus

S

Samaritanæ Hiſt. fragmentum.
Samuel Iapho R.
Saluſtius
Seneca
Sophocles
Sigillorum Liber
Silius Italicus
Socrates
Suidas

T

Tacitus
Terentius
Tertullianus
Tharphon
Thargum Hieroſolymitanum & Babylonicum
Thomas de Alaſſio
Tiraquellus
Toſtatus
Triſmegiſtus

V

Vegetius
Villalpandus
Virgilius
Vlpianus
Waſerus

X

Xiphilinus

Z

Zain Abdalla
Zohar Liber
Zopyrion
Zoroaſter
Zoſimus.

INDEX

Claſsium, Capitum, & Paragraphorum Partis Primæ Tomi Secundi.

PROOEMIVM totius Operis. 1

CLASSIS I. SYMBOLICA.

CAP. I. *De Symbolis in genere.* 5
II. *De Emblemate & Impreſia ſiue Phronoſchemate, vbi de Impreſijs variarum Gentium.* 7
III. *De Inſignibus, Armis, Criſtis, Tutulis, Lophis Gentilitijs, eorumque origine & ſignificatione.* 19
IV. *De Ænigmate, Scirpo, Gripho, & Logogripho.* 27
V. *De Parabolá, Parœmia, Apologo, Aeno.* 36

CLASSIS II. GRAMMATICA.

Caput I. *De origine literarum & Scriptionis.* 42
Diſquiſitio I. *Vtrum ante diluuium literarum, ſcriptioniſq; vſus fuerit?* Ibid.
Diſquiſitio II. *De primæua Nominum impoſitione.* 46
Diſquiſitio III. *Quænam & qualis fuerit prima omnium linguarum.* 50
Diſquiſitio IV. *De linguæ Hebrææ mira vi in rerum ſignificationibus eluceſcente.* 54
Caput II. *De Libris primæui Mundi, de forma characterum, & de propagatione linguarum.* 63
Diſquiſitio I. *Vtrum ante diluuium Libri fuerint ſcripti; & vtrum poſt diluuium ante Moyſen?* Ibid.
§. I. *De ſcriptorijs inſtrumentis primæui ſæculi.* 64
§. II. *De varia materia, cui Veteres & primæui homines inſcribere ſolebant.* 65
§. III. *De Libris, Monumentis, Titulis ante diluuium.* 67
§. IV. *Fragmentum ex libro Enoch.* 69
§. V. *Notantur nonnulla circa dictum fragmentum.* 74

Diſqui-

Diſquiſitio II. *De primæuæ linguæ characteribus, eorumque forma & diuerſitate.* 80
§. I. *Quiſnam character, Babyloniuſnè, an Samaritanus, verus ille character Hebræus ſit?* 81
§. II. *Deciſio litis propoſitæ.* 84
Diſquiſitio III. *De varijs Inſcriptionibus priſco Hebræorum charactere peractis.* 87
§. I. *De Siclo Hebræorum.* 88
§. II. *Hieroglyphica propoſiti Numi.* 89
§. III. *Anatomia characterum Aſſyriorum & Samaritanorum ſeu Hebræorum.* 103
§. IV. *Anatomia Apodictica ſingulorum characterum.* 107
§. V. *Characterum Hebraicorum Moyſis tempore vſitatorum forma; vbi variæ afferuntur inſcriptiones antiquæ.* 109

CLASSIS III. SPHYNX MYSTAGOGA.

PRÆFATIO. 124
Caput I. *De ſymbolicæ & myſticæ doctrinæ origine & vtilitate.* Ibid.
II. *De priſcorum in recondendis arcanis ratione; & de ſymbolicæ doctrinæ origine.* 127
III. *Effata Zoroaſtræa, eorumq; interpretatio iuxta mentem Veterum per varios paragraphos.* 129
IV. *Effatorum Orphaicorum Interpretatio.* 150
V. *Pythagorica ſymbola, eorumq; Interpretatio.* 157
VI. *Paræmiæ Ethicæ Ægyptiorum.* 166
VII. *Græcorum Mythologiæ.* 169
VIII. *Myſteriorum, quæ per bella Deos inter & Gygantes geſta indicantur, interpretatio.* 173
IX. *Quid Poëtæ per tormenta animarum apud inferos indicare voluerint.* 178
X. *Concubitus Deorum cum Deabus myſtica interpretatio.* 180
XI. *De tranſmutatione Deorum.* 183
Anacephalæoſis *Effatorum myſticorum, quæ olim à Pico Mirandulano totius Orbis literatis propoſita ſunt, & nunc iuxta legitimum ſenſum exponuntur.* 186
XII. *De furore Poëtico, ſiue Numinis afflatu.* 189
XIII. *Explicatio effatorum ad Poëticam & Theologiam myſticam ſpectantium.* 196
XIV. *Myſtica, Anagogica, & Phyſica explicatio Cæli, Saturni, Iouis, aliarumque fabularum Poëticarum.* 199

CLASSIS IV. CABALA HEBRÆORVM.

PRÆFATIO. 210

Ca-

Digitized by Google

INDEX.

Caput I. *De Kabalæ definitione & diuiſione.* 211
II. *De origine Kabalæ ex mente Kabaliſtarum.* 221
III. *De primo fundamento Kabalæ, quod eſt Alphabetum Hebraicum, eiuſque characterum myſtico ordine.* 224
IV. *De Nominibus & Cognominibus Dei, per quinque paragraphos.* 224
V. *De Tabula Ziruph ſiue combinationis Alphabetorum Hebraicorum; & quomodo Nomina Dei & Angelorum ex illis eruantur.* 247
VI. *De Nomine Dei ſeptuaginta duarum literarum; deque eius abuſu apud Kabaliſtas.* 267
VII. *Quod nomen Dei tetragrammaton priſcis Paganiſque Scriptoribus haud fuerit incognitum; & quòd in nomine IESV omnia hucuſque dicta contineantur.* 281
VIII. *De ſecretiori Hebræorum Theologia myſtica, quæ eſt Cabala; de decem Sephiroth, ſiue de decem Nominibus.* 289
IX. *De varia decem diuinorum Nominum ſeu Sephiroth repræſentatione, eorumque influxibus & canalibus.* 297
§. I. *Alia repræſentatio decem Sephiroth ſub ſimilitudine figuræ humanæ.* 300
§. II. *De Canalibus & influxibus Syſtematis Sephirothici.* 303
§. III. *Deriuatio Canalium.* 305
§. IV. *De triginta duabus ſemitis Sapientiæ.* 308
§. V. *Loca in quibus Nomen Dei* אלהים *trigeſies bis in primo Geneſis capite ponitur.*
§. VI. *De quinquaginta portis* Intelligentiæ. 32
§. VII. *De poteſtatibus triginta dextris menſuram Gedulah ſtipantibus; & de totidem ſiniſtris Geburah ſtipantibus; deque Nomine 72 literarum, & 32 ſemitarum Sapientiæ.* 321
§. VIII. *De præceptis affirmatiuis, & negatiuis, quæ annexa ſunt Canalibus Sephiroth Gedulæ & Geburæ ad Netſah & Hod.* 323
§. IX. *Interpretatio Schematis Sephirothici.* 326
§. X. *De triade, heptade, & dodecade 22 literarum, quibus Canales Sephirothici conſtant, eorumque myſterijs.* 329
Caput X. *De Cabala naturali, quam Bereſchith ſiue fabricæ appellant; in qua de Enſalmis Cabaliſticis, cæteriſque precatoribus ſuperſtitionibus.* 338
§. I. *In quo conſiſtat hæc Cabala.* Ibid.
§. II. *Cabala Aſtrologica.* 346
§. III. *De Cabala Bereſchith ſiue naturæ; vel de rerum naturalium characteriſmis per veram & legitimam Cabalam cognoſcendis.* 354
§. IV. *De Magia Cabaliſtica, Ægyptiaca, Pythagorica, vniuſque ad alteram comparatione.* 358
Concluſio contra Cabalam. 359

CLAS-

CLASSIS V. CABALA SARACENICA.

PRÆFATIO.

Caput I. *De Cabalæ Saracenicæ origine.* 362
II. *De myſtico Alphabeto Arabum Saracenorum.* 364
III. *De Nominibus Diuinis apud Mahumedanos vſitatis.* 369
IV. *De nominibus Dei numerorum figuris exhibitis.* 372
V. *De Nominum diuinorum, numerorumque quibus exhibentur, ad 7 Planetas, & duodecim ſigna Zodiaci appropriatione.* 374
VI. *De ſtructura myſticorum nominum, eorumque ſignificatione.* 377
VII. *Fabrica & vſus teleſmatum, vnà cum refutatione.* 389
VIII. *De numeris Pronicis.* 391
IX. *De varia transformatione nominum & literarum, in figuras varias.* 395
X. *De Teleſmatis magnis.* 397

CLASSIS VI. SYSTEMATICA MVNDORVM.

PRÆFATIO. 402

Caput I. *De Mundo, eiuſque prouidentia.* Ibid.
II. *De Mundo Archetypo.* 404
III. *De Mundo intellectuali ſiue Angelico.* 405
IV. *De Mundo Sidereo.* 412
§. I. *De Hebræorum Syſtemate.* Ibid.
§. II. *De Ægyptiorum Syſtemate hieroglyphicè expreſſo.* 413
§. III. *De Arabum Syſtemate.* 420
§. IV. *De Syrorum Syſtemate.* 424
§. V. *De Græcorum Syſtemate.* 427
Caput V. *De Mundo Elementari, ex mente Ægyptiorum.* 429
VI. *De quatuor Mundorum ordine & connexione, influxuque vnius in alterum, hieroglyphicè exhibito.* 435

FINIS.

Digitized by Google

INDEX
Rerum notabilium locupletiſsimus
ORDINE ALPHABETICO.

A

Abacus.

ABACVS Cabalicus ſeptenarij myſtici. 335

Abacus Cabalicus dodecadis naturæ. 336

Abraham.

Myſticæ ſignificationes nominis Abraham. 336

Anagogica tranſlatio huius nominis Abraham. Ibid.

Abraham fuit figura D. Petri. Ibid.

Academia.

Academici Romani vnde dicti Humoriſtæ. 9

Neapolitani, Ardentes. Ibid.

Senenſes, Intronati. Ibid.

Florentini, Cruſcanti. Ibid.

Bononienſes, Sonnachioſi. Ib.

Veneti, Φιλαλέθεις. 10

Ferrarienſes, Φιλάρετοι. Ibid.

Mediolanenſes, Transformati. Ibid.

Papienſes, Affidati. Ibid.

Accipiter.

Accipiter prægnans quem ſignificet. 169

Achilles.

Achilles cur perierit? 159

Actæon.

Actæon à proprijs canibus deuoratus. 125

Adagium.

Adagiorum Hebræorum exempla. 39

Arabicorum Adagiorum exempla. Ib.

Adam.

Adam mortalium ſapientiſſimus. 43

Author omnis literaturæ. Ib.

Protoplaſtus fuit Theologus. Ib.

Philoſophus ſapientiſſimus. Ib.

Medicus & Aſtrologus. 44

Mathematicus. 45

Chimicus. Ib.

Angelo Magiſtro Adam didicit multa. Ibid.

Adam impoſuit prima nomina rebus. 47

Adam Nomina impoſuit animalibus ſecundùm eſſentialem quandam rationem. 48

Quomodo intelligendum quòd Adam impoſuerit nomina animalibus. 49

Nomina ab Adamo animalibus impoſita, fuêre vera animalium definitio. Ibid.

Significationes vocis Adam. 58

Cur Adam vxorem nuncupauit Heuam. 59

Ægyptus.

Ægyptiorũ Reges ex Sacerdotibus creabantur. 27

Cur Ægyptij arcana arcanis ſymbolis texerint? 127

Ægyptij Angelos putabant eſſe ab æterno. 407

Ænigma.

Ænigmata Ægyptiorum ſeria. 28

Quid ſit Ænigma? Ibid.

Ænigmatum diuiſio. 29
Ænigma Grammaticum. Ibid.
Poëticum. Ibid.
Logicum. 30
Arithmeticum. Ibid.
Muſicum. 31
Geometricum. Ibid.
Aſtronomicum. Ibid.
Naturale. 32
Medicum. 33
Morale. Ibid.
Thologicum. Ibid.
Magorum de mente. 34
Platonis. Ibid.
Homero propoſitum. Ibid.
Ænigmaticum pronunciatum Algazielis. 419

Ænus.

Quid ſit Ænus. 38

Affectus.

Quid ſit affectus iuxta Chaldæos. 139

Agamemnon.

Agamemnonem cur proponat Homerus. 126

Alæ.

Alæ aureæ quid? 155

Allegoria.

Applicatio Allegoriæ ad Chriſtum. 244

Almatha.

Almatha ſignificat Virginem. 116

Alphabetum.

Alphabetum multiplex characterum antiquorum & modernorum. 104
Alphabetum literarum cœleſtium. 107
Tempore tranſitus fluminis ſiue Abrahami. 108
Samaritanum floridum antiquum. Ibid.
Moyſis. Ibid.
Aſſyrium ſiue Eſdræum. Ib.
Alphabetum Samaritanum modernum. Ibid.
Alphabeti Hebraici ſingulæ literæ continent aliquid diuinum & admirabile. 224
Alphabeta varia Cabaliſtarum. 250. 251. 252
Alphabetum 27 literarum Hebraicarum. 254
Alphabeti myſtici Saracenorum origo. 364
Alphabetum Arabicum originem habet ab Hebræo. 368
Arabicum Alphabetum totius Arabicæ ſuperſtitionis fundamentum. 389

Amilicti.

Amilicti qui? 433

Amor.

Omnes res creatæ ſunt voces quædam veluti reflexæ diuini amoris. 161
Amorem Magum appellarunt Antiqui. 417
Amor omniſcius. 420

Amuletum.

Amuletum vniuerſale Arabum. 391

Analogia.

Analogia inter res ſuperiores & inferiores. 355. 357
Analogia decem membrorum hominis ad Archetypum, & Sidereum Mundum. 356

Angelus.

Angeli dicuntur Vigiles. 74
Fragmentum Hebræorum de Angelis Patriarcharum Magiſtris. 221
Angelus exponit Adamo Verbi Diuini Incarnationem futuram ſecundùm Hebræos. Ibid.
Angeli verba ad Adamum. 222
In Angelis omnia ſunt Angelicè. 299
Angelorum nomina quomodo adaptent Ca-

Cabaliſtæ ad petita obtinenda. 342
Fictum Angeli nomen Horiel. 343
Cabalici quos Angelos colant vt bona vtantur fortuna. 352

Anima.
Animarum tranſmigratio ſtatum deſignat animarum purgandarum. 179
Varia animarum loca iuxta Veteres Poëtas. Idid.
Triplex animarum ſtatus ab antiquis Philoſophis cognitus. Ibid.
Per quatuor gradus ſeu quatuor diuinos afflatus aſcendit anima ad ſummum intelligibile. 190

Annulus.
Annuli nota. 6
Annulus eſt ſymbolum præſentis vitæ. 168

Apollo.
Apollinis diſsidium quid? 174
Apollo phyſicè Solem deſignat. 206
Apollo anagogicè Opificem Mundi notat. 207

Apologus.
Quid ſit Apologus? 37

Aquila.
Cur Aquilæ Adam hoc nomen Neſra indiderit? 56

Arabes.
Humana figura myſterioſa ab Arabibus compoſita. 395

Arbor.
Arbor Sephirotica pulchrè explicatur. 300

Arieh.
Significatio nominis Arieh. 57

Aſtronomia.
Aſtronomia floruit apud Chaldæos ante Alexandrum 3634. 75

Aſymboli.
Aſymboli qui? 5

Attributum.
Attributa Chriſti. 285

Author.
Authoris defenſio & ſolutio obiectionis Criticorum. 86
Authoris proteſtatio. 346. 363
Admonitio eiuſdem ad Chriſtianos. 344. & 346
Confutat. 346. 352. 379

Azäel.
Deſcriptio Azäelis. 411

B

Baſiliſcus.
B*Aſiliſcus cuius ſit ſymbolum?* 168

Bellum.
Quid ſignificent bella Gigantum? 173
Titanicum bellum quid myſticè? 174
Bella conſenſum diſſenſumque rerum naturalium, quem præſides earum mouent, ſignificant. Ibid.

Binah.
Binah quid? 292. 327

Buech.
Buech vide *Liber.* 66

C

Cabala.
D*Efinitio Cabalæ.* 211
Cabala ſolis prouectioribus tradebatur. 212
Cabala in quo conſiſtat, & quid contineat. Ibid.
Cabalæ Author Moyſes. Ibid.
Cabala diuiditur in Theoricam & Practicam; & quod vtriuſque officium. 213

Cabala ab imis ad ſumma deducit intellectum. 215. *diuiditur in Mercaua & Bereſcith, id eſt, ſcientiam currus, & opus creationis.* Ibid. & 220. *item diuiditur in Gametriam, Notariam, & Themuram.* Ibid.
Vanitas tripartitæ Cabalæ. 220
Cabalæ ſubdiuiſiones variæ, & variæ nomina. Ibid.
Prima Cabala ab Angelo tradita Adamo. 222
Cabala naturalis in quo conſiſtat ſecundùm aliquos. 338
Cabala naturalis creditur ab Angelis tradita primis Mundi Patriarchis; & ab his poſteris. 355
Cabala naturalis conſiſtit in characteribus rebus ſingulis à Deo impreſſis. Ib.
Cabala Magica quid ſit? 358
Cabala Pythagorica quid? Ibid.
Cabala Hebræorum Cabalæ Ægyptiorum parallela. Ibid.
Cabala Hebræorum, & Saracenorum parallelismus. 363
Concluſio contra Cabalam. 359

Cabaliſtæ.

Cabaliſtæ triplicem aſſignant hominem, archetypum, cœleſtem, & terrenum. 213. 300
Cabalici quomodo Angelorum nomina forment. 269
Cabaliſtarum error Platonicus. 304
Impius error Cabaliſtarum. 348
Cabaliſtarum fabuloſa opinio de natorum fato. 349

Camets.

Camets tribus Iod ſubſcribatur in nomine Dei tetragrammato. 235

Canalis.

Canales Sephirotici Rabbinorum. 300
Diſpoſitio & ordo 22 canalium. 307

Cancer.

Cancer Oſtreum cuſtodiens quem ſignificet. 169

Caſtor.

Caſtor cuius ſit ſymbolum. 168

Caſtratio.

Caſtratio in diuinis quid? 171

Celeu.

Celeu quid ſignificet. 57

Character.

Primæui characteres cum ſuis ſententijs. 81. 82. 83. 84
Primæuum characterem Hebræum, Samaritanum fuiſſe putant aliqui. 81 *alij Aſſyrium.* 82. 84
Character in conclaui Balthaſaris ab Angelo ſcriptus, Aſſyrius fuit. 83
Diuiſio characteris Hebræi in ſacrum & profanum. 84
Samaritanus character accidentaliter tantùm ab Aſſyrio diſtinguitur. Ib.
Aſſyrius character in ſacris, Samaritanus in profanis adhibitus. 85
Lex in tabulis ſcripta Aſſyrio charactere. Ibid. & 122
Eſdras cur mutauerit characterem? 86
Characteres Numiſmatis Samaritani. 88
Moderni Samaritani. Ibid.
Aſſyrij ſiue Eſdræ. Ibid.
Eſdras non mutauit characteres, ſed in meliorem formam redegit. 99
Primæuorum characterum formæ. 105
Modernorum formæ. 106
Characteres Syrorum, Coptitarum, Græcorum, & Arabum. 108
Multiplex cauſa mutationis factæ circa characteres. Ibid.
Characteres linguæ Hebraicæ fuerunt omnium primi. Ijdem tempore Moyſis vſitati. 109
Character ſcripturæ inuentæ in rupe

Montis Sinæ, eſt Hebraicus antiquum. 112

Chænix.

Chænix quid? 164

Chochma.

Chochma quid? 292

Chriſtus.

Chriſtus, vide *Allegoria*, & *Attributa.*

Cicada.

Cicada cantans quid? 168

Cleobulina.

Cleobulina in Ænigmatibus ingenioſa. 31. 36

Codex.

Codex vnde dictus. 66

Cœlum.

Cœlum Liber. 107

Cœlum cur dicitur Olympus. 194

Cœlum ſubinde Iuppiter & Saturnus dicitur. 200

Cœli phyſica interpretatio. 201

Cœlos ex margaritis compactos Arabes ſomniarunt. 421

Cœlus.

Cœlus cauſa prima. 199

Cognomen.

Cognomina Dei. 230

Cognomina Spiritus. 292

Columna.

613 *Columnæ Lucis, quæ?* 296

Compita.

Compita & vici allegoricè quid? 158

Conſuetudo.

Conſuetudine Venereâ irretitum quomodo eſſarentur Ægyptij. 167

Cor.

Cor quid? 185

Cornix.

Cornix pullos etiam volando paſcit. 169

Crater.

Fontani crateres quid? 136

Criſta.

Criſtæ in galeis inuentum Ægyptiorum. 26

Criticus.

Criticorum obiectio in Autborem. 80

Cucupha.

Cucupha quid? 167

Curetes.

Curetes apud Orpheum quid? 152

D

Deus.

Diffuſio Dei ad extra. 132

Dei fœcunditas. 155

Quomodo Ægyptij Dei fœcunditatem expreſſerint. Ibid.

Omnipotentia Dei. 160

Quomodo intelligendum ſit, Deum bonorum & malorum cauſam eſſe. 176

Mala Deus permiſit vt bona emergant. 177

Deus permittit peccatores cadere, non iubet, aut iuuat. 178

Veterum perſpicacia in Dei natura & operationibus contemplandis. 183

Deus diuerſis rebus diuerſo modo ſe communicat. Ibid.

Deus Ens non Ens dicitur. 290

In Deo omnia ſunt diuinè. 299

Sapientiâ ſuâ Deus regit omnia. 308

In primo æternitatis æuo Deus in ſeipſo tantùm fœcundus; in ſecundo extra ſe fœcundus. 406

In primo Mundi ſenſibilis inſtanti Deus crea-

creauit Angelos. Ibid.

Dij.

Diuerſi Dij nil aliud ſunt, quàm diuerſæ vnius ſupremi Numinis virtutes. 184

Tranſmutatio Deorum in animalia. 186

Domus.

Domus paterna peregrinanti relinquenda quid ſignificet? 163

Doctrina.

Doctrina Cabaliſtica de Malcuth à Sephiris reliquis truncata. 180

Picus Mirandulanus ſuperſtitioſam Hebræorum doctrinam approbat. Author eam reprobat. 245

Donum.

Dona ſuperna omnibus affluunt, ſed non omnibus proſunt. 167

Dyas.

Dyas Ioui aſſidens multitudinem notat. 176

E

Effatum.

ÆGyptij primi effatis myſticis vſi ſunt. 124

Quibus effata Zoroaſtræa adſcribantur. 129

Zoroaſtræa effata ſunt antiquiſſima, ſenſibuſque hieroglyphicis plena. 130

Zoroaſtræa effata cur vocentur λόγια. Ibid.

Effatorum Zoroaſtris interpretatio. 131

Effata Zoroaſtræa, à f. 137. vſq; 150

Effata Orphei. 150

Effata ex mente Procli de doctrina Platonica. 137. vſq; 183

Effatorum myſticorum Pici Mirandulani expoſitio. 186. 187. 188. 189

Effatorum ad Poëticam & Theologiam myſticam ſpectantium explicatio. 186. 197. 198

Emblema.

Emblema quid? 6. 8

Enſuph.

Enſuph quomodo appelletur, & quid ſit. 290

Epigramma.

Epigramma in fronte inuſtum. 6

Epimythium.

Epimythium quid? 40

Epiphonema.

Ægyptij vtebantur argutis epiphonematis in familiari colloquio. 166

Equa.

Equa Lupum videns, abortum facit. 167

Excellentia.

Diuinitatis excellentia per fabulas explicatur. 170

F

Fabula.

FAbulæ inuentæ ad mores humanos componendos. 37

Fabulæ Politicæ. Ibid.

Morales. Ibid.

Scenicæ. Ibid.

Homeri eruditæ fabulæ. 38

Fabularum artificium quale ſit. 40

Fabulæ Poëticæ. Ibid.

Ægyptij fabulis inuoluunt ſcientiam diuinitatis & naturæ. Ibid.

Lapitharum fabulæ quomodo intelligendæ. 125

Fabula Minotauri. Ibid.

Quid fabula Herculis, & Horti Heſperidum. Ibid.

Varietas ſignificationũ pro fabulis. 126

Du-

Duplex fabularum genus apud Platonicos. 170

Socrates videtur approbare vſum fabularum. 171

Fabularum ſenſus non pueris, ſed ingenijs exercitatis conuenit ſcrutari. Ibid.

Contraria fabulæ docent, & cur? 172

Fabulæ etiamſi turpia referant, honeſtæ tamen ſunt, in myſtico diuinarum operationum ſenſu. Ibid.

Origo fabulæ de tranſmutatione Deorum. 184

Figmentum.

Impia & blaſphema figmenta. 376

Fragmentum.

Fragmentum Enoch etſi apocryphum, continet tamen multa conſentanea ſacræ Scripturæ. 75

Fundum.

Paternum fundum quid? 433

Furia.

Furiæ quid ſint? 173

Furor.

Deſcriptio furoris Poëtici per Platonem. 191

Furoris Poëtici effectus. 192

G

Gallus.

G*Allus ſumitur pro diuiniori naturæ parte.* 163

Gallus quem Socrates moriturus Æſculapio offerri iuſſit, quid ſit. 164

Gametria.

Gametria quid ſit? 215

Geburah.

Geburah quid? 294

Genius.

Genij cæleſtium corporum. 420

Ignei ſuperni Genij nomen. 429

Gentiles.

Gentiles diuino Numine afflati multa prædixerunt. 193

Gigas.

Antiquus Scriptor quid de Gigantibus ſentiat. 75

Globus.

Solaris globi varia nomina juxta Chaldæos. 433

Gnomæ.

Gnomæ ſeu ſententiæ. 7

Griphus.

Definitio Griphi per Clearchum. 28

Grus.

Grus ſupra nubes ſe eleuat. 169

H

Hamor.

H*Æc vox Hamor quomodo exprimat naturam Aſini.* 57

Hæreſis.

Hæreſes 4 ex Alcorano prodière. 362

He.

ה *He ſignificat eſſe, & viuere, & denotat ſecundam SS. Trinitatis perſonam in* יהוה. 234

Duplex הה *in* יהוה *denotat duplicem naturam Chriſti, & duplicem relationem Filij.* Ibid.

Hebræi.

Hebræorum traditio de Angelicis Choris. 409

Hecate.

Hecate Azonia quid? 433

Hia-

Hiatus.

Quid Hiatus, & neceſsitatis ſolium. 138

Hod.

Hod quid ſit? 294

Homo.

Maior malitia hominum ante diluuium quàm hodie. 76

Homo ſymbolicè quid? 161

Homines poſſunt exprimere ordines Hierarchicos. 409

Homerus.

Homeri dictum explicatur. 175

Hyæna.

Hyæna pelle indutus quis dicatur. 168

Hymnus.

Hymni de Verbo Diuino conſcripti ab Orpheo. 150

Myſterium quod latet ſub numero 84 hymnorum Orphei. 151

Primus hymnus Orphei explicatur. Ib.

Per hymnos Orphei nil aliud niſi diuinæ virtutes deſcribantur. Ibid.

Quod hymni Dauidici in Cabala, hoc hymni Orphei in Magia. 152

Hieroglyphici Schematiſmi nihil niſi hymni quidam ſunt. 153. 156

Hymnus Orphei. 153

Interpretatio eiuſdem. 154

I

Iacob.

IN Iacob & Eſau repræſentatur Eccleſia militans & triumphans. 62

ΙΑω.

ΙΑω Gnoſticorum quid ſignificet. 283

Ibis.

Ibidis penna Crocodilum tangens reddit ipſum immotum. 168

Ichneumon.

Ichneumon ſignum hominis puſillanimi. 167

Idea.

Ideæ in mente diuina realiter identificantur, formaliter diſtinguuntur. 404

Ægyptij quomodo Ideas in Deo eſſe ſtatuerint. 405

Idololatria.

Quando Idololatria in Mundum introducta. 184

Idololatriæ Ægyptiacæ origo. 405

Idothea.

Idothea quid? 185

Ieremias.

Ieremiæ Prophetæ memorabilis euentus. 244

Ieſod.

Ieſod quid? 294

IESVS.

Quomodo in nomine IESV tetragrammaton implicitè contineatur. 284

Nomina Dei omnia reſpiciunt nomen IESV. 286

Tarphon quid de nomine IESV ſentiat. Ibid.

Impreſia.

Quid propriè Impreſia. 10

Tres ſpecies Impreſiarum. Ibid.

Quæ ad Impreſiam concurrant. 11

Regulæ ſex ad Impreſias rectè componendas requiſitæ. Ibid.

Impreſia Vrbani VIII. 12

Impreſia Parthenia Congregationis Romanæ. Ibid.

Impreſia Imperatoris Ferdinandi III. 13

Impreſiæ aliarum Gentium. 14

Impreſiæ in quacunque lingua fieri poſſunt. 15

Impreſiæ Hebræorum. Ibid.

Im-

Impreſiæ Arabum. 17
Impreſiæ Solimi Turcarum Imperatoris. Ibid.
Exemplum Impreſiarum Arabicarum. Ibid.
Exemplum Syriacum Impreſiarum. 18

Inferi.
Inferorum loca deſcribuntur. 181

Interpretatio.
Interpretationes Ethicæ diuerſæ. 160 161. 162

Inſignia.
Inſignia Hebræorum. 19
Inſignia Ægyptiorum. 22
Inſignium inuentores qui? 23
Inſignium materia. Ibid.
Varia Antiquorum Inſignia. 24

Ioachides.
Explicatio Ioachidis declaratur à Botrillo. 437

Iod.
In יהוה *י Iod ſignificat punctum & principium.* 234
י Iod componit omnes Hebraici Alphabeti literas. Ibid.
In יהוה *י Iod denotat primam SS. Trinitatis perſonam.* 234
Hebræi Antiqui ſcribebant nomen Dei tetragramaton per tria Iod et Camets. 235

Iouis.
Iouis & Iunonis concubitus anagogica interpretatio. 182
Corpus Iouis ex ſenſibilibus Mundi partibus conflatum. 202
Iouis ſiue Panos hieroglyphica repræſentatio. 204. 428
Iouis nomen à יהוה *Iehoua deductum.* 284

Iſis.
Iſis cur Oſiridis corpus tam anxiè quærit. 181

Iuno.
Iunonis & Dianæ diſſidium quid? 175
Quid per coniunctionem Iunonis & Iouis. 181

Iupiter.
Iupiter vita actiua. 199
Mundi anima. 200
Dicitur Fatum, Prouidentia, Mundus. 202
Quatuor auribus pingebatur à Lacedæmonijs. 284

Iynx.
Iynges quid ſecundùm Chaldæos. 149
Iynx quid. 432

K

Kether.
Kether quid ſignificet. 292
Kether. 326

L

Laterculus.
Laterculi coctiles inuenti Babylone pro ſiderum obſeruatione ante Ninum. 75

Lectus.
Lectus eſt ſymbolum hominis ſenſualis. 165

Leo.
Cur Leoni impoſuit Adam hoc nomen Arieh. 56
Leo Simiam vorans quid? 168

Lex.
Lex. vide *Character.*
Legem Moyſis cur Cabaliſtæ humano corpori compararint. 301
Præcepta omnia Legis ſunt 613. 323
Lex Moſaica Legi diuinæ analoga. 351

Liber.
Quid ſenſerint varij Authores de materia Libri Enoch. 68

Fragmentum Libri Enocho adſcriptum. 69
Traditio Arabum de Libro Enoch. 76
Libri conſcripti ab Orpheo. 150
Liber de ſculptura lapidum. Ibid.
Liber de ſanitate gratiarum. Ibid.
Liber de crateribus. Ibid.
Liber de cognitione Dei, & quid continuerit. Ibid.
Expoſitio loci Libri Ietſirah. 247
Libri Ietſirah Author eſt R. Akiba. 248
Libri ex quibus extracta quæ de Saracenorum Cabala ſcribuntur. 363
Liber Orationum Turcicarum. 398

Lingua.

Lingua Hebræa cum Mundo nata probatur. 50. 51
Patres & Rabbini aſſerentes Linguam Hebræam eſſe omnium antiquiſſimam. 51
Georgius Amira putat linguam Syriacam fuiſſe primam. Ibid.
Duplex Lingua Sacris literis vſurpata, doctrinalis & Idiomatica. 52. *Idiomaticæ originem trahunt à doctrinali.* Ibid.
Lingua Sancta prima omnium linguarum. 53
In quo ſenſu Chaldæa poſſit dici prima linguarum. Ibid.
Chaldaica inter linguas ſecundum locum obtinet. Ibid.
Linguæ Hebraicæ mira vis in rerum ſignificatione. 54
Notanda circa Linguam Hebraicam. 55

Litera.

Variæ opiniones circa Inuentores Literarum. 42
Literæ Samaritanæ modernæ. 91. 92
Literæ Hebrææ. Ibid.
Veteres Literas ſuas ſtellulis ornabant, ſeu circulis. 107
Literæ Phœnicum. 108
Literæ Chaldaicæ antiquæ. 113
Literæ tres nominis Dei, tres deſignant Trinitatis perſonas. 115
Nomen Dei 12 literarum non eſt vnum nomen, ſed ex multis compoſitum. 238
Exempla nominum 12 literarum. 239
Nomen Dei 42 literarum. 243. 246
Origo nominis Dei 42 literarum. 244
Superſtitio Hebræorum circa nomina Dei 42 literarum. 245
Expoſitio nominis Dei 42 literarum. 246
Tot creaturas à Deo creatas, quot combinationes ex 22 literis emergunt, R. Tarphon opinatur. 254
Nomen 24 literarum. 256. 257
Myſterium primi & vltimi verſus Pentateuchi, ex quibus Cabaliſtæ eruunt nomen Dei 42 literarum. 260
Nomen 42 literarum in ſeptem verba diuiſum. 263
Epitheta quæ Cabaliſtæ tribuunt nomini Dei 72 literarum. 273
Vſus nominis Dei 72 literarum ſecundùm Cabaliſtas. Ibid.
Nomen 12 literarum explicatum. 288
Nominis 12 literarum arcanum. Ib.
Tres literæ אמש *quid ſignificent apud Cabaliſtas.* 330
Sententia Hebræorum de ternario literarum. 332
Literis Alphabeti cur Cabaliſtæ arcana ſua explicant. 336
Arabes Mahumetani quantam vim attribuant literis, ſeu characteribus. 364
Falſum eſt literas Alphabeti Arabici eſſe myſterioſas. 367
Figmentum Arabum de literis Alphabeti Arabici cœlitùs acceptis. Ibid.
Literæ myſticæ Arabum. 378. 380

Locman.

Locman ſapiens alter Æſopus Arabiæ. 39

Lo-

Logogriphus.

Logogriphica quæ ? 24. 28. 35

Luna.

Lunæ efficacia in Mundo elementari. 347

Luna à reliquis Planetis quam virtutem hauriat. Ibid.

M

Magia.

F*Vndamentum Magiæ naturalis.* 418

Mahumed.

Mahumedus quando ſcripſit Alcoranum. 362

Mahumetani adhibent diuina nomina ad ſuperſtitiones. 374

Stolida Mahumetanorum perſuaſio. Ib.

Malcuth.

Doctrina Cabaliſtica de Malcuth à Sephiris reliquis truncata. 180

Malcuth quid? 295

Manna.

Inſcriptio indicans locum Mannæ. 120

Materia.

Materiæ fæces quid? 138

Membrana.

Adamo & poſteris membranæ pelliceæ erant pro charta. 66

Membrum.

Membra humana à Deo in ſacra Scriptura attributa, quid denotent, difficilè eſt perſpicere. 230

Membra 248 humani corporis quæ? 324

Menghabo.

Quid indicet nomen Menghaba. 93

Mens.

Quomodo mens ad Deum eleuetur. 160

Mercurius.

Mercurij & Latonæ diſſidium, quid? 175

Microcoſmus.

Microcoſmus. 430

Minerua.

Mineruæ & Martis diſſidium quid? 175

Moyſes.

Moyſes ſolus Deum vidit iuxta Orpheum. 156

Mundus.

Initio mundi fuère verba inſtituta naturæ decreto. 46

Omnia in mundo fulgent inſignita ſignaculo Trinitatis. 132

Tres mundi, Archetypus, Angelicus, Senſibilis. 189. 190. 226. 227. 405

Quaternio in omnibus mundi partibus elucet. 283

In mundo omnia mundaliter ſeu ſenſibiliter. 299

Mundi quatuor in Syſtemate Sephirotico, Archetypus, Angelicus, Sidereus, Elementaris. 328

Pluralitas Ægyptiorum mundorum quomodo intelligenda. 403

Mundus Archetypus exemplar mundi Senſibilis. 404

In quo differant entia Intelligibilis & Senſibilis mundi. Ibid.

Mundus Senſibilis medius inter vtrumque æuum. 406

In primo mundi Senſibilis inſtanti Deus creauit Angelos. Ibid.

Iamblichus diuidendo mundum Intellectualem in nouem Claſſes, adumbrat nouem Choros Angelorum. 407

Angelicus mundus ſimillimus mundo Archetypo. 409

Syſtema mundi iuxta Ægyptios. 415
Diuiſio nouem mundorum ad imitationem nouem orbium cœleſtium. 429
Munia ſingulorum mundorum Elementarium. Ibid.
Igneus, Aëreus, Aqueus, & Terreſtris mundus. Ibid.
Ex quatuor Elementaribus mundis oriuntur quinq; mundi mixtorum. 430
Mundus vegetabilis. Ibid.
Mundus animalium. Ibid.
Conſenſus nouem mundorum cum Græcis, Hebræis, & Arabibus. Ibid.
Sententia Chaldæorum de numero & natura mundorum. 432
De numero, natura, & effectibus mundorum Chaldæorum ſecundùm explicationem Zoroaſtræam. 433
Mundi Idealis figura hieroglyphica ex mente Ægyptiorum. 435
Cur mundus Idealis dicatur Archetypus. Ibid.
Figura hieroglyphica mundi Genialis. Ibid.
Figura hieroglyphica mundi Siderei. Ibid.
Figura hieroglyphica mundi Elementaris. 436
Quatuor mundi ex Iochaide & Botrillo. Ibid.
Ariſtoteles quatuor mundos explicat velut ſuæ Philoſophiæ argumentum. 438

Muſa.

Muſæ animæ ſphærarum putantur. 190

Muſca.

Muſca ſignum hominis impudentis. 167

Mutus.

Muti ſignum. 166

Myſterium.

Applicatio ad Ægyptiorũ myſteria. 231
Myſterium quadrigæ quod? 293

N

Natura.

Natura Neptuni exprimitur. 183
Veterum perſpicacia in Dei natura & operationibus contemplandis. Ibid.
Naturæ ordo quid? 190

Neptunus.

Neptunus quadriga vectus quid? 153

Netſah.

Netſah quid? 294

Noctua.

Noctua paſſerem ad ſe confugientem opprimit. 168

Nomen.

Nomina ab Adamo impoſita animalibus eſſentiam animantium exprimebant. 55
Nomina aliqua adhuc ſuperſunt in lingua Hebraica, quæ exprimunt animantium indolem. Ibid.
In nominibus Iſmaël & Iſaac nouum & vetus teſtamentum Cabaliſtæ agnoſcunt. 62
Nomina duodecim filiorum Iacob cur ipſis impoſita. Ibid.
Dei decem præcipua nomina in ſacris Scripturis expreſſa. 213
Varia Dei nomina & cognomina continentur in Scriptura ſacra, & omnia à tetragrammato Dei nomine. 229
Nomina Dei. 230
Nomen Dei admirabile. 232
Omnia nomina Dei inſerta ſunt tetragrammato. 233
Nomen Dei tetragrammaton יהוה *denotat SS. Trinitatem.* 234
Nomina Dei יה, יהו, יה *ex nomine tetra-*

tetragrammato deducta, quid denotent. 235
Nominis tetragrammati in numeros reſolutio. 236
Vanus labor Rabbinorum inueſtigandi Dei nomina ex Scriptura per tabulas Ziruph. 256
Cur 1 Geneſis verſum vſurpent Rabbini in diuinis colendis nominibus. 257
Quomodo numerus 42 in nomine Dei tetragrammato lateat. 261
Omnia Dei nomina ex nomine tetragrammato profluunt ex mente Rabbinorum. 267
Duobus modis hoc colligunt Rabbini. Ibid. & 268
Vnde 72 nomina diuina tetragrammato nomine veſtita, producta fuerint. 269
Cabalici quomodo Angelorum nomina formėt. Ibid.
Duo nomina Dei Angelis optimè congruunt אל & יה. Ibid.
Verſus tres Exodi 14 continentes 72 Dei & Angelorum nomina. 270
Diſpoſitio trium verſuum c. 14 Exodi ad eruenda 72 Dei & Angelorum nomina. Ibid.
Ridiculum figmentum Cabaliſtarum de efficacia 72 Dei nominum. 274
Nominis tetragrammati hieroglyphicum quomodo Ægyptij exhibuerint. 282
Nomen Dei apud omnes Nationes tetragrammaton. 287
Cur decem nomina Hebræi attribuant Deo. 291
Deus per decem nomina influit in omnia. Ibid.
Nomina 23 ſemitarum. 312
Arabes ex Alcorano varia Dei, & Angelorum nomina extrahunt, eaque ad miras ſuperſtitiones adhibent. 369
Nonnulla ex 50 Dei nominibus Arabicis. Ibid.
Nomina Dei 19 Arabes applicant 7 Planetis, & 12 ſignis Zodiaci. 374
Nomina ſeu attributa Dei 27 ex Alcorano extracta. 381
Arabum adiuratio & inuocatio nominis Dei. 393
Solaris globi varia nomina iuxta Chaldæos. 433

Notarica.

Notarica quid? 215

Nox.

Quid nox apud Orpheum myſticè. 152

Numerus.

Numerationes cur vocentur ita. 289
Rabbinorum Veteres per tres numerationes intellexerunt tres ſubſiſtendi modos in diuinis. 293
Numerus collectionis. 335
Arabum numeri Indici à Latinis numeris deriuati. 372
Numeris Indicis miram vim attribuunt Arabes. 373
Vſus numerorum Indicorum. Ibid.
Analyſis quorundam numerorum Indicorum. Ibid.
Numerus Angelorum ex interpretatione Mor Iſaac. 408

Numus.

Numiſmata diuerſa. 88. 89. vſque ad 182
Anagogica Numiſmatis explicatio. 91
Numus cuſus tempore Ioſue. 93
Numus tempore Salomonis cuſus, 94. 95
Explicatio Numi. 98
Numus Aſſyrio charactere, alij præcedentes Samaritico charactere inſigniti. Ibid.
Numus partim Græcè, partim Hebraicè inſcriptus. 99

Opus

O

Opus.

DIſtributio Operis. 2
Difficultas Operis. 362

Oraculum.

Oraculum Ægyptium. 134

Ordo.

Ordo bonorum & malorum. 176
Prouidentiæ quid? 190
Fati quid? Ibid.
Cœleſtium corporum. 420

Origo.

Contentio inter Saracenos & Agarenos de primatu Originis. 362

Orpheus.

Orpheus quis, & quando vixerit. 150
3200. verſus Onomaſtici conſcripti ab Orpheo. Ibid.
Orpheus ex Moſe pleraque habuit. 151
Ægyptiorum diſcipulus. Ibid.
Orphaica Mythologia ab Hebræis hauſta. 155
Orphei de Trinitate Vaticinium. 194
Orpheus ſua de Trinitate effata hauſit ex Geneſi, & ab Ægyptijs. 195

Oſculum.

Oſculum mortis quid? 188

Oſiris.

In Oſiridis clypeo animalium figuræ inciſæ. 22

P

Palumbus.

PAlumbus infirmus infert nido folium lauri. 167

Pan.

Panos ſeu Hori in prægrandi Coloſſo ſculpti in Ægypto, ſymbola quid? 155

Pammeres.

Verſus Pammeres & Pangrammatos. 30

Parabola.

Quid ſit Parabola. 36
Duplex genus Parabolarum. Ibid.
Parabolæ Salomonis. 38
Parabolæ Vulpium. 39

Parœmia.

Quid ſit Parœmia? 37
Parœmiæ. 166

Parens.

Parentes peregrinanti relinquendi quid ſignificet? 163

Patientia.

Quomodo Patientia emblematicè exprimatur. 8

Pecunia.

Veteres Hebræi, Chaldæi, & Syri non numerabant, ſed ponderabant pecunias. 88

Pentateuchum.

Pentateuchi quatuor primi libri maſculo, quintus fœminæ comparati à Cabaliſtis. 213

Pes.

Pes allegoricè quid? 159

Pergamenum.

Pergameni vſus vnde. 66

Phronoſchema.

Quid Phronoſchema. 8

Plato.

Platonis ſententia circa nominum impoſitionem. 47
Duæ definitiones nominum apud Platonem. 50
Obiectio Platonicorum contra Poëtas. 170

Plu-

Pluto.

Pluto eſt eadem mundi anima. 200

Poëta.

Duo apud Poëtas pugnantium Deorum modi. 173

Quid Poëtæ per coniugium Deorum Dearumque ſignârint. 181

Quomodo Poëtæ diuino afflatu ſubleuentur. 190

Poëtæ quomodo rapti fuerint. 191

Pagani Philoſophi & Poëtæ nomen Dei in honore habuerunt. 282

Poëtæ nomen Dei venerati ſunt, cum Philoſophis & Mathematicis. 283

Polypus.

Polypus famelicus cuius ſit ſymbolum. 169

Pondus.

Pondus quid ſignificet. 161

Porta.

Portæ 50 quid, & cur ita dicantur. 316

Portæ quinque principaliſſimæ quæ. 317

ſubdiuiduntur ſingulæ in alias decem minùs principales. Ibid.

Potentia.

Potentiæ Mundi. 140

Potentiæ implacabiles. Ibid.

Poteſtas.

216 Poteſtates in tres ordines hebdacontadyadicos diuiſæ. 322

Præceptum.

Præceptum Tullij circa Ænigmata in Orationibus. 28

Præcepta affirmatiua & negatiua quomodo vocentur apud Rabbinos. 323

Præcepta omnia Legis ſunt 613. Affirmatiua ſunt 248. quot ſunt in corpore humano oſſa. Negatiua 365. quot ſcilicet dies in anno. 323

Præceptorum numerus in nomine Abraham. 324

Præcepta cur oſſibus humani corporis comparantur. 325

Preſter.

Preſter ſubtilis ignis flos quid? 133

Preſter igneus quid? 136

Problema.

Solutio propoſiti à Pico Problematis myſtici. 151

Prometheus.

Promethei homines plaſmantis fabulæ. 126

Promythion.

Promythion quid? 40

Proteus.

Proteus & Idothea quid? 185

Proteus primum ens. Ibid.

Prouidentia.

Quâ ratiocinatione Ægyptij prouidentiam diuinam intel.exerint. 402

Quid ſit prouidentia. 403

Pſellus.

Explicatio Pſelli. 137

Pythagoras.

Pythagoras in Græcia magna 2000 diſcipulorum habuit. 157

Pythagoræ vita. Ibid.

Pythagoras quid in Ægypto didicerit. 158

Pythagoræ tetragrammaton Dei nomen in veneratione. 283

R

Raptus.

Sententiâ Platonis de raptu Poëtarum. 190

He-

Digitized by Google

Hebræorum opinio de raptu Prophetarum. 192
Procli opinio de raptu Prophetarum. Ibid.
Anagogica expoſitio raptus Proſerpinæ. 205

Res.

Creatio rerum. 134
Prima rerum conditio. 150
Primæuæ res difficiles cognitu. 166
Bini ſunt rerum omnium ordines, quædam bona, quædam malæ. 175

Ritus.

Ritus & cæremoniæ externæ in Eccleſia Dei ad quid inſtitutæ. 341
Ritus & cæremoniæ externæ Cabaliſtarum. Ibid.
Ritus ſuperſtitioſiſſimi in conficiendis Sigillis & Amuletis Arabum. 379

Rota.

Rota Ixionis æternitatem pœnarum deſignat. 179

S

Sacerdos.

Sacerdotes Hebræorum quâ manus configuratione olim dederint benedictionem populo. 240

Sapientia.

Sapientiâ ſuâ Deus regit omnia. 308
Cur Ægypty arcana ſapientiæ hieroglyphicis obumbrarint. 402

Saracenus.

Saraceni Hebræorum Simia. 363

Saturnus.

Saturnus, eiuſque trias quid? 152
Saturnus biformis, magnus, æthereus, natus ex ouo. 154
Semen diuinum & mortale cur vocetur Saturnus. 155
Reliqua Saturni epitheta. 155
Saturni vincula quid? 171
Saturnus natura intellectualis. 199
Saturnus diuidens Regnum ſuum Ioui, Neptuno, & Plutoni quid ſignificet? 200
Saturnum cur finxerit antiquitas ſenem, & cum falce, & alis. 201
Quid ſit Saturnum generare Iouem Ib.
Saturnus varia habet nomina. Ibid.

Schema.

Explicatio hieroglyphici Schematis. 416
Schema ſymbolicum Ægyptiorum compendium totius Mundi. 418
Schema à Græcis Sapientibus inuentum ad imitationem Ægyptiorum. 427

Schor.

Significatio vocis Schor. 58

Scientia.

Origo ſcientiæ Ægyptiacæ ex Mundi Senſibilis contemplatione. 402

Scriptura.

Omnia Antiquorum ſcribendi genera inſinuantur. 64
Primæui homines in tabulis & fiſſilibus lapidibus ſcribebant; poſtea in corticibus arborum; poſtea ſcripſere in tabellis ceratis, & in linteis plicatilibus; Sybillæ vſæ ſunt linteis. 65. 66
Ante etiam diluuium fuit in vſu Scripturæ inuentum. 67
Interpretatio Scripturæ inuentæ in rupe montis Sinæ. 110
Typus inſcriptionis Sinaicæ. 111
Scriptura in rupe montis Sinai eſt Chaldaica antiqua. 112
Scriptura hæc fuit inciſa ante Chriſti aduentum. 117
Vbi Deus in rubo incombuſto apparuit, ibi inciſa fuit hæc ſcriptura. Ibid.

Ex

Ex iam dicta Scriptura Trinitatis & Incarnationis myſteria colliguntur. 118
Textus ſacræ Scripturæ ex quo erutam eſt. 256

Semita.

Semitæ 32 ſapientiæ quid ſint. 308
Semitæ cur 32, & vnde extractæ. 309
Semitæ 32 ex lege Moſaica quomodo extractæ. 310
Semitæ 32 cur dicantur Intelligentiæ. 316
Semitarum 32 vſus practicus. Ibid.

Sententia.

Duæ Sententiæ de recta ratione nominum. 46
Sententia Cabaliſtarum. 303
Sententiæ Hebræorum. 332

Sephira.

Sephiroth quid in Cabala. 214
Sephiroth Cabaliſtarum arcanum maximum varijs rebus comparatur. 289
Sephiroth ſeu numerationes decem ſunt decem Dei nomina. Ibid.
Typus decem Sephiroth. Ibid.
Sephiræ decem ſunt inſtar arboris. 297
Explicatur denarius numerus Sephiroth. 298
Similitudo explicans quâ ratione Sephiroth influxus fiat in hæc inferiora. Ib.
Sephiræ inferiores dependent à ſuperioribus, iuxta Cabaliſtas. 304
Explicatio decem Sephirarum. 326
Septem inferiores Sephiræ. 327
Vltima Sephira Malcuth reſpondet Lunæ. 347

Seraphiel.

Deſcriptio Seraphielis Angeli ex Kaab. 410

Seth.

Myſticæ ſignificationes huius nominis Seth. 60

Siclus.

Vnde dictus Siclus. 88
Duplex Siclus, ſacer & vulgaris. 89
Siclus ſacer ad quid inſeruierit. Ibid.
Siclus vulgaris cur inſtitutus. Ibid.
Sicli valor. Ibid.
In vna facie Sicli vas cum Manna. 89
In altera parte Sicli virga florens Aaron. 90
Siclus Hebræorum cur vaſe Mannæ & virga Aaronis fuerit inſignitus. Ibid.
Siclus Dauid. 92
Semiſiclus. Ibid.

Sigillum.

Arabum modus Sigilla conficiendi. 391
Sigillum Saturni varijs modis ab Arabibus conficiebatur. Ibid.
Sigillorum aliorum diſpoſitio, & abuſus. 394

Simia.

Simiæ beneuolentia quid ſignificet. 168

Sol.

Sol quid ſit? 163
Comparatio Solis & Dei. 184
Sol medius inter quinque Planetas, & Lunam, & quatuor Elementa. 415

Sphæra.

Singulæ Sphæræ ſingulis reſpondent Elementis. 417

Stella.

Stellæ fixæ æquiualent conſonantibus, Planetæ vocalibus ſecundùm aliquos. 107

Stemma.

Quæ ſint Gentilitia Stemmata donata? quæ acquiſita? quæ hæreditaria? quæ ſimplicia? quæ compoſita? quæ purè materialia? quæ ſymbolica? 23
Stemmata Alexandri Magni. Ibid.
Cæſaris Auguſti, Ibid.
Veſpaſiani. 24

Superſtitio.

Confutatio Cabaliſticæ ſuperſtitionis. 255
Superſtitioſa Cabaliſtarum deuotio in recitandis quibuſdam Pſalmorum ſententijs. 274

Superſtitio Rabbinica,eiuſque conſutatio. 341
Alia impia Cabaliſtarum ac Hebræorum ſuperſtitio. 344
Ridicula non minùs quàm impia Cabaliſtarum ſuperſtitio ex Pardes. 345
Cabaliſtarum ſuperſtitio in colendis Angelis. 354
Horrendæ Arabum ſuperſtitiones. 363
Aliud ſuperſtitionum Arabicarum ſeminarium. 384
Ridicula ſuperſtitio Arabum. 390

Sus.

Hæc vox סוס *quomodo exprimat naturam Equi.* 57

Symbolum.

Varia ſignificatio vocis ſymboli, eiuſque acceptiones, cum definitione. 5. 6.
Differentia ſymboli & coniecturæ. 6
Vſus ſymbola armis inſcribendi vetuſtiſſimus eſt. 19
Symbola Pythagoræ ſunt parabolæ. 38
Symboli Pythagorici interpretatio. 158 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165.
Hieroglyphica ſymboli cuiuſdam exhibitio. 159
Senſus ſymboli. Ibid.

Syſtema.

Deſcriptum ſyſtema ex mente Ægyptiorum approbat Pſellus in Oraculis Chaldaicis. 432

Syſyphus.

Syſyphi ſaxum æternitatem pœnarum deſignat. 179

T

Tabula.

TAbula Ziruph Latino-Hebræa. 249
Harmonicæ tabulæ Arabum explicatio. 388

Taurus.

Vox Taurina quid notet. 155
Taurus ferociens Caprifico alligatus manſueſcit. 168

Teleſma.

Arabum Teleſmata ſuperſtitioſa. 383
Teleſmata contra ignis aëriſque iniurias. Ibid.
Teleſmata contra aquæ iniurias. 384
Teleſmata varia Arabum. 395
Teleſma primum referens figuram humanam. Ibid.
Teleſmatis explicatio. 396
Teleſma ſecundum referens formam Scorpij. Ibid.
Teleſma tertium referens formam Bruchi. Ibid.
Teleſma in formam ſtellæ ſexangulæ compoſitum dictum ſigillum Salomonis. 397
Teleſma compoſitum ex literis Ain. 398

Templum.

Templum hominis cor eſt. 158
Templum & porta quid? Ibid.

Tempus.

Tempus eſt medium inter primum & ſecundum æternitatis æuum. 406

Terra.

Terra paterna peregrinanti relinquenda quid ſit? 163

Thalmudiſtæ.

Thalmudiſtarum figmentum. 255

Themura.

Themura quid? 216

Thro-

Throniſmus.

Throniſmi & Bacchici ab Orpheo deſcripti. 150

Tiphereth.

Tiphereth quid? 294

Titanes.

Titanes Oſirin perſequi quid? 174

Tramites.

Quid ſeptem Tramites. 138

Trias.

Veteres Philoſophi habuerunt quædam SS. Triadis inditia. 132

Trinitatis cognitio apud Veteres. Ibid.

Triplex Trinitas Orphaica quid. 152

Parcarum Trias quid? Ibid.

Typhon.

Quid Typhon myſticè? 152

Typhon ab Iſide & Horo non interfectus quid ſignificet. 177

V

Vas.

VAs Danaidum, æternitatem pœnarum deſignat. 179

Vates & Vaticinium.

Quomodo Vates diuino afflatu ſubleuentur. 190

Vaticinia Sybillarum. 193

Vau.

In יהוה ו *Vau denotat copulatiuam dictionem, & tertiam ſanctiſſimæ Trinitatis perſonam.* 234

Venus.

Venerea trias quid. 152

Venus litis conciliatrix quid: 175

Cur Venus Vulcani coniunx cum Marte adulterium commiſiſſe dicatur. 182

Veſpertilio.

Veſpertilio temerè audentem ſignificat. 168

Veſpertilionis ala domi cohibet formicas. Ibid.

Vexillum.

Vexillum Ruben gerebat depictam figuram hominis. 20

Figura Leonis in Vexillo Iudæ. Ibid.

Figura Bouis in vexillo Ephraim. Ib.

In vexillo Dan Aquila. Ibid.

Ad Orientem vexillum Iudæ viride. Ib.

Ad Meridiem vexillum Ruben rubrum. Ibid.

Ad Occidentem vexillum Ephraim aureum. 21

Ad Aquilonem vexillum Dan verſicoloratum. Ibid.

Vexillum Regium Dei Iſraël Columna ignea, & nebula obumbrans. Ibid.

Vinculum.

Vincula in fabulis quid notent? 171

Vincula Vulcani quid? 183

Vipera.

Vipera eſt ſymbolum vxoris virum odio habentis. 183

Vlyſſes.

Vlyſſes quid allegoricè denotat. 126

Vpupa.

Vpupa cantans ante vindemiæ tempus indicat abundantiam vini. 169

Vulcanus.

Vulcani iactus & præcipitatio quid? 171

Vulcani diſſidium quid. 174

Vulcani & Zanthi fluuij contrarietas quid? 175

Vulcani & Martis cum Venere adulterium quid ſignificet. 182

Vulpanſer.

Vulpanſer ſignum Patris diligentis Filios impenſè. 167

Z

Ziruph.

Differentia inter Ziruph & Themurah. 247

Exempla Ziruphicæ operationis. 253

Refutatio operationis Ziruphicæ. 254

FINIS.

Digitized by Google

A V T H O R I S
IN RE LITERARIA SOCIVS
Lectori beneuolo.

MIRABERIS fortaſſe, Lector beneuole, tam paucos hîc, tamque exigui momenti notatos typographicos errores, in Opere tam vaſto, tam vario, tot linguis, tabulis, abacis contexto, & quod caput eſt, hoc locorum impreſſo. Verùm id poſt incredibilem diligentiam, ac planè talem, qualem & Operis præclariſsimi, & Authoris toto Orbe notiſsimi dignitas requirebat, in mendis præcauendis tollendiſque à me adhibitam, adſcribas velim eximiæ induſtriæ Typothetæ noſtri Dominici Zachariæ Acſamitek à Kronenfeld Germano-Bohemi Pragenſis, viri optimi, qui præter inſignem Typographiæ peritiam, omnium etiam Characterum, qui in hoc Opere viſuntur, inſignem notitiam habet. Alios porrò errores, qui in literarum commutatione conſiſtunt, aut qui diligentiam noſtram effugerunt, tute corrige, & vale.

Pag.	*Lin.*	*Errata.*	*Correcta.*
8.	7.	qui cum lapillis	qui lapillis
11.	30.	opera pretium	operæpretium
17.	2.	ea	eas
20.	11.	quarduplex	quadruplex
50.	17.	abſoleta	obſoleta
51.	9.	coſnenſu	conſenſu
53.	1.	Luſitanicæ	Luſitanica
58.	3.	Adamo	Adam ei
63.	*antepenult.*	diluuim	diluuium
80.	*vltima.*	nullis	multiſque
83.	22.	intellectum	intellectam
115.	23.	τεξαγεάμματον	τεξαγεάμματον
117.	31.	aucera	autem
124.	27.	adeo quæ	adeoque
125.	40.	inſiu are	inſinuare
167.	42.	culcauerit	calcauerit
173.	16.	virtutem	vnitatem
Ibid.	18.	virtus	vnitas
175.	5.	denotant	denotat
184.	19.	Mundum	Mundo
196.	13.	Domaſcius	Damaſcius
197.	8.	Numerij	Numenij
209.	*penult.*	limatiſſirao	limatiſſimo
211.	16.	hoc	hac
226.	7.	אט	אש
240.	1.	חקודש	חקדוש
Ibid.	13.	חקודט	חקדוש
365.	5.	بم	جسم
Ibid.	7.	وقواضع	وتواضع
399.	7.	وصع	وصح
421.	10.	والثالثة	والثالثة
Ibid.	21.	وقوق	وفوق
373.	21.	da,	dat. (aem
375.	*vltima.*	influit Scorpionem	influit in Scorpio-
380.	27.	ſidecro	ſidereo
389.	33.	coniunctoc	coiunctas

Digitized by Google

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn.

Omnes ſunt Duerniones.

ROMAE,

Ex Officina Typographica Vitalis Maſcardi,

ANNO MDCLIV.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google